

*Xalqımızın xilaskarı Ümummilli Lider
Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə
ithaf edirəm*

HƏSƏN ŞİRİNOV

XİLASKAR

(Qəlbimin səsi)

BAKİ – 2020

Ş05(20)

Məsləhətçi: **Siyavuş Novruzov,**
YAP İcra katibinin müavini,
hüquq elmləri üzrə fəlsəfə doktoru

Elmi redaktor: **Kamal Abdulla,**
akademik, xalq yazıçısı

Rəyçi: **İsgəndər Quliyev,**
tarix elmlər doktoru

Ədəbi redaktor: **Baba Vəziroğlu**
Əməkdar incəsənət xadimi

Həsən Şirinov

Ş05(20) XİLASKAR (Qəlbimin səsi). - Bakı, "Azərbaycan" nəşriyyatı,
2020. - 568 səh.

Müəllif bu kitabda ayrı-ayrı əsrlərdə cərəyan edən ictimai-siyasi proseslərin dini köklər zəminində Azərbaycanın əleyhinə yönəldiyini və torpaqlarımızın yalnız erməni daşnakları tərəfindən deyil, həmçinin onları dəstəkləyən üçüncü qüvvələr tərəfindən şəhidlərimizin qanı bahasına terrorçuluqla zəbt edilərək ermənilərə ərməğan edildiyini və bu günə qədər də davam edən bu haqsızlıqların, ikili standart siyasəti yürüdən ədalətsiz dünya güclərinin qarşısında təklənən Azərbaycanı Ulu Öndər Heydər Əliyevin necə xilas etdiyini, hansı çətinliklərlə üzləşdiyini oxuculara çatdırır.

Ulu Öndər Heydər Əliyev siyasətinin gücü və əzəməti siyasi həmkarları üçün bu gün də bir sirr kimi əlçatmaz olaraq qalır.

Həyatının mənasını, istirahətini xalqına, Vətəninə, millətinə xidmətdə görən və bu yolda siyasi fəaliyyətini həyat tərzinə çevirən o dahi şəxsiyyət xalqımızın unudulmaz xilaskarıdır!

Bu kitab gənclərə çevik düşünməyi, müdrik və praktik biliklərə malik olmağı, riyakar qüvvələrlə ünsiyyətdə, müzakirə, araşdırma və təhlillərdə aldanmamağı, siyasi kursu dövlət müstəqilliyimizin qarantı olan o böyük şəxsiyyəti - Ulu Öndər Heydər Əliyevi dərk etməyi, qiymətləndirməyi bacarmağı və azərbaycanlılığı ilə fəxr etməyi aşılایır.

Ş 4804000000 - 005(2020) Sifarişlə
M670(07) - 2020

ISBN 978-9952-33-026-7

© "Azərbaycan" nəşriyyatı, 2020.

GENERAL HƏSƏN ŞİRİNOVUN VƏFA BORCU

Taleyini Azərbaycan xalqının taleyinə çevirən, xalqı, vətəni, milləti üçün yaşayan, bütün əməllərini bu xalqın xoşbəxt sabahına həsr edən Ulu Öndər Heydər Əliyev haqqında saysız-hesabsız kitablar, elmi tədqiqat əsərləri, romanlar yazılıb və yazılmaqda davam edir. Xalqımızın tərəqqipərvər, ləyaqətli ziyalıları Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin parlaq zəkası, gördüyü işlər, xalq və millət üçün bütün varlığıyla çalışması haqda nə qədər yazsalar da, hər dəfə bu kitablarda biz dahi şəxsiyyətin portretində hansısa cizginin sanki "unudulduğunun" şahidi olmuşuq və ya Heydər Əliyevi şəxsən tanıyan adamlar bu kitabları vərəqlədikdə onda hansı məqamın əks olunmadığını həmin dəqiqə hiss ediblər. Hazırda ömrünün böyük bir hissəsini Azərbaycan dövlətinə və dövlətçiliyinə xidmətdə keçirən, Ulu Öndərlə şəxsən ünsiyyətdə olmuş, onun birbaşa rəhbərliyi altında çalışmış general-mayor Həsən Şirinovun qarşımızda olan "Xilaskar" kitabı da belə bir ehtiyacdən doğmuşdur.

Müəllifin də qeyd etdiyi kimi, Həsən Şirinov Ulu Öndər Heydər Əliyevlə səmimi ünsiyyətdə olub, onu yaxından tanıyıb: "Mən xoşbəxtəm ki, o uca Tanrı müasir və müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi, Ulu Öndər Heydər Əliyevin - siyasi güc və qüdrət rəmzi olan o böyük şəxsiyyətin rəhbərliyi altında çalışmaq, onun müsəlləh əsgəri olmaq şərəfini mənə də nəsib etmişdir".

Ümummilli Lider Heydər Əliyev haqda məhz onunla birbaşa ünsiyyətdə olan insanların müxtəlif xatirələrindən və şəxsi düşüncələrindən ibarət kitablar çap etdirməsi Heydər Əliyev şəxsiyyətinin daha aydın şəkildə öyrənilməsi işinə böyük töhfə verə bilər.

Kitabı vərəqlədikcə rastlaşdığın faktlar, çox əhəmiyyətli məqamlarla bağlı müəllifin şəxsi qənaətləri təkcə bu ulu insanı yaxşı tanımağa deyil,

həmçinin o dövrdə baş verən bir çox hadisələri də doğru-düzgün təsəvvür etməyə və onları qiymətləndirməyə kömək etmiş olur.

Bu kitab həm də tərtibinə görə olduqca maraqlıdır. Kitabın bölmələri Ulu Öndər Heydər Əliyev şəxsiyyətinin müxtəlif tərəflərinə işıq salmaqla bərabər, həm də müəllifin özünün portret cizgilərini ortaya qoyur. Biz bu kitabda Həsən Şirinovu təkcə dövlət, millət üçün fədakarcasına və ləyaqətlə çalışan vəzifəli bir şəxs kimi deyil, həmçinin incə qəlbli, gördüyü hər bir emosional məqamdan təsirlənən həssas ürəyə sahib insan kimi tanımağa başlayırıq.

Qələmə aldığı şeirlər onun qəlbinin kövrəkliyini, nələrə sevindiyini, nələrə kədərləndiyini göstərsə, düşüncəsinin məhsulu olan hikmətli sözləri, aforizmləri onu müdrik, insanları, həyatı, keşməkeşli dünyamızı daha dərinədən duyan şəxsiyyət kimi bizə göstərir.

Əlbəttə ki, bu zəngin kitab Həsən Şirinovun 70 illik böyük və mənalı ömrünün kiçik bir hesabı və Ulu Öndər Heydər Əliyev şəxsiyyəti qarşısında vəfa borcudur.

**Kamal Abdulla,
xalq yazıçısı, akademik**

**Həsən Şirinovun Ümummilli lider, Azərbaycan dövlətinin
memarı və qurucusu Heydər Əliyevin fəaliyyətinə
həsr etdiyi “XİLASKAR” kitabı haqqında
R Ə Y**

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaradıcısı, xalqımızın xilaskarı, böyük vətənpərvər Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev çağdaş dünyanın siyasi həyatında və tarixində dərin iz qoyub getmiş dahi, ölməz şəxsiyyətdir. Böyük öndərimiz Heydər Əliyev bəşər tarixində indiyə kimi heç kəsin görə bilmədiklərini görə bilən çox böyük tarixi şəxs idi. Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev düşüncələrini həyata keçirməyi bacaran, xalqımıza Tanrı tərəfindən bəxş edilən uzaqgörən, təkrarolunmaz milli liderimizdir.

Xalqımızın müdrik oğlu, qüdrətli şəxsiyyət, böyük öndərimiz Heydər Əliyevin qeyri-adi dərəcədə istedadı, ağılı, qəhrəmanlığı, iradəsi, cəsəreti, nadir zəkası, fenomenal qabiliyyəti, unikal dövlətçilik məharətinə malik olması dünya dövlətlərinin dahiləri arasında onun yerini və mövqeyini müəyyənləşdirir. Xalqımızın böyük oğlu, görkəmli dövlət xadimi nadir şəxsiyyət olan Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev tarixi yaradan, tükənməz enerjiyə malik dünya şöhrətli, dahi insan olub.

Bu mövzunun hərtərəfli və dərinlən öyrənilməsi və geniş şəkildə təhlil edilib ümumiləşdirilməsinin əhəmiyyəti çox böyükdür. Həsən Şirinov kitabında Məqalələr, Müsahibələr, Şeirlər, Aforizmlər, Heydər Əliyev haqqında təəssürlər, Dünya liderləri Heydər Əliyev haqqında, Bunları bilməliyik, Fəxri guşənin rəy kitabından və s. məsələləri aydın şəkildə geniş təhlil edir.

Heydər Əliyevin zəngin və tükənməz mənəvi irsi, zəka məhsulu, yaradıcılığı, nitqləri və çıxışları, məqalələri, bir sözlə, bütün yaradıcılığı mənəvi yaddaşı qorumağın əsas vasitəsidir.

Həsən Şirinov xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əlirza oğlu Əliyevin fəaliyyətinə həsr etdiyi “Xilaskar” kitabında məsələləri zəngin və maraqlı faktlarla təhlil edərək ümumiləşdirmələr aparır.

Müəllif bu kitabla qarşısına qoyduğu məqsədə tam nail olmuşdur.

Professor İsgəndər Quliyev

Bu bir həqiqətdir ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev – o dahi şəxsiyyət Azərbaycanın taleyində mühüm rol oynayaraq, onun müstəqilliyinin qarantı olmuş, hər bir azərbaycanlının qəlbində silinməz iz qoymuş, Azərbaycan Respublikasının varlığının mənasına çevrilmişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyev vətəninə və xalqını sonsuz məhəbbətlə sevən və bütün həyatını sevdini Azərbaycana həsr edən, xalqının rifahı naminə çalışan, hər addımını vətən üçün, xalq üçün atan, ürəyi hər an bu məmləkət üçün döyünən dahi bir şəxsiyyət və fitri istedadla malik uzaqgörən siyasətçi idi...

Ulu Öndər Heydər Əliyevin hər bir kəsə, hər bir işə, hər bir qərara münasibəti, yalnız bu amala söykənmişdir: insana sevgi, Vətənə sevgi, xalqa və dövlətə xidmət!

Onu yalnız Vətəninə və xalqını sevən dərk edər və sevir!

MÜƏLLİFDƏN

"Vətənə məhəbbət, xalqa məhəbbət mənim qanımdadır, beynimdədir, bütün varlığımıdadır. Heç kim, heç bir qüvvə bu məhəbbəti məndən ala bilməz."

Heydər Əliyev

Əziz oxucular!

Bu kitabı yazmaqda məqsədim, yeni müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi, qurucusu və xilaskarı Ulu Öndər Heydər Əliyevin Vətən, Xalq qarşısındakı misilsiz xidmətlərini, həyata keçirilməsi mümkün olmayan taleyüklü məsələləri, global dövlət layihələrini hansı dünya güclərinə qalib gələrək, necə gerçəkləşdirdiyini, əfsanələri reallığa çevirən siyasi güc və qüdrətini, xalqımızın rifahına həsr etdiyi həyat və fəaliyyətini bugünkü gənclərin yaddaşlarına həkk etmək və gələcək nəsillərə çatdırmaqdır.

Bu kitabı yazmaqda onun haqqında söz demək, Heydər Əliyev fenomeninin mahiyyətini, onun irsini olduğu kimi oxucuya çatdırmaq, o ilahi möcüzənin sirrinə vara bilmək fikrindən çox uzağam. Kiminsə də onu olduğu kimi ifadə edə biləcəyinə, anlada biləcəyinə inanmamışam və inanmıram.

Uca Tanrının elə möcüzələri var ki, onları ancaq damla-damla, zər-rə-zərrə anlamaq və anlatmaq olar. Belə ilahi təzahürlərin birmənalı, tam ifadəsi demək olar ki, həmişə mümkünsüz olur...

Bu adi, sadə həqiqəti bilə-bilə yenə də yazıram - qarşısıalınmaz bir güc, mənəvi ehtiyac, rahatlıq verməyən böyük bir borc duyğusu, tarix və gələcək qarşısında cavabdehlik hissi, sıradan bir vətəndaş vicdanının səsi mənə "yaz" - deyir!

Onun haqqında saysız-hesabsız kitablar yazılıb və yazılacaq... Bu kitab da həmin sonsuz, əbədiyyətə qədər uzanan karvana qoşulur...

Bununla "...Mən həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam...", - deyər iftixar hissi keçirən Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqına və vətəninə olan hədsiz məhəbbətini, sözlə ifadəsi mümkün olmayan ilahi sevgisini və bu sevgi təməlində, vətəndaş müharibəsi təhlükəsilə üzləşən Azərbaycanı və Azərbaycan xalqını düşdüyü bəlalardan, oddan-alovdan necə xilas etdiyini, hansı çətinliklərlə qarşılaşaraq bugünkü firavan, müasir, müstəqil Azərbaycan dövlətini qurub-yaratdığını və bütövlükdə bəşəriyyətin rifahı naminə təqlid üçün parlaq örnək olan həyat yolunu gələcək nəsillərə çatdırmaq cəhdim olacaqdır.

Diagnozu düzgün qoymadan xəstəliyi müalicə etmək mümkün deyil. Ulu Öndər Heydər Əliyevin hansı çətin maneələri keçdiyini və bu maneələri hansı dünya güclərinin yaratdığını bilmədən gələcək uğrunda mübarizə aparmaq olmaz. Keçmişini unudanı gələcək topa tutar!

Söz yox ki, özünü tanımayan nə dostunu, nə də düşməninə tanıya bilməz. Və kimlə mübarizə aparacağını bilmədiyindən yanlış yolda olar...

Keçmişini, ən qədim tarixini bilməyən xalq öz gələcəyini qura bilməz. Ulu babaların, peyğəmbərlərin kimlərlə, necə və nə üçün vuruşduğunu və bu yolda nə kimi çətinliklərə düşər olduğunu, necə şəhidlər verdiyini, nə itirdiyini və nə qazandığını bilmədən bizə ərməğan olunan bugünkü Azərbaycanımızı qoruya bilmərik.

Bu gün də 20-ci əsrin ikinci yarısı və 21-ci əsrin birinci onilliyini əhatə edən bir zaman kəsində Azərbaycanı düşdüyü bəlalardan, oddan-alovdan qurtaran Ulu Öndər Heydər Əliyevi bizə Allah-Taala nəsis etmişdir!

Türkiyənin sabiq prezidenti Süleyman Dəmirəlin təbirincə desək, "O, sanki bir paydır, göydən düşüb".

Dünya siyasət korifeylərinin hesablaşdığı və həsəd apardığı o dahi şəxsiyyət, Ulu Öndər Heydər Əliyev dünyada gedən ictimai-siyasi proseslərin necə cərəyan etdiyini gözəl bilən və izləyən, bütün türk dünyasına, xüsusilə də Azərbaycana qarşı yönəlmiş bir zamanda, xalqımızı bu siyasi proseslər dalğasında hansı təhlükələr gözlədiyini vaxtında görə bildi və qarşısını almağı bacardı. Xalqı xilas etdi, Azərbaycanın müstəqilliyinə nail oldu. Onun qarantı olan "Əsrin müqaviləsi" ilə xoşbəxt gələcəyə aparan iqtisadi

inkişafın təməlini qoydu. Yeni, müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi olaraq, bütün şərq qüvvələrinə qalib gəldi! Arzularını ürəklərində qoydu!

Azərbaycanın müstəqilliyini həzm edə bilməyən o qüvvələr, bu gün Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun Azərbaycan dövlət müstəqilliyinin qarantı olduğunu çox gözəl bilirlər. Ona görə də, onlar Azərbaycanı məhv edə biləcək siyasət dəyirmanlarının bütün mühərriklərini işə salıblar!...

Burada dövlətə sədaqət, vətənə məhəbbət, xalqa sevgi və namus, qeyrət lazımdır ki, qarın davası edib, düşmənlərin dəyirmanına su tökməyəsən!

Biz acı bir həqiqəti deməyi bacarmalıyıq ki, bu günə qədər əldən gedən torpaqlarımız, bizim əsrlər boyu milli birliyimizin olmaması ucbatından üçüncü qüvvələr tərəfindən təhdid və terror yolu ilə şəhidlərimizin qanı bahasına işğal edilib, mənfur, yaltaq, mənliyi və mövqeyi olmayan ermənilərə təqdim edilibdir. Bizim əbədi, əzəli torpaqlarımızı işğal edib, erməniləri isə dünyanın hər yerindən yığıb, qoyun sürüsü kimi bu torpaqlara köçürüblər.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin dediyi kimi, Azərbaycan xalqı qədim tarixi köklərə, yüksək mədəniyyətə və milli-mənəvi dəyərlərə malik olan böyük xalqdır!

Mərdlik, kişilik, insanlıq, ədalət, düzlük rəmzi olan Azərbaycan xalqı dünya xalqları arasında hörmət və rəğbət qazanmış, sevilmiş və sevilir!

Böyük Azərbaycan xalqı həmişə haqsızlığa qarşı vuruşub, şəhidlər vermiş, lakin məğlub olmamışdır!

Torpaq uğrunda şəhid olmaq məğlub olmaq demək deyil! Düşmənlər əhatəsində təklənib şəhid olmaq, məğlubiyyət deyil, əbədi qalibiyyətdir! Satqınlıq - məğlubiyyətdir! Öz dövlətindən, öz xalqından yadlara şikayət etmək məğlubiyyətdir!

Gəlin, İrəvan xanlığı, Zəngəzur mahalı, Dağlıq Qarabağ kimi müqəddəs torpaqlarımız uğrunda keçmiş əsrlərdə şəhid olmuş igid oğullarımızın ruhuna "torpaqlarımızı vaxtilə veriblər" ifadəsi ilə hörmətsizlik etməyə! Xalqımızı ləkələməyə! Dünən hakimiyyətdə olub bugünkü torpaqlarımızın getməsinə səbəb olan, bu gün isə özlərinə "müxalifət" donu geydirən və əslində əleyhimizə olan düşmənlərin xüsusi xidmət orqanlarına xidmət edən, Qatır Məmmədə xəyanət edən Əzizlər kimi öz xəyanətlərini

ört-basdır etmək üçün "vətənpərvər" qiyafəsi geyinən bu üzdəniraqlara, öz günahlarını gizlətməyə və xalqı, xüsusilə də gəncləri çaşdırmağa, aldatmağa imkan verməyə! Qoy, ədalət zəfər çalsın!

Bu məqsədlə yazılan, əldə tutduğunuz bu kitab sıradan bir roman, povest deyildir... Burada vacib olan hər sahəyə aid bilgilər vardır. Onları oxuyub, hər birindən nəticə çıxarmağı oxucuların öhdəsinə buraxıram...

Məsələn, Heydər Əliyevin Naxçıvan haqqındakı tarixi çıxışı ilə Həzrət Əlinin "Dövlət vəzifələri ilə bağlı göstərişləri" müqayisəli verilmişdir.

Doktor Con Kolemanın dediklərindən, hər gün hər yerdə rast gəlinən, öz ünvanı ilə düz gəlməyən təşkilatlara münasibətdə ayıq olmağı, vətənpərvərlik mövqeyini itirməmək üçün çox vaxt aparmayan vacib faktlar, qeydlər verilmişdir.

Dinimizin, xalqımızın parçalanmamağında böyük tərbiyəvi əhəmiyyətə malik olan və tarixi sənədlərə əsaslanan əsərlərdən haşiyələr verilmişdir.

Bütünlükdə bu gün acısını çəkdiyimiz, başımıza gələn bəlalарın necə və haradan qaynaqlandığına dair faktlar hər bir müdrik oxucu üçün böyük maraq kəsb edəcəkdir.

Birinci Pyotrun vəsiyyətləri ilə əndişələnən hər bir oxucuda vətənpərvərlik hissi oyanmaya bilməz!

Heydər Əliyevi dərk etməyən və onun vətən və xalq yolunda çəkdiyi əziyyətləri qiymətləndirməyən hər kimsənin Vətən-xalq haqqında danışması absurddur.

Xalqını sevən Heydər Əliyevi sevər.

Şübhə etmirəm ki, ayrı-ayrı zamanlarda verdiyim müsahibələr, yazdığım şeirlər, aforizmlər hər bir oxucuda maraq oyadacaq və ifadələrdəki hikmətdən doğan həqiqətlər işığında qəlblərində Ulu Öndər Heydər Əliyevə olan sevgi və rəğbət daha da artacaqdır.

Çoxundan fərqli olaraq, mən onunla səmimi ünsiyyətdə olmuş, onu yaxından tanımışam.

Mən xoşbəxtəm ki, O uca Tanrı, müasir və müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi, Ulu Öndər Heydər Əliyevin - siyasi güc və qüdrət rəmzi olan o böyük şəxsiyyətin rəhbərliyi altında çalışmaq, onun müsəlləh əsgəri olmaq şərəfini mənə də nəsib etmişdir.

Böyük şəxsiyyətə bəslədiyim sevgi və rəğbətimi, hədsiz ehtiramımı, heyranlıq hissimi qəlbimdə daim yaşadacaq və yaşadanları da sevəcəyəm. Çünki o dahi şəxsiyyətə olan sevgi və rəğbət, onun Vətəninə və xalqına bəslədiyi məhəbbətindən yaranır. Vətəninə və xalqını sevən hər kəs onu sevməyə bilməz. Onu inkar edən heç bir qüvvə xalqına və dövlətinə xeyir gətirməz.

Belə ki, xalqımızın xilaskarı Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursu Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin qarantıdır.

Yüksək əxlaqi və mənəvi dəyərləri özündə ehtiva edən böyük şəxsiyyətləri dərk etmək özünüdərkədən başlayır! İnsanların öz xoşbəxtliyini dərk etməsi, əxlaqi dəyərlərin ən yüksək zirvəsinin nədə olduğunu bilməsindən və yaşadığı anları necə qiymətləndirə bilmək bacarığından asılıdır.

Özünü dərk etməyən, özünə başqasının gözü ilə baxmağı bacarmayan, özünün müsbət və ya mənfi keyfiyyətlərinin fərqi var bilməyən, başqasına necə qiymət verə bilər? Ona görə də Vətən və xalq yolunda tarixi xidmətləri olan BÖYÜK ŞƏXSİYYƏTLƏR haqqında danışmaq məsuliyyət tələb edir. Həm də gərək buna danışanın mənəvi haqqı olsun.

Bu yazılanlar Ulu Öndər Heydər Əliyevin nümunəvi vətəndaşlıq borcu, qeyri-adi fitri istedadı, siyasi güc və qüdrəti qarşısındakı heyranlığın və insanlıq hissimin ifadəsidir.

Mərhəmətli, Rəhmli, Uca Allahın iznilə məqsədimə nail ola bilmişəm-sə, xoşbəxtəm!

***Pisə yaxşı deyib meydan verəndə,
Yaxşılar da pisə qoşulacaqdır.
Bu bir adət olub qana keçəndə,
İnsanlıq get-gedə məhv olacaqdır.***

***Hara qaçıramsa nadan əlindən,
Orda da namərdə rast gəlirəm mən.
Namərd insanların içində sanki,
Bir qərib kimi tək görünürəm mən.***

* * *

***Vəhşiliyə dözməyən, insanlıq zirvəsiyəm.
İnsanlıq tapdananda, vəhşiyə dönəsiyəm.***

The background of the page is a light-colored, marbled paper with intricate, swirling patterns in shades of beige, cream, and light brown. A thin, faint rectangular border is visible, framing the central text area.

XILASKAR

I fəsil

HEYDƏR ƏLİYEVİ İNKAR EDƏN HEÇ BİR QÜVVƏ, NƏ HAKİMİYYƏTƏ GƏLƏ, NƏ DƏ VƏTƏNƏ, XALQA XEYİR VERƏ BİLMƏZ

*"Azərbaycanı və Azərbaycan xalqını Heydər Əliyev
qədər sevən ikinci bir adam tanımıram."*

Nikolay Konstantinoviç Baybakov,
SSRİ Nazirlər İttifaqı sədrinin müavini,
SSRİ Dövlət Planının Sədri

Xalqımızın xilaskarı, Ulu Öndər Heydər Əliyev, yeni müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi olmaqla, nəinki Azərbaycan, türk, müsəlman dünyasına, habelə, beynəlxalq aləmdə sülhsevər xalqlar dünyasına nur saçan, Azərbaycandan doğulan bir günəşdir!

O, kompüter sürəti ilə çalışmış, illəri günlərə çevirmiş, xalqımızın bir millət kimi formalaşmasında, dövlətçiliyimizin yenidən qurulub-yaradılmasında, möhkəmləndirilməsində və inkişaf etdirilməsində adi insan təfəkkürünə sığmayan dərəcədə böyük işlər görmüş və xalqımızın XX əsrdən sonrakı taleyini artıq həll etmişdir...

Heydər Əliyev siyasi kursu Azərbaycan dövlət müstəqilliyinin qaranıdır!

Vətəni, xalqını sonsuz məhəbbətlə sevən, - "Vətənə məhəbbət, xalqa məhəbbət mənim qanımdadır, beynimdədir, bütün varlığımdadır. Heç kim, heç nə, heç bir qüvvə bu məhəbbəti məndən ala bilməz" - deyən, fitri istedadla malik dahi şəxsiyyət Ümummilli Lider Heydər Əliyevi sevmək, onu inkar etmək, Vətənə xəyanətdən başqa bir şey deyildir.

*Vətən eşqi ilə döyünən ürək,
Vətən naminə də qorunsun gərək!
Elə ürəkləri qorumayan kəs,
O özü xalqına düşməndir demək!*

Təsadüfi deyildir ki, **"Vətən mənə oğul desə nə dərdim, məmir olub qayasında bitərdim"** deyən, vətənpərvərliyi ilə xalqın rəğbətini qazanan, böyük xalq şairi Məmməd Araz, heç kim haqqında demədiyi, yazmadığı yüksək fikri Ulu Öndər Heydər Əliyev haqqında demiş və bunu 1994-cü il 4 oktyabr dövlət çevrilişinə cəhd zamanı yazdığı "Bir gecənin əks sədası" manifestində vətənpərvərcəsinə, böyük iftixar hissi ilə xalqa belə çatdırmışdır:

"O gecə hamının yadındadır: Təşviş dolu, zəlzələ qorxulu gecə.

Prezident Heydər Əliyev respublika radiosu və televiziyası ilə bir-başə xalqa müraciət etdi. Xalq dərin həyəcan içində idi... İkinci müraciətdən sonra artıq bütün xalq ayaq üstə idi! Prezidentin müdrikliyi onda idi ki, o, özünü itirmədi, gecikmədi.

Xalqın sərvaxtlığı onda idi ki, o qəfildən ayağa qalxdı və çevikliyini saxladı. Yoxsa Azərbaycan dövləti, milli müstəqilliyimiz, gələcəyimiz darmadağın ola bilərdi!.. Torpaqlarımızın dizi biryolluq qatlarına bilərdi!

...O gecə, Gəncənin, Bakının, eləcə də Azərbaycanın yer üzündə son gecəsi ola bilərdi, əgər xalqımız həmin gecə dərin uçurum qarşısında dayandığını vaxtında görməsəydi, duymasaydı... Hamının qənaəti belə idi; o gecə, əbədi gecəyə tuş olmaq bəlasından qurtardı bizi! Nə yaxşı ki, o məqamda zəkamızı itirmədik. Nə yaxşı ki, o məqamda Prezidentin əlində olan qalibiyyət bayrağını xalqımız unutmadı. Xalq sübut elədi ki, yeri gələndə o birləşib bir olmağı bacarır!"

Bəli, Azərbaycan tarixində yeganə haldır ki, öz xalqının və respublikasının varlığına çevrilmiş Ulu Öndər Heydər Əliyev və onun siyasi kursunu davam etdirən cənab İlham Əliyev, heç bir xarici müdaxilə olmadan öz xalqının tələbi və iradəsi ilə prezident seçilmişlər.

4 oktyabr 1994-cü il dövlət çevrilişinə cəhd zamanı Ulu Öndərin çağırışı ilə körpəli-qadınlı, uşaqlı-böyükklü bütün xalq gecədən keçməsinə baxmayaraq, Ulu Öndər Heydər Əliyevi dəstəkləmək üçün bir an içində Prezident Aparatının qarşısına yığıldı...

Xoşbəxt o xalqdır ki, öz liderini özünə prezident seçir. Xarici qüvvələrin dalğasında hakimiyyətə gələn hər kim olursa olsun, müstəqil söz sahibi ola bilməz və bir marionetka kimi dövlətinin milli maraqlarını qoruya bilməz. Elələri dövləti müstəmləkəyə, xalqı isə köləliyə aparıb çıxarar.

Xalq öz layiqli liderini seçməklə, həm də beynəlxalq aləmdə özünü təsdiq etmiş olur. Məşhur filosof Q.Qrant yazırdı: *"Əgər iş keyfiyyətlərinə görə özünüzdən aşağı adamları işə götürürsünüzsə, onlardan da aşağı olduğunuzu sübut etmiş olursunuz"*.

Seçilən rəhbərə baxıb onu seçən xalqa qiymət verirlər. Hər bir xalqı onun liderinə görə tanıyırlar. Məhz, ona görə də, əks qüvvələr həmişə düşmənçilik etdikləri ölkələrin xalqlarına, onların milli maraqlarını qoru-

ya biləcək layiqli liderlərini prezident seçməyə imkan vermirlər. Çalışır-
lar ki, özlərinin əlaltılarını o xalqa bir lider kimi sırsınlar və onların əli
ilə dövləti istədikləri kimi idarə edərək istismar etsinlər. Bir milləti
məhv etmək üçün, əvvəl onun liderini gözdən salır, sonra başsız qalmış
xalqı pərakəndə halında məhv edirlər. Elə bu səbəbdəndir ki, düşmən
qüvvələr vaxtilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməməsinə
çalışmış və bu gün də, onun kursunu davam etdirən və dünya siyasət ko-
rifeylərinin hesablaşdığı möhtərəm Prezident, cənab İlham Əliyevə qar-
şı çıxır, hər vasitə ilə ona mane olmağa çalışırlar...

Ona görə ki, dünyanın heç bir ölkəsində belə bir əmin-amanlıq, təh-
lükəsiz, dinc yaşayış, həyat tərzini təmin edilməmişdir. Azərbaycan xalqı
əmin-amanlıq içində yaşayır. Ölkəmizə gələn bütün turistlər, qonaqlar
Bakının gözəlliyinə və müasir abadlığına heyran olurlar. Gecə səhərə ki-
mi dənizkənarı parkda gəzir, əyləncə mərkəzlərində istirahət edir, əylə-
nir, heç bir şeydən şikayət etmirlər. Çünki onlar qonaqpərvərlik və meh-
ribançılıqdan başqa heç bir təhlükə ilə üzləşmirlər.

Azərbaycanda bütün millətlər mehribançılıq, dostluq, sülh şəraitində
yaşayırlar. Azərbaycan beynəlmiləl, tolerant bir ölkə kimi dünya dövlət-
lərinə bir nümunədir.

Müdrək Prezidentimiz Ulu Öndər Heydər Əliyev hələ Azərbaycan
müharibə şəraitində ola-ola, "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasına nail
olmuş və bütün dünyanın əfsanə adlandırdığı "Bakı-Ceyhan neft kəmə-
ri"ni realığa çevirərək, dövlət müstəqilliyimizin təməlini qoymuşdur.
Hansı ki, belə bir şəraitdə heç bir ölkə Azərbaycana sərmayə qoymaz,
müqavilə bağlamazdı. Bunu düşmən qüvvələrin qucağında sığınacaq ta-
pan və özlərini "vətənpərvər" kimi gənclərə təqdim edənlərdən fərqli
olaraq, yaxşı dərk edən düşmənlərimiz, təşvişə düşür və müstəqilliyimi-
zin əbədiliyini sarsıtmaq üçün hər cür vasitəyə əl atırlar.

Məşhur Çin sərkərdəsi və filosofu Sun Tsizinin təlimatı üzrə hərəkət
edirlər. Belə ki, yıxmaq istədikləri düşmən dövlətin, təlimatda deyildiyi
kimi, ən alçaq və murdar insanları ilə əməkdaşlıq edirlər. Onların əli ilə
hökumətin fəaliyyətinə hər vasitə ilə mane olmağa çalışır, ölkədə hər nə
yaxşı varsa, pis qələmə verir, millətin görkəmli nümayəndələrini hör-

mətdən salmaq üçün cinayətdə suçlamağa və lazım olan məqamda ictimaiyyət qarşısında rüsvay etməyə çalışırlar. Xüsusi xidmət orqanları tərəfindən idarə olunur və müvafiq təlimatlar üzrə fəaliyyət göstərilir.

Məşhur Çin sərkərdəsi və filosofu Sun Tsızının təlimatı: **"Sizə düşmən olan ölkədə yaxşı nə varsa hamısını məhv edin, düşməninizin görkəmli nümayəndələrini cinayət aləminə cəlb edin. Onları hörmətdən, nüfuzdan salın, lazım olan məqamda ictimaiyyət qarşısında rüsvay edin. Bu işdə, məhz ən alçaq və murdar insanların əməkdaşlığından istifadə edin. Düşmən ölkənin vətəndaşları arasında mübahisə və toqquşmaları qızıqdır. Gəncləri qocaların əleyhinə qaldırın. Hökumətin fəaliyyətinə bütün vasitələrlə mane olun..."**

Əlbir olanların və məlumatların satın alınması üçün edilən təkliflərə və hədiyyələrə çəkiləcək xərclərə əlaqə qurun. Ümumiyyətlə, bu yolda nə pula, nə də verəcəyiniz vədlərə qənaət etməyin, belə ki, onlardan böyük gəlir götürəcəksiniz".

ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin təsisçisi və birinci direktoru Allen Dallesin dediklərindən: **"Orada (düşmən dövlətdə) xaos yaratmaqla, biz hiss olunmadan onların dəyərlərini saxta dəyərlərlə dəyişirik və onları bu saxta dəyərlərə inanmağa məcbur edirik. Necə? Biz öz həmfikirələrimizi tapırıq... Düşmən dövlətin özündə müttəfiqlərimizi və köməkçilərimizi tapırıq. Bunlar get-gedə xalqın özünü dərk etməsinin, qavramasının geridönməz olaraq birdəfəlik sönməsinə, çox böyük miqyasda ölüm faciəsinə gətirib çıxaracaqdır.**

Biz zorakılığa, sadizmə, satqınlığa pərəstişi - bir sözlə, hər hansı mənəviyyatsızlıq toxumu səpməyə hazır olan, necə dəyərlər (belə demək mümkündürsə), rəssamları qaldıracaq və hərtərəfli dəstəkləyəcəyik. Dövlətin idarə olunmasında biz xaos və qarışıqlıq yaradacağıq...

Məmurların axmaqlığına, rüşvətxorluğuna, prinsipsizliyinə biz, hiss olunmadan, lakin aktiv surətdə kömək edəcəyik. Bürokratizm və süründürməçilik yaxşı işə dönəcək...

Saflıq və düzlük keçmişin qalıqlarına dönəcək, gülüş doğuracaq, lağa qoyulacaqdır. Həyasızlıq və sırtıqlıq, yalan və aldatma, sərxoş-

luq və narkomanlıq, bir-biri qarşısında heyvani qorxu və abırsızlıq, satqınlıq, millətçilik və xalqların düşmənçiliyi – bütün bunları biz cəldliklə və hiss olunmadan yetişdirəcəyik, bütün bunlar məxməri rəngdə çiçək açacaqdır..."

Şərhə ehtiyac yoxdur. Çünki bu təlimatları oxuduqca, daxildə və xaricdə "canfəşanlıq" edən radikalların bütün çıxışları göz qabağında canlanır, sanki nöqtə-vergülünə qədər o təlimatdakı göstərişləri icra edirlər və heç şübhə etmirsən ki, ayrı-ayrı kanallarda çıxış eləsələr də, bu radikalların hamısı bir mərkəzdən idarə olunurlar.

İndi sual olunur, onlara müxalifət demək olarmı? Əlbəttə, yox! Onlar Vətən deyəndə öz sığınacaq tapdıqları yeri, xalq deyəndə qarınlarını düşünürlər. Şəxsi mənafe və düşmənçilikləri ucbatından düşmənlərin ölində alətə dönüblər. Axı, onların hansı biri Dağlıq Qarabağ vuruşmasında iştirak edib? Xalqı 20 Yanvar qırğına verəndə onlar özləri harada idilər? Niyə onlardan heç birinin burnu da belə qanamamışdı. Əlbəttə, indi sığınacaq tapdıqları ağalarının tapşırıqları ilə hərəkət edirdilər. İndi isə

efirdə ajiotaj yaratmaqla dünya ictimaiyyətini aldadır, daxildə onlardan xəbərsiz olan gəncləri çaşdırmağa çalışır, xalqın adından çıxış edirlər. Hakimiyyətdə olub xalqı səfalət içində qoyub qaçanlar hansı müxalifətçilikdən danışa bilərlər?

Lakin onu qeyd etmək istəyirəm ki, sağlam müxalifətin olması hər bir dövlət üçün vacibdir və demokratikliyin göstəricisidir. Müxalifət dövlətə düşmən kəsilmək demək deyil. Düşmən kəsilirsə, demək, müxalifət deyil. Ancaq, təəssüflər olsun ki, bizdə, belə "müxalifətçilər", "radikallar", "özünü siyasi mühacir hesab edən radikal ünsürlər" vardır ki, xaricdəki və daxildəki cəbhədaşları ilə birləşib özlərini xalq adlandırırlar. Öz məqsədli narazılıqlarını xalqın narazılığı kimi qələmə verirlər. Lakin onlar yuxarıda qeyd olunan təlimatlar üzrə fəaliyyət göstərir, müxalifət adını mənimsəmək üçün, ölkə başçısına, dövlət rənzələrinə, hökumət məmurlarına qarşı qərəzli hücumlar edir, təhqirlər yağdırır, sosial şəbəkələrdə özlərini narazı qrupların qəhrəmanına çevirmək istəyirlər. Təəssüflər olsun ki, bu adamlar xarici xüsusi xidmət orqanlarının məxfi əlallıqlarına çevrilməklə, Vətənə xəyanət etdiklərinin ya fərqlində deyillər, ya da artıq bunu qəbul ediblər!

Bu gün qrant girovuna çevrilənlər, Azərbaycan əleyhinə fəaliyyət göstərən Arif və Leyla Yunusları beynəlxalq aləmdə müdafiə edirlər. Hansılar ki, erməni fondları, Marşal fondu, Soros fondu və s. kimi donorlar vasitəsi ilə xarici dillərdə anti-Azərbaycan təbliğatı aparırlar. Onlar "cəmiyyətin fikri" adı altında, sosial şəbəkə yaradaraq, öz çirkin niyyətlərini həyata keçirirlər. Elə bu ilin əvvəlində (2019) Avropa Parlamentinin binasında "Erməni fobiya: tarix və bu günün yenidən aktuallaşan məsələsi" mövzusunda tədbir keçirilmişdir. Tədbirin məqsədi guya ermənilərin azərbaycanlılar tərəfindən sıxışdırılması və əzilməsi fikrini aşılamaq olmuşdur. Bu tədbirdə ermənilər yalan və iftirlərinə dünya ictimaiyyətini inandırmaq üçün, məhz, Leyla Yunusun **"Azərbaycanda on yaşında uşaqlar, xristianların Azərbaycanın düşməni və ermənilərin isə, qara geyimli inancsız insanlar olduğuna inanmağa təhrik ediliblər"** - dediyi bu fikirlərindən sitat gətirmişlər. Baxın, bunu erməni əsilli

Leyla Yunus deyir. Heç ermənipərəst ekspertlər də bu dərəcədə onun qədər ısrarlı deyillər.

Beləliklə də, Avropada ermənilərə bayraqdarlıq edən erməni əsilli Leyla Yunusları müdafiə edənlərə nə ad vermək olar? Əlbəttə, onların vətən, xalq haqqında danışmaları - "mübarizə aparmaları" absurddur.

Fəaliyyətlərində şəxsiyyət əleyhinə iftiralara yer verən insanın haqq, ədalət uğrunda "mübarizə" aparması riyakarlıqdır. Hər bir səhvi bağışlamaq olar, Vətənə xəyanəti əsla!

Çox maraqlıdır, böyük şəxsiyyət Heydər Əliyev kimi xilaskarımızı düşmənlər görür, onu ləkələməyə çalışır, bu "vətənpərvər"lər də onlara kömək edirlər.

Lakin öz ədalətliliyi ilə düşmənləri də heyrətə gətirən, xalqın xilas-karı Ulu Öndər Heydər Əliyev ikinci dəfə hakimiyyətə gələndə, ermənilərin kürkünə od düşmüşdü. Onların prezidenti Ter-Petrosyan xalqa elan etmişdi ki, **"Dağlıq Qarabağ haqqında bütün söhbətləri dayandırın.**

Gördüyünüz bütün işlər heç bir nəticə verməyəcək. Çünki Heydər Əliyev artıq hakimiyyətə gəlmişdir".

7 iyun 1995-ci il tarixdə "Gürcüstan" qəzetində Zori Balayanın anadan olmasının 60 illik yubileyi ilə əlaqədar dərc olunan "Onlar niyə narahat olmasınlar" başlıqlı məqalədən:

"...yubileydə Qarabağ məsələsinin qaldırılmasında onun müstəsna rolu qeyd edilmişdir. Göstərilmişdir ki, Qarabağ məsələsinə lap əvvəllərdən hazırlıq görülmüş, xüsusilə Heydər Əliyevin Sov. İKP MK Siyasi Bürosunun üzvlüyündən, SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsindən uzaqlaşdırılmasında Balayanın, Aqambekyanın, Sitaryanın, Şahnazaryanın və başqalarının böyük rol oynadıqları, bu sahədə Zori Balayanın təşkilatlandığı ayrıca vurğulanmışdır. Bu məsələ ilə əlaqədar M.Qorbaçovla dəfələrlə söhbətlər aparılmışdır.

Zori Balayan yığıncaqlarda dəfələrlə bildirmişdir ki, H.Əliyevin nüfuzunun artması xristian dünyası üçün təhlükə yaradır. Xüsusilə onun Azərbaycanda təkrarən hakimiyyətə gəlməsi dünya dövlətləri arasında nüfuzunun artmasına səbəb olmuşdur ki, bu da bizdə böyük narahatçılıq doğurmalıdır. O, eyni zamanda vurğulamışdır ki, biz H.Əliyevin Azərbaycanın dövlətçiliyi və müstəqilliyi uğrunda apardığı işdən deyil, güclü bir şəxsiyyət kimi türk-müsəlman dövlətləri arasında artan nüfuzundan istifadə edərək onları ayağa qaldırmasından və xristian aləmi üçün təhlükə yaradacağından narahat olmalıyıq.

Biz bu fikri Klinton hökumətinə bildirmək üçün Rusiya dövləti rəhbərliyinin və erməni lobbisinin gücündən istifadə etməliyik. Bu barədə indidən fikirləşmək lazımdır.

Zori Balayan A.Mütəllibovun, S.Hüseynovun, R.Cavadovun Azərbaycanda daxili sabitliyi pozub hakimiyyətə gəlmək arzularını səriştəsizlik və kortəbii hərəkətin nəticəsi kimi qiymətləndirməklə qeyd etmişdir ki, bu, H.Əliyevin rəhbərliyi dövründə mümkün olan iş deyil. O, eyni zamanda demişdir ki, keçən ilin oktyabr və bu ilin mart aylarındakı hökumət çevrilişi cəhdlərindən sonra H.Əliyevin nüfuzu xalq arasında daha da artmış və onun həyata keçirdiyi siyasət dəstəklənmişdir.

Zori Balayan demişdir ki, əgər H.Əliyev 2005-ci ilədək hakimiyyəti davam etdirsə, Böyük Ermənistan, Qarabağ və bir sıra başqa arzularımız gözümüzdə qalacaqdır. Qarabağ Ermənistanın ayrılmaz tərkib hissəsidir. Laçın isə hər iki erməni respublikasını birləşdirən körpüdür. Bu işlərin həllinə nail olmaq üçün daha sıx birləşərək, böyük işlər görməliyik."

Amerikanın ən böyük siyasi xadimi Bjezinski Heydər Əliyevi bir siyasi xadim kimi belə qiymətləndirir: **"Heydər Əliyevin ölümü ilə dünyaya siyasətində bir boşluq yarandı"**. Amerika Respublikaçılar Partiyasının müavini Riçard Morninqstar demişdir: **"Heydər Əliyevin ölümü ilə dünya sanki kiçildi"**.

Doğrudan da, Ulu Öndər Heydər Əliyev uzaqgörən və müdrik siyasətilə Dağlıq Qarabağ probleminin həllində Ter-Petrosyana yalnız bir çıxış yolu qoymuşdu; o, "hə" deməli idi. Bildiyiniz kimi, ermənilər və onların havadarları bu vəziyyətdən çıxış yolunu Ter-Petrosyanın istefasında gördülər və buna da müxalifətin əli ilə nail oldular...

Görürsünüzmü, Ermənistan dövlətinin beynəlxalq aləmdəki nüfuzuna xələl gəlməsin və diplomatik münasibətləri pozulmasın deyə, dövlət başçısı deyəcəyi sözü müxalifətin dili ilə dedi. Milli mənafe naminə müxalifəti də, iqtidarı da bir nöqtəyə vurdular.

Bütün beynəlxalq aləmdə hamıya məlumdur ki, ermənilər Dağlıq Qarabağ probleminin həlli məqamlarında ya görüşü pozurlar, ya istefa verirlər, ya da təsəvvürə gəlməyən hiylələrə əl atırlar. Lakin ermənilərin hiyləsini əvvəlcədən duyan müdrik prezident Ulu Öndər Heydər Əliyev Dağlıq Qarabağ probleminin həllini Ermənistan Respublikasının parlamenti səviyyəsində gündəmə gətirtir. Artıq Dağlıq Qarabağ problemi parlamentdə öz həllini tapmalı idi. Lakin burada da Dağlıq Qarabağ probleminin həll olunacağını yəqin edən ermənilər və onların havadarları, dövlət səviyyəsində analoqu olmayan bir terrora əl atdılar. Dağlıq Qarabağ probleminin həllinə yekun qərar verəsi olan səlahiyyətli deputatları, spikerləri başda olmaqla, elə oradaca - parlamentin iclasında güllələdilər!

Beləliklə, yenə də Dağlıq Qarabağ probleminin ədalətli həllinə terrorla imkan vermədilər. Görün, bu ədalətsiz dünyada ədalətsiz ermənilər

rin nə qədər müdafiəçiləri vardır. Bu çox şeydən xəbər verir. Belə ki, bu adi terror deyildi. Buna başqa prizmadan yanaşsaq, görürük ki, bu, Heydər Əliyev siyasətinin məğlubedilməzliyinin dünya miqyasındakı möhtəşəm təntənəsi idi. Bəli, bu, Heydər Əliyev siyasi fəvqəlgücü, qüdrəti qarşısında məğlub olan, çıxış yolunu yalnız özlərinin intiharında görən düşmənlərin böyük faciəsi idi.

Buradan belə bir nəticə çıxarmaq olar ki, vətəni və xalqı yolunda mübarizədə ermənilərin nəinki müxalifəti, hətta onların cinayətkar aləmi də bizə qarşı birləşir, bir olurlar, ölümə birgə gedirlər. Daxildə bir-birini didib yesələr də, bir-biri ilə düşmənçilik etsələr də, xaricdə dostdurlar. Həqiqətdə isə, dünya xalqları onları sevmədikləri kimi, onlar özləri də bir-birlərini sevmirlər. Onlar öz hiss və məramlarını gizlədən rəzil bir tayfa olaraq, hiyləgər və qorxaqdırlar. Necə ki, erməni şairi Yeqişe Çarens yazır: **"Bizdə" (ermənilərdə) riyakarlıq ana bətnində olarkən yaranır"**.

Erməni tarixinin atası sayılan Movses Xorenaçi hələ V əsrdə öz qəbilədaşları haqqında yazırdı: **"Mən ermənilərin daşürəkliliyini və ye-**

kəxanalığını göstərmək istəyirəm, onlar həqiqəti inkar etməyi xoşlayan, böyük-böyük danışmağı sevən ikiüzlü, yaltaq və riyakardırlar".

Ermənilər özləri haqda, hələ qədim zamanlardan pis fikirlər yaradıblar. Yəqin ki, bu əsassız deyil. Elə olmasaydı, dünya xalqları ayrı-ayrı zamanlarda eyni fikirdə olmazdılar.

Andı pozma, namərdlik, xəyanət, hərislik, satqınlıq, ikiüzlülük, qorxaqlıq, yaltaqlıq bu qəbilənin milli xüsusiyyətlərindəndir. Hiyləgərlikləri olduqca murdar, riyakarlıqları olduqca dözülməz, yaxşılıq qarşısında əclafılıqları təəssüf doğurucudur.

Bunlar, dünya şöhrətli tarixi şəxsiyyətlərin, mütəfəkkirlərin və filosofların fikirlərində də öz təsdiqini tapır. Məsələn, Karl Marks, Fridrix Engels, Əmir Teymur, Aleksandr Düma, Qriboyedov, Puşkin, Mayakovski və b., və bu kimi tarixi şəxsiyyətlərin fikirlərini bunlara misal göstərmək olar.

Onlar tamahkar və acgözdürlər. İstənilən bir cəfəngiyyatı böyütməkdə mahirdirlər. Abırsız dərəcədə intriqa sevən, əclaf və zəlil tayfadırlar. Lakin utanmaq nədir bilməyən bu ermənilər, dünya xalqlarının gözlərində özlərində həmişə sivil, mədəni, yaxşı bir millət obrazı yaratmağa çalışır və çox vaxt da bu maskanı geyməyi məharətlə bacarırlar. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, keçmişdə və bu gündə də dünya xalqlarının nifrətini qazanan ermənilərdən, beynəlxalq siyasi qurumlar öz mənafeləri naminə istifadə etmək üçün onların bu yalanlarını üzlərinə vurmurlar. Necə deyərlər, münasibəti saxlamaq üçün yalan danışanın yalanının üstünü açmazlar.

Lakin təəssüflər olsun ki, öz qədim tarixi və milli mənəvi dəyərləri ilə dünya xalqları arasında böyük nüfuz və rəğbət qazanmış Azərbaycan xalqının adını daşıyan belə ünsürlər isə tarixdə insanlıqları və qəhrəmanlıqları ilə ad qoyub getmiş ulu babalarımızın ruhlarına hörmətsizlik edir, milləti düşmənlər tərəfindən aşağılanmasına öz simalarında şərait yaradırlar. Özlərini xalqa vətənpərvər kimi təqdim edən belə "vətənpərvər"lər, hələ bir Azərbaycan bayrağını da peysərlərinin arxasına qoyub utanmadan efirə çıxır, beynəlxalq aləmdə milləti aşağılamaq üçün hər cür şər-böhtana əl atırlar. Xocalı soyqırımını ilə əlaqədar ermənilərin tö-

rətdikləri vəhşilikləri dünya ictimaiyyətinə çatdırmaq üçün erməni səfirliklərinin qarşısında piketlər keçirmək əvəzinə, Azərbaycanın xaricdəki səfirliklərinin qarşısında piketlər keçirir, xidmətində olduğu düşmənlərimizə belə özlərini güldürürlər.

Çünki onlar şəxsi maraqlarından çıxış edir, şəxsi ədavət zəminində "düşmənimin düşməni mənim dostumdur" düşüncəsi ilə, Azərbaycanla düşmənçilik edən dövlət və qurumların əlindən öpüb onlara biət edirlər. Beləliklə, Azərbaycana düşmənçilik edənlərin hesabına maliyyə vəziyyətlərini yaxşılaşdırırlar. Elə deyilsə, bəs, hansı vəsait hesabına onlar xaricdə oturmaq əldə edir, sığınacaq tapır, müddətsiz yaşayırlar. Öz vətənlərində guya iş tapa və dolana bilmədiklərini dünyaya car çəkən bu "yazıqlar", nəyin hesabına xaricdə özlərinə şərait yaradır, uşaqlarını oxudur, studiyalar açır, "əməkdaşlar" işə cəlb edir, maliyyə tələb edən bu qədər nanəcib işlər görə bilirlər...

Əlbəttə, belə bir "vətənpərvərliklə" biz, heç vaxt riyakar erməni lobbisinin yalanlarını ifşa edə bilmərik. Saxtakarlıqları və hiyləgərlikləri ilə dünyada məşhur olan erməni fırıldaqçılarına qalib gəlmək üçün, hər şeydən əvvəl biz gərək, özümüz özümüzə qalib gələk! İçimizdəki həsəd və paxıllığı, kin-küdurəti çıxarıb düşmənlərə qarşı yönəldək. Şəxsi mənafe-dən yox, ümumxalq mənafeyindən çıxış edək. Beynəlxalq aləmdə ümummilli birlik yaradaq. Bu birliyin yox dərəcəsiyəndə olduğunu görən Ulu Öndər Heydər Əliyev, böyük uzaqgörənliklə, Azərbaycanın dövlət strukturunda heç bir dövlətdə olmayan bir qurum - Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaratdı. O məqsədlə ki, tarixlər boyu Azərbaycan həqiqətlərini təhrif edən, saxtalaşdıran və özünküləşdirən erməni diasporasının bu çirkin əməllərinin qarşısını ala biləcək güclü bir təşkilatımız olsun. Lakin təəssüflər olsun ki, biz hələ də lazım olan nəticəni görmürük. Çünki bəzi diasporalarımız Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya yaymaq əvəzinə, "sənin-mənim" edərək bir-biriləri ilə çəkişirlər.

Bütün bunların kökündə bir şey dayanır - biz təkəbbürlüyük. Özümüzdən ağıllısını sevmirik. Onları Balas kimi təndirdə gizlədib üstündə otururuq. Özümüzdən ağıllısı ilə sağlam rəqabət aparıb inkişaf etmək, onu ötmək əvəzinə, əksinə, onu yıxıb qabağa keçmək is-

təyirik. İddiamızla bacarığımız tərs mütənasibdir... Tamah ucbatından nəfsimizə qul olub bacarmadığımız işdən yapışır və nəticə etibarlı ilə vətəni və xalqı geri çəkirik. Düşmənlər isə bu zəifliyimizdən məharətlə istifadə edirlər.

Ona görə də, Vətəninə, xalqını sevən hər kəs, bacardığı işdən yapışar!

Makedoniyalı İsgəndərə dedilər: "Sən necə elədin ki, belə şöhrətə və hörmətə layiq oldun?" Dedi ki, "Kimi özümdən ağıllı və yüksəkdə gördüm, ona tabe oldum. Kimi özümə bərabər gördüm, onunla səmimi və təvazökar oldum. Kimi özümdən aşağı gördüm, ona dayaq oldum, onunla nəzakətlə davrandım".

Bütün bu hisslərdən uzaq olan ey, düşmən qucağında özünə sığınacaq tapan "vətənpərvərlər", siz nə vaxta qədər burnunuzdan qabağı görməyəcəksiniz? Şəxsi mənafeədən ötrü düşməni sizi xilas edəndən şikayət edəcəksiniz?! Dosta düşmən, düşməni dost deyəcəksiniz?! Nə vaxta qədər BMT Təhlükəsizlik Şurasının Dağlıq Qarabağla əlaqədar çıxardığı 4 qətnamənin icra olunmamasına göz yuman ədalətsiz beynəlxalq birliklərdən haqq-ədalət, kömək umacaqsınız?! Düşmənlərin dəyirmanına su töküüb, xilaskarımız Ümummilli Liderə, xalqını işıqlı gələcəyə aparan dövlət başçısına qarşı düşmənçilik edəcəksiniz?! Nə vaxta qədər kölgəsinə sığındığınız, üstündə oturduğunuz budağı kəsəcəksiniz?! Qarşınızdakı düşməni arxa çevirib özünü düşmən gözü ilə baxacaqsınız? Nə vaxta qədər?!

Bəs, bu iki əsrlik bir zaman kəsində, təkrar-təkrar başımıza gətirilən bəlalardan, müsibətlərdən ibrət dərsi almasanız, nəticə çıxarmasınız, ayılmasanız onda, bizə qarşı dünya gücləri ilə birləşən erməni faşizminə qarşı necə qalib gələcəyik?! Bütün bunlar onu göstərir ki, biz hansı məcburiyyətlər qarşısında nələri itirə-itirə bu günə necə gəlib çıxmamızdan sizin ya xəbəriniz yoxdur, ya da sizin üçün fərqi yoxdur. Keçmişini, tarixini dərinlən bilməyən gələcəyi uğrunda mübarizə apara bilməz. Ulu Öndər Heydər Əliyev demişdir: **"Ən qədim zamanlardan bu günə qədərki tarixini bilməyən, milli mənsəbiyyəti ilə fəxr etməyən, onu dəyərləndirməyi bacarmayan gələcəyi uğrunda mübarizə apara bilməz".**

Dağlıq Qarabağ problemi məlumdur ki, bu gün yaranmayıb. Ermənilərin Dağlıq Qarabağa necə köçürülməsi planının layihəsi hələ XVIII əsrin ortalarında II Yekaterinanın stolunun üstündə müzakirə obyektinə çevrilmişdir və nəticədə, onların indiki Dağlıq Qarabağa köçürülməsi baş tutmuşdur.

Təsadüfi deyil ki, hiyləgər ermənilərin bu faktı sonralar dana biləcəklərini duyan Ulu Öndər Heydər Əliyev, böyük uzaqgörənliklə, 1978-ci ildə ermənilərin özlərinə Ağdərə rayonunun Markuşavan kəndində Dağlıq Qarabağa köçürülmələrinin 150 illiyinə həsr edilmiş xatirə abidəsi ucaldırmışdır. Təəssüflər olsun ki, indi Dağlıq Qarabağ probleminin həllində böyük bir fakt olan o xatirə abidəsinin izi-tozu da qalmayıb. Ermənilər bu faktı gizlətmək üçün həmin abidəni yerli-dibli yox ediblər. Bilirsinizmi, ermənilərin alçaqlıqları tək bununla bitmir. Utanmaq nədir bilməyən ermənilər, Azərbaycana köçürüldükləri bütün yerlərdə qədim tikililərdən daşları çıxarır, Azərbaycan dilində olan bütün yazıları erməni yazıları ilə əvəz edir, coğrafi adları dəyişir, tarixi saxtalaşdırırlar.

Yadımdadır, mən hələ 1989-cu ildə Naxçıvanda işləyəndə, bir faktın şahidi oldum. Azərbaycanın Zəngəzur mahalının işğalından qabaqkı dövrün xəritəsini axtarırdım. Düşündüm ki, Respublika partiya komitəsinin arxivində qalar. Ora getdim və aşkar etdim ki, 1936-cı ildə həmin xəritənin axıncı nüsxəsini, partiyanın məxfi arxivindən - "sekretniy çast" deyilən məxfi otaqdan bir erməni, təhqiqatçı adı ilə qol çəkib götürüb və bir də geri qaytarmayıb. Çox təsirləndim... Onda başa düşdüm ki, bugünkü xəyanətlərinin hazırlığını hələ o vaxtdan görürmüşlər...

Təəssüflər olsun ki, bu gün, ideoloji müharibə gedən bir zamanda belə, o abidənin adını çəkən yoxdur. Görək ermənilərin Dağlıq Qarabağa köçürülməsini təsdiq edən bu abidəni, ermənilərin alnına, kimliklərini təsdiq edən bir möhür kimi vuran Ulu Öndər Heydər Əliyevi inkar edən hər kəs, kimə xidmət etdiyini dərk etsin və özünün kim olduğunu düşünsün! Bunu ancaq vətən xaini edə bilər!

Bəli, ermənilərə dəstək olan belə "vətənpərvərlər" tarix boyu olub, bu gün də var. Onları Dağlıq Qarabağ yox, millət, dövlət yox, yalnız hakimiyyət, pul, şəxsi mənafe maraqlandırır. Onların davası din davası de-

yıl, un davasıdır. Onların məqsədi nəyin bahasına olur olsun, yalnız hakimiyyətə gəlmək, bu çirkin məqsədlərinə nail olmaq üçün ağalarının tapşırıqlarını yerinə yetirməkdir. Ağalarının məqsədi isə tək Dağlıq Qarabağı yox, bütün Azərbaycanı ermənilərə verməkdir. Təki Azərbaycan kimi gələcəyi parlaq olan bir müsəlman dövləti dünya tarixinə düşməsin. Lakin onlar unudurlar ki, **Heydər Əliyevi inkar edən heç bir qüvvə Azərbaycanda nə hakimiyyətə gələ, nə də vətənə, xalqa xeyir verə bilməz.** Müdrik Azərbaycan xalqı öz liderini qorumağı bacarır!

Məsələ burasındadır ki, ermənilər bizə qarşı yönəlmiş qüvvələr aysberqinin görünən hissəsidir.

Belə ki, Dağlıq Qarabağ probleminin tarixi kökləri çox dərinliklərə gedir. Bu proses, I Pyotrun dövründən, Çar Rusiyası, Qacarlar dövləti dövründən başlanan, Sovet imperiyasından güc alan və bu gün daha da şiddətlənən bir prosesdir. Bu proses, torpaqlarımızın davamlı olaraq, əldən getməsi ssenarisinin reallaşmasına xidmət edir. Unutmaq lazım deyil ki, bu gün Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin Qafqazdakı ən böyük ofisi və analitik iqamətgahı Bakıda və Tiflisdə deyil, məhz Yerevanda yerləşir.

Ona görə də Dağlıq Qarabağ probleminin həll olunmamasına və əlavə torpaqlarımızın getməsinə çalışan qüvvələr, get-gedə artmaqda davam edir. Ona görə də "ATƏT-in bu münaqişənin həlli ilə məşğul olan BMT Təhlükəsizlik Şurasının üç daimi üzvü - Rusiya, Fransa və ABŞ-ın həmsədrlik etdiyi xüsusi Minsk qrupu 27 ildir ki, fəaliyyət göstərir. Lakin heç bir nəticə hasil olunmayıb. Qarabağa dair BMT-nin dörd qətnaməsi var. Hansında ki, açıq-aydın qeyd olunur ki, işğalçılar qeyd-şərtsiz Azərbaycan torpaqlarını azad etməlidirlər. Hələ də, bu qətnamələr yerinə yetirilməyib. Baxmayaraq ki, ölkə Prezidenti Cənab İlham Əliyev bütün beynəlxalq tribunalardan bu barədə bütün dünyaya car çəkir. Lakin BMT Təhlükəsizlik Şurasının başqa dövlətlər üçün verilən qətnamələri heç mürəkkəbi qurumamış belə, yerinə yetirilir. Bizə gəldikdə isə, 1990-cı illərin əvvəllərində BMT Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən qəbul edilmiş həmin dörd qətnamənin heç biri yerinə yetirilməyib. Çünki Ermənistanın xeyrinə bizə qarşı ikili standart siyasəti aparılır. Vasitəçi dövlətlər, amerikalı səfirlər, ATƏT-in Minsk qrupu səfirləri və ATƏT sədri işğal-

çı və işğala məruz qalan tərəfi eyniləşdirən mənasız bəyanatlar və çıxışları ilə kifayətlənir, Ermənistana qarşı heç bir sanksiyaların tətbiq edilməsinə təsir göstərmirlər. Halbuki Ermənistana təzyiq göstərməli, onları Azərbaycan torpaqlarından çıxmağa vadar etməlidirlər.

Azərbaycan təklənmiş bir müsəlman dövləti olaraq bu kimi qüvvələrin qarşısında həmişə haqsızlıqla üzləşmiş, bu gün də o haqsızlıq qarşısındadır. Buna baxmayaraq, həmin qüvvələr, Dağlıq Qarabağ probleminin həllində yeganə güc və məqam olan ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev və onun hakimiyyəti, şəhər qüvvələri təşvişə saldığından, məşhur Çin sərkərdəsi Sun Tsizinin təlimatında deyildiyi kimi, içimizdə olan ən murdar və alçaq insanlardan, sapı özümüzədən olan baltalardan istifadə edərək, ölkədə xaos yaratmaq və hakimiyyəti devirmək məqsədi güdürlər.

Lakin onlar heç nəyə nail ola bilməyəcəklər. Çünki onların bu nanəcibliklərini görən müdrik Azərbaycan xalqı xilaskarı Ulu Öndər Heydər Əliyevə və onun davamçısı cənab İlham Əliyevə olan sevgi və rəğbəti, bərabər yerləşən sürətlə, gündən-günə artmaqdadır.

Lakin düşünürəm ki, vaxtilə hakimiyyətdə olub xalqı pis günə qoyanları tanımayan bugünkü gənclər arasında sanki bir ideoloji boşluq vardır. Bu, böyük təhlükə mənbəyidir. Belə ki, bu gün Azərbaycan gəncliyinin 80 faizini 1988-ci ildən sonra doğulanlar təşkil edir. Hansılar ki, dünyada gedən ictimai-siyasi proseslərdən xəbərsiz olan bu gənclər, hardan bilsinlər ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev kimlərlə və necə vuruşmuş, hansı çətin yollardan keçmiş, Azərbaycanı hansı ağır vəziyyətlərdən çıxarmış, müstəqilliyini əldə etmiş və bugünkü gözəl, firavan, abad bir müstəqil respublikaya çevirmişdir?! Onlar hardan bilsinlər ki, Azərbaycan 1988-93-cü illər dövrünü, yəni AXCP-Müsavat cütliyünün yarıtmaz rəhbərliyi dövrünü səfalət içində yaşayıb?! Nə vaxt ki, özünü "vətənpərvər" kimi təqdim edən Kərimov Əli dövlət katibi vəzifəsində işləmişdir. İndi bütün bu biabırçılığa səbəb olduğundan, xəcalət çəkib xalqdan üzr istəmək əvəzinə, mətbuat vasitəsi ilə xalqa özünü "vətənpərvər" kimi göstərir? Xəcalət çəkmirlər ki, onların hakimiyyəti dövründə həmin xalq həftələrlə çörək növbəsində dayanmış, küçəyə belə çıxmaqdan qorxur-

dular. Kimə məxsus olduğu bilinməyən silahlı dəstələr küçələrdə at oynadırdılar. Bu gənclər hardan bilsinlər ki, işıqsız, qazsız xaos içində, müharibə şəraitində ac-yalavac yaşayan xalq, özlərinin yeganə güvənci, arxası bildikləri polislərin, şəxsən mənim yaxamdan yapışb "bala, qurban olum, biz sizdən heç nə istəmirik, nə su, nə çörək! Bizi bu silahlıların əlindən qurtarın. Biz acından qorxusuz, hürküsz ölmək istəyirik" - deyə yalvarırdılar. Qışda soyuqdan isinmək üçün illərlə becərdikləri meyvə ağaclarını belə qırıb yandırırıdılar? Körpə uşağa isti çay vermək üçün odun əvəzinə uşaqlarının kitab-dəftərlərini yandırırıdılar?! İndiki gənclər hardan bilsinlər ki, Azərbaycanı xarabazarlığa çevirib vəzifələrini dondurub qaçan bu yarıtmazlardan sonra bugünkü, dünyanı heyran qoyan Azərbaycanı, onun paytaxtı gözəl Bakını, bu əmin-amanlığı Ulu Öndər Heydər Əliyev yaradıb? Yoxsa, bu gənclər elə bilirlər ki, indiki bu gözəl, firavan, abad ölkəmizi elə bu vəziyyətdə ikən onların əlindən "zorla" alıblar? Hələ indi də utanmaz-utanmaz bağırırlar ki, hakimiyyəti onların əlindən zorla alıblar? Hansı hakimiyyəti zorla alıblar? Bunlar hardan bilsinlər ki, vəzifələrini dondurub hakimiyyəti qoyub qaçandan sonra düşmənlər əhatəsində bölüşdürülmək ərəfəsində qalan Azərbaycanı, onların əlindən qurtaran, ölü bədənə ruh verən kimi dirildən, Ulu Öndər Heydər Əliyev olmuşdur? Bütün xalqa məlum olan bu aksiomu danmaq hansı vicdana sığışar? İnsanda abır-həya yaxşı şeydir. O da ki, görünür, bunlarda yoxdur.

Bəli, 1988-ci illərdə həyata göz açan bugünkü gənclərimiz meydan hadisələrini, 1990-cı il qanlı 20 Yanvarı, 1992-93-cü illərdəki AXCP-Müsavat cütlüyünün hakimiyyəti dövrünün biabırçılıqlarını, 1994-cü il dövlət çevrilişinə cəhdi, 1995-ci il vətəndaş müharibəsini görməyiblər. İndi bu gənclər hardan bilsinlər ki, bütün bu hadisələrin baş verməsinə, torpaqlarımızın getməsinə əsas səbəb olan, zəmin yaradan bunlardır? Biz dünya birliyindən, beynəlxalq dostluq yardımından təcrid edən, 907-ci maddədəki düzəlişi bir ləkə kimi millətin adına vurduran AXCP-Müsavat cütlüyünün hakimiyyəti olmuşdur. Hakimiyyətdə olub, hakimiyyəti qoyub qaçan, bu gün də "əziz xalqım", "əziz həmvətənlərim", "ana və

bacılarım" deyib, özünü həyasızcasına gənclərə "vətənpərvər" kimi göstərən bu üzdəniraqlar görəsən, xalqı nə dərəcədə ağılsız hesab edirlər?

Çox düşündürücüdür, ermənilər ayrı-ayrı əsrlərdə doğulsalar da, birbirilərini görməsələr də, onları milli maraqları birləşdirir. Bir əsr bundan qabaq yaşamış ermənilərin məqsəd və məramlarını bugünkü ermənilər bilir və onu davam etdirirlər. Çünki zamandan və dövrdən asılı olmaya-raq, onlar bir mərkəzdən idarə olunurlar və yeri gələndə, amalları uğrunda mübarizədə hər alçaqlığa belə gedirlər. Lakin bizim "vətənpərvərlər" isə vəzifə naminə hər cür alçaqlığa gedirlər! Yaranmış milli ideoloji boşluq öz işini görür. Bu isə çox təhlükəlidir.

Odur ki, vaxtilə Dağlıq Qarabağda Topxanada armud ağacının kəsil-məsinə dözməyən, ayağa qalxan xalq, bu gün onu xilas edən müasir, müstəqil Azərbaycan dövlətini quran və bugünkü əmin-amanlığa qovuşduran Ümummilli Liderinin, dövlət başçısının, bayrağının, millətinin aşağılanması belə dözüür? Görünən budur ki, əks-təbliğat bizi qabaqlayır.

Vilyam Şekspir demişdir: "Hər bir millətin istər tərəqqisi, istərsə də tənəzzülü həmin millətin gənclərinin alacağı tərbiyədən asılıdır".

Düşünürəm, necə olub ki, biz, qanlı əsrləri ötmüşük, keçilməz yolları keçmişik, çox itkilər versək də, bu günə salamat gəlib çıxıb bilmişik?

Nə yaxşı ki, Ulu Tanrı öz mərhəməti ilə, Heydər Əliyevi bizə vaxtında bəxş etmişdir. Yoxsa, indi Azərbaycandan əsər-ələmət yox idi...

Əgər ermənilərin Heydər Əliyevi olsaydı, indi bütün dünya Ermənistan idi...

Əziz qardaş və bacılar, xarici xidmət orqanları tərəfindən idarə olunan bu üzdənirəq vətənpərvərlər və "söyüşçü qruplar"a, "siyasi mühacir"lərə uymaqdan əvvəl fikir verin, görün, onlar kimlərin qucağında özlərinə sığınacaq tapıblar?

Görün, o sığınacaq sahiblərinin hansı biri Dağlıq Qarabağ məsələsində bizi dəstəkləyiblər? Onların hansı biri BMT-nin Azərbaycanın xeyrinə çıxardığı dörd qətnamədən birinin belə adını çəkiblər? Niyə milyondan artıq qaçqınımızın, əsir düşmüş ana və bacılarımızın taleyi ilə maraqlanmır, erməni əsilli Leyla Yunusova kimilərdən ötrü dövlət səviyyəsində savaşa qalxırlar? Özlərinin ələltisi olan, cinayət törədib həbsə düşənlərdən ötrü Qərbdə və Avropada, dünya birliklərində məsələmizi qaldırırlar? Sual olunur: xeyir ola, yurd-yuvasından qovulmuş bir milyondan çox qaçqınımızın, işgəncə verilən, əsirlikdə olan minlərlə soydaşımızın taleyi onları narahat etmir, bizim haqq səsimizə səs vermirlər, lakin dinc-firavan yaşayan xalqımızın taleyi onları "narahat" edir? Guya dövlətimiz tərəfindən Azərbaycan xalqı incidilir və bu onları narahat edir, dinc, xoşbəxt yaşayan Azərbaycan xalqının müdafiəsinə qalxırlar? Əksinə, onlar Azərbaycan xalqının xoşbəxtliyini həzm edə bilməyən düşmənlərdir. İndi özünüz düşünün, bu düşmən qüvvələrə xidmət edən və sizi "xalqım" deyərək özlərinin getdiyi xəyanət yoluna dəvət edən bu "siyasi muzzurları" Dağlıq Qarabağ, torpaq, xalq maraqlandırır? Əlbəttə, yox! Onları xarici kəşfiyyat orqanlarının və etdikləri xəyali hakimiyyət maraqlandırır. Onlar bu xəyalda ikən düşmənlər də inkişafda olan müsəlman dövlətini yıxmaq xəyalındadırlar.

Burada "Xəyalpərəst hambalın arzuları" hekayəsi yadıma düşür. Uzun müddət müştəri gözləyən ac-yalavac olan bir hambalı bəy çağırır, aldığı bir küpə yağı evinə aparmağı tapşırır. Küpə çiyində bəyin evinə gedən hambalın sevindiyyindən çiçəyi çırtlayır; yağ küpəsini apara-apara fikirləşir ki, ağam mənə iki şahı pul verəcək. Onu xəcləməyəcək, 4 ədəd yumurta alacağam. Həmin yumurtaları yeməyəcək, qonşunun kürt yatan toyuğunun altına qoyub ordan dörd cücə əldə edəcəyəm. O cücləri də böyüdəcəyəm, hərəsinin altına 15 yumurta qoyacağam. Beləliklə, 64 toyuğum olacaq. 64 toyuğun hərəsinin altına 15 yumurta qoyacağam, kürt yatacaq, 960 toyuğum olacaq. Onların da hərəsinin altına 15 yumurta qoyacağam, beləliklə, yumurtadan toyuq, toyuqdan yumurta ala-ala hesablayır ki, onun varı-dövləti şahın var-dövlətindən çox olur. Evlənmək qərarına gəlir, hətta şahın qızını belə, bəyənmir. O, bu xəyalda ikən, bəyin evinə pilləkənlərlə qalxmaq məqamında ayağı ilişib yıxılır, küpə pilləkənlərə dəyib dağılır, yağ tökülür. Bir də ayılır ki, bəy onu təpiyinin altına salıb ayaqlayır. Beləliklə, xəyalpərəst hambalın bütün arzuları puç olur.

İndi bu "vətənpərvər"lər, xəyalpərəst hambalın günündədirlər. Çox çəkməz, onlar da, ağalarının göstərişlərini yerinə yetirə bilmədikləri üçün aldıkları qrant və "siyasi mizdur" pullarının müqabilində öz ağalarının kötəklərini yeyəcəklər...

Söz yox ki, bu siyasi mizdurlar özləri təhlükəli deyillər. İt hürər, karvan keçər. Təhlükəli hüzməyən itlərdir! Hürənləri hürdürənlərdir! Lakin onlardan da təhlükəlisi iqtidar eşalonunda olan, lakin hürənləri yedizdirən, fəaliyyətləri ilə dövlətə qarşı nifrət oyadan bəzi harınlamış məmurlardır...

Məlum məsələdir ki, bir xalqı məhv etmək üçün o xalqın içindən, məhz, belə mizdar və alçaq insanların əməkdaşlığından istifadə edir, əvvəlcə onun başçısını, xoşbəxt gələcəyə aparən liderini xalqının gözündən salır, sonra pərakəndə halında başsız qalmış xalqın özünü "parçala, hökm sür!" siyasəti ilə parçalayır və məhv edirlər.

Ayıq olun!

MÜQƏDDƏS AİLƏ

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti 1920-ci ilin 28 aprelində Qızıl Ordunun Bakıya daxil olması ilə özünün qısamüddətli müstəqillik dövrünü başa vurdu, Azərbaycan yenidən Rusiyanın – bu dəfə bolşevik Rusiyasının boyunduruğu altına düşdü. Bu prosesdə Naxçıvan istisna ola bilərdi. 1921-ci il oktyabrın 13-də Türkiyə ilə Rusiya arasında bağlanmış Qars müqaviləsinə görə Naxçıvan öz mütəqilliyini qorumaq hüququna malik idi. Lakin ovaxtkı Azərbaycan rəhbərliyi Qars müqaviləsinin şərtlərindən istifadə edə bilmədi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti süqut edəndən sonra, millətini, xalqını sevən qüvvələr təqib edilir, onları həbsxanalar, sürgünlər gözləyirdi. Türk sərkərdəsi, türk xalqlarının böyük sevdalısı Ənvər Paşa 1922-ci ildə Türkünstanda qətlə yetirildi. Artıq mətbuatda, "Pravda" səhifələrində İ.Stalinin: "Yüzbaşı millətçi əjdahanın başını əzmək, millətçi ünsürləri odlu dəmirlə damğalamaq" - şüarı açıq-aşkar meydan almışdı. Azərbaycan rəhbərləri nəhəng, güclü diktatura məşınına qarşı duracaq halda deyildirlər...

Heydər Əlirza oğlu Əliyev belə bir mürəkkəb zamanda, son dərəcə gərgin ictimai-siyasi hadisələr zəminində 1923-cü il, mayın 10-da dünyaya gəldi. Ulu Tanrının Azərbaycan xalqına mərhəmət göstərdiyi, bəxş etdiyi fitri istedadla malik qeyri-adi o şəxsiyyət, sonralar bizi düşdüyümüz bəlalardan qurtaracaqmış...

Heydər Əliyev fenomeninin formalaşmasında, onun doğulduğu, boya-başa çatdığı ailənin rolu son dərəcə böyükdür. O Tanrı vergisini dərk etmək üçün müqəddəs ailəyə Əlirza kişinin və İzzət xanımın o halal, zəhmətkeş ocağına dönmək çox vacib bir məsələdir.

Əlirza kişi (1884-1943) və İzzət xanım (1895-1957) 1917-ci ilə qədər Zəngəzur qəzasının Cəmərli kəndində yaşayırdılar. Bu kəndin əsasını İzzət xanımın ulu babası Cəmərli qoymuşdur. İzzət xanım mərdliyi, əliaçıqlığı ilə ad çıxarmış Cəmərli nəslindən idi. Ailə kasıb idi. Halal zəhmətlə güzəran keçirirdilər. Sonralar erməni daşnaklarının quldurluğu, qeyri-insani hərəkətləri Zəngəzurdə yaşayan azərbaycanlı ailələrini yurd-yuvalarından didərgin saldı. Cəmərli kəndinin camaatı Naxçıvanın Qazançı, Işıqlar, Cəhri, Milax kəndlərində məskunlaşmağa məcbur oldular. Əyyub Abbasovun "Zəngəzur" romanında daşnakların cinayətləri, məcburi köçkünlüklər, ədalətsizliklər bütün təfərrüatı ilə

öz bədii ifadəsini tapıb. Amma roman oxumaq başqa, o hadisələri, sözlə ifadəsi mümkün olmayan cinayətləri şəxsi taleyində yaşamaq tamam başqa şeydir.

Əlirza kişinin ailəsi Naxçıvan şəhərində məskunlaşdı. Erməni fitnəkarlarının bu ailəyə gətirdiyi fəlakət də son dərəcə dəhşətli idi. Erməni terrorçularının caynağından canını götürüb qaçan ailə, yolda İzzət xanımın dünyalar qədər sevdiyi 23 yaşlı qardaşı Heydərin meyiti ilə üzləşməsi böyük bir faciə olur...

Sonra İzzət xanım Naxçıvanda dünyaya gələn oğluna əziz qardaşının adını verməklə təsəlli tapır. Ümumiyyətlə, İzzət xanım nə az, nə çox - düz 15 il bacı-qardaşlarının sağ olub-olmamağından xəbərsiz qalır.

Akademik Həsən Əliyev – ailənin böyük oğlu, daşnak qırğını zamanı onların ailəsindən 14 nəfərin həlak olduğunu söyləyirmiş... Erməni fitnəkarlarının təkcə Əliyevlər ailəsinin taleyində qoyduğu bu ağrı-acılı, dəhşətli iz gələcək prezident tərəfindən də acı təəssüratlarla xatırlanacaqdı.

Əlirza kişi Naxçıvanda halal zəhmətlə, böyük çətinliklə ailəsini saxlayırdı. O, dəmiryolçu idi. Şəhər gedib axşama kimi çalışır, halal qazancı ilə balalarını dolandırmaqdan ötrü dəridən-qabıqdan çıxardı.

Bu adi, sadə bir Şərq ailəsi idi. İzzət xanım oruc tutar, namaz qılar, hər bir milli adət-ənənələri gözlər, bir müsəlman ana kimi dini qaydalara riayət edər, övladlarını tərbiyələndirirdi. Həyatının mənası balalarını sağlam, təhsilli görməkdə idi. Balalarının hamısını ilahi bir sevgi ilə sevərdi.

Şəfiqə xanım xatırlayır ki, İzzət xanım bütün balalarını sevərdi, lakin "Heydər qardaşımı isə daha çox sevərdi. Elə bil, qarşısına məqsəd qoymuşdu ki, bütün ömrünü ona fəda etsin. Mən düşünürdüm ki, nə üçün? Həyatı dərk etdikcə bu böyük məhəbbətin sirri mənə açıldı. Axı, Heydər qardaşımın adı onun dünyalarca sevdiyi nakam qardaşının adı idi... Onun qoxusunu Heydər qardaşımdan alırdı. Qardaşımın boy-buxununa baxar, fərəh qarışıq kədər hissi keçirərdi. Mən dəfələrlə anamın gizli-gizli Heydər qardaşımın boy-buxununa necə tamaşa etdiyini müşahidə etmişəm!..

Ailə çoxuşaqlı ailə idi. Çox qəribədir ki, bu gün müqəddəs ailədən söz açanda övladlar haqqında yazılmış ayrı-ayrı kitablar görürük, valideynlər haqqında isə ancaq xəsisliklə yazılmış bir neçə kəlmə ilə kifa-

yətlənirik. Və əslində bu da təəccüblü deyil. Əlirza kişinin və İzzət xanımın balaları onların elə tərcümeyi-halı, ən böyük əsərləri idi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev ailədə dördüncü uşaq idi. Özündən böyük iki qardaşı və bir bacısı var idi. Heç, şübhəsiz, böyük qardaş-bacılarının təsirini öz üzərində hiss etməyə bilməzdi, xüsusən böyük qardaşlarının...

Ailənin ilk oğlu Həsən Əliyev idi. Həsən Əliyevin alimlik fəaliyyəti haqqında kitablar yazılır, şübhəsiz bundan sonra da yazılacaq və bu kiçik yazıda alim Həsən Əliyevi olduğu kimi oxucuya təqdim etmək iddiasından çox uzağıq. Sadəcə, onu deməklə kifayətlənirik ki, Həsən müəllim həyatının 59 ilini Azərbaycan elminin inkişafına həsr edib. 27 yaşından 86 yaşına qədər ömrünü Azərbaycan Elmlər Akademiyasında keçirib. Həsən müəllim torpaq tədqiqinə, ətraf mühitin qorunması və öyrənilməsinə həsr olunmuş 800-dən artıq (!) elmi məqalə, monoqrafiya, elmi-kütləvi əsər müəllifidir. Və mütəxəssislərin ümumi qənaətinə görə, Azərbaycanda iyirminci yüzillikdə təbiəti mühafizə ideyasının 3 nəfər ali daşıyıcısı olmuşdur: Nəcəf bəy Vəzirov, Həsən bəy Zərdabi və Həsən Əlirza oğlu Əliyev!

Əliyevlər ailəsi. Naxçıvan, 1930

Həsən Əliyev 1907-ci ildə keçmiş Zəngəzur qəzasının Comərdli kəndində anadan olub. 1917-ci ildə erməni daşnaklarının törətdiyi vəhşilikləri nəticəsində Əlirza kişinin ailəsi Naxçıvana pənah gətirir. Və ailəsinin böyük oğlu Həsən 11 yaşından 17 yaşınadək Naxçıvanda muzdurluq edir. Lakin oxumaq, ali təhsil almaq həvəsi daim onu təhsilini davam etdirməyə çağırırdı. 1924-cü ildə Naxçıvanda axşam məktəbinə daxil olur, 1930-cu ildə Naxçıvan Kənd Təsərrüfatı Texnikumunu bitirir. 1930-cu ildə Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutuna, 1932-ci ildə Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Pambıqçılıq İnstitutunun aspiranturasına daxil olur. 1941-ci ildə ordu sıralarına gedir, Şimali Qafqazın müdafiəsində ağır yaralandıqdan sonra 1943-cü ildə Bakıya qayıdır. Həmin tarixdən SSRİ Elmlər Akademiyasının Azərbaycan filialının coğrafiya bölməsinə rəhbərlik edir. Müharibə qurtardıqdan sonra Həsən Əliyev döyüş xidmətlərinə görə "Almaniya üzərində qələbəyə görə", "Böyük Vətən müharibəsində əmək rəşadətinə görə", "1941-45-ci illər" və s. medallarla təltif olunur.

Həsən Əliyev Ümumittifaq Torpaqşünaslar Cəmiyyətinin Azərbaycan filialının sədri, Azərbaycan EA Botanika İnstitutunun direktoru, kənd təsərrüfatı nazirinin müavini vəzifəsində çalışır. 1952-ci ildə Azərbaycan

can KP MK-nın katibi vəzifəsinə irəli çəkilir. Xatırladaq ki, həmin illərdə Heydər Əliyev Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsində çalışırdı.

1952-ci ildə Həsən Əliyev Azərbaycan EA-nın həqiqi üzvü seçilir. 1968-87-ci illərdə Coğrafiya İnstitutuna rəhbərlik edir.

Həsən Əliyev dünyanın bir çox cəmiyyətlərinin və akademiyalarının üzvü idi. 1975-1990-cı illərdə "Azərbaycan təbiəti" jurnalına redaktorluq edirdi.

Hüseyn Əliyev... Əliyevlərin ikinci oğlu... Böyük qardaşı Həsən Əliyev kimi onun da uşaqlığı Zəngəzur qəzasında, daha sonra Naxçıvanda keçmiş, erməni vəhşiliklərinin şahidi olmuşdur. Əvvəlcə Naxçıvan Pedaqoji Texnikumunu bitirmiş, texnikumun pedaqoji sovetinin qərarı ilə 1927-ci ildə Bakı Rəssamlıq məktəbinə təhsil almağa göndərilmişdir. 1932-ci ildə rəssamlıq məktəbini qurtardıqdan sonra Respublika Xalq Maarif Komissarlığının göstərişi ilə Leninqrada gedir və Ümumittifaq Rəssamlıq Akademiyasının qrafika fakültəsinə daxil olur.

Təhsilini tamamladıqdan sonra Hüseyn Əliyev Bakıya dönür, Azərbaycan rəssamlıq məktəbində müəllimlik edir, "Kommunist" qəzeti redaksiyasında işləyir. İlk yumoristik kompozisiyaları məşhur "Molla Nəsrəddin" (1906-1931) jurnalında çap etdirir. Azərbaycan incəsənətinə xidmətlərinə görə Hüseyn Əliyev "Azərbaycan SSR-in əməkdar rəssamı" fəxri adına layiq görülmüşdür.

1943-cü ildə Əlirza kişi vəfat edəndən sonra ailə qayğıları daha çox böyük qardaşları Həsən Əliyevin üzərinə düşür. Həsən Əliyevin 60 illik yubileyində, 1967-ci ildə Heydər Əliyev deyir: "Siz Həsən dadaşın elm aləmindəki xidmətlərindən danışdınız. Lakin mən onun bizə olan atalıq qayğıkeşliyindən danışmaq istəyirəm. Atamız rəhmətə getmişdi. Böyük bir ailə sahibsiz qalmışdır. Həsən dadaş həm oxudu, həm də işlədi. Bu gün biz – dörd qardaş və iki bacının indiki səviyyəyə çatmasında Həsən dadaşın böyük rolu vardır"...

Ailədə Heydər Əliyevdən sonra doğulan uşaqların da hər biri Azərbaycanda qədərincə tanınan, nüfuz sahibi olan şəxsiyyətlərdən olmuşdur.

Cəlal Əliyev - akademik, I-III çağırış Azərbaycan Milli Məclisinin üzvü, əməkdar elm xadimi olmuşdur.

Aqıl Əliyev - elmlər doktoru, professor, Azərbaycan Tibb İnstitutunun kafedra müdiri olmuşdur.

"Vətən" mükafatı laureatı, respublikanın əməkdar müəllimi Şəfiqə Əliyeva orta məktəbdə kimya fənni üzrə müəllim kimi çalışmışdır.

Belə say-seçmə övladlar yetirən Əlirza kişinin və İzzət xanımın o müqəddəs ailəsinin işığı sonra Heydər Əliyevin və Zərifə xanımın yeni qurulan ailə ocağında daha gur alovlandı, dünyaya nur bəxş etdi...

Zərifə xanım Əliyeva 1923-cü ilin 28 aprelində Naxçıvan MSSR-nin Şahaxtılı kəndində Əziz Əliyev və Leyli xanımın ailəsində dünyaya göz açmışdır. Anası Leyli xanım əsli nəcabəti ilə seçilən İrəvan xanlarından birinin qızı idi. Gözünü açandan daim atasını xalqa xidmətdə, insanların sağlamlığına yardım etməkdə görən Zərifə xanım atası kimi həkim olmaq, insanlara şəfa vermək, onların ağrı-acılarını yüngülləşdirmək arzusu ilə yaşayır. Bu nəsil də cəmiyyət üçün yaşamaq, ehtiyacı olanlara mərhəmət göstərmək, zəifləri güclülərdən, haqlıları haqsızlardan müdafiə etmək irsi kəfiyyət idi. Bəlkə, buna görə Zərifə xanım bir çox xüsusiyyətləri – alicənablığı, mərhəmətliliyi, hədsiz təvazökarlığı, humanistliyi ilə atasını daha çox xatırladırdı. Orta məktəbi bitirən Zərifə xanım Azərbaycan Tibb İnstitutuna daxil olur və 1947-ci ildə oranı bitirir. Dövlət imtahanlarını bitirərkən gənc Zərifənin elmi səviyyəsi, bacarığı məşhur oftalmoloq Ümnisə Musabəyovanın diqqətini cəlb edir. Və Ümnisə xanım ona "Sən mütləq göz həkimi olmalısan!" - deyir.

Sonralar Zərifə Əliyeva nəinki Azərbaycan, bütün ittifaq miqyasında ən məşhur oftalmoloqlardan – göz mütəxəssislərindən biri kimi məşhurlaşır. Bu isə Ümnisə xanım Musabəyovanın öz seçimində nə qədər uzaq-görən olduğunu göstərir.

Zərifə xanımı yaxından tanıyanlar onun haqqında həmişə böyük sevgi və heyrətlə bəhs edirlər, onun hədsiz sadəliyindən, təvazökarlığından böyük ehtiramla söz açırlar. Onun bu qeyri-adi insani keyfiyyətləri bir tərəfdən mənsub olduğu nəsildən – atası Əziz Əliyevdən gəlirdisə, digər tərəfdən həyat yoldaşının daşdığı yüksək vəzifə və fitri istedadla malik qeyri-adi insani keyfiyyətləri ilə də bağlı idi. Zərifə xanım haqqında yazılmış barmaqla sayılacaq qədər az yazıları oxuduqda aydın olur ki, o həyat yoldaşının tutduğu vəzifələrlə bağlı olaraq özünün layiq olduğu imtiyazlardan, haqlardan çox vaxt imtina etmişdir. Əməkdar elm xadimi, dörd monoqrafiyanın, iki dərsliyin, doxsana yaxın elmi əsərin müəllifi, akademik Zərifə Əliyeva özü haqqında məqalələrin yazılmasına həmişə etiraz edib və bu təvazökarlığı ilə həmişə jurnalistləri heyrətləndirmişdir. Elmi əsərlərinin yazıldığı jurnalın üz qabığında şəklinin verilməsinə belə etiraz edir, "xahiş edirəm, məni çox tərifləməyin" deyirdi. Yaşadığı çətinlikləri qələmə almaq istəyən jurnalistlərə: "Bunlar lazım deyil, kim

çətinlik görməyib ki..." - deyərək həyatının çətin anlarından yazmağı belə lazım bilmirdi.

Zərifə xanım, ideal ömür-gün yoldaşı idi. İctimai-elmi mühitdə çalışması, mühüm mövqe tutması, gərgin elmi axtarırları Heydər Əliyev kimi məsul vəzifədə çalışan həyat yoldaşının keçməkeşli həyat yolundakı çətin anları anlamasına, ən çətin, ən gərgin məqamlarda ona dayaq, arxa olmasına əsla mane olmurdu. O, bu insani keyfiyyətləri ilə onu tanıyanların qəlbində böyük rəğbət qazanmışdı. Bu mənada həm də Azərbaycan xalqı Zərifə xanıma minnətdardır.

Zərifə Əliyevanın ölümündən sonra Heydər Əliyev onun haqqında yazırdı: "İşim çətin və fırtınalı idi. Onunla şəxsi həyatım çox xoş keçib. Gecə-gündüz çalışıb qüvvəmi kənara sərf edirdim. Həyat yoldaşım məni başa düşən yüksək mənəviyyətli bir adam idi. Onu çox sevirdim. Atasını kimi Zərifə Əliyeva da oxuyub göz xəstəlikləri professoru olmuşdu. Mənim həyatımda ağıllı bir insan kimi arxam, ən böyük dostum idi. 1985-ci ildə Moskvada vəfat etdi. Onun ölümü məni çox sarsıtdı. Vəfatından sonra infakt keçirib uzun müddət xəstəxanada yatdım".

Övladları da Zərifə xanımın ailəsinə, ömür-gün yoldaşına ilahi sevgisindən məhəbbətlə söz açırlar. Sonralar Sevil xanım müsahibələrinin birində: "Sadəcə olaraq, anam bütövlükdə ömrünü atama və bizə həsr etmişdir. Eyni zamanda o həmişə elmi fəaliyyətlə və ictimai işlərlə də məşğul olmuşdur."

Sevil xanım "xoşbəxtsinizmi?" sualına "Bəli, xoşbəxtəm və hər şeydən əvvəl ona görə xoşbəxtəm ki, belə valideynlərin qızıyam" - cavabını verir.

"Prezident ailəsində yaşamaq asandırımı? Xüsusilə də Heydər Əliyev kimi bir şəxsiyyətin. O, sizə sərbəstlik verirmi?" - sualına Sevil xanım "Bəli, o bizə sərbəstlik versə də, biz onun yanında özümüzü sərbəst aparmırıq. Çünki bu ona qarşı hörmətsizlik olardı".

Sevil xanım ata-anasını xatırlayarkən: "Anamla atam xasiyyətə bir-birinə oxşayırdı. Mənə elə gəlirdi ki, insanlar arasında çox nadir halda bu cür uyğunluq olur. Ona görə mən düşünürəm ki, həm anama, həm də atama eyni dərəcədə oxşayıram", - deyir.

Daha bir övlad, İlham Əliyev isə "Zərifə xanım yadınızda necə qalıb?" sualını belə cavablandırır: "Ən əziz adam kimi qalıb. O rəhmətə gedəndən sonra mənim bütün ailəmin həyatı bütövlüklə dəyişib. Yəni, mən o vaxtlar güldüyüm kimi gülə bilmirəm. Onun vəfatından 10 ildən artıq vaxt keçib. Həyatımda könül açan bir hadisə, bir iş baş verəndə fikirləşirəm".

rəm ki, kaş bunu görəydi. O rəhmətə gedəndə böyük qızımın bir yaşı var idi. Hesab edirəm ki, mənim qızlarıma nənələrini görməmələri onların təlim-tərbiyələri üçün böyük itkidir".

Azərbaycan qadınına xas olan müqəddəs ana rənzinin bütün gözəl xüsusiyyətləri, müqəddəsliyi, ülviliyi Zərifə xanımın şəxsinə öz əksini tapmışdır.

Bəli, Zərifə xanım belə ana idi.

Həsən Əliyev, Hüseyn Əliyev, Heydər Əliyev, Cəlal Əliyev, Aqil Əliyev, Şəfiqə Əliyeva... Allahın imam öv-

ladları kimi adları çəkilən bu insanları Azərbaycan xalqına bəxş edən ata-ana özünü dünyanın ən xoşbəxti hesab edə bilər. Onları bu millətə bəxş edən valideynlər müqəddəs deyilmi? Bəli, müqəddəs ailənin dünya xalqları üçün nümunə olan qeyri-adi fitri istedadlı oğlu Heydər Əliyev sonralar Azərbaycan prezidenti kimi həmvətənləri ilə görüşü zamanı böyük minnətdarlıq və qürur hissi ilə: "Naxçıvan Azərbaycan xalqının qədim tarixini əks etdirən müqəddəs bir torpaqdır. Naxçıvan böyük şəxsiyyətlər yetişdirmiş bir torpaqdır. Mən bu torpaqda doğulmuşam" - söyləyəcəkdi...

Qədirlənən müdrik Azərbaycan xalqının, hər bir kəsin tanıdığı, minnətdarlıq hissi ilə andığı bu Vətən övladlarının hər biri bu müqəddəs ailənin əzəmətini ifadə edən mənəvi heykəllərdir. Vətəni və xalqını sevmələrə isə yalnız, o müqəddəs ailəni iftixar, minnətdarlıq və böyük ehtiram hissi ilə xatırlamaq qalır...

TOLERANTLIQ - MƏDİNƏDƏN BAŞLANAN YOL

Cəmiyyətdə ideoloji boşluğun olması ən böyük təhlükədir.

Məhəmməd (s.ə.s) 623-cü ildə Məkkədən Mədinəyə hicrət edəndə görür ki, müsəlmanlar, yəhudilər, xristianlar bir-birilə dini zəmində düşmənçilik edir, çox gərgin bir həyat tərzini keçirirlər. 624-cü ildə Məhəmməd peyğəmbər (s.ə.s) Mədinə şəhəri üçün bir qanun (anayasa) yaradır. 52 maddədən ibarət olan bu qanunun 25-i müsəlmanlara, 27-si isə yəhudi və xristianlara aid idi. Bu konstitusiya (əsas qanun) Mədinədə müxtəlif dini inanclara mənsub olan insanların bir yerdə sülh və dostluq şəraitində yaşaya biləcəyi bir biçimdə hazırlandı. Biri digərinə mane olmadan hər kəs dini vacibətini yerinə yetirməkdə sərbəst idi. Qanuna görə Mədinə qəbilələrindən hər kəs öz dini etiqadını hifz etməli idi. Kimsə dini inancından dolayı sorğulanmayacaqdı.

Əski dinlərin heç birində Məhəmməd peyğəmbərin (s.ə.s) hazırladığı konstitusiyadakı qədər başqa dinlərə tolerant yanaşılmamışdır. Məhəmməd peyğəmbər (s.ə.s) İslamın, digər dinə mənsub olanlara mane olmayacağını bildirdi. İslam dininin azadlıq və ədalət üzərində qurulu olduğunu bəyan etdi. Konstitusiyanın 1-ci və 2-ci maddələrində deyilirdi:

“Heç bir mömin digər möminin ədalətsizlik qarşısında əzilməsinə seyrçi qalmamalıdır. Bütün möminlər qarşılaşdıqları problemlər qarşısında bir-birinə yardım etməlidirlər.”

15-ci maddədə deyilirdi: “Ən yoxsul möminlə, ən zəngin mömin bərabər haqlara sahibdirlər”.

26-cı maddədə deyilirdi: “Müsəlmanlar kimi yəhudilər də dinlərini qoruya bilərlər.”

Başqa bir maddədə deyilirdi: “Yəhudilər və müsəlmanlar bir-birləri ilə sülh içində yaşamalıdılar. Yəhudilər öz üzərlərinə düşən xəzinəni və müsəlmanlar da öz üzərinə düşən xəzinəni qəbul etmək məcburiyyətinə

dədirlər. Bu yazılı qanunda iddia edilən haqqı kim qəbul etməzsə, yəhudilər və müsəlmanlar onlara qarşı birlikdə savaşmalıdırlar.”

Maddələrin biri də Mədinə haqqında idi; bu maddəyə görə, Mədinə “hərəm” sayılırdı. Yəni müqəddəs şəhər elan edilərək bu şəhərdə savaşımaq qadağan edilirdi. Bütün Mədinə əhli yeni konstitusiyaya görə sevincli idilər. Çünki ilk dəfə idi ki, Mədinədə bərabər hüquqlu bir qanun tətbiq olunmaqda idi.

Bu gün də Azərbaycan xalqı sevinc içindədir. Çünki xalqın tələbi və təkidi ilə Ulu Öndər Heydər Əliyev hakimiyyətə gəlmiş, AXC-Müsavat cütlüyünün yarıtmaz rəhbərliyi sayəsində yaranmış özbaşınalıqları, qarşıdurmaları və baş verə biləcək vətəndaş müharibəsinin qarşısını aldı, ətraf dövlətlərlə qızıışmaqda olan düşmənçilik alovunu söndürdü.

dürdü. Başqa xalqlara mənsub olan müqəddəs ocaqların sökülməsinin qarşısını aldı. Əmin-amanlıq sülh şəraitində yeni müstəqil Azərbaycan dövlətini qurdu. Azərbaycanda müxtəlif dinlərin və etnik qrupların mehriban bir ailə kimi dostluq şəraitində yaşamalarını təmin etdi. Azərbaycanda tolerantlığın əsasını qoydu. Bu tolerantlığın kökləri isə daha dərinlərə gedirdi. Bu günümüzə gəlib çıxan tolerantlığın yolu Mədinədən başlayır.

Məhəmməd peyğəmbər (s.ə.s) 624-cü ildə Mədinədə ilk demokratik dövlət yaratmaqla tolerantlığın əsasını hələ o vaxt qoymuşdur.

Cənab Prezident İlham Əliyev demişdir: “Əsrlər boyu ölkəmizdə bütün dinlərin, etnik qrupların nümayəndələri bir ailə kimi sülh, mehribanlıq, dostluq, qarşılıqlı anlaşma şəraitində yaşamışlar”.

Azərbaycan çoxkonfessiyalı, çoxmillətli bir ölkədir və bu, dini və etnik müxtəlifliyimiz bizim böyük sərvətimizdir.

Azərbaycanda uğurlu inkişafın, sabitliyin bərqərar olması istiqamətində atılmış bütün addımların arxasında dini və milli dözümlülük, tolerantlıq və multikultural dəyərlər dayanır.

Azərbaycan zəngin tolerantlıq, multikulturalizm ənənələrinə malikdir.

Bəli, Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən başlanan və ölkə Prezidenti İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident xanım Mehriban Əliyeva tərəfindən davam etdirilən tolerantlıq siyasətinin əsasını Məhəmməd peyğəmbər (s.ə.s) qoymuşdur.

Bu siyasətin davamı kimi Azərbaycan, bu gün tolerant bir ölkə kimi dünya xalqlarına nümunədir.

Beləliklə, Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun davamçıları kimi, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva apardıqları tolerantlıq siyasətilə də Məhəmməd peyğəmbərin (s.ə.s) davamçılarıdır.

Doğru yol Allahın qoyduğu yoldur. Allah onları qorusun!

**Это стихотворение я посвящаю памяти
моего любимого дедушки Гейдара Алиева**

ЭЛЕГИЯ

Если б звезды ступеньками стали
И луна осветила мой взгляд,
Поднялась я по ним бы на небо,
И вернула тебя бы назад.

Если б ветер сумел передать,
Что в душе своей крепко сжимаю,
Я бы крикнула на весь мир,
И услышал бы ты, как скучаю.

Голос твой в моем сердце звучит,
Мне дороже любого желанья,
Если б реки смогли подарить
О словах твоих воспоминанье!

Если б тучи могли показать,
Где найти мне тебя, я не знаю,
Твою руку в руках подержать
Хоть на миг я так сильно мечтаю.

Если б дождик ответить сумел,
Почему море слез проливает,
И луна рассказала бы мне,
О покое твоём все, что знает.

Доброту твою чувствую я,
Вдалеке ты меня защищаешь.
Если б горы могли передать,
Как люблю я тебя, ты же знаешь.

Если б дерево стало мостом,
По нему бы к тебе прибежала,
Обо всем, что сказать не могу,
Я б с улыбкой тебе рассказала.

Если б ночь превратилась бы в день,
Светом солнце бы тьму озарило,
Я бы крепко тебя обняла
И уйти никуда не пустила.

Ты был самым лучшим на свете,
Память вечно я буду хранить,
Буду ждать без конца нашей встречи,
Буду верить и буду любить!

Лейла Алиева
11.12.04

ELEGİYA

Ulduzlar qanadım olsaydı mənim,
Mən sənin yanına uçardım həmə.ən.
Əllərim əlinə toxunan kimi,
Səni yer üzünə qaytarardım mən.

Dinlə, ürəyimin qəm-qüssəsini,
Mən yaxşı bilirəm ayrılıq nədi.
Küləklər könlümün bu naləsini,
Kaş ki, kainata yaya biləydi.

Könüllər yaşadır gur nəfəsini,
Sənsiz hər bir anın öz həsrəti var.
Müqəddəs səsimin xatirəsini,
Anlada bilərmə çağlayan çaylar?!

Bulud karvanına qoşulub gəlim,
Axtarıb-arayıb qovuşum sənə.
Mən sənsiz qalandan hər ötən günüm,
Sənsiz necə keçir danışım sənə.

Acı göz yaşını sil elə gəlsin,
Ey yağış, soyumur dərdimin odu.
Qüssədən qocalan Ay dilə gəlsin,
Söyləsin ruhumun haradı yurdu?

Dağ idin, çiynimi dağlara verdim,
Dağların dərdini çəksə dağ çəkər.
Sənə məhəbbətim dağlar qədərdir,
Yerini dağlardan soruşum, bəlkə.

Bəlkə, çinarlarla baş-başa verim,
Görən qovuşarmı boyum boyuna?
Gərək sənə yetə bu qəmli şeirim,
Gərək sənə yetə... Haqqım var buna.

Nurunu gözümdə saxlayım necə,
Möcüzə yaratmaq gəlmir əlimdən.
Parçalan ey zülmət, çəkil, ey gecə,
Günəşə qovuşmaq istəyirəm mən!

Dön geri, qəlbimdə yer saxlayaram,
Zülmət gecələrim dönər sabaha.
Mən sənə sarılıb qucaqlayaram,
Qoymaram heç yerə gedəsən daha!

Leyla Əliyeva

11.12.04

Tərcümə Baba Vəziroğlunundur

ELEGİYA

Ulduzlar nərdivan olsaydı əgər,
Onunla göylərə qalxardım həməni!
Ayın işığında sənə qovuşub,
Səni bu həyata qaytarardım mən!

Sənsizlik qəlbimi elə sıxır ki,
Ağrısın dünyaya car çəkirəm mən!
Bəlkə əsən külək gətirə sənə
Biləsən ki, necə kədərliyəm mən!

Qəlbimdə səslənir hər an o səsin!
O hər bir şeydən əzizdir mənə!
Müdrək sözlərinin xatirəsini,
Sanki axar çaylar bəxş edir mənə!

Necə tapım səni, necə? - bilmirəm!
Bəlkə o yolları buludlar bilir!
Sənin əllərindən bir an da olsa,
Tutmaq həsrətilə ürəyim əsir!

Əgər yağış cavab verə bilsəydi
Dənizlər niyə göz yaşları tökür?!
Onda Ay da mənə deyə bilərdi...
Sənin rahatlığın - ruhun nə çəkir?!

Mehribanlığını hiss edirəm mən
Uzaqdan uzağa qorursan məni!
Kaş dağlar da bunu çatdıra bilə,
Necə ki sevirdim,... sevirəm səni!

Ağaclar körpüyə dönə bilsəydi,
O körpülərlə mən qaçıb gələrdim!
Dilimlə sözümü deyə bilmərəm,
Ancaq təbəssümlə hər şey deyərdim!

Gecələr gündüzə dönə bilsəydi
Zülmət yarıları, görərdim səni!
Boynuna sarılıb qucaqlayardım,
Bir daha heç yana qoymazdım səni!

Həyatda təkrarsız bir mayak oldun!
Məşəlin qəlbimdə əbədi yanır!
Səninlə görüşmək həsrəti daim,
Məşəli daha da alovlandırır!

Tərcümə
Həsən Şirinovundur
26.12.2019

HEYDƏR BABAMDİR MƏNİM!

(Oğlum Məhəmmədin dili ilə)

Azərbaycanın özü,
Vuran ürəyi, gözü,
Düşünən beyni, sözü -
Heydər babamdır mənim.

Yurdumuzun baharı,
Xalqın tükənməz varı,
Ölkəmin xilaskarı -
Heydər babamdır mənim!

Gələcəyə yol açan,
Həyata işıq saçan,
Darda köməyə çatan -
Heydər babamdır mənim!

Kimsəsizi arayan,
Könülləri oxşayan,
Millət üçün yaşayan -
Heydər babamdır mənim!

Öz işilə ucalan,
Torpağından güc alan,
Xalq yolunda qocalan -
Heydər babamdır mənim!

Bənzəri yoxdur başda,
Cavandır hər bir yaşda,
Möcüzəli yaddaşda -
Heydər babamdır mənim!

Düşmənlərə əyilməz,
Xalqın yolundan dönməz,
Günəş kimi heç sönməz,
Heydər babamdır mənim.

Şükür Tanrıma mənim,
Nə xoşbəxtdir vətənim,
Çünki vardır güvənim!
Heydər babamdır mənim!

21.III.2002

HEYDƏR ƏLİYEV ÖZÜ HAQQINDA

*(Ulu Öndər Heydər Əliyevin
özünün dediklərindən)*

"1923-cü ildə Naxçıvan şəhərində - burada doğulmuşam. Atamın adı Əlirza, anamın adı isə İzzət xanım idi. Ailəmiz kasıb idi. Mən səkkiz qardaşın dördüncüsü idim. İki böyük qardaşım və böyük bacım, məndən kiçik olan iki qardaşım və iki bacım vardı. Atam dəmiryolçu olmuşdur. Rus inqilabının baş verməsindən beş il keçmişdi. 1923-cü il Azərbaycan, xüsusilə Naxçıvanda dolanışığın çox ağır keçdiyi bir dövrə təsadüf edir. Sovet rejimi ölkədə yayılmağa başlamışdı. Atam siyasətlə məşğul olan adam deyildi, savadlı və ziyalı olmadığı üçün nə bolşevikləri, nə də digər siyasi təşkilatları tanıyırdı. İşləyib ailəsini dolandırmaqdan başqa qayğısı yox idi. İbtidai məktəb altı sinif idi. İki böyük qardaşım ibtidai-orta təhsillərini Naxçıvanda alıb Bakıya getmiş və universitetə yazılmışdılar. Naxçıvanda həm oxuyub-yazmağı bilən çox az, həm də dolanacağın ağırlığı ucbatından ibtidai təhsil belə ala bilməyib işləməyə başlayan gənclərin sayı hədsiz idi. Əslində Naxçıvanda məktəb yox deyiləcək qədər az idi. Ailələr isə övladlarını oxutmaq əvəzinə, onların bir iş tapıb

pul qazanmasını istəyirdilər. Böyük qardaşlarım mənə də onlar kimi ali təhsil almağımı istəyirdilər. Onların atama göstərdikləri təzyiq nəticəsində altı yaşında məktəbə getdim.

Sovet İttifaqında orta məktəb onillik idi. Lisey təhsili də buraya daxil idi. 1939-cu ildə orta məktəbin məzununu oldum. Bu vaxt atam "Heydər, artıq istədiyini kimi oxudun, vəziyyətimizi görürsən, işlə" dedi. Atamın sözünü yerə salmaq, onu sındırmaq istəmirdim. Lakin ürəyim Bakıya, heç görmədiyim o şəhərə gedib universitetə qəbul olmaq istəyirdi. Orta məktəb məzunları Naxçıvanda kənd məktəblərində müəllimlik edə bilirdilər və atam da mənə belə etməyi məsləhət gördü. Qazandığım qazanc-la ailəmə kömək etməyimi istəyirdi. Ali təhsil almaq idealım idi. Bu vaxt Bakıdakı böyük qardaşlarım köməyimə gəldilər. Məktub yazıb Bakıda oxumaq niyyətimi onlara bildirmişdim. Qardaşlarım məktub yazıb paytaxta gəlməyimi istədilər. Atam yenə təkid etdi. Lakin çox maraqlıdır ki, anam atama qarşı çıxdı və məni cəsarətləndirdi. Həm qardaşlarım, həm də anam israr etməyə başlayanda atam da artıq təzyiqdən əl çəkib, Bakıya oxumağa getməyimə razılıq verdi. Bakıya getmək çətin idi. Naxçıvandan Bakıya bugünkü kimi qatar və ya başqa bir nəqliyyat vasitəsi yox idi. Qatarlar Yerevan və Tiflisdən Bakıya gedirdi. Atam yaxın yoldaşlarından pul alıb mənə üçün yol pulu hazırladı... Vidalaşdıq. Anam arxamca dua edirdi. Anamla atam mənə uzun müddət sonra doğulduğum və böyüdüyüm doğma şəhərimə qayıdıb Ali Sovetin Sədri seçiləcəyimi yuxularında belə görsəydilər inanmazdılar.

...Düz dörd günlük yoldan sonra Bakıya çatdım. İlk dəfə idi ki, Naxçıvandan kənara çıxırdım və bu mənə həyatda ilk təcrübəm idi. Bakıya çatan kimi verdikləri ünvanla iki qardaşımın qaldığı evi tapıb, onların yanına getdim. Onların ilk işləri məni universitetə yazdırmaq oldu. Başım da yalnız bir fikir dolanırdı: memar olmaq! Bakı Universitetinin memarlıq fakültəsinə yazıldım. Bundan başqa rəssamlığa da meylim və qabiliyyətim vardı. Bakıda tələbəlik illərində çəkdiyim tablolar və digər rəsm işlərim o vaxt qalereyalarda göstərilmiş və bəyənilmişdi də. Bu gün onların harada olduğunu bilmirəm.

...Memarlıq fakültəsində təhsil alarkən rus dilini bilməməyim işimi çətinləşdirirdi. Memarlıq sənətinə olan sevgim məni bu maneəni dəf etməyə - rus dilini öyrənməyə vadar etdi. O dövrdə biz orta məktəbdə türk yazıçılarının, ədiblərinin əsərlərini mütaliə edir və öyrənirdik. Namiq Kamal, Kökalp, Tofiq Fikrət və Yəhya Kamalın şeirləri, Rəşad Nurinin romanları ədəbiyyat kitablarımızda xüsusi yer tuturdu. Onların çoxunu oxuyub təsirlənirdim. Ən çox bəyəndiyim şair isə Tofiq Fikrət idi. Bir tərəfdən memarlığa yiyələnir, bir tərəfdən isə rəsm və ədəbiyyatla məşğul olurdum.

...1943-cü ildə Hitlerin nasist qoşunlarının bəxti dönmüş, Stalinqrad məğlubiyyətindən sonra onlar başıpozuq halda geri çəkilməyə başlamışdılar. Elə o vaxtlar məni XDİK -ə (DTK- nın ovaxtkı adı) işə götürdülər. Bu vəzifə üçün mənə heç kimin köməyi olmadı. Səbəbini bu gün belə bilmirəm. Lakin məni Gizli Polis Təşkilatına seçmişdilər.

...Mən də Azərbaycan XDİK-nın bir üzvü olmuşdum. DTK-da düz 30 il çalışdım. İndi burada bir haşiyə çıxmaq, Əliyev adını eşitcək bir çox adamın keçirdiyi mənəvi halı izah etmək üçün bir şey söyləmək istəyi-

rəm: DTK ilə əlaqədar istər Azərbaycanda, istər keçmiş SSRİ-də, istərsə də bütün dünyada həmişə fikir müxtəlifliyi mövcud olmuşdur. Bilirsiniz ki, DTK haqqında xüsusilə Qərbdə minlərcə kitab, xatirə və tədqiqat əsəri yazılmışdır. Bunu qeyd etmək istəyirəm ki, dünyada gizli xidmət orqanı olmayan bir ölkə belə göstərə bilməzsiniz. Hətta Afrika və Asiyada yenicə müstəqillik əldə etmiş ölkələr də, əvvəlcə kiçik olsa belə, öz məxfi xidmətini yaradırlar. Çünki zəmanəmizdə heç bir dövlət məxfi xidmət orqanı olmadan yaşaya bilməz.

...DTK-da şərəf və namusla işləmişəm. İşlədiyim müddətdə öz millətimə, bir dəfə də olsun, xəyanət etməmişəm. Bu mənada vicdanım rahatdır. DTK-da ən böyük vəzifəyə kimi ucalmışam. Ən yüksək "DTK generalı" rütbəsinə qədər yüksəlmişəm. Moskvada, Sankt-Peterburqda keçmiş Sovet İttifaqı Kommunist Partiyasının ən yaxşı təbəqəsinin yetişdirildiyi xüsusi məktəblərdə, kurslarda oxudum. Məndən başqa heç bir türk Sovet İttifaqında belə yüksək təbəqələrə çatmamışdı. Çünki DTK kommunist rejiminin tənzimləyicisi və gizli ordusu idi. Bu orqanın rəmzi nişanında həkk olunmuş qılınc və qalxan bunu bir daha açıqlamırmı? Yəni qılıncı hücum edib kommunizmi dünyaya yay, qalxanla isə öz doğma kommunist vətəninə qoru!

...1967-ci ilin əvvəlləri idi. Bakıda DTK binasındakı otağımda işləyərkən Moskvadan yüksək vəzifəli dostum Abdulla İbrahimov mənə telefonla zəng çalıb: "Heydər, Azərbaycan Kommunist Partiyasının Birinci Katibliyinə Moskvada yeganə namizəd sənsən!" - dedi. Çatıb qalmışdım. Bu, gözləmədiyim bir xəbər idi. Telefondakı dostuma: "Bu, mümkün deyil. Belə bir namizədlik üçün təklif edildiyimi sanmıram. Bəs, nə üçün mənim bundan xəbərim yoxdur?" - dedim. Lakin dostum öz dediyində durdu və təkidlə: "Heydər, özünü buna hazırla", - deyib telefonu qoydu. Aradan iki, ya da üç gün keçməmişdi ki, Brejnevın şəxsi katibi tez Moskvaya gəlməyimi və Sov.İKP-nin Baş katibinin mənimlə görüşmək istədiyini bildirdi. Kremlə Brejnevın iş otağına getdim. Brejnev üzündə bir razılıq əlaməti ilə məni qarşıladı. Aramızda belə bir söhbət oldu:

- Yoldaş Əliyev, biz qərara gəlmişik ki, sizi Azərbaycan KP-nin Birinci katibi vəzifəsinə qoyaq.

Dedim: Bu, mənə şərəf verir, yoldaş Brejnev. Lakin mən bu vəzifəni istəmirəm.

Brejnev təəccüb qalmışdı:

- Necə yəni istəmirsən. Niyə görə? Sənə mühüm vəzifə tapşırıq. Qəbul edəcəksən.

- Azərbaycan KP-nin Birinci katibi olmaq asan iş deyildir. Ona görə istəmirəm - dedim.

Lakin təkidimə əhəmiyyət verilmədi. Brejnev qərarını çoxdan qəbul etmişdi. Siyasi Bürodada da namizədliyim müzakirə olunub artıq qərar verilmişdi. Adları gündəliyə salınan bir çox namizəddən fərqli olaraq, bu vəzifə üçün indiki vəziyyətdə yalnız Əliyevin münasib olacağı məsələsində fikir birliyinə gəlmişdilər. Üstünlüyüm DTK-da işləməyim, şəxsi işimin təmizliyi, etimad qazanmağım, DTK sədri olmağıma baxmayaraq, azərbaycanlılar tərəfindən sevilməyim idi. Daha doğrusu, mən belə qıymətləndirirdim.

...Azərbaycan Kommunist Partiyasının Birinci katibi Azərbaycanın yeganə hakimi demək idi. Bu vəzifəyə seçildikdən sonra Azərbaycan və SSRİ-də bu təyinat böyük əks-sədaya səbəb oldu. Sevincimin ən böyük mənbəyi isə doğma xalqıma, millətimə daha yaxşı xidmət göstərmək imkanı tapmağıma olan güclü etiqadım idi. Bu etiqadım, bu arzum bu günə kimi həmişə reallaşmışdır.

...Ölkəmizdə Kommunist Partiyasının liderliyinin ən yaxşı illəri idi. Bəzən gecələr işim qurtaranda da evə getmir, səhərə qədər öz-özümə düşünür, respublikamızın vəziyyətinin yaxşılaşması üçün planlar qururdum. Mən bir azərbaycanlı və bir türk idim. Kommunist rejimi daxilində onlarla münasibətlər tarazlığını saxlamaqla yanaşı, vəzifəmin verdiyi imkanlardan istifadə edərək doğma xalqım üçün faydalı işlər görmək haqqında düşündüm. Buna görə də iki şey lazım idi: Azərbaycan Kommunist Partiyasının rəhbərliyini müvəffəqiyyətlə həyata keçirmək və nüfuzumla gücümü get-gedə artırmaq. Mən hesab edirəm ki, bu iki xüsusiyyətin ikisini də özümdə cəmləşdirib, siyasi fəaliyyətimdə əks etdirə bildim.

...Bütün siyasi həyatım boyu həmişə rüşvətlə mübarizə aparmışam. Rüşvətə qarşı ürəyimdə həmişə bir nifrət duymuşam. Azərbaycan və Azərbaycan xalqı belə fəaliyyətimi gördükdə mənə daha çox inanmağa və etibar etməyə başladı, Əliyevi daha çox sevdi. Bundan başqa fəaliyyətimlə Qafqaz bölgəsində, o cümlədən Gürcüstanda, sizə təəccüblü gəlsə də, hətta Ermənistanda da böyük hörmət qazanmışdım. Haqqımda partiya sıralarında və mətbuatda "Əliyev yeni üslublu partiya rəhbəridir" deyə yazırdılar. Sovet mətbuatı Azərbaycandakı inkişaf sıçrayışlarını, mədəniyyət sahəsindəki danılmaz inkişafı tərifləyir və təqdir edirdi. Mən qabaqcıl və müasir tipli partiya rəhbəri kimi tanınırdım.

...Rəhbərlik etdiyim 14 il ərzində ətrafımda birləşmiş partiya yoldaşlarımla birlikdə Azərbaycan üçün böyük işlər gördük. İndi siz Bakıya və Azərbaycanın digər böyük şəhərlərinə getsəniz, görəcəyiniz zavod, fabrik, mədəniyyət sarayları, əzəmətli mehmanxana, institut, orta məktəb, uşaq bağçası binaları, texnoloji komplekslərin əksəriyyəti həmin dövrdə tikilmişdir. Bu tikililər barədə hansı azərbaycanlıya müraciət etsəniz, "Əliyevin dövründə tikilmişdir" cavabını alarsınız.

Siyasi Büro üzvlüyünə namizədlər arasında mənim kimi bir türkün seçilməsi SSRİ-nin tarixində ilk hadisə idi. Heç vaxt heç bir azəri türkü imperiyanın yeganə qanunverici mərkəzi orqanı olan Siyasi Büronun üzvlüyünə namizəd seçilməmişdi.

Özünüz fikirləşin: Sov.İKP üzvlərinin sayı ölkə üzrə 22 milyona çatırdı. Siyasi Büro üzvlərinin sayı 21, üzvlüyə namizədlərin sayı isə 5-6 nəfər idi. Onlardan biri də mən idim.

...İllər boyu Siyasi Büroya Qafqazdan həmişə gürcülər seçilmişdi. Stalin, Orconikidze milliyyətcə gürcü idilər. Mən Azərbaycan Kommunist Partiyasına rəhbərlik etdiyim dövrdə Gürcüstan Kommunist Partiyasının başçısı Eduard Şevərnadze yalnız mən oradan uzaqlaşdırıldıqdan sonra Qorbaçovun böyük köməyi və səyi ilə Siyasi Büroya əvvəlcə namizəd, sonra isə üzv seçildi. Ermənilər də məndən əvvəl Siyasi Bürodə vəzifə tuturdular. Erməni Anastas Mikoyan hələ Stalin və Xruşşovun dövrlərində SSRİ-nin taleyində mühüm rol oynayan bir şəxs olmuş, Xruşşovun hakimiyyətdən salınmasında Brejnevə kömək etdikdən sonra

yaşına görə pensiyaya göndərilmişdi. Erməni və gürcü liderləri Azərbaycanın onları keçib daha da irəli gedəcəyindən qorxuya düşdülər. Çünki namizəd olmaq əslində müəyyən mənada Siyasi Bürodə olmaq demək idi. Bu üstünlüyümdən istifadə edərək SSRİ Nazirlər Sovetindəki əlliyyə yaxın nazirdən hansına telefon etsəydim, Azərbaycan üçün hər hansı mühüm işin görülməsi onlar üçün ömr sayılırdı. Bu şəraitdən Azərbaycanın inkişafı naminə çox istifadə etdim. Çünki sovet idarəçiliyi türk və müsəlman respublikalarının hesabına xüsusilə çox kapital keçirmir, az kredit ayırırdı. Fabrik-zavod tikilişi və s. bu kimi respublikalarda iqtisadi və siyasi potensialı gücləndirəcək işlər üçün maliyyə buraxılışında xəsislik göstərirdilər. Sovet idarəçiliyinin 70 illik siyasətinə çevrilmiş bu münasibəti aradan qaldırmaq o qədər də asan iş deyildi. Çünki pul da, texnologiya da Moskvadan gəldiyi üçün o qədər də böyük iş görmək mümkün deyildi. Mən mövqeyimdən istifadə etməklə bu qanunu dəyişdirə bildim. Azərbaycan Respublikasında Siyasi Büroya namizəd və üzv olduğum vaxtlarda inkişaf meyilləri xeyli güclənmişdi. Ölkəmiz dünyada daha çox

tanınmağa başladı. Türkiyədə Azərbaycanı yaxşı tanıyırdılar, lakin bu türk ölkəsi o qədər də bizim üçün açılmamışdı. Mənim söylərim nəticəsində sədlər aradan götürüldü. Xarici ölkələrdən turistlər, alim və sənətkarlar, siyasətçilər, baş nazirlər, nazirlər Azərbaycanı ziyarətə gəlməyə başladılar. Ölkəmiz tanındıqca onun nüfuzu da artırdı.

...1982-ci ilin noyabrında Brejnev

uzun sürən xəstəlikdən sonra vəfat etdi. Onun yerinə mübahisə doğurmayan bir namizəd vardı: Yuri Andropov... Andropov ingilis dili daxil olmaqla üç dili mükəmməl bilməsi və yüksək intellektual səviyyəyə malik olması ilə partiya həyatında böyük nüfuz qazanmış şəxsiyyətlərdən idi. Çox namuslu bir adam idi. Ən böyük düşməni rüşvət və rüşvət alan dövlət adamları idi.

Andropovu seçmək üçün toplanmış Siyasi Büronun iclasında bütün üzvlər yekdilliklə Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədrini SSRİ-nin yeganə rəhbəri seçdilər. Andropovla aramızdakı yaxınlıq və qarşılıqlı hörmətin başlanğıcı 1965-ci ildən qoyulmuşdu. Bizi 1965-ci ildə iclasların birində tanış etmişdilər. O zaman onun Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədrliyinə gəlməsinə hələ iki il qalırdı. Son dərəcə şüurlu, intellektual, namuslu bir adam idi. Sürətli və sərt hərəkət etməyi xoşlardı.

Münasibətlərimizdə hörmət və qarşılıqlı anlayış əsas idi. Brejnevin dəf-nindən sonra onunla təkliddə görüşdük. "Mənim artıq sənə ehtiyacım var, daha sənin həmişəlik Moskvada qalmağını istəyirəm,"- dedi. Brejne-və olduğu kimi, Andropova da etiraz etdim. Azərbaycan əslində mənim üçün ayrılı bilmədiyim bir kompleks idi. Azərbaycandan ayrılmaq...Çox sevdiyim məmləkətdə daha yaşamamaq... Bu mənim üçün dözülməz bir dərd olacaqdı. Lakin Andropov: "Azərbaycan artıq sənə dar gəlir" deyib xəfifcə gülümsədi. Mən yenə etiraz etdikdə, o bu dəfə narahatlıqla ciddi bir tonda sözlərini təkrar etdi:

- Artıq bütün SSRİ-də sənə ehtiyac duyulur. Azərbaycan daha sənin üçün kiçikdir. Məni Siyasi Büroya seçdin, indi də çıxıb gedir, mənə kö-mək etmək istəmirsən.

Andropov onun rəhbərliyə gəlişində göstərdiyim xidməti bilir və on-dan ayrılmağımı istəmirdi. Yoldaşlarını, ona kömək edənlərin hamısını yaxında saxlamaq, onlarla birlikdə addımlamaq istəyirdi.

Andropov insanları ayırd etməkdə mahir idi. Bu söhbətimizdən on gün sonra bir səslə Siyasi Büroya üzv seçildim. Bu, artıq çox böyük ha-disə idi. Həm SSRİ, həm türk-islam aləmi, həm də bütün dünya üçün... Ardınca yeni bir hadisə baş verdi: SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini oldum. İstəməsəm də, Bakıdan Moskvaya köçməli oldum. Bü-tün bu irəliləyişlərimə baxmayaraq, Azərbaycandan ayrılmaq ürəyimi ağrıdırdı. Heç Moskvada da bu ağrını ürəyimdən qoparıb ata bilmirdim. Halbuki Azərbaycan əlimin altında idi. Andropovun hakimiyyəti cəmi bir il davam etdi. Əcəl imkan vermədi. Əgər yaşasaydı, sovet imperiya-sının taleyi bugünkü kimi olardımı? Bu suala cavab vermək bir qədər çə-tindir. Bəzi sualların cavabı elə onların özündə olur, bəzi suallar isə sual olaraq qalır.

Andropovun SSRİ ilə bağlı mənə və bir neçə yaxın yoldaşına etibar edib bildirdiyi bir sıra layihələri, müxtəlif planları vardı. Özünü 1960-cı illərdən, bəlkə də, Macarıstanda səfir işlədiyi vaxtlardan sovet liderliyi-nə hazırlamış, Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinə uzunillik sədrliyi döv-ründə qərb və öz ölkəsi ilə əlaqədar çox mühüm şeylər əxz etmiş, böyük təcrübə qazanmışdı. Böyük yeniliklər etmək, SSRİ-ni dəyişdirmək fik-

rində idi. Köhnəlik, rüşvət və alkoqolizm ilk hədəfləri idi. Lakin beynindəki islahatları da o, ağılla həyata keçirmək istəyirdi. Görüşlərimizdən birində mənə "SSRİ-nin dağılması, imperiyanın ləğvi tarixə çox baha başa gəlir" demişdi. Fəqət böyrək çatışmazlığı olduğu üçün onun rəhbərliyi uzun çəkmədi. Boş qalmış Sov.İKP-nin Baş katibi vəzifəsinə Brejnevin katibi, təşkilatçısı və ən yaxın adamlarından olan Konstantin Çernenkonu seçdik. Ancaq Çernenko da xəstə, yaşlı, skleroz əlamətləri olan bir adam idi. Bir il keçəndən sonra o da Andropov kimi bu dünyanı tərk etdi. Bir il onunla əziyyət çəkdik. Çernenkonun vaxtında da mövqeyim dəyişmədi. Azərbaycanla maraqlanmaqda davam edir, ölkəm üçün yeni kapital qoyuluşu məsələsində səlahiyyətli şəxslərə göstərişlər verirdim.

... Mən də Çernenkonun yerinə Baş katib seçilmək üçün Siyasi Büroda səsvermə zamanı Qorbaçova səs verənlər arasında idim. O zaman üzündən maskasını çıxarmamışdı. Öz aramızda söhbətlər zamanı "gənc və dinamikdir, bu işi bacarar" deyirdik. Belə hesab edirəm ki, Andropovun islahat layihələrinin davamçısı və həyata keçirəni ola bilərdi. Təəssüf ki, Qorbaçovun əsl sifətinin üzə çıxması üçün çox vaxt lazım olmadı. Onun demokratiyası, yenidən qurması, aşkarlığı Roma kahinlərindən olan Yanusun iki üzü kimi idi. Qərbi inandırmaq üçün o özünü böyük bir demokrat kimi göstərirdi, daxilində isə diktator idi. Eynilə Stalin kimi. Lakin Qorbaçov Stalini bacarıqsız şəkildə təkrar edənlərdən idi.

Qorbaçovun ən böyük xüsusiyyəti müsəlman-türk dünyasına qarşı olan düşmənçiliyi idi. Türk respublikalarına qarşı da ikiüzlü siyasət aparırdı. Mənə qarşı hisslərini, nifrətini Siyasi Büronun iclaslarında hiss etdim. Qorbaçov Siyasi Büro üzvlərinin əksəriyyətinin rus və slavyan olduqlarını görür, bir türk kimi mənim SSRİ-nin idarə olunmasında söz sahibi olmağımı heç cür həzm edə bilmirdi. Lakin Baş katib seçilməmişdən əvvəl Qorbaçov məni tez-tez Qara dəniz sahilindəki villasına dəvət edirdi. Rəhmətlik həyat yoldaşım Zərifə ilə Qorbaçovların qonağı olardıq. Xanımı Raisa isə başqa bir oyundu. Bu ziyafətlərdən birində rəhmətlik ömür-gün yoldaşım mənə: "Heydər, bu Qorbaçov səmimi deyil. Bunlara fikir vermək yaxşı olar. Bir daha dəvət etsələr, getməyək," - deyə, məs-

ləhət gördü. O, Qorbaçovun həqiqi sifətini məndən əvvəl görmüşdü. Birlirsiniz ki, qadınlar daha uzaqgörən, hər şeyi tez sezən olurlar.

Hakimiyyəti əlinə aldıqdan sonra mən Qorbaçovun "Əhalinin köçürülməsi" adı verdiyi planla həyata keçirmək istədiyi, türk-müsəlmana qarşı yönəldiyi irqçilik siyasətinin qarşısında, sözsüz ki, bir maneə idim. Bir-birimizə düşmən kəsilməyimizin əsl səbəbi bu idi.

İndi sizə bu "əhalinin köçürülməsi" demoqrafik məhvetmə planının iç üzünü izah edirəm: bu plan türk respublikalarındakı türklərin, müsəlmanların Qərbi Rusiyadakı slavyan respublikalarında yerləşdirilmələrini, onların yerlərinə, doğma ölkələrinə isə rus, ukraynalı və digər xristian millətlərdən olan əhalinin yerləşdirilməsini əsas götürürdü. Beləcə Kremlin bir sıra iqtisadi sanksiyaları da buraya daxil olacaq, slavyan respublikalarına köçməyə məcbur edilən türk-müsəlman əhalisi az vaxtda eyni ilə islanmış çörək kimi dağılıb əridiləcəkdi. Mən bu planı DTK-dan dostlarım vasitəsilə öyrəndim və belə bir işin nəticəsinin tezliklə Qorbaçov üçün arzuolunmaz sonluqla bitəcəyini söylədim. Stalinin müharibə vaxtı almanlarla əməkdaşlıq etdiklərini bəhanə gətirərək Krım tatarlarını, çeçen və inqışları Sibirə sürgün etməsi daha incə, gizli və qlobal həcmli bir plan idi.

Artıq Qorbaçovla bir-birimizi öyrənirdik ki, aramızda Qazaxıstanla bağlı ilk mübahisəmiz baş verdi. Qazaxıstan KP MK-nın birinci katibi Dinmuhəmməd Kunayev köhnə rəhbər işçi idi. Siyasi Büronun iclaslarının birində Qorbaçov Kunayevi vəzifəsindən götürmək istədiyini bildirdi. Onun 76 yaşı olduğunu bəhanə etdi. Sözü bitirər-bitirməz əl qaldırıb söz aldım və danışmağa başladım. Siyasi Büronun iclasında vəziyyət gərginləşmişdi.

"Nə üçün Kunayevi vəzifəsindən götürmək istəyirsən? Kimi və hansı əsasla onun yerinə gətirəcəksən?"

"Yerinə Gennadi Kolbini qoymaq istəyirəm" - deyərək, Qorbaçov mənə cavab verdi.

"Nəyə görə Qazaxıstanda - bir türk respublikasında vəzifəyə rus gəlməlidir? Qazaxların rəhbəri qazax olmalıdır. Rusların indiyə kimi bir türk rəhbəri olubmu? Kunayev 22 ildir ki, Qazaxıstana rəhbərlik edir.

Mən sənin namizədin Kolbini yaxşı tanıyıram, işə yaramayan, bacarıqsız bir adamdır".

Sözlərimin qarşısında Qorbaçov bərk əsəbləşmişdi. Lakin mən fikrimdə qəti idim. Kunayevin vəzifədən götürüləcəyi təqdirdə onun yerinə o zaman Qazaxıstanın baş naziri olan Nursultan Nazarbayevin qoyulmasını təklif etdim. Qorbaçov və onun Siyasi Bürodakı tərəfdarları bu təklifimi qəbul etmədilər. Aramızdakı böyük mübahisədən sonra Kolbin Qazaxıstan KP MK-nın birinci katibi vəzifəsinə qoyuldu. Bundan iki gün sonra Qazaxıstanda - Alma-Atada Kolbinin respublikaya rəhbər seçilməsi ilə əlaqədar tələbələr etiraz səslərini ucaltdılar. Bunun ardınca isə xalq tətil etdi. Qorbaçov "Pravda"da və televiziya ilə çıxışlarında qazaxları millətçilikdə günahlandırır, islam təhlükəsindən şikayət edirdi. O, bu çıxışlarının Qərb mətbuatında dərc olunmasına xüsusi cəhd göstərirdi. O, bu dərəcədə düşüncəsiz və çeviklikdən məhrum bir adam idi. Əslində başa düşürdü, fəqət bu ona yaramırdı. Çünki onun siyasətinin təməli rus şovinizminə, Qərb dünyasını da yoldan çıxarıb cəlb etməklə vaxt qazanmağa istiqamətlənmiş milli ayrı-seçkilik salan bir adamın cılız hisslərinə bağlı idi. Mən isə bu hadisədən sonra Siyasi Bürodə ilk dəfə yalnız qaldığımı gördüm. Bütün üzvlər Baş katibin dediyini yerinə yetirirdilər. Köhnə yoldaşlığımıza baxmayaraq, hətta Şevardnadze də məni müdafiə etmirdi.

Qorbaçovun türk-müsəlman düşmənçiliyi ilə bağlı hazırladığı təqvimə görə 1987-ci ilin sonlarında növbə Azərbaycana çatdı. Qorbaçov Azərbaycanı qarışdırıb DTK-nın təhriki ilə müstəqilliyini, muxtariyyətini tamamilə yox etmək və idarə baxımından onları özünə, Moskvaya bağlamaq istəyirdi. Bu dəfə aramızda çox kəskin mübahisə oldu. Artıq özümü saxlaya bilmirdim: "Düzgün etmirsən, Azərbaycanı qarışdırmağına yol verməyəcəyəm", - deyə səsimi qaldırdım. Qorbaçov soyuqqanlılığını pozmadan mənə əmr verirmiş kimi "Sən Azərbaycanın işlərinə qarışma" dedikdə, "Nə demək istəyirsən, mən azərbaycanlıyam" - söyləyib hirsle yerimdən qalxıb onun üstünə getdim. Qoluma girib məni Siyasi Büronun toplaşdığı salondan çıxartdılar. Artıq son dərəcə əsəbi və gərgin idim.

1982-ci ildə Siyasi Büroya seçildikdən sonra Azərbaycan KP-nin Kətibliyinə yerimə Kamran Bağirovu qoymuşdum. O mənim komandamdan idi, lakin zəif iradəli bir adam oldu. Qorbaçovla Liqaçov telefonla ona əmrlər verir, ondan müqəvvə kimi istifadə edirdilər. Azərbaycan xalqının milli oyanışı onları çox narahat edirdi. Sonradan gördüyünüz kimi onlar bu milli azadlıq hərəkatını qanla yatırmağa çalışdılar. Mən də boş durmayıb, onlar kimi Kamrana zəng edib: "Belə davran, belə hərəkət elə" deyirdim. Qorbaçov bundan çox hiddətlənirdi. Artıq onlarla Azərbaycan arasında bir maneəyə çevrilmişdim. Təsəvvür edirsinizmi, Kamran Bağirov Moskvaya gəlir və məni görmədən geri dönürdü. Bir gün ondan soruşdum: "Kamran, nə üçün gəlmirsən, niyə zəng etmirsən?" O mənə yalnız bir kəlmə ilə cavab verdi: "Qorxuram". Telefon danışıklarına qulaq asırlarmış. "Mən düşmənam ki, səninlə danışmağımı istəməirlər?" - deyə təkidlə soruşduqda o bu sözü ağzından qaçırdı: "Qorbaçov: Əliyevlə görüşməyəcəksən,- deyə əmr verir".

Bağirov kimilər Moskvadan qorxduqları üçün Qorbaçovun əlində oynucağa çevrildilər. Mən onları millətimizin xeyrinə olan istiqamətlərə yönəltməyə çalışarkən onlar kreslo eşqi, vəzifə ehtirasını təmin etmək üçün xəyanət yoluna qədəm qoymuşdular. Vəziyyət elə gətirdi ki, Azərbaycana qayıtmaq istədim, fəqət məni vətənimə buraxmadılar. Növbəti mübahisələrimizdən birində Qorbaçov mənə: "Artıq səninlə işləyə bilməyəcəyəm", - dedikdə mən də onunla işləmək istəmədiyimi bildirdim. 1987-ci il oktyabrın 25-də ilk dəfə bir türkün seçildiyi Siyasi Bürodan çıxmaq üçün istefa ərizəsi verdim.

SSRİ-nin tarixində Siyasi Bürodan çıxmaq ətrafındakıları itirmək, adi bir insana çevrilmək deməkdir. Əsəblərim hədsiz pozulmuş, çox yorulmuşdum. Xəstələndim. Aylarla xəstəxanada və evdə yatdım. Əliyev evində bir pensiyaçı kimi yaşamağa məhkum olunacaqdı? Bir oğlum, bir qızım vardı. Həyat yoldaşım bir qədər əvvəl vəfat etmişdi. Onun ölümü də məni sarsıtmışdı. Oğlum İlham Əliyev Xarici Diplomatiya İnstitutunu bitirib diplomat olmuşdu. Müdafiə etdi. Lakin Heydər Əliyevin oğlu olduğu üçün və Heydər Əliyev Siyasi Bürodan çıxdığı üçün ona iş vermədilər. Halbuki institutda oxuyarkən oradakı professor və müəllimlər onun

başına pərvanə kimi dolanırdılar. Qızım isə şərqsünas idi. Onu da işdən çıxartdılar. Ərəb dili mütəxəssisi idi. İş tapmadı, üç uşağına qulluq etməklə kifayətləndi. Evimdə işləyən xidmətçilər də qaçmışdılar. Yemək bişirmək, bazarlıq etmək də qızımın boynuna düşmüşdü.

...Siyasi Bürodan istefa verdikdən 15 gün sonra Qarabağ məsələsi ortaya çıxdı. Qorbaçovun ən yaxın adamı iqtisadiyyat üzrə müşaviri milliyətcə erməni olan professor Aqanbekyan Parisdə keçirdiyi bir mətbuat konfransında "Dağlıq Qarabağ Ermənistanına verilməlidir" demiş, bu məsələ ilə əlaqədar Qorbaçovu da qızıışdırmışdı. Moskvanın Qarabağ əməliyyatı mənim Siyasi Bürodan getməyimdən 15 gün sonra həyata keçirilməyə başladı. Deməli, bu plan hələ əvvəlcədən hazırlanmış, lakin tətbiq olunmasında mən ciddi maneə imişəm. Azərbaycanın bu milli məsələsi ilə əlaqədar Qorbaçov, onunla mümkün olmasa, Liqaçov, Viktor Çebrikov və DTK sədri, eyni zamanda Siyasi Büro üzvü Kryuçkovla danışmaq istəyirdim. "Əlimdə sənədlər, sübutlar var, Qarabağ Azərbaycanın öz torpağıdır", - deyirdim. Onların mənə cavabı isə bu idi: "Biz Qarabağdakı erməni-azərbaycanlı münaqişəsi ilə bağlı problemi özümüz həll edəcəyik". Fikirləşdim ki, bir iş görməliyəm. Moskvadakı xarici jurnalistlərə xəbər verib, bir mətbuat konfransı keçirdim. Bütün günahı Qorbaçov və Sov.İKP-də gördüyümü söylədim. Bundan sonra Qorbaçov dərhal DTK sədri Kryuçkova məni təqib etmək barədə göstəriş verdi. 30 il sıralarında çalışdığım Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsi indi məni quruluş əleyhinə olan bir şəxs kimi təqib etməyə başladı. Məqsədləri məni təxribat yolu ilə aradan götürüb onlara qarşı mübarizəni dayandırmaq idi. Hadisələr sürətlə inkişaf etdi və hamınızın bildiyi kimi, Moskvanın hazırladığı 1990-cı ilin yanvarındakı Bakı qırğını baş verdi. Rus ordusu millətimizin qanını tökdü. Moskvada azərbaycanlıların təşkil etdiyi mitinqə dəvət edildim və mitinqdə bunları söylədim: "Qorbaçov Azərbaycana, xalqımıza xaincəsinə təcavüz etmişdir. Bu qırğında məsul olanlar, Moskvada Qorbaçov, Bakıda onun əlaltıları Vəzirov, Mütəllibovdur. Onların əlləri Azərbaycanın qanına bulanmışdır".

Mitinqdən sonra DTK-nın işçiləri məni dövrəyə alıb nəzarət altında saxladılar. Niyyətləri həbs etmək idi. Lakin qəzəbli kütlədən və yarana

biləcək qarşıdurmadan qorxdular. Artıq SSRİ əvvəlki ölkə deyildi. Mitinqdən sonra təşkil olunan mətbuat konfransında eyni sözləri bir qədər də kəskin şəkildə təkrar etdim. Axşam Siyasi Büronun, demək olar ki, bütün üzvləri evimə telefon edib: "Nə edirsən?" - deyə bağırırdılar. Onlara: "Siz qatilsiniz" deyirdim. Gecə yarısı mənə DTK-nın sədri Kryuçkov zəng etdi. Məlum idi ki, Qorbaçovun əmri ilə mənə hədə-qorxu gəlirdi. Kryuçkov məndən hesabat tələb edirdi. O, artıq mənə hədə-qorxu gəlməyə başlamışdı. Danışarkən mən onun sözünü kəsib: "Mənə bax, Kryuçkov!" - dedim, - "Gün gələcək sən də, rəhbərin Qorbaçov da ölüb gedəcəksiniz. Siz Azərbaycan xalqına böyük xəyanət etdiniz! Hamınız cəzanızı alacaqsınız!"

Kryuçkov məndən belə bir müqavimət gözləmirdi. Telefonun dəstəyini zərblə yerinə qoydum. İndi budur. Bu gün Qorbaçov artıq keçmiş rəhbərdir, onun ən yaxın adamı, sırdaşı Kryuçkov isə dövlət çevrilişində ittiham olunan şəxs kimi həbsxanada yatır. Kryuçkovu neçə illər idi ki, tanıyırdım. DTK-da kiçik rütbəli vəzifələrdə işlədiyi illərdən...

Aradan xeyli vaxt keçdi. İndi də Azərbaycan KP-nin I katibi seçilmiş Ayaz Mütəllibovdan istifadə edib mənə göz dağı verməyə başlamışdılar. Moskvanın çaldığı havaya oynayan Bağirov və xain Vəzirovdan sonra Azərbaycan KP-ya rəhbərlik Ayaz Mütəllibova həvalə edilmişdi. O dövrdə mən Azərbaycana qayıtmaq istəyirdim. Bu, əslində həm Moskva, həm də Mütəllibov üçün ağır zərbə idi. Moskvada Siyasi Büro üzvlərinə verilən ev bizdən alındığı üçün kiçik bir mənzilə köçmüşdük. Maddi sıxıntı keçirirdim. Mütəllibov mənə xəbər göndərərək bildirdi ki, mənim gəlişimlə Azərbaycanda böyük qarışıqlıqlar baş verə bilər.

...Mərkəzi telefon stansiyasının işçisi İstanbuldan zəng çalındığını söyləyəndə "DTK-nın müxbirlərindən biridir" - deyə, fikirləşdim, lakin həqiqətən İstanbuldan zəng etmişdilər. Telefondakı səs Əjdər Xanbəyev idi. "Sənin İstanbulda nə işin var?" - deyə soruşdum. "Mənim burada xüsusi işim var. Türkiyədəki qardaşlarımız Sizin həyatınız üçün narahatdırlar. Səsinizi eşitmək istəyirlər".

Sonra həmin şəxslərlə danışdım. Onlar İstanbulda dərc olunan "Azər" qəzetinin müxbirləri, Azərbaycan Kültür dərnəyinin rəhbərləri idilər.

Məndən müsahibə aldılar. Əlbəttə, DTK telefonuma qulaq asdığı üçün söhbətimiz maqnitofon lentinə yazılmışdı.

Əjdər İstanbuldan Bakıya qayıtdı. O və digər yoldaşlar mənim üçün fədakarlıqla çalışırdılar. Mən də artıq Azərbaycana qayıtmağı qərara almışdım. 1990-cı ilin may ayı idi. Təyyarəyə biletdən az sonra Sov.İKP MK-dan bir nəfər mənə zəng edib Azərbaycana gedəcəyimi söyləyəndə "Bunu necə bildiniz?" - deyərək soruşdum. "Deməli, telefona qulaq asırsınız" - deyərək əsəbiləşdim. Hədə-qorxular davam edirdi. Yenə Ayaz Mütəllibova telefon etdirirdilər. Bakıdakı qardaşıma xəbər göndərərək mənə Bakıda hava limanında qarşılamağını ondan xahiş etdim. Bunu Əjdər də eşidib mənə zəng çaldı və Bakıda təyyarə limanında mənə qarşılayacağını söylədi. İstəmədim, lakin fikirləri qəti idi. Mənimlə zəngləşən gecə Əjdəri maşının içində gicgahına güllə sıxaraq öldürdülər. Bu, Azərbaycan DTK-nın işi idi. Bu cinayətlə mənə belə bir xəbər çatdırılırdı: "Əgər Azərbaycana gəlsən, sonun Əjdər kimi olacaq".

...Qardaşımın evində iki gün qaldım. Məcburi halda çölə çıxarkən bəkililər mənə tanıyıb o dəqiqə ətrafıma toplaşırdılar. Onu da deyim ki, Bakıda mənim özümə məxsus evim yoxdur, heç olmayıb da. Qaldığım ev dövlətə məxsus idi. İndi Naxçıvanda doğulduğum evi təmir etdirib orada yaşayacağam... Nə iş hekayəmizə qayıdaq. Gəzərkən ətrafıma minlərlə adam toplaşır, ehtiramlarını bildirirdilər. Qucaqlayanlar, öpənlər, kövrəlib ağlayanlar...

...Naxçıvanlılar yolda gələrkən mənə gördüklərindən "Əliyev burada" xəbəri bir göz qırpmında şəhərə yayıldı. Şəhər sakinlərinin həmin gecə seçdikləri bir komitənin üzvləri evə gəlib mənə adı sonradan "Azadlıq" olan Lenin meydanında 80 min adamın toplaşdığını və mənə tələb etdiklərini bildirdilər. "Səni qarşılama mərasimi təşkil olunub", - deyərək qışqırırdılar.

İndi oturduğumuz bu Ali Sovet binasından kürsüyə qədər olan yolu, istəyirsiniz inanın, istəyirsiniz yox, 1 saata polislərin açdığı dəhlizdən keçərək gəldim. Halbuki ən çoxu 100 metrlik bir məsafə idi. Yolumu kəsənlər, əlimi sıxanlar, öpənlər... Az sonra naxçıvanlılar mənə Naxçıvanda millət vəkili seçdilər. Mütəllibovun mənə buraxmaq istəmədiyi Bakı-

ya sərbəst qədəm basdım. Milli Məclisin iclasındakı ilk çıxışında Mütəllibov və onun tərəfdaşlarının üzünə düşündüklərimi açıq-aydın dedim. Mütəllibovla Vəzirovun məhkəməyə verilməsini tələb etdim, öz doğma millətinə qarşı onların cinayət işlədiklərini və Azərbaycan xalqının qarşısında günahkar olduqlarını söylədim. Hamı ayağa qalxıb əl-qolunu ata-ata qışqırır, nəsə deyirdilər. Nitqimi davam etdirib sözümü belə bitirdim: "Kommunist partiyası və SSRİ dağılmalıdır".

...Ömrümün xeyli hissəsini - 50 ilimi bu partiya həsr etdim. Sovet dövlətinə xidmət etdiyimə görə itirdiyim bu illərimə heyifsilənir, acıyıram. 1943-cü ildən bu partiyanın üzvü olmuşdum. İndi bütün bunlara peşmanam. İndi SSRİ dağılmağa, süqut etməyə məhkum idi, çünki süni şəkildə qurulmuş dövlət idi. Sov.İKP-nin tutduğu yol doğru yol deyildi".

...Son dərəcədə səmimi bir adamam. Xasiyyətim belədir. Çox gənc yaşlarımda böyük bir həyəcanla SSRİ-yə – kommunizmə inandım. Hisslərimlə də buna bağlandım. Qərbdə deyildiyi kimi, fanatik bir marksist-leninçi oldum. Çünki sosialist inqilabı dövründə doğulub böyümüşdüm, başqa bir siyasi sistem, ideologiya tanımırdım. SSRİ də, Azərbaycan da xarici dünya üçün qapalı idi. Azərbaycan KP MK-nın birinci katibi olarkən daha geniş miqyasda düşünməyə, marksizm-leninizmi müxtəlif baxımlardan təhlil etməyə başladım. DTK-da işləyərkən çox şey görmüşdüm. Moskvanın təktərəfli, türk millətlərini əsarətdə saxlamaq siyasətinin ilk gündən şahidi oldum. Daxilən buna qarşı üsyan etsəm də həyatda buna imkanım yox idi. Azərbaycan KP MK-nın birinci katibi işləyərkən açıq şəkildə Moskvaya çıxmağım, toqquşmağım mümkün deyildi. Moskva bütöv bir imperiya siyasətini tətbiq edərdi. Əgər onların əleyhinə açıq şəkildə çıxsa idim, həm bunun bir əhəmiyyəti olmayacaqdı, həm də Əliyev ölkədəki digər katiblər kimi məhv ediləcəkdə.

Yavaş-yavaş mən də xalqımın, doğma millətimin milli hisslərini oyatmağa başladım. Xalqın milli istəklərini, Azərbaycan türklüyünün milli oyanışını reallaşdırmaq arzusunda idim.

Bu işləri Moskvaya hiss etdirmədən, onu narahat etmədən görmək istəyirdim. Moskvada sovet ideologiyasına daha yaxından bələd oldum. Fikirlərim get-gedə daha da duruldu, aydınlaşdı. Moskvada xarici dünyanı

həm daha açıq, həm də daha yaxından öyrənmək imkanı əldə etmişdim. Xaricə tez-tez gedib gəlirdim. Dünyagörüşüm və məlumatım da artırdı.

...Gəncliyimdən bəri türk xalqlarının tarixini, türk xalqlarının gələcəyini, türklərin əsarət altında qaldıqlarını görüb, bilib və narahat olurdum. Hey düşünürdüm. Sizə bayaq dediyim kimi, orta məktəbdə türk yazıçılarından əsərlərini, Tofiq Fikrəti, Əbdülhaq Hamidi, Yəhya Kamalı, Rəşad Nurini sevə-sevə oxumuşdum. O vaxt ədəbiyyat kitablarımızda onların əsərləri vardı. Sonra onların hamısı qadağan olundu. Rəşad Nurinin "Çalıquşu" əsərini hələ də unutmamışam. Bu roman mənə çox təsir etmişdi. Sonra bunlardan uzaqlaşdıq. Qəlbən olmasa da, fəqət Türkiyəni, türk dünyasını tanımaq imkanımız əlimizdən alındı. DTK-da olarkən əlimə türkcə bir kitab, bir türk yazıçısının əsəri keçsəydi (bunlar toplanıb DTK-nın anbarında mühafizə olunurdu. Oradan götürmək imkanımız vardı), gecə otağıma çəkilər, səhərə kimi yatmayıb oxuyardım. Türk-müsəlman dünyası haqqında xəyala daldırdım. Azərbaycana rəhbər təyin olunandan sonra bu fikirlərimi müəyyən şəkildə həyata keçirə biləcəyimi, örtülü şəkildə olsa da reallaşdıracağımı fikirləşdim. Azərbaycanda bütün hakimiyyət mənim əlimdə idi. İnkişaf ahəngi elə idi ki, vəziyyətdən istifadə edib, millətim üçün daha yaxşı bir dünya, daha yaxşı bir həyat şəraiti yarada bilərdim...

...Azərbaycanda bu dövrdə iqtisadi və mədəni yüksəliş başladı. Siyasi Bürodə olarkən Krım türklərinin öz doğma yerlərinə dönməsi məsələsi ortaya çıxmışdı. Stalinin haqsız olaraq Krım tatarlarını sürgün etdiyini vurğulayaraq Qorbaçova: "Yaxşı, Siz Stalinin bu siyasətini tənqid edirsiniz. Bəs, nə üçün onun bu haqsız qərarını düzətmirsiniz?" demişdim. SSRİ-də sizin Ahıska adlandırdığınız məshəti türkləri vardır. Onlar Gürcüstanla Türkiyənin sərhədində yaşayırdılar. 1944-cü ildə XDİK-in milliyətcə gürcü olan sədri Beriya onları Orta Asiyaya sürgün edib, yerlərinə gürcüləri yerləşdirdi. Ahıska türklərinin bəzisi mən Azərbaycanda katib işləyərkən Azərbaycana gəldi. Onları müxtəlif kənd və qəsəbələrdə yerləşdirdim, işlə təmin etdim. Onlar da bizim kimi türkdürlər və heç bir fərq qoymadım. Nümayəndələri gəlib Bakıda məni ziyarət edərək Gürcüstana qayıtmalarına yardım göstərməyimi məndən xahiş etdilər. O

zaman Gürcüstan KP MK-nın birinci katibi Eduard Şevarnadzeyə zəng çalıb: "Bu adamları doğma yerlərində yerləşdirin", - dedim. Tiflisə getdilər. Eduard Şevardnadze onlarla görüşdü, lakin heç bir iş görmədi. Sonra Moskvada ahıska türkləri üçün Şevardnadze, özbək Şərəf Rəşidov və mənim daxil olduğum bir komissiya yaratdım. Məsələni qoydum, lakin bir nəticə alınmadı.

Bütün bunlar mənə çox təsir edirdi. Bu necə ola bilər ki, bir millətin doğma övladları öz vətənlərinə qayıda bilməzlər.

İndi mənə deyirlər ki, sən boş yerə cəhd göstərirsən. Həyatın Kommunist partiyasına xidmətdə keçib, sənə heç kim inanmaz. Lakin oyan-dım və Sizə bunun səbəblərini izah edirəm...

...Gördüyüm bu idi: Kommunist partiyası mənim millətimə, xalqıma xəyanət edirdi. Azərbaycanın müstəqilliyini istəyirəm. Bu isə Kommunist partiyası ilə reallaşacaq iş deyildi. Bir az əvvəl özünüz gördünüz ki, Naxçıvanda həyat çətinidir. Özüm də 69 yaşındayam. Gündə 18 saat işləyirəm, yalnız xalqımın azadlığını istəyirəm. Bu mənə ləzzət verir, yorulmuram. Allah mənə qüvvət verir. Çox xoşbəxtəm ki, yaxşı həyat yaşamışam, mənalı ömür sürmüşəm. Məncə insan milyarder olsa da, bir həyat yaşayır.

... Eniş-yoxuşlar, maneələr, mübarizələr insanın həyatını daha da zənginləşdirir. Mən həm də çətinliklərlə mübarizə aparmışam. Lakin xoşbəxtəm. 14 il Azərbaycanın yeganə rəhbəri olmuşam, lakin evim olmayıb. Həyatın mənasını mənəvi zənginlikdə gördüyüm üçün maddi nemətlər mənə heç vaxt maraqlandırmamışdır. Varlıların pulu çoxdur, mənim isə qəlbim geniş və zəngin, alnım açıqdır!..."

Mən on il Moskvada yaşadım. Özü də ən yüksək vəzifədə çalışdım. Azərbaycan xalqının tarixində, müsəlman aləminin tarixində - nə keçmiş rus imperiyasında, nə də Sovet imperiyasında, bu cür zirvəyə çatan azərbaycanlı müsəlman olmamışdır. Bu da tarixdir. Bəziləri deyir, Heydər Əliyev "Politbüro" olub, nə bilim, nə olubdur... Bəli, olmuşam. Mən bununla fəxr edirəm. Çünki Azərbaycan xalqını tanıtmışam. Azərbaycan xalqını Kremlin sarayına qaldırmışam. Bununla fəxr edirəm. Ancaq mən on il orada yaşadım, ürəyim Azərbaycanla idi. Gecəm də Azərbaycanla idi, gündüzüm də!

ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEVİN MÜDRİK KƏLAMLARI

Böyük siyasəti kiçik hisslərə, xırda mənfəətlərə bağlamaq olmaz.

* * *

Kim müxalifətdə durursa-dursun, ancaq Vətəninə, xalqına, mənəviyyatına, məsləyinə müxalifətdə durmasın.

* * *

Xalq dövlət üçün yox, dövlət xalq üçün olmalıdır.

* * *

Həqiqi mənəviyyatı milyonlara, milyardlara da almaq mümkün deyildir. Amma milyonları, milyardları olan adamlar cəmiyyətdə mənəviyyatsız heç bir şeydirlər.

* * *

Tarix həmişə hər şeyi öz yerinə qoyur.

* * *

Əgər hər hansı ölkənin xalqları öz hüquqlarını anlayır və onları qoruya bilirsə, o zaman ən kiçik dövlət belə ən böyük məmləkət qədər güclü olar.

* * *

Azadlıq və istiqlaliyyət hər bir xalqın milli sərvətidir.

* * *

Başqasının fikrinə hörmət etmək, ondan faydalı bir şey götürmək qabiliyyəti hər bir adama lazımdır.

* * *

Bir hadisənin qarşısını almaq, o hadisə baş verəndən sonra onun nəticələrini aradan götürməkdən daha asandır.

* * *

Hər bir insan həyatda öz yerini tapmalıdır. Amma öz yerini, özünə məxsus olan yerini tapmalıdır.

* * *

Heç kim əbədi qalib ola bilməz.

* * *

Heç bir ölkə, ən böyük bir ölkə də yalnız öz çərçivəsində iqtisadiyyatını lazımı səviyyədə inkişaf etdirə bilməz.

* * *

Kim ki biliyindən, bacarığından artıq iddialar edir, o, həmişə məğlub olur.

* * *

Dövlət, ölkə nə qədər çox xalqı birləşdirsə, bir o qədər zəngin olur, çünki onların hər biri ümumdünya mədəniyyətinə və sivilizasiyasına öz töhfəsini verir.

* * *

İnsanların mənəvi sərvətlərinin hamısından dinin fərqi ondadır ki, o, dini mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, həmişə insanları dostluğa, həmrəyliyə, birliyə dəvət etmişdir.

* * *

Bizim üzümüz Qərbədir ki, yenidən Şərqdən doğaq.

* * *

Sənətdə hər kəsin öz yeri var. Heç kəs kiminsə yerini almır.

* * *

Heç bir ölkəni özünə düşmən hesab etməməlisən.

* * *

Həyatda şərəflə şərəfsizliyi, şəxsi rifahla ictimai borcu, tamahkarlıqla vicdanlılığı hər bir kəs özü seçir.

* * *

Ədalətsizliklə ədaləti bərpa etmək olmaz.

* * *

İqtisadiyyatı güclü olan dövlət hər şeyə qadirdir.

* * *

Sülh danışıqlarını cəsarətlə apara bilmək üçün güclü orduya malik olmaq lazımdır.

* * *

İlk işə başlayan şəxslərin üzərinə həmişə çox böyük, şərəfli vəzifələr düşür.

* * *

Öz ana dilini bilməyən adamlar şikəst adamlardır!

* * *

Ağıl olan yerdə zora ehtiyac yoxdur.

* * *

Yol - iqtisadiyyat, mədəniyyət, bir sözlə həyat deməkdir.

* * *

Xalqı həmişə mənəviyyət birləşdirmişdir. Çünki başqa əsaslara nisbətən mənəvi əsaslar daha üstündür.

* * *

Müstəqilliyin əldə olunması nə qədər çətindirə, onun saxlanılması, daimi, əbədi olması bundan da çətindir.

* * *

Bizim bütün təbii sərvətlərimiz xalqa məxsusdur və bu sərvətlərdən istifadə olunmasında heç kəsin müstəsna haqqı yoxdur.

* * *

Həqiqəti gizlətmək, həqiqətin üstünü basdırmaq olmaz.

* * *

Həç bir vətəndaş ictimai-siyasi həyata biganə qalmamalıdır.

* * *

Xalqla ordunun birliyi həm xalqın qüdrətini artırır, həm də ordunu daha qüvvətli edir.

* * *

Dünya, ümumiyyətlə, quruculuqla, tikib-yaratmaqla yaşayıb, inkişaf edib.

* * *

Xalq bir çox xüsusiyyətləri ilə tanınır, sayılır və dünya xalqları içərisində fərqlənir. Bu xüsusiyyətlərdən ən yüksəyi, ən böyüyü mədəniyyətdir.

* * *

Yüksək mədəniyyətə malik olan xalq həmişə irəli gedəcək, həmişə yaşayacaq, həmişə inkişaf edəcəkdir.

* * *

Mədəniyyət bəşəriyyətin topladığı ən yaxşı nümunələrlə xalqları zənginləşdirir.

* * *

Müstəqillik yolu qədər çətin yol yoxdur.

* * *

Ölkələr arasında dostluq münasibətlərinin möhkəmlənməsinə mədəniyyət və elm sahəsində əlaqələrin təsiri böyükdür.

* * *

Xalq həmişə öz ziyalıları, öz mədəniyyəti, öz elmi ilə tanınır.

* * *

Xalq gərək daim öz kökünü xatırlasın.

* * *

Tariximizin hər səhifəsi bizim üçün əzizdir.

* * *

Tarixi olduğu kimi qəbul etmək, dərk etmək və olduğu kimi qiymətləndirmək lazımdır.

* * *

Tariximiz bizim üçün dərs olmalıdır.

* * *

Tarix heç nəyi silmir.

* * *

Kiməsə qarşı ədalətsizlik edilibsə, bu ədalətsizliyin qarşısını ədalətlə almaq lazımdır. Amma ədalətsizliyə qarşı daha böyük bir cinayət törətmək, ədalətsizlikdən də betərdir.

* * *

Heç vaxt inamımızdan, dinimizdən uzaqlaşmayacağıq və bu mənəvi mənbələrimizdən istifadə edərək gələcəyimizi quracağıq!

* * *

“Qurani-Şərif”in bizə verdiyi tövsiyələr, dərs, göstərdiyi yolları paklığa, düzlüyə, doğruluğa, sədaqətə, qəhrəmanlığa, cəsarətə, cəsurluğa dəvət edən tələblərdir, tövsiyələrdir.

* * *

Cəmiyyətin gələcək tərəqqisi bir çox cəhətdən indi gənclərimizə nəyi və necə öyrətməyimizdən asılı olacaqdır.

* * *

Rəhbərlik etmək, yəni adamları öyrətmək və tərbiyələndirmək üçün gərək mənəvi haqqın olsun.

* * *

İnsan mənəviyyat üçün yaşamalıdır. Mənəviyyatını qoruyan, yaşadan insan əbədi olacaqdır.

* * *

Hamı bir boyda ola bilməz, hamının eyni fikri ola bilməz.

* * *

Fikir müxtəlifliyi təbii hadisədir.

* * *

Hər bir xalqın milliliyini, mənəvi dəyərlərini yaşadan, inkişaf etdirən onun dilidir.

* * *

Dil böyük bir aləmdir.

* * *

Ana dilini bilməmək, ana dilini qiymətləndirməmək, şübhəsiz ki, xalq qarşısında böyük qəbahətdir.

* * *

Hər bir xalq öz dili ilə yaranır. Ancaq xalqın dilini yaşatmaq, inkişaf etdirmək və dünya mədəniyyəti səviyyəsinə qaldırmaq xalqın qabaqcıl adamlarının, elm, bilik xadimlərinin fəaliyyəti nəticəsində mümkün olur.

* * *

Xalq azadlıq uğrunda mübarizə apararkən qurbanlar verməlidir. Keçmişdə də belə olmuşdur, bu gün də belədir, gələcəkdə də belə olacaqdır.

* * *

Hər bir alim qiymətliidir. Ancaq nəzəriyyəni təcrübə ilə birləşdirən, fikirlərini tətbiq edə bilən və onlardan əməli nəticə götürə bilən, cəmiyyətə, ölkəyə, xalqa konkret fayda gətirən insanlar alimlərin sırasında xüsusi yer tuturlar.

* * *

Görkəmli şəxsiyyətlər xalqın zəkasını, elmini, mədəniyyətini, mənəviyyatını dünyaya nümayiş etdirirlər.

* * *

Demokratiya insanların şüurunda dəyişiklik deməkdir. Bu dəyişiklik inqilabla olmur, təkamül yolu ilə, tədricən gedir.

* * *

Vətən müharibəsi bütün xalqın, hər bir vətəndaşın öz şərəf və namusunu qorumaq üçün aparılan müharibədir!

* * *

Ziyalıların, mədəniyyət xadimlərinin, elm xadimlərinin cəmiyyətdə hörmətini qaldırmaq lazımdır.

* * *

Ziyalılıq kütləvi ola bilməz. Alim, şair, bəstəkar, rəssam, yazıçı, artist - bunlar fitri istedadla malik olan nadir adamlardır.

* * *

Milli azadlığa nail olmaq üçün milli oyanış, milli dirçəliş, milli ruhun canlanması lazımdır.

* * *

Vətənpərvərlik insanın daxilindəki duyğulardır. Əgər bunlar yoxdursa, o insan mənəviyyatsızdır.

* * *

Gərək nəbzın Vətənin nəbzi ilə vursun.

* * *

Tənqid həmişə işə kömək edir.

* * *

Xalqın, Vətənin taleyi hər bir insanın taleyinə çevrilməlidir!

* * *

Keçmişdə bəzən belə olurdu: yaxşı işçilərdən can qurtarmaq üçün məktəbə müəllim göndərirdilər.

* * *

Biz ya ayağa qalxıb torpaqlarımızı azad etməli, ya məhv olmalı, ya da millət olmadığımızı etiraf etməliyik.

* * *

Keçmişdə Sovet NKVD-sinin ən böyük günahlarından biri o idi ki, orada işləyən adamların əksəriyyəti Nizamnamədən savayı başqa bir şey bilmirdilər. Ədəbiyyatı, mənəviyyatı, mədəniyyəti, musiqini, tarixi yaxşı bilməyən adam peşəkar təhlükəsizlik işçisi ola bilməz. O, cinayəti səhvdən, səhvi cinayətdən ayıra bilməz.”

* * *

Peşəkarlıq səviyyəsinin artırılmasının sərhədi, hüdudu yoxdur.

NAXÇIVANIN MUXTARİYYƏTİ TARİXİ NAILİYYƏTDİR VƏ BİZ BUNU QORUYUB SAXLAMALIYIQ

"Sabah mənimlə danışdığınız günləri xatırlayacaqsınız. Mənim fikirlərim sizə çatacaq. Mənim yerim boşaldıqdan və orada başqa birisi dayandıqdan sonra məni tanıyacaqsınız."

H. Əli (ə)

Mən bugünkü müzakirə ilə əlaqədar bir neçə fikirləri də bildirmək istəyirəm. Mən bunu bəzi çıxışlara görə də lazımı hesab edirəm.

Naxçıvan Azərbaycanın qədim torpağıdır və qədim zamanlardan Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsidir. Naxçıvanın 3500 illik tarixi var. Deyə bilmərəm ki, Naxçıvanın tarixi istənilən qədər yazılıbdır, ancaq Naxçıvanın həm qədim - eramızdan əvvəlki tarixinin, həm orta əsrlər dövrü, həm də son əsrlər dövrü tarixinin nə qədər zəngin olduğunu mövcud, əlimizdəki yazılardan, kitablardan görmək mümkündür. Naxçıvan, həqiqətən, zəngin tarixə malik Azərbaycan diyarıdır, torpağıdır. Azərbaycanda vaxtilə şahlıqlar da, xanlıqlar da, dövlətlər də olubdur. Bunlar hamısı məlumdur.

Ancaq eyni zamanda, Naxçıvanın tarixi nə qədər zəngindirsə, o qədər də keşməkeşlidir, mürəkkəbdir. Görürsünüz, dünyanın çox yerlərindən Naxçıvana böyük maraq olmuşdur. Çingiz xan da, Teymurləng də, hətta X əsrdə Bizans hökmdarı da Naxçıvanda olmuşdur. Çoxlu belə tarixi faktlar gətirmək olar. Bu qədim, çoxəsrlik tarix zamanı Naxçıvan torpağı yaşamışdır. Naxçıvanda insanlar yaşamış, yaratmış, cürbəcür məhrumiyyətlərlə rastlaşmış, müxtəlif çətinliklərlə, faciələrlə üzləşmişlər.

*Ulu Öndərin sənət əsərləri arasında rəsmini görmək arzusunda olduğu
Haçadağın yatmış insanabənzər görünüşü*

Ancaq yaşamışlar və Naxçıvan bu günə qədər Azərbaycanın torpağı olaraq yaşayır. Bunun özü böyük nailiyyətdir.

Bizim XX əsrdə də Naxçıvanın tarixi çox mürəkkəb, ziddiyyətli, çətin olmuşdur. 1917-ci il Oktyabr inqilabından sonra, - indi burada bəzi faktlar gətirildi, - Naxçıvanın son dəfə - 1924 - cü ildə Muxtar Respublika elan edilməsinə qədər və 1926-cı ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının ilk Konstitusiyası qəbul olunana qədər, yəni həmin 5-6 il içərisində nə qədər ağır, çətin və ziddiyyətli proseslər olmuşdur. Erməni daşnak qüvvələri, xüsusən XX əsrdə, ondan əvvəl də həmişə Naxçıvana göz dikmişlər, qəsd etmişlər, Naxçıvanı ələ keçirmək istəmişlər.

Amma Naxçıvanın ətrafındakı torpaqlar da Azərbaycan torpağı olmuşdur. Buna baxmayaraq, orada ermənilər də yerləşmişlər. Onlar o biri torpaqları əllərinə keçirdikləri kimi, - məsələn, Türkiyənin indiki ərazisində olan bəzi torpaqları, yaxud indi Ermənistan Respublikasının

yerləşdiyi Azərbaycan torpaqlarını əllərinə keçirdikləri kimi, - Naxçıvanı da əllərinə keçirməyə çalışmışlar. Əgər onlar bəzi yerlərdə istədiklərinə nail ola bilmişlərsə, amma Naxçıvan ərazisində bunu edə bilməmişlər.

Təəssüf etmək olar ki, Naxçıvan torpaqlarının bir qismi bəzi hallarda ermənilərin əllərinə keçib, ancaq Naxçıvan öz ərazisini əsasən qoruyub saxlamışdır, əgər Naxçıvanı Azərbaycandan ayıran Azərbaycan torpaqlarının - Zəngəzur mahalının vaxtilə Ermənistana verilməsi olmasaydı, bəlkə də, heç Naxçıvanın muxtariyyəti də lazım deyildi, Azərbaycan vahid əraziyə malik olan bir ölkə idi. Ancaq Zəngəzur mahalının, o cümlədən onun bir hissəsi olan Mehri, Qafan rayonlarının - Azərbaycan torpaqlarının 1920-ci ildə Ermənistana verilməsi bizim tariximizdə Azərbaycan torpaqlarının əldən getməsinin çox ağır bir hadisəsidir.

Ermənilər həmişə bizim torpaqları zəbt etməyə çalışmışlar. Tarixdən məlumdur, məsələn, 1918-ci ildə Tiflisdə ermənilər, gürcülər, azərbaycanlılar öz müstəqil dövlətlərini yaratmağa çalışarkən əvvəl ümumi bir fikir olmuşdu ki, Zaqafqaziya kimi bir dövlət yaransın. Sonra bu fikir baş tutmadığından Gürcüstan da, Azərbaycan da, Ermənistan da öz müstəqilliyini elan etmişlər. Ancaq orada çox ciddi, qızgın və çox kəskin danışıqlar, mübahisələr getmişdir.

Məlumdur ki, o vaxtlar Azərbaycan Demokratik Respublikasını yaradanlar Azərbaycan torpaqlarının bir hissəsinin, o cümlədən İrəvanın Ermənistana verilməsinə razı olmuşlar. Azərbaycan Demokratik Respublikasının baş naziri Fətəli xan Xoyskinin Tiflisdən xarici işlər naziri Hacıhəsən Hacınskiyə teleqramı bizim arxivlərimizdə vardır. Həmin teleqramda xahiş edir: "O, çalışsın ki, onlar Tiflisdən gələ bilsinlər". Çünki onlar Tiflisdən gələ bilmirdilər. Bilirsiniz ki, o dövrdə onların Azərbaycana gəlməsinə imkan verilmirdi. O, eyni zamanda xəbər verir ki, biz artıq ermənilərlə mübahisələri sona çatdırdıq, çünki biz İrəvanı ermənilərə verməyə razılaşdıq. Teleqram rus dilində yazılıb. Orada deyilir: "Mı upustili Erevan Arməna". Bu, 1918-ci ilə aid olan sənəddir.

Bizim tariximizin bütün bu mərhələləri araşdırılmalı, təhlil olunmalıdır, yazılmalıdır. Mən bu fikri bir neçə dəfə irəli sürmüşəm və bu gün də hesab edirəm ki, qədim tariximiz də, şübhəsiz, bizə lazımdır. Ancaq indi Azərbaycanın çoxminillik tarixini istədiyimiz kimi yazmağa, yəni həqiqəti yazmağa bizim imkanımız yoxdur. Lakin XIX-XX əsrlər bizim üçün çox əhəmiyyətli bir dövrdür, onu yazmaq lazımdır. Elə indi Naxçıvanla əlaqədar bir neçə arxiv materialları ilə tanış olarkən mən bir daha xatırlayıram, – çünki həmin materialları əvvəl də görmüşdüm, – mən xatırlayıram ki, bizim bugünkü ictimaiyyətimizə, gələcək nəsillərə həqiqəti çatdırmağa nə qədər böyük ehtiyac var.

Məlumdur ki, 1920-ci ilin dekabr ayında Ermənistanda Sovet hakimiyyəti qurulan zaman Azərbaycan hökumətinin adından bəyan edilmişdir ki, Zəngəzur və Naxçıvan qəzaları Ermənistanın tərkibinə verilir. Bu da məlumdur. Sonra ermənilər həm Naxçıvana, həm də Dağlıq Qarabağa çox iddia etdilər. Məhz buna görə də Naxçıvanın Azərbaycanın tərkibində olması üçün 1921-ci ildə referendum keçirildi və Naxçıvan Azərbaycanın tərkibində olmasına səs verdi. Bilirsiniz ki, Dağlıq Qarabağda da referendum keçirilibdir və Dağlıq Qarabağın da əhalisi onun Azərbaycanın tərkibində olmasına səs veribdir.

Bunlar tarixin səhifələridir. Ancaq eyni zamanda, bu gün biz keçmişdə – Azərbaycanın müqəddəratının həll olunduğu dövrdə Azərbaycanın milli mənafeələrini qoruyanların fəaliyyətinə böyük məmnuniyyət hissi ilə yüksək qiymət verərək, deyə bilərik ki, çox sədaqətli vətənpərvər insanlar da olubdur. Onların fədakarlığı, vətənpərvərliyi nəticəsində Naxçıvan Muxtar Respublikası qorunub saxlanılıbdir. Naxçıvan Muxtar Respublikasının statusunun iki beynəlxalq müqavilə ilə təyin olunması təsadüfi bir şey deyil. Fikirləşmək lazımdır, nə üçün Naxçıvanın statusu beynəlxalq müqavilələrlə müəyyən olunubdur? Çünki o vaxt Naxçıvana göz dikənlər çox idi. Onun məhz Azərbaycanın tərkibində olmasını bir daha təsdiq etmək üçün o, belə beynəlxalq müqavilələrdə öz əksini tapmışdır. 1921-ci ilin mart ayında Moskva müqaviləsi və 1921-ci ilin oktyabr ayında Qars müqaviləsi bağlanmışdır.

İndi biz bilirik ki, dövlətlərarası işlər görmək nə qədər çətindir. Amma təsəvvür edin, 1920-1921-ci illərdə nə indiki nəqliyyat, kommunikasiya vasitələri var idi, nə də indiki başqa imkanlar var idi. Bunların heç biri olmadığı halda, Azərbaycanın ovaxtkı fədakar insanları Azərbaycanın qorunub saxlanılması üçün də nə qədər mübarizə aparıblar. Biz bunu heç vaxt unutmamalıyıq, qiymətləndirməliyik. Səhvlər də olubdur, həmin səhvlərə görə biz böyük itkilər də vermişik və indiyə qədər qaytara bilmədiyimiz itkilər vermişik. Ancaq böyük uğurlar da, nailiyyətlər də olubdur. Bunlardan biri də Naxçıvana aid olan həmin bu Moskva və Qars müqavilələridir və bunlar üçün çalışan, onları əldə edən Azərbaycan Respublikasının ovaxtkı rəhbərləri olub.

Mən bir-iki dəfə demişəm, Sovet İttifaqı dağıldan sonra yeni meydana çıxmış bəzi qüvvələr hesab edirdilər ki, 1920-ci ildən sonra Azərbaycan tamam batıb, ta 1990-cı ilə qədər Azərbaycan bərbad olub və sair. Xeyr, belə deyil, tarix bunu göstərir. 1920-ci ildən 1922-ci ilin dekabrına qədər Azərbaycanda kommunist rejimi olubdur, Sovet hakimiyyəti qurulubdur. Ancaq Azərbaycan Sovet Sosialist Respublikası müstəqil respublika olubdur.

Əgər Azərbaycan Rusiya Federasiyası, Ermənistan, Gürcüstan respublikaları ilə və Türkiyə ilə 1921-ci ilin oktyabr ayında Qars müqaviləsini imzalayıbsa və Azərbaycanın adından Behbud Şahtaxtinski Qarsda bu müqaviləni imzalayıbsa, demək, o vaxt Azərbaycan Respublikası öz müqəddəratını həll etmək yolunda çox müstəqil olubdur. Biz bunu unutmamalıyıq, tariximizi qaralamamalıyıq. Biz tariximizin qara tərəflərini də, ağ tərəflərini də göstərməliyik, faciəni də, nailiyyəti də, uğurları da göstərməliyik. İnsanların çəkdiyi zəhməti itirmək olmaz.

Bu müqavilələrin əhəmiyyəti çox böyükdür. Şübhəsiz ki, biz Sovetlər İttifaqının tərkibində olanda bu müqavilələr tamamilə unudulmuşdu. Deyə bilərəm ki, Azərbaycanın əhalisinin, bəlkə, 99 faizinin belə müqavilələrin olmasından xəbəri yox idi. Ola bilər, bəlkə də, ayrı-ayrı tarixçilər, tədqiqatçılar bunu bilirdilər. Həmin müqavilələr tamam unudulmuşdu. Çünki buna ehtiyac yox idi. Hamı Sovetlər İttifaqının tərkibində idi. Sovetlər İttifaqının tərkibində olarkən Naxçıvan Muxtar Respublikasının

Konstitusiyası da var idi. 1926-cı ildə də, 1937-ci ildə də, 1978-ci ildə də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Konstitusiyası qəbul olunmuşdur. Ona görə də heç kəs arayıb-axtarmırdı ki, Qars müqaviləsi, yaxud Moskva müqaviləsi nədir, nədən ötrüdür. Buna heç ehtiyac da yox idi. Amma hesab edirəm ki, Sovetlər İttifaqı dağılan zaman və Naxçıvana qarşı yenə də xəyanətkar əllər uzanan zaman biz bu müqavilələrin Azərbaycan üçün nə qədər əhəmiyyətli olduğunu dərk edə bildik.

1990-cı ildə və ondan sonrakı dövrdə Naxçıvanda bu müqavilələr səsləndi, insanlar bu sənədləri yada saldılar və həmin müqavilələrdən istifadə etdilər. Xatırlımdır, 1992-ci ilin mart ayında mən Naxçıvanda Ali Məclisin sədri olarkən Türkiyəyə səfər etdiyim zaman orada mərhum prezident Turqut Özalla, ovaxtkı baş nazir Süleyman Dəmirəl-lə danışıqlarımızda həmin Qars və Moskva müqavilələrini biz çox geniş səsləndirdik. Uzun bir fasilədən sonra Türkiyə Cümhuriyyətinin başçıları, xüsusən baş nazir Süleyman Dəmirəl bütün mətbuat qarşısında bəyan etdi ki, Moskva və Qars müqavilələrinə görə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının statusunda əgər bir dəyişiklik edilərsə, Türkiyə bu-

rada səs sahibidir. Bu, həqiqətən də, belədir. Çünki həm Qars müqaviləsini, həm də Moskva müqaviləsini imzalayan bir tərəf də Türkiyədir. Türkiyə o vaxt olduğu kimi, indi də dünyanın böyük, müstəqil dövlətidir. Bu baxımdan Türkiyə o vaxtdan Naxçıvan Muxtar Respublikasının qaranlı kimi olubdur.

Bunlar bizim tariximizin səhifələridir. Eyni zamanda bunlar Azərbaycanın torpaq, ərazi bütövlüyü uğrunda gedən prosesləri və onların nəticələrini əks etdirən faktlardır. Beləliklə, Naxçıvan çətin bir dövr yaşayıb. Sonra Azərbaycanın tərkibində muxtar bir respublika kimi fəaliyyət göstəribdir.

Ancaq burada deyildi, təəssüflər olsun ki, Ermənistan sonralar da Azərbaycanın Ermənistanla sərhəd olan bəzi torpaqlarını ələ keçirməyə cəhd edibdir. Onlar 1929-cu ildə bu sahədə yenə də özlərinin xeyrinə işlər görə biliblər.

Bəli, bu həqiqətdir ki, 1929-cu ildə Zaqafqaziya MİK-in qərarı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının burada adıçəkilən kəndləri, 657 kvadrat kilometr torpağı Ermənistanla verilmişdir. Bu, həqiqətdir. Ancaq təkcə bu, deyil. Bəhs etdiyimiz ərazi Naxçıvan Muxtar Respublikasından verilmiş ərazidir. Amma bu tərəfdən, indiki Zəngilan, Qabadlı rayonları tərəfindən də torpaqlar verilibdir. Məsələn, məlumdur ki, Mehri rayonunda böyük bir Nüvədi kəndi var. O, çoxminlik əhalisi olan bir kənddir, sırf azərbaycanlı kəndidir. Nüvədi Arazın sahilində Naxçıvanla Azərbaycanın böyük torpağını ayıran, indi Ermənistanın olan Mehri rayonunda, həmin məsafənin düz ortasında yerləşir. Həmin Nüvədi kəndi də 1929-cu ildə Azərbaycanın tərkibindən Ermənistanla veriləndir. Amma Nüvədi təməmilə Azərbaycan kəndi və qədim, çox böyük ənənələrə malik olan bir kənddir.

Onu da deyə bilərəm ki, həmin Nüvədi kəndinin əhalisi çox dəyanətli insanlardır. Mənim xatirimdədir, hətta Ermənistanın ərazisindən azərbaycanlıların əksəriyyəti çıxarıldığı halda, 1991-ci ildə onlar Nüvədidən çıxmırdılar. Sonradan onları oradan zorla çıxarıb Zəngilandakı Vejnəli kəndinin yanına gətirdilər. Orada çadırlarda yaşayırdılar. Onlar doğma kəndlərindən çıxmırdılar, mübarizə aparırdılar. Onları oradan çı-

xara da bilmirdilər. Sonradan bir neçə dəfə Naxçıvana mənim yanıma gəldilər, imdad istədilər. Amma mən özüm Naxçıvanı çox çətinliklə qoruyurdum, onlara nə edə bilərdim? Buna baxmayaraq, onda bizim imkanımız var idi. Zəngilan rayonunun Vejnəli kəndinin yanında yerləşən çadırlara, nüvədililərin yanına vertolyot vasitəsilə bir neçə dəfə nümayəndələr göndərdim. Biz oraya müəyyən yardım göndərdik, onlarla əlaqə saxlayırdıq.

Yəni, o dövrdə və sonralar təkcə Naxçıvanın torpaqları yox, Azərbaycanın başqa hissələrindən də torpaqlar, təəssüflər olsun ki, əldən gedibdir. İndi bizi Naxçıvandan ayıran, sərhəddən dəmir yolu ilə getsək, təxminən 46 kilometr məsafə, Ermənistanı İrana bağlayan məsafə əldən gedibdir. O vaxt, hətta Zəngəzur Ermənistanı verilən zaman da onun ərazisi o qədər deyildi. Dünən biz xəritə ilə baxırdıq, onun Araza çıxan ərazisi 10 kilometr olubdur. Amma sonradan o tərəfdən, Naxçıvana daxil olan kəndlər əlindən alınmışdır. Ermənilər bu tərəfdən, yəni Zəngilandan - o vaxt Zəngilan deyildi, Cəbrayıl qəzası hesab olunurdu - bir hissəni alaraq, Ermənistanı qatarla 10 kilometrlik məsafəni indi 46 kilometr ediblər. Bilirsiniz, bunlar hamısı gedən proseslərdir, amma bizim zərərimizə olan proseslərdir. Bunlar bizim torpaqlarımızın bax, beləcə, tədricən əldən getməsi prosesidir.

Bir halda ki, söhbət düşüb, mən bir tarixi faktı da çatdırmaq istəyirəm, - baxmayaraq ki, bu, artıq məlumdur. Bəli, 1968-ci ildə, 1969-cu ildə Ermənistan Azərbaycana qarşı yenə də torpaq iddiaları ilə çıxış edibdir. Onlar Zaqafqaziya kartoqrafiya idarəsinin görə ki, 1932-ci ildə yaratdığı xəritələrdən o vaxt istifadə etmişdirlər. Məlumdur, görə ki, bunu Həsən Həsənov da bilir - o vaxt o xəritələri yaradanların da hamısı ermənilər olmuşdular və şübhəsiz ki, həmin xəritələri saxtalaşdırmışdılar. Təəssüf ki, bizim tərəf bu barədə sayıq olmayıbdir. Elə bizim millətimizə zərər vuran xüsusiyyətimiz bir də bundan ibarətdir ki, belə hallarda biz nəinki sayıq olmuruq, çevik də olmuruq. Amma təəssüf ki, müqabil tərəf bizdən sayıq da, çevik də olur, bəzən bizdən güclü də olur. Onlar bu xəritələri götürərək Azərbaycanın cürbəcür hissə-

lərindən, Ermənistanla sərhəd olan hissələrindən torpaqların iddiasına başlamışdılar.

Mənim xatirimdədir, o vaxt mən respublikanın rəhbəri deyildim, amma rəhbər vəzifə tuturdum. Respublikanın ovaxtkı rəhbərləri Ermənistanın rəhbərləri ilə bir neçə dəfə görüşlər keçirdilər. 1968-ci ildə bir protokol da imzalanmışdı. O protokol da indi arxivdə var, dünən onu mənə bir də göstərdilər. Ermənilər Naxçıvanın Ermənistanla sərhəddə Sədərək rayonunun ərazisindən bir qisim torpaqları, sonra Ordubad tərəfdən Mehri ilə sərhəddə olan torpaqları, Gədəbəy rayonundakı - mənim xatirimdədir, orada bir Tağlar kəndi varıydı, - sonra Qazax, Qubadlı və Laçın rayonlarından bir neçə hissə torpaqları iddia edirdilər. Təəssüflər olsun ki, Azərbaycanın ovaxtkı rəhbərləri də bununla razılaşmışdılar, protokol da imzalanmışdı. 1969-cu ilin may ayında Azərbaycan Ali Sovetinin Rəyasət Heyəti, onun sədri mərhum İsgəndərov fərman imzalamışdır ki, o torpaqlar verilsin. Bunun icrası bir balaca ləngidi. Yaxşı ki ləngidi.

Bilirsiniz ki, 1969-cu il iyul ayında mən Azərbaycanın ovaxtkı Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi seçildim. İndi mən o günləri xatırlayıram. Bir neçə gün idi ki işləyirdim. Bu məsələni gətirib mənim qarşıma çıxardılar. Moskvada da çox böyük təzyiq edirdilər ki, qərar qəbul olunub tez edim, icrasına sərəncam verim. Dedim, bilirsiniz, bu qərar mayda qəbul olunur. Əgər iyul ayına qədər icra edilməyibsə, imkan verin mən onu bir araşdırım. Şübhəsiz ki, mən araşdırandan sonra gördüm ki, buna razılıq verə bilmərəm. Mən razılıq vermədim. Bu da məlumdur. Nə qədər ki mən Azərbaycanda işlədim, o qərar həyata keçmədi. 1985-ci ildə Ermənistan tərəfi o qərarın həyata keçirilməsinə nail olmuşdur: yenidən komissiyalar təyin edilmişdi, yenidən protokollar yazılmışdı, həmin o torpaqları, o cümlədən Naxçıvandan bir qisim torpaqları Ermənistana vermişdilər.

Bunları bilmək lazımdır. Mən hesab edirəm ki, əldən gedən torpaqlar nə vaxtsa qayıtmalıdır. Azərbaycanın tarixi torpaqları qayıtmalıdır. Xalqımız da daim bilməlidir ki, bizim tarixi torpaqlarımız hansılar olubdur, hansılar nə vaxtsa əlimizdən gedibdir, nəyə görə əlimizdən gedibdir və

şübhəsiz ki, bunlar qayıtmalıdır. Biz də qaytara bilməsək, gələcək nəsillər bunları qaytaracaqlar.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı bu siyasəti XX əsrdə həmişə davam edibdir. Mən bu torpaqlarla əlaqədar məsələni dedim. 50 il bundan əvvəl, 1948-1953-cü illərdə azərbaycanlılar Ermənistandan deportasiya olunublar. O, Azərbaycan torpaqları idi. Həmin torpaqlardan, hansılar ki, o vaxtlar - 1918, 1919, 1920-ci illərdə mübahisə nəticəsində Ermənistanın əlinə keçdi, ondan sonra - 40-50 il yaşayandan sonra - 1948-ci ildə hesab elədilər ki, azərbaycanlıları oradan tamamilə çıxarmaq lazımdır, sonra heç kim deməsin ki, bunlar Azərbaycan torpağı olubdur.

Sovet hakimiyyəti dövründə insanlara, xalqlara qarşı çox böyük cinayətlər edilibdir. 1920-1930-cu illərdə nə qədər repressiyalar olunubdur, nə qədər insanlar öz yerindən-yurdundan sürgün edilibdir. Bizim Azərbaycan bu sahədə çox böyük zərblər alıbdir. O vaxt Sovet hakimiyyətinin siyasəti, ümumiyyətlə, hər yerə aid idi. Amma Sibirdən adamları başqa yerə sürgün etmirdilər ki! Yaxud Rusiyanın orta vilayətlərindən, lap mülkədar, qolçomaq, xalq düşməni olsun, - onları götürüb Sibirə və ya Qazaxıstana sürgün etmirdilər. Sürgün olunanlar elə bizim xalqlar idi. Amma Zaqafqaziyadan götursək ki, 1920-ci ildən Sovetlər hakimiyyəti çökənədək hansı xalqdan nə qədər sürgün olunubdur, heç yerdə Azərbaycanda olduğu qədər adam sürgün edilməyibdir. 1937-1938-ci illər repressiyadan Zaqafqaziyada heç yerdə Azərbaycanda olduğu qədər repressiya olmayıbdir. 1937-1938-ci illər repressiyası bütün Sovetlər İttifaqında aparılırdı. Amma ayrı-ayrı regionlarda, respublikalarda onun miqyası bir-birindən fərqli idi. Əgər Zaqafqazıyanı götursək - biz Azərbaycanı daim Ermənistanla, Gürcüstanla müqayisə edirik - 1920-ci ildən başlayaraq Azərbaycandan sürgün edilənlər o biri respublikalara nisbətən daha çox olubdur.

1937-1938-ci illərdə Azərbaycanda repressiyaya məruz qalanlar da çox olubdur. Bundan əlavə, azərbaycanlıların bir hissəsi 1937-1938-ci illərdə buradan İrana sürgün edilibdir. Bu da tarixi bir hadisədir, çoxdan unudulubdur. İran təbəəsi olduğuna görə azərbaycanlıları buradan, Azər-

baycanın hər yerindən kütləvi surətdə sürgün etdilər. Həmin bu tarixi faciədən də 60 il keçib.

İndi sizin heç biriniz, bəlkə, o günləri xatırlaya bilməzsiniz. Amma mən o günlərin şahidiyəm. Mən Naxçıvanda yaşayırdım. Bizim qonşularımızı iki günün içində gətirib ağlaya-ağlaya avtomobillərə doldurdular, çıxarıb Arazın o tayına saldılar. Mən 1937-1938-ci illərdə Naxçıvandan siyasi motivlər üzrə Orta Asiyaya sürgün olunanları da görmüşəm. Onlar orta məktəbdə mənimlə bir yerdə oxuyan qızlar, oğlanlar idi, göz yaşları içində gəlib bizimlə vidalaşırdılar. Biz də başa düşmürdük, gəlib yola salanda görürdük ki, bir günün içərisində onların evlərində-eşiklərində nə vardısıa töküb - dağıdıb, onları avtomobillərə doldurub sürürlər.

Beləliklə, bizim xalqımız XX əsrdə çox faciələrlə rastlaşıbdır. Bunların içərisində Naxçıvanın başına gələn bəlalər, bəlkə, Azərbaycanın başqa bölgələrindən daha da dəhşətli, faciəli olubdur. Eyni zamanda onu da qeyd etmək lazımdır ki, keçmiş zamanlarda olduğu kimi, 1980-ci illərin sonunda, 1990-cı illərdə bütün çətinliklərə, məhrumiyyətlərə baxmayaraq, naxçıvanlılar yenə də çox dəyanətli oldular.

Məsələn, 1990-cı il yanvarın 19-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin Naxçıvanın Sovetlər İttifaqının tərkibindən çıxması haqqında qərarı, mən hesab edirəm ki, tarixi bir əhəmiyyət kəsb edibdir. Doğrudur, Azərbaycanın Ali Soveti yanvarın 29-da bu qərarı ləğv edibdir. Amma bu, tarixdə qalan bir hadisədir. Naxçıvan Muxtar Respublikasının insanları və Ali Sovetdə təmsil olunan adamlar öz iradələrini ifadə ediblər. Nəyə görə? Azərbaycana qarşı edilən ədalətsizliyə görə. O vaxt Sovet qoşunları Bakıya hələ daxil olmamışdı, amma Naxçıvana hücumlar edilmişdi. Naxçıvana Ermənistan tərəfindən hücumlar edilmişdi. O vaxt Kərki kəndi əldən getmişdi, başqa kəndlərə hücumlar edilmişdi. Həm Ermənistanda, həm də Naxçıvanda olan Sovet qoşunları da naxçıvanlıları müdafiə etməmişdilər, – baxmayaraq ki, orada həddindən çox Sovet qoşunları var idi. Ona görə də naxçıvanlıların başqa əlacı olmamışdı, qərar qəbul etmişdilər.

Xatirimdədir, mən 1990-cı il yanvarın 20-də yanvar hadisələri ilə əlaqədar görüşlər keçirdiyim zaman Türkiyədə çıxan qəzetləri mənə gətirdilər. Həmin qəzetlər böyük başlıqlarla yazmışdılar ki, "Naxçıvan yanır, Naxçıvan yanır". Doğrudur, o vaxt mən heç bunu bilmirdim. Mən bunu ayın 21-də bildim. Çünki mənim əlaqəm yox idi. Mən bu hadisəni xarici müxbirlərin mənə verdikləri qəzetlərdən, məlumatlardan bildim. Ancaq bu, böyük bir hadisə idi.

Ondan sonrakı dövrdə də Naxçıvan bu blokada şəraitində yaşadı və bütün çətinliklərə sinə gərdi. Bunun özü də Azərbaycanın milli mənafehlərini Naxçıvanın nə qədər sədaqətlə müdafiə etdiyini göstərir. Burada da deyildi, – ancaq bununla yanaşı, Azərbaycan hakimiyyəti tərəfindən Naxçıvana qarşı ədalətsizliklər də olubdur. Mən keçmiş yaxşı xatırlayıram. Azərbaycanın rəhbərliyi tərəfindən Naxçıvana daim ögey münasibət göstərilibdir. Məsələn, 1930-cu, 1940-cı, 1950-ci, 1960-cı illəri xatırlayıram. Hətta mən Azərbaycanın rəhbəri olan zaman da bunu hiss edirdim. Baxmayaraq ki, mən Azərbaycanın rəhbəri idim, – aydındır, mən Naxçıvanda doğulmuş bir adamam, – məsələn, göürdüm ki, ayrı-ayrı strukturlarda Naxçıvanın normal hüquqlarını ödəmək istəmirdilər. Mən bunu göürdüm.

Naxçıvana ögey münasibət olubdur. Ona görə də, açıq danışım, Naxçıvanda əsas quruculuq işi, sənayenin, kənd təsərrüfatının inkişafı – bunların hamısı 1970-ci illərdən başlayaraq gedibdir. Gedin Naxçıvana, sayın, – əgər keçmiş xanların tikdikləri binaları, yaxud da tarixi abidələri istisna etsək, 1970-ci ilə qədər və 1970-ci ildən sonra Naxçıvanda nə tikilib, nə yaradılıbdir. Bu, təkcə, Naxçıvanda belə deyil, bunu Azərbaycanın hər yerinə aid etmək olar. Amma mən Naxçıvanı deyirəm, ona görə ki, bu gün Naxçıvan haqqında söhbət aparıram. Bunu da ona görə deyirəm ki, bilirəm, Naxçıvana ögey münasibət olubdur. Məhz bu ögey münasibətin də nəticəsi o olub ki, Naxçıvanın hüquqlarını daim məhdudlaşdırmaq istəyiblər.

Məsələn, 1991-ci ilin oktyabr ayında 112-ci maddənin o bəndinin çıxarılması haqqında burada deyildi. Məlum məsələdir, bu nə ilə bağlı idi. 1991-ci ilin sentyabr ayında Naxçıvanda Sovet hakimiyyəti ləğv olundu,

Heydər Əliyev xalqın tələbi ilə Ali Məclisin sədri seçildi. Sentyabrın 8-də Azərbaycanda prezident seçkiləri keçirilirdi və Ayaz Mütəllibov prezidentliyə yeganə namizəd idi. Naxçıvan əhalisi bunun əleyhiyə idi, biz bunu gizlətmirdik. Naxçıvanın əhalisi bunu dəfələrlə demişdi. Mənim özüm də, məndən savayı, Naxçıvandan olan başqa deputatların əksəriyyəti də Ali Sovetin sessiyalarında çıxış edib deyirdilər, Ayaz Mütəllibovun prezident seçilməsinə etiraz edirdilər. Çünki yanvar hadisələrində o günahkar idi, Azərbaycanda, xüsusən Bakıda fəvqəladə vəziyyət saxlayırdı və Naxçıvana qarşı da ədalətsizlik etmişdir. Ona görə də əhali etiraz edirdi. Biz bu prezident seçkilərinə getmədik.

Ondan əvvəl isə Naxçıvana qarşı təzyiq nə ilə əlaqədar idi? 1991-ci ilin mart ayında SSRİ-nin saxlanması ilə əlaqədar referendum keçirildi. Ali Sovetdə məsələ müzakirə olunurdu. Ovxatki deputatların bəziləri burada iştirak edirlər, Asya xanım da, Etibar Məmmədov da o vaxt deputat idilər. Deyəsən, Anar deputat deyildi. Bəxtiyar müəllim deputat idi. Deputatlardan başqaları da burada var. Müzakirə zamanı bir çox deputat, o cümlədən mən də, Naxçıvandan məndən savayı başqa deputatlar da çıxış elədik ki, Sovet İttifaqı dağılır, Sovet hakimiyyəti böyük bir ədalətsizlik edibdir ki, 20 Yanvar faciəsini törədibdir, ondan qabaq da Dağlıq Qarabağı Azərbaycandan qoparıb. Demək olar ki, qoparmışdı.

Dağlıq Qarabağ Azərbaycandan 1988-ci ildə qoparılib. Mən 1991-ci ilin fevral ayında sessiyadakı çıxışımda deyəndə ki, Dağlıq Qarabağ əldən gedib, mənə həya-küyə basdılar ki, Dağlıq Qarabağ indiki qədər bizim, Azərbaycanın olmayıbdır. Əgər Dağlıq Qarabağda Xüsusi İdarəetmə Komitəsi yarandısa, demək, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tərkibindən çıxdı və Xüsusi İdarəetmə Komitəsi Volskinin başçılığı ilə birbaşa Moskvaya təbə oldu. Moskvaya təbə oldusa, hesab elə ki, Ermənistanə təbə oldu. Bunlar hamısı məlum şeydir.

Ona görə də referendum haqqında məsələ müzakirə olunanda biz, Naxçıvandan olan deputatlar çıxış edib dedik ki, referendumə getmək lazım deyil. Naxçıvanda referendum keçirilmədi. Onda - 1991-ci ilin mart ayında Naxçıvana bir zərbə vurdular, bir neçə naxçıvanlıyı yığıb televiziya, qəzetlərə çıxardılar ki, "Naxçıvanı Azərbaycandan ayırırlar".

Sonra ikinci hadisə. Naxçıvan referenduma getmədi, prezident seçkilərində iştirak etmədi. Ondan sonra daha bir zərbə vurmağa başladılar. Bununla yanaşı, elə oldu ki, bunlar gözləmədiyi halda Heydər Əliyev Naxçıvan Ali Məclisinin sədri seçildi. Onlar narahat oldular ki, Heydər Əliyev sabah gəlib Azərbaycanın Ali Soveti sədrinin yanında oturacaq. Necə edək, bunu tələsik ləğv edək? Naxçıvanı bu hüquqdan məhrum etmək məqsədi ondan ibarət idi ki, Heydər Əliyev buraya gəlməsin. Heydər Əliyevin heç buraya gəlmək fikri yox idi. Amma bir nəfər adama şəxsi münasibətdən, qərəzdən ötrü, elə Bəxtiyar Vahabzadənin çıxışından da gördünüz, - Naxçıvan Muxtar Respublikasının bütün hüququnu tapdalamaq olmaz.

Onlar Naxçıvan Muxtar Respublikasının hüququnu tapdalamaq istədilər. Sağ olsun o deputatları, hansılar ki, müdafiə etdilər. Doğrudur, biz o vaxt Naxçıvanda bu hüquqdan heç vaxt istifadə etmədik. Mən ondan sonra Naxçıvanda nə qədər işlədim, buraya bir dəfə də gəlmədim. Ancaq Naxçıvanın bu hüququ saxlandı. Ondan sonra Naxçıvana yenə də qəsd olunmuşdu. Burada bu barədə deyildi, ancaq mən bunu bir az ətraflı bildirmək istəyirəm. Bu da tarixi bir məsələdir.

Bəli, 1992-ci ilin sonunda, 1993-cü ilin əvvəlində artıq hakimiyyətə Xalq Cəbhəsi, "Musavat" partiyası idi. Bunlar hakimiyyətdə idi, əvvəlki hakimiyyət yox idi. Əvvəlki hakimiyyət 112-ci maddəni ləğv etmək istədi. Bu hakimiyyət isə ümumiyyətlə Naxçıvan Muxtar Respublikasının statusunu ləğv etmək məsələsini qarşısına qoydu. Belə bir təklif hazırlanmışdı, burada müzakirə olunurdu. Allah bilir, 1993-cü ildə baş vermiş hadisələr olmasaydı, Naxçıvan Muxtar Respublikasının statusu bəlkə də artıq ləğv edilmişdi. Düzdür, xalq bunun əleyhinə çıxacaqdı. Ancaq bu, hansı faciəyə gətirəcəkdi, bunu da bilmək olmaz. Amma bu, həqiqətdir. Prezidentin, Milli Məclisin nümayəndələri Naxçıvana gəlmişdilər. O vaxtlar, oktyabr ayında Naxçıvanda çevriliş həyata keçirmək istədilər, alınmadı. Ondan sonra böyük bir sessiya çağırmışdıq. Nümayəndələr gəlmişdilər, orada açıq-aydın deyirdilər ki, Azərbaycan unitar dövlətdir və unitar dövlətdə bu muxtariyyət ola bilməz. Ona görə də Naxçıvanın muxtariyyəti ləğv edilməlidir, Naxçıvanın ayrı-ayrı rayonları birbaşa Azərbaycana təbə olmalıdır.

Bilirsiniz, dövlətin, xalqın, millətin, torpağın müqəddəratını götürüb ayrı-ayrı şəxslərlə olan münasibətə qurban vermək olmaz. O vaxt bunu nədən ötrü edirdilər? Yalnız və yalnız ona görə ki, Heydər Əliyevdən canlarını qurtarsınlar.

Beləliklə, Qars müqaviləsi, Moskva müqaviləsi o vaxt, o çətin illərdə Azərbaycan torpağının hər bir hissəsini qorumağa cəhd göstərən insanlar, onların fəaliyyəti nəticəsində əldə olunan sənədlər və nəticələr, baxın, bu isə 1990-cı illərdə Azərbaycanın torpağına, ərəzi bütövlüyünə qəsd edən insanlar. Naxçıvanın hüquqlarını məhdudlaşdırmaq, muxtariyyətini ləğv etmək istəyənlər. Bunlar milli mənafe haqqında çox bol-bol danışirlar və hesab edirlər ki, Azərbaycan haqqında guya onlardan çox düşünən yoxdur.

Mən Naxçıvanın muxtariyyəti ilə əlaqədar keçən dəfə demişəm, bu gün bir az geniş danışdım. Ona görə geniş danışdım ki, tarixin bu səhifələri bu gün bir az yada düşsün. Mən hesab edirəm ki, Naxçıvanın muxtariyyəti tarixi nailiyyətdir, biz bunu qoruyub saxlamalıyıq. Naxçıvanın muxta-

riyyəti Naxçıvanın əldən getmiş başqa torpaqlarının qaytarılması üçün ona xidmət edən çox böyük bir amildir. Biz bu amili qoruyub saxlamalıyıq. Naxçıvanın muxtariyyəti Naxçıvanla, Azərbaycanla Türkiyənin sərhədi üçün tarixi bir hadisədir. Çox tarixi bir hadisədir ki, o vaxt həm Azərbaycanın tərkibində Naxçıvanda muxtariyyət yaranıb, həm də o sərhədlər həmin müqavilələrlə nizamlanarkən Azərbaycanın Türkiyə ilə kiçik də olsa bir sərhədi yaranıb. O sərhəd 1921-ci ildə həmin müqavilələrlə yaranıb. Amma 1991, 1992, 1993-cü illərdə o sərhədin olmasının və 1991, 1992-ci illərdə o körpünün yaranmasının Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı əlaqələrdə nə qədər böyük rol oynadığını artıq hamı görür.

Mən bax, bu bəzi tarixi məqamları yada salaraq bildirmək istəyirəm ki, Naxçıvanın muxtariyyətini qoruyub saxlamalıyıq və Naxçıvana ona lazım olan hüquqlar verilməlidir. Bu baxımdan, hesab edirəm ki, hazırlanmış layihə ümumən tələblərə cavab verir. Ancaq buradakı müzakirə ilə əlaqədar, dediyim kimi, bütün təkliflər, fikirlər 10 gün müddətində nəzərə alınmalıdır, işlənməlidir və biz son layihəni almalıyıq.

Mən də belə fikirdəyəm ki, son layihə alınandan sonra bizim komisiya tərəfindən o, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinə göndərməlidir. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi onu müzakirə etməlidir, qərar qəbul etməlidir. Ondan sonra, şübhəsiz, qəbul olunmuş həmin o Konstitusiya Azərbaycanın Milli Məclisi tərəfindən qanun şəklində təsdiq edilməlidir.

Beləliklə, biz həm Azərbaycanın qanunvericiliyi sahəsində çox ciddi addım atırıq, həm də ki bu məsələləri nizamlayırıq. Yəni müstəqil Azərbaycan dövlətinin, respublikasının tərkibində Naxçıvan Muxtar Respublikası böyük tarixi mərhələlərdən keçərək, nəhayət, özünə uyğun, özünəməxsus bir status, bir yer alacaqdır. Bu, bu gün üçün də, gələcək üçün də lazımdır.

Mən bugünkü iclasa, görülən işlərə görə sizə təşəkkür edirəm. Ümidvaram ki, bu Konstitusiya layihəsi 10 gün müddətində tamamlanıb təqdim ediləcəkdir. Sağ olun!

*"Xalq qəzeti",
17 yanvar 1998-ci il*

İMAM ƏLİNİN (ə.s.) DÖVLƏT VƏZİFƏLƏRİ İLƏ BAĞLI GÖSTƏRİŞLƏRİ

*Rəsm müəllif tərəfindən
14 yaşında, 7-ci sinifdə oxuyarkən
çəkilməmişdir*

*"...Ya Əli, əgər desəm ki, sən İsa
peyğəmbərdən üstünsən, buna mənim
kilsəm icazə verməz, yox əgər desəm ki,
İsa peyğəmbər səndən üstündür, buna
da mənim vicdanım yol verməz!*

*Sənə Allah da deyə bilmərəm! On-
da de görüm, sən kimsən?"*

"İmam Əli, insan ədalətinin səsidir"

kitabının müəllifi

Corc Cordak

Həzrəti Əlidən sordular:

Dövlətin dini varmı?

*Vardır... Dövlətin dini onun ədaləti-
dir, ədaləti yoxsa, zətən dini də yoxdur.*

*Qələminə və şəxsiyyətinə böyük rəğbət bəslədiyim livanlı xristian
şair, yazıçı və dramaturq Corc Cordakın "İmam Əli (ə) insan ədalətinin
səsi" əsərini oxudum və oxuduqca da Ulu Öndər Heydər Əliyev gözü-
mün qarşısında canlandı... Haqq, ədalət uğrunda oxşar mübarizə yol-
ları, oxşar talelər... İstər-istəməz xəyallarında canlanır və səni dərin dü-
şüncələrə aparır...*

Həsən Şirinov

İmam Əlinin ictimai mövqeyini, ictimai əlaqələrin möhkəmləndirilməsi istiqamətindəki davranışlarının ədalət prinsiplərinə əsaslandığını öyrəndikdən sonra onun Malik Əştər Nəxəini Misirə vali təyin etdiyi zaman imzaladığı dövlət bəyannaməsinin bəzi hissələrini qeyd etməyi məqsədəuyğun hesab edirik.

İmam Əlinin Malik Əştərə ünvanladığı bəyannamənin tam mətni:

Bu, "Əştər ləqəbi ilə şöhrət tapmış Malik Haris oğlu Nəxəinin Misirə vali təyin edilməsi, o vilayətin vergilərini yığması, düşmənləri ilə müharibə aparması, əhali arasında qayda-qanun yaratması, şəhər və kəndlərini abadlaşdırması haqqında" Allahın bəndəsi möminlərin əmiri Əlinin fərmanıdır.

Hər şeydən öncə, Allahın əmr və qadağalarında səhlənkarlıq etməməsi üçün Harisin oğlunu Allaha itaətə və möminliyə dəvət edirəm. Çünki hər iki dünyanın xoşbəxtliyi Allahın razılığından asılıdır və Allahın razılığı olmadan heç bir itaət məqbul və bəyənilmiş sayılmayacaq. Allahın yardım və köməyinə ümid bəsləmək üçün İslam hökmlərini ictimiyarında olan bütün vasitələrlə qorunmalıdır.

Hakim və vali ehtiraslarını dinadərlik kimi daim zahidlik və ibadət zənciri ilə cilovlamalıdır. Çünki ehtiras insanı qəflətdə yaxaladığı an dərhal şölələnərək həyat və səadət xırmanını məhv edən oddur.

Malik, sən uzun illərə dayanan tarixi boyunca ədalətli və zalım hökmdarlara şahidlik etmiş bir vilayətə rəhbərlik etmək istəyirsən. Sən özündən əvvəlki vilayətlərin işlərinə baxdığın kimi, insanlar da sənin davranışlarını gözləyir və fəaliyyətlərindən xəbərsiz qalmırlar. Diqqətli ol, sələflər haqqında söylədiklərini sən də haqqında söyləməsinlər.

Allah görəni və eşidəndir, bəndələrinin dediklərini eşidir, məzlumların dadına çatır. Başqalarının söyüş və məzəmmət hədəfinə çevrilməməsi üçün mömin bəndə çox ayıq olmalıdır. Çətin günlər üçün xeyirxahlıqdan yaxşı azuqə ola bilərmi? Hakim və rəhbərlər üçün haqq və ədalətdən qiymətli ehtiyat ola bilərmi? Elə isə qəzəb və ehtirasını cilovla, sən halal olmayandan mütləq uzaq dur.

Mömin hər bir vəziyyətdə ehtiraslarına qalib gələn, mühakimə zamanı bitərəf və insafli olan şəxsdir. İnsanlara qarşı mehriban ol, qəlbini rəiyyət sevgisi ilə doldur, onlara sevgi dolu nəzərlərlə bax.

İnsanlarla qidasını yeməyə hazırlaşan yırtıcı heyvan kimi davranma (çoban paltarı geyinmiş canavar, yumşaq pəncəsində öldürücü caynaqlar gizlətməmiş yırtıcı olma). İnsanlar iki dəstəyə bölünür:

Ya sənənin din qardaşlarıdır, ya da yaranışda sənənlə eynidirlər. Sən səhvə yol verdiyin kimi, onlar da səhvsiz ola bilməzlər. Onlara Allahın sənə baxmasını istədiyin kimi bax. Allahdan rəva bildiyin güzəşt və mehribanlıq onlara rəva bil.

Sən Misirin, mən də sənənin rəhbərinəm. Tayı-bərabəri olmayan Allah isə hamımızın rəhbəridir. Kainatın mütləq və qüdrətli rəhbəri odur. Bizi öz bəndələrinə rəhbər və öndər təyin edən Allah bizi bu ciddi vəzifənin icrası ilə sınağa çəkir. Allahla müharibə apara bilməzsən. O, güc və qüdrət sahibidir. İntiqamından xilas olmaq, lütf və mərhəmətinə ehtiyac duymamaq mümkün deyil.

Malik, heç bir mərhəmət və güzəştdən peşman olma, heç bir cəza tədbirinə görə də sevinmə. Meydanı geniş gördüyündə var-gəl etmə, gücün daxilində olanı etməyə tələsmə. "Məmur olduğum üçün əmr edirəm, əmr etdiyim də itaət göstərməlidir" məntiqilə davranma (məmur olduğun fərmanı Allah əmri ilə dəyərləndir). Çünki Allah bu davranışı qadağan etmişdir. Yaradanın fərmanını yaranmışın ehtirasına əsla qurban etmə. Yoxsa qəlbinin güzgüsü paslanır, qaralar, dindar ruhun zəifləyər, Allahdan uzaq düşər, günahkar bəndəyə yaxınlaşarsan.

Fironlar ölkəsinə rəhbərlik, Misirin valiliyi, ucsuz-bucaqsız İslam ordusu sənə dikbaş və təkəbbürlü etməsin. Nə qədər bacarıqlı və qüdrətli olsan da, yadda saxla ki, Allah sənədən bacarıqlı və qüdrətlidir. Misirin böyük və əzəmətli olduğunu düşündüyün vaxt Allahın daha böyük və əzəmətli dövlətinə nəzər sal, hər bir halda Allahı unutma. Allahı xatırlamaq yaddaşı aydınladır, idrak çırağını yandırır, qəzəb və ehtiras odunu söndürər. Böyüklük və əzəmət Allaha məxsusdur. Bir neçə günlüyə tabeliyində olan həmcinslərinə təkəbbürlə baxma, bəndə olduğunu unutma, Allahlıq etmək fikrinə düşmə. Unutma ki, qadir Allah özlərindən

razı xudbinləri tez bir zamanda xar edər, dikbaşları şiddətli şəkildə cəzalandırar.

İnsaf və ədalət hökumət proqramının sərlövhəsi olsun. Misirə ailənlə getdiyin üçün yerlilərdən bəzisini başqalarından daha çox sevə bilərsən. Mühakimə zamanı bu cür münasibətlərə əsla yol vermə. Əgər hamıya eyni gözlə baxmasan, Allah bəndələrinə zülm etmiş olarsan. Nəticədə qüdrətli Allahın düşməninə çevrilərsən. Bəli, zülm və haqsızlıq etmiş şəxs Allahın düşmənidir, Allahla düşmənçilik etmək heç də asan deyil. Yaradanla düşmənçilik edənin vay halına. Tezliklə Haqqın əli onu yerə cırpar, hər iki dünyasını qaraldar.

Allahın diqqətsiz olduğunu düşünmə, zülmkar və müstədiqlər onun diqqətindən yayınmaz. Məzlumların dualarına qulaq ver: "Allah ən kiçik intiqamı, ən böyük şəxsdən belə əsirgəməz".

Sadə həyat tərzi sürən, ədaləti rəhmət buludları kimi bütün ölkəni saran, var gücü ilə rəiyyəti razı salmağa çalışan vali ən yaxşı validir. Xalqın qəzəbindən qorx, çünki o, Tanrı qəzəbinin əlamətidir.

Sənə yaxın olan adamların maraqlarını cəmiyyətin maraqlarına qurban ver. Çünki yaxınların incikliyi xalqın incikliyi ilə əsla müqayisə edilə bilməz. Yaltaq məddahları özündən uzaq tut, çünki onlar yemək-ichmək və rifah düşkünüdürlər və dar gündə səni çətin vəziyyətdə qoyub başqasının ətrafına toplaşarlar. Rifah və naz-nemət bol olduğu vaxt yanında olan, səni çətin gündə tərk edən, ədalət və insafından xoşlanmayan, davranışlarını ifrat dərəcədə şişirdən, nemət müqabilində naşükürlük edən, döyüş meydanında süstlük göstərən, qorxu keçirən insanlar nə qədər yaxın olarsa da, canının düşməni, hökumətinin bəlasıdır. Allah onları insanlıq ləyaqətindən məhrum etdiyi kimi, sən də özündən uzaqlaşdır. İxtiyarında olan bütün vasitələrdən və sahib olduğun gücdən istifadə edərək xalqın razılığını qazanmağa çalış. Çünki əksəriyyət ölkənin mühafizəçisi və keşikçisidir. Həmişə xalqla ol, sevincinə sevin, qəminə şərik ol.

Yanında başqasını pisləyən, camaatın eyib və nöqsanlarını açan məmurdan qorun. Əlbəttə, insanlar nöqsansız olmaya bilməzlər, amma sən mehriban bir ata kimi onların eyiblərinin üzərinə pərdə çəkməli, utanmalarına razı olmamalısan. İnsanların sirlərinin açılmasına, ölkəyə aidiyyə-

ti olmayan məsələlərin araşdırılmasına maraq göstərmə. Çünki sənin vəzifən ictimai qanunları qorumaq, insanların üzdə olan davranışlarını nizam salmaqdır.

Sən sirr saxlayan Allahdan sirlərinin üstünün açılmamasını dilədiyini kimi, özün də xalqın sirlərini açmağa çalışma. Ümitsizlərə ümid əli uzat, o viran qalmış qəm evlərini abad et. Ümid, sevinc, fərəh işığı sönmüş sınıq qəlbləri əbədiyyət gözəlliyi bəzəyir. Bəli, sınıq qəlb Allahın ərşidir. Bu uçmuş sarayı təmir edən şəxs sanki müqəddəs Kəbə evini təmir etmişdir. Xalqın problem və ixtilaflarını ictimai hüquqlara hörmət və ehtiramı qoruyacaq bir ehtiyatlıqla həll et.

Malik, artıq valilik kürsüsünə əyləşdiyin üçün istər-istəməz şəxsi maraqlarından imtina etməlisən. Yeni valinin ətrafında toplaşmış sözgəzdiren, xəbərçi nanəciblər hökumətin gücündən öz şəxsi məqsədləri üçün istifadə etməyə çalışarlar. Bu zaman valinin vəzifəsi fırldaqçıları özündən uzaqlaşdırmaq olmalıdır. O, iddiaları son dərəcə dəqiqliklə araşdırmalı və münsiflik etməlidir. Ayıq ol! Çünki sözgəzdirenlər zahirdə özlərini islahatçı və müdrik göstərirlər. Bu insanların sözlərinə əsla qulaq asma. Sənə xeyirxah və əməlisalehlərin fikirlərindən istifadə etməyi tövsiyə edirəm. Paxılla məsləhətləşmə, çünki o, hər zaman dilənçilikdən dəm vurub, səni alicənablıqdan saxlayar. Müzakirə məclisində qorxağa yer vermə, çünki bu zəif ünsür həm özü qorxar, həm də müzakirə iştirakçılarının iradəsini zəiflətməyə, qərarlarını dəyərdən salmağa çalışar. Tamahkarlarla oturub durma, çünki onlar hər zaman şəxsi mənfəətlərdən danışib, qazanc əldə etmək və qızıl toplamaq üçün səni zülm və haqsızlığa yol verməyə həvəsləndirərlər. Paxıl, qorxaq və tamahkar insanlar Allahın əzəmətinə arxalanmaz, ona qarşı şübhə və tərəddüddə olarlar.

Paxıllıq, qorxu və tamah Allaha qarşı şübhədən qaynaqlanan müxtəlif xüsusiyyətlərdir.

Ən pis vəzir səndən əvvəlki quldur hakimlərə vəzirlik etmiş, onların günah və cinayətlərinə ortaqlıq olmuş vəzirdir. Günahkarların yardımçısı və zülmkarların qardaşı olduqları üçün özünü bunlara əsla bulaşdırma.

Sən vəzirliyə ağıllı və bilikli insanlar arasından ətəkləri günahsız şəhidlərin qanına bulaşmamış, təmiz əlləri ehtiyacıların malına uzanma-

miş layiqli və sınıanmış insanları təyin et. Bu xeyirxah və mömin insanlar yetimlərin qanını içmədikəri, dul qadınların gözlərindən qanlı yaşlar axıtmadıqları üçün müzakirələrə əvvəlki dövrün bədxahlarından daha layiqlidirlər.

Bəli, bunlar nə sənin ziyan çəkməyini, nə də kimsənin incidilməsini istəməzlər, dövlət işlərində sənə yaxından kömək göstərər, bütün vəziyyətlərdə dostun və yardımçın olurlar, səninlə səmimi olar, sənə can yandırarlar, gizlində düşmənlərinlə dostluq etməzlər. Vəzirlərin arasında haqqı deyərək heç kəsdən qorxmayana, daha şücaətli olana, Allahın əmrini və xalqın maraqlarını yaltaqlıqdan üstün tutana, cəsərlə irəliləyənə, çətin vəziyyətdə çıxış yolu tapana, yəni ölkə başçısının ölkədə vəziyyətin pisləşməsinə və dövlətin süqutuna səbəb olacaq davranışlarının qarşısını sənin istəklərinə əhəmiyyət vermədən alan vəzirə daha çox hörmət göstər.

Bacardığın qədər əməlisaleh insanlarla ol, dövlətin əsasını onlarla ünsiyyət vasitəsilə möhkəmləndir. Amma eyni zamanda yaddan çıxarma ki, onlar da daxili ehtiras və hisslərə malik insanlardırlar. Yəni ətrafından olan alim və dindarları əzizləməklə yanaşı, onların sənin dininə tamah salmalarına və vəzifəndən sui-istifadə etmələrinə imkan vermə. Bilməlisən ki, ifrat mehribanlıq insanları məğrurlaşdırır, dikbaş və lovğa edərək zülmətə sövq edir.

Hökumətində xadimlə xain bərabər tutulmamalıdır. Çünki göstərdiyi xidmət müqabilində hörmət görməyən xadim soyuyar, laqeydləşər, xəyanətinin cəzasını layiqincə almayan xain isə öz çirkin əməlini daha böyük cürətlə təkrarlayar. Bil ki, ən yaxşı vali rəhbərinə qarşı səmimi olan, onun narahat olmasını istəməyən, onu çətin vəziyyət qarşısında qoymayan, tabeliyində olanlarla qardaş olan, onlardan qardaşlıq münasibətlərini görəndir. Onların üzünə düzgünlük və saflıq qapılarını açdığı zaman həqiqət və dostluq qapılarını üzünə açarlar, səndən səmimiyyət gördükləri üçün sənə qarşı yalnız səmimiyyət göstərirlər.

Sələflərin dostluq və mehribanlıq yaradan, xalqın islahına səbəb olan gözəl qayda-qanunlarını, adət-ənənələrini məhv etmə, bu ənənələrə ləkə vuracaq yeni qanun-qaydalar yaratma. Əks təqdirdə, həmin ənənələr

rin yaradıcılarına hörmət bəsləniləcək, onları ləkələməyə qalxdığı üçün nəsinin bədbəxtlik və məhrumiyyət olacaq.

Bacardığın qədər namusu və şərəfi olan alim və elm adamları ilə ünsiyyətdə ol, ölkənin alimlərinin elmindən yetərincə istifadə et. Alimlər sənə ölkənin əsaslarını möhkəmləndirməkdə yardım göstərsinlər, insanlar arasında yaranmış ixtilafları həll etsinlər, narahatlıqlara son qoysunlar, tarixdən nümunələr gətirsinlər, sələflərin nöqsanlı və üstün cəhətlərindən nümunələr gətirsinlər. Bu, dövlət fəaliyyətləri və sənin idarəetmənin üçün çox xeyirlidir və insanların səndən əvvəl əsaslandıqları prinsiplərin möhkəmlənməsinə səbəb olar. Nəzərində olsun ki, cəmiyyət bir-birindən asılı və qarşılıqlı islah tələb edən müxtəlif qruplardan təşkil olunmuşdur. Bu qruplara aşağıdakılar daxildir: Əsgər və döyüşçülər, katiblər və dəftərxana məmurları, ədalətli qazilər, hakimlər və divanxana məmurları, cizyə və vergi ödəyiciləri, tacirlər və sənətkarlar, yoxsullar və ehtiyacılar. Adıçəkilən qrupların hər birinin özünəməxsus hüquqları vardır. Onlar üçün bərabər şəkildə faydalana biləcəkləri qayda-qanunlar müəyyənləşdir. Allahın hökmləri bizim üçün daim möhtərəm, əzəmətli öndərimiz Hz. Məhəmməd ibn Abdullahın (s) davranışı əbədi nümunədir.

* * *

Döyüşçülər ilahi fərmana əsasən xalqın möhkəm qalaları hesab olunurlar. Onlar rəhbərlərin iftixar, dinin hörmət, xalqın əmin-amanlıq mənbəyidirlər. Xalqın təhlükəsizliyi və asayışı qoşunların mövcudluğundan asılıdır. Əsgər və döyüşçülər Allahın vergidən təyin etdiyi miqdarda hüquq sahibidirlər. Bu miqdarın təyin edilməsində onların məişət ehtiyacıları və döyüş vasitələrinə tələbatları nəzərdə tutulur. Döyüşçülər və vergi ödəyiciləri fəaliyyətlərində qazilər, vergi məmurları və katiblərdən asılıdırlar. Qazilər xalqın ehtiyac duyduğu alqı-satqıları, müqavilələri tənzimləyir, vergi məmurları mənfəətləri təmin edir. Valinin etimad göstərtdiyi katiblər xalqa və ya valinin özünə aid olan məlumatları yazıya alırlar. Bütün siniflər öz növbələrində ticarətçilər və sənətkarlardan asılıdırlar. Bu qrup xalqın ehtiyaclarını təmin etmək üçün bazarlar təşkil

edir. Çarəsiz və ehtiyacılı insanlara gəldikdə isə, onlara yardım göstərmək sənin vəzifələrindəndir.

Allah-taala bu qrupların hər biri ilə bağlı göstərişlər vermişdir, onların hüquqları və ehtiyaclarının təmin edilməsi valinin vəzifəsidir. Vali yalnız Allahın yardımına arxalanaraq cidd-cəhdlə çalışıb öz vəzifəsinin öhdəsindən layiqincə gələ, ruhunu haqqa tabe olmaqla möhkəmləndirə, çətinlik və asanlıqından asılı olmayaraq, haqq yolunda dözümlü nümayiş etdirə bilər.

Orduya Allah, Peyğəmbər və imamın əmrlərinə digərlərindən daha çox müti olan və onların həyata keçməsi üçün hər kəsdən daha çox can yandıran insanı başçı təyin et. Daha namuslu və dözümlü olan şəxs tez əsəbləşmir, üzr istəyən müqəssirin üzrünü qəbul edir, təmkinli olur, zəiflərə qarşı mehriban, zorakılardan uzaqdır.

Ordu başçısı çətinlikdən qorxmamalı, iradəsiz olmamalıdır. Bütün bunlarla yanaşı, əsil-nəcabətli və ləyaqətli bir ailəyə mənsub olmalı, keçmişi parlaq, cəsur və mərhəmətli olmalıdır. Çünki bu xüsusiyyətlərə malik olan insanlar alicənab olurlar.

Bu xüsusiyyətləri özlərində ehtiva edən şəxsləri vəzifəyə təyin etdikdən sonra onlara ata qayğısı göstər, ehtiyaclarının ödənilməsinə sərf etdiyin heç nəyi böyük sanma, nə qədər kiçik də olsa, diqqətini onlardan əsirgəmə. Məhz bu davranışlar sənin onlar tərəfindən sevilməyinə və haqqında yüksək fikirdə olmalarına səbəb olur. Böyük problemlərini həll etdiyini düşünüb, kiçik işlərinə diqqəti əsla əsirgəmə. Bu problemlərin hər birinin öz yeri vardır. Sənin böyük diqqət və qayğına ehtiyac duyduqları kimi, kiçik lütfkarlıqlarına da ümid bəsləyirlər.

Komandirlər arasında əsgərlərə eyni gözlə baxan, hamısına bərabər səviyyədə yardım göstərən, düşmənlə qarşı-qarşıya gələrkən özlərini narahat etməmələri, arxayın şəkildə döyüşmələri üçün əsgərlərin özlərinin və ailələrinin ehtiyaclarını yetərinə təmin edənlərini seç və özünə yaxın et. Əgər sən onlara qarşı mehriban olsan, şübhəsiz ki, onlar da sənə qarşı mehriban olacaqlar.

Hər bir sahədə ədalətin qorunması və insanların valiyə qarşı bəslədiyi sevgi ona başucalığı gətirər. İnsanlar valini ona qarşı kin bəsləmədik-

ləri zaman sevirilər. Xalqda valiyə qarşı xeyirxahlıq hissləri insanların valini işindən narazı qaldıqları və tez getməsinə arzuladıqları vaxt deyil, ətrafında toplaşib, onu qorumağa çalışdıqları vaxt yaranır. Buna görə də arzularını həyata keçir, işlərinə qiymət ver, gördükləri böyük işləri və çətinlikləri, zəhmətləri yaddan çıxarma, bu barədə yaxınlarına danış. Çünki sən bu davranışın cəsur insanlara stimül verər, tərəddüd edənləri işləməyə təhrik edər.

Hər kəsin zəhmətinə düzgün qiymət ver, birinin işini başqasına aid etmə, çəkilən zəhmətin bir hissəsini qiymətləndirməklə kifayətlənmə, işi tam qiymətləndir. Əsil-nəcabəti olan bir insanın nüfuzunun gördüyü kiçik bir işin böyüdülməsinə, tanınmamış bir insanın tanınmazlığı onun gördüyü böyük işin kiçildilməsinə səbəb olmamalıdır.

Səni narahat edən və həllində aciz qaldığın çətin məsələlərdə Allah və Peyğəmbərə müraciət et. Allah-taala yol göstərmək istədiyi insanlar haqqında belə buyurmuşdur:

"Ey iman gətirənlər! Allaha, Peyğəmbərə və özünüzdən olan ixtiyar (əmr) sahiblərinə itaət edin! Əgər bir iş barəsində mübahisə etsəniz, onu Allaha və Peyğəmbərə həvalə edin!"

Allaha həvalə etmək "Quran"-ın aşkar və qətiyyətli ayələrinə, Peyğəmbərə həvalə etmək Peyğəmbərin (s) hamı tərəfindən qeyd-şərtsiz qəbul edilən hədislərinə və davranışlarına əsaslanmaqdır.

* * *

İnsanlar arasında münəsflik edib, ədalətli qərarlar qəbul etməsi üçün çətin vəziyyətlərdə özünü itirməyən, çıxılmazlıq hiss etməyən, tərəflərin iddialarından narahatlıq hissi keçirməyən, yanlışlığa yol verdiyi zaman xətasını tez anlayan, səhvlərindən tez nəticə çıxaran, həqiqət aşkara çıxdığı zaman narahat olmayan, dürüst və alicənab olduğu üçün tamahkarlıq etməyən, səthi yanaşma ilə kifayətlənməyən, məsələnin mahiyyətinə varan, dəqiqliklə incələyən, şübhəli məsələlərdə həqiqət aşkar olana qədər gözləyən, tərəflərdən dəlil-sübutlar tələb edərkən ısrarlıq göstərən, iddia tərəflərinə müraciət etməkdən yorulmayan, usanma-

yan, həqiqətin üzə çıxmasında dözümlülük göstərən, həqiqət sübuta yetdiyi zaman qəti hökm çıxaran, iddianı başa çatdıran, yaltaqların təsirinə məruz qalmayan, onların davamlı cəhdləri nəticəsində təslim olmayan insanı hakim təyin et.

Təbii ki, qeyd olunan xüsusiyyətlərin hamısını tam şəkildə özündə cəmləşdirən insanı tapmaq çox çətindir. Amma qeyd olunan xüsusiyyətləri cəmləşdirən bir adamı tapıb hakim təyin etdikdən sonra davamlı olaraq işlərinə nəzarət et, fəaliyyətini yoxla, ona bütün ehtiyaclarını təmin edəcək və onu başqalarından ehtiyacsız edəcək miqdarda məvacib təyin et. Onu yaxınlarının sözgəzdirənlik edib aravuranlıq edə bilməyəcəkləri dərəcədə əzizlə. O, daim diqqət mərkəzində olduğundan və heç kəsin ona böhtan və iftira atmayacağından əmin olmalıdır.

Bu cür məsələlərdə diqqətli ol. Çünki hakimiyyət səndən öncə ehtiraslarına tabe olub, onu öz tamah alətlərinə çevirmiş insanların əlində olmuşdur.

* * *

Hakimlərdən sonra vergi məmurlarının məsələsinə diqqət ayır. Onları yalnız sınaqdan keçirdikdən sonra işə götür. Bu məsələdə öz şəxsi maraq və istəklərinə tabe olma. Dostlarının sifariş və tapşırıqlarını qəbul etmə. Çünki vergi məmurunun işə şəxsi istəklər əsasında götürülməsi zülm və xəyanətkarlıqdır.

Məmurlar arasından təcrübəli, həyalı, alicənab ailə mənsubunu, İslamda ləyaqət öncəliyi olan insanı seç. Bu cür insanlar əxlaqlı, şərəfli, ləyaqətli, tamahsız və özlərinə hörmət edən olurlar. Onlara ehtiyaclarını təmin edəcək, ixtiyarlarında olan xalqın malından götürməyəcək qədər məvacib ver. Bu, həm də əmanətə xəyanət edəcəkləri və ya etiraza qalxacaqları zaman sən onlara verəcəyin qətiyyətli cavab olar. Məmurların fəaliyyətini davamlı olaraq təftiş et, sənə sadıq və dürüst olan insanları məxfi şəkildə onları yoxlamağa göndər. Məxfi təftişatlar onları əmanətə xəyanət etməməyə və əhali ilə mülayim davranmağa sövq edir.

İşçilərini gözdən qoyma, hər hansısa birinin xəyanətə yol verdiyini eşitdiyin və məxfi agentlərin də bu faktı təsdiq etdikləri zaman onu xəyanətinin miqyasına uyğun həddə cəzalandır, tutduğu vəzifədən kənarlaşdır, onun xəyanətini elan et, tutduğu çirkin əməlin utancını xalta edib boynuna sal.

Vergini kəndlilər və vergi ödəyicilərinin xeyrinə tamamlanacaq şəkildə tənzimlə. Çünki vergilərin düzgün şəkildə tənzimlənməsi, vergi ödəyicilərinin vəziyyətinin yaxşı olması digər insanların vəziyyətinin yaxşılaşmasına səbəb olur. Cəmiyyətin islahı vergi sisteminin islahından asılıdır. Ümumilikdə cəmiyyət vergi və vergi ödəyicilərindən asılıdır.

Torpağın abadlaşdırılmasına vergi toplanmasından daha çox çalışmalısən. Çünki torpaq yalnız abad olduğu zaman vergi tələb oluna bilər. Yararsız torpaqdan vergi tələb edən dövlət başçısı ölkəni xarabalığa çevirər, Allah bəndələrini məhv edər və nəticədə dövlət tez bir zamanda süquta uğrayar.

Vergi ödəyicisi verginin ağırlığından, əkinə ziyan vurmuş xəstəlik və hava şəraitindən, su qıtlığından, yağışın yağmamasından şikayətlənərsə, ona ziyanlarını kompensasiya etmək üçün güzəştə get, vergisini azalt. Əlbəttə, güzəştin miqdarı sənə ziyan vurmayaq həddə olmalıdır. Çünki vergidən əldə edilən gəlir ehtiyatı ilə şəhərlər abadlaşdırılır. Bu davranışların idarəçiliyinin hamı tərəfindən bəyənilməsinə, insanlarda sənə qarşı rəğbət yaranmasına, ədalətli davranışlarının nəticələrini görüb fərləhlənməyinə, insanlara asayiş və güc bəxş etdiyin üçün onlara güvənə bilməyinə səbəb olur. İnsanlar ədalətli davranışdan faydalandıqları üçün onlara etimad göstərə bilərsən. Bu isə çətin məqamlarda onların səni müdafiə və himayə etməsinə səbəb olur. Onlar bunu, əslində, səndən razı qaldıqları üçün edirlər. Torpaq abadlaşdırıldıqdan və problem aradan qaldırıldıqdan sonra güzəştlər geri ödənilir. Rəhbərliyin keçəri olduğunu düşünmək və keçmişlərdən ibrət götürməmək valilərin tamahkarlığına, yalnız var-dövlət toplamaq, kisələrini doldurmaq hərisliyinə, bu hərislik xalqın yoxsulluğuna, xalqın yoxsulluğu isə torpağın yararsız vəziyyətə düşməsinə səbəb olur.

* * *

Katiblərin vəziyyətini araşdır. Yazı işlərini onların ən yaxşısına tapşır. Məxfi və müharibə sirlərini ehtiva edən məktubların yazılmasını üstün keyfiyyətləri daha çox olan katibə həvalə et. Yaxşılıq etdiyin və vəzifəsini yüksəltdiyin katib özünü itirməsin, tutduğu vəzifənin qüruru başqalarının yanında sənin sözlərinə müdaxilə etməsinə, laqeydliyi və itaətsizliyi məmurların sənə göndərdiyi məktubları vaxtında sənə yetirməsinə, cavab məktublarının layiqli şəkildə ünvanına çatdırmaqda səhlənkarlıq etməsinə səbəb olmasın. Tərəfindən sənin xeyrinə müqavilə bağlamış katib zəif və bilgisiz olmamalıdır, sənin zərərinə olan müqaviləyə xitam verməyi bacarmalıdır.

Katiblərin seçimində yalnız xoşgörü, özünə inam və güvən prinsiplərini əsas götürmə. Çünki bir çox insanlar xeyirxah və güvənilən olmadıqları halda, müxtəlif vasitələrdən istifadə edərək zahirdə özlərini gözəl xidmətçilər kimi göstərüb, valini aldada bilər. Seçimdən öncə onları sınaqdan keçirməli, xidmət öncəliklərini, yəni səndən öncəki əməlisaleh valilərə xidmətlərini nəzərə almalısən. Məhz bundan sonra onların arasında xalqın bəyəndiyi, xalq arasında hörməti olan, dürüstlük və əmanətə xəyanət etməməkdə şöhrət qazanmışını seç. Əgər belə etsən, o zaman Allaha, Peyğəmbərə və imamına tabe olmusan.

Böyük işlər qarşısında aciz qalmamaları və işlərin çoxluğundan çətinə düşməmələri üçün onların hər birini ayrı-ayrı vəzifələrə təyin et. Katiblərinin yol verdiyi hər hansısa bir nöqsanı görməzdən gəlsən, nöqsanın cavabdehliyi sənin üzərində olar.

Məmurlarına tapşır ki, həm mallarını satmaq üçün başqa şəhərlərə göndərən, həm də xalqın ehtiyaclarını birbaşa özləri ödəyən tacir və sənətkarlarla yaxşı davransınlar. Bunlar ölkə əhalisinin mənfəət və gəlir səbəbkarlarıdır. Bunlar uzaq-uzaq şəhərlərdən, quru və dənizlərdən, dağlardan və səhralardan, başqalarının cürət edib gedə bilmədiyi yerlərdən keçərək gətirdikləri mallarla ölkə mənfəətini artırır.

Tacirlər və sənətkarlar sakit və sülhsevər insanlar olurlar. Onlar itaətsizlik göstərmək və qarışıqlıq salmaq təhlükəsindən uzaqdırlar. Onların

həm hökumətin mərkəzindəki, həm də ətraf şəhərlərdəki fəaliyyətini diqqətlə araşdır və diqqət mərkəzində saxla.

Tacirlər haqqında xoş sözlər deyilməsinə baxmayaraq, onların bir çoxu paxıldır, alqı-satqıda sərt mövqe tuturlar, xalqın ehtiyac duyduğu malları və qida məhsullarını spekulyasiya edirlər, alqı-satqı zamanı zorakılıq edirlər. Bu isə camaat üçün zərərli, vali üçün isə böyük bir nöqsandır. Bu səbəbdən də, spekulyasiyanın qarşısını kəskin şəkildə al. Allahın rəsulu (s.ə.s.) da möhtəkirliyi qadağan etmişdir. Alqı-satqı prosesi sadə və ədalətli olmalıdır, cinslərin qiyməti alıcı və satıcıya ziyan verməyəcək şəkildə müəyyən edilməlidir. Spekulyasiya yasaqlandıqdan sonra möhtəkirlik edən şəxsi ifrata varmadan cəzalandır.

Allahı unutma. Yoxsullarla davranarkən Allahdan qorx. Onlar yoxsul həyat tərzini sürən kasıblar, çarəsizlər, miskinlər, ehtiyacılar və müxtəlif xəstəliklərə düşər olmuş şəxslərdir. Onların arasından başqalarından yardım diləyənlər olduğu halda, elələri də var ki, ehtiyaclarının həddən artıq olmasına baxmayaraq, bu barədə heç kəsə heç nə demirlər. Hər birinin haqqını Allah buyurduğu şəkildə qorumalı və çatdırmalısan. Onların bəzisinə beytülmal, bəzisinə isə müsəlmanlara aid olan torpaq sahələrindən pay ayır. Bu göstərişə bütün şəhər və kəndlərdə əməl et. Çünki paytaxtdakıların malik olduqları hüquqlara ucqar ərazilərdə məskunlaşmış şəxslər də malikdirlər. Uzaqda və yaxında olmasından asılı olmayaraq, hər birinin hüquqlarını qorumaq sənə fərq qoymadan icra edəcəyin vəzifələrdəndir. Valilik qurur, sən bu sinfin nümayəndələrindən əsla ayrı salmasın. Cüzi məsələləri yaddan çıxardığın halda həyata keçirdiyin mühüm layihələr Allah tərəfindən məqbul sayılmayacaq. Bu sinfin mənsublarını əsla diqqətdən kənarda qoyma, lovğalıq edib üzünü onlardan çevirmə. Yoxsullar sinfində ətrafdakılar da daxil, hamının gözündə çox kiçik göründükləri üçün sənə əlləri çatmayan insanlar vardır. Onları yaddan çıxarma, himayənə al, vəziyyətlərindən hər zaman xəbərdar olmaq üçün etimad göstərdiyin insanlar arasından Allahdan qorxan və təvazökarlığı ilə tanınan bir nəfəri onlara təhkim et. Onlarla elə davran ki, hesab günü Allah üzrünü qəbul etsin, digər siniflərlə müqayisədə onların yoxlanılmağa, insan və əda-

lətə daha çox ehtiyacları vardır. Hər birinin hüquqlarını elə qoru ki, Haqq dərgahındakı üzrün məqbul sayılsın.

Əmək qabiliyyətlərinə malik olmamalarına rəğmənlə dilənçilik etməyən yetimləri və yaşlıları himayənə al. Onların hüquqlarını qorumaq vəli üçün çox çətindir. Amma bu vəzifələrin icrasını Allah ondan yardım istəyən, səbirli olan və Haqqın dostluq vədinə etimad göstərənlər üçün asanlaşdırar.

Vaxtının bir hissəsini ehtiyacı olanlara ayır və onlarla şəxsən özün maraqlan. Bunu hamının daxil ola biləcəyi ümumi bir məclisdə et. Bu məclisdə səni yaradan Allaha xatir hamı ilə təvazökar davran, sözü olan insanın heç bir qorxu və həyacan hissi keçirmədən sənə yaxınlaşması üçün mühafizəçi və əsgərlərini özündən uzaqlaşdır. Mən Peyğəmbərdən (s.ə.s.) dəfələrlə: "Zəifin öz haqqını güclüdən heç bir qorxu və həyəcən hissi keçirmədən tələb edə bilmədiyi cəmiyyət əsla islah ola bilməz, xilasa qovuşmaz", - deyə buyurduğunu eşitmişəm.

İlahi rəhmətin səni sarmasını və göstərdiyin itaətkarlığa görə mükafatlandırılmaq istəyirsənsə, bu məclisdə sənə müraciət edənlərin sərt danışıqları qarşısında dözümlülük göstər, usanma, daşürekliyi və lovğalığı özünə yaxın buraxma, ehtiyacları ödəyərkən gülərüzlük göstər, imkanın xaricində olan istəklə qarşılaşdığın zaman mehribanlıqla üzr istə.

Şəxsən özün tərəfindən yerinə yetirilməsi zəruri olan işləri - ətraf mahalların rəhbərlərinə yazılan və katiblərin yazmaqda acizlik çəkdikləri məktubları özün yaz. Sorğuları aldığın gün əhalinin sorğularına müvafiq cavabları özün, şəxsən özün verərsən. Çünki həmin gün katiblərin bunu etməsi çətindir. Hər günün işini həmin gün yerinə yetir. Çünki hər günün özünəməxsus işləri vardır.

Baxmayaraq ki, xalqın rifahı üçün xeyir niyyətlə görülmüş hər bir iş Allaha məxsusdur və ibadət hesab edilir, ən yaxşı vaxtını Allah qarşısındakı vəzifəni yerinə yetirmək üçün sərf et.

Allahın vacib buyurduğu ibadətləri Allah və din üçün ayırdığın saatlarda yertinə yetir. Buna görə gecə-gündüz Allahın vacib buyurduğu ibadətləri tərk etmə. Allaha yaxınlaşmaq niyyəti ilə edəcəyin işləri eyibsiz,

nöqsansız və riyasız yerinə yetir. Bu əməllərin icrası fiziki cəhətdən əziyyət tələb etsə də, onları yerinə yetir.

Camaat namazına durduğun zaman orta həddi qorumağa çalış, namazı o qədər uzatma ki, camaat namazdan qaçsın, o qədər də tələsmə ki, namazın əsas hissələrində nöqsan yaransın. Arxada namaz qılan insanlar arasında xəstə, gücsüz, tələsik işi olanlar ola bilər. Peyğəmbər (s.ə.s.) mənə Yəmənə göndərərkən ondan camaat namazını necə qılacağımı soruşduqda buyurdu: "Onların ən zəifini nəzərə alıb, namazı onun kimi qıl və möminlərə qarşı mehriban ol".

Xalqla öz arana heç vaxt pərdə çəkmə, özünü uzun müddət onlardan təcrid etmə. Çünki valinin camaatdan uzaqlaşması bir növ onun sərtləşməsinə və məlumat qıtlığına səbəb olur. Vali özünütəcrid etdiyi zaman ətrafda baş verənlərdən xəbərsiz qalır, nəticədə, irimiqyaslı, işləri kiçik, kiçik işləri isə böyük hesab etməyə başlayır, yaxşı işlərə çirkin, çirkin işlərə isə yaxşı nəzərlərlə baxır, haqla nahaqqı qarışıq salır. Vali insanların nələri gizli saxladıklarını bilməyəcək qədər adi insandır, nahaqdan ayıra bilməyin üçün haqqın zahiri əlamətləri yoxdur (haqqı uzaqgörənlik və sınaqlarla aşkara çıxarmaq olar).

Sən iki haldan xaric deyilsən: əgər əliaçıq və səxavətli sənə, xalqın hüquqlarının qorunmasında atdığı addımlar və alicənab davranışların özünü onlardan təcrid etməyə əsas vermir; əgər xalqı hüquqlarından məhrum etməyə adət etmisənsə, təcrid olunmanın heç bir anlamı qalmır. Çünki insanlar sənə ilə qarşılaşdıqları vaxt xasiyyətindən xəbərdar olub, ehtiyaclarının ödəniləcəyindən ümidlərini kəsib, tezliklə səndən uzaqlaşacaqlar. Əslində, onların tələblərinin maddi olaraq sənə heç bir ziyanı yoxdur. Onlar ya zülm və haqsızlıqdan, ya da alqı-satqı insafsızlığından şikayətlənirlər.

Dövlətində sənə yaxın və sənə qohum olduqları üçün özbaşınalıq edən, xalqa təcavüz əli uzadan, alqı-satqıda insafsızlıq edən insanlar olduğu zaman zülm səbəblərini aradan qaldırmalı, onları cəzalandırmalı və xalqın malına uzanan əlləri kəsməlisən.

Torpağı qohumlarına və yaxınlarına hədiyyə etmə. Onların heç biri sənənin torpağı onların mülkiyyətinə verəcəyini və bundan istifadə edib

yaxınlıqdakı ərazini ələ keçirməyi və suyun qarşısını kəsməyi düşünməməlidir, qonşularla görməli olduqları ortaq bir işdə və ya hamı arasında bərabər şəkildə bölünən xərclər zamanı onların üstünlük əldə etməsinə imkan vermə. Çünki bu əməlin faydası onlara, dünya və axirət ziyanı sənə aid olar.

Uzaq və yaxınlığından asılı olmayaraq, haqqın tərəfində ol. Haqqın icrasının qohum və yaxınına aid olan hissəsində səbirli ol. Haqqın icrası sənə ağır gəldiyi zaman onun bəyənildən nəticəsini düşün.

Xalq sənin zülm etdiyini və haqsızlığa yol verdiyini güman etdiyi zaman aşkar şəkildə üzr istə və onların şübhəsinə son qoy. Bu davranış həm sənin ədalətpərvərlik təcrübən, həm də insanlara qarşı mehriban davranışının göstəricisi olar. Üzr istəmək sənin maraq dairəndə olan haqqın bərpasına səbəb olar.

Düşmən sənə dostluq əli uzatdığı zaman təklif olunan işdə Allahın da razı olduğunu görsən, qəbul et. Sülh döyüşçülərin asayişinə, xalqın və sənin rifah və arxayınlığına, şəhərlərin təhlükəsizliyinə səbəb olur. Amma ayıq ol ki, barışıq əldə edildikdən sonra düşmən hiylə işlətməsin. Çox vaxt düşmən qəfil hücumə keçmək üçün özünü sənə yaxınlaşdırar. Belə olan halda, ehtiyatı əldən vermə, xoşgörünü özündən tamamilə uzaqlaşdır.

Düşmənlə müqavilə bağlasan və ya öhdəlik götürsən, öz əhdinə sadıq qal, müqavilənin şərtlərini qoru, öhdəlik hüququnu pozma, hətta cəzanı belə müqavilənin qorunmasına sipər et. Çünki Allahın vacib buyurduğu əmrlər arasında əhdə vəfa insanların daha çox önəm verdikləri məsələdir. Aralarında fikir ayrılıqlarının olmasına baxmayaraq, bu, insanların yekdilliklə qəbul etdikləri bir məsələdir. Əhdə vəfa təkcə müsəlmanların deyil, müşriklərin də çox böyük əhəmiyyət verdikləri, yerinə yetirilməsini lazım bildikləri bir mövzudur. Çünki müqaviləni pozmağın acı nəticələrini görmüşlər. Buna görə də öhdənə götürdüyün işdə hiyləyə və xəyantə yol vermə, düşməninə də kələk gəlmə. Allahın fərmanından yalnız bədbəxtlər boyun qaçırar. Allah-taala əhd-peymanını bərabər səviyyədə faydalanmaları üçün insanlara bir güvənc yarası olaraq bəxş etmişdir. Arxayın fəaliyyət göstərmələri üçün bu Allahın öz bəndələrinə

lütə etdiyi bir rəhmətdir. Bu səbəbdən də, müqavilədə hiyləyə yol vermək olmaz.

Düşmənlə bağlayacağın müqavilə sonradan sənə fərqli mənə təqdim edə biləcəyin, yozulması mümkün olan bir şəkildə olmamalıdır. Müqavilə bağladıqdan sonra düşmənin də sənə qəsd etmədiyin bir yozuma əl atmasına imkan vermə. Müqavilə bağladıqdan sonra çətin vəziyyətə düşdüyünü və müqaviləyə xitam verilməsi qərarının qaçılmaz olduğunu gördükdə belə yozum taktikasına əl atma. Xeyirlə sona çatacağını ümid etdiyin çətin vəziyyətdə səbirli olmaq nəticəsinin acı olacağından qorxduğun hiylədən yaxşıdır. Çünki Allah dərgahında sorğuya çəkiləcəyin zaman bu günahına görə əfv diləyə bilməyəcəksən.

Nahaq yerə əsla adam öldürmə! Allahla düşmənçiliyə, şiddətli əzaba, nemətlərin məhvinə və hakimiyyətin itirilməsinə heç nə nahaqq qan axıdılması qədər səbəb ola bilməz. Hesabat günü ilk olaraq günahsız yerə axıdılmış qanlar haqqında sorğu-sual olunacaq. Hakimiyyətini günahsız qanlar hesabına möhkəmləndirməyə əsla qalxma. Bu addım hakimiyyətini gücləndirməyəcək, əksinə onun zəifləməsinə və onun başqasına keçməsinə səbəb olacaq.

Əgər qəsdən adam öldürsən, səni nə Allah, nə də mən bağışlayacağam. Qəsdən adam öldürmənin cəzası qisasdır. Əgər səhvən (qamçı, qılınc və ya əllə cəzalandırmaq istədikdə) kimisə öldürsən, təkəbbürün zərərçəkmişin qanbahasının ödənilməməsinə səbəb olmalıdır.

Əsla xudpəsənd olub, yalnız özünün bəyəndiyinə etimad göstərmə!

Əsla yaltaqsevər olma. Çünki bu xüsusiyyət xeyriyyəçilərin xeyir işlərinin şeytan tərəfindən məhv edilməsinə əla fürsət yaradır. Gördüyün işlərə görə xalqa minnət qoyma, göstərdiyin xidmətləri üzlərinə vurma və ya gördüyün işi olduğundan artıq şişirtməyə çalışma. Camaata verdiyin vədə əməl et. Minnət yaxşılığı məhv edir. Yaxşılığın çox göstərilməsi haqq nurunu söndürür. Vədi pozmaq Allahın qəzəbinə səbəb olur. Allah-taala buyurmuşdur:

Etməyəcəyiniz bir şeyi demək Allah yanında böyük qəzəbə səbəb olar.

Vaxtı çatmamış işlərə tələsmə. Yerinə yetirmək imkanına malik olduğun işdə laqeydlilik etmə. Düzgün və ya yanlış olduğunu bilmədiyən işlərdə inadkarlıq göstərmə. Hər bir işi öz yerində və vaxtında icra et.

İnhisarçılıqdan, hamıya aid olanı özününküləşdirməkdən çəkin. Diqqət yetirməli olduğun və ya məmurlarının yol verdiyi və hamıya məlum olan qanun pozuntularına göz yumma. Buna görə sən məsuliyyət daşıyırsan. Tezliklə pərdələr kənara çəkiləcək və məzlumun haqqını səndən alacaqlar.

Qəzəbləndiyin vaxt ehtiyatlı ol, kobudluq etmə, əl qaldırma, dilindən muğayat ol. Bu təhlükələrdən qorunmaq istəyirsənsə, qəzəbləndiyin vaxt dilinə kobud söz gətirmə, sakit qal, hirsini soyuyana və ixtiyarını əlinə alana qədər hücum çəkmə. Bu xüsusiyyət səndə bir gün Allaha dönəcəyin günü tez-tez xatırlamaqla vərdişə çevrilə bilər.

Sən özündən əvvəlkilərin davranış tərzlərini, ədalətli idarəçilik prinsiplərini, bəyəndikləri ənənələri diqqət mərkəzində saxlamalı, Peyğəmbərin (s.ə.s.) əmr və göstərişlərini, "Quran"-ın vacib buyurduqlarını xatırlamalı, bizim davranış tərzimizdən nümunə götürməlisən.

Özümü tam şəkildə sığortaladığım bu bəyannamədə sənə sifariş etdiklərimi yerinə yetirməyə çalış ki, ehtiraslar burulğanında batmayasan.

* * *

Allahdan böyük rəhmətini, hər bir arzu və istəyi yerinə yetirə biləcək qüdrəti sayəsində bizi razı olduğuna nail etməsini, gördüyümüz işlərə aydınlıq gətirməsini, üzrümüzün Allah və yaratdıqları qarşısında qəbul edilməsini, insanların bizi yaxşı adla xatırlamasını, şəhərlərdə adımızın xeyirlə yad edilməsini, verdiyi nemətlərini tamamlamasını, mərhəmətini bir neçə dəfə artırmasını, bizi xoşbəxtliyə və şəhadət məqamına layiq görməsini diləyirəm. Hamımızın qayıdışı Allahadır. Salam olsun Peyğəmbərə və onun pak ailəsinə! Vəssəlam!

MƏQALƏLƏR

GƏNCLƏR, SÖZÜM SİZƏDİR

*"Söz ucaldıb, söz yüksəldib səcdəsində duranı da,
Əzəl sirrin hökmünü də, alqışı da, "Quran"ı da!"*

Məhəmməd Füzuli

Düşünürəm, necə olur ki, vaxtı ilə Dağlıq Qarabağda Topxanada bir armud ağacının ermənilər tərəfindən kəsilməsinə dözməyən, ayağa qalxan mübariz xalqımızın içərisindən bu gün, dövlətinin, millətinin, bayrağının təhqir olunmasına biganə yanaşanlar, hətta "layk" edənlər də peyda olurlar?

Çünki, düşmənlər tərəfindən hiss olunmadan aparılan əks-təbliğat bizi qabaqlayır. Onlara öz xoşbəxtliklərini dərk etməyə imkan vermir.

Söz yox ki, monitor arxasından buqələmun kimi yalnız öz canının ha-yına qalan, şərəfsizlik edən bu marionetkalara xalq nifrət edir. Öz ağal-rının əlində oynadılan bu marionetkalar təhlükə mənbəyi deyillər. İt hü-rər karvan keçər!...

Təhlükə - bunları "layk" edən narazı insanların yaranmasına səbəb olan hakimiyyət eşalonundakı bəzi harınlamış məmurlardır. Məhz, bu "layk" edənlər belə bir fürsətdən istifadə edib, həmin məmurlara olan nifrətlərini dövlətə qarşı yönəltməklə öz hayıflarını çıxırırlar. Lakin bil-mirlər ki, onlar bu hərəkətlərilə düşmən dəyirmanına su tökürlər. Ona görə də xalqı narazı salan belə harınlamış məmurların aşkar edilərək tə-mizlənməsi çox vacib və aktual məsələdir.

Möhtərəm Prezident İlham Əliyev demişdir: "Mən hər bir vətəndaşın prezidentiyəm! Məmurlar yaddan çıxarmamalıdırlar ki, onlar xalq üçün

işləyirlər, onlar xalqın xidmətçiləridir. Dəfələrlə demişəm ki, mən birinci xidmətçiyəm".

Bəli, Prezidentin bu çağırışlarına cavab verməyən məmur, əlbəttə, yerində deyildir. Bir vətəndaşı belə dövlətdən narazı salan məmur iqtidara qarşı nifrət mənbəyidir.

İnsanların öz xoşbəxtliyini dərk etməsi, əxlaqi dəyərlərin ən yüksək zirvəsinin nədə olduğunu bilməsindən və yaşadığı anları necə qiymətləndirmə bacarığından asılıdır. Adam var ki, insana lazım olduğundan da artıq şəraitdə sağlam həyat tərzini yaşayır. Lakin o, bədbəxtədir. Çünki nədanlıq, həsəd və paxıllıq onu daxili dünyasını təmizləyən kamil idrakdan, iti zəkadan uzaq salmışdır.

Təəssüf olsun ki, belə insanlar var. Odur ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev siyasi kursunu dərinlən öyrənmək, onun layiqli davamçısı möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevin xalqının iradəsini ifadə edən və dünyanı heyran qoyan fəaliyyətinin gərginliyini anlamaq, onun qarşılaşdığı tarixi proseslərin mürəkkəbliyini duymaq və bir vətəndaş həssaslığı ilə qürurla yaşamaq hissi, bugünkü firavan, xoşbəxt Azərbaycanda yaşayan, lakin bu xoşbəxtliyin necə əldə olunmasından xəbəri olmayan yeni-yetmə gənclərə bütün təfərrüatı ilə və dönə-dönə aşılmalıdır.

Xalqımızın birliyinin, Vətənə bağlılığının, dövlətə sədaqətinin, azərbaycançılıq ideyasının yaradıcısı, milli ideyaların təcəssümü olan Ulu Öndər şəxsiyyətinin taleyimizdəki fəvqəl rolu olduğu kimi əxz edilməli və gələcək nəsillərə ötürülməlidir.

Ona görə ki, Heydər Əliyev ideyalarının əbədi yaşaması müstəqil Azərbaycan dövlətinin daim mövcudluğu deməkdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursu müstəqil Azərbaycan dövlətinin qarantıdır!

FƏXR EDİRƏM MƏN

Sədaqətdir xoşbəxtliyin açarı.
Sədaqət - əqidə, cəsarət istər!
Hər cür təhlükədən qorunmaq üçün
Yoxdur sədaqətdən güclü bir sipər!

Sadiq olub Ali Baş Komandana
Xidmət etməyimlə fəxr edirəm mən!
Bunu həzm etməyən bir çox nadana
Demə, gecə-gündüz dərd verirəm mən!

Hara qaçıramsa nadan əlindən,
Orda da namərdə rast gəlirəm mən!
Namərd insanların içində sanki,
Bir qərib kimi tək görünürəm mən!

Ya Rəbb! Yaratdığın insan nə imiş?
Zahirdə insanmış, batində şeytan!
İnsan yaratmaqla fəxr edibsənmiş...
Bəs niyə nankordur, yenə də insan?

Məkrlik etməyi zirəklik bilən
Nankor, cahillərlə danışmıram mən.
Məkr işlədənə zirəkdir - deyən
Nadan insanlarla barışmıram mən!

Bu fani dünyada nə çoxdur nadan,
Nəfsinə qul olub vicdanın satan,
Xalqı incidənə qucağın açan,
Haqqı dananlarla vuruşuram mən!

Haqqın, ədalətin özü səndədir
Yerdə ucaltmış o bəndəndədir!
Səbirli insana dostum demisən..
Demək, qələbə də səbr edənlədir!

Həsən dərs alıbdır Ulu Öndərdən,
Onun müasiri - Yeni liderdən,
"Qurani-Kərim"dən, Həzrət Əlidən!
Sədaqət, ədalət, haqq yolun seçib -
Ölər, lakin dönməz əqidəsindən!

26.12.2014

İNAMIN GÜCÜ

"Azərbaycanlılar! Harda olursan ol, hansı ölkədə yaşayırsan yaşa, ancaq Azərbaycan haqqında, Azərbaycanın müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü haqqında, Azərbaycan xalqının bu günü və gələcəyi haqqında düşünməlisən!"

Heydər Əliyev

"Kim ehtiyacından mömin yanında gileylənsə, sanki gileyini Allaha deyib. Amma kim ehtiyacından kəfirə gileylənsə, sanki Allahdan gileylənib."

Hə. Əli (ə.s)

İnsanları yaşadan, bir-birinə bağlayan, birlik yaradan ümiddir. Ümid dir insanı yaşadan. Ümid də dayanır inam üstündə. İnamsa elə bir saf hissdir ki, zəfəran gülü kimi hər yerdə bitmir. O yalnız həqiqət olan yerdə bitir. Həqiqət olanda inam yaranır. İnəm olanda ümid yaranır. Ümidlə də insan yaşayır. Hə. Əlinin (ə.s) təbirincə desək, ümitsiz insan diri meyitdir. Xalqın birliyi - insanı yaşadan ümidin ilham mənbəyi olan inamdadır. Xalqın gücü isə onun birliyindədir.

1998-ci ildə Prezident seçkiləri ərəfəsində yazdığım bir şeiri, bu gün də aktual olduğu üçün xatırlatmaq istəyirəm.

İNAMIN GÜCÜ

Ümiddir insanı yaşadan, dədə
Ümid də dayanır inam üstündə.
İnamsa, bir gül tək saf, ülvə hissdir,
O yalnız həqiqət üstündə bitir!
Həqiqət, həm inam, ümid oldun sən!
Xalqımın işıqlı gələcəyisən!

Bəşər tarixində olmamış bəlkə,
Azərbaycan kimi elə bir ölkə,
Min bir bəlalardan, oddan, alovdan,
Keçərək qurtara özün buxovdan.
Xilaskarı oldun bu doğma yurdun,
Sülhün, azadlığın taxtını qurdun.
Qaytardın millətin özün-özünə
Dilini özünə, sözün özünə
Sarsılmış inamın, ruhun sağaltdın.
Qorqudu anlatdın, yolun yaşatdın
Yenidən dirçəltədin, qurdun, yaratdın
Millətin adını göyə ucaltdın!
Bütün dünya baxır qibtəylə bizə!
Düşmüşən əbədi tariximizə!
Vətən, xalq yolunda keçmişən candan,
Doğuldun günəştək Azərbaycandan!
Nurun türk dünyasını qoynuna aldı...
Düşmən qüvvələri təşvişə saldı!
Bu nurun mənbəyin söndürsün deyər
Keçdilər əlaltı səfərbərliyə...
İşləri bu yolda müşkülə döndü,
Hara əl atdılar Heydər göründü!...
Daxildən, xaricdən hər fitnə, hər şər,
Birləşib hədəf də səni seçdilər.
Lakin gördülər ki, ölkədə bir tək,
Sənə olan İNAM qalib gələcək
Odur ki, vicdanı atıb keçdilər,
İnamı sarsıtmaq yolun seçdilər!
Belə ki, daxildə aranı vurmaq!
Xalqın sənə olan İNAMIN qırmaq!
Bəli, inamsız xalq - sönmüş bir ocaq
Ondan da daha nə isti olacaq?
Bütün şər qüvvələr buna yüklənib,

KİV-lər də "Azadlıq" üstə köklənib...
 Üstəlik, yerlərdə real vəziyyət
 Min bir oyun ilə edilir xəlvət.
 Millət döndərilir neytronlara
 Nüvə ətrafında elektronlara...
 Məmur da göstərir buna "sədaqət"
 Düşməndən də artıq edir xəyanət!
 Xalqın taleyi ilə oyun oynayan,
 Heydər dühasını anıb "qanmayan",
 Beyni mədəsində olan nadanlar,
 Vəzifə naminə xalqı satanlar,
 Müxalif adı ilə casus, xainlər
 Birgə bu məqsədə xidmət edirlər.
 Mən də car çəkirəm Azərbaycana
 Xalqın yatmışları varsa oyana!..
 Bilə ki, varlığın bir qələbədir.
 Sənə dəyən zərbə - elə zərbədir!
 Bunlardır Həsənə verən əziyyət
 Susmağın özü də olar xəyanət!

Öz nəfsinə qalib gələ bilməyən, vicdanının səsinə eşitməyən insanı, nə qədər bacarıqlı və bilikli olsa belə, rəhbər vəzifəyə təyin etmək olmaz. Təcrübə insana bilik versə də, axmaqlığını azaltmır.

Əsl məmur, ətrafına yaltaqları yığıb yaxşı insanların aşağılanması şərait yaratmayandır. Bir vətəndaşı belə dövlətdən narazı salan məmur yerində deyil. Kadrların düzgün seçilib yerləşdirilməməsi inamsızlıq, narazılıq yaradır. Aristotelin təbirincə desək, bütün narazılıqlar istedadından aşağı yaşayan insanlardan yaranır. Beləliklə, birliyin, həmrəyliyin dayağı olan mehribançılıq aradan götürülür, qruplaşmalar, qarşıdurmalar yaranır. İstifadə olunmayan istedad xalq üçün böyük itkidir.

Aparılan təhlillər, araşdırmalar onu göstərir ki, bu kimi halların yol verilməsinə əsas səbəb nadanlıq və nadanlıqın çirkabından doğan həsəd, paxıllıq, şöhrətpərəstlik, pula hərislik və bunların son dayanacağı olan

rüşvətxorluqdur. Ulu Öndər Heydər Əliyev demişdir: "Vətən, xalq üçün rüşvətxordan xain düşmən yoxdur."

Adətən düşmən dövləti məhv etmək üçün əks-qüvvələr süni düşmənlər yaradır, onları qarşı-qarşıya qoyub öz niyyətlərinə nail olurlar. Lakin məmuru rüşvətxor olan dövləti yıxmaq üçün başqa düşmən axtarmağa ehtiyac qalmır.

*Hər hansı dövləti məhv etmək üçün
Ona düşmən tapmaq əlacı çoxdur!
Məmur rüşvətxor olan dövlətçün
Başqa bir düşməyə ehtiyac yoxdur!*

Məşhur Çin sərkərdəsi və filosofu **Sun Tszi** 2500 il bundan əvvəl yazmışdır: *"Sizə düşmən olan ölkədə yaxşı nə varsa, hamısını məhv edin. Düşməninizin görkəmli nümayəndələrini cinayət aləminə cəlb edin. Onları hörmətdən, nüfuzdan salın, lazım olan məqamda ictimaiyyət qarşısında rüsvay edin. Bu işdə, məhz ən alçaq və murdar insanların əməkdaşlığından istifadə edin. Düşmən ölkənin vətəndaşları arasında mübahisə və toqquşmaları qızışdırın. Gəncləri qocaların əleyhinə qaldırın. Hökumətin fəaliyyətinə bütün vasitələrlə mane olun..."*

Əlbir olanların və məlumatların satın alınması üçün edilən təkliflərə və edilən hədiyyələrə əliaçıq olun. Ümumiyyətlə, bu yolda nə pula, nə də verdiyiniz vədlərə qənaət etməyin, belə ki, onlardan böyük gəlir götürəcəksiniz".

Çin sərkərdəsinin təlimatına əlavə olaraq Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin təsisçisi və birinci direktoru **Allen Dalles** öz zabitlərinə demişdir:

"Orada (düşmən dövlətdə) xaos yaratmaqla, biz hiss olunmadan onların dəyərlərini saxta dəyərlərlə dəyişərik və onları bu saxta dəyərlərə inanmağa məcbur edərik. Necə? Biz öz həmfikirlərimizi taparıq... Düşmən dövlətin özündə müttəfiqlərimizi və köməkçilərimizi taparıq. Bunlar get-gedə xalqın özünü dərk etməsinin, qavramasının geridönməz olaraq birdəfəlik sönməsinə, çox böyük miqyasda ölüm faciəsinə gətirib çıxaracaqdır.

Biz zorakılığa, sadizmə, satqınlığa pərəstişi - bir sözlə, hər hansı mə-nəviyyatsızlıq toxumu səpməyə hazır olan, necə deyərlər (belə demək mümkündürsə), rəssamları qaldıracaq və hərtərəfli dəstəkləyəcəyik. Dövlətin idarə olunmasında biz kaos və qarışıqlıq yaradacağıq...

Məmurların axmaqlığına, rüşvətxorluğuna, prinsipsizliyinə biz, hiss olunmadan, lakin aktiv surətdə kömək edəcəyik. Bürokratizm və süründürməçilik yaxşı işə dönəcək...

Safliq və düzlük keçmişin qalıqlarına dönəcək, gülüş doğuracaq, lağ-a qoyulacaqdır. Həyasızlıq və sirtıqlıq, yalan və aldatma, sərxoşluq və narkomanlıq, bir-biri qarşısında heyvani qorxu və abırsızlıq, satqınlıq, millətçilik və xalqların düşmənçiliyi – bütün bunları biz cəldliklə və hiss olunmadan yetişdirəcəyik, bütün bunlar məxməri rəngdə çiçək açacaqdır..."

Abbas Səhhət demişdir: *"Bir xalqı yox etmək üçün onu silahla, top-la, tüfənglə qırmağa ehtiyac yoxdur. Daha rahat yol var - savadsızlıq. Bütün addımlar cəmiyyətin savadsız olması üçün atılarsa, təhsil pula çevrilərsə, savadsızlıq çoxalar, mütailə azalar, zəkali, ziyalı insanlara hörmət və rəğbət azalar. Lazımsız və yersiz zaraflatlara gülüş çoxalar - ehtiyac artar".*

Steinbeis Universitetinin girişində belə bir elan asılıb: "İstənilən millətin məhv edilməsi üçün uzaqvuran toplardan və atom bombasından istifadə edilməsi tələb olunmur. Ancaq təhsilin keyfiyyətinin aşağı salınması, oxuyan şagird və tələbələrin imtahanlarının nəticələrinin saxtalaşdırılması tələb olunur. Onda:

- xəstələr belə həkimin əlində öləcək;
- binalar belə mühəndislərin əlində uçacaq;
- pullar belə iqtisadçıların, mühasiblərin əlində dağılacaq;
- haqq, ədalət, belə hüquqşünas və hakimlər olan yerdə yox olacaq.

Qədim dövrlərdən bu günədək dünyada gedən ictimai-siyasi proseslərə nəzər salanda, Azərbaycanın necə çətin yollardan keçdiyini və hansı haqsızlıqlara düçar olduğunu görəndə, istər-istəməz düşünürsən, İlahi, necə olur ki, müsəlman dövlətlərinin inkişafını həzm edə bilməyən qüvvələr bir-birlərini görmədikləri halda, ayrı-ayrı əsrlərdə doğulsalar da,

bu gün onları bir əqidəyə, bir dinə mənsub olmaları birləşdirdiyi halda, niyə müsəlmanlar dünyada birlik yarada bilmirlər. Bir müsəlman kimi, bizim birliyimizin olmaması, ayrı-ayrı təriqətlərə sürüklənərək parçalanmağımıza, bütünlükdə dinimizin aşağılanması və türk dünyasının təklənməsinə gətirib çıxarır...

Düşünürəm, bütün dünya oyaq ikən, dünyada baş verən ictimai-siyasi proseslərdən xəbərsiz olan zavallı müsəlmanlar savadsızlıqlarından hələ də yatırlar.

Bu tarixi keçmişimizdən ibrət dərsi almamağımızın nəticəsidir ki, bu gün bəşər tarixində analoqu olmayan dünya şöhrətli siyasətçi, fitri istedadla malik görkəmli dövlət xadimi, müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi, qurucusu və xilaskarı Ulu Öndər Heydər Əliyevin milli-mənəvi dəyərlərə əsaslanan danılmaz fəaliyyətini heçə endirmək istəyən düşmən qüvvələrin əlində alətə dönmən sapı özümüzdən olan baltalara hələ də rast gəlinir. Alçaq adamların ulduza hürən tula kimi, yüksək şəxsiyyətlərin üzərinə hücumla keçməklə, dolayısı ilə özlərinə "şöhrət" qazanmaq kimi çirkin metodları hamıya məlumdur. Təhsil orta ola bilər, amma tərbiyə yüksək olmalıdır.

Başqasının zəhmətini qiymətləndirməyi bacarmayan, haqqı itirən ədalətsiz insan heç vaxt xoşbəxt ola bilməz.

Ölkəsinin, xalqının yaxşılaşmasına çalışan və öz payını verən hər bir insan, həm də öz həyatını yüksəkliklərə qaldırır.

İnsan həyatının dəyəri başqalarının həyatına verdiyi töhfənin keyfiyyəti ilə ölçülür.

Ağıllı davranış qaydaları, çətin və mürəkkəb olan həyat yolunda uğurlar qazanmaq, ləyaqətlə yaşamaq barədə bilgilər əldə etmək üçün yalnız valideynlərdən əxz edilən bilgilər heç vaxt kifayət etmir. Gərək, gənclər həyatda əllərindən tuta biləcək bilgilərə yiyələnmək, güclü, iradəli, bacarıqlı insan təfəkkürünə nail olmaq üçün həyatın qanunlarını bilsin, uğur qazanmağın yollarını, sirlərini öyrənsin, kitab oxusun, mütaliə etsin, öz xalqının keçmişini, tarixini dərinlən öyrənsin. İnsanlara, xüsusilə də gənclərə həyatda əlindən tutacaq biliklər lazımdır.

Ulu Öndər Heydər Əliyev demişdir: "Əziz gənclər! Siz Azərbaycanın bu günü və gələcəyisiniz. Sizin üzərinizə böyük vəzifələr düşür. Bu vəzifələr gələcəkdə daha da böyük olacaqdır. Siz müstəqil Azərbaycanı XXI əsrdə yaşadanlarsınız, quranlarsınız, inkişaf etdirənlərsiniz. Biz müstəqil Azərbaycanın taleyini gələcəkdə sizə etibar edəcəyik, sizə tapşıracağıq. Ona görə də Azərbaycanı, Azərbaycan dövlətini yaşatmaq, inkişaf etdirmək üçün hazır olun".

Bu cür bilikləri əldə etmək üçün, vətənpərvər olmaq üçün Ulu Öndər Heydər Əliyev məktəbini, onun siyasi kursunu öyrənmək çox vacibdir.

Belə ki, ölkə rəhbərinin fəaliyyəti, apardığı siyasi kursu, onun beynəlxalq aləmdəki nüfuzu, ölkəmizdə gedən qlobal dinamik inkişaf hər bir məmur tərəfindən yerlərdə, hər bir valideyn tərəfindən evlərdə yetərinəcə təbliğ olunmalıdır. Belə olan halda Azərbaycanın yuxarıda qeyd olunan məlum ağır günlərindən xəbərsiz olan, məhz 1988-ci ildən sonra doğulmuş və bugünkü gənclərin çoxluğunu təşkil edən yeniyetmələr xüsusi xidmət orqanlarının təsiri altına düşməzlər.

NƏ QƏDƏR Kİ, AZƏRBAYCAN VƏ AZƏRBAYCAN XALQI YAŞAYIR, ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEV DƏ YAŞAYACAQDIR

Son günlər Azərbaycanın siyasi arenasında baş verən hadisələr mahiyyətinə görə böyük məna kəsb edir. Avropanın və qərbin möhtəşəm qurumlarının ölkəmizə marağı artdıqca, Azərbaycan demokratiya yolu ilə inkişafını sürətləndirdikcə daxildə və xaricdəki antiazərbaycan qüvvələrin fəallığı artır. Ölkə daxilində müxalifətin tutduğu destruktiv, anti-demokratik mövqe onların xaricdəki himayədarları tərəfindən dəstəklənir. Belə ki, müxalifətin ölkədə qarşıdurma yaratmaq üçün mitinq taktikasına keçməsi, xarici ölkələrə və beynəlxalq təşkilatlara müraciət edərək Azərbaycanda guya antidemokratik rejimin olması, insan haqlarının guya pozulmasını sübut etməyə can atması daxildə radikal qüvvələrin aktivləşməsindən xəbər verir. Digər tərəfdən Avropa və ABŞ-ın bəzi qurum və təşkilatlarının Azərbaycana qarşı ədalətsiz mövqe tutması xaricdə antiazərbaycan qüvvələrin fəallaşmasını gücləndirir. Xatırladaq ki, dediklərimiz ölkəmizin Avropa İttifaqı ilə tərəfdaşlıq müqaviləsi bağlanması ərəfəsində baş verir. Hadisələrin bu müstəvidə cərəyan etməsi müxalifətin xaricdəki antiazərbaycan qüvvələri ilə əlbir olmasından xəbər vermirmi? Nəyə görə müxalifət dövlətçiliyimizə qarşı qəsd etməkdən də çəkinmir?

Məncə, beynəlxalq siyasətdə öz demokratikliyi, vətənpərvərliyi və milli təəssübkeşliyi ilə qiblə ediləcək dərəcədə öz dəst-xəttilə seçilən "Heydər Əliyev siyasəti"ni qəbul etməyən, onun şəxsiyyətinə və onun davamçısına qarşı çıxan qüvvələri müxalifət hesab etmək sadəlövhlükdür. Ona görə ki, Heydər Əliyev iqtidarına müxalif olmaq xalqa xəyanət etmək deməkdir. Azərbaycanı od-alovdan qurtarıb, demokratik prinsiplər əsasında müstəqilliyimizin əbədi təməlini qoyan, bütün həyatını xalqımızın rifahına həsr edən dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev fəaliyyətini Azərbaycanın bütün ziyalı təbəqəsinin tam işıqlandırmağa qüvvəsi çat-

madığı, tam təfərrüatı ilə əhatə edə bilmədiyi halda, müxalifət adı altında bəzi radikal qüvvələrin bu titanik fəaliyyəti bilərəkdən qiymətləndirməməsi, ona qısqançlıqla, paxıllıqla yanaşması xalqa qarşı, əlbəttə, xəyanətdən başqa bir şey deyildir.

Digər tərəfdən bu gün iqtidara müxalif olmaqdan öncə bütün fəaliyyətini yalnız Heydər Əliyev şəxsiyyətinin əleyhinə yönəldən, şər və böhtan dəyirmanlarını işə salan bu cür qüvvələr vardisa, onlar müxalifət yox, düşmən qüvvələr tərəfindən, xüsusi xidmət orqanları tərəfindən hazırlanmış casus toplumdurlar.

Odur ki, açıq düşmənçilik mövqeyi nümayiş etdirən və radikal müxalifət adı altında canfəşanlıqla fəaliyyət göstərən qruplaşmaların tərkibini araşdırsaq, onların kimliyi, məqsəd və məramları daha da açıqlanar.

Bildiyimiz kimi, bu tərkib, hakimiyyətdə olmuş, lakin vətəni və xalqını dar gündə qoyub qaçanlardan, vəzifələrindən qovulmuşlardan, xalqın külli miqdarda əmlakını mənimsəmiş dövləti cinayət törətmişlərdən, vətənə xəyanət etmişlərdən, xaricdə gizlənən axtarışda olan cinayətkarlardan, qanun qarşısında məsuliyyət daşıyaraq türmədə yatıb çıxmışlardan, bir sözlə, şəxsən Heydər Əliyevə qarşı qisasçılıq mövqeyində duranlardan və onların qohum-əqrəbalarından, tərəfdarlarından ibarətdir...

Unutmaq lazım deyildir ki, onları xaricdən Azərbaycanın və bütün türk dünyasının əleyhinə yönəlmiş əks qüvvələr, daxildən isə təəssüflər olsun ki, iqtidara soxulmuş əqidəsiz məmurlar müdafiə edirlər.

Göründüyü kimi, bu qüvvələr Ulu Öndər Heydər Əliyev hakimiyyətinə qarşı hətta cin-şeytanla, iblisə, yeri gəlsə, erməni ilə də birləşməyə hər an hazırdır, təki Azərbaycanın müstəqilliyinin əbədləşdirilməsi yolunda dönməzliyi ilə düşmənlərimizi qorxuya salan cənab İlham Əliyev hakimiyyətdən getsin. Bu isə mümkün deyil. Çünki xalqının iradəsini ifadə edən cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə çiçəklənməkdə olan müstəqil Azərbaycan dövləti on min nəfərdən ibarət deyil. Elə bu yaxınlarda ABŞ-da Helsinki Komitəsinin keçirdiyi dinləmələrdə bu qüvvələrin ermənipərəst kongresmenlərlə həmrəylik nümayiş etdirmələri dediklərimə bir daha aydınlıq gətirir. Onların bu fəaliyyəti ən azı

dövlətimizin beynəlxalq imicinə zərbə vurmaqdan, dövlətçiliyimizə qarşı çıxmaqdan, millətimizə, bayrağımıza ləkə yaxmaqdan başqa bir şey deyildir.

Obrazlı desək, qeyri-sağlam müxalifətin bugünkü vəziyyəti irinlənmiş kor bağırsağı xatırladır. Odur ki, başı ilə yox, mədəsi ilə düşünən bu qüvvələr müstəqil Azərbaycanımızı yenidən boyunduruğa sürükləmək istəyirlər. Əslində, xalqın nıcatı uğrunda mübarizə aparan sağlam müxalifət öz xalqına arxalanmalıdır. Əksinə, onlar milli və dövlət maraqlarını tapdalayaraq dəqiqəbaşı xarici ağalarının üstünə qaçmaqla özlərinin kim olduqlarını özləri təsdiq edirlər.

Hə. Əli (ə.s) demişdir: "Kim ki, yaşayışından möminə giley edərsə, o, Allaha giley etmiş olur. Kim kafirə giley edərsə, o, Allahdan giley etmiş olur."

Öz dövlətindən başqasına giley edən, kim olursa olsun, xalqına xidmət edə bilməz. Nəticədə, xalqımızın və dövlətimizin beynəlxalq imicinə zərbə vurulmasına şərait yaranır və belə şəraitdən dünyanın idarə olunmasında həlledici rola malik dövlətlərə təsir edə bilən ermənipərəst qüvvələr məharətlə istifadə edirlər. Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzuna xələl gətirirlər. Dünya birliklərinə qoşulmağımız ərəfəsində, qərbə integrasiya olduğumuz vaxtda bizi şərtlər qarşısında qoyaraq dövləti idarəetmədə hüquqlarımızın məhdudlaşdırılmasına şərait yaratmış olurlar.

Elə bu məsələdə də mövqeləri üst-üstə düşən, əleyhimizə olan bəzi xarici qurum və təşkilatlar da onları müdafiə edərək iqtidara təzyiq göstərməyə məqam tapılmasına şərait yaratdıqlarına görə onları, haqsız olduqlarını bilə-bilə dəstəkləyirlər və "mükafat" olaraq qrant "paylarını" artırırılar. Azərbaycanın və türk dünyasının əleyhinə olan ermənipərəst qüvvələrin dirijorluğu ilə dünyanın idarə olunmasında böyük təsirə malik olan dövlətlər demokratiyanı müdafiə adı altında Azərbaycanda dövlət quruculuğunu tənzimləyən qanunların gələcəkdə öz mənafeələrini təmin edə biləcək formada qəbul edilməsi istiqamətində dolayı yolla çox incə və barışmaz siyasət aparırlar. Və burda da məxfi araşdırmalar, tədqiqatlar aparıb dövlətdən incik düşmüş, dövləti cinayətlərdə əli olan düş-

mən və narazı insanlardan ustalıqla istifadə edirlər. Eyni zamanda adətən, Vətənə, dövlətə, millətə, vəzifəyə görə "sədaqət" göstərənləri ələ alırlar. Yalnız vəzifə naminə sədaqətlilik riyakarlıqdır. Kobud desək, bu, mövqesizlik, əqidəsizlikdir. Əqidəsiz adamlar isə yelkənsiz qayığa bənzər, vaxtı, istiqaməti, məkanı bilinməz. Külək hardan əssə, o tərəfə gedər. Belələrinə mən buqələmun kimi baxıram. Düşdükləri şəraitdə xarici qüvvələrdən özünü qorumaq üçün şəkildən-şəklə, rəngdən-rəngə düşürlər. Təki canı salamat olsun. Bəzən görürsən, adi bir işçini belə vəzifədən çıxaran kimi dövlətə düşmən kəsilir. Mən belələrinə nifrət edirəm. İnsan vəzifədə olanda da, olmayanda da əqidəsindən dönməməlidir. Dövlətə, Heydər Əliyev şəxsiyyətinə münasibət, sevgi, məhəbbət – hakimiyyətdə vəzifə tutmaqla ölçülməməlidir. Mən hələ o vaxtlar demişdim, indi də o fikirdəyəm; əgər Heydər Əliyevin fərmanı ilə mənə ölüm hökmü kəsilərsə, mənə son söz verilərsə, mən son sözümdə bu fərmana qol çəkən Heydər Əliyevin əlindən öpməyi tələb edərdim. Vətən sağ olsun deyə bu addım atıldığı üçün! Vətəni sevdiiyim üçün! Çünki onun atdığı bütün addımlar həmişə millətin, dövlətin mənafeyi naminə olubdur.

Yeri gəlmişkən, qeyd edirəm ki, bizim üçün əziz olan o müqəddəs gün yaxınlaşıb. 10 may xalqımızın xilaskarı, Ümummilli Lider, Ulu Öndər Heydər Əliyevin anım günüdür. Ruhu şad olsun! Fərsətdən istifadə edib, bu münasibətlə xalqımızı səmimi qəlbdən təbrik edir, möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevə Azərbaycanın müstəqilliyinin əbədiliyi naminə ali fəaliyyətində yeni-yeni nailiyyətlər, uğurlar arzu edirəm!

Xalqının milli şüurunun dirçəlişində, mühüm rol oynayan Ulu Öndər Heydər Əliyev, müstəqil, demokratik, hüquqi bir Azərbaycan dövlətinin qurucusu kimi Azərbaycan xalqının və bütün vətənpərvər insanların qəlbində əbədi yaşayacaqdır.

Nə qədər ki, Azərbaycan və Azərbaycan xalqı yaşayır, Ulu Öndər Heydər Əliyev də yaşayacaqdır!

HEYDƏR ƏLİYEV SİYASİ KURSU MÜSTƏQİL AZƏRBAYCAN DÖVLƏTİNİN QARANTIDIR

"Nadanlıq ən böyük təhlükədir."

"Nadanlar arasında haqqı bəyan edən hər kimsə həlak olar."

Hz. Əli (ə.s)

"İndi müstəqil Azərbaycanın hər bir gənci məktəbdə təhsil alaraq öz xalqının, millətinin qədim zamanlardan indiyədək olan tarixini gərək yaxşı bilsin. Əgər bunu bilməsə o, həqiqətən, vətənpərvər ola bilməz, öz millətinə olan mənsubiyyəti ilə istənilən səviyyədə fəxr edə bilməz!"

"Mənim çalışdığım budur ki, müasir Azərbaycan gəncliyi V.Şekspiri ingiliscə, L.Tolstoyu rusca və Nizami Gəncəvini azərbaycanca oxusunlar... Onda dövlətimizin müstəqilliyi daha möhkəm və davamlı olacaqdır."

Heydər Əliyev

"Bizim gənc nəslimiz milli ruhda tərbiyə olunmalıdır. Ancaq bu halda Azərbaycan əbədi müstəqillik yolu ilə gedə bilər."

İlham Əliyev

GƏNCLƏR, SÖZÜM SİZƏDİR

Müasir texnika əsrindəyik biz
Oxuyub yazırıq kitab, qələmsiz...
Ayrıldıq "Əxlaqi-nasir"imizdən,
Köhnəldi ruhumuz mütaliəsiz!

Ədəbiyyat ruhu formalaşdırır,
Milli ruh yaradır Vətən sevgisi.
Öz dilin bilməyən yüz dil bilsə də
Xalqına yaramaz onun bilgisi.

Nizami, Füzuli milli ruh verir,
Tolstoy, Şekspir zənginləşdirir.
Milli ruhsuz olan zənginliklərin,
Səni yadlaşdırır, özgüləşdirir.

Azərbaycan gənci, mütaliə et!
Öyrən keçmişini, tarixini sən...
Vətənin uğrunda mübarizədə,
Elmlə düşmənə qalib gələrsən!

Baxın, öz kökünə balta vuranlar,
Harda təhsil alıb, kimlərdir onlar?
"Aldıqları təhsil" müqabilində,
Vətənə xəyanət yolun tutublar.

Bilməsən kimlərlə, necə vuruşub,
Ulu babaların, peyğəmbərlərin...
Necə gəlib çıxdın bu xoş günə sən,
Qədrini bilməzsən Ulu Öndərin!

Nadanlıq ən böyük təhlükədir, məhz
Nadanlıq da doğur savadsızlıqdan!
Savadsız insan da özün tanımaz
Nadan tək qurtulmaz düşmən torundan!

Əgər düşmən səni tərifləyirsə,
Demək, səhv etmisən, dön geri bax sən!
Çaqqalları sənə hürdürürlərsə,
Deməli, çəkmisən düşməyə dağ sən!

Oddan od törəyər, deyib atalar...
Heydər oğlu İlham Vətən oğludur!
Sarsılmaz gücünü xalqından alır,
Çünki onun yolu öndər yoludur!

Mələktək xalqının xilasındadır!
O, Tanrının bizə verdiyi paydır...
Balaca ölkədə rəhbər olsa da,
Dünya liderləri sırasındadır.

Dünyaya günəştək doğan ölkəmiz
Düşmən qüvvələrin hədəfindədir!
O doğan günəşin əbədiliyi,
Xalqın məhz onunla birliyindədir.

HEYDƏR ƏLİYEV MƏKTƏBİ DÜNYA DÖVLƏTÇİLİK VƏ İDARƏÇİLİK SİSTEMİNDƏ YENİ BİR KƏŞFDİR

1923-cü il 10-u may günü - əslində, Azərbaycan xalqının alın yazısı günü imiş... O gün, taleyinə doğulan günəşin işığı ilə, Azərbaycan, dörd-dövrəsindəki bütün qaranlıqları yarıb, işıqlı gələcəyə qovuşacaqmış!... O günəş - Ulu Tanrının bu təqvimdə Azərbaycan xalqına bəxş etdiyi və sonralar onun xilaskarına - Ümummilli Liderinə çevirdiyi Heydər Əlirza oğlu Əliyevdir!

Yer kürəsində bir-biri ilə ölüm-dirim mübarizəsi aparan, soyuq müharibə edən iki böyük ictimai-siyasi sistemin bir-birinin əksinə hökm sürdüyü bir zamanda, birinin həmişə ehtiyat etdiyi və həsəd apardığı, digərinin güvəndiyi və möhtac olduğu böyük bir siyasi fiqur var idi... Möhkəm iradəsi, dərin zəkası və iti ağı ilə əks qüvvələri təşvişə salaraq, dünyanın diqqət mərkəzində olan o böyük dahi sosializm sisteminin ən güclü dayaqlarından biri olan Heydər Əlirza oğlu Əliyev idi.

Onun bu sistemdə birinci şəxs olması ehtimalı həm qərbi, həm də şərqə çox narahat edirdi. Çünki O, məğlubedilməz rəhbər kimi düşmənin qüvvələri vahiməyə salan böyük türk oğlu idi. Odur ki, "rəhbəri Heydər Əliyev olan dövləti yıxmaq mümkün olmayacaq" prinsipinə əməl edən əks qüvvələr birləşib dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevə qarşı çıxdılar. Dünyanın idarə olunmasında böyük təsir gücünə malik olan dövlətlərin prezident seçkilərində həlledici rol oynaya bilən və dünya həqiqətlərini saxtalaşdırmaqda ixtisaslaşan erməni lobbisi dini düşmənçilik toxumu səpərək müsəlman dünyasının əleyhinə olan bütün qüvvələri qızıqsıdıraraq, səfərbər edib böyük türk oğluna qarşı qoydular.

Nəhayət ki, 1987-ci ildə qeyri-adi istedadla malik olan bir rəhbər kimi dünyada nüfuz qazanmış və milliyyətindən, dilindən, dinindən asılı olmayaraq beynəlxalq aləmdə dünya xalqlarının rəğbətini qazanmış o böyük dahini düşünülmüş plan əsasında qərəzli olaraq vəzifəsindən uzaqlaşdırdılar. İki həftə keçməmiş qondarma Dağlıq Qarabağ problemi-

ni ortaya atdılar. Vəzifəsindən uzaqlaşdırılan Heydər Əliyev bir lider kimi yenə də, yüksəkdə dayanırdı, ondan yenə də qorxurdular. Odur ki, həyatına da sui-qəndlər hazırlayıb, onu cismən məhv etməyə çalışırdılar. Məlumdur ki, şəxsiyyətlər üzərində araşdırmalar və təhqiqatlar aparan müvafiq institutları olan böyük dövlətlərin rəhbərləri çox gözəl bilirdilər ki, Vətəninə və xalqını öz canından, doğma balasından artıq sevən dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev üçün ən ağır zərbə - onun xalqını əzmək, müstəqilliyini əlindən almaqdır! Odur ki, bundan məlumathı olan əks qüvvələr çirkin niyyətlərinə nail ola bilsinlər deyər, ilk növbədə, o böyük şəxsiyyəti mənən öldürməli və ya aradan götürməli idilər...Odur ki, təqiblər, təzyiqlər davam edir, killerlər öz işlərində idilər...

"Qoy ədalət zəfər çalsın!" şüarını əldə rəhbər tutaraq, haqqı tapdanmış, hüququ itirilmiş insanların həmişə müdafiəsinə qalxan bir liderin indi özünün hüquqları tapdalanmış, ona və onun xalqına qarşı haqsızlıqlar edilmişdir. Bu haqsızlıqlar qarşısında məğrur dayanaraq, düşmənlərə baş əyməyən o böyük şəxsiyyət daxilən dözmədi, ürəyindən zədə aldı! Lakin öz xalqının içindən ən murdar, alçaq adamların əməkdaşlığından istifadə edən düşmənlər onu mənən sarsıda və yıxa bilmədilər. Atalar yaxşı deyiblər: - "Polad qırılar - əyilməz".

Belə ki, onun hakimiyyətdə olmamasından istifadə edərək, erməni katalikosunun cadusu ilə sehlənən və qərbin dəstəyindən ilham alan sovet rəhbərliyi başda Qorbaçov olmaqla, arxalı köpək qurd basarmış kimi Azərbaycanın çörəyini yeyən və nefti ilə güclənən sovet ordusunun əli ilə 1990-cı ildə dinc əhaliyə qarşı dəhşətli 20 Yanvar faciəsini törətdilər. Dəhşətli 20 Yanvar faciəsinin səhərisi günü yataqda xəstə olan Ulu Öndər Heydər Əliyev heç bir terrordan, təqib və təzyiqlərdən qorxmayaaraq tək-tənha, gənc oğlu cənab İlham Əliyevlə çiyin-çiyinə, ailəsi ilə birlikdə Azərbaycanın Moskvadakı səfirliyinə gəlir, mətbuat konfransı keçirir. Azərbaycan xalqının haqq səsinə ilk dəfə olaraq dünya ictimaiyyətinə çatdırır və Qorbaçovun bu əməliyyata birbaşa rəhbərlik etdiyini, cinayətkar olduğunu çəkinmədən, xüsusi qeyd edir. Bununla belə, Heydər Əliyevi öz iradəsindən döndərə bilmirlər və O, xəstəliyinə belə güc gələrək, xalqının müdafiəsi naminə ayağa qalxır! Vətənə qayıdır.

Lakin burada da şər qüvvələr onu rahat buraxmır. Sanki bütün proseslər 2500 il bundan əvvəl məşhur Çin sərkərdəsi və filosofunun düşmən dövləti necə yıxmaq haqqında yazıb qoyduğu təlimat üzrə cərəyan edirmiş...

O yazırdı... "Sizə düşmən olan ölkədə yaxşı nə varsa hamısını məhv edin, düşməninizin görkəmli nümayəndələrini cinayət aləminə cəlb edin. Onları hörmətdən, nüfuzdan salın, lazım olan məqamda ictimaiyyət qarşısında rüsvay edin. Bu işdə, məhz ən alçaq və murdar insanların əməkdaşlığından istifadə edin. Düşmən ölkənin vətəndaşları arasında mübahisə və toqquşmaları qızıqsızdırın. Gəncləri qocaların əleyhinə qaldırın. Hökumətin fəaliyyətinə bütün vasitələrlə mane olun...

Əlbir olanların və məlumatların satın alınması üçün edilən təkliflərə və hədiyyələrə çəkiləcək xərclərə əliaçıq olun. Ümumiyyətlə, bu yolda nə pula, nə də verəcəyiniz vədlərə qənaət etməyin, belə ki, onlardan böyük gəlir götürəcəksiniz".

Lakin bütün bunlara baxmayaraq, müdrik Azərbaycan xalqı öz böyük oğlunu bağrına basaraq, onu qorudu və yaşatdı, sağlam ürəkli gənc bir oğlana döndərdi. O da, öz müqabilində xalqın dayacağı oldu!

Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev, dağılmış SSRİ zəncirindən ayrılaraq yerdə qalmış bir qızıl xəzinəsi olan Azərbaycanı, əhatəyə almış və pay-püşk etməyə hazırlamış məlum hegemon dövlətlərdən azad edərək qorudu, müstəqilliyini əldə etdi, xalqını firavan yaşatmaq üçün böyük əzm-lə quruculuq işlərinin təməlini qoydu...

Söz yox ki, düşmən qüvvələr yatmır, öz mübarizələrində davamlı idilər...

Demokratiya pərdəsi altında fəaliyyət göstərən bu qüvvələr Ümum-milli Liderimiz Heydər Əliyevin uzaqgörənliklə həyata keçirdiyi, Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyinin təməli olan "Əsrin müqaviləsi" kimi siyasi əhəmiyyətli dövlət proqramına, onun bütün dünyanı valeh edən neft strategiyasına qarşı çıxsalar da, göründüyü kimi mane ola bilmədilər. Müəllifi olduğu və dünya siyasətçilərinin əfsanə adlandırdığı Bakı-Ceyhan-Tbilisi neft boru kəmərinə, dünya qarşısında qəhrəmanlıq edərək həqiqətə çevirdi. Beynəlxalq İpək Yolunu bərpa etdi və mərkəzi ofisinin öz

təşəbbüskarlığı ilə Bakıda açılmasına nail oldu. Bütün əks qüvvələrin çarpışmalarına və təkidlərinə baxmayaraq, rəhbəri Ulu Öndər Heydər Əliyev olan Azərbaycanı müharibəyə sürükləyə bilmədilər. Heydər Əliyev atəşkəs elan edərək dinc, azad və müstəqil Azərbaycan Respublikası yaratdı, Avropa və qərb dəyərləri ilə integrasiya etdirərək, onu müasirləşdirdi!

Görülən işlərin həcminə və mahiyyətinə görə zaman etibarilə hər günü bir ilə bərabər olan Heydər Əliyev fəaliyyətinin çalarlarını sadalamaqla, sözlə ifadə etməklə qurtarmaq qeyri-mümkündür. O, kompüter sürəti ilə çalışmış, illəri günlərə çevirmiş, xalqımızın bir millət kimi formalaşmasında, dövlətçiliyimizin yenidən qurulub yaradılmasında adi insan təfəkkürünə sığmayan böyük işlər görmüş, xalqımızın XX əsrdən sonrakı taleyini artıq həll etmişdir!

Ulu Öndər Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi olmaqla nəinki Azərbaycan, türk, müsəlman dünyasına, hətta belə beynəlxalq aləmdə sülhsevər xalqlar dünyasına nur saçan, Azərbaycandan doğulan bir günəşdir!!!

"Azərbaycana məhəbbət, xalqıma məhəbbət mənim qanımdadır, beynimdədir, varlığımdadır! Heç kəs, heç bir qüvvə bu məhəbbəti məndən ala bilməz!" - deyərək o ülvəi hisslərlə yaşayan, bütün mənalı ömrünü-həyatını xalqına həsr edən dahi şəxsiyyət **Heydər Əliyev - xalqımızın görən gözü, düşünən beyni, danışan dili, yanar ürəyidir!**

Mələklər qoynunda imdada çatan,
Xalqın nicat yolun xalqa anladan
Müqəddəs bu yolda təkcə can atan,
İlahi qüvvədir Heydər Əliyev.

Bəşər tarixində yeri görünən,
Xalqı ilə ağlayıb, xalqı ilə gülən,
Birgə nəfəs alıb, birgə döyünən,
Yanar ürəyidir Heydər Əliyev.

Millətin şərəfin, adın ucaldan,
İmzasın əbədi tarixə atan
Düşdüyü bələdan çıxış yolu tapan,
Düşünən beynidir Heydər Əliyev.

Haqqın ədalətin keşiyin çəkən,
Xalqın düşməninin kökünü kəsən,
Siyasi meydanda hər sözü keçən,
Danışan dilidir Heydər Əliyev.

Vətən, xalq yolunda canını verən,
Həyatda mənalı bir ömür sürən,
Hər bir addımında uzağı görən,
Xalqının gözüdür Heydər Əliyev.

Qılincin qənimi, qələmin qulu,
Haqqın dərgahında uludur, ulu.
Sevdiyi Vətəndir, həm Allah yolu,
Sönməz, əbədidir Heydər Əliyev.

Həsən deyər, haqq sözünü elnən,
Sevgi dərk edilməz xalqa gücnən
Dünyada hər yerdən görünə bilən,
Əlçatmaz zirvədir Heydər Əliyev.

Beş yüz il bundan əvvəl yağı düşmənlər əhatəsində parçalanmış Azərbaycanı birləşdirən və müstəqilliyini bütün dünyaya qəbul etdirən Şeyx Heydər oğlu Şah İsmayıl Xətai dövründən sonra yenə də parçalanmış, tayfalara bölünmüş, vətəndaş müharibəsi içində can verən, son nəfəsini yaşayan, əhatəsində olduğu hegemon dövlətlər tərəfindən bölünüb, pay-püşk olunmağa hazırlanmış Azərbaycana bədənə ruh daxil olan kimi daxil olan, iradəsi sındırılmış, torpaqları satılmış, işğal edilmiş bu yorğun xalqı ölüm-olum savaşına qaldıran, bütün gücü və iradəsi ilə dün-

yaya qarşı dayanıb Azərbaycan xalqının haqqını, mənəviyyatını, tarixini özünə qaytaran, Azərbaycan xalqını öz taleyinin, öz tarixinin, dövlətinin, torpaqlarının, yerüstü, yeraltı sərvətlərinin sahibi edən, Azərbaycanı dünya dövlətləri sırasına öz adı, öz milləti, öz tarixi, öz bayrağı, öz ordusu, öz mənəviyyatı ilə salan, tarix-diyarşünaslıq muzeyləri yaradaraq, xalqın özünü özünə tanıdan, keçmişi ilə gələcəyini birləşdirən, bugünkü tarixini yazan, bütünlükdə Azərbaycan xalqını və dövlətini yox olmaqdan xilas edərək, müstəqil Azərbaycan dövləti yaradan Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqımızın qəlbində əbədi yaşayacaqdır!

O, öz xeyirxah əməlləri ilə bu gün də yaşayır!... Nə qədər ki, Azərbaycan xalqı yaşayır - Heydər Əliyev də yaşayacaqdır!

Nə qədər ki, Heydər Əliyev ideyaları yaşayır, Azərbaycan da müstəqil olaraq çiçək açacaqdır. Heydər Əliyev ideyalarının yaşaması müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaşaması deməkdir!

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin xoşbəxt gələcəyi yalnız Heydər Əliyev siyasi kursunun əbədililiyi ilə bağlıdır!

Qardaş türk xalqının böyük oğlu Süleyman Dəmirəlin təbiri ilə desək: "O, sanki bir paydır, göydən düşüb". Bəli, O, Allah-təalanın bizə verdiyi ən böyük paydır, nemətdir...

Böyük yaradan hər əsrdə xalqlar içərisindən yaratdığı bir insanı seçib, ona bilik, mənəvi zənginlik, dərin zəka, fitri istedad və qabiliyyət bəxş edir, onu əzəmətli və zəhmli edir, ona ad və şöhrət qazandırır, ölkənin asayışını, rəiyyətin, xalqın, millətin yaşayışını ona tapşırır... Onun dərin təfəkkürü, dünyagörüşü, elmi, helmi, biliyi və ağılı sadə insanların, rəiyyətin dərk edə bilməyəcəyi dərəcədə elə bir yüksək səviyyədə olur ki, o bir günəşə bənzəyir..! Xalq onun nuru ilə zülmətdən xilas olur!

Bunları düşündükcə açıq-aydın görünür ki, Allah-təala Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevi məhz Azərbaycan xalqını düşdüyü bəlalardan xilas etmək üçün hakimiyyətə gətirmiş və bizi xilas etmişdir.

Allah-təala tərəfindən göndərilməyənlər hakimiyyətdə duruş gətirə bilməzlər, onlar dalğalar qoynunda yaranan köpüyə bənzər, kiçik zərbədən yoxa çıxarlar.

Bəli, o böyük yaradan Ulu Öndər Heydər Əliyevi hakimiyyətə gətirməklə xalqımızı qorumuş və qoruyur. Bu gün Azərbaycan xalqı onun sayəsində xoşbəxtdir. Mən bütün əminliklə fikrimi tamamlamaq istəyirəm ki, Azərbaycanın və Azərbaycan xalqının əbədi xoşbəxtliyi Heydər Əliyev ideyalarının yaşamağındadır. Ona görə də, vətəninə və xalqını sevən hər bir insan bu amallar uğrunda bir yumruq kimi birləşməli, bir-birinə dayaq olmalıdırlar.

Heydər Əliyev böyüklüyünü dərk etməyən, bir kimsənin vətən, xalq sevgisindən danışmağı absurddur. Ona görə ki, dövrümüzün bəşər tarixində analoqu olmayan böyük şəxsiyyəti olan Heydər Əliyev qədər Azərbaycanı və Azərbaycan xalqını sevən ikinci bir insan təsəvvür etmirəm. O, sözün əsl mənasında Vətənə, xalqa məhəbbət, ailəyə, övlada, insana sevgi, dostluğa sədaqət, ədalət rəmzi idi.

Onun böyüklüyünə, dahiliyinə dəlalət edən amillərdən biri də odur ki, zamana tərs mütənasib olaraq, zaman uzaqlaşdıqca o bizə daha da yaxınlaşır, doğmalaşır, unudulmaz olur. Belə ki, onun fəaliyyətini, gördüyü işlərini, nitqini, nitq mədəniyyətini xatırladıqca, göz önünə gətirdikcə, ona qarşı sevgi və rəğbət hissi təkrar-təkrar, yenidən baş qaldırır. O, bir Allah vergisidir. Həyatda elə bir hadisə, elə bir məsələ, elmin elə bir sahəsi yox idi ki, ondan söhbət açsın, həmin sahənin mütəxəssisindən yüksək də dayanmasın.

Bəşər tarixində təkrarı olmayan Heydər Əliyev kimi bir dahini, onun adı insan təfəkkürünə sığmayan titanik fəaliyyətinin mahiyyətini, analoqu olmayan ictimai-siyasi yaradıcılığının nə kimi mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini gələcək nəsillər, eləcə də bütün dünya, zaman ötdükcə, daha düzgün qiymətləndirəcəklər!...

Haqq, ədalət, əmin-amanlıq, qəhrəmanlıq rəmzi olan və bəşəri dəyərləri özündə birləşdirən o böyük insan üçün milliyyətindən, dinindən, dilindən və yerindən asılı olmayaraq, bir amil var idi - insan amili... Vətəninə, xalqına sadıq olan və insanlığa xas olan bütün mənəvi dəyərləri özündə yaşadan - bəşəri insan! Odur ki, O, harada, hansı ölkədə olurdusa olsun görüşdüyü, ünsiyyətdə olduğu bütün insanlar tərəfindən böyük

sevgi və rəğbətlə qarşılanmış, qəlblərinə hakim kəsilərək, xoş xatirələrlə yadda qalmışdır...

Burda, Ulu Öndərimizlə 1990-cı ildə Naxçıvan şəhərində görüşdüyüm bir məqam yadıma düşdü. O, Naxçıvan şəhərində bacısıgildə həyət evində yaşayırdı. Ulu Öndərimizi ziyarət etməyə getmişdim. Onu tək stulda, ağacın kölgəsində, həyətdə oturduğunu gördüm. İlk dəfə gördüyümə nisbətən, xeyli yaxşılaşmışdı. Bu məni sevindirdi və ona mənəvi dayaq olmaq istədim, dedim ki, hörmətli Heydər müəllim, bu bir ayda Siz məşallah, sanki on il cavanlaşmışınız, xahiş edirəm daha Moskvaya qayıtmayasınız. Mən elə düşünürdüm ki, təqaüddə olan Siyasi Büronun üzvü kimi O, yenə Moskvaya qayıtmalıdır. Lakin Ulu Öndər özünəməxsus tərzdə siyasi təbəssümü ilə astaca qəh-qəhə çəkərək razılıq verdi, məni sevindirdi. Az sonra isə hansısa uzaq bir nöqtəyə baxırmış kimi çöhrəsi tutuldu: **- xalqımız təhlükədədir, biz öz ordumuzu yaratmalıyıq, özü də tez bir zamanda** - deyərək, nəyisə götür-qoy edirmiş kimi yenə xəyala daldı. Ətrafda uşaqlar oynasır, qışqırır, əl-ayağa dolaşırdı. Onun düşüncələrinə mane olmasınlar deyərək, uşaqları sakitləşdirmək istədim. O, əlini qaldıraraq mənə imkan vermədi: - dəymə, qoy oynasınlar - dedi. Düzü, kişidə (kişi dedikdə xalq içərisində Heydər Əliyevi nəzərdə tuturdular) olan bu sadəlik, mehribanlıq və iddiasızlıq məni təəccübləndirdi. Burda məni fikir apardı. Onun keçmiş fəaliyyəti, rəhbərlik etdiyi dövrlər gözüm qarşısında canlandı...

İstər-istəməz içimdə belə bir sual baş qaldırdı: - İlahi, respublikada Heydər Əliyevin adı gələndə zağ-zağ əsirdilər, görəsən, ondan niyə qorxurmuşlar? Bu ki belə, sadə, iddiasız və mehribandır! Mən bu düşüncədə ikən, birdən həyət qapısı açıldı, içəri bir nəfər qarabuğdayı xanım daxil oldu. O, jurnalist Elmira Əmrahqızı idi, müsahibə almağa gəlmişdi. Müsahibə zamanı jurnalist xanım xalqımızın ziddinə olan hansısa bir faktı (yadımda deyil) Ə.Vəzirovun etdiyini qeyd edərək, açıqlama istədi. Bu zaman Ulu Öndər Heydər Əliyevin barmağını yuxarı qaldıraraq, özünəməxsus cingiltili səslə (sanki birinci katib işlədiyi dövrlərdəki çıxışlarındakı qətiyyətli səsi özünə qayıtdı) - xeyr, bu onunla əlaqədar deyil, - deyərək etirazını bildirəndə mən sanki ayıldım, bayaqdan bəri qəlbimdə baş

qaldıran sualıma cavab tapdım. Elmira Əmrahqızının əlləri əsir, diktofonu bu əlindən o əlinə, o əlindən bu əlinə ötürür, saxlaya bilmirdi. Gördüm ki, verdiyi sualın müqabilində təşəkkür və alqış gözləyən jurnalist irad almış, özünü itirmişdir. O anda başa düşdüm ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin düzlüyündən qorxurmuşlar. Öz-özümə düşündüm, heyrət etdim ki, görün, nə qədər düzgün, haqqı və ədalətli sevən böyük insandır ki, hətta xalqımızın, respublikamızın düşməni kimi tanınmış bir adamın da haqqında yalanın ayaq açmasına imkan vermədi... Görün, nə qədər ədalətli bir dahi şəxsiyyət imiş! Bəli, belə hərəkəti ancaq dahilər, böyük şəxsiyyətlər edə bilərlər, - necə ki, Heydər Əliyev etdi! Burada həzrəti Əlinin bir kəlamı yadıma düşdü: "Düşməyə qarşı da ədalətli olun ki, sizə qarşı düşmənçiliyindən xəcalət çəksin".

Bəşər tarixində analoqu olmayan, dünya şöhrətli siyasətçi, fitri istedadla malik olan dövlət xadimi, dövrümüzün böyük tarixi şəxsiyyəti, müasir Azərbaycan dövlətinin banisi, qurucusu və xilaskarı Ulu Öndər Heydər Əliyev ömrünün əlli ildən çoxunu xalqına xidmət etmiş, onun rəğbətini qazanmış, qəlbinə, şüuruna, təfəkkürünə hakim kəsilərək, xal-

qının ümummilli lideri kimi onun qəlbində əbədi olaraq öz abidəsini yaratmışdır.

Dünyada gedən ictimai-siyasi prosesləri düzgün qiymətləndirən, baş verə biləcək təhlükələri əvvəlcədən duyan və böyük uzaqgörənliklə bunları öz siyasi fəaliyyəti ilə tarazlaşdırmağı bacaran və zərərsizləşdirərək xalqını qoruyan Heydər Əliyev kimi lideri olan Azərbaycan xalqı qibətə ediləcək dərəcədə xoşbəxtidir!

Dünənimizi qoruyaraq sabahımıza qovuşduran, bu günümüzün mahiyyətini kəsb edən Heydər Əliyev məktəbinin - dövrünün idarəçilik sisteminin xalqımızı işıqlı gələcəyə aparən ideyalarını yaşatmaq üçün Şah İsmayıl Xətəidən bu günə qədərki dövrümüzün təhlili və Heydər Əliyev irsinin dövlətçilik və idarəçilik məktəbinin siyasi metodologiyasının bir inteqral kimi açılması zəruridir. Buna nail olmaq üçün elmi mərkəzlər açılmalı, işçi qrupları yaradılmalı, dərin islahatlar aparılmalıdır.

Onda görürük ki, bəşər tarixində bir-birinə zidd olan iki müxtəlif ictimai-siyasi quruluşun, birinin tənəzzülü - digərinin tərəqqisi ilə müşayiət olunan siyasi proseslər dalğasının fırtınasında uğurlar qazanan Heydər Əliyev siyasəti və idarəçilik sistemi beynəlxalq dövləti idarə etmədə ən optimal variant olaraq yeni bir kəşfdir.

Məhz buna görədir ki, tarixin sınaqlarından həmişə qalib çıxan, fitri istedadlı dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev öz siyasi gedişləri və idarəçilik manevrləri ilə dünyanı həmişə heyrdə qoymuşdur.

Odur ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin necə bir fenomen şəxsiyyət olduğunun dərk edilməsi istiqamətində fəaliyyət göstərməkdən zövq alır, təsəlli tapıram... Təsəlli tapıram ki, onun ideyaları yaşayır və mən ona xidmət edirəm. Bu amalların yaşaması mənim ən böyük arzumdur...

Məncə, hər bir insanda ulu öndərimizə qarşı olan tükənməz sevgi, rəğbət də, məhz Vətənə, xalqa sevgidən doğur. Heydər Əliyevi sevməyən - Vətəni, xalqını sevə bilməz. Odur ki, xalqımızın xilaskarı, Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevi narahat etməmək haqqında mən həmişə düşünmüşəm. Düşünmüşəm ki, - necə edək ki, onun vaxtını hərdər yerə almayaq, layiqli işimizlə onu sevindirə, məmnun edə, özümüzdən razı sala bilək. Qoy, O, bütün vaxtını - həyatının hər bir anını, Vətənə

nimizin, xalqımızın problemlərinin həllinə sərf etmiş olsun. Və bunu necə etmək olar? - deyə həmişə düşünmüşəm. Düşünürdüm və belə qərara gəlirdim ki, bunu yalnız onu təəccübləndirməklə olar. Elə isə hansı yolla və necə? Məncə bir yolla - onun qarşımıza qoyduğu məsələləri, işimizi görməklə, yerinə yetirməklə bərabər, Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyi naminə ürəyində bir arzu kimi yaşatdığı və bir sirr kimi heç kimə hələ demədiyi hisslərini sözlə ifadə edib onun özünə demək və ya o məzmununda - siyasi-poetik rəsm əsərləri, sənət əsərləri yaradıb özünə hədiyyə etmək yolu ilə onu təəccübləndirmək olardı...

Odur ki, Ulu Öndərimizin böyük vətənpərvər ürəyində kök salan, sonsuz arzular silsiləsindən duyduğum bəzi məqamların məzmununu rəssam Adil Rüstəmovun əsərlərində əks edilməsinə nail olmuş, həmin əsərlərin yaranmasında bir ideya müəllifi kimi çıxış etmişəm. Mənim üçün sevindirici hal o idi ki, bu əsərlərin hər biri Ulu Öndərimizin özü tərəfindən razılıqla qəbul edilmişdir. Buna görə də mən özümü çox xoşbəxt sanmış və sevinmişəm. Bu gün də sevinirəm. Sevinirəm ona görə ki, o böyük şəxsiyyəti az da olsa qane edə və sevindirə bilmişəm. Hərçənd ki, hamıya və bütün ictimaiyyətə bəllidir ki, dünya malında gözü olmayan elə bir dahi şəxsiyyəti hər hansı bir işdə razı salmaq, qane etmək asan məsələ deyildir. Çünki elmin bütün sahələrindən başı çıxan, təbiətin bütün sirlərinə bələd olan və alimlə-alim, fəhlə ilə - fəhlə, musiqiçi ilə - musiqiçi, həkimlə-həkim, müəllimlə-müəllim, rəssamla-rəssam kimi danışan, bir sözlə, hər bir insanla onun öz dilində danışmağı bacaran və uşaqla-uşaq, böyüklə-böyük olan və bütün bu hallarda həmişə yüksəkdə dayanan, fitri yaddaşa və dərin təfəkkürə malik olan O, qeyri-adi, təkrarolunmaz, sadə və sadə olduğu qədər də ciddi olan bir insanı tam qane etmək, adi insan təfəkkürü ilə qeyri-mümkündür!

Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev bəşər tarixində analoqu olmayan elə bir qeyri-adi şəxsiyyətdir ki, onun istirahəti - işləməyində idi!

Dərindən təhlil edəndə görürsən ki, bəşər tarixində Heydər Əliyevə qədərki bütün tarixi şəxsiyyətlərdə olan keyfiyyətlər Heydər Əliyevdə də var.

Lakin Heydər Əliyevdə olan elə xüsusi keyfiyyətlər var ki, o xüsusiyyətlər ona qədərki tarixi şəxsiyyətlərin heç birində olmayıb.

Elə tək onu qeyd etmək kifayət edər ki, O, çox iti və unudulmaz yaddaşa malik olan, təkrar olunmaz, qeyri-adi bir insandır!..

Həyata atılan ilk andan hər nə görmüş, hər nə oxumuşdusa - hamısı kompüter kimi beynində həkk olunmuşdur. Bu istedad onunla rastlaşan bütün insanlarda təəccüb doğurur, onları heyretə gətirirdi. Saatlarla nitq söyləyər, bir dilçi, ədəbiyyatşünas kimi heç bir qrammatik səhvə və fikir təkrarlığına yol verməzdi... Ən möcüzəlisi də o idi ki, taleyüklü, qlobal, siyasi məsələlərin həllində belə dövlətlərarası diplomatik münasibətlər zamanı nitqlərində heç bir yazıya, sənədə istinad etmədən bütün tarixi faktları, hadisələri, statistik rəqəmləri şifahi olaraq çaşmadan dəqiqliyi ilə söyləyirdi. Bəli, buna hamı heyran qalmışdı. Bu gün də heyretlə xatırlayırlar... Öz yüksək intellektual və mədəni səviyyəsi ilə tənqidlərinə belə heç bir təhqirə yol verməzdi. Odur ki, düşmən qüvvələrin nümayəndələri belə onun qarşısında özünü tərbiyəli aparırdı! Müxtəlif xalqlar qarşısında çıxışlar edərkən bir dildən başqa dilə keçəndə də nöqtəsinə, vergülünə qədər eyni dəqiqliklə çıxış edərdi. Sanki, kompüter təkrarlığı idi. Mən çox dəqiqliklə izləmişəm. Harda nəfəsini belə dərirdisə, hansı hərəkətlər edirdisə, onlar da eynilə başqa dilə keçəndə təkrarlanırdı. Və eyni zamanda onun izdiham içində gözündən heç nə yayınmırdı, hər şeyi görür və düzgün, dəqiq reaksiya verirdi.

Nəzəri xalqımızın üstündə olan o Ulu Tanrının bizə bəxş etdiyi ən böyük sərvət olan Heydər Əliyevin doğulduğu o gün - əbədi müstəqilliyimizin təməl günü - ümumxalq bayramı kimi həmişə qeyd edilməlidir. Təbii ki, bu bayram günündə də, onun yoxluq kədəri bizi tərk edə bilmir... Necə də etsin ki, bütün dünya bu kədərdən qurtula bilmir...

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Dövlət Katibinin birinci müavini Riçard Armitacın: - **Heydər Əliyevin ölümü ilə dünya sanki bir az kiçil-**

di - fikrini ifadə etməsi milyonların qəlbində təsdiqlənən bu kədər in okeanın o tayından gələn əks-sədası deyilmi?

Ulu Öndərimizin sağlığında bizim hamımız üçün bir Heydər Əliyevi-miz var idi! İndi isə xalqımızın hər birinin qəlbində öz Heydər Əliyevi yaşayır!... İndi O, hər bir evdə, hər bir ailədə yaşayır!... Onu sevən hər bir insanın qəlbində yaşayır!... Ona görədir ki, onun xiffətini çəkən Azərbaycan xalqının bu bayram sevincinin arxasında gizlədə bilmədiyi kədərini də görməmək mümkün deyil!!!

Sənsiz bahar gəlir, 10-u May gəlir,
Tək qalmış millətin dalğın görünür...
Gözlərdə həm kədər, həm sevinc gəzir,
Açan çiçəklər də solğun görünür!

Qurduğun dövlətçün ey, Ulu Öndər!
Xalqın minnətdardır həmişə sənə.
Xoş gün açılsa da hər yeni səhər,
Könül istəyir ki, qovuşa sənə!

Fəqət bəxş etmisən bizə İlhamı,
Həyatda yenidən sənə çatmışıq.
Yolunda yumruqtək birləşib hamı,
Xoşbəxtlik ulduzu onda tapmışıq!

Özünəməxsus dövlətçilik və idarəçilik siyasəti ilə bütün dünyanı heyrətdə qoyan Heydər Əliyev kimi bir dahidən sonra, hakimiyyətə gələn kim olsa idi belə, xalq tərəfindən birmənalı qarşılanmaz, qəbul edil-məz və qısa bir müddətdə o, özünü ifşa etmiş olardı...

Lakin dərin kökləri üzərində bərqərar olan möhkəm palıd ağacı kimi, prezident postunda Heydər Əliyev ideyalarını rəhbər tutaraq, xalqının iradəsini ifadə edən möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev dünya-nın idarə olunmasında böyük təsir gücünə malik olan əks qüvvələrə sinə gərərək, Heydər Əliyevsizliyin hiss olunmasına imkan vermir, Azərbay-

can dövlətini siyasi terrorlardan qoruyur, inkişaf etdirir, işıqlı gələcəyə doğru uca zirvələrə aparır! Azərbaycanı dünya iqtisadi-inkişaf palitrası-nın gözəl rəngləri ilə bəzəyir və müasirləşdirir.

Beləliklə "...İnanıram ki, mənim axıra çatdıra bilmədiyim taleyüklü məsələləri, planları, işləri xalqın köməyi və dəstəyi ilə İlham Əliyev başa çatdıra biləcək. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm!" - deyən və xalqının xoşbəxt gələcəyinə zəmanət verən o dahi şəxsiyyətin ümidlərini tam doğrultdu.

Bu proseslərdə yaxından iştirak edən və onun layiqli davamçısı kimi ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev Heydər Əliyevin müasiri kimi bu kursu daha da inkişaf etdirdi, dərinləşdirdi və bütün sahələrə şamil etdi. O, neftdən gələn maliyyə vəsaitlərini qeyri-neft sektoruna və sosial sahəyə yönəltdi. Azərbaycanı Avropanın enerji təhlükəsizliyində ön mühüm və etibarlı partnyora çevirdi. Qeyri-neft sektoruna yatırılan sərmayələrə regionların inkişafına və digər sahələrə dair qəbul edilən dövlət proqramları sürətlə reallaşdı, öz bəhrəsini verdi. Nəticə etibarilə Azərbaycan hazırda dünyanın ən iri maliyyə qurumları olan Dünya Bankı və Beynəlxalq Valyuta Fondu tərəfindən bir nömrəli inkişaf edən ölkə kimi qiymətləndirildi. Təsədüfi deyil ki, Avropa və ABŞ Azərbaycanı iqtisadi yönümdə sürətlə inkişaf edən bir dövlət kimi qəbul etdi.

Bütün bunlar danılmaz həqiqətlərdir.

Fikir verin, dünyanı bürüyən maliyyə böhranı böyük iqtisadi gücə malik olan dövlətləri belə yanı üstə qoyduğu halda, cənab İlham Əliyevin rəhbəri olduğu Azərbaycandan yan keçdi və keçir... Xalqımız dünyanın daddığı bu ağrının acısını hiss etmədi və hiss etmir...

Bəli, bu gün möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyev Azərbaycanın ictimai, iqtisadi, siyasi və mədəni həyatında - bir inqilabi dönüş yaradaraq böyük nailiyyətlər əldə etmiş, xalqının etimadını doğrultmuşdur. Bütün bunlar hamısı bu inkişaf prosesinin iştirakçısı olan xalqımızın gözü qarşısındadır. Bu, bir həqiqətdir ki, Azərbaycan sürətli iqtisadi inkişaf yolundadır!

Çəkdiyin zəhmətin getmədi hədə,
 Müstəqil Azərbaycan övladıyıq biz!
 Layiqli davamçın - İlhamdır rəhbər,
 Sürəkli inkişaf yolundayıq biz!
 Xoşbəxt gələcəyə gedir ölkəmiz!

Bu tək sosial, iqtisadi, siyasi baxımından deyil, həm də milli şüurun formalaşması, xalqımızın maariflənməsi və sivil inkişafı baxımından respublikamızın imicini qoruyur və xalqımızın adına şərəf gətirir. Xalqımızı, başqa xalqlarla müqayisədə bəşəri dəyərləri özündə yaşadan bir millət kimi göylərə qaldırır!

Bəli, milli təəssübkeşlik qanda gərək! Bunun kökü Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevlə bağlıdır. Hələ sovet imperiyası dövründə 70-80-ci illərdə 14 il dalbadal sovetlər birliyinin keçici qırmızı bayrağını respublikamıza gətirməklə, o dahi şəxsiyyət xalqımızın əməksevərliliyindən əvvəl, onun bir yetkin ali millət olduğunu "böyük qardaşlarımıza" və bütün dünyaya diqtə edirdi. Bəli, eyni bir elm ocağında elmin bütün sahələrinin nəzəriyyəsinə mənimsəyərək və praktiki olaraq həyatda - istehsalatda düzgün tətbiq edərək, yüksək nəticələr, nailiyyətlər əldə edən bir xalq, millət, əlbəttə - **ALİDİR!**

Möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyev hələ MOK-un sədri kimi "sağlam bədəndə, sağlam ruh olar" prinsipi ilə respublikada idmanın bütün sahələri üzrə inkişafına nail oldu, gəncləri bir lider kimi öz arxasınca apara bildi və onları idmana cəlb etdi.

Fikir verin, milli bayrağımızı göylərə qaldıraraq, idman şərəfini qoruyan bu gənclər ordusu işsizlik və nəzarətsizlik ucbatından nə qədər cinayətlər törədə, özlərini və başqalarını bədbəxt edə bilərdilər. O nöqtədən nəzərdən, xalqımızın sevimli Prezidenti cənab İlham Əliyev, hələ tək MOK-un sədri kimi bütün hüquq mühafizə orqanlarının görəcəyi işlərə bərabər böyük işlər görmüş, baş verə biləcək cinayətlərin qarşısını almışdır.

Gəncliyi sağlamlaşdıraraq, xalqımızın sağlam gələcəyinin təməlini qoymuşdur!

Təsadüfi deyil ki, bu günə qədər rayon rəhbərlərinin belə ayağı dəyməyən, gediləsi mümkün olmayan respublikanın ən ucqar kəndlərini bir-bir gəzib, orada insanların yaşayış vəziyyəti ilə yaxından tanış olan möhtərəm cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin titanik fəaliyyəti, əməyi sayəsində kəndlə-şəhər arasındakı fərq artıq aradan götürülməkdədir...

Respublikamızın bütün ucqar kənd və rayonlarına Avropa standartlarına uyğun yollar salınır, qaz və elektrik xətləri çəkilir, məktəblər, təhsil ocaqları, mədəni-məişət binaları, olimpiya idman kompleksləri, mehmanxanalar tikilir, insanların məşğulluğunu təmin etmək üçün iş yerləri açılır. Bu gün xalqımızın sosial rifah halı o qədər yaxşılaşmışdır ki, çox rayonlara gedəndə özünü sanki Bakıda hiss edirsən...

Azərbaycanı və Azərbaycan xalqını sevən hər bir vətənpərvər insan bugünkü firavanlığa, əmin-amanlığa, davamlı ictimai-siyasi sabitliyə, ölkəmizin getdikcə beynəlxalq aləmdəki nüfuzunun artmasına və xalqımızın rifah halının, həyat səviyyəsinin durmadan yaxşılaşmasına görə Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevə və onun siyasi kursunu ləyaqətlə davam etdirən möhtərəm cənab Prezidentimiz İlham Əliyevə borcludur!

O dahi şəxsiyyət haqqında yazılanları, deyilənləri bütün mətbuatdan izləyən bir insan kimi qeyd etmək istəyirəm ki, adi yazarlardan tutmuş akademiklərə qədər nə qədər yazsalar da, nə qədər yazsaq da, hələ də Heydər Əliyev dahiliyini olduğu kimi tam ifadə edə bilməmişik. Çünki hər bir kəs öz düşüncə tərzini və təfəkkür dairəsi daxilində görür və yazır. Bütün bunlar hamısı, obrazlı desək, təbiətin çərçivəyə salınmış tabloda ki kiçik bir hissəsinə bənzəyir.

Geri çəkildikcə dağ əzəmətli göründüyü kimi, zaman ötdükcə Ulu Öndər böyüklüyü daha dəqiq dərk ediləcək, ona qarşı yaranan sevgi, rəğbət dəryası öz məcrasını aşaraq, okeanlara qovuşacaqdır... Bu gün Ulu Öndərin ayağı dəyən yerləri ziyarətə gəlməyə, qədirlənməyə, müdrik xalqımız onu böyük rəğbətlə sevmiş, sevir və sevəcəkdir!

2007

İLHAM ƏLİYEV AZƏRBAYCANI PARLAQ GƏLƏCƏYƏ APARA BİLƏN ƏN SƏDAQƏTLİ VƏ LƏYAQƏTLİ DAVAMÇIDIR

"İlham Əliyev həm biliyinə, həm ağılna, həm təcrübəsinə, həm də insani keyfiyyətlərinə görə Azərbaycanın siyasi səhnəsində öz yerini tutub. ...Mən ona özüm qədər inanıram".

Heydər Əliyev

Bəşər tarixinin XX əsrdə yetişdirdiyi ən böyük şəxsiyyət, ən böyük dövlət xadimləri sırasında öz xüsusi çəkisi olan, fitri istedadla malik siyasi lider, Azərbaycan xalqının əvəzedilməz böyük oğlu cənab Heydər Əliyevdir.

Tarixi şəxsiyyətlər adi insanlardan fərqli olaraq, bahar çiçəkləri kimi tez açılıb, tez də solmurlar. Onlar tarixin nəhəng daşına çevrilərək zaman-zaman yaddaşlara həkk olur, əsrlər boyu əbədiyaşar bir varlığa çevrilirlər. Dünya siyasət korifeylərinin həsəd apardıqları cənab Heydər Əliyev məhz belə şəxsiyyətlərdəndir.

Ömrünün bütün mənalı dövrünü varlığı qədər sevdiyi Azərbaycana və Azərbaycan xalqına həsr edən cənab Heydər Əliyevin titanik fəaliyyəti ölkə daxilində olduğu kimi, beynəlxalq aləmdə də göz qabağındadır, danılmazdır. Bunları bütün təfərrüatı ilə sadalamaq, söz ilə ifadə etmək, kağız üzərində əks etdirmək qeyri-mümkündür. Çünki buna nə bir ömür, nə vaxt, nə də adi insan təfəkkürü qadir deyildir. Qısaca olaraq onu qeyd etmək istəyirəm ki, bunları azca da olsa anlaya bilmək üçün normal təfəkkürə malik olan hər bir insan, bizə məlum olan 1969-cu ildən bu günə qədər davam edən Heydər Əliyev fəaliyyətini bir kinolenti kimi gözü qarşısına gətirməsi kifayət edir. Hələ onun bizə məlum olmayan məxfi xidmət orqanlarındakı fəaliyyəti zamanı vətənimiz və xalqımız yolunda göstərdiyi fədakarlıqları, qəhrəmanlıqları demirəm...

Azərbaycan torpağına və xalqına olan sevgi və məhəbbəti ilə bütün dünya xalqlarını heyran edən cənab Heydər Əliyevin xalqımızın, bütün türk dünyamızın əleyhinə olan şəər qüvvələrə qarşı tək-tənha mübarizə aparmasını düşünərkən istər-istəməz "Baharın on yeddi anı" filminin məşhur qəhrəmanını xatırlayırsan.

Böyük bir tarixi əsər olaraq Heydər Əliyevin yaradıcılıq və fəaliyyətinin qısa məzmununu belə qeyd etmək istərdim ki, o, illəri günlərə çevirmiş, kompüter sürəti ilə çalışmış, xalqımızın bir millət kimi formalaşmasında, dövlətçiliyimizin yenidən qurulmasında, möhkəmlənməsində və inkişaf etdirilməsində adi insan təfəkkürünə sığmayan dərəcədə böyük işlər görmüş və respublikamızın XX əsrdən sonrakı taleyini artıq həll etmişdir.

Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi olmaqla nəinki Azərbaycan, türk, müsəlman dünyasına, hətta beynəlxalq sülhsevər xalqlar dünyasına nur saçan Azərbaycandan doğulan bir günəşdir!

O, hələ Sovetlər Birliyi dövründə xalqımızın hüquq və azadlıqlarını daim qorumuş, xalqımızın milli şüurunun formalaşmasında, maariflənməsində təqib və təzyiqlərə məruz qalaraq danılmaz xidmətlər göstərmişdir. Böyük sənaye müəssisələrinin, zavod və fabriklərin Azərbaycanda tikilməsinə, ali hərbi məktəblərin, böyük elm ocaqlarının Azərbaycanda açılmasına nail olmuş, xalqımızın rifahının yaxşılaşdırılmasının, xoşbəxt gələcəyinin təməlini qoymuşdur. Hələ o vaxt beynəlxalq aləmə kök salmış erməni diasporasının təsiri altına düşmüş Sov.İKP MK-nın Siyasi Bürosunun başda Qorbaçov olmaqla bizə ögey prinsip ilə yanaşmasına baxmayaraq, Heydər Əliyev Azərbaycanı iqtisadi asılılıqdan xilas etmiş, dotasiya ilə yaşayan bir respublikanı SSRİ-də dotasiyasız yaşayan qabaqcıl respublikalardan birinə və on üç il dalbadal keçici qırmızı bayraq alaraq birincisinə çevirmişdir. O müdrik insan çox gözəl bilirdi ki, xalqın intellektual səviyyəsinin yüksəlməsi, maariflənməsi, təhsili onun azadlığı uğrunda mübarizədə qələbəsi üçün əsas meyar, əsas amildir. Özünü dərk etmədən buna nail olmaq qeyri-mümkündür. Odur ki, Heydər Əliyev vaxtında tarix-diyarşünaslıq muzeyləri yaratmaqla millətin özünü-özünə tanıtmış, keçmişi ilə gələcəyini birləşdirən bugünkü tarixini yazmışdır. Xalqın həyat tərzində, davranışında geriliyi aradan qaldırmaq üçün hər vasitəyə əl atırdı.

Tələbə idim, heç yadımdan çıxmaz, qalstukda, həmişə rəsmi formada olan respublika rəhbərlərini tək-tənha, quru və təkəbbürlü görməyə alışan gözlərimiz qarşısında sanki bir inqilab oldu. Hörümçək toru basmış "Azdrama"-nın qapıları taybatay açıldı və bütün rəhbərlər cənab Heydər Əliyevə baxıb öz ailə və həyat yoldaşları ilə birlikdə tamaşaya baxmağa gəlmişdilər. Bəli, bu bizə çox təəccüblü görünsə də, onu ürəkdən alqışlayır və çox sevinirdik. Sevinirdik ona görə ki, bu bizim mədəni həyatımızda böyük bir inqilab, dönüş, inkişaf idi. Sonralar bu hal Heydər Əliyevin simasında bir ənənəyə çevrildi. Respublika sarayında, konsert salonlarında, dövlət tədbirlərində kütləvi hal aldı.

Eyni zamanda o, ali məktəblərdə fəhlə ailələrinin də uşaqlarının hüquq fakültəsi kimi yüksək fakültələrdə oxumasına şərait yaratmışdı. Haqsızlıqların qarşısının alınması məqsədilə qəbul komissiyalarını xüsu-

si nəzarətə götürmüşdü. Onu narahat edən o idi ki, niyə həmişə prokuror oğlu prokuror, fəhlə oğlu fəhlə olmalıdır. Qoy, fəhlənin də oğlu həyatda öz layiqli yerini tutsun.

Rus və başqa xarici dilləri bilməyən, lakin zəngin savada malik olan azərbaycanlı uşaqlarının, məhz, ana dilində Azərbaycanda qəbul imtahanları verib, SSRİ-nin başqa şəhərlərindəki ali məktəblərində oxumasını şəxsi nüfuzu hesabına təşkil etmiş, yüksək səviyyəli kadrlar yetişdirmiş və onları yenidən respublikamıza gətirdərək işlərlə təmin etmiş və gəncliyin milli şüurunun formalaşmasında xüsusi rol oynamışdır.

Həmişə çıxış və nitqlərində dilindən düşməyən, indi də qulağımızda səslənən "Qoy ədalət zəfər çalsın" şüarı Heydər Əliyevin haqq-ədalət tərəfdarı olmasına dəlalət edirdi. Heç də təsadüfi deyildir ki, o zamanlar da, indi də, haqqı tapdanan hər bir insan "Heydər Əliyevə şikayət edəcəyəm" deməklə özünə mənəvi dayaq tapır, hüquqlarının müdafiəsinə zəmanət qazanır, işləri qaydasına düşürdü. Bilirsinizmi, yalnız onun adının çəkilməsi belə, bu insanların, bu xalqın həmişə köməyinə çatmışdır və çatır.

Vəzifəlilər, varlılar və güclülər tərəfindən fəhlə, yoxsul və zəiflərin sıxışdırılmasının qarşısı Heydər Əliyev tərəfindən həmişə alınır, bunların rifahının yaxşılaşması məqsədilə xüsusi dövlət tədbirləri həyata keçirilirdi. Odur ki, hələ o vaxtdan Heydər Əliyevi xalq arasında "millət atası" adlandırıb, onu çox sevib, ona ümid bəsləyirlər.

Heç yadımdan çıxmaz, 1981-ci il idi. O zaman mən şəhər Dövlət Yol Polisinin müşayiət tağımında çalışırdım. Cənab Heydər Əliyevin gətirdiyi korteji müşayiət edirdik. Mən Bülbül, 28 May prospektlərinin kəsişməsində, "Nizami" kinoteatrının qarşısındakı postda dayanmışdım. Xalqın dediyi kimi, "kişi" keçən məqamda (o həmişə dəstəkdən tutaraq yarı açıq pəncərədən ətrafa baxır, hər şeyə nəzər salırdı) evlərin dəhlizindən sakinlərin - uşaq-lı-qadın-lı, böyüklü-kiçikli bayıra töküldüklərinin, onu yaxından görmək üçün özlərini bayıra atdıqlarının canlı şahidi oldum. Maraqlı həm də burasındadır ki, onların arasında əynində xalat, əlindəki mətbəx ləvazimatını yerə qoymağa belə imkan tapmayan qadınlar, qucaqlarında körpə uşaqları olan analar da var idi.

Bu kimi hallara çox tez-tez rast gəlirdim. Bu, Heydər Əliyevə olan ümumxalq məhəbbətinin bariz ifadəsi idi. İndi də belədir.

Heydər Əliyevin indiyə qədər etdikləri kifayət edir ki, özünün yenicən qurub-yaratdığı bu müstəqil dövlətin ən böyük mükafatlarına layiq görülsün və paytaxtımızın ən gözəl güşələrinin birində qızıldan abidəsi ucaldılsın!

Hələ onun bu gün müdrikcəsinə təməlini qoyduğu qlobal planların gələcəkdə verəcək müsbət nəticələrini demirəm.

Azərbaycanı bütövlükdə məhv olmaqdan, xalqımızı düşdüyü oddan-aloğdan həmişəlik qurtaran, xilas edən o müqəddəs insanı sevməmək ən azı günahdır.

Xüsusilə qeyd etmək istəyirəm ki, cənab Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycan dövlətinin gələcəkdə də idarə edə bilən, onun müstəqilliyini qoruyub saxlamağa qadir olan, güclü dövlətçilik, idarəçilik qabiliyyətinə malik olan Heydər Əliyev ideyalarını həyata keçirərək, onun inkişafını təmin edəcək yeni nəsil formalaşdırıb. Həmin gənc nəsil Heydər Əliyev məktəbinin - siyasi akademiyaşının məzunları, tələbələri və dinləyiciləridir. Söz yox ki, bu idarəçilik məktəbinin yetişdirmələri arasında ən layiqli yeri cənab İlham Əliyev tutur.

Bu bir faktdır ki, beynəlxalq aləmdə, dünyanın idarə edilməsində güclü təsirə malik olan böyük dövlətlərin prezidentləri, dövlət xadimləri, siyasətçiləri kənardan-kənara Heydər Əliyevdən öyrənməyə və ona oxşamağa can atdıqları halda (dövlət başçıların qarşılaşma və yolasalma mərasimlərində, dövlət tədbirlərində Heydər Əliyev metodlarından istifadə olunmasının çox şahidi oluruq) elə bu idarəçilik və siyasət məktəbinin nüvəsi olan bir ailənin üzvü kimi İlham Əliyev söz yox ki, hamıdan yüksəkdə dayanır. Cənab İlham Əliyevin özünün insani keyfiyyətləri, yüksək intellektual və mədəni səviyyəsi, zəngin bilik sahibi olması mükəmməl olaraq, beş xarici dildə nəinki sərbəst danışmaq bacarığına malik olması, həmin dillərdə düşmənlərə qarşı mübarizə aparması çox şeydən xəbər verir və istər-istəməz onu xalqa sevdilir.

Hər insana xas olmayan müsbət cəhətdir ki, o, siyasət meydanında atasını yalnız bir oğlu kimi yox, eyni zamanda bir sədaqətli dost, silahdaş kimi meydanda heç vaxt tək buraxmır, ona layiqli arxa olur.

Öz atasına layiqli övlad olmadan, xalqın övladı olmaq mümkün deyil. Ona görə də, cənab İlham Əliyev tək ölkə prezidenti cənab Heydər Əliyevin deyil, eyni zamanda o, bütün Azərbaycan xalqının layiqli oğludur.

Obrazla desək, Azərbaycan Heydər Əliyev tərəfindən ilmələrlə toxunulan və tamamlanmaqda olan, lakin son ilməsinin hələ vurulmadığı bir toxunma köynəyə bənzəyir. Bu son ilmə - düyün vurulmasa, köynək sökülüb tamam yoxa çıxa bilər. Bunu isə o yalnız özü və ya bunun sirlərinə bələd olan ən yaxın şagirdi vura bilər. Ən yaxşı şagirdi isə cənab İlham Əliyevdir.

Xalqımızın Ulu Tanrıdan bir diləyi, bir arzusu var ki, bu yolda xilaskarımıza, dahi rəhbərimizə yar olsun!

Bu gün həmin ilmələrin vurulmamasında maraqlı olan şəxslərə qarşı mübarizədə cənab Heydər Əliyevə dayaq olmaq üçün bütün Azərbaycan xalqı gənc siyasi lider kimi yetişən və artıq siyasət səhnəsində öz yerini tutan cənab İlham Əliyev ətrafında sıx birləşməlidir.

Ona görə ki, Heydər Əliyev ideyalarının əbədi yaşaması müstəqil Azərbaycan dövlətinin daima mövcudluğu deməkdir.

Bu ideya və amallara sədaqətli olan, onu əbədi yaşadan, davam etdirərək gələcək nəsillərə çatdırılacaq ən layiqli və ən etibarlı şəxsiyyət dünya siyasət aləmində böyük nüfuz qazanmış cənab İlham Əliyevdir.

Hamı bilir ki, o özünü heç vaxt və heç yerdə prezident oğlu kimi göstərmir, bütün xalq onun sadəliyinə heyrandır. Elə buna görə ki, o prezident oğlu kimi rahat kreslo və mənsəb sahibi olmaq əvəzinə, buna imkan ola-ola, öz ixtisasına uyğun olaraq xalqımızın rifah halının yaxşılaşmasında ən böyük rol oynayan bir sahədə çalışmaq özünə borc bildi.

Beynəlxalq münasibətlər sahəsində yüksək bilik və bacarıq tələb olunan bir vəzifəni - ARDNŞ-in birinci vitse-prezidenti kimi məsuliyyətli bir vəzifəni öz üzərinə götürdü. Nailiyyətlər isə göz qabağındadır.

Bununla qane olmayıb gənclərin sağlamlaşmasının, millətin saflaşmasının zəruriliyini görüb, "sağlam bədəndə sağlam ruh olar" prinsipinə əsaslanaraq ölkədə, xüsusilə gənclər arasında idmanın ön plana çəkilməsi və inkişaf etdirilməsini qarşıya məqsəd qoymuş və Milli Olimpiya Komitəsinə rəhbər seçilərkən narazılığını bildirməmişdir, məmnuniyyətlə razı olmuşdur. Burada da onun fitri istedadı və gözəl təşkilatçılıq bacarığına malik olması üzə çıxdı. "Əvvəl təminat, sonra tələbat" prinsipi ilə işə başladı. Gəncləri öz arxasınca aparmağı bacardı, onlar arasında birlik yaratdı. Ölkədə idmanın səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün onlara hər cür şərait yaratdı, dünya standartlarına uyğun müasir idman kompleksləri tikdirdi, onları lazımı idman ləvazimatları ilə təmin etdi və bütün gəncləri idmana cəlb edərək onun kütləviləyinə nail oldu. Bu sahədə də uğurlar göz qabağındadır.

Azərbaycanın üçrəngli bayrağı Yer kürəsinin bir çox ölkələrində, beynəlxalq aləmdə dalğalandı, dövlət himnimiz dünya xalqları tərəfindən ayaq üstə dinlənildi, xalqımızın adına şərəf gətirildi!

Bu, müstəqil respublikamızın dünya miqyasında bir daha tanınması, cənab İlham Əliyev fəaliyyətinin beynəlxalq aləmdəki təntənəsi demək idi!

Ölkə səviyyəsində gəncləri idmana cəlb etmək və onun kütləviləyinə nail olmaqla İlham Əliyev, həm də gənclərimizin həyat tərzində, davranışında və şüurunda sözün həqiqi mənasında inqilab edərək, gələcəkdə baş verə biləcək cinayətlərin qarşısını yeni sivil bir metodla aldı. Mən buna "İlham Əliyev metodu" deyərdim. Bəli, əks təqdirdə, bu gün İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşən həmin gənc idmançılar ordusu işsizlik və başıpozuqluq şəraitində qalıb, görün nə qədər saysız-hesabsız cinayətlər törədə və özlərini bədbəxt edə bilərdilər.

İlham Əliyevin fəaliyyətinin başqa bir sahəsinə - millət vəkili kimi gördüyü işlərə nəzər yetirsək, bu sahədə də kifayət qədər fikirlər söyləmək olar ki, bu da onun yetkin bir siyasətçi olduğunu bir daha təsdiq edir. Milli Məclisin deputatı kimi o, hər bir insanın probleminə diqqətlə yanaşmış, əlillərə, qaçqın və köçkünlərə əməli köməklik göstərərək mə-

nəvi dayaq olmuşdur. Onların sosial problemlərinin həll olunmasını öz qarşısında bir vəzifə kimi hesab etmişdir.

O, həmçinin Avropa Şurası Parlament Assambleyasında Azərbaycan nümayəndə heyətinin başçısı kimi respublikamızı layiqincə təmsil etmiş, yüksək tribunlardan Dağlıq Qarabağ probleminin mahiyyətini açıqlamış, Azərbaycanın haqq səsinə dünya ictimaiyyətinə çatdırmış, Ermənistanı bir terrorçu dövlət kimi bəyan etmiş, bir işğalçı kimi torpaqlarımızı zəbt etdiyini təsdiqləmiş və erməni terrorçularının əlində nəzarətsiz qalmış Dağlıq Qarabağ ərazisinin narkotik maddələrin istehsalı və qanunsuz dövriyyəsi kimi bir zonaya çevrildiyini bütün dünyaya elan etmişdir.

O mötəbər qurumda Azərbaycanı layiqincə təmsil edən İlham Əliyevin bu siyasi fəaliyyəti beynəlxalq aləmdə görkəmli dünya siyasətçiləri tərəfindən alqışlarla qarşılandı. Onu bir siyasi lider kimi tanıdıqlarını səmimi olaraq etiraf etdilər.

Neft sektoruna xarici investorların cəlb edilməsi, "Əsrin müqaviləsi", Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin çəkilməsi, tarixi İpək yolunun yenidən bərpası, beynəlxalq yükdaşımada nəqliyyat axınının Azərbaycandan keçməsinə və onun mərkəzi ofisinin Bakıya salınması kimi global layihələrin həyata keçirilməsində xüsusi rolu olan uzaqgörən bir siyasətçi kimi İlham Əliyev gələcəyə çox nikbin baxır. O, tam məsuliyyətlə və qətiyyətlə deyir ki, "Bütün bu işləri biz başlamışıq, biz də başa çatdıracağıq".

YAP-ın 1999-cu il dekabrın 20-21-də keçirilən I Qurultayında partiya sədrinin birinci müavini seçilməsi ilə İlham Əliyev siyasi səhnəyə yeni bir qüdrətli cəngavər kimi daxil oldu.

Bu gün tam qətiyyətlə deyə bilərik ki, ölkəmizdə öz nüfuzuna görə cənab Heydər Əliyevdən sonra İlham Əliyevlə müqayisə olunası ikinci bir siyasətçi yoxdur.

Cənab İlham Əliyev Azərbaycanı parlaq gələcəyə apara bilən ən sədaqətli və ləyaqətli davamçıdır.

2003

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI KONSTITUSİYASINA EDİLƏCƏK ƏLAVƏ VƏ DƏYİŞİKLİKLƏRƏ GÖRƏ KİMLƏR VƏ NƏYƏ GÖRƏ NARAHAATDIRLAR?

Dünyada gedən ictimai-siyasi proseslər, baş verən hər bir hadisə, zamanandan asılı olaraq müxtəlif cür dərk edilir, qiymətləndirilir. Bəzən hər hansı bir hadisə ilə bağlı qəti olaraq qəbul etdiyin qərarında belə zaman keçdikcə, şüur inkişaf etdikcə çatışmazlıqları görür, ilkin verdiyin qərarında düzəlişlər aparmalı olursan.

Odur ki, insanın şüuru inkişaf etdikcə onun təfəkküründə müsbət dəyişikliklər baş verdiyi kimi, cəmiyyət də inkişaf etdikcə ona uyğun olaraq bu cəmiyyətin həyat tərzini tənzimləyən konstitusiyasında da dəyişikliklərin edilməsi qaçılmazdır, labüddür. Yəni qanunlar - inkişaf etmiş cəmiyyətin səviyyəsinə uyğun olmalı, geri qalmamalıdır.

Başqa sözlə desək, bir zərurət kimi konstitusiyaya ediləcək bu dəyişikliklər cəmiyyətin gələcəkdəki inkişaf mərhələlərinin nəzəriyyədən təcrübəyə əsaslanan qanunla ifadəsi deməkdir. Qəbul olunmuş yeni qanunlarla cəmiyyətin gerilikləri aradan qaldırılır.

Buna zidd olmaq - xalqa, dövlətə xəyanətdir!

Zidd olanlar isə bizdə olan sağlam müxalifəti iqtidaryönümlü adlandıran "radikallar"dır.

Guya millət üçün canı yanan müxalifət maskası geydirilmiş bu "radikallar" xalqı çaş-baş salmağa çalışaraq inandırmaq istəyirlər ki, guya referendumun məqsədi prezidentlik müddətini, burada da məhz cənab İ.Əliyevin hakimiyyətini ömürlük uzatmaqdır. Lakin bu heç bir həqiqətə uyğun deyildir. Əsl həqiqət ondadır ki, düşmənlər dedə-baba torpaqlarımızın 20%-dən çoxunu zəbt ediblər. Hələ keçən əsrin əvvəlində və ortalarında işğal olunmuş torpaqlarımızı, Zəngəzuru və s. demirəm. Üstəlik, bu gün, Naxçıvana və başqa torpaqlarımıza da iddialıdırlar. Fikir verin, Dağlıq Qarabağ uğrunda gedən müharibə isə hələ qurtarmayıb. 20 ildir davam edir. Möhtərəm prezident cənab İlham Əliyevin bu 5 il-

lik müddətində də Dağlıq Qarabağ problemi həll olunmasa, deməli, 25 il müddətə həll olunmayan bu problem, hakimiyyət dəyişikliyi edilərsə, heç vaxt həll olunmayacaq və torpaqlarımız unudulacaqdır. Çünki ermənilər tərəfindən doğma yurdlarından, torpaqlarından qovulan buradakı qaçqınların artıq 30 və 30-dan yuxarı yaşı olan övladları üçün bu hadisələr keçmişdə olan bir hadisə kimi xatırlanacaqdır. Bu hadisələrə keçmişdə olan bir hadisə kimi münasibət göstərərək unudacaqlar. Bir sözlə, indi biz necə ki, Zəngəzuru düşünürüksə, onlar da keçmişdə olan bir hadisə kimi Dağlıq Qarabağı düşünəcəklər...

Ona görə də müharibə gedən bir ölkədə, xüsusilə də Azərbaycanda belə bir vəziyyətdə hakimiyyət dəyişikliyi etmək yolverilməzdir. Əks halda, bütün şansı məhz düşmənlərə vermiş olarıq.

Azərbaycanı oddan-alovdan qurtararaq yenidən qurub-yaradan, demokratik prinsiplər əsasında inkişaf etdirərək müstəqilliyimizi əbədləşdirən, bütün həyatını xalqının rifahına həsr edən dahi şəxsiyyət Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin rəhbərliyi altında sürətlə müasirləşən respublikamızın, bu gün, bütün sahələr üzrə çiçəklənməsini həzm edə bilməyən bu ünsürləri müxalifət adlandırmaq sadələşmə olardı.

Onlar xalqımızın və bütün türk dünyasının əleyhinə olan ermənipərəst qüvvələrin dirijorluğu ilə Azərbaycanın dövlətçiliyini tənzimləyən qanunların belə düzgün qəbul edilməməsinə və gələcəkdə məkrli planlarını həyata keçirə bilsinlər deyərək öz mənafeələrini təmin edə biləcək formada qəbul edilməsinə xidmət edir, hökumətin fəaliyyətinə hər vasitə ilə mane olmağa çalışır, mövqeləri ilə üst-üstə düşən, dünyanın idarə olunmasında böyük təsir gücünə malik olan dövlət və qurumların da onları müdafiə edərək iqtidara təzyiq göstərmələrinə şərait yaradırlar.

Sual olunur: - iqtidaryönlü müxalifət adlandırılan sağlam müxalifətdən fərqli olaraq bu "radikallar", görəsən, düşmən qüvvələrin əlində bir alətə döndüklərini, vətənə və xalqa xəyanət etdiklərini başa düşürlərmimi, bilirlərmimi? Yoxsa, cəzasız qaldıqlarından, başını pambığın içinə so-

xan dövə kimi görünmədiklərini zənn edirlər? Qoy onlar açıb qulaqlarını yaxşı-yaxşı eşitsinlər ki, onlar elə olduqları kimi də görünürlər. Lakin "Qoçu Əsgərin keçisinə dəymək olmaz" - prinsipinə görə diplomatik münasibətlərin pozulmaması xatirinə onlara hələlilik toxunulmur və bu muzzdlu nökörləri maskaları yırtılanadək müxalifət kimi qəbul etmək zəruriyyətinəyik. Lakin bu çox çəkməyəcək. Vaxt gələcək bu keçilər süddən kəsiləcəklər. Yiyələri tərəfindən işlənmiş rezin kimi atılacaq, maskaları yırtılacaqdır və öz adlarına layiq (vətən xaini kimi) cəzalarına çatacaqlar. Ulu Öndər Heydər Əliyev kursunun əleyhinə çıxan və onun şəxsiyyətinə ləkə yaxmağa cəhd göstərmək istəyən qüvvələr xalqımızın və vətənimizin düşmənləridirlər.

Məlum məsələdir ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin apardığı müdrik və uzaqgörən siyasətinin və illəri günlərə çevirərək əsrlərə bərabər gördüyü qlobal işlərinin, titanik zəhmətinin sayəsində Azərbaycan, bu gün, müstəqil olaraq özü-özünü idarə edir və müstəqil siyasət aparır. Lakin bunun əksinə olaraq, Ermənistan Respublikası idarə olunur və müstəqil deyildir!

İndi gəlin Dağlıq Qarabağla əlaqədar Azərbaycanda və dünyada gədən ictimai-siyasi proseslərin bir neçə məqamını qısa olaraq nəzərdən keçirək.

Fikir verin, Ulu Öndər Heydər Əliyevin Dağlıq Qarabağ uğrunda apardığı mübarizə Lissabon Sammitində öz kulminasiya nöqtəsinə çatır. Ermənistandan başqa bütün dövlətlərin dəstəyinə nail olur. Ermənistanın prezidenti Ter-Petrosyana və onun arxasında duran qüvvələrə "hə" deməkdən başqa ikinci çıxış yolu qoymur. Vəziyyətin Azərbaycanın xeyrinə belə gərginləşməsinə görə Ermənistan yeganə çıxış yolunu idarə olunduqları xarici qüvvələrin diktəsi ilə öz prezidentləri Ter-Petrosyanı istefaya göndərməkdə görürlər və onu istefaya göndərirlər.

Bununla da, yeni problemlər yaradırlar; yeni prezident seçkiləri, yeni sənədləşmələr, yeni sövdələşmələr, yeni görüşlər və s. kimi vaxt aparmalar, həqiqətdən yayınmalar... Məqsəd də aydındır - vaxt uzatmaq!

...Bütün bu kimi problemlərə, bəhanələrə baxmayaraq, bütöv bir millətə bərabər qüvvə olan Ulu Öndər Heydər Əliyev dünyaya qarşı tək dayanaraq hadisələri qabaqlayıb, Dağlıq Qarabağ probleminin çözülməsini qısa bir müddətdə yenə də gündəmə gətirir.

Bu dəfə İstanbul Sammitində Parlament səviyyəsində!

Burada da məsələnin ədalətli həllinin Azərbaycanın xeyrinə artıq baş tutacağından qorxuya düşən əks qüvvələr Heydər Əliyevin dünyada yeni siyasi təfəkkürün formalaşması istiqamətindəki apardığı sivil mübarizə qarşısında aciz qaldıqlarını bürüzə verərək, xüsusi xidmət orqanlarının əli ilə misli görünməmiş terrora əl atırlar. Ermənistan Milli Məclisinin Parlamentini iclas gedə-gedə güllə-borana tuturlar.

Başqa cür desək, bu, - dahi Heydər Əliyev siyasətinin beynəlxalq aləmdə məğlubedilməzliyinin dünya miqyasındakı təntənəsi idi! Bu məğlubedilməzliyi ilə siyasət korifeylərini lərzəyə gətirən Ulu Öndər hələ Türkiyədəki çıxışlarının birində bəzi başa düşməzlərin qarşısında acı-acı gülərək onları başa salmağa, ayılmağa çalışmaq istəmiş və "başla düşün, Dağlıq Qarabağ problemi Heydər Əliyev siyasəti ilə həll edilməsə, heç vaxt həll olunmayacaq" - deməsindən vahiməyə düşən düşmən qüvvələr daxilimizdəki əlaltıları ilə Heydər Əliyev siyasətinə mane olmağa çalışsalar da, bu kurs bu gün də davam edir.

Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev dünyanın aparıcı və inkişaf etməkdə olan dövlətləri ilə səmərəli strateji əhəmiyyətə malik olan siyasi, iqtisadi və mədəni əlaqələr qurdu. Daxili və xarici əks qüvvələrə sinə gərərək, müdrik siyasət yürütdü. "Əsrin müqaviləsi"nin baş tutmasına nail oldu. Ölkənin neft strategiyasını müəyyən etdi və həyata keçirdi. Əfsanə adlandırılan "Bakı-Tbilisi-Ceyhan" neft və "Bakı-Tbilisi-Ərzurum" qaz kəmərlərini reallaşdırdı, həqiqətə çevirdi. Azərbaycanın müstəqilliyini möhkəmləndirdi, qorudu və gələcək iqtisadi siyasi kursunu müəyyənləşdirdi.

Bu proseslərdə yaxından iştirak edən və onun layiqli davamçısı kimi ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev bu kursu daha da inkişaf etdirdi, dərinləşdirdi və bütün sahələrə şamil etdi. O, neftdən gələn maliyyə vəsaitlərini qeyri-neft sektoruna və sosial sahəyə yönəltdi. Azərbaycanı Avro-

panın enerji təhlükəsizliyində ən mühüm və etibarlı partnyora çevirdi. Qeyri-neft sektoruna yatırılan sərmayələrə regionların inkişafına və digər sahələrə dair qəbul edilən dövlət proqramları sürətlə reallaşdı, öz bəhrəsini verdi. Nəticə etibarilə Azərbaycan hal-hazırda dünyanın ən iri maliyyə qurumları tərəfindən bir nömrəli inkişaf edən nümunəvi ölkə kimi qiymətləndirildi. Təsadüfi deyil ki, Avropa və ABŞ Azərbaycanı iqtisadi yönümdə sürətlə inkişaf edən bir dövlət kimi qəbul etdi.

Bütün bunlar danılmaz həqiqətlərdir.

Fikir verin, dünyanı bürüyən maliyyə böhranı böyük iqtisadi gücə malik olan dövlətləri belə yan üstə qoyduğu halda, cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbəri olduğu Azərbaycandan yan keçdi və keçir... Xalqımız dünyanın daddığı bu ağrının acısını hiss etmədi və etmir...

Odur ki, dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında Azərbaycanı sürəkli inkişaf yolu ilə işıqlı gələcəyə aparən Heydər Əliyev siyasi kursunun davamiyyətinə son qoymağı - hakimiyyət dəyişikliyinə nail olmağı qarşılarına məqsəd qoyan bütün əks qüvvələr səfərbər olmuş və əsas hədəf də, məhz, möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevi seçmişlər. Burada da məkrli planlarını həyata keçirmək istəyən həmin qüvvələr yuxarıda qeyd edilən təlimatlar üzrə daxilimizdəki sapı özümüzədən olan baltalardan məharətlə istifadə edirlər!

Lakin gün kimi aydındır ki, lazım olan məqamda yumruq kimi birləşməyi bacaran qədərbilən, müdrik xalqımız yekdilliklə cənab İlham Əliyevi özünə prezident seçməklə əminlik yaradır ki, külək qayadan heç nə qopara bilməyəcəkdir.

Bu kurs daim irəliləyəcək, Heydər Əliyev ideyaları yaşayacaq, Azərbaycan müstəqil bir dövlət kimi əbədi olacaqdır!

AZƏRBAYCAN HƏQİQƏTLƏRİNİN ÖRT-BASDIR OLUNMASINA, TƏHRİF EDİLMƏSİNƏ VƏ ÖZGƏLƏŞDİRİLMƏSİNƏ İMKAN VERMƏMƏLİYİK

Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqdan çox, onları özümüzdən də yaxşı bilən əks qüvvələr tərəfindən ört-basdır edilməsinə, təhrif olunmasına və özgələşdirilməsinə imkan verməməliyik!

O qüvvələr ki, yüz illərdir ki, etnik təmizləmə siyasəti aparan erməni daşnaklarının, terrorçularının arxasında dayanmış, Azərbaycan torpaqlarında terror, soyqırımı bahasına da olsa, oynacaq erməni dövləti yaratmış, zaman-zaman öz xeyirlərinə istifadə etmiş və bu gün də onları müdafiə edərək daha da fəallaşırlar.

Bu kimi çirkin niyyətlər həyata keçirən qüvvələr və dövlətlərdən heç vaxt haqqa, ədalətə, beynəlxalq hüquqa hörmət gözləmək olmaz!

Odur ki, 25 ildir ki, fəaliyyəti heç bir nəticə verməyən Minsk qrupu da, milyonlarla insanın faciəsi ilə nəticələnən Dağlıq Qarabağ probleminin həlli üçün yox, əksinə, onun ədalətli həllinə maneəçilik törədilməsi üçün yaradılmasına heç də şübhə qalmır...

Minsk qrupuna daxil olan hər üç dövlətin dini köklərə əsaslanaraq bizim əleyhimizə erməniləri müdafiə etmələri bir aksiom olaraq gün kimi aydındır.

Onlar ayrı-ayrı əsrlərdə doğulsalar da, bir dinə, bir əqidəyə mənsub olmaları birləşdirdiyi halda, bizim birliyimizin olmaması, süni təriqətlər, məzhəb qarşıdurmalarına sürüklənərək parçalanmağımıza, bütövlükdə dinimizin aşağılanması və türk dünyasının təklənməsinə gətirib çıxarır.

Ona görə də, bütün xalqımız ayıq olmalı, bir mərkəzdən idarə olunaraq müvafiq bilgiler əldə etməli və o qüvvələrə qarşı mübarizədə uzaqgörən, müdrik və çevik siyasət aparan möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin ətrafında bir yumruq kimi sıx birləşməli və ona hər an dəstək olmalıdır!

Çünkü bu gün insan hüquq və dəyərlərinin heçə endiyi, ədalətsizliyin tüğyan etdiyi belə bir qarışıq, nizamı pozulmuş bir dünyada, ictimai-siyasi proseslərin bizə qarşı yönəldiyi bir zamanda, açıq-aşkar BMT-nin bizim lehimize qəbul etdiyi dörd qətnaməsinin icrasına heç bir beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən məhəl qoyulmaması dövründə xalqımızı düşə biləcəyi kaos və bəlalardan qurtara biləcək yeganə qüvvə, vətəninə və dövlətinə sadıq olan möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevdir və onun alternativiyə yoxdur!

Bu baxımdan, Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, UNESCO-nun və İSESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban Əliyevanın Birinci vitse-prezident təyin edilməsi haqqında verdiyi sərəncamı, M.Qorkinin vaxtında yazdığı inqilabi əsər olan "Ana" romanı kimi Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun davamlılığı, ali dövlət idarəetmə sisteminin gücləndirilməsi yolunda, vaxtında atılan zəruri addım kimi qiymətləndirir və uğurlar diləyirəm!

07.03.2017

AZƏRBAYCAN XALQININ ULU ÖNDƏR
HEYDƏR ƏLİYEVƏ OLAN ÜMİD VƏ
ETİMADININ, ÜMUMXALQ MƏHƏBBƏTİNİN
BARİZ İFADƏSİ, XALQIN ONA OLAN
MÜRACİƏTİNDƏ BİR DAHA ÖZ ƏKSİNİ TAPIR

Azərbaycan xalqının xilaskarı, zati-aliləri möhtərəm Prezident, hörmətli Heydər ƏLİYEV!

Biz, dövlət sifarişi ilə çəkiləcək çoxseriyalı "Ş.İ.Xətai" filminin yaradıcı qrupu, xalqımızın taleyi və dövlətçiliyimizin tarixi ilə bağlı böyük hörmət və ehtiram hissi ilə Sizə müraciət edirik!

Sizə, məhz Sizə müraciət edirik, ona görə ki, qanunsuzluqların baş alıb getdiyi bir şəraitdə, maddi və mənəvi sərvətləri dağıdılmış, əzəli və əbədi torpaqları erməni qəsbkarları tərəfindən işğal edilmiş, daxil-də vətəndaş müharibəsinə düçar olmaqla bütövlükdə itirilmək təhlükəsi qarşısında qalmış Azərbaycan Respublikasının fitri dövləti idarəetmə istedadı nümayiş etdirərək bir siyasi dövlət xadimi, bir millət rəhbəri kimi, əslində bütün dünyaya qarşı dayanaraq, mərdliklə xilas etdiniz.

Ona görə də biz, Sizin simanızda Azərbaycan xalqının, Azərbaycan dövlətinin və dövlətçiliyinin xilaskarını görür və Sizə müraciət edirik.

Möhtərəm Prezident!

Bildiyiniz kimi, övladı olduğumuz Azərbaycan xalqı və onun dövləti çox qədim və şərəfli bir tarix yolu keçmişdir.

Lap qədim dövrlərdən bəri min illərin yaddaşını özündə əks etdirən daş kitabələrdən, arxeoloji qazıntılardan, yazılı tarixi mənbələrdən bəllidir ki, Azərbaycan xalqı daima öz müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizə aparmış, özünəməxsus dövlətçilik üsul-idarəsi və bəşəri dəyərlərə söykənən böyük mədəniyyəti ilə dünyaya tanımışdır.

Biz bu dövlətçilik tariximiz və mədəniyyətimiz ilə fəxr edirik, onu da unutmamalıyıq ki, bu böyük tarixi abidənin, milli mədəniyyət məktəbinin qorunub saxlanılmasında özümüzə məxsus edilməsində, xalqımızın öz taleyini həll edə bilməsində, öz istək və arzuları ilə yaşamasında şəxsən Sizin misilsiz tarixi xidmətləriniz olmuş, bu siyasi fəaliyyətiniz və mübarizə yolunuzla dövrün tarixinə çevrilərək keçmişimizlə gələcəyimizi birləşdirmiş, tarixi öz reallığı ilə zənginləşdirmisiniz. Bu missiyanı Siz bu gün də yorulmadan böyük eşq, inam və inadla, illəri günlərə çevirərək böyük ilahi bir qüvvə ilə, özünəməxsus təmkin və səbirlə davam etdirirsiniz.

Ulu babalarımızdan əsrdən əsrə, nəsildən-nəslə bir tarixi estafet keçərək bu günümüzdə gəlib çatan bu şanlı tariximizi təhriflərdən qoruyaraq, öz reallığı ilə gələcək nəsillərə çatdırılması yalnız və yalnız Sizin sayınızda mümkündür...

Hələ sovet hakimiyyəti illərində, Siz gələcək müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsaslarını qoyurdunuz! İmperiyanın məkrli siyasətinə sinə gərərək Azərbaycanda elmin, mədəniyyətin inkişafına, sosial məsələlərin həllində xalqımızın rifahının yaxşılaşdırılmasına nail olmuşuz. Tarix-diyarşünaslıq muzeylərini yaratmaqla milləti öz soy-kökünə qaytar-mı-sız, özünü-özünə tanıtmı-sız. Xalqımızın maariflənməsi, maddi və mənəvi həyatındakı inkişafı, tərəqqisi, şəhər və kəndlərimizin abadlaş-ması, bütövlükdə respublikamızın çiçəklənməsi məhz Sizin adınızla bağlıdır.

Dədə Qorqudun, Babəkin, Nizami Gəncəvinin, Nəsiminin, Xətəinin, Füzulinin Azərbaycan tarixində qorunaraq geniş təbliğ olunması kimi tarixi missiyanın yerinə yetirilməsində göstərdiyiniz xidmətlər danılmazdır.

Möhtərəm Prezident!

Xalqımızın bu kimi söz və sənət ustalarının, mütəfəkkir və dühalarının layiq olduqları səviyyələrə ucaldılması, xalqımızın mənəviyyat dünyasına çevirilməsi, indiki nəslin bu ruhda tərbiyə edilməsi, onlarda yüksək insani keyfiyyətlərin, mənəvi dəyərlərin inkişaf etdirilməsi və bütövlükdə xalqımızı birliyə səsləyən qlobal məsələlər kimi işləriniz bir

daha Sizin xalqımıza, Vətənimizə, onun tarixinə, mədəniyyətinə olan sonsuz məhəbbətinizdən və böyüklüyünüzdən xəbər verir.

Odur ki, hələ o vaxt qızğın imperiya caynaqlarında ola-ola amansız repressiyalara məruz qalmış, məşəqqətli Sibir çöllərində, həbs düşərgələrində amansız zülm və əzablarla vəhşicəsinə öldürülmüş xalqımızın, bütün türk dünyasının böyük oğlu, dünya ədəbiyyatının görkəmli korifeylərindən biri olan H.Cavidin müqəddəs cənazəsini öz ata yurduna qaytarmaq, vətən torpağında böyük hörmət və izzətlə dəfn etmək SSRİ kimi nəhəng və amansız bir dövlətin üzünə tərs bir şapalaq vurmaq idi. Bu tərs şapalağı yalnız Siz vura bilərdiniz və vurdunuz da! Bu iş əsl kişilik, mərdlik tələb edirdi...

Əlbəttə, bu, əslində, doğma-ögey prinsipindən çıxış edən şovinst dövlətinə qarşı haqlı olaraq böyük bir siyasi etiraz aksiyası idi. Bu, Azərbaycan xalqının istiqlaliyyəti uğrunda apardığınız məxfi mübarizənin siyasi səhnəsində görünən ilk açılan pərdələrdən biri idi.

Hələ o vaxtdan, demokratik prinsiplərin, insanlığın, insan hüquqlarının qorunması və müdafiə olunması kimi apardığınız ədalətli mübarizə bu gün də xalqımızın ürəyindədir.

Sizin sayənizdə bu gün Azərbaycan artıq müstəqil bir dövlətdir və özündən qat-qat böyük olan dövlətlərlə beynəlxalq aləmdə siyasi mübarizə aparır, öz qüdrətini göstərir, sevilir və müdafiə olunur. Öz xalqının iqtisadi marağını qoruya bilən Azərbaycan dövləti dünya xalqlarının və dövlətlərinin diqqət mərkəzindədir.

Möhtərəm Prezident, Azərbaycan xalqının əbədi xoşbəxtliyi Sizinlə bağlıdır. Biz əminik ki, Siz bütün siyasi mübarizələrdə qalib kimi Azərbaycanı XXI əsrə tam azad, müstəqil bir dövlət kimi aparacaqsınız. Əminik, həm də ona görə ki, ulu Tanrı kimi Azərbaycan xalqı da həmişə Sizinlədir.

Möhtərəm Prezident!

"El bir olsa, dağ oynadar yerindən, söz bir olsa, zərbi-kərən sındırar"- kimi dilimizdə təşəkkül tapmış zərb-məsəllərimiz, müdrik deyimlərimiz, birliyə çağırışlarımız məhz tarixin belə sınaq məqamlarında həlledici anlarında yaranıbdir.

Ölümü həmişə öz içərisində öldürməyə qadir olan ulularımız, mərd, mübariz babalarımız, nənələrimiz, xalqımızın şərəfli, qəhrəman övladları bu şanlı tariximizi qanları ilə yazmış, yaratmış və həmişəyaşar etmişlər.

Söz yox ki, zaman-zaman, əks qüvvələr həmişə bizi izləmiş, hər parlaq qələbəmizin üzərinə qara bulud çəkmiş, içərimizdən özümüzə qarşı çıxan xain ünsürlər də yaratmışlar.

Odur ki, tarixin bəzi məqamlarında bölündüyümüz, parçalandığımız və bu səbəbdən də, dövlətçiliyimizi sarsıtdığımız, torpaqlarımızı itirdiyimiz anlar olubdur...

Bəlkə də, elə bu səbəbdəndir ki, böyük Ş.İ.Xətai:

"Barı ilahi əfv qıl ki, tövbəkaram doğrusu" - deyərək qəbildən olanlarımızı tövbə etməyə, Allah tərəfindən əfv olunmağa səsləmişdir, Vətənə, xalqa sədaqətli olmağa çağırmışdır.

Bu gün isə xalqımızın Sizin kimi bir şəxsiyyəti, müdrik bir rəhbəri ola-ola, keçmişdəki səhvlərin analoqunun təkrar olunmasına yol verməyə ixtiyarımız yoxdur.

Əksinə, bugünkü tarixi imkanlardan, Sizin o böyük varlığınızdən dəyərincə bəhrələnməli, Azərbaycanın tarixi həqiqətlərini bərpa etməli, tariximizin küll halında özünə qaytarılmasını təmin etmək məqsədilə dövlət və xalq qarşısında qoyduğunuz tələbləri bir-bəbir yerinə yetirməliyik.

Hörmətli Prezident, Sizin müvafiq fərmanlarınız bu istiqamətlərdə fəaliyyət göstərmək üçün bizə geniş və sonsuz meydanlar açmışdır. Odur ki, bu cür imkan və şəraitdən istifadə edib, öz peşəsi və ya işlədiyi sahədə belə öz işini görməyən, öz xidməti borcunu yerinə yetirməyən hər bir şəxs xalqına ən böyük xəyanət etmiş olur.

Dünyanın neçə min illik dövlətçilik və siyasət aləmində Azərbaycan xalqı tarixi xidmətlər etmiş, özünün böyük dövlət və siyasət adamları ilə dünyanı zaman-zaman heyrdə qoymuşdur.

Böyük dünya tarixini və xalqımızın tarixinin dünənini, bu gününü araşdıranda, iki böyük dünyəvi dahi, iki böyük şəxsiyyət, iki böyük dövlətçilik və siyasət nəhəngi göz önünə gəlir.

Tanrı onları ayrı-ayrı zamanlarda dünyaya gətirsə də, onların şəxsi və dövlətçilik taleləri o qədər oxşardır ki, bu haqda maraqlanan və düşünən hər bir insan heyranət etməyə bilmir.

Eyni tarixi gediş, eyni tarixi missiya, eyni tarixi tale qarşısında, eyni mərdlik, eyni mübarizlik, eyni qəhrəmanlıq... Zaman və tarix etibarilə bir-birindən uzaq olduqları qədər də yaxınlıq! Oxşarlıq!

Bəli, bu böyük şəxsiyyətlərdən biri- 500 il bundan əvvəl Azərbaycanın tarixinə günəş kimi nur saçmış Şeyx Heydər oğlu Şah İsmayıl Xətai, o birisi XX əsrdə - nur saçan ilahi təyinatlı, məğlubedilməz və əvəzedilməz dövlət rəhbəri Əlirza oğlu Heydər Əliyevdir.

Bu gün bu iki tarixi şəxsiyyətin həyatı və taleyi o qədər oxşardır ki, düşünürsən, 75 il bundan öncə Şah İsmayıl Xətai 500 yaşında yenidən doğulmuşdur. Bu tale oxşarları, bu ilahi ideyalar və arzular oxşarlığı inkar edilməz real bir faktdir. Budur, beş yüz il əvvəl yağı düşmənlər əhatəsində Azərbaycan dövlətçiliyini quran, parçalanmış Azərbaycanı birləşdirən, müstəqil Azərbaycan dövlətini yaradan və onun müstəqilliyini bütün dünyaya qəbul etdirən Şeyx Heydər oğlu Şah İsmayıl Xətai və beş yüz il sonra yenə də parçalanmış, tayfalara bölünmüş, oyuncağa çevrilmiş, vətəndaş müharibəsi içində can verən, son nəfəsini yaşayan, əhatəsində olduğu dövlətlər tərəfindən bölünüb, pay-puş olunmağa hazırlanmış Azərbaycana bədənə ruh daxil olan kimi daxil olan, bu yorğun, iradəsi sındırılmış, torpaqları satılmış, işğal edilmiş xalqı ölüm-olum savaşına qaldıran, bütün gücü və iradəsi ilə dünyaya qarşı dayanıb Azərbaycan xalqının haqqını, taleyini, tarixini, mənəviyyatını özünə qaytaran, Azərbaycan xalqını öz taleyinin, tarixinin, dövlətinin, torpaqlarının, yeraltı və yerüstü sərvətlərinin sahibi edən, Azərbaycanı dünya dövlətləri sırasına öz adı, öz milləti, öz tarixi, öz bayrağı, öz ordusu, öz mənəviyyatı ilə salan, bütünlükdə isə Azərbaycan xalqını, dövlətini yox olmaqdan xilas edərək müstəqilliyini bərpa edən, əvəzolunmaz Heydər Əlirza oğlu Əliyev!

Möhtərəm Prezident!

Bu bir söz, bir yazı, Sizə xoş gəlmək üçün deyilən kəlamlar deyil, bu bir tarixin təkrarlıq, İlahi eynilikdir!

Bəli, tarix təkrar olur!

Dünən Şah İsmayıl Xətaiyə qarşı duranlar, müstəqil, azad və qüdrətli Azərbaycan dövlətinin yaranmasından qorxuya düşüb, hər cür hiylə və xəyanətlərə əl atanlar, hətta qardaş qırğınlarından belə çəkinməyənlər, xain və şərəfsizlər düşmən qüvvələri təsiri altına düşüb, qardaşına qılınc qaldıranlar, bu gün ən müqəddəs amalı Azərbaycan xalqının azadlığını, xoşbəxtliyini, Azərbaycan dövlətinin qüdrətli bir dövlət kimi təşəkkül tapmasını görmək istəyən Heydər Əlirza oğluna, onun qurduğu və rəhbəri olduğu müstəqil Azərbaycan dövlətinə qarşı dayanıblar. Ancaq Azərbaycanın düşmənləri unutmasınlar ki, bugünkü Azərbaycanın rəhbəri, öz xalqının tarixi və taleyini gözəl bilən, küll halında Azərbaycan dövlətçilik tarixini və dövlətçilik ənənələrini özündə birləşdirən, siyasət və dövlətçilik fatehi Heydər Əlirza oğlu Əliyevdir.

Ona görə də, dostlarımıza müjdə, düşmənlərimizə xəbərdarlıq kimi deyirik: "Yel qayadan heç nə qopara bilməz".

Heydər Əliyev böyüklüyü, Heydər Əliyev dövlətçilik dühası ətrafında yumruq kimi birləşərək, monolit birliyi heç bir qüvvə sarsıda bilməz. Bu gün biz, müsəlman dünyasının birliyi uğrunda çalışdığımız, mübarizə apardığımız halda, içimizdə qardaşın qardaşa qarşı duraraq "müxalifət" adı altında düşmənçilik edən, özümüzü öz içimizdən parçalamağa çalışanlar, dünən Şah İsmayıl Xətəinin qurduğu, bu gün də Heydər Əliyevin yenidən qurub, qoruduğu Azərbaycan dövlətinin və dövlətçiliyinin düşmənləridirlər.

Görən, bu "müxalifət" adlanan insanlar bunun nə böyük tarixi xəyanət olduğunu dərk edirlərmə? Onları tarixi səhvlərdən ibrət dərsi götürüb haqq yoluna, Azərbaycan dövlətçiliyinin qorunmasına və əbədiyaşar olmasına xidmət etmək üçün, Heydər Əliyev Haqqını və Həqiqətini görməyə və bu müqəddəs yolda bir olmağa çağırırıq.

Möhtərəm Prezident!

Yeri gəlmişkən, bu gün müxalifətçilik adı ilə düşmənçilik edən, demokratiya əvəzinə özbaşınalığa rəvac verən, insan hüquqlarını müdafiə pərdəsi altında, qatı dövləti cinayətkarları müdafiə edənlər, nəhayət, öz layiq olduqları yerlərində oturdulmalı, sifətlərindəki maskalar açılmalı

və onların əsl siması xalqa göstərilməlidir. Çünki bu simasız xainlər, 500 il əvvəl yaranmış Azərbaycan dövlətini dağdan öz xain babalarının əməllərinə sadıq olaraq Azərbaycan dövlətçiliyinə qarşı həmişəki kimi düşmənçiliklə məşğuldurlar...

Tarix təkrar olur, bu həqiqətdir. Lakin bu cür təkrarlığı yolverilməzdir.

Möhtərəm Prezident!

Ulu Tanrıdan istəyimiz budur ki, Sizin qurub yaratdığınız bugünkü müstəqil Azərbaycan dövlətinin ömrü, Sizin istəyiniz kimi əbədi olsun.

Zati-aliləri, möhtərəm Prezident!

Biz bilirik ki, Sizin özünüz də əsl Vətən oğlu olduğunuz kimi, Azərbaycan xalqının böyük oğlu, Şah Xətai şəxsiyyətinə də xüsusi münasibət, böyük hörmət bəsləyirsiniz, bu da bizə böyük ümid verir ki, Şah İsmayıl Xətai yenidən Azərbaycan xalqının bugünkü taleyinə, mənəviyyatına, məhz Siz qaytaracaqsınız.

Hörmətli Prezident!

Bu yaxınlarda Azərbaycan xalqının milli bayramı olan Novruz bayramının - Yeni il bayramının Bakı şəhərində keçirilən şənliklərində iştirak etdiyiniz zaman, qədim Şirvanşahlar sarayında Şah İsmayıl Xətai obrazı ilə qarşılaşarkən, Sizin Şah İsmayıl Xətai şəxsiyyətinə xüsusi vurğunluğunuzun və məhəbbətinizin bir daha şahidi olduq. Bu, sanki Azərbaycan xalqının, bütövlükdə böyük türk dünyasının iki nəhəng sərkərdəsinin, iki dahi şəxsiyyətinin, siyasət və söz fəatehinin, iki əvəzolunmaz Millət və Xalq rəhbərinin son dərəcə kövrək və səmimi görüşü idi.

Möhtərəm Prezident!

Bildiyiniz kimi, Azərbaycan dövlətçilik tarixində misilsiz xidmətləri olmuş, böyük tarixi şəxsiyyət, sərkərdə, söz və siyasət dahisi, Şeyx Heydər oğlu Şah İsmayıl Xətəinin anadan olmasının 500 illik yubileyi ərəfəsindəyik. Bizim Sizə müraciətimizdə məqsədimiz, ulu Şah İsmayıl Xətai şəxsiyyətini yad etmək və onun 1501-ci ildə bərpa edərək qurub-yaratdığı və ərazisi 2 mln. 800.000 kv.km-ə bərabər olmuş böyük Azərbay-

can Səfəvilər dövlətinin yaranmasının 500 illik yubileyinin, UNESCO səviyyəsində keçirilməsinin zəruriliyini qeyd etməkdir.

Möhtərəm Prezident!

Biz, bir qrup Azərbaycanın yaradıcı elm adamları belə hesab edirik ki, həm şanlı dövlətçilik tariximizin, həm də onun yaradıcısı Şah İsmayıl Xətəinin yubileylərinin birlikdə qeyd olunması, xalqımız üçün son dərəcə vacib olan tarixi bir hadisə olardı. Dünyada heç bir analoqu olmayan belə bir yubileyin qeyd olunmasının özü də siyasi bir tədbir kimi, yeni müstəqillik əldə etmiş dövlətimizin sivil dünya miqyasında bir daha tanınmasına və təbliğ edilməsinə təkan vermiş olardı. Biz elm, sənət və mədəniyyət adamları da bu fürsətdən bəhrələnərək qədim dövlətimiz və dövlətçilik ənənələrimiz, mədəniyyətimiz haqda dünya ictimaiyyətinə daha geniş, daha ətraflı məlumatlar verə bilmək şansı əldə edə bilərdik. Bu fürsət həm də bizə imkan verərdi ki, böyük Şah İsmayıl şəxsiyyətinə qarşı aparılan məkrli və gizli düşmən təbliğatlarına son qoyaq və əsl həqiqətləri bərpa edək.

Möhtərəm Prezident!

Belə bir şanlı dövlətçilik tariximizdə və Şah İsmayıl Xətai fenomenindən bəhs edən bədii filmin ssenarisinin ərsəyə gəlməsi bizə, həqiqətən, çox böyük axtarışlar, tədqiqatlar və zəhmətlər bahasına başa gəlmişdir. Əgər ssenari əsasında davamçısı olduğunuz Şah İsmayıl Xətəinin bərpa edib yaratdığı Azərbaycan Səfəvilər dövlətinin tarixindən bəhs edən, yüksək sənət meyarlarına cavab verə biləcək çoxseriyalı bədii film çəkilərsə, bu Azərbaycanın kino sənəti və mədəniyyəti tarixində yeni və şərəfli bir səhifə olacaqdır. Bu gün, biz hamılıqla, Sizin kimi müdrik bir insana, dahi bir şəxsiyyətə layiq ola biləcək bir tərzdə yazıb yaratmalıyıq ki, gələcək nəsillər də bu şanlı tariximizi əllərində məşəl kimi ucaldıb, bütün dünyaya işıq saça bilsinlər. Beş yüz ildən sonra da gələcək nəsillər Sizin şəxsiyyətinizdə, Sizin simanızda indiki nəsilə rəhmət oxusunlar.

Möhtərəm Prezident!

Biz inanırıq ki, təklifimizi bəyənəcək, yubileyin UNESCO səviyyəsində keçirilməsi arzumıza həyat verəcəksiniz.

Sizə böyük hörmət və ehtiramla:

1. *Şeyx Əbdül Mahmudov* - kinorejissor, incəsənət doktoru, Azərbaycan Dövlət Mükafatı laureatı. Dövlət sifarişi ilə çəkiləcək "Şah İsmayıl Xətai" filminin ssenari müəllifi və quruluşçu rejissoru.

2. *Oqtay Əfəndiyev* - tarix elmləri doktoru, professor, filmin baş məsləhətçisi.

3. *Fəxrəddin Məmmədov* - tarix elmləri doktoru, professor, filmin məsləhətçisi.

4. *Vilayət Quliyev* - filologiya elmləri doktoru, professor, millət vəkili, filmin məsləhətçisi.

5. *Arif Məlikov* - Azərbaycan Respublikasının xalq artisti, Dövlət Mükafatları laureatı, professor, filmin bəstəkarı.

6. *Həsən Şirinov* - hüquqşünas.

7. *Oqtay Mirqasımov* - kinorejissor, əməkdar incəsənət xadimi, Azərbaycan videokino Birliyinin baş direktoru.

8. *Rasim Balayev* - Azərbaycan Respublikasının xalq artisti, Kinomotoqrafçılar İttifaqının I katibi.

9. *Ziyafət Abbasov* - əməkdar incəsənət xadimi, C.Cabbarlı adına kinostudiyanın direktoru.

10. *Hacı Soltan Axundov* - filmin dini məsələlər üzrə məsləhətçisi.

11. *Rasim İsmayılov* - filmin baş operatoru, Azərbaycan Respublikasının əməkdar incəsənət xadimi, Dövlət Mükafatı laureatı.

12. *Əlisəftər Nail* - şair-dramaturq.

13. *İsmayıl Hacıyev* - jurnalist.

14. *Nurəddin Quliyev* - Naxçıvan MR-in əməkdar artisti, Azərbaycan Milli Akademik Dram Teatrının aktyoru.

**"Şah İsmayıl Xətai"
bəddii filminin yaradıcı qrupu**

MÜSAHİBƏLƏR

(Zamandan asılı olmayaraq ayrı-ayrı müsahibələrində
mövqeləri dəyişməzdir)

MÜSTƏQİLLİYİMİZ ƏBƏDİDİR

"Heydər Əliyev irsi dərin ictimai-siyasi-fəlsəfi elmdir. O bir fənn, elm kimi dərsləklərə salınmalı, təhsil ocaqlarında tədris olunmalıdır."

Həsən Şirinov

Respublikamızın görkəmli ziyalılarından olan Bakı Şəhər Baş Yol Polisi İdarəsinin rəisi, polis polkovniki Həsən Şirinov ölkəmizdə baş verən ictimai-siyasi proseslərdə fəal iştirak etməkdən əlavə, həm də Prezident Heydər Əliyevi fanatikcəsinə sevən şəxslərdən biridir. O, hörmətli prezidentimiz haqqında yazılmış bir çox kitabların, şeir və məqalələrin, müsahibələrin, rəsm əsərlərinin, portretlərin müəllifi kimi də tanınır. Həsən Şirinovun redaksiyamıza təqdim etdiyi bir rəsm əsəri orijinallığı ilə diqqətimizi cəlb etdi. Rəssam Adil Rüstəmovun çəkdiyi bu rəsm əsərinin ideya müəllifi kimi Həsən Şirinov möhkəm təməl üzərində qurulmuş dövlətçiliyimizin müstəqilliyinin, əbədiliyinin qarantı olan real qüvvənin tarixi inkişaf yolunun dialektikasını obrazlı şəkildə çox gözəl ifadə etmişdir. Həmin rəsm əsərini polkovnik Həsən Şirinovdan yenidən aldığımız müsahibə ilə birlikdə oxucularımıza təqdim edirik.

- Həsən müəllim, sizdə Prezident Heydər Əliyevə qarşı böyük məhəbbət hardandır?

- Məgər, Heydər Əliyev sevgisi təkcə məndədir?! Bütün Azərbaycan xalqı onu sevir. Millətini, xalqını, Vətənini sevən hər bir insanda bu sevgi olmalıdır. Dünyanın idarə olunmasında həlledici rola malik olan və Azərbaycana qarşı doğma-ögey prinsipindən yanaşaraq ikili siyasət aparan keçmiş sosializm kimi böyük bir sistemin iqtisadi beyni olan iqtisadçı-alim Baybakovun vaxtilə dediyi "Azərbaycanı və Azərbaycan xalqını Heydər Əliyev qədər sevən ikinci bir adam tanımıram", - müdrik kəlamı sanki Heydər Əliyev qəlbinin dərinliklərində öz Vətəninə və xalqına olan tükənməz sevgi integralının fəlsəfi açıqlama düsturudur. Türk dünyasının əleyhinə olan dünyəvi əks-qüvvələrə

təkbaşına sinə gərərək Azərbaycanı hər cür təhlükədən xilas edən da-hi şəxsiyyət Heydər Əliyevin həyat və mübarizə yoluna nəzər saldıqca, onun fəaliyyətinin dərinliklərinə vardığıca onu dönə-dönə sevirсэн. Bunları görə bilməyənlər, dərk edə bilməyənlər onu sevə bilməzlər! Odur ki, nəticə etibarilə beynimdə yaranan, qəlbimdə çağlayan, mənə həmişə düşündürən bir fikrimi belə ifadə etsəm, daha dolğun çıxardı: Heydər Əliyevi dərk etmə dərəcəsi vətənpərvərlik, alilik və insanlıq ölçü vahididir! Heydər Əliyevi dərk edə bilməyən varsa, problem onun özündədir.

Bəli, kim nə dərəcədə onu dərk edə bilirsə, o, bir o qədər vətənpərvərdir, bir o qədər xəlqilidir, dərin təfəkkürlü ziyalıdır, Vətən oğludur - İNSANDIR! Hər şey insanlıqdan başlayır. İnkişafın, qələbənin, xoşbəxtliyin təməli bəşəri dəyərləri özündə yaşadan insanlıqdır. İnsan olan bəndə Vətən, xalq naminə, ailəsi, övladı naminə, öz həyatı naminə belə onu sevməlidir. Çünki, Allah eləməmiş, Heydər Əliyev olmasaydı, bütövlükdə Qafqaz müharibə ocağına çevrilərdi, özümüzqarışıq Azərbaycanın varlığından belə söhbət gedə bilməzdi!.. Bu səbəbdən də, ona qarşı yaranan ümumxalq məhəbbəti və o məhəbbətin sönməzliyi, "Heydər - xalq, xalq - Heydər" monolit birliyi ilham mənbəyinə çevrilərək nə qədər Heydər Əliyevi yaşadırsa, mübarizəyə ruhlandırırırsa, bir o qədər də düşmən qüvvələri təşvişə salır. Təsədüfi deyil ki, erməni diasporuna xidmət edən dünyəvi əks-qüvvələr daxilimizdəki əlaltıları ilə bütün qüvvələrini bir istiqamətə, yalnız Heydər Əliyev şəxsiyyətinə ləkə yaxmağa, xalqla Heydər Əliyev arasında uçurum yaratmağa yönəldərək çirkin niyyətlərinə nail olmağa cəhd edirlər. Lakin buna heç vaxt nail ola bilməyəcəklər.

Milli azadlıq hərəkatının lideri, müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi və qurucusu kimi Heydər Əliyev və onun ideyaları əbədi olaraq yaşayacaqdır.

Fransanın keçmiş prezidenti F.Mitteranla saat yarımlıq danışığı ilə əsr yarım ərzində ermənilər tərəfindən aparılan əks-təbliğatin haqqımızda yaratdığı pis ictimai rəyi alt-üst edən Heydər Əliyev bu gün uzun illər boyu formalaşan erməni diasporuna qarşı siyasi meydanda mübarizədə üstünlük əldə edərək bütün dünya ictimaiyyətini onlara qarşı qoymuşdur.

O, tək, erməni diasporuna bərabər böyük qüvvədir. Bu yolda ona əməli köməklik göstərən oğlu İlham Əliyevin xidmətləri danılmazdır.

- Heydər Əliyev haqqında ucuz təriflər demək, onu bu dərəcədə geniş təbliğ etmək, yoxsa əməli işlərlə etimadı doğrultmaq lazımdır?

- Bilirsiniz, ağa qara deyən mətbuatı oxuyanda təbliğatın vacibliyini bir daha hiss edirsən. Türk və Azərbaycan xalqının dinc əhalisini amansızcasına qətlə yetirən erməni daşnaklarının öz vəhşiliklərini örtbasdır edərək dünyada əks-təbliğat aparmalarını, erməni diasporunun bu gün bir əsr bundan qabaq olmayan "erməni soyqırımı" uydurmasını iddia edərək dünya ictimaiyyətini çaş-baş salmasını görəndə haqq-ədalət bərqərar olması naminə təbliğatın vacibliyinə bir daha əmin olursan. Həm də ona görə ki, hamı hər şeyi olduğu kimi, düzgün dərk edə bilmir, axı?! Yoxsa oxumaq, öyrənmək, dərslər keçmək, maariflənmək, elmlənmək nəyə lazım idi? Bu baxımdan, Heydər Əliyev irsi dərin ictimai-siyasi-fəlsəfi elmdir. Onu bir fənn kimi dərslərə daxil etmək, öyrənmək lazımdır. Onun Vətən, xalq qarşısındakı qeyri-adi füsunkar xidmətlərinin hamı tərəfindən tam mənası ilə dərk edilməsini təmin etmək üçün geniş təbliğat aparılmalıdır. Bunun üçün mərkəzlər, institutlar yaradılmalıdır. Müqəddəs "Qurani-Kərim"-in belə dərk edilməsi üçün təbliğat lazımdır.

İkincisi də Heydər Əliyev reallıqlarını hərə öz səviyyəsi qədər, öz düşündüyü formada deməklə istəyini bildirirsə və bu zaman haradisa ifrata varırsa, bunu ucuz tərif kimi adlandırmaq yox, həmin adamın savad, düşüncə səviyyəsini, daxili dünyagörüşünü təyin edən bir amil kimi qiymətləndirmək lazımdır və bu, düzgün başa düşülməlidir, lağa qoyulmamalıdır. Lağa qoymağın özü əks təbliğatdır. Bu isə düşmən dəyirmanına su tökməkdən başqa bir şey deyil.

Söz yox ki, əməli fəaliyyət, göstərilən etimadı doğrultmaq insanı xarakterizə edən əsas cəhətlərdən biridir.

- Siz etiraf edin ki, vəzifə naminə sədaqət nümayiş etdirənlər, tərifləyənlər də var.

- Yalnız vəzifə naminə sədaqətlilik qulluqçuluqdur. Kobud desək, bu, əqidəsizlikdir. Əqidəsiz adamlar isə yelkənsiz qayığa bənzər, vaxtı, istiqaməti, məkanı bilinməz. Hansı təsir güc gəlsə, o tərəfə gedər. Obrazlı desək, beyni mədəsinə tabe olmaq - başqa canlılara xas xarakterik xüsusiyyətdir. Belələrinə mən buqələmun kimi baxıram. Düşdükləri şəraitdə xarici müdaxilələrdən özünü qorumaq üçün şəkildən-şəklə, rəngdən-rəngə düşürlər. Təki canı salamat olsun. İndi görürsən, adi bir işçini belə vəzifədən çıxaran kimi o boyda şəxsiyyətə düşməni kəsilir. İnsan vəzifədə olanda da, olmayanda da əqidəsindən dönməməlidir. Heydər Əliyev şəxsiyyətinə münasibət, sevgi, məhəbbət hakimiyyətdə vəzifə tutmaqla əlaqədar olmamalıdır. Əgər Heydər Əliyevin fərmanı ilə mənə ölüm hökmü oxunarsa və məndən son söz tələb olunarsa, mən son sözümdə bu fərmana qol çəkən barmaqlardan öpməyi tələb edərdim. Mən zənn edərdim ki, mənim haradasa özümün dərk edə bilmədiyim səhvim olub. Çünki Heydər Əliyevin atdığı bütün addımlar millətin, dövlətin mənafeyi naminədir.

Yeri gəlmişkən qeyd edim ki, bizim üçün əziz olan o müqəddəs gün yaxınlaşıb. 10 may xalqımızın xilaskarı, dünya şöhrətli siyasətçi, görkəmli dövlət xadimi, möhtərəm Prezidentimiz Heydər Əliyevin doğum günüdür. Fürsətdən istifadə edib, bu münasibətlə onu səmimi qəlbdən təbrik edir, ona uzun ömür, möhkəm cansağlığı, Azərbaycanın əbədililiyi naminə titanik fəaliyyətində yeni-yeni nailiyyətlər, uğurlar arzu edirəm!

Arzum budur ki, Ulu Tanrı Azərbaycan xalqına yar olsun. Ona imkan versin ki, Azərbaycanın və Azərbaycan xalqının xoşbəxt gələcəyi naminə qarşısına qoyduğu bütün arzu, məqsəd və məramlarını tam həyata keçirə bilsin! Qarabağ problemi həll olunsun. Xilaskarımız Heydər Əliyevin Dağüstü parkda (Kirovun heykəlinin yerində) qızıldan abidəsi ucaldılsın, açılış lentini də özü öz əllərilə kəssin!

Balaca Heydərimiz Heydər Əliyev amallarının davamçısı olaraq arzu-larımızın qəhrəmanına çevrilsin!

*"Azad Azərbaycan" qəzeti,
11.05.2001*

DAĞLIQ QARABAĞ PROBLEMİNİN ÇÖZÜLMƏSİ YALNIZ İKİ DÖVLƏTİN İSTƏYİNDƏN ASILI DEYİL

- Həsən müəllim, Dövlət Yol Polisi İdarəsində Heydər Əliyevə həsr etdiyiniz "Fəxri guşə"də ABŞ-ın Nyu-York şəhərində yerləşən BMT-nin iqamətgahında sülh rəmzi olaraq lüləsi düyünlənmiş tapança fiqurunun yanında hörmətli Prezidentimizin ayaq üstündə durmuş fotosəklini görmüşdüm. (Həmin şəkli Həsən Şirinov özü redaksiyamıza təqdim edib). Bu gün "Atatürk" Beynəlxalq Sülh Mükafatı dövlət başçımıza təqdim olunduğu zaman başqa heç bir yerdə rast gəlmədiyim həmin şəkil istər-istəməz gözümlün qarşısında canlandı və Heydər Əliyev siyasi fəaliyyətinin incəliklərinə necə vardığınızı düşünərək sizə məhz belə bir sualla müraciət etmək istəyirəm: Heydər Əliyevə "Atatürk" Beynəlxalq Sülh Mükafatı verilməsi ilə əlaqədar hansı hissləri keçirdiniz?

- Mənim sevincimin həddi-hüdudu yoxdur, milli qürur hissi keçirirəm. Ona görə ki, xalqımızın xilaskarı, sevimli prezidentimiz türk dünyasının ən yüksək mükafatı olan "Atatürk" Beynəlxalq Sülh Mükafatına layiq görülmüşdür. Millət atası, xilaskar Ulu Heydər Lixtenşteyn dövlətinin BŞT-yə bəxş etdiyi "Rədd olsun müharibə, rədd olsun zorakılıq" rəmzi kimi lüləsi susdurulmuş odlu silahın abidəsi yanında sevinclə dayanıb şəkil çəkdirməsi məhz onun sülhməramlı ürək döyüntülərinin bariz ifadəsidir. Böyük Öndər Mustafa Kamal Paşanın "Yurdda sülh, cəhanda sülh" şüarının tələblərini Heydər Əliyev özünün "Qoy ədalət zəfər çalsın" prinsipi əsasında daim həyata keçirmişdir. Azərbaycan dövlətini tam məhv olmaqdan və xalqını oddan-alovdan qurtarmış, ölkədə vətəndaş müharibəsinin qarşısını almışdır. Etnik təmizləmə siyasətinə qarşı çıxmış, insan hüquqlarının müdafiəçisi kimi mübarizə apararaq Ermənistan-Azərbaycan münacişəsində bu günə qədər davam edən atəşkəsə nail olmuşdur. Ölkədə və regionda sülhün qarantı olan Azərbaycan dövlətinin banisi, millət atası, məğlubedilməz Heydər Əliyev həm ölkədə,

həm regionda sülhün möhkəm təməlini qoydu. Nəticə etibarilə, Sovetlər Birliyinin dağılması ilə əlaqədar yeni yarana biləcək dünya müharibəsinin ağırlıq mərkəzinin ilk qaynar nöqtəsi kimi Azərbaycanı düşünən dünyaya birliklərinin diqqətindən yayındırdı, hətta bütünlükdə Azərbaycan-Qafqaz orbitindən çıxardı. Eyni zamanda bütün beynəlxalq aləmdə bu istiqamətdə mübarizə apararaq Heydər Əliyev sülhün carçısı kimi özünə layiq nüfuz qazanmışdır. Bütün bunlara görə Heydər Əliyevə "Atatürk" Beynəlxalq Sülh Mükafatının verilməsi olduqca ədalətli və obyektiv qərardır.

- İstanbul sammiti yaxınlaşdıqca Dağlıq Qarabağın taleyi ilə bağlı narahatlıq daha çox müşahidə olunur. Bu yaxınlarda dövlət başçısına Azərbaycanın tanınmış bir qrup ziyalısi müraciət edərək bu sahədə aparılan danışıqların ictimaiyyətə açıqlanmasını xahiş etmişdir. Dövlət başçısı onları qəbul edərək bir çox incə mətləbləri açıqladı. Sizcə, dövlət başçısının yeritdiyi siyasətin detalları ilə açıqlamasına ehtiyac varmı?

- Buna heç bir ehtiyac yoxdur. Əvvəla, ona görə ki, bu işi aparan siyasət aləmində, eləcə də bütün dünyanın idarə olunmasında həlledici rol oynaya bilən dünya dövlətlərinin siyasət korifeyləri belə nəhəng dövlət və siyasət xadimi kimi Heydər Əliyevlə hesablaşırırlar. Məncə, siyasət dünyasında Heydər Əliyev kimi nəhəngi olan xalq narahatlıq hissi keçirməməlidir. Və bu sahədə onun işinə qarışmaq maneçilikdən başqa bir şey deyildir. Hansı ki, vaxtı ilə Yer kürəsinin üçdə bir hissəsini əhatə etmiş nəhəng sosializm sisteminin iqtisadi beyni olan Baybakovun təbircə desək, Azərbaycanı və Azərbaycan xalqını Heydər Əliyev qədər sevən ikinci bir adam yoxdur.

İkincisi, siyasətin dərinliyi elə onun nəticələrinin başqaları tərəfindən əvvəlcədən dərk edilməməsindədir. Əks halda, maraqlı olan əks qüvvələr bundan bəhrələnərək öz siyasi gedişlərini müəyyən etmiş olarlar. Odur ki, bu açıqlamalar Heydər Əliyev siyasətində mat olmuşların vəziyyətdən çıxmalarına şərait yaratmaqdan başqa bir şey deyildir.

- Siz İstanbul sammitindən nə gözləyirsiniz?

- İstanbul sammitində dövlətimiz üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən qərarlar qəbul olunacaqdır. Xüsusilə Bakı-Ceyhan İxrac Kəmərinin çəkilməsi haqqında imzalanacaq dövlətimizin neft strategiyasının reallaşmasında və müstəqilliyimizin bir daha möhkəmləndirilməsində "Əsrin müqaviləsi"nin davamı olaraq ikinci həlledici təkan olacaq.

O ki qaldı Dağlıq Qarabağ məsələsinə, onu deyə bilərəm ki, bu gün Heydər Əliyevin siyasəti nəticəsində Azərbaycan müstəqil olduğu qədər Ermənistan müstəqil dövlət deyildir. *Başqa sözlə desək, Heydər Əliyev bütün xarici və daxili təzyiqlərə mətanətlə sinə gərərək ölkəni müstəqil idarə edirsə, Ermənistan prezidenti R.Koçaryan isə əksinə, idarə olunur. Odur ki, hər iki dövlət bu gün əl-ələ verib barışmaq istəsə də belə, üçüncü maraqlı dövlətlər buna imkan verməyəcəklər!* Buna baxmayaraq, bizim gözüümüz qarşısında cərəyan edən siyasi proseslər axınında Heydər Əliyevin siyasi mübarizə xətti özünəməxsus bir trayektoriya ilə irəliyə gedir. Lissabon sammitində bu mübarizə kulminasiya nöqtəsinə çatdı və Ermənistandan başqa bütün dövlətlərin (54 dövlətdən 53-nün) dəstəyinə nail oldu və nəticədə Ermənistan prezidenti L.T.Petrosyana "hə" deməkdən başqa çıxış yolu qoymadı.

Belə bir vəziyyətdə müstəqil siyasət apara bilməyən Ermənistan iqtidarı isə idarə olunduqları xarici qüvvələrin dəstəyi ilə yeganə çıxış yolunu prezidentin istefa verməsində gördülər və nəticədə qarşıya qoyulmuş məsələlərin həllində yeni problemlər yaratdılar.

Üstəlik, onlar Lissabon sammitinin prinsipləri ilə razı olmadıqlarını bu günə qədər də dünya ictimaiyyətinə car çəkirlər.

Maraqlıdır ki, Lissabon sammitinin prinsiplərinə olan dəstəyimizə qarşı çıxış edən daxilimizdəki qeyri-sağlam müxalif qüvvələrin də mövqeləri onların mövqeləri ilə üst-üstə düşür. Göründüyü kimi, İstanbul sammiti ərəfəsində DQ probleminin həlli istiqamətində aparılan təkbə-tək danışıqların müsbət nəticə verəcəyini ehtimal edən əks qüvvələr Ermənistanda misli görünməmiş terrora əl atdılar. Bəli, dahi Heydər Əliyev dünyada yeni siyasi təfəkkürün formalaşması istiqamətindəki apardığı sivil siyasi mübarizəyə qarşı siyasi proseslərin gedişatını kənardan müşa-

hidə edən üçüncü qüvvələrin xüsusi xidmət orqanlarının əli ilə terrora əl atdılar. Bu, onlarda acizlik əlaməti olmaqla bərabər, Heydər Əliyev siyasətinin dünya miqyasındakı məğlubedilməzliyinin təntənəsi idi. Odur ki, Dağlıq Qarabağ probleminin həlledilməsi təkcə iki dövlətin istəyindən asılı olmayan çox mürəkkəb bir problemdir. Ona görə də bu problemin həlli yalnız dünyada gedən bütün ictimai-siyasi prosesləri düzgün təhlil edə bilən, baş verə biləcək hadisələri əvvəlcədən duyan və yarana biləcək təhlükələri aradan qaldırmaq üçün gələcək işləri ilə tarazlaşdıraraq zərərsizləşdirən və xalqımızın rifahı naminə nəticə etibarilə əlaqələndirə bilən Heydər Əliyev kimi siyasi dövlət xadimindən asılıdır.

- Müxalif qüvvələr İstanbul sammitində guya torpaqlarımızın verilməyə barədə şərtlər yayırlar. Siz buna necə baxırsınız?

- Birinci, torpaqların verilməyə barədə şərtlər yayanlara fikir verin, görün, onlar kimlərdir. Onlar həmin o adamlardır ki, bundan əvvəl hakimiyyətdə olmuş və öz hakimiyyətləri dövründə həmin torpaqları vermişlər. İndi söhbət onlar tərəfindən verilmiş həmin torpaqların geri alınmasından gedir. Bəli, narahatlıq keçirmələrinə əsas var, çünki onların verdiyi torpaqları Heydər Əliyev geri qaytaracaqdır. Həmin bu qüvvələr yaxşı dərk edirlər ki, işğal olunmuş torpaqlarımızın geri alındığı halda Heydər Əliyev ideyaları əbədi yaşayacaqdır və millət atasının yaratdığı və qurduğu müstəqil Azərbaycan dövləti əbədi olacaq və söz yox ki, siyasi hakimiyyət də onun davamçılarının estafetinə dönəcəkdir.

Bunun müqabilində isə müxalifət adı altında canfəşanlıq edən vəzifə hərisləri hakimiyyətdən birdəfəlik məhrum olacaqlar. İndiyə qədər etdikləri əməllərinə görə xalq qarşısında məsuliyyət daşıyacaqlar. Odur ki, Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin və Dağlıq Qarabağ probleminin həll olunmamasında bir çox ermənipərəst dövlətlər kimi türk dünyasının əleyhinə yönəlmiş xarici xidmət orqanlarının qrantı hesabına yaşayan bu muzzdlu qüvvələr də maraqlıdır.

*"Azad Azərbaycan" qəzeti,
17 noyabr 1999*

DAĞLIQ QARABAĞ PROBLEMİNİN HƏLLİ MİLLİ BİRLİYİMİZDƏN ASILIDIR

- Həsən müəllim, siz hüquq-mühafizə orqanlarında öz xidməti vəzifənizi icra etməklə bərabər, ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında da fəal iştirak edir, daxili və xarici siyasətimizin vacib problemləri barədə mediada vaxtaşırı çıxışlar edirsiniz. Əvvəlcə deyin, görək, "Azad Azərbaycan" qəzetini oxuyursunuzmu?

- Sizin qəzetin adından çox xoşum gəlir. Doğrudan da, azadlıq, demokratiya və müstəqillik bizim əsas arzumuzdur. Xüsusilə, qəzetin üz səhifəsində Azərbaycanın uçan quşu xatırladan xəritəsi ilə ifadə olunmuş "Azad Azərbaycan" məni daha çox təsirləndirir. Həmişə düşünürəm, necə edək ki, şəkildəki kimi səmada uçan, işıqlı gələcəyə doğru irəliləyən azad Azərbaycanımızın qanadları heç vaxt yorulmasın! Müstəqilliyə doğru əbədi ucsun!

- Həsən müəllim, siz Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin əbədi olmasını arzulayırsınız. Sizcə, müstəqilliyimizin yolunda ən böyük maneə nədir?

- Müstəqilliyimizin yolunda ən böyük maneə öncə ərəzi bütövlüyümüzə edilən qəsdlər, təcavüzlər, Dağlıq Qarabağ problemi və digər milli-etnik zəmində süni surətdə yaradılmış separatizm meyilləri, ölkəmizin daxilində olan siyasi partiyaların bir-biri ilə qeyri-sağlam formada didişməsi və bir də bəzi məmurların mənəviyyatlarını tapdalayaraq rüşvətə yuvarlanmasıdır. Bunlar ən təhlükəli meyillərdir.

- Həsən müəllim, keçək elə Dağlıq Qarabağ problemi mövzuna. Sizinlə şərikəm ki, bu gün Azərbaycan dövlət müstəqilliyi üçün ən böyük təhlükəli amil Dağlıq Qarabağ məsələsidir. Gəlin, söhbətimizi elə bu mövzuda quraq. Digər məsələlərə isə gələn söhbətlərimizdə toxunarıq. Ümumiyyətlə, Dağlıq Qarabağ probleminin mahiyyəti haqqında nə deyə bilərsiniz?

- Dağlıq Qarabağla əlaqədar problemlər bu gün yaranmamışdır. Bu problemin kökləri hələ XVII-XVIII əsrlərə təsadüf edərək təməli

I Pyotrun və II Yekaterinanın dövrlərində qoyulmuşdur. Daha sonra türk birliyinin əleyhinə olan əks-qüvvələr onu milli münaqişə zəmnində bu günə qədər qızıışdıraraq davam etdirmişlər. Lakin bu davamiyyət müxtəlif dövrlərdə müxtəlif xarakter almışdır. Belə ki, Heydər Əliyev dövründə o problem tənəzzülə uğramış, əl-qol açmağa imkan tapmamışdır. İstər keçmiş Sovetlər Birliyində, istərsə də ondan sonra tarixə nəzər salsaq görürük ki, Heydər Əliyev hakimiyyətdə olmayan dövrlərdə Dağlıq Qarabağ problemi həmişə baş qaldırmışdır. Sual olunur: bəs, niyə Dağlıq Qarabağ problemi məhz 1988-ci ildə Heydər Əliyev Siyasi Büronun üzvlüyündən kənarlaşdırıldıktan sonra başladı?! Söz yox ki, qondarma "yenidənqurma" şüarı altında birləşən mürtece əks-qüvvələr Heydər Əliyevi 1988-ci ilin oktyabrında Siyasi Büro üzvlüyündən azad etməyə nail oldular və ondan heç bir həftə keçməmiş Dağlıq Qarabağ problemi yenidən qızıışdı. Beləliklə, keçmiş Sovetlər Birliyinin ən nüfuzlu şəxsiyyətlərindən biri olan Heydər Əliyevin hakimiyyətdən kənarlaşdırılmasından dərhal sonra Dağlıq Qarabağ problemini ortaya atan qüvvələr I Pyotrun nəsihətlərinə sadıq qalaraq (I Pyotr nəsihət edirdi ki, əgər siz hər hansı dövləti işğal edib dağıtmaq istəyirsinizsə, əvvəlcə həmin dövlətin içərisindən ən axmağını hakimiyyətə gətirin) Ə.Vəzirov, A.Mütəllibov kimilərinin Azərbaycana rəhbər təyin edilməsinə nail oldular. Nəticə isə göz qabağındadır. Əgər müdrik xalqımızın tələbi və təkidi sayəsində fitri dövləti idarəetmə təcrübəsinə malik olan dahi Heydər Əliyev hakimiyyətə gəlməsəydi, bu gün Azərbaycandan və Azərbaycan dövlətçiliyindən heç bir söhbət gedə bilməzdi...

İndi də böyük şəxsiyyət gecəli-gündüzlü Azərbaycan dövlətçiliyinin möhkəmlənməsi uğrunda, taleyüklü problemlərin həlli istiqamətində çalışır, Dağlıq Qarabağ problemi kimi mühüm məsələnin müsbət həllində məqsədyönlü mübarizə aparır.

- Həsən müəllim, məlumdur ki, Dağlıq Qarabağ probleminin həll olunmasında Heydər Əliyev sülh və danışıqlar yolunu əsas götürür. Ona görə də dövlət başçısı son iki ayda iki dəfə Cenevrəyə, Ermənistan prezidenti R.Koçaryanla danışıqlara gedib. Azərbaycan müxali-

fəti isə Heydər Əliyevi ermənilərlə gizli danışıqlarda günahlandırır. Onlar hay-küy salırlar ki, guya iqtidar Dağlıq Qarabağı ermənilərə vermək fikrindədir. Sizcə, bu fikirlərin əsası varmı?

- Əvvəla, bu fikirlərin heç bir əsası yoxdur. Xalqımızın inkişaf etmə-sində və milli şüurumuzun formalaşmasında başlıca rolu olan Heydər Əliyev kimi dahi şəxsiyyəti günahlandırmağın özü böyük günahdır, cina-yətdir. O, prezidentlikdən, iqtidar sahibi olmaqdan öncə, millətini və xal-qını bütün Azərbaycanı oddan-alovdan xilas edən və onu inkişaf etdirə-rək dünyaya tanıtdıran yeganə şəxsiyyətdir. Bu, bir aksiomdur, bunu bü-tün dünya ictimaiyyəti təsdiqləyir, hətta düşmənlər də...

İkincisi, mətbuatdan və dünya ictimaiyyətindən gizli aparılan bu da-nışığ əslində xalqdan gizli deyildir. Axı, ona bir nəfər kimi niyə baxırlar? O, bir prezident kimi Azərbaycan xalqını təmsil edir, onun apardığı siya-sət bütün Azərbaycan xalqının iradəsini ifadə edir.

Eyni zamanda, danışıqların gizli, vasitəçi olmadan aparılması daha məqsəduyğundur. Əks halda, bir çox mətbuat işçiləri, o cümlədən söz güləşdirən süni siyasətçilər hadisələri olduğu kimi yox, dərk etdikləri ki-mi, özü də fərqi nə varmadan qəzet səhifələrinə çıxarır, ümumi işimizə əngəl törədərək dövlətçiliyimizin əleyhinə çalışan qüvvələrə kömək et-miş olurlar. Bu gün Heydər Əliyev siyasətinə şübhə ilə yanaşanlar bilə-rəkdən bu mövzunu ortaya atmaqla, aranı qatıb bulanıq suda öz balıqla-rını tutmaq niyyəti güdməklə hər şeydən əvvəl xalqı öz şəxsi mənafele-rinə qurban verməyə hazır olduqlarını bürüzə verirlər. O siyasətçi ki bi-rinci addımını atmamış nə etmək istədiyi bilinirsə, daha o, siyasətçi de-yil ki!..

Siyasətdə elə incə nüanslar var ki, onları vaxtından qabaq açıqlamaq, məxfiliyi pozmaqla - illərlə qurub-yaratdığın və tamamlamaqda olan böyük işləri bir anda puça çıxara bilərsən. Odur ki, əsl siyasətin mahiy-yyəti onun mənasının vaxtından əvvəl yox, nəticə etibarilə aşkarlanma-sında qiymətləndirilir. Belə ki, siyasət aysberqinin ictimai-siyasi prose-sinin iştirakçılarna görünməyən tərəfləri vardır ki, bunu da bütün tərəf-ləri ilə görə bilmək qabiliyyətinə malik olmaq xüsusiyyəti yalnız siya-sət korifeylərinin həsəd apardığı dahi Heydər Əliyevə məxsusdur. Ona

görə də Dağlıq Qarabağ və ümumiyyətlə, Azərbaycanın müqəddəratı ilə bağlı beynəlxalq problemlərin həlli ancaq o kişinin əlindədir, başqa heç kimin!

Bütün bunları yaxşı başa düşən əks-qüvvələrə xidmət edənlərin hi-mayədarlığı ilə təəssüflər olsun ki, qəzet səhifələrində özümüzün iştirakı olduğumuz hadisələrin belə, yanlış formada təbliğ edilməsinə geniş yer verilir. Bunlar kimə və nəyə xidmət edirlər? Çox qəribədir...

Elə götürək Lissabon sammitini. Nə qədər əks-təbliğatlar aparılır. Lakin unutmamaq olmaz ki, keçmiş Sovetlər Birliyi dağılana qədər və on-dan sonra haqqında mənfi ictimai rəy yaradılmış Azərbaycanın haqq sə-sini dünyaya yayan və dünya ictimaiyyətini bizi müdafiəyə qaldıran da-hi Heydər Əliyevi heç bir qüvvə öz haqq yolundan döndərə bilmədi. Yal-nız "hə" deməyə məcbur qalan və təkləşən ermənilər öz prezidentlərini dəyişməkdən başqa çıxış yolu tapmadılar. Yalnız ondan sonra rəhbərli-yin dəyişməsinə bəhanə edərək yeni rəhbərlə yeni danışıqlara başlamaq-la yeni problemlər yaratdılar. Bu qədər titanik zəhməti dərk etməmək-nadanlıq, görməmək - nankorluqdur.

Və yaxud götürək, "Əsrin müqaviləsi"ni. Burada da "Əsrin müqavi-ləsi"nin imzalanmasına nail olmaqla ölkəmizin uzaqgörən Prezidenti Heydər Əliyev öz müdrik siyasəti ilə burulğana gedən Azərbaycan gə-misini xilas etməklə bərabər, onun üzərinə hücumla hazırlaşmaqda olan dünyəvi əks-qüvvələri yerində oturtdu. Məhz buna görə idi ki, Azər-baycanın məhvinə çalışan həmin qüvvələr hər vasitə ilə bu müqavilə-nin baş tutmasına mane olmağa çalışırdılar; terrora əl ataraq Afiyyədin Cəlilov və Şəmsi Rəhimov kimi görkəmli dövlət xadimlərinə sui-qəsd edib onları vəhşicəsinə qətlə yetirdilər, lakin dahi Heydər Əliyevi tut-duğu yoldan döndərə və iradəsini sarsıda bilmədilər. Əksinə, 1994-cü ildə bağlanmış "Əsrin müqaviləsi" 1997-ci ildə öz bəhrəsini verdi və haqlı olaraq xalq 12 noyabr 1997-ci ili ilkin neftin çıxarılması və nəqli günü kimi bayram etdi. Bütün bunları görən beynəlxalq səviyyəli əks-qüvvələrin, xalqın təkidi və tələbi ilə hakimiyyətə gətirilən və xalqını bütün varlığı ilə sevən, dövlətinə sadıq olan bir dahinin - Heydər Əliyev kimi şəxsiyyətin öz ölkəsinə rəhbərlik etməsini heç də gözləri

götürmür. Həm də ona görə ki, bu gün Azərbaycanın bütün iqtisadiyyatını, yeraltı və yerüstü sərvətini öz xalqına məxsus edən və böyük dövlətlərlə tərəf müqabilində öz malının sahibi kimi çıxış edən Heydər Əliyev kimi rəhbər çoxlarına xoş gəlmir. Odur ki, Dağlıq Qarabağ problemindən həm də Heydər Əliyev şəxsiyyətinə ləkə cəhdi kimi istifadə olunur. Burada da məqsəd onun hakimiyyətini devirməklə Azərbaycan xalqının və dövlətçiliyinin mənafeyinə zidd əqidəli adamları hakimiyyətə gətirmək və nəticədə, Azərbaycanı parçalamaq - məhv etməkdir.

- Dağlıq Qarabağ probleminin optimal həlli yolları və vasitələri haqqında daha nə deyə bilərsiniz?

- Dağlıq Qarabağ probleminin optimal həlli yolu hörmətli Prezidentimizin çox düzgün seçdiyi sülh yoludur. Bu yolla da Heydər Əliyev siyasətinin məntiqi nəticəsi kimi Dağlıq Qarabağ problemi həll olunacaqdır.

- Sizcə, Dağlıq Qarabağ nə vaxt həll olunacaq?

- Nə qədər bütün xalq, bütün siyasi qüvvələr hörmətli Prezidentimiz Heydər Əliyevin ətrafında sıx birləşəcəklər bir o qədər də tez həll olunacaq. Dağlıq Qarabağ probleminin həlli milli birliyimizdən asılıdır.

*"Azad Azərbaycan" qəzeti,
1 sentyabr 1999*

HEYDƏR ƏLİYEVİ SEVMƏYƏN VƏTƏNİNİ, XALQINI SEVƏ BİLMƏZ

- Həsən müəllim, son dövrlər, xüsusilə YAP-ın II qurultayı ərəfəsində Azərbaycan müxalifətinin iqtidarın siyasətinə, xüsusilə Heydər Əliyev şəxsiyyətinə qarşı haqsız hücumları güclənmişdir. İsa Qəmbər İlham Əliyevin YAP-ın daimi hakimiyyətdə olacağı ilə bağlı bəyanatını "arzu, xəyallar silsiləsi" adlandırır. Sərdar Cəlaloğlu isə iqtidarın 8 illik hakimiyyət dövrünü "qanunsuz hakimiyyət dövrü" kimi qiymətləndirir. Sizcə, müxalifətin bu fikirləri nə dərəcədə əsaslıdır?

- Azərbaycan milli mənafeyinə xidmət etməyən, dağıdıcı xətt götürən qeyri-sağlam müxalifətin sıralarında özləri-özlərini "lider" adlandıran, yalnız vəzifə xülyası ilə yaşayan radikal müxalifət müstəqil Azərbaycan dövlətini banisi və qurucusu, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevə və onun siyasi kursuna qarşı çıxmaları dəniz ləpələrinin sıldırım qayalara çırpılaraq dağılan köpüklərinə bənzəyir. "Vətən" deyəndə yaşadıkları küçələrini, "xalq" deyəndə öz qohum-əqrəbalarını düşünən sönük təfəkkürlü bu "demokratlar" 1992-ci ildəki "müqəddəs" andlarına sadıq qalaraq nəinki bütün fəaliyyətlərini, hətta mənəvi təfəkkür səviyyələrinin inkişafını belə dondurmuşdurlar. Hələ SSRİ dağılan ilk dövrdə meydanlarda birinci katibi küçə söyüşləri ilə kim təhqir edirdisə, onu bir "inqilabçı", bir "demokrat", "dahi" kimi qələmə verərək özlərinə başçı hesab edir və onun ətrafına yığılaraq ona oxşamağa çalışırdılar. O deviz altında bir-biri ilə vuruşaraq birinci olmaq uğrunda mübarizə aparırdılar. Heç dəyişməyiblər, indi də elədirlər. Odur ki, bu dar düşüncə sahiblərini xalqın taleyi düşündürə bilməz. Hələ bir az da dərinə gedəndə - onları maliyyələşdirən məlum xarici fondların, dövlətlərin ayrı-ayrı rəhbərlərinin bizə qarşı münasibətlərini və kimliyini araşdıranda onların xalqımıza qarşı nə dərəcədə xəyanət mövqeyində olduqları aşkar olur. Aydınır ki, belə qüvvələr Azərbaycanın mənafeyini müdafiə edə bilməzlər. Belə ki, paklığı və müqəddəsliyi, vətənə və xalqa sədaqətliliyi ilə əlçatmaz zirvədə

olan Heydər Əliyev şəxsiyyətinə ləkə yaxmaq cəhdləri tulanın aya hürməsinə bənzər. Bu, erməni lobbisinə dəstək verməkdən və onların dəyirmanına su tökməkdən başqa bir şey deyildir. Bu isə Azərbaycana, onun gələcəyinə, bütün türk dünyasına xəyanətdir. Sual olunur: əgər belə deyilsə, onların arxalandıqları dövlət və qurumlar niyə bəs hüquqları tapdanan bir milyondan artıq Azərbaycan qaçqınlarını yox, onları müdafiə edirlər? Niyə Azərbaycanın haqq səsinə qulaqardına verib torpaqlarımızı işğal edən erməni terrorçularını müdafiə edirlər. Yox əgər bu radikal müxalifət həqiqi vətənpərvərdirlərsə niyə torpaqlarımızı işğal edənlərə və bu işğalçıları müdafiə edənlərə qarşı bir kəlmə də söz demir, yalnız xalqımızın və dövlətimizin xilaskarı, bütün dünyanın qibtə və həsəd etdiyi xilaskarımız cənab Heydər Əliyevin şəxsiyyətinə ləkə yaxmaq üçün həmin qüvvələrin diqtəsi ilə şər-böhtanlar yağdırırlar. Elə bu torpaqlarımızın işğal olunmasının əsas baskarı onlar özləri deyilmi? Əgər onlar yox, vaxtında Ulu Öndər Heydər Əliyev hakimiyyətə gəlsəydi, heç bu torpaqlar işğal olunmaz və sonrakı davamiyyət də baş verməzdi. Yaxşı deyiblər ki, xalqını, vətənini sevən ona xidmət etmək istəyən əlindən gələn işdən yapışar.

Heydər Əliyev fenomeni bir aksiom olaraq inkaredilməzdir. Bu inkaredilməzliyi dərk edə bilməyənlər sağlam düşüncə sahibi ola bilməz. Belələri xəstə təxəyyülün məhsullarıdır. **Heydər Əliyevi sağlam düşüncə sahibi olaraq bilə-bilə dananlar isə xalqımızın açıq-aydın düşmənləridir. Heydər Əliyevi dərkətmə dərəcəsi insanlıq ölçü vahididir. Onu kim nə dərəcədə dərk edirsə, bir o qədər də xəlqi, vətənpərvər və böyük insandır. Heydər Əliyevi sevməyən vətənini, xalqını sevə bilməz. Öz xalqının ona olan sarsılmaz inamı və sönməz məhəbbəti ilə nəfəs alan Ümummilli Lider Heydər Əliyevin amalları əbədi olaraq yaşayacaqdır.**

- İlham Əliyevin şəxsiyyətinə müxalifətin son hücumları nə ilə bağlıdır? Onlar nədən narahatdır?

- Birincisi, Azərbaycanda sağlam müxalifət yoxdur. İkincisi, Heydər Əliyev bütün parametrlərinə görə onlardan müqayisə olunmaz dərəcədə qat-qat üstündür. Üçüncüsü isə Heydər Əliyev kimi tarixi şəxsiyyətin

göstədiyi böyük xidmətlərinə, titanik ictimai-siyasi fəaliyyətinə göz yuman, ağa bilərəkdən qara deyən bu kimi müxalif qüvvələrdən hələ bir həmin missiyanın davamçısı olan İlham Əliyev haqqında da siz müsbət fikir gözləyirsiniz? İlham Əliyevin siyasət aysberqinin görünməyən çox hissəsi müxalifət üçün dərkəndilməzdir. Hələ bu görünən hissəsi onları təşvişə salıb. Çünki Heydər Əliyev siyasətinin davamiyyəti İlham Əliyevin hakimiyyətə gəlişi ilə əbədləşir. Bu isə Azərbaycanın müstəqilliyinin əbədiyyəti və eyni zamanda xalqın taleyi ilə oyun oynayan bu vəzifə hərislərinin son ümid çırağının da sönməsi deməkdir. Bütün bunlar onları vahiməyə salır, çünki onları xalq yox, özləri maraqlandırır. Bir anlığa 1992-1993-cü ilin yayına qayıdaq. AXC-Müsavət rəhbərliyi idarəçiliyi və ölkəyə nəzarəti tam itirəndə Azadlıq meydanında qurulacaq dar ağacından asılmaq qorxusu altında xalqı və dövləti düşmənlərin ümidinə qoyub canlarını götürüb qaçanda da, görməmişcəsinə vəzifələrini donduraraq Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsi üçün yalvaranda da onlar xalqı yox, özlərini düşünmüşdülər.

Onlar zənn etmişdilər ki, terroristlərlə tək-tənha, üz-üzə qoyduqları Heydər Əliyev, iraq mən dediyimdən, fiziki cəhətdən məhv olacaq və onlar yenidən "dondurduqları" vəzifələrinə qayıdacaqlar. Lakin zaman və tale Allahın hökmü ilə öz düzgün həllini tapdı. Fikir verin, vətəndaş müharibəsi vəziyyətinə gətirib çıxardıqları Azərbaycanı xilas edən Heydər Əliyevə xalq naminə, Vətən naminə minnətdar olmasalar da heç olmasa özlərinin ölümdən qurtarması naminə minnətdar olmamaları onların hansı insani keyfiyyətlərə malik olmalarından xəbər verir. Bu mənaviyyətlə da ermənipərəst qüvvələrin mövqeyindən çıxış edərək açıq-aşkar düşmənçilik edirlər. Bu düşmənçilik hərəkətləri, eyni zamanda İlham Əliyevə qarşı da özünü qabarıq şəkildə büruzə verir. Şəxsi mənafeyini ümumxalq mənafeyindən üstün tutmaqla xalqın inamını qazanmaq mümkün deyil. İnam məhəbbətdən doğar. Həzrəti Əlinin təbirincə desək, yalan olan yerdə məhəbbət olmaz. Hamıya məlumdur ki, siyasət şahmatında Heydər Əliyevdən sonra ən böyük fiqur İlham Əliyevdir. "Ot kökü üstə bitər" deyiblər. O da Heydər Əliyev kimi məğlubətil-

məzdir. Muxalifət yağışdan çıxıb yağmura düşəcəyini bildiyi üçün narahatdır.

Onlar əmindirlər ki, XV əsrdə Şah İsmayıl Xətai tərəfindən qoyulmuş, Heydər Əliyev tərəfindən bərpa edilərək yenidən qurulub yaradılmış, möhkəmləndirilmiş və İlham Əliyev tərəfindən inkişaf etdirilərək işıqlı gələcəyə qovuşdurulan Azərbaycanın müstəqilliyi əbədi olacaqdır. İlham Əliyev isə bunun müqabilində yeni müstəqil Azərbaycan evinin sakini olan xoşbəxt xalqımızın böyük rəğbətini qazanaraq məğlubedilməz liderə çevriləcəkdir ki, bu da onların tam siyasi iflası deməkdir.

*"Azad Azərbaycan" qəzeti,
28. 11.2001*

HEYDƏR ƏLİYEV SİYASƏTİNİ QƏBUL ETMƏYƏN, ONA QARŞI ÇIXAN QÜVVƏLƏRİ SAĞLAM MÜXALİFƏT HESAB ETMİRƏM

- Həsən müəllim, parlament seçkiləri yaxınlaşır. Siz polis işçilərinin də qayğıları artır. Belə ki, bəzi müxalif siyasi partiyalar seçkiqabağı ərəfədə daha da radikallaşıblar. Sizcə, bu, nə ilə əlaqədardır?

- Son günlər Azərbaycanın siyasi arenasında baş verən hadisələr mahiyyətinə görə böyük məna kəsb edir. Avropanın möhtəşəm qurumlarının ölkəmizə marağı artdıqca, Azərbaycan demokratiya yolu ilə inkişafını sürətləndirdikcə daxildə və xaricdəki antiazərbaycan qüvvələrin fəallığı artır. Ölkə daxilində müxalifətin tutduğu destruktiv, antidemokratik mövqe onların xaricdəki himayədarları tərəfindən dəstəklənir. Belə ki, müxalifətin ölkədə qarşıdurma yaratmaq üçün mitinq taktikasına keçməsi, liderlərin xarici ölkələrə və beynəlxalq təşkilatlara müraciət edərək Azərbaycanda antidemokratik rejimin olması, insan haqlarının pozulmasını sübut etməyə can atması daxildə radikal qüvvələrin aktivləşməsindən xəbər verir. Digər tərəfdən Avropa və ABŞ-ın bəzi qurum və təşkilatlarının Azərbaycana qarşı ədalətsiz mövqe tutması xaricdə antiazərbaycan qüvvələrin fəallaşmasına təkan verir. Xatırladaq ki, dediklərimiz Azərbaycanda parlament seçkilərinin keçirilməsi, ölkəmizin AŞ-a qəbulu ərəfəsində baş verir. Hadisələrin bu müstəvidə cərəyan etməsi müxalifətin xaricdəki antiazərbaycan qüvvələri ilə əlbir olmasından xəbər verir. Çünki müxalifət dövlətçiliyimizə qarşı qəsd etməkdən də çəkinmir. Məncə, beynəlxalq siyasətdə öz demokratikliyi, vətənpərvərliyi və milli təəssübkeşliyi ilə qiblə ediləcək dərəcədə öz dəst-xətilə seçilən "Heydər Əliyev siyasəti"ni qəbul etməyən, ona və onun şəxsiyyətinə qarşı çıxan qüvvələri müxalifət hesab etmək sadələşmədir. Ona görə ki, Heydər Əliyev iqtidarına müxalif olmaq xalqa xəyanət etməkdən başqa bir şey

deyil. Azərbaycanı od-alovdan qurtarıb yenidən qurub yaradan, demokratik prinsiplər əsasında müstəqilliyimizi əbədiləşdirəcək təməl qoyan, bütün həyatını xalqımızın rifahına həsr edən dahi şəxsiyyətin dövlət və xalq qarşısında misilsiz xidmətləri danılmazdır. Bu gün Azərbaycanın ziyalı ordusunun bütün təbəqələri qələmə sarılsa da, Heydər Əliyev fəaliyyətini tam işıqlandırmağa qüvvəsi çatmadığı, onu tam əhatə edə bilmədiyi halda, radikal müxalifət adı altında bəzi qüvvələrin bu titanik fəaliyyəti bilərəkdən qiymətləndirməməsi, ona qısqançlıqla, paxıllıqla yanaşması xalqa qarşı əlbəttə, xəyanətdən başqa bir şey deyildir. Digər tərəfdən özü özünə müxalifətdə olan Heydər Əliyevə qarşı müxalifət olmaq bir yamaq kimi görünür, gülünc doğurur. Prezidentimizin həmişə olduğu kimi, bütün həyatı boyu cəmiyyətdə rüşvətxorluğa, korrupsiyaya, bütün neqativ hallara qarşı apardığı mübarizənin dönməzliyi onun Respublika Prokurorluğu işçiləri ilə görüşündə söylədiyi nitqində özünü doğruldur, "Korrupsiyaya qarşı mübarizənin gücləndirilməsi haqqında" verdiyi fərmanı ilə də öz təsdiqini tapır. Fərmanda qeyd olunur ki, cəmiyyətin inkişafına mənfi təsir göstərən neqativ təzahürlərə qarşı mübarizə Azərbaycan Respublikasında daim diqqət mərkəzində olmuşdur. Azərbaycan xalqı qarşısında danılmaz faktdır ki, Heydər Əliyev hələ 70-ci illərdən bəri "Qoy ədalət zəfər çalsın" devizini əlində rəhbər tutaraq tənqid və özünütənqiddə geniş yer vermiş, insan azadlığı və hüquqlarının qorunması yolunda davamlı mübarizə aparmışdır. Heydər Əliyev demişdir: "Vətən üçün, xalq üçün rüşvətxordan xain düşmən yoxdur". Bilirsinizmi, haqqa qarşı çıxmaq ən böyük ədalətsizlikdir. Lap onun xalq-dövlət qarşısındakı danılmaz xidmətlərini, bir prezident kimi dünya miqyasındakı yüksək mövqeyini bir anlığa qoyaq bir tərəfə. Elə onun dünyada, beynəlxalq aləmdə şəxsi nüfuzuna, qazandığı şöhrətə görə əsl vətənpərvər insan onunla fəxr edər. Axı, onlarda bunu da görmürük. Deməli, onların Heydər Əliyevi sevmədən vətən-xalq haqqında danışmaları absurddur.

Ona görə də bizim cəmiyyətdə olan əsl sağlam müxalifətin məqsədləri ilə indiki iqtidarın fikirləri demək olar üst-üstə düşür ki, belələrini də təəssüflər olsun ki, iqtidaryönlü partiyalar adlandıraraq onlara ikinci dərəcəli müxalifət kimi baxırlar.

Acı da olsa qeyd etməliyəm ki, dünyəvi əks qüvvələrlə birləşərək xalqımızın və dövlətçiliyimizin əleyhinə köklənmiş bəzi müxalif qüvvələrə "radikal" adı verməklə, bu cür partiyalarla müqayisədə onlara mexaniki olaraq üstünlük vermiş oluruq. Dünya ictimaiyyəti qarşısında xalqımıza və eləcə də müxalifət adına ləkə olan bu cür qeyri-sağlam qüvvələrə hələ bir, "radikal müxalifət" kimi MSK-da üstünlük də verilir. Bu, nə dərəcədə ədalətlidir?

Digər tərəfdən bu gün iqtidara müxalif olmaqdan öncə bütün fəaliyyətini yalnız Heydər Əliyev şəxsiyyətinin əleyhinə yönəldən, şər və böhtan dəyirmanlarını işə salan bu cür qüvvələr varsa, onlar müxalifət yox, düşmən qüvvələr tərəfindən xüsusi hazırlanmış Vətən xainləridirlər.

Odur ki, açıq düşmənçilik mövqeyi nümayiş etdirən və radikal müxalifət adı altında canfəşanlıqla fəaliyyət göstərən qruplaşmaların tərkibini araşdırsaq, onların kimliyi, məqsəd və məramları daha da açıqlanar. Bütün bunları biz keçən əsrə yox, yaxın keçmişimizə - şahidi və iştirakçısı olduğumuz bugünkü hadisələrə nəzər salsaq açıq-aydın görürük.

Bildiyimiz kimi bu tərkib, hakimiyyətdə olmuş, lakin Vətəninə və xalqını dar gündə qoyub qaçanlardan, vəzifələrindən qovulmuşlardan, xalqın külli miqdarda əmlakını mənimsəmiş və dövləti cinayət törətmişlərdən, Vətənə xəyanət etmiş və axtarışda olan cinayətkarlardan qanun qarşısında məsuliyyət daşıyaraq, həbsdə olub çıxmışlardan, bütün bunlara görə nadancasına Heydər Əliyevi günahlandıran və ona qarşı qisasçılıq mövqeyində duranlardan və onların qohum-əqrəbalarından, tərəfdarlarından ibarətdir.

Unutmaq lazım deyildir ki, onları xaricdən Azərbaycanın və bütün türk dünyasının əleyhinə yönəlmiş əks qüvvələr, daxildən isə təəssüflər olsun ki, iqtidara soxulmuş bəzi əqidəsiz məmurlar da müdafiə edirlər.

Göründüyü kimi, bizim qeyri-sağlam adlandırdığımız qüvvələr Heydər Əliyev hakimiyyətinə qarşı hətta cin-şeytanla, iblislə, yeri gəlsə, erməni ilə də birləşməyə hər an hazırdırlar, təki Azərbaycanın müstəqilliyinin əbədiləşdirilməsinin yolunda dönməzliyi ilə düşmənləri qorxuya salan Heydər Əliyev hakimiyyətdən getsin. Elə bu yaxınlarda ABŞ-da Helsinki Komissiyasının keçirdiyi dinləmələrdə bu qüvvələrin ermənipərəst konqresmenlərlə həmrəylik nümayiş etdirmələri dediklərimə bir daha aydınlıq gətirir. Onların bu fəaliyyəti ən azı dövlətimizin beynəlxalq imicinə zərbə vurmaqdan, dövlətçiliyimizə qarşı çıxmaqdan başqa bir şey deyildir.

Mən Azərbaycanın sağlam müxalifətinin keçmişinə bir nəzər salmaqla fikrimi yekunlaşdırmaq istərdim. Hələ 1988-ci ildə, SSRİ dağılmaq ərəfəsində olduğu zaman bütün qonşu respublikaların əhalisi "Azadlıq! Azadlıq!" dediyi vaxt Azərbaycan xalqı "Heydər Əliyev" deyə bağırdığı

vaxt Azərbaycan xalqı Heydər Əliyev deyə fəryad edirdi. Bütün xalq müxalifət idi. Çünki müdrik xalqımız bilirdi ki, Heydər Əliyev - azadlıq deməkdir, azadlığını Heydər Əliyevdə görürdü və gördü də!

Bu həm də onu göstərirdi ki, başqa xalqların "Heydər Əliyev"i olmadığı halda, bizim Heydər Əliyevimiz var idi. O da öz xalqının dadına çatdı və xalq da onu qoruyub, qoruyur və qoruyacaqdır. Lakin ermənilərin Heydər Əliyevi olmadığı üçün onlar bu gün idarə olunur, müstəqil deyilələr. Təəssüflər olsun ki, Heydər Əliyev bizdə yox, ermənilərdə olsaydı onlar çoxdan "böyük Ermənistan xülyaları"nı həyata keçirmişdilər. Lakin biz, gəlin, etiraf edək ki, bəzən burnumuzdan qabağı görmür, oturduğu budağı kəsirik.

Bilirsinizmi, obrazlı desək, qeyri-sağlam müxalifətin bugünkü vəziyyəti irinlənmiş kor bağırsağı xatırladır. Odur ki, başı ilə yox, mədəsi ilə düşünən bu qüvvələr müstəqil Azərbaycanımızı yenidən boyun-duruğa sürükləmək istəyirlər. Belə ki, xalqın nicatı uğrunda mübarizə aparan qüvvələr öz xalqına arxalanmalıdır. Ümumdövlət əhəmiyyətli məsələlərin həllində əgər bir yanlışlıq olarsa, birinci iqtidara müraciət edilməli, ondan tələb olunmalıdır, yox əgər iqtidar bunu edə bilmir və ya etmək istəmirsə, onda xalqa müraciət edilməlidir. Əgər xalq da onu dəstəkləmirsə, onda o, qayıdıb yerində oturmaldır. Əks təqdirdə daha o, xalqın nicatı uğrunda vuruşan müxalifət yox, deməli, şəxsi mənafe güdən, vəzifə davası aparan əks qruplaşmadır. Bu cür qruplaşmalar öz şəxsi mənafeələrinə, məkrli niyyətlərinə nail olmaq üçün atalarını düşməninə döydürənlər kimi, dövlət və milli maraqları tapdalayaraq dəqiqəbaşı xarici ağalarının üstünə qaçırırlar. Nəticədə, xalqımızın və dövlətimizin beynəlxalq imicinə zərbə vurulmasına şərait yaradırlar və belə şəraitdən dünyanın idarə olunmasında həlledici rola malik dövlətlərə təsir edə bilən ermənipərəst qüvvələr məharətlə istifadə edirlər. Azərbaycan haqqındakı həqiqətlərin beynəlxalq aləmdə təhrif olunmasına və nüfuzuna xələl gətirilməsinə şərait yaradırlar. Özü də dünya birliklərinə qoşulmağımız ərəfəsində, Qərbbə inteqrasiya olduğumuz bir vaxtda, bizi şərtlər qarşısında qoyduraraq dövləti idarəet-

mədə hüquqlarımızın beynəlxalq qüvvələr tərəfindən məhdudlaşdırılmasına və hüquqlarımızı müdafiə edən qanunlarımızın təhdid edilməsinə şərait yaratmış olurlar.

Məncə, xalqının taleyinə biganə qalmayan, onun xoşbəxtliyini istəyən əsl müxalifət öz xalqına istinad etməlidir. Onun sosial bazası, müdafiəçisi xalqı olmalıdır.

- Həsən müəllim, biz hazırda parlament seçkiləri ilə bağlı demokratik prinsipləri əks etdirən qanunvericilik bazasının yaradılması mərhələsini yaşayırıq. Bir hüquqşünas kimi iyunun 9-da MM tərəfindən qəbul olunmuş "MSK haqqında" qanuna edilən dəyişiklikləri necə qiymətləndirirsiniz?

Xalqın adından çıxış edərək vəzifə məqsədi güdən müxalifət, bütün qüvvələri səfərbər edib yersiz mitinq taktikasını seçməklə müstəqilliyimizin möhkəmləndirilməsini təmin edəcək qanunların qəbul edilməsinə mane olmağa çalışır və mövqeləri üst-üstə düşən, əleyhimizə olan bəzi

xarici qurum və beynəlxalq təşkilatların da onları müdafiə edərək iqtidara təzyiq göstərməyə "əsas" tapmağa şərait yaradırlar. Azərbaycanın və türk dünyasının əleyhinə olan ermənipərəst qüvvələrin dirijorluğu ilə dünyanın idarə olunmasında böyük təsirə malik olan dövlətlər, demokratiyanı müdafiə pərdəsi altında yenicə müstəqillik qazanmış ölkələrdə, o cümlədən Azərbaycanda dövlət quruculuğunu tənzimləyən qanunların gələcəkdə öz mənafelərini təmin edə biləcək formada qəbul edilməsi istiqamətində dolayı yolla çox incə və barışmaz siyasət aparırlar. Söz yox ki, burada da məxfi araşdırmalar, tədqiqatlar aparıb dövlətdən incik düşmüş, dövləti cinayətlərdə əli olan qüvvələrdən ustalıqla istifadə edirlər. Bu yaxınlarda "MSK haqqında" qəbul olunmuş qanunun layihəsinə ciddi diqqət yetirsək görürük ki, əslində demokratiya və insan hüquqlarının qorunmasından dəm vurula-vurula bizim suveren hüquqlarımıza müdaxilə edilir.

Odur ki, qəbul olunmuş qanunun bir çox şərtləri ilə mən hüquqsünas kimi heç cür razılaşa bilmirəm. Bu qanun faktiki olaraq Azərbaycanda heç bir sosial bazası olmayan, xalqımızın iradəsi əleyhinə köklənmiş kiçicik bir qrupun hüququnun, 1993-cü ildən bəri ölkəni və xalqı min bir bələdan xilas etmiş və sosial bazası bütün xalqın iradəsinə söykənən iqtidarın səviyyəsinə qaldırılmasına xidmət edir. Bu bir haqsızlıq, ədalətsizlikdir.

Bəli, istər-istəməz sual olunur: niyə məhz xarici əks qüvvələrlə mövqe və məqsədləri üst-üstə düşən qeyri-sağlam müxalif qüvvələrin parlament seçkilərində iştirakı iqtidarla bərabər səviyyədə təmsil olunmasına, hətta üstünlük təşkil etməsinə maraqlar artır. Lakin dövlət quruculuğu prosesində fəal iştirak edən, müstəqilliyimiz uğrunda dönmədən mübarizə aparan sağlam siyasi partiyaların nümayəndələrinə, elm, təhsil və incəsənət adamlarına, bütün ziyalı ordusuna MSK-da yer ayrılmasına, ögey münasibət bəslənilir?

Heç sual olunurmu ki, vəzifə iddiasında siyasi partiyalar halında qruplaşan bu qüvvələr xalq və Vətən üçün müsbət nə iş görüblər, hansı ictimai faydalı əməklə məşğul olurlar? Yeni müstəqillik qazanmış ölkəmiz

də nə kimi rolları var? Xalqımızın ağır iqtisadi vəziyyətdən çıxarılmasında, iqtisadi islahatların aparılmasında, mənəvi, ictimai-siyasi həyatında nə kimi işlər görüblər və görürlər? Əlbəttə, heç nə, heç nə, heç nə! On-da bəs onlar hansı əsaslarla parlament seçkilərində iştirak etmək səlahiyyəti əldə ediblər və əldə etmək istəyirlər? Səbəbi nədir? Səbəbi odur ki, bizim əleyhimizə olan dünyamiqyaslı əks qüvvələr məhz bu cür adamların irəli getməsində maraqlıdirlər...

- Həsən müəllim, Azərbaycanın AŞ-a qəbulu ölkəmiz üçün nə deməkdir?

- Bilirsinizmi, beynəlxalq birliklərin müdafiəsindən məhrum olmaq, dünyada mövqeyimizin sarsılmazlığını təmin etmək üçün müstəqilliyimizin qarantı kimi Azərbaycanın Avropa Şurasına qəbul olunması zəruridir.

Hələ müstəqilliyimizin bütün dünya birliklərindən təcrid olunmasında görən AXC-nin indiki iqtidarı MDB-yə daxil olmaqda günahlandıranda hörmətli Prezidentimiz cənab Heydər Əliyev çox düzgün olaraq qeyd etmişdir ki, böyük-böyük ölkələr, qüdrətli dövlətlər dünya birliklərində, bloklarda təmsil olunduqları və bu birliklərsiz yaşaya bilmədikləri halda, bəs yeni yaranan gənc dövlət kimi biz niyə hansısa birliyə daxil olmamalıyıq. Məsələn, dünyanı idarə edən ən böyük dövlətlər NATO blokunda birləşiblər. Hansı ki, hər biri təklikdə böyük qüvvədir. Görürsünüzmü, yenə də birliyə giriblər. Dövlət siyasəti ilə xalq münasibətini ayırd edə bilməyən AXC elə o vaxtdan rus xalqı ilə indi-indi Heydər Əliyev tərəfindən nizama salınan dostluq münasibətimizə xələl gətirdilər. Lakin anlamadılar ki, dövlət siyasəti xalqların bir-birinə olan münasibətindən doğur.

Məhəllə dedi-qodusunda küsüşən uşaqlar kimi erməni ilə görüşməyin düşmənçilik, görüşməməyi qəhrəmanlıq sayan bu nadan qüvvələr hələ o vaxt siyasi çəkişmələrdə, vaxtında MDB-yə girməməklə ermənilərə uduzdular, nəticədə, torpaqlarımız əldən getdi. Belə ki, ermənilər bilərəkdən MDB-dən guya imtina etdiklərini o vaxta qədər nümayiş et-

dirdilər ki, nə vaxt ki, Azərbaycan iqtidarı MDB-dən rəsmi olaraq imtina etdi.

Azərbaycan MDB-dən rəsmi olaraq imtina edən kimi ermənilər rəsmi olaraq MDB-yə daxil oldular. Bu bir faktdır.

Onsuz da mövqeləri üst-üstə düşən Rusiya ilə əlbir olub torpaqlarımızı işğal etdilər. Bu nöqteyi-nəzərdən torpaqlarımızın getməsinin əsas səbəblərindən biri də elə bu oldu.

İndi isə Avropa Şurasına daxil olmağa gecikmək olmaz. Bu yolda ermənilərdən geridə qalsaq, MDB məsələsindəki kimi, beynəlxalq informasiya blokadasına düşməklə nəinki işğal olunmuş torpaqlardan əlimizi üzümüş olarıq, hətta əlavə torpaqlarımızı da itirərik və dövlət müstəqilliyimiz də təhlükə altında qalar. Bax, bu səbəbdən, Azərbaycanın Avropa Şurasına qəbul olunmasını istəməyən və bununla əlaqədar ermənipərəst qüvvələri dəstəkləyən və özlərinin də o qüvvələr tərəfindən dəstəklənməsinə şadlanan bütün qüvvələrin də məqsədi elə budur. Təəssüflər olsun ki, müxalifətin radikallığını, əleyhimizə olan bu cür qüvvələrə qarşı görmürəm. Hətta bir milyon Azərbaycan qaçqınının hüquqları ilə maraqlanmayan Avropa Şurasının Hüquq və İnsan Haqları Komitəsinin bəzi nümayəndələrinin ölkəmizdə dövləti cinayətkarların hüquqlarını müdafiə etmələrinə qarşı səs də çıxarmırlar. Əksinə onların səsinə səs verirlər.

Lakin nikbin olaraq qeyd etmək istəyirəm ki, bütün maneələrin mövcudluğuna baxmayaraq, dövlətçiliyimizin qarantı olan hörmətli Prezidentimiz cənab Heydər Əliyevin apardığı çox uzaqgörən və müdrik siyasəti əminlik yaradır ki, 28 iyun 2000-ci ildə Ulu Tanrının köməyi ilə Azərbaycan Avropa Şurasına qəbul olunacaqdır.

"Azad Azərbaycan" qəzeti,
23.06.2000.

HEYDƏRİ SEVƏN - XALQINI SEVƏR

"Görülən işlərin həcminə və mahiyyətinə görə hər günü bir ilə bərabər olan Heydər Əliyev fəaliyyətini bir-bir sadalamaqla qurtarmaq qeyri-mümkündür."

Həsən Şirinov

Hələ möhtərəm Prezidentimiz cənab Heydər Əliyevin ikinci dəfə prezident seçilməsinin 100 günü münasibətilə verdiyi müsahibəsini yuxarıdakı sözlərlə başlayan polis polkovniki Həsən ŞİRİNOV demişdir:

- Ölkə Prezidentini Zati-Alilərinin zəngin fəaliyyəti, bünövrəsini özü qoyduğu 30 illik keçmişimizə - inkişaf tariximizə istinadən bu günümüzü yaşadaraq, xoşbəxt gələcəyimizə zəmanət verən global məsələlərin həlli məcmusudur.

O, peyğəmbərcəsinə, uzaqgörənliklə apardığı sülhsevər siyasət nəticəsində nəinki Azərbaycanda, həm də bütün Qafqazda əmin-amanlığa, ictimai-siyasi sabitliyə nail olmuş və ölkənin hərbi poliqona çevrilməsinin qarşısını alaraq, üçüncü dünya müharibəsinin bu regiondan başlaması təhlükəsini aradan qaldırmışdır...

Odur ki, qədirbilən xalqımız onu nə qədər sevsə belə, yenə də azdır. Çünki Heydər Əliyev böyüklüyünü, onun adi insan təfəkkürünə sığmayan titanik fəaliyyətinin mahiyyətini, təkrarı mümkün olmayan ictimai-siyasi yaradıcılığının nə dərəcədə mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini gələcək nəsillər və eləcə də bütün dünya zaman ötdükcə daha düzgün qiymətləndirəcəkdir.

Bu gün bütün ömrünü xalqının rifahına həsr edən siyasət dünyasının korifeyi, O BÖYÜK MÜTƏFFƏKİRİN çəkdiyi cəfasına cavab olaraq, gərək xalqımız özü, hamısı bir nəfər kimi ona mühafizəçi olsun, O isə şəxsi mühafizəsiz sərbəst gəzib, sərbəst dolansın. Təəssüflər ki, bu mənada biz, öz başçılarını bağrına basıb canları ilə qoruyan bal arıları qədər də deyilik. Məhz, bu cür biz Onu qorumalı, əzizləməli, ömrünü uzatmağa çalışmalı, yaşatmalıyıq! Və bunu etməyə də borcluyuq.

Gəlin etiraf edək ki, inkişaf səviyyəsindən çox-çox yüksəkdə olan, O BÖYÜK İNSANI, onun dərkdən kənarda qalan, vətən deyəndə - yaşadı-

ğ1 küçələrini, xalq deyəndə - qohum-əqrəbalarını düşünən manqurtların böhtan atəşinə tutmasını tarix heç vaxt bağışlamayacaq.

Heydər Əliyev kimi xalqımızın tarixi şəxsiyyətinə atılan hər bir böhtan, qarayaxma cəhdi Azərbaycan soy-kökünə vurulan ən ağır, ən təhlükəli zərbədir. Çünki O, ölkə prezidenti olmaqdan öncə Azərbaycan xalqının bir millət kimi formalaşmasında, maariflənməsində, heç vaxt olmayan birliyin bu gün yaranmasında dahi rəhbər, həm də böyük müəllim Heydər Əliyevdir, axı!

- Bəli, o, xalqımızın fəxridir. Dünəni, bu günü və sabahıdır! Əbədi yaşayacaq tarixi şəxsiyyətidir!

"...Azərbaycana məhəbbət, xalqıma məhəbbət mənim qanımdadır, beynimdədir, varlığımdadır. Heç kəs, heç bir qüvvə bu məhəbbəti məndən ala bilməz..." - deyən Heydər Əliyev, Azərbaycan xalqının öz iradəsi, öz istəyi ilə sevə-sevə seçdiyi və bütün dünyada türk birliyinin tərəqqisinin əleyhinə olan qüvvələrin təsir dairəsinə düşməyən elə bir məğlubedilməz rəhbərdir ki, o, öz fitri istedadı ilə ölkəmizi tam müstəqillik yoluna çıxarmışdır.

Haqq, ədalət, əmin-amanlıq rəmzi olan O BÖYÜK İNSAN, NADİR ŞƏXSİYYƏT üçün milliyyətdən, dinindən, dilindən, yerindən asılı olmayaraq bir amil - BƏŞƏRİ İNSAN AMİLİ VARDIR! Vətəninə, xalqına, millətinə, dövlətinə sadıq, insanlığa xas olan bütün mənəvi dəyərləri özündə birləşdirən Azad İNSAN!

Qədirbilən müdrik xalqımız onu sevib, sevir və sevəcəkdir.

Bəli, Heydər Əliyevi dərk etməyin özü hər adama nəsis olmayan böyük bir xoşbəxtlikdir. Onu dərk etmə qabiliyyəti hər bir insanın nə dərəcədə vətən övladı olmasına, insanlığına dəlalət edir. Dövlətimizin varlığını, əbədiliyini, xalqımızın xoşbəxtliyini onsuz təsəvvür etmək qeyri-mümkündür.

Azərbaycanın müstəqilliyi ilə, xalqımızın xoşbəxt gələcəyi ilə bağlı arzularımız, yalnız onun əməlləri ilə günəş şüaları altında canlanan həyat kimi reallığa qovuşa bilər, əbədi olar.

REDAKSİYADAN: "Aktual"çılar "Heydəri sevən - xalqını sevir" rubrikası altında təmiz qəlbli, ülvi Heydərsevərlər axtarışındadır. Oxucularımıza bildiririk ki, Azərbaycan xalqının Prezidentini ürəkdən, təmənnəsiz sevən hər bir kəs, hər bir soydaşımız redaksiyamızın qonağı ola bilər. Bugünkü xüsusi buraxılışımızın ilk qonağı Həsən ŞİRİNOVUN arzusunu nəzərə alaraq onun iki məktubunu və üç şeirini sevimli oxucularımıza təqdim edirik.

ŞEİRLƏR

1999-cu il aprelin 29-da mənimçün ən ağır olan faciəli dəqiqələrimi yaşayırdım. Saniyələr ilə dönmüşdü. Okeanın o tayında çırpınan ürək sanki mənim köksümdə idi. Bu an otağıma daxil olan Aşıq Qafar Süleymanovun dərdimə şərik çıxması mənə az da olsa təskinlik verdi və ikimiz birgə bu şeiri yazdıq.

EY XUDA!

Sən qırma gəl, ürəklərin telini,
 Yetişmisən, yetiş dada, EY XUDA!
 Başsız qoyma, Azərbaycan elini
 Onsuz yurdu gedər bada, EY XUDA!
 Tarixi şəxsiyyət odur dünyada,
 Siyasətdə layiq olubdur ada.
 Son qoyubdur aha, qəmə, fəryada
 Ömür bəxş et, o ustada, EY XUDA!
 İlahi, vermisən bizə bu payı,
 Odur ölkəmizin günəşi, ayı.
 Tək yaratdın, yoxdur, olmayıb tayı
 Qoyma ona dəysin qada, EY XUDA!
 Xalqı istər dahisini şad görsün,
 Dahi yatmır, yurdunu abad görsün,
 El birləşsin, bunu düşmən-yad görsün,
 Birgə olaq bu dünyada, EY XUDA!
 İlahi, Heydər in dayağında dur,
 Müstəqil ölkəni yaşadan odur.
 Xain-xofluların kəlləsindən vur,
 Həsən, Qafar çatsın dada, EY XUDA!

29 aprel 1999

XALQIN GÖZÜ YOLDA QALIB

Əziz Heydər, xalqın gözü neçə gündür yolda qalıb,
Vətənə tez qayıtmağa qutulara nəzir salıb.
Sizdən ötrü qərubsəyib uşaq, cavan, qoca, qarı.
Axı çoxdan olmusunuz könüllərin iftixarı,
Şəfa tapıb, qərbət eldən qayıdasız yurda deyər,
Bütünlüklə Azərbaycan, üz tutubdur ulu göyər.

Taleynin bəxt ulduzu Sizi sanır el-obanız,
Körpələr də dua edir tez qayıtsın qoy babamız.
İşğal altda inildəyən Dəlidağ da, Diridağ da,
Böyük inam, ümid ilə Sizi salır hər an yada,
Nigaranlıq bürümüşdür Kəpəz, Murov, Şahdağını,
Qartallara hay vermişdik gətirsinlər sorağını.

Səda gəldi qərbət eldən, səhhətiniz gümrahlaşıb,
Bu xəbərlə sevincimiz dağ selitək coşub-daşıb.
Bizə Tanrı mərhəməti aşkar oldu, üzə çıxdı,
Xilas oldu Odlar yurdu, cənab Laytl əlin sıxdı...
Halal olsun Klintonə, Sizi duyur Böyük insan
Bəşər üçün sülh yolunda, əməlinlə daim varsan.

Dünya yenə heyran qaldı Sizdə olan əzəmətə,
Ağrıları gizlətdiniz, bax dözümə, mətanətə,
Ürəyə bax! Bəşər yükü daşımağa alışıbdı,
Kədəri sığmır kədərə, yerlə, göylə qarışıbdı.
Şair Şimşək, Həsən Cəhri hərə yazdı öz payını,
Sizin kimi bir dahiyyə təbrik üçün söz payını.

*Firudin Şimşək,
Həsən Şirinov
9 may 1999*

MƏN ŞAİR DEYİLƏM

Mən şair deyiləm, bilin ay ellər,
Sevdiyim sənətim, öz peşəm vardır...
Mənə ilham verən o dahi HEYDƏR
- Xalqın ümid yeri, qibləgahımdır!

Yeni qurduğu Azərbaycanda
Müstəqillik çiçək açan bir anda,
Başının üstünü bulud alanda
Xalqımla çekdiyim birgə ahımdır.

Atatürk xilqətli zəfərlə dolu,
Xalqına göstərir qələbə yolu,
Belə bir məqamda ya sağ, solu
Kiminsə etdiyi bir günahıdır.

Cavid məramında sülhə güvəndi
Kəsdi qan selini, bağladı bəndi.
Dünya təsdiqlədi: - HEYDƏR deyəndi!
Beş yüz il yol gələn Şah Xətəimdir.

Həsən, de, siyasi kainatda ki,
Onuntək parlayan ulduz varmı ki?
Qardaş Dəmirəllə, fəxr edirəm ki,
Sarsılmaz türklüyün xilaskarıdır!

*27 may 1999,
"Aktual" qəzeti, 15 iyun 1999*

SÖNMƏZ, ƏBƏDİDİR HEYDƏR ƏLİYEV

Mələklər qoynunda imdada çatan,
Xalqın nicat yolun xalqa anladan,
Müqəddəs bu yolda təkcə can atan
İlahi qüvvədir Heydər Əliyev!

Qılıncın qənim, qələmin qulu,
Haqqın dərgahında uludur, ulu!
Sevdiyi Vətəndir, bir Allah yolu
Sönməz, əbədidir Heydər Əliyev!

Həsən deyər, haqq sözünü elinən,
Sevgi dərk edilməz xalqa gücilən.
Dünyada hər yerdən görünə bilən,
Əlçətməz zirvədir Heydər Əliyev!

ГЕЙДАР АЛИЕВ - ВЕЧНОСТИ ОГОНЬ

Волшебником и ангелом он стал,
Он верный путь народу указал.
И сам святой вступил на пьедестал
Гейдар Алиев - облик божества.

В истории он след оставил свой,
Деля с народом беды и покой.
Горячий сердцем, сердцем и собой
Гейдар Алиев - сердце торжества.

Он поднял знамя нации своей,
Совесь нации, вместе слился с ней.
Выход из тупика нашел он ей,
Гейдар Алиев - гений удалства.

Права, свободы наши защищал
И недругам затей все ломал.
В политике он первым в мире стал,
Гейдар Алиев - образ мастерства.

Не жалел себя, не жалел он сил,
Он смысл жизни в себе один носил.
Народ стабильно в завтра устремил
Гейдар Алиев - око большинства.

Перу - служил, мечу был грозный враг,
Он - истина, он - знамя, он - наш флаг.
Он сильно Родину любил вот так,
Гейдар Алиев - вечности огонь.

Гасан пророчит отчие слова:
Любовь народа - это не молва,
Гигантская, по сути, есть волна
Гейдар Алиев - небо высота.

YÜKSƏLİŞ

Düşündükcə öndəri,
O xoş keçən günləri,
Göz önündə canlanır
Etdiyi əməlləri...
Birdən gözümlə önündə
Yarandı bir mənzərə -
Bütün diqqət yönəlmiş,
Ümummilli liderə!
Gur sədalar altında
Sarayda Ulu Öndər...
Ad gününü qeyd edir
Məmməd Arazın Heydər;
...Ön sırada oturan
Şairi təbrik üçün
O, pillələr enirdi...
Xalqının gözündə o,
Endikcə yüksəlirdi!..

SƏNSİZ

Ümummilli Lider H.Əliyevin əziz xatirəsinə

Sənsiz bahar gəlir, 10-u may gəlir,
Tək qalmış millətin dalğın görünür...
Gözlərdə həm kədər, həm sevinc gəzir,
Açan çiçəklər də solğun görünür!

Sənsiz bu həyatda günəş də sönür,
Bahar da, gözümdə qışa dönübdür!
Hər yanda, hər yerdə izin görünür...
Qəlbimdə xatirən daşa dönübdür!

Qurduğun dövlətçün ey, Ulu Öndər!
Xalqın minnətdardır həmişə sənə...
Xoş gün açılsa da hər yeni səhər,
Könül istəyir ki, qovuşa sənə!

Fəqət, bəxş etmisən bizə İlhamı
Həyatda yenidən sənə çatmışıq!
Yolunda yumruq tək birləşib hamı
Xoşbəxtlik ulduzun onda tapmışıq.

Çəkdiyin zəhmətlər getmədi hədər
Azad Azərbaycan övladıyıq biz!
Layiqli davamçın - İlhamdır rəhbər,
Sürəkli inkişaf yolundayıq biz!
Xoşbəxt gələcəyə gedir ölkəmiz!

10.05.2004

SƏN ÖLMƏZ OLDUN

Bir ömür yaşadın əsrə bərabər,
Xalqını yaşatdın, sən ölməz oldun!
Vətən, xalq yolunda alışdın, yandın,
Günəştək parladsın, sən sönməz oldun!
Düşmən qüvvələrə tək sinə gərdin,
Qurtuluş yolundan sən dönməz oldun!
Bəşər tarixində bir lider kimi,
Siyasi meydanda yenilməz oldun!
Əməllə ucaltmış öz abidəni
Xalqının qəlbində, silinməz oldun!
Sən ölməz oldun!

AXTARIR SƏNİ

Nə müddətdir könlüm yaman darıxır,
Gözlərim hər yanda axtarır səni.
- Xəyalım dolanır göylərə qalxır,
Göylərin qatında axtarır səni!
Ey Ulu Öndər!

Bu bir ayrılıqdır, vüsala yetməz,
Sirli dünyamızdır, yolu bilinməz,
Ora gedən bir də geriye dönməz,
Tanrı dərgahında axtarır səni!
Ey Ulu Öndər!

Ha qaçım, çalışım ta sənə yetməm,
Sənsiz bu həyatda mən bir yetiməm,
Çətin ki, bir daha ürəkdən güləm,
Xalqın bu halına axtarır səni!
Ey Ulu Öndər!

Xalqını çıxardın ağ günə, getdin.
Xalq bilir, Vətənə sən nələr etdin!
Oğlunu da xalqa sən qurban verdin!
Onun varlığında axtarır səni...
Ey Ulu Öndər!

10.05.2005

ÇAĞLA, HEYDƏR DÜHASI

Arzumuzdan doğuldun,
Ürəklərdir həmdəmin.
Qızılgülər, təzə, tər
Çiçəklərdir həmdəmin.
Nurlu qəlbin cənnətdir,
Mələklərdir həmdəmin.
Ömrə ömür calayan
Elin sevinc dünyası!
Sən əbədi həyatsan,
Çağla HEYDƏR dühası!

Könüllər məlhəmidir
O şirin kəlmələrin.
Gələcəyə səsləyir
Xalqını əməllərin.
Bəzək oldun hüsnünə
Sən axşamın, səhərin.
Ömrə ömür calayan
Elin sevinc dünyası!
Sən əbədi həyatsan,
Çağla HEYDƏR dühası!

Tanrı özü bəxş edir
Ellərə xilaskarı.
Dərələrə gur çayı,
Güllərə bulaqları.
Uca dağlar başına
Qıy vuran qartalları.
Ömrə ömür calayan
Elin sevinc dünyası
Sən əbədi həyatsan,
Çağla HEYDƏR dühası!

Millət üçün varlığın,
İlahidən bir qüdrət!
Amalın xalqa, elə
Əbədi bir məhəbbət.
Heydər - millət atası!
Müqəddəs bir ziyarət.
Ömrə ömür calayan
Elin sevinc dünyası!
Sən əbədi həyatsan,
Çağla HEYDƏR dühası!

Həsən, vətən oğlunun
Vüqarına heyranam!
Torpağımı yaşıdan
Baharına heyranam!
Sınaqlardan düz çıxan
İlqarına heyranam!
Ömrə ömür calayan
Elin sevinc dünyası!
Sən əbədi həyatsan,
Çağla HEYDƏR dühası!

DÜŞMƏNİN ƏLİNDƏ RÜŞVƏT "SİLAHDIR"

*"Vətən üçün, xalq üçün rüşvətxor-
dan xain düşmən yoxdur."*

Heydər ƏLİYEV

Hər şeyi həll edən "puldur" deyən kəs,
Məhz, pula görə də hər şeyə gedər!
Pulun qarşısında səcdəyə gedib,
Dövlətə, Vətənə xəyanət edər!

Rüşvətin fəsadın dərk etsə əgər,
Vətənpərvər insan intihar edər!
Çünki xalqı üçün, Vətəni üçün,
Yoxdur xain düşmən rüşvətxor qədr!

Rüşvət bir xəyanət toxumudur ki,
Düşdüyü hər yerdə nadanlıq bitər!
Elmin, tərəqqinin qarşısın alar,
Ədalət, istedad, insanlıq itər!

Hökimi, müəllimi savadsız xalqın,
Övladı həm xəstə, həm nadan olar.
Vətən xalq yolunda mübarizədə,
Düşmən qüvvələrin əlində qalar.

Bəzən istedadı dil üstələyir,
Xarici dil bilən qabağa düşür.
Vətəndən bixəbər gələn "talantlar"
Xalqının taleyin yadla bölüşür.

Düşmənin əlində rüşvət "silahdır"
Düşmənin əlindən onu almışıq...
Rəqabətə girib bir-birimizlə,
Özümüzə qarşı silahlanmışıq!

Düşmən içimizdə, nəfsimizdədir!
 Bütün inhisara son qoymalıyıq!
 İqtisadi saflıq yaratmaq üçün,
 Ya məmur, ya biznes, - ayırmalıyıq!

Hər hansı dövləti məhv etmək üçün,
 Düşmən yaratmağın sirləri çoxdur.
 Məmuru rüşvətxor olan dövlətçün,
 Başqa bir düşmənə ehtiyac yoxdur.

BAĞIŞLA, DƏDƏ!

*Möhtərəm Prezidentimiz cənab Heydər Əliyevin
 Sədrəkdə R.Koçaryanla görüşü münasibətilə*

Nadanlar səhvindən torpaqlar gedib
 Sənsə qaytarırsan qarışla, Dədə!
 Pis övlad zəhmətin çəkən atatək,
 Nə olar, bizi də bağışla, Dədə!
 Bilirəm nə çəkir o böyük ürək!
 Hər dəfə düşmənlə gözə gələndə!
 Zirvələr zirvəsi o dahi Heydər
 Göylərdən birbaşa yerə enəndə!
 O dağ əzəmətli vüqarınla sən
 Həyatda heç kimə əyilməmişən!
 Ancaq xalq yolunda, Vətən yolunda
 Bu nədir? Canını qurban vermişən!
 Məqsədin, məramın xalqa bəllidir
 Bütün addımların düz əməllidir!
 Odur ki, dünyanın hər yerində də
 Varlığın millətə güc, təsəllidir!
 Dünya heyran qalıb məharətinə!

Vətənə, xalqına məhəbbətinə!
Yaratdığın yeni Azərbaycan -
Müstəqil dövlətə sədaqətinə!
Heydərək həyatda uzağı görən,
Millətə dar günü qurtuluş verən,
Düşmən qüvvələrə tək sinə görən
İkinci bir insan varmıdır görən?!
Gəzib dolansan da bütün dünyanı
Tapmaq mümkün deyil o cür insanı!
Fitri istedadlı elə bir dahi
Yaradarmı görən bir də İlahi?!
Bu haqq qarşısında öyünən həmə,
Özündən bixəbər, deyən mənəm-mən!
"Türk olub" erməni südünü əmə,
De, səndə heç vicdan varmıdır görən?!
Heydər zəhmətini vuranlar yerə
Yoxlasan, heç zaman türk ola bilməz!
Qul olan nökördür ermənilərə,
Hazırdır həmişə böhtana, şərə.
Bəşər tarixində səhifələr gəz -
İgidlik rəmzidir türklər, əyilməz!
Həsən, hafizəni zamanlar silməz,
Heç kim müdrik xalqı çaşdırma bilməz.
Yığılsa da, bütün dünya bir yerə
Heydər paklığına xal vura bilməz!

14.08.2002

XALQIMIZIN RƏHBƏRİNƏ

Amerikada Klivlenddə xəstə yatanda

Telefaks, təbrikimi
Yetir xalqın HEYDƏRİNƏ!
Bu gün onun ad günüdür,
Salam de el sərkərinə!

Bilir, bütün Azərbaycan,
Əvvəl oldu çox nigaran.
Cərrahiyyə qurtaran an
Sevinc qatdı kədərinə.

Yetmiş altı olub yaşı,
Az olmayıb qarlı qışı.
Çəksə də bəlalər başı
Çatıb hər an zəfərinə.

Milli qeyrət timsalıdır,
Çərxi-gərdisdən halıdır,
Yurdumun Rüstəm Zalıdır!
Alqış xalqın rəhbərinə!

Həsən, onun qədrini bil,
"Haqdan dilə ona yüz il,
Qoy yaşasın nəsil-nəsil.
Dayaq olsun millətinə.

10 may 1999

GƏRƏKDİR

Atalardan qalıb bizə nəsihət,
İnsana ən ümdə hünər gərəkdir.
Hünərdən doğulur hər bir qətiyyət,
Qətiyyətə ürək, təpər gərəkdir.

Sözün dəyərini yığcamda axtar,
Şair qüdrətini ilhamda axtar.
Ordunun zəfərin nizamda axtar,
İntizama müdrik sərkər gərəkdir.

Ay Həsən, aşkara axtarma dəlil,
Elə xain çıxan olacaq zəlil.
Bu dar gündə düşün, bunu yaxşı bil,
Ana yurda yalnız HEYDƏR gərəkdir.

OLARDI

Heydərlə gəlibdir əmin-amanlıq,
Yoxsa Odlar yurdu viran olardı.
Bilinməzdi bu ölkənin yiyəsi,
Düşmənlər əlində talan olardı.

Onsuz ölkə tamam olurdu bərbad,
Hər eldə, obada qopurdu fəryad.
Silahlı dəstələr oynadırdı at,
Gəlməsəydi, düşmən yalan olardı.

Həsən, ölkə batar rəhbər olmasa,
Qızıl dönər külə zərgər olmasa.
Bu dar günümüzdə HEYDƏR olmasa,
Yurdumuz dağılıb viran olardı.

OLAYDI

Deyirəm, ilahi övladlarımız,
Hamı fərasətli övlad olaydı.
Ana yurdun birgə çəkib qeyrətin,
Ulu babalara isnad olaydı.

Biləndə onlara çatıbdı növbə,
Heç nədən qorxmayıb girəydi hər bə.
Düşməyə dalbadal vuraydı zərbə,
Şahin, şonqar, qartal qanad olaydı.

Həsənəm, millətim olubdu qaçqın,
Ağlar günə qalıb Kəlbəcər, Laçın.
Ya Rəbb, HEYDƏR tapsın dərddin əlacın,
Torpaqlar yağıdan azad olaydı.

GƏLİB

*Heydər Əliyevin kəndimizə gəlişi
münasibəti ilə*

El-obamız bayram edir,
Kəndimizə Heydər gəlib.
El yığışıb yallı gedir,
Kəndimizə Heydər gəlib.

Onsuz millət yetim idi,
Hər yan ölüm-itim idi.
Başa çatıb əhdim indi,
El-obaya sərkər gəlib.

Ayaq basıb Naxçıvana,
Səs yayılıb hər bir yana.
Son qoyulub nahaq qana,
Yurdumuza zəfər gəlib.

Baş əymədi fitnə-felə,
Dastan gərək, düşə dilə.
Daha dəyməz xəzan gülə,
Xoş ətirli bahar gəlib.

Həsən Cəhri ilham aldı,
Bu şənliyi şeirə saldı.
Hamı ondan razı qaldı,
Gülü solmaz gülzar gəlib.

*1990,
Cəhri kəndi*

GÖRMÜŞƏM

Yarım əsrə çatıb, az deyil yaşıım,
El-obanın xeyir-şərin görmüşəm.
Ağıl yaşda deyil, başda deyiblər,
Bu dünyanın çox işlərin görmüşəm.

Hara getsən namərdi var, mərdi var,
Sevinci var, kədəri var, dərdi var.
Millətimin öz içində fərqi var,
Ər meydanda şiri-nərin görmüşəm.

Başımızın qovğa günü, qal günü,
Yağların hiylə günü, al günü.
Qeyrətsizlər qoruyub öz kürkünü,
Qeyrətlinin min hünərin görmüşəm.

Bürüyübdü bu dünyanı ədavət,
Ədavətdən yoxa çıxıb ədalət!
Doğru söz söyləmək olub qəbahət,
Haqdan üzün döndərənin görmüşəm.

Həsən Cəhri, əhdə vəfa vaxtıdır,
El yolunda cövrü-cəfa vaxtıdır.
Qayıdışı, vallah, yurdun baxtıdır,
HEYDƏRİMİN çox zəfərin görmüşəm.

DEYİRƏM

İstərəm sözümə əməl edilsin,
Deməsinlər elə-belə deyirəm.
Deyiləsi sözün salxım-salxımdı,
Mənsə ondan bircə gilə deyirəm.

Nadan harda olsa yenə nadandı,
Düz çıxmaz gədanın tövbəsi, andı.
Şükür, başımızda Heydər dayandı,
Bu mətləbi bilə-bilə deyirəm.

Gərək indi hamı verə əl-ələ,
Düşməni bizə yaman tələ qurubdur.
Hay-küylə bitməyib heç bir məsələ,
Eşitsin qoy bunu elə deyirəm.

"Böyük qardaş" bizə qardaş olmadı,
Haqqı-sayımıza qiymət qoymadı.
Gavura hay dedi, bizi taladı,
Göz yaşımı silə-silə deyirəm.

Hər bir sözün, Həsən yeri gərəkdir,
Deyirmanə işlək pəri gərəkdir.
Xalqımıza öz HEYDƏRİ gərəkdir,
Fürsət əldə vardı hələ, deyirəm.

MƏNİM

Qoysan tərəziyə qaldıra bilməz,
Dağlardan ağırdır kədərım mənım!
Baxma polkovnikəm, vəzifəm də var,
El-oba dərdidir dərd-sərim mənım!

Gör kimlər kəsildi bizlərə yağı,
Gavur tapdalayır doğma torpağı.
İtirdik Zəngəzur, həm Qarabağı,
Dərdimin dənizi nə dərin mənım!

Həsən, səslə xalqı, oyat yatanı
Yoxdur Cavanşiri, Babəki hanı?
De, kim qaytaracaq Laçınqayanı?
Tanrıdan köməkdir HEYDƏRİM mənım!

BAĞLIYAM

Baxma şəhərdəyəm, vəzifəm də var,
Doğma kəndə, el-obaya bağlıyam.
Öz baba yurdumu unutmaram mən,
Doğulduğum yurd-yuvaya bağlıyam.

At belində yaylaqları gəzmişəm,
Yaxınları, uzaqları gəzmişəm.
Keçəldağda "Qanlı göl"də üzmüşəm,
Cəhridəki ab-havaya bağlıyam.

Haqq yolunda bir xətasız qulam mən,
Tanrı nüsrət versin, belə qalam mən.

El şad olsun, eldən ilham alam mən,
Məhəmməd-əl-Mustafaya bağlıyam.

Az deyil mənimtək el qəhri çəkən,
Elin matəmində qanlı yaş tökən.
Həsənəm, HEYDƏRƏ güvənsin Vətən,
Heydər adlı o dühaya bağlıyam.

SÖZƏ BAX

İnsan oğlu fürsət ələ keçəndə,
Orda burda at oynatma, sözə bax!
Atın büdrər, birdən yerə dəyərsən,
Dəyməmişdən yal-yamaca, düzə bax!

Hanı fironların sürdüyü dövrən,
Əfsanəyə döndü xətti-Süleyman!
İsgəndər ölümə tapmadı dərman,
Həsərət qalıb çox ocaqlar közə, bax!

Həsən, uzaq deyil, yaxındır o gün,
Qəm, qüssə qəlblərdən olacaq sürgün.
Qaçqınlar evinə dönəcək bir gün,
Sən HEYDƏRDƏ uzaq görən gözə bax!

1998

HEYDƏR ULDUZU

Kainatda bir ulduz kəşf edilib
Neçə qərinələr, yüz illər keçib.
Bəlkə, ilahinin bu bir sirridir,
Məqam çatıb Heydər adı seçilib.

Bəlkə, o ulduzdur göylər tağında
Bütün kainatı pərgar eyləyir!...
Heydər simasında, yer qurşağında
Sirli dünyamızdır, təkrar eyləyir?

Başımızın üstün bulud alanda
Heydər işıq saçdı Nəqşi-cahandan!
Üstümüzdən qara duman çəkildi,
Gəlib xalqa ulu rəhbər olandan.

Basılmazdır, Həsən, Heydər qalası
Qüdrətilə heyran edib Cahanı
Göydə Allah, yerdə Heydər dühası
Xilas etdi bütün Azərbaycanı.

10 may 1998

XALQIMIZIN RƏHBƏRİNƏ

Ulu Tanrı, təbrikimi
Yetir xalqın HEYDƏRİNƏ!
Bu gün onun ad günüdür,
Salam, o el sərkərinə!

Bilsin, bütün Azərbaycan,
Əvvəl oldu çox nigaran.
Cərrahiyyə qurtaran an?
Son qoydu qəm-kədərinə.

Yetmiş altı olub yaşı,
Az olmayıb qarı, qışı.
Görsə də çox qovğa başı,
Zor gəlməz el rəhbərinə.

Milli qeyrət timsalıdır,
Çərxi-gərdişdən halıdır.
Yurdumun Rüstəm Zalıdır
Alqış xalqın gövhərinə.

Həsən, onun qədrini bil,
Haqdan dilə ona yüz il,
Qoy yaşasın nəsil-nəsil.
Məlhəm olsun el dərdinə.

10 may, 1999

MİN ALQIŞ

*15 iyun Qurtuluş günü ərəfəsində möhtərəm
Prezidentimiz Heydər Əliyevin Naxçıvana səfəri
münasibətilə*

Doğma yurda qədəm basıb xilaskar
Xalqımızın Heydərinə min alqış!
El-obada millət qalxıb ayağa,
Ulu xalqın rəhbərinə min alqış!

Xalq Heydərdir, bəli, Heydər də xalqdı!
Görüşünə bütün ölkə, el axdı...
Sanki, zirvələr də bu səmtə baxdı!
Bu torpağın gövhərinə min alqış!

Sevincini kədər gəlib ötəndə,
Unudulur Heydər üzü güləndə!
Toy-bayramdır bu gün yenə Vətəndə,
Qədim xalqın hünərinə min alqış!

Möcüzə var torpağında, daşında,
Heydər durub bu hikmətin başında!
Sirli dünya həkk olub yaddaşında
Tanrı verən cövhərinə min alqış.

Həsən, eldə bir adət var - silinməz!
İnsan qədri sağlığında bilinməz
Müdrilikdə yoxdur ona tay, əvəz,
Siyasətin zərgərinə min alqış.

2002

HEYDƏR GƏLİR

Bu gün Vətən bayram edir,
Xilaskarı - Heydər gəlir!
Xalq sevinir, yallı gedir,
Şən baharı - Heydər gəlir!

Baş əymədi xəstəliyə,
Min dağ çəkdi erməniyə.
Qurban olum İlahiyə,
Vəfadarı - Heydər gəlir!

Həsən baxıb ilham alır,
Bu sevinci şeirə salır.
Allahından razı qalır,
Elin varı - Heydər gəlir.

Onsuz Bakı sönük idi,
Çox insanlar dönük idi.
Başa çatıb əhdim indi,
Düz ilqarı - Heydər gəlir!

KEÇƏSİDİR

Selə qarşı çəksən də bənd,
Aşıb asan keçəsidir.
Heydər üçün qursan da fənd,
Bənd-bərəni keçəsidir.

Düşünmə Heydər haçansa,
Nahaq qandan keçəsidir!
Xəncər bir gün çıxar qından
Kəsər, keçməz haqsızlıqdan.

Həsən bunu duyur erkən,
Hər əməlin sonu varkən.
Geci-tezi bir gün örkən,
Doğanağdan keçəsidir.

4.10.1994

İLHAM PƏRİSİ

İlham özü möcüzədir!
Səndən sormur, qəlbə girir...
Yatmış Vulkan gücündədir!
Vaxtı gələndə püskürür!

İlham alıb Heydərimdən,
Xəyal atım göyə çarpır.
Zövq alıram işlərindən,
Sanki həyat işıq saçır.

Həsən desin ilham nədir?
- O, ilahi bir qüdrətdir!
Ölçüsü yox, çəkisi yox,
Amma özü həqiqətdir.

10 may, 2001

DEDİ

İlham dalğaları keçdi sinəmdən,
Sanki bir nəfəsdən, mənə yaz dedi.
Əlimdə qələmim xəyala daldım,
Bilmədim ya dərin, ya dayaz dedi.

Keçdi xəyalımdan zirvəli dağlar,
Qoyunlu, quzulu yaşıl oylaqlar.
Göz yaşıtk duru, axan bulaqlar
Batabat yaylası xoş avaz dedi.

Həsənəm, qəlbimdə kökləndi sazım,
Açıldı könlümdə baharım, yazım.
Bu an dilə gəldi çoxdankı arzum,
Bülbülü oxşadı, gülə naz dedi.

İNDİ

Uşaqılıq illərim gör harda qaldı,
Əlliyə çatıbdı bu yaşım indi.
İnana bilmirəm özüm-özümə,
Yadıma saldıqca yaddaşım indi.

Aylar bir-bir ötüb ilə dönübdür,
Açılan qönçələr gülə dönübdür.
Neçə deryaçalar gölə dönübdür,
Çallaşmaq üzrədir bu başım indi.

Həsən Cəhriliyəm dolmuşam yaşa,
Sevinclə kədərım olubdu qoşa.
Ömrümün çoxunu vurmuşam başa,
Necə o çağları dolaşım, indi.

HAQQINA YAZ

Əsər yazan, şeir yazan,
Hər nə yazsan, haqqına yaz!
Ulu Tanrıdan çəkinib
Haqqın öz ünvanına yaz!
Düzü-düz, əyrini əyri,
Ol təmiz, vicdanına yaz!

Yazanda da xalqı sevən,
Şəxsiyyət ünvanına yaz!
Heydər kimi bir dahinin
Şöhrətinə, şanına yaz!
Yaratdığı xarüqələr,
Qəhrəmanlıqlarına yaz!

Çiçək açan müstəqillik
Azadlıq dövrünə yaz!
Ölkədəki hökm sürən
Əmin-amanlığına yaz.
Milləti millət edən
Zəhmətin öz adına yaz.

Dahi Heydər öz xalqının,
Nəfəsi, qanı, canıdır!
Qərbi, Şərqi, həm Güneyi -
Bütöv Azərbaycanıdır!

Vətənə eşq, məhəbbəti
- Ondan öyrəndi millətim!
Xalqa sevgi sədaqəti,
- Ondan öyrəndi millətim.
Haqq yolunda qətiyyəti.

- Ondan öyrəndi millətim.
İnsanlığda ülvyyəti
- Ondan öyrəndi millətim!
Həzrəti Əli hikmətin
Timsalında ədaləti
- Onda öyrəndi millətim!

VƏTƏNDİR, VƏTƏN

Könlündə yaşadır hərə bir şeyi,
Mənim də amalım Vətəndir, Vətən!
Danışan dilimin "əlif"i, "bə"si,
Bu günüm, sabahım Vətəndir, Vətən!

Böyük anasıdır elin, obanın,
Körpənin, cavanın, hər bir qocanın!
Doğma anamdan da əziz olanım -
Əzəl qibləgahım Vətəndir, Vətən!

Vətənsiz bir quş da nəyə gərəkdir,
Vətən - hava, sudur, Vətən-çörəkdir.
Bu sözü car çəkən dil yox, ürəkdir,
Ümidim, pənahım Vətəndir, Vətən!

Azərbaycan anam - günəşim, ayım,
Canımdan da şirin İlahi payım.
Döyünən ürəyim, sevincim, ahım,
Haqdan məbədgahım - Vətəndir, Vətən!

Tarixdə soyadım, varlığım mənim,
Həyatda əbədi sağlığım mənim,
Qoynunda əbədi laylay deyənim
O son qərargahım - Vətəndir, Vətən!

Həsənəm, Vətənə can-can demişəm,
Özümü mən ona qurban demişəm!
İkiyə bölünüb dərd, qəm yemişəm,
Bölünməz dərgahım, Vətəndir, Vətən!

CƏHİRİ KƏNDİM

Canım-gözüm, ürəyimsən,
Cəhri kəndim, Cəhri kəndim.
Xoş arzum, saf diləyimsən,
Cəhri kəndim, Cəhri kəndim.

İgid ərler yetirmisən,
Qəzənfərlər yetirmisən.
Yurda şöhrət gətirmisən,
Cəhri kəndim, Cəhri kəndim.

Bilinmir neçədir yaşın,
Çox bəlalər çəkib başın.
Az olmayıb mərd savaşın,
Cəhri kəndim, Cəhri kəndim.

Xoş ətirli bir baharsan,
Özlüyündə bir vüqarsan.
Naxçıvana iftixarsan,
Cəhri kəndim, Cəhri kəndim.

Baxma Həsən səndən uzaq,
Sorağını alır hər vaxt
Yolumda olmusan çıraq,
Cəhri kəndim, Cəhri kəndim.

NAXÇIVANDADIR

"Gədəbəydədir" şeirinin müəllifi İlyas Tapdığa

Nuhun gəmisini xilas eyləyən,
O "Gəmi qayası" Naxçıvandadır.
"Əshabi-Kəhf" adlı müqəddəs ocaq,
Min dərdin şəfası Naxçıvandadır.

Yolları keçilməz qayalı, daşlı,
Düşməyə nifrəti boranlı, qışlı.
Zəfərlə qurtaran neçə savaşı
"Əlincə qalası" Naxçıvandadır.

Həsənəm, sevirəm ana torpağı,
Gör nə vüqarlıdır Qapıçıq dağı.
Şahbuzun səfalı oba, yaylağı-
"Batabat yaylası" Naxçıvandadır.

OLUBDUR

İnsan var bilinmir məzhəbi-dini,
Həmişə həyatda məchul olubdur.
Öz içini yeyib qərəzi, kini,
Əməli özünə məqbul olubdur.

Seçdiyi peşəsi - meydan sulamaq,
Rəis qarşısında quyruq bulamaq.
Ona təklif olsa həтта ulamaq,
İtin xasiyyəti qəbul olubdur.

Hələ az deyildir fitnə yayanlar,
Gözdən pərdə asıb haqqı dananlar.
Həsənəm, bu yolla harınlayanlar,
Həmişə həyatda zəlil olubdur.

BİLMƏZ

Can qoyub nə qədər sərf etsən əmək,
Susuz səhra çəltik gətirə bilməz.
Çalışıb etsən də nə qədər kömək,
Öküz nər yükünü götürə bilməz.

Yadlar kölgəsində rahat yatanlar,
Elini unudub, yadı tutanlar,
Vətəni satanlar, yurdu satanlar
Düz sözü dilinə gətirə bilməz!

Həsən, o kəslər ki, güdür öz nəfsin,
Qayğısına qala bilməz heç kəsin.
Yadlara qarnı üçün satar ölkəsin,
Yaxşıdan nümunə götürə bilməz.

SƏN QAYTARMISAN

Həyat yoldaşıma

Küskün bir insandım həyatda, gülüm,
Məni bu həyata sən qaytarmısan!
Bilməzdim kı, həyat belə şirindir.
Bu şirin dünyamı sən qaytarmısan!

Vətənə məhəbbət, xalqa məhəbbət,
Alovun gücünü səndən almışam!
İnamı itən kəs ölüdür, fəqət,
İtmiş inamımı sən qaytarmısan!

Həsənəm, daha yox gileyim mənim,
Beləcə şükürüm Allahımadır!
İlhamla coşubdu ürəyim mənim,
Sönmüş ilhamımı sən qaytarmısan!

KƏNAR GƏZ*Oğlum Məhəmmədə*

Həsənəm, deyirəm, Məhəmməd, sənə,
Çalış nadanlardan, oğlum, kənar göz!
Nanəcibin səhvin demə üzünə,
Haqqı dananlardan, oğlum, kənar göz!

Xeyir işlər üçün nəbzi vurmayan,
Tamah ucbatından gözü doymayan.
Yoxsullara qəpiyini qıymayan,
Cılız insanlardan, oğlum, kənar göz!

Xalqını sevəni özünə dost seç,
Vətən, xalq yolunda canından da keç.
Mövqesiz insana salam vermə heç,
Namərd, nadanlardan oğlum, kənar göz!

BAX

Gedəcəyin yolu xəbər alanda,
Yoxuşunu öyrən, enişinə bax.
Bələdçi tək sənə yoldaş olanda,
Onun baxışına, yerişinə bax.

Danışsan bilginən sözün yerini,
Onu öyrən, özün açma sirrini.
Köhlən yəhərində görsən birini,
Çapmamış oturuş, duruşuna bax.

Həsən, dövrən sənə qəzəl oxuyur,
Yalanı doğrudan əzəl oxuyur.
Zalım fələk bilsən nələr toxuyur-
Arğacını ara, ərişinə bax.

İNANMA

İnansan da hər nəyə sən dünyada
Yaltaqların alqışına inanma!
Hər gözəlin, nazu-qəməzə atanın,
Hiylə dolu baxışına inanma!

Yalançının olmaz doğru beyəti,
Səpdırmaqdı səni yoldan niyyəti.
Həqiqəti sevə bilməz o qəti,
Saxtaların çağrışına inanma.

Həsən, göydə ulduz, ola bilməz Ay,
Nakəslərə eyləmə heç haqqı-say.
Riyakarın, qoparsa da hay-haray,
Haqq yolunda qarğışına inanma.

SEÇMƏ

Özünə dost seçsən əgər həyatda,
Üzdə mələk olan şeytanı seçmə.
Hər an sənə "can-can" desə də hətta,
Atasın sevməyən nadanı seçmə!

Çətini dəf eylə, axtarma asan,
Əməyi özünə qəlb sirdaşısan.
Həyatda meylini torpağa salsan,
Susuz boz səhranı, şoranı seçmə!

Ay Həsən, hər insanı dərindən tanı,
Kökündən, soyundan, elindən tanı!
Buraxma yaxına şəri, böhtanı,
Özgəsinə quyu qazanı seçmə!

NƏSİHƏT

Qızım Rübabə xanıma

Namus, qeyrət, ləyaqət,
Zinət verir qadına!
Hörmət, şərəf gətirir
Bütün nəslin adına!

Allah yaratmış səni
İncə, gözəl bir övlad.
Sənin həyatda borcun
Saxlamaqdır təmiz ad!

Bundan sonra yaranır-
Hər cür daş-qaş, şan-şöhrət...
Yalnız təmiz ad üçün
Baş əyibdir Səltənət!

Ta qədimdən belədir,
Bunu, yəqin, bil ki, sən
İlahi gözəl olsan,
Ağlın yoxsa, çirkinsən!

Həsən üçün şərəf, şan
Üstündür var dövlətdən.
Xoşbəxt olmaq istəsən
Bu yolu seçməlisən!

**Ədəbin dəyərin bilsəydiniz siz,
Allahdan ruzi yox, ədəb dilərdiz!**

Həzrət Əli (ə.)

QIYMƏTİN OLMAZ

Dünya qədər ağlın, elmin olsa da
Kasıb olsan qədir-qiymətin olmaz.
Müdrək kəlamların nifrət doğurar
Riyakar yanında hörmətin olmaz.

Namərddən, nadandan uzaq ol ki, sən
Ömrü hədə yerə keçirməyəsən!
Vidanın səsinə qulaq as ki, sən
Qəlbi nahaq yerə incitməyəsən!

Ehtiyac içində yaşayan üçün,
Həmişə vicdanlı olmaq çətindir!
Zülmün qarşısında əyilməz insan
Vidanın qoruyan igid, mətindir!

Zəhmətə qatlaşıb əməyi sevən,
Həyatda həmişə xoşbəxtlik tapar.
Qənaət etməyi vərdiş eyləyən,
Həmişə istəyə, arzuya çatar.

Nankora, nadana əyilməməkçün
Çalış ki, özünə sən güvənəsən.
Elə ki, bunları bacardınsa gər,
Bil ki, insanlığın zirvəsindəsən!

QIZIM, SƏN DOĞULANDA

Bala nədir? - bilmişəm
Qızım, sən doğulanda!
Şirin dadın dadmışam
Qızım, sən doğulanda!
Bütün övladlar sanki
Mənə olmuşlar əziz,

Elə bilmişəm bunca
Məhəbbətim bir dəniz!
Məhəbbəti anmışam
Qızım, sən doğulanda!
Bir qönçə qızılgültək
Sən təzə dil açanda
Könülləri oxşayıb
Qucağıma qaçanda.
Məhəmmədlə dalaşib
Gah küsüb, barışanda.
Mən də sizi oxşayıb
Əzizləyən o anda -
Mən atamı tapmışam!
Mən anamı tapmışam!
Mən özümü tapmışam!
Qızım, sən doğulanda!
Rubuş, sən doğulanda!
Özüm ata olarkən
Bunları anlamışam!
...Demə, onlarla birgə
Mən onlarsız qalmışam!
Mən Həsən olmamışam.

OĞLUMA NƏSİHƏT

Uca Allah yaxşılığı vəsf edib
Pislik edib, sən özünə zülm etmə!
Yaxşılıq üç şərti ödəməlidir;
Gecikdirmə, gizli saxla, böyütmə!

Yaxşılığın qədrini bilən kəsə,
Məqam düşən kimi, kömək eylə sən!
O məqamı bir də əldə etməzsən,
Yaxşılıq bir xəzinədir, biləsən.

Yaxşılığı itirəndən uzaq göz,
O, insanın qədir-qiymətin bilməz!
Yamanlığa yaxşıqla cavab ver,
Qisasçının üzü heç zaman gülməz!

Yaxşılıq edənə böyük dəyər ver,
Ad qazan bu yolda, sən qələbə çal.
Yaxşıqla cavab verə bilməsən,
Heç olmasa, şirin sözlə könlün al!

Hə. Əlidən (s) bu dərsi aldım,
Dəyərli hikmətin şeirə saldım.
Onun xütbələrin oxuduqca mən
Mənən rahatlandım, sanki ucaldım!

XALQ MƏHƏBBƏTİ

Alınmaz qaladır, xalq məhəbbəti
O qalanı tikən müqəddəsləşir!
Xalqın xilaskarı, lideri kimi
Tarixə düşərək əbədiləşir!

Sarsılmaz güc oldu Azərbaycan
Xalq-Heydər, Heydər-Xalq milli birliyi!
Dünyanı lərzəyə salan o birlik,
Gətirdi ölkəyə müstəqilliyi!

Vətənə məhəbbət, xalqa məhəbbət
Alovun gücünü səndən almışıq.
O gücdən indi biz ilham alaraq,
Gücün varisinə sadıq qalmışıq!

Bu xoşbəxt anları yaşadığca biz
Görürük nur saçır gələcəyimiz!
Ümumxalq liderin davamçısı tək
Onunla fəxr edir, gülür qəlbimiz.

İqtisadi böhran tüğyan etsə də
Yenə də inkişaf, güc əzmindəyik!
Bunu həzm etməyən şər qüvvələrin
Dünya güclərinin hədəfindəyik!

Nizamı pozulan bu dünyada biz
Təhlükəsiz ada sakinləriyik!
Xoşbəxt gələcəyə gedir ölkəmiz
Batmayan burulğan gəmisindəyik!

02.12.2015

DÜŞÜBDÜ

Məni yaman sıxır Çeçen davası,
Haqq gəmissi burulğana düşübdü.
Xilaskarlar hələ gəndən baxırlar,
Fəryad səsi asimana düşübdü.

"Böyük qardaş", görün, nələr eyləyir,
Adın "terror" qoyub hədyan söyləyir.
Göydən bomba tökür, min qan eyləyir,
"Kiçik qardaş" şər, böhtana düşübdü.

Əhli-bəşər kimə etsin etibar,
Bir deyən yox kimdir, axı, günahkar?
Saya salmır bu dünyanı qəsbkar,
Çeçen xalqı nahaq qana düşübdü!

Qroznı şəhəri güllə-borandı,
Dönüb xərabəyə, yerlə-yeksandı.
Deyin, harda qaldı qardaşlıq andı,
Zülm ayağı Dağıstana düşübdü.

Həsən deyər, hər şeyin bir təhri var,
Dünya görməyibdi belə zülmükar!
Buna necə dözüür o pərvərdigar,
Haqq-ədalət zimistana düşübdü.

VƏTƏN SEVGİSİ

Kamil insan üçün dünyadı Vətən,
Xoşbəxtlikdir olmaq övladı - Vətən.
Keşiyində duran, canından keçən
İgid ərləri ilə Vətəndir, Vətən!

Vətən eşqi ilə döyünən ürək,
Vətən naminə də qorunsun gərək!
Bu yolda haqsızlıq etməyək deyər,
Yetər ki, nəfsə yox, haqqa söykənək!

Vətənə sevgidən birlik yaranar,
Birlik təməlindən dövlət güc alar.
Ümumxalq birliyin təntənəsində,
Xalqın üzü gülər, düşmən xar olar.

Vətən, Dövlət və Xalq - Milli birliyi
Özündə vəsf edir əbədililiyi
Nizamsız dünyanı izləyən Həsən
Vətənə arzular bu xoşbəxtliyi.

AVROPADA "ƏDALƏT"

14.03.2017 - Fransa görüşündən təsirlənərək Fransa prezidenti Fransua Ollanda

Nə qədər vicdansız olasan ki sən,
Haqqı görə-görə dana biləsən!
Hələ aksiomtək qəbul edilən
Faktlara sübut da tələb edəsən!

Qarabağ haqqında qərar veribdir
BMT, icrası ləngiməkdədir,
Çünki bir "üçlük" də yaratdılar ki,
Hələ müzakirə edilməlidir!

Haqdan, ədalətdən, vicdandan uzaq,
O üçlük manedir istəyimizə.
Dini, əqidəsi ermənipərəst,
Onlardan nə kömək olacaq bizə?

Azərbaycan haqda həqiqətlərin
Yenə də üstündən dinməzcə keçdin!
Bu haqq qarşısında, dünya gözündə
Kaş görə biləydin, necə kiçildin!

Budurmu Avropa, müasir dövlət?!
Haqqa, ədalətə verdiyi qiymət?
Nə qədər haqsız siz sevsəniz də,
Qalib gələcəkdir haqq və ədalət!

İndi nə edək ki, "xaç" daşımırıq
Dinə fərq qoyanla biz barışmırıq!
"Qurani-Kərim"in haqq yolunda biz,
Haqqı, ədaləti, həddi aşmırıq!

QƏHRƏMAN TÜRK ƏSGƏRİ

Avropa sağalmaz dərđ içindədir,
Min dörd yüz əlli üç tarixdən bəri.
Dünyanın boğazı türk əlindədir,
Möhkəm ol, qəhrəman türk əsgərləri!

Məhəmməd Peyğəmbər demiş əzəldən,
İstanbul bir zaman fəth ediləcək.
Fəth edən o əsgər, o komutan da,
Dünyalar durduqca yad ediləcək!

İndi türkə qarşı səfərbər olub,
Min il düşməncilik edən dövlətlər.
Ulu mehmetlərin ruhunu şad et,
Qoru İstanbulu, qəhrəman əsgər!

ÖZÜNƏ GÜVƏN

Dünya güc üstündə qurulub bu gün,
Beynəlxalq qanunlar işləmir indi!
Hansı ədalətdən danışmaq olar?
Demokratik qüvvə "İŞİD"dir indi!

Özün vətənpərvər sayan ey nadan,
Beynəlxalq birlikdən ədalət umma!
Hər yerdə, hər zaman özünə güvən,
Özün öz kökünə baltalar vurma!

Bir qarın yal üçün ulduza hürmə,
Etdiyin hər addım xalqa ləkədir!
İt, itdir yad atan tikəni yemir!
Səninə yediyn zəhər tikədir!

Pisləyib, söydüyün, dığa dediyin,
Millətin söyənini heç görmüsənmi?
Daxildə bir-birin didib yesə də,
Xaricdə yeyənin heç görmüsənmi?

Xalqını sevənin, alnına sıxsan,
Düşməni ayağına pisin də verməz!
Əgər belə bir şey mümkün olarsa,
Onun milliyyəti, kökü bilinməz!

Millət o deyil ki, adı zahiddir,
Etdiyi əməllər millətə ziddir!
Pul üçün atasın öldürəndənsə,
Xalqı xilas edən "yad", millətimdir!

GƏLMİŞƏM

Yollarım olubdur dərəli-dağlı,
O dağları sana-sana gəlmişəm.
Vətəninə bağlı, elinə bağlı,
Heydərimə yana-yana gəlmişəm.

Deyirlər günəşdən qorxar yarasa,
Düşmənlər yox oldu bilməm harasa!
Ölkə məhv olardı Heydər olmasa,
Bu hikməti ana-ana gəlmişəm.

Keçən günlərini millət, yada sal,
Heydər istəyinlə, sevginlə ucal!
Həsəntək nəfəs al - əqidəndə qal,
Söylə ki, bağlıyam sana, gəlmişəm.

İNSAN OL

Vəzifənə baxıb qürrələnirsən,
Zənn edirsən, göydən düşən mələksən!
Çıxdığın qını da bəyənməyirsən,
Qundağım qızıldan olub deyirsən!

Çünki insanlığı pulda görürsən
Bilmirsən ki, hələ duza gedirsən!
Sənə dayaq olan dostlardan indi,
Pulun çoxdur deyə, üz döndərirsən!

Necə unutdun bəs o günləri sən!
Yasın toy olurdu, məni görəni.
İndi toyunda da unudub məni,
Başına yığmısan gədə-güdəni.

Hər kəs axtarıb öz tayın seçər,
Bablı babın tapsa, günü xoş keçər.
Vəzifə naminə seçdiyin dostun,
Sənin də, üstündən bir gün xətt çəkər.

Ən böyük vəzifə insanlıqdır, bil!
Xoşbəxtlik ondadır, sərvətdə deyil!
O xoşbəxt anları yaşamaq üçün
İnsan ol, insanlıq önündə əyil!

Hər insan anadan insan doğulur
Sonradan itirir insan aqlını
Pulun, vəzifənin qızdırmasına,
Dözməyir, itirir sayıqlığını!

Pisə yaxşı deyib meydan verəndə
Yaxşılar da pisə qoşulacaqdır!
Bu bir adət olub qana keçəndə
İnsanlıq get-gedə məhv olacaqdır!

10.04.2019

ANA

Bütün kainatı, göyləri, yeri
Yaradan Allahın Adəmdən bəri
Bəşərə nur saçan canlı əsəri,
Möcüzə qalası anadır, ana!

Ana müqəddəsdir, ana əzizdir!
Ana sevgi dolu coşqun dənizdir!
Gözəllik rəmzidir, pakdır, təmizdir!
İnsanlıq zirvəsi anadır, ana!

İlk vətən anadır, ana əzəldir,
Bəlkə də onunçün ana gözəldir!
Qəlbləri isidən sönməz məşəldir,
Həyatın mənası anadır, ana!

Ana nəvazişi, ana sevgisi,
Tanrı dərgahında saflıq incisi!
Nəğmələr laylası ananın səsi
Bəşərin nəğməsi anadır, ana!

YA UZAQDADIR

Kölgəsi olarmı, olmasa budaq,
Ağacın kölgəsi qol-budaqdadır.
Balığın taleyi atılan torda,
Ucunda qurd olan o qarmaqdadır.

Mərd igidlər dayağıdır yurdunun,
Kəşfiyyatçı zəfəridir ordunun.
Sürüdən ayrılan tənha quzunun,
Taleyi qurd-quşda, yalquzaqdadır.

Həsən, qazanc güdmə olmasa maya,
Qartal qonmaq üçün seçər sərt qaya.
Yaxşı dost özünü yetirər haya,
Fərqi yox, yaxında, ya uzaqdadır.

ÇƏKƏSİYƏM

Bu dünyaya gələn gedir,
Mən də bir gün gedəsiyəm...
Şübhəm yoxdu Qıl körpüdən,
Alnı açıq keçəsiyəm!

Namərdliklə yoxdur aram,
Mərdlik üçün daim varam!
Haqq yolunu unutmaram,
Yaxşı-pisi seçəsiyəm.

Həsən demir elə-belə,
Qəlbən bağlı oba, elə.
Nə qədər ki, sağam hələ,
El qeyrəti çəkəsiyəm!

OLDU

Çox gözlər doymadı dünya malından,
Dünya başdan-başa qalmaqal oldu.
Fironlar oldu Allaha asi,
Kainat onlara darısqal oldu!

Ağalar yarandı, qullar yarandı,
Ərazi bölündü, yer parçalandı.
Fatehlər əlində ölkə talandı,
Qəsbkar yürüşlər dalbadal oldu!

Qan içən cəlladlar aldı dünyanı,
İlantək, əqrəbtək çaldı dünyanı.
Görünməz bəlaya saldı dünyanı,
Fitnə baş qaldırdı, qilü-qal oldu!

Bəyazidlə Teymur girdilər cəhlə,
Axdı qardaş qanı döndü bir nəhrə!
O vaxtdan qan izi düşməyib təhrə,
Ulutürk dünyası tari-mar oldu!

Ay Həsən, dünyaya bir də qıl nəzər,
Qalmadı insandan əlamət, əsər.
Artdı yaramazlar, azaldı mərdlər,
Bu dünya mərdlərə ahu-zar oldu.

QALIB

Düşüncəm tarixə nəzər salıbdı,
Olub keçənlərə lap mat qalıbdı.
Mükafatı dəm tutanlar alıbdı,
Elə söz-söhbəti qoçuya qalıb.

Barın-bəhrəsini ağası yeyib,
Çəkdiyi zəhməti suçuya qalıb.
Ova sahib çıxan döşünə döyüb,
Əzab-əziyyəti ovçuya qalıb.

Həsən, bir mətləb var incədən incə,
İnsan qocalanda çəkilir küncə.
Əcəl köhlənini minib gəlincə,
Evin də dərd-səri qocaya qalıb.

BƏSİMDİR

Tanrımdan yox məndə giley,
Nə veribsə o bəsimdir
Hiss edirəm ilhamım var,
O da yazmaq həvəsimdir.

Sinəm dolu, sözüm çoxdur,
Çox şeydə də gözüm yoxdur.
Qəlbim geniş, könlüm toxdur,
Bəm də, zil də öz səsimidir.

Baxma Həsən yazır az-az,
Gahdan dərin, gahdan dayaz.
Açır güllər gələndə yaz,
Xoş ətirli nəfəsimdir.

DƏRDİNİ

Qoy Cabbar Qaryağdı qalxsın məzardan,
Salsın bayatıya Şuşa dərini.
Qoy Xanla yanaşı deyib ağlasın,
Ağdamın, Şuşanın qoşa dərini.

Həsərdən çatılıb qaşı dağların,
Tərk edib yuvasın quşu dağların.
Gedibdi başından huşu dağların,
Yazan yox qayaya, daşa dərini.

Kəlbəcər, Qubadlı, Zəngilan, Laçın,
Dağılıb çöllərə olubdu qaçqın.
Cəbrayıl, Füzuli qalıbdı çaşqın,
Heyrətdən az qalıb çaşa dərini.

Xəyanət üz verdi güc gəldi yağı,
Qaldı gavurlara Vətən torpağı.
Keçib sar əlinə tərən oylağı,
Ay Həsən, gəl indi yaşa dərini.

8 may 2000

MƏN KİMƏM

Baxma ki, rəisəm, çinim də vardı,
Özüm də bilmirəm hələ mən kiməm.
Zaman dəyişdikcə, dövran dəyişir,
Fürsət keçir əldən-ələ, mən kiməm.

Ha deyirəm zəmanəylə barışım,
Baş götürən o axına qarışım.
Haqqı danıb, "ədalətdən" danışım,
Adım düşsün eldən-ələ, "mən kiməm"?

Həsən Cəhri, dünya sanki pəncərə,
Gələn baxıb gedir, gəlmir dübarə.
Gəl uyma sərvətə, daş-qaşa, zərə,
Eldən soruş, sonra söylə mən kiməm?

ƏLQƏRƏZ

Dinsizlər nə qanar-nədir ibadət,
Hərcayilər qoymaz sözünə sərhəd.
Xəsis malın yeməz, yığar var-dövlət,
Əməlindən geri dönməz, əlqərəz.

Zalım taxta çıxsa verər işgəncə,
Zülümkarə yaddı sağlam düşüncə.
Əlindən el tamam zara gəlincə,
Zülm eyləyər, taxtdan enməz, əlqərəz.

Həsən, qoyma başa keçə naxələf,
Dolaşiq salınar, açılmaz kələf.
Ayaq altda qalar, tapdanar şərəf,
Elin üzü heç vaxt gülməz, əlqərəz.

AĞLADI

Yuxuma girmişdi doğma Qarabağ,
Oyandım əlimdə qələm ağladı.
Poetik aləmli o gözəl diyar,
Dərdini söylədi, bilən ağladı.

Gavurlar əlində qalıb o torpaq,
Amansız zamanın hökmünə bir bax.
Elsiz yetim qalıb hər oba, oylaq,
Yaylaqlar itirən aləm ağladı.

Belə zülm olmayıb Adəmdən bəri,
Xızır Peyğəmbərdən, Xatəmdən bəri.
Ay Həsən, bu dərdin çoxdu kədəri,
Xalqıma edilən sitəm, ağladı.

8 may, 1999

HƏRDƏN

İlham nədir, demək çətin,
Fitri gəlib gedir hərdən.
Bəlkə bizə yadigardı
Qurbanidən, Ələsgərdən?

Şeir yazmaq deyil peşəm,
Çox vaxt yazıb gizlətmişəm.
İlham gələndə demişəm,
Alınıbdı bədahətən.

Şeir verir sözə hikmət
Çox uludur incəsənət!
Həsənə də olub qismət,
Cuşa gəlib yazmaq hərdən.

DANIŞIR

Yenə bir tanışdan məktub almışam,
Başındakı qovğa-qaldan danışır.
Onun işlərinə mətəl qalmışam.
Ağlasıqmaz qalmaqaldan danışır.

Guya günahsızdır, heçdən ilişib,
Təsadüfən bir dostuyla görüşüb
Onun ucbatından qəzaya düşüb!
Dost yolunda "etibardan" danışır.

Həsən, iş var dözüləsi hal deyil,
Başındakı nahaq qovğa-qal deyil.
Zəhmətsiz qazanca eyləyib meyl,
Düzü qoyub, ağ yalandan danışır.

ŞAGİRDİYİM ÇATIR SONA

Qoynunda mən göz açmışam,
Cəhri kəndim, Cəhri kəndim.
Böyüyüb boya çatmışam,
Cəhri kəndim, Cəhri kəndim.

On yeddiyə çatıb yaşıam,
Bitirirəm məktəbini,
Şeir yazmaq həvəsimdi,
Götürmüşəm el təbini.
Bitirirəm məktəbini.

Şagirdliyim çatır sona,
Arzularım qabaqdadır.
Bilməm hanısı yolla gedim,
Yollar yaxın uzaqdadır,
Arzularım qabaqdadır.

Atam nədən dinmir hələ,
Onun sözün gözləyirəm.
Sovxozda işə qoyubdu,
Adi fəhlə işləyirəm.
Onun sözün gözləyirəm.

Çağırış vaxtım yaxınlaşıb,
Əsgərliyə gedəsiyəm.
Çətinliyə alışmışam,
Yaxşı xidmət edəsiyəm.
Əsgərliyə gedəsiyəm.

Həsənəm, yoxdur ləqəbim,
Şeir yazanda işlədim,
Götürməyə utanıram,
Deyirəm qoy təhri olsun.
İstəyirəm Cəhri olsun.

Naxçıvan, 1967

ÇƏKƏ CƏFA

Kim halallıq istəyirsə,
Qoy azaltsın tamahını.
Bacarana budur sözüm,
Həm də yuyar günahını.

Tamahkara bu dünyanı,
Versən yenə azdı deyər.
Xəsis gizlər var-dövlətin,
Çörəyini yavan yeyər.

Həsən Cəhri, bu insanlar
Gərək gələ bir insafa.
Kasıb, yetim qoca görsə,
Gərək, hökmən çəkə cəfa.

NƏ GÜNDƏYİK

Dünya özü bir əfsanə,
Biz də onun içindəyik.
Gələn gedir, gedən gəlmir,
Gedən karvan köçündəyik.

Əfsanəni varmı, görən,
Əjdahadan xəbər verən.
Hanı qarı-küpə girən,
Qızıl öküz üstündəyik?

Həsən Cəhri, getmə dərin,
Yoxmu özgə dərdi-sərin.
Bilsən əgər haqqın yerin,
Söylə ona nə gündəyik.

SİYASƏT

Siyasət müdriklik, ağıl deməkdir,
Siyasətsiz insan tam kamil deyil.
İnsan özü bir kiçik dövlətdir,
Siyasəti yoxsa, müstəqil deyil.

Siyasət əxlaqın funksiyasıdır,
Əxlaqsız siyasət uğursuz olur!
Siyasətin gücü əxlaqındadır,
Əxlaqlı siyasət qüsursuz olur!

Siyasət əxlaqla bir vəhdətdədir,
Ayrı-ayrılıqda yox hökmündədir!
Birin digərindən ayırmaq olmaz,
Müsbət nəticəsi birliyindədir!

“Ədəb nə olduğun dərk etsə insan
Allahdan ruzi yox, ədəb dilərdi!”
Həzrəti Əlinin bu hikmətilə,
Bəşər yaşasaydı, olmazdı dərdi...

GƏRDİŞDİ

Məşvərət eylədim, gəldi miyanə,
Allah deyib, təvəkkülə düşmüşəm.
Ha cəhd etdim, olammadım biganə,
Sanki birdən tənəzzülə düşmüşəm.

Tərəqqi, tənəzzül qoşa yaranıb,
Biri varsa, digəri də olacaq.
Min yol aşkarlanıb, min yoxlanıb,
Açan gül də, öz-özünə solacaq.

Həsən, qürrələnmə tərəqqi çağı,
Hər yoxuşun sonu bil ki, enişdi.
Çıraq gur yandıqca azalır yağı,
Qalxdın, enəcəksən, bu bir gərdişdi.

BİR GÜN

Sanmışdım, can alan bir el gözəli,
Mənə oğrun-oğrun baxacaq bir gün.
Həyadan titrəyib ürəyi, əli
Baxanda ildırım çaxacaq bir gün.

Nələr çəkdiyimi yəqin biləcək,
Ruhum şadlanacaq, bəxtim güləcək.
Mən nə bilərdim ki, vaxtı gələcək,
Qəlbimi odlara yaxacaq bir gün.

Həsən Cəhri inanır öz zəndinə,
Baxma keçib bir cananın cənginə.
Əmindir gələcək imana, dinə
Dilindən "hə" sözü çıxacaq bir gün.

DOST MƏCLİSİNDƏ

Dostlar, budur sizə sözüüm,
Sədaqətli dostlar olun,
Xoşbəxt olun, sağ-salamat.
Gənclər üçün bir irs qoyun.

Dünya qərar tutan gündən,
Gələn gedir, gedən gəlmir.
Ölüm gözlə qaş arası,
Kim nə qədər yaşar, bilmir.

Hanı şahlar, o bəy, ağalar,
Yox olubdur, itib izi,
Tarix unudub onları,
Salacaq mı yada bizi?

Şükür edək, yaşayırıq,
Hələ ki, sağdı canımız.
Bu dünyanın qonağıyıq,
O dünyadır məkanımız.

Həsən, dünya vəfasızdır,
Tədarük gör öz vaxtında!
Gəldinsə bil, gedəcəksən
Otursan da şah taxtında!

İNSANLIQ

Pula, vəzifəyə, şöhrətə uyub
Təkəbbürlə baxma kasıb insana!
Pul da, vəzifə də gözəldir, əgər
Ləkə gətirməzsə təmiz vicdana.

Hər şeyi, səni də tanrı yaradıb,
Ki, yaratdığına sahib olasan,
Onun fəxr etdiyi, yaratdığı bu -
İnsanlığ adını uca tutasan!

Ən gözəl qələbə həyatda bil ki,
Haqqın qələbəsi, haqqın səsidir!
Ən yüksək vəzifə şahlıqdırsa gər,
İnsanlığ şahlığının son zirvəsidir!

Günəşsiz nə həyat, nə yaşam olar
İnsanlığ günəşin sanki özüdür.
İnsanlığ olmazsa bəşər də olmaz,
İnsanlığ bəşərin xoşbəxt üzüdür.

Ən böyük vəzifə insanlıqdır, məhz
Onun qarşısında bəşər diz çökər.
Dünyada insanlıq yox olan zaman,
Nizamı pozular, insan qan tökər!

MƏNİ

Şair Şimşək, təbrikini oxudum,
Salmısan şeirə necə var məni.
Hər sətirini ürəyimə toxudum,
Tamam eyləmişən aşikar məni.

Poetik xislətim qüdrətdən gəlir,
El qəhri çəkməyim qeyrətdən gəlir,
Dərdim yurdsuz qalan millətdən gəlir,
Bu dərd yaman qoyub intizar məni.

Hanı o Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın?
Şuşa həsrətindən de necə qaçım.
Qəm, kədər içində ağarıb saçıb,
İmdada çağırır, o dağlar məni.

Cəbrayıl, Füzuli, Ağdam hardadı?
Keytıdağ, Mehtidağ gavurlardadı,
Nə qədər didərgin ahu-zardadı,
Haraya səsləyir girovlar məni.

Həsən Cəhriliyəm, talandı yurdum,
Xəyanət güc gəldi, çəkildi ordum,
Vaxt oldu düşmənlə üz-üzə durdum,
Qəlbimi dağlayır xəyallar məni!

YADIMA DÜŞDÜ

Məktəbin binasın gördüm bu gün mən
Keçdi uşaqlığım gözüm önündən.
Ürəyim ağrıdı, sızladı birdən,
Məktəbli illərim yadıma düşdü.

Bir-bir xatırladım ötən günləri,
Quliyev Əli tək müəllimləri.
Onun saf ürəklə dərs dedikləri,
Bütün saatları yadıma düşdü.

Onun qarşısında mən baş əyirdim,
Çünki ata kimi çox istəyirdim,
Hər dərsdən sonra "sağ ol!"-deyirdim,
Möcüzə olmağım yadıma düşdü.

Yaman kövrəlmişdim ilk dərs günündə,
Son dəfə uyudum zəngin səsində.
Dəcəl dostlarımla top-top üstündə
Küsüb-barışmağım yadıma düşdü.

Şirin xəyallardan çələng hörürdüm,
Sanki yatmış idim, yuxu görürdüm!
Ayılıb məktəbi ah, mənsiz gördüm
Artıq, qocalmağım yadıma düşdü!

DƏYMİR

Fili parçalayır ac olanda şir!
Tox olanda yatır, cüyürə dəymir.
İnsan tox olanda vəhşiyə dönür,
Doymur, kasıba yazığı gəlmir.

İnsanlıq məhv olur, yoxsa nədəndir?
İnsanın yolunu vəhşilər gedir!
İt ilə pişik də mehribanlaşıb,
Lakin insanlarsa vəhşilik edir.

Pul ki insanlığın oldu ölçüsü,
Mənəvi dəyərlər puç olub gedir.
Qanmazın əlində qanan can verir,
Bu dünya tərsinə fırlanıb gedir...

SEVİNƏCƏKSƏN

Dünyanı insansız təsəvvür etsən,
Bir anlıq hər şey var, bir də ki tək sən.
Bu qədər sərvətlə, heyvanatla sən,
De, görüm, nə zövqlə ömr edəcəksən?

Günlər keçir, milyon illər dövr edir,
İnsan sanki bir saniyə ömr edir.
Bu hikməti dərk etməyən insanlar,
Sərvət üçün bir-birini məhv edir.

İnsansız dünyanın nədir mənası,
Onunçün, yaratmış Tanrı insanı.
Bütün varlıqların uca olası,
Allah sevgisidir, Allahı tanı.

İnsan olub, sən də insanı sevsən,
Allah tərəfindən seviləcəksən.
Hər iki dünyada nemət içində,
Cənnəti görəcək, sevinəcəksən.

İNSANLIQ ZİRVƏSİ

Vəhşiliyə dözməyən
İnsanlıq zirvəsiyəm!
İnsanlıq tapdananda
Vəhşiyyə dönəsiyəm!

Mən elə bir insanam
Haqqa səs verəsiyəm!
Haqqa səs verənlə də
Məhz dostluq edəsiyəm!

Dostluq müqəddəslikdir,
O saf olur bir gültək!
Dost dostu tən gərəkdir,
İki canda bir ruhtək!

Namərdliklə yox aram
Mərd dostluqda mən varam!
Kimsəsiz kimsəni də,
Görsəm, darda qoymaram!

Həsən, haqdan əl üzmə
Haqq nazilər, üzülməz!
İki dünya bir olsa,
Dost dostdan əlin üzüməz!

25.11.2015

KAMİLLİK

Elə insan var ki, pislik etməsə,
O gün həyat ona şirin görünməz!
Gündə bal əvəzi zəhər içməsə,
Yaşaya bilməyən Mitridat kimi.

Kamillik insanı xilas eyləyir,
Xoşbəxtlik gətirir Lusina kimi.
Düz yolda olmayan zərərçəkəndən,
Uzaq ol ömrünün sonuna kimi.

Əzəldən yaxşılıq adətin olsun,
Yaxşı əmələndən zərər çəkənçün.
Yaxşılığın sənə pislik gətirər,
Yaxşılıq eyləmə riyakar üçün!

Baxmaq hələ görmək deyil, əfsus ki,
Dünən baxdığını bu gün görürsən.
Lövhə-məhfuzdakı həqiqətləri,
Əqlin işlədikcə sən dərk edirsən!

Həsən, düşünmə ki, sən kəşf etmisən,
Dünya belə gəlib, belə gedəcək!
Həyat güzgüsündə insan özünü,
İnkişaf etdikcə, aydın görəcək.

03.12.2015

HAQSIZ DÜNYA

Dünyada haqsızlıq baş alıb gedir,
Hegemon dövlətlər fironluq edir!
İkili siyasət xətti yürüdüb,
Bəşərə "ədalət" dərslərini keçir!

Ürəyi ağrıyan kömək istədi,
Dedilər, sübut et, - ürək sənindi?
Özü öz dərdinə qalmaq istədi,
İmkan vermədilər, ürək keçindi!

Sanki Azərbaycan həmin gündədir!
Baxma ki, öz yeri öz əlindədir,
Doğma Qarabağın həlli yolunda
Dünya Azərbaycan əleyhinədir!

Azərbaycan haqda həqiqətləri,
BMT qərarla təsdiq edibdir!
İcrası, illərdir müşkülə düşüb.
"Minsk qrupu sədirlik" edir!

Nə qədər vicdansız olasan gərək
Ağa baxa-baxa qara deyəsən!
Aksiom tək olan bir həqiqətə,
Hələ bir sübut da tələb edəsən!

Ayıq ol, ey millət, səf bax hər yana,
Sadiq ol xilaskar və yaradana!
Vətən, xalq yolunda səfərbər olun,
Hər yandan hücum var Azərbaycana!

QALX AYAĞA, MÜSƏLMAN

Bəsdır yatdın, dur, oyan!
Qalx ayağa, müsəlman!
Dostu, düşməni tanı
Vermə düşməyə aman!

Fitnə-fələ inandın
Qardaşına daş atdın!
Birlik nədir, bilmədin,
Düşməni yaşatdın!

Min il düşmən olanlar -
Papa Kirill və "yan"lar,
Birləşib türkə qarşı,
Sazişə qol atdılar.

Bizsə hələ yatmışıq,
"Quran"ı da danmışıq!
Məzhəblərə ayrılıb
Silaha əl atmışıq!

Harda müsəlman vardır,
Orda da qalmaqaldır.
Ölən də, öldürən də
Yalnız müsəlmanlardır!

Düşmən necə də məni,
Yaxşı tanıyır məndən.
Tutub zəif yerimdən
Ayırır məni məndən!

Sünni də mən, şiə də,
Çaşmayın siz nəbadə!
Doğma qardaşlıq edin,
Düşmən üstünə gedin!

ÜRƏYİMDƏSƏN

Sevincim də Sənsən, kədərim də Sən!
Varlığın sevinçdir, yoxluğun kədər...
Köksümdə döyünən ürəyim də Sən,
Unuda bilmirəm, ürəyimdəsən!

Zülmətə nur saçan günəş də Sənsən!
Çəkdiyin zəhmətlər getmədi hədər!
Azəri yurdum da, elim də Sənsən,
Unuda bilmirəm, ürəyimdəsən!

Fitri istedadlı, uzaqgörənsən,
Tarixdə yaratdın çox möcüzələr!
- "Azərbaycanlıyam" - fəxrlə dedin Sən,
Unuda bilmirəm, ürəyimdəsən!

Özünü sevdirdin əməlinlə Sən,
Bir dövlət qurdun ki, dünyalar qədər!
Qəlbimdə qoyduğun abidənlə sən!
Unuda bilmirəm, ürəyimdəsən!

Xalqın gələcəyin düşündükcə Sən,
İlham tək böyütdün siyasi rəhbər!
Özündən sonra da qalib gəldin Sən,
Unuda bilmirəm, ürəyimdəsən!

Beləcə, bu gün də, Sən bizimləsən...
Millətin, Mehriban, olub səfərbər!
Yolunu gedirlər - sanki özünsən!
Unuda bilmirəm, ürəyimdəsən!

Açdın xoşbəxtliyi üzümüdə Sən!
Ruhun şad olsun ki, gülür hər səhər!
Tanrıdan tükənməz sərvətimizsən!
Unuda bilmirəm, ürəyimdəsən!

NAZLIM

(İlk nəvəm Nazlı xanıma ithaf edirəm)

Həyatımın baharı,
Nazlım, mələyim mənim!
Ömrümün şirin barı,
Nazlı mələyim mənim!

"Nəvə yaman şirindir",
Dedilər, inanmadım
Tanrım qismət eylədi
Mən də o tamı daddım!

Necə şirin olurmuş.
Nəvə, mən bilməmişəm!
Belə xoşbəxt hissləri
Mən heç keçirməmişəm!

İndi dünya mənimdir
Heç nədə yoxdur gözüm!
Arzularım çin olub,
Ətir saçır hər sözüm!

Şükür etdim Allaha!
Hər kəs dadına yetsin,
Bəs bu şirin neməti,
Hamıya nəsib etsin!

Nəvə niyə şirindir?
Bilmir, - fikirləşirlər!
Məhz, nəvə gəlişindən
Babalar gəncləşirlər!

* * *

İndi xəyala dalıb...
Bu qərara gəlmişəm;
Niyə baba olanın
Yanından düz keçmişəm?

Sevincinə qoşulub
Niyə dərdləşməmişəm!
Sadəcə təbrik edib,
Dönüb, çıxıb getmişəm!

İnsan xoşbəxt anda da
Qayğıya möhtac olur,
Dost görəndə yanında,
Qəlbi sevinclə dolur!

VƏTƏN EŞQİ İLƏ DÖYÜNƏN ÜRƏK

İnsansız bir torpaq Vətən deyildir
İnsanı yaşadan torpaq - Vətəndir!
Vətənsiz bir insan - yuvasız bir quş
İnsansız torpaq da nəyə lazımmiş?!

Aqıl insan üçün dünyadı Vətən!
Xoşbəxtlikdir olmaq övladı - Vətən!
Həmişə yolunda canından keçən
İgid ərləri ilə Vətəndir Vətən!

Vətən eşqi ilə döyünən ürək -
Vətən naminə də qorunsun gərək!
İnsanda sədaqət bəslər bu əməl,
Sönməz o sədaqət gəlsə də fələk.

Sarsılmaz birliklə dövlət güclənər
Vətən çiçəklənər, millət sevinər.
Ümumxalq birliyin təntənəsində
Düşmən qüvvələrə güc, sinə gərər!

Vətən, dövlət, xalq - birlikdə canım,
Köksümdə nəfəsim, ürəyim, qanım!
Əbədi varlığım - Azərbaycanım!
Vətənimdir, Vətənimdir, Vətənim!

HƏSƏNİNDİ

Açıq söylə, nədən, gəl!
Arada var nə, əngəl.
Eşqimiz baş tutmasa
Nə mən gəlim, nə sən gəl.

Qoy gətirsin Həsən gül
De ağlama, Həsən, gül!
Heç insafın yoxdursa
Mən ağlayım, hə, sən gül!

Göynəyir Həsən indi
İndi söz "hə" sənindi.
Ölməyəm əgər desən
Ürəyim Həsənindi.

AYIQ OLUN

Düşünürəm öz-özümə
Bəlkə dünya xəstələnib.
Cahan mülkü hər bə gedir
Yoxsa göydən dərd ələnib!

Gücsüz ölkə günahkardır,
Quzular yox qurdlar haqdır.
Terror da bir süni faktdır
Dinc insanlar zara gəlib.

Dünya yaman çalxalanıb,
Əhli-bəşər parçalanıb.
Dini kökə arxalanıb,
Şər qüvvələr kara gəlib.

Peyğəmbərimiz buyurub,
İnsan torpaqdan yoğrulub.
Allahımız, dinimiz bir,
Hamı Adəmdən doğulub.

Ayrı-seçkilik etməyin,
Bəşərdə qardaşdır hamı.
Dinimiz Allah dinidir,
Hamının birdir Allahı.

Həsən deyir ayıq olun,
Son kitaba layiq olun.
Heydərimə sadıq olun,
Onsuz bir gün qara gəlib.

5 may, 2003

OLMASA

Şair olsa belə, hər qələm tutan,
Heç nə yaza bilməz ilham olmasa.
Hər kəs ola bilməz haqqa meyilli,
Vicdanı təmiz bir adam olmasa.

Sızqa ilə iri deryalar dolmaz,
Cılız, nadan elin qeydinə qalmaz.
Döyüşdə heç zaman qələbə olmaz,
Əgər qələbəyə inam olmasa.

Çalış götür-qoy et hər işi, Həsən,
Xalqa xidmət eylə, el desin əhsən!
Xəstə olacaqdı həyatda ruhən,
Kimin əqidəsi sağlam olmasa.

İZHAR EDİRƏM

Hərəkətdə heç zaman, sahili zənn etmə, oğul,
Oturduğun gəmidir, sənə nisbət o sahil.
Dünya əski dünyadır, dəyişənsə hey zaman,
Atılır bir-bir oxlar, qalır yerində Kaman.
Eyni bir həyat anı, edilir dərkə zaman,
Müxtəlif cür anılır ötdükcə dövrə-zaman.
Ağıllılıq o deyil, bildirəsən özünü,
Fitri istedadını, iti görən gözünü.
Gərdişi dövrəyə bax, açma sözün düzünü.
Yeri gəlsə məqamı avam göstər özünü.
Düşünmə ki, xalqını çox sevirənsə əgər,
Bunu duyan hamı da səni istər, müxtəsər...
Qibtə, paxıllıq içrə alışıb-yanan kəslər,
Xəbərin də olmadan sənə düşmədən kəsilər,
Sevməməkdən daha çox sevmək xəta gətirər,
Ki, bu sevgi rəğbətə ünvanı şahsa əgər?!
Bu yüksək keyfiyyətlər varsa da bir "ləkədir!"
Əqidəsizlər üçün çünki bu təhlükədir!
Başıma gələnləri görüb izhar edirəm!
Mənsə düz yolda ikən bunu israr edirəm.
Baxıb atan Həsənə, qoru ülvi hissləri,
Yaxına buraxma sən əqidəsiz kəsləri!

YOXLA, GƏL

Hamıdan çox mən çəkirəm el dərdi,
İnanmırsan ürəyimi yoxla gəl!
El yolunda cəfakeşəm əzəldən,
Xoş arzumu, diləyimi yoxla gəl!

El dərđini nəzmə çəkib yazıram,
Xainlərə söz quyusu qazıram.
Ər meydana atılmağa hazıram,
Bacarırsan biləyimi yoxla gəl!

Xalqa xidmətdəyəm xeyli zamandı,
Poqon taxan gündən içmişəm andı.
Şər qüvvəylə çarpışmağım hər andı,
İnanmırsan hünərimi yoxla gəl!

Həsənəm, Cəhridi o doğma kəndim,
Elimlə, obamla mən fəxr edərdim.
Ömrüm boyu Vətənimə güvəndim,
Güvəncimi, ürəyimi yoxla gəl!

MƏN OLDUM

Guşə qurdum, Heydər irsin yaşatdım,
Gənclər üçün gələcəyi anlatdım.
Hər yerdən alqışlar təbriklər aldım,
Öz işimdə pisə hədəf mən oldum.

Sədaqət də başa "bəla" olarmış,
 Düşməndən çox, dostlar lağa qoyarmış,
 Yüksəlişə gedən yollar bir yana,
 Görünmək də gizlin, yasaq olarmış.

Tanrı özü düz insanı qorurmuş,
 Haqsızlarla bir olmağa qoymurmuş!..
 Bir Allaha, bir də Ulu Öndərə,
 Sədaqətim mənə kömək olurmuş.

NƏSİHƏT

Oğlum, əməlinlə şərəfi qoru,
 Ki, sən ol ən təmiz, sudan da duru!
 Gecə-gündüz çalış hər elmi ara,
 Xalqının xeyrinə, şərinə yara!
 Ulu Heydər yolu məqsədin olsun!
 Dühası, zəkası məbədin olsun!
 Elə şəxsiyyətlər az-az yetişər
 Ki, onun üzündən gül açsın bəşər.
 Odur alçalmadan yüksəyə qalxan.
 Haqsızlıq önündə yenilməz qalxan.
 Kişilik rəmzidir, xalqın nəqşidir,
 Qurtuluş yolunda Tanrı bəxşidir.
 Alçala-alçala ucalmaq darsa,
 Ucala-ucala ölmək yaxşıdır.
 Vətən oğlu ikən ehtiyatlı ol!
 Hamıya xoş gəlməz tutduğun bu yol!
 Səbəb o deyil ki, sən incidəsən-
 Kimisə özünə düşmən edəsən!..
 Paxıl ikrah edər şan-şöhrətindən,
 Düşmənin kəsilər küdurətindən!

İstəsən səninçün düşmən yox olsun!
İnsanlar içində dostun çox olsun
Sən haqqı nahaqqa qurban eyləmə!
Heç zaman, heç kəsə nahaq söyləmə!
"Mən, düzəm", "təmizəm", sözünü belə!
Dilinə gətirib car çəkmə elə!
Bil ki, bu həyatda çoxdur namərdlər,
Nəinki mərdliyi, düzü sevənlər.
Çünki bu təmizlik qarşısında hər,
Riyakar necə var, elə görünər!
Odur ki, ayrılar düzdən çəkinər,
Hər kəsin onuntək olmağın istər
Cəhənnəmə gedən vicdanın satar!
Özünə həmişə yoldaş axtarar.
Çalış ki, zahirən onlar tək görün,
"Palaza bürünüb el ilə sürün!"
Ki, səndən naqislər qorxub, hürkməsin,
Səni təmiz görüb pislilik etməsin!
Onda, bil, namərdlər düşmənin olmaz-
Əkdiiyin gül-çiçək baharda solmaz!
Həsən insanlığın qeydinə qaldı,
Həyatda gördüyün qələmə aldı,
Ki, fani dünyada hər kəs özünü
Görüb, ibrət etsin, desin düzünü!

DAHA DƏB DEYİL

"Həyatda şərəflə şərəfsizliyi, şəxsi rifahla ictimai borcu, tamahkarlıqla vicdanlığı hər kəs özü seçir."

Heydər Əliyev

İndiki zamanda vicdanlı olmaq
Köhnəlmiş sayılır, daha dəb deyil!
Həqiqəti deyib üstündə durmaq
İndi nə kişilik, nə ədəb deyil!

Əsrimizin bu bir bədbəxtliyidir,
Sağlam düşüncələr yaşatmaq üçün!
Ləyaqət ruhunu qəlbindən sildir
Əclafliq hissini "alışmaq" üçün!

Qəbul edə bilsən "nə bəxtəvərsən!"
Bilirəm, desəm də, bu mümkün deyil!
Sən öz əqidəndən dönən deyilsən!
Həsən, şər əməllər səninçün deyil!

04.12.2015

ERMƏNİ

Mən bütün Qafqazı gözdüm, dolandım,
Vidanlı, namuslu, çox millət gördüm!
İnanın, hələ mən erməni qədər,
Vidansız, namussuz, pisin görmədim!
Ləyaqət onlarçün - alıb-aldatmaq.
Cəsarət olubdur əzəldən qaçaq.
Kişilik hissindən yoxdur bir soraq,
İşləmir, lazımsız ət tək sallanar!
Onlar çox əcaib, qorxaq olurlar,
Düşsə, anasın da o an satarlar!
Erməni çoxdursa, təhlükə törər!
Elə ki, az oldu küçüyə dönər!
Qız doğularkən banka salırlar,
Cinsi orqanların daraltdırırlar!
Bu canfəşanlığın nə faydası var?
Onsuz da sayca heç artmırlar onlar!
Onlarda yox əxlaq, yox mədəniyyət,
Yaxşılıq etsən də, edər xəyanət!
Kişisi kütbeyin, qadını axmaq,
Gərəkdir bir-birin, hay deyib tapmaq!

*V.V. Mayakovski -
tərcümə Həsən Kamiloğlu
16.04.2016*

ÜMUMMİLLİ LİDER HEYDƏR ƏLİYEVƏ MÜRACİƏT VƏ TELEQRAMLAR

*Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti
cənab Uilyam C. KLİNTONA*

Cənab Prezident!

Azərbaycanın ürəyi cənab Heydər Əliyevin Vətən eşqi ilə döyünən ürəyində aparılan cərrahiyyə əməliyyatı xəbəri bütün xalqımızı təlatümə gətirdi.

Lakin, tibb doktoru cənab Brüs Laytlın məharəti və Zati-Alilərinizin böyük qayğı və diqqəti sayəsində uğurla keçən əməliyyatın əks-sədası bizi çox sevindirdi.

Cənab Heydər Əliyevin öz həyatı üçün son dərəcə təhlükəli olan ürək əməliyyatının keçiriləcəyini bilə-bilə və bu haqda heç kimə, heç nəyi hiss etdirmədən, yalnız xalqının xoşbəxt gələcəyi naminə tale yüklü, beynəlxalq problemlərin həlli məsələləri ilə məşğul olması və bunun əməliyyat keçirilən anadək davam etdirməsi bizi heyretə gətirərək pərişan etmişdir!

Sevindirici haldır ki, dünyada yeni siyasi təfəkkürün formalaşması istiqamətində atdığınız addımların üst-üstə düşməsi cənab Heydər Əliyevlə sizi bir amal uğrunda mübarizədə birləşdirərək Amerika-Azərbaycan dostluğunun daha da möhkəmləndirilməsinə zəmin yaratmışdır.

Bunları yüksək qiymətləndirən Azərbaycan xalqı sizə və bütün Amerika xalqına dərin minnətdarlığını bildirir. Sizi regionda və dünyada sülhün, təhlükəsizliyin qaranlı kimi görür və müdafiə edir.

Böyük hörmət və ehtiramla:

Bakı Şəhər Yol Polisinin kollektivi adından H.ŞİRİNOV

30 aprel 1999

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ ZATİ-ALİLƏRİ CƏNAB HEYDƏR ƏLİYEVƏ

Əziz və hörmətli Prezident!

Sizi, Vətəninə və Xalqını hədsiz dərəcədə sevən Böyük İnsanı, xalqımızın milli bayramı - 10 may (1999-cu il tarixli) doğum günü münasibətilə səmimi qəlbdən təbrik edir, Sizə həyatda uzun ömür, möhkəm can sağlığı, xoşbəxtlik, səadət və apardığınız ağır və şərəfli işlərinizdə yeni-yeni nailiyyətlər arzu edirəm!

Zati-Aliləri!

Siz Azərbaycan xalqının və bütövlükdə bəşəriyyətin rifahı naminə təqlid üçün parlaq nümunə olan zəngin həyat yolunuz boyu polad iradənlə bütün təqib, təzyiq və təcavüzlərə qarşı həmişə sülhsevər mübarizə apararaq müstəqil, demokratik, hüquqi bir yeni Azərbaycan dövləti qurmusunuz!

Xilaskarı olduğunuz və milli şüurun dirçəlişində mühüm rol oynadığınız bütün Azərbaycan xalqı kimi mən də əminəm ki, dünyada məşhur olan bir siyasi dövlət xadimi, son dərəcə nadir bir şəxsiyyət kimi Sizin tarixi fəaliyyətiniz Azərbaycanın tərəqqisini və çiçəklənməsini əbədi olaraq təmin edəcəkdir.

Təsadüfi deyil ki, Bütöv Azərbaycanın taleyi olan öz həyatınızdakı ciddi narahatçılığın uğurla nəticələnməsi ümid çırağımızın şölələnməsi-nə bir daha təkan verərək bizi son dərəcə sevindirmişdir!

Cənab Prezident!

Xalqımızın xilaskarı, türk birliyinin lideri, müsəlman dünyasının fəxri və bütün insanların sevimlisi cənab HEYDƏR ƏLİYEV!

Dünyada gedən bütün ictimai-siyasi prosesləri düzgün dəyərləndirən, baş verə biləcək hadisələri əvvəlcədən duyan və böyük uzaqgörənliklə bunları öz fəaliyyəti ilə əlaqələndirməyi və yarana biləcək təhlükələri zərərsizləşdirməyi bacaran Sizin kimi fitri istedadlı lideri olan Azərbaycan xalqı qibtdə ediləcək dərəcədə xoşbəxtdir!

Bütün bunlara görə biz və gələcək nəsillər əbədi olaraq Sizə borcluyuq!

Arzum budur ki, Sizin əməyiniz heç vaxt itməsin, əsrlər boyu öz bəhrəsini versin! Xalqımız müdriklik edərək min illər bundan sonra da Sizin amallarınız uğrunda mübarizə apara biləcək gələcək nəsillərin təməlini bu gün qoysun! Balaca HEYDƏRİMİZ Sizin davamçınız olaraq bu arzu-larımızın qəhrəmanına çevrilsin!

O Ulu Tanrıdan bir daha Sizə uzun ömür, möhkəm cansağlığı və səadət arzulayıram.

Tezliklə doğma Vətəndə görüşmək arzusu ilə fədainiz

Həsən Şirinov!

10.05.1999. ABŞ, Klivlendə göndərilən təbrik

*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Heydər Əliyev cənablarına*

*Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin
sədri M.Ələsgərov cənablarına*

*Azərbaycan Respublikasının baş naziri
A.Rasizadə cənablarına*

Bəşər tarixində birsistemli quruluşun bərqərar olduğu və demokratikləşmə prosesinin gücləndiyi bir dövrdə, dünya xalqları öz müqəddəratını təyin etdikləri və yeni gənc dövlətlərini yaratdıqları bir məqamda, dağılmış Sovet imperiyası zəncirinin yerdə qalmış, lakin dünya ictimaiyyətinin maraq dairəsinə düşmüş bir həlqəsi kimi doğma Azərbaycanımızın məruz qaldığı beynəlxalq hücumlardan qorumaq, onu qaldırmaq, dövlətçiliyimizin azad bazar iqtisadiyyatına söykənən hüquqi və demokratik prinsiplər əsasında təşəkkülü və inkişafı prosesinə rəhbərlik etmək kimi ağır və ağır olduqca da şərəfli bir vəzifə XX əsrin dünya siyasətçiləri sırasında ən nüfuzlu öncüllərdən biri olaraq öz əbədi imzasını atmış möhtərəm Heydər Əliyev cənablarının üzərinə düşmüşdür.

Bütün dünyanın gözü qarşısında çox üzücü və qeyri-müəyyənliyə malik olan bir müharibə şəraitində, erməni təcavüzkarları tərəfindən zəbt olunmuş doğma torpaqlarımızın azad olunması və bir milyondan artıq qaçqınları ilə yanaşı çox ağır iqtisadi problemlərin həlli ərəfəsində, ölkədə qarışıqlıq salmağa, milləti parçalamağa və dövləti devirməyə xidmət edən daxili və xarici düşmənlərimizin apardığı əks siyasi mübarizə xaosunda Heydər Əliyev gənc Azərbaycan dövlətçiliyinin bünövrəsini qoymuş, özünün şəxsi həyat və fəaliyyəti, zəngin siyasi təcrübəsilə gələcək nəsillərin normal hüquqi bir dövlətdə yaşamalarına təməli möhkəm zəmin yaratmışdır.

Böyük rəhbərimizin bu tarixi fəaliyyətinə qarşı yuxarıda qeyd edildi-yi kimi düşmənlərin apardığı amansız və hiyləgər mübarizələri də fakt olaraq göz qabağındadır və belə bir şəraitdə yeni gənc nəslin mənəvi cə-

hətdən sağlam yetişdirilməsi, ideoloji və siyasi şüurlarının daha da inkişaf etdirilməsi, vətənə sədaqət və xalqına məhəbbət ruhunda tərbiyə edilməsi kimi vaib məsələlər öz müsbət həllini, məhz, Heydər Əliyev fenomenin öyrənilməsi, ona istinad edilməsi zərurətində tapa bilər.

Dünya ictimaiyyətində danılmaz bir faktdır ki, sivil dövlətlər və bu dövlətləri təmsil edən siyasi dövlət xadimləri bu gün bəşəriyyətdə cərəyan edən mürəkkəb siyasi proseslər axınında öz dəst-xətti ilə seçilən Heydər Əliyev siyasi fəaliyyətini görür ona həsəd aparır və ondan öyrənməyə və onu qarşılarına məqsəd qoyurlarsa, biz özümüz bu zərurətdən kənarda qalmalıyıq.

Odur ki, xalqımızın xoşbəxt gələcəyi naminə Heydər Əliyev fenomeninin, Heydər Əliyev irsinin, onun bütün fəaliyyətinin bir siyasi elmi nəzəriyyə kimi öyrənilməsini, hamı tərəfindən dərk edilməsini və bu təməldə yeni gələcək nəsil yetişdirilməsini həyata keçirmək məqsədi ilə Dövlət səviyyəsində "Heydər Əliyev universiteti" yaradılmasını təklif edirik.

Eyni zamanda iqtisadi çətinlikləri nəzərə alaraq, yaradılacaq universitetin normal və hərtərəfli fəaliyyətini təşkil etmək və buna tezliklə nail olmaq üçün lazımı şəraitə malik olan keçmiş Lenin muzeyinin binasından istifadə edilməsi daha məqsədəuyğun olardı.

**Müraciət Bakı şəhər BPİ DYPI-nin əməkdaşlarının
19 avqust 1997-ci il tarixdə keçirilmiş ümumi yığıncağında
qəbul edilmişdir.**

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Zati-Aliləri Cənab**

HEYDƏR ƏLİYEVƏ

Cənab prezident!

Sizi "15 iyun Qurtuluş günü" - ümumxalq respublika bayramı və xilaskarı olduğunuz xalqımızın rifahı naminə apardığınız əvəzsiz xidmətlərinizin - qurucusu olduğunuz Azərbaycan Respublikasına rəhbərliyinizin 30 illiyi münasibəti ilə ürəkdən təbrik edir, Sizə Ulu Tanrıdan uzun ömür, cansağlığı, səadət və bütün işlərinizdə yeni-yeni nailiyyətlər arzu edirəm!

İcazənizlə, Sizin memarlıq istedadınızın incə təzahürü olaraq gənclik illərinizin unudulmaz bir xatirəsi kimi uzun illərdən bəri o böyük, vətənpərvər ürəyinizin dərinliklərində silinməz iz buraxan və bu səbəbdən də, sənət əsərləri arasında əksini görmək arzusunda olduğunuz Naxçıvandakı "Haça dağ"ın yatmış bir nəhəng insanı xatırladan möcüzəli görünüşünün fotoəksini böyük məmnuniyyət və sevinc hissilə Sizə bəxş edirəm.

...Sizi bir an da olsa, gənclik illərinə qaytarmaq, könlünüzü oxşamaq şərəfinə nail olduğumu və qəlbinizin sözlə ifadə olunmayan hisslərini duyduğumu zənn edir və özümü xoşbəxt sanıram!

Böyük hörmət və ehtiramla Sizin fədainiz: Həsən Şirinov

15.06.1999

**Müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi,
görməli dövlət xadimi, dünya şöhrətli siyasətçi,
xalqımızın xilaskarı və Ümummilli Lideri cənab
HEYDƏR ƏLİYEV**

Sizin müqəddəs əsəriniz olan Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyi naminə yetişdirdiyiniz yeni gənc nəslin parlaq ulduzu İlham Heydər oğlu Əliyevin 15.10.2003-cü il tarixdə şəffaf və demokratik şəkildə keçirilən prezident seçkilərində xalqın iradəsini özündə əks etdirən parlaq qələbəsi münasibətilə səmimi qəlbdən təbrik edir, Sizə Allahdan uzun ömür, cansağlığı və tezliklə doğma Vətənə sağ-salamat qayıtmağınızı arzulayırıq!

Bu gün Sizə olan ümumxalq məhəbbətinin bariz ifadəsi olaraq xilaskarı olduğunuz və milli şüurunun formalaşmasında mühüm rol oynadığınız Azərbaycan xalqı tarixə düşən 15.10.2003-cü ili müstəqillik, demokratiya, sabillik və iqtisadi inkişafın - Heydər Əliyev siyasi kursunun davamı kimi qiymətləndirir və böyük sevinclə bayram edir!

Azərbaycanın və bütövlükdə bəşəriyyətin rifahı naminə təqlid üçün parlaq nüsxə olan zəngin həyat yolunuz boyu polad iradəyiniz və fitri istedadınızla bütün təqib və təzyiqlərə qarşı sülhsevər mübarizə apararaq Siz, müstəqil, demokratik, yeni bir Azərbaycan dövləti qurmusunuz!

Sizin Azərbaycanın tərəqqi və çiçəklənməsini əbədi olaraq təmin edəcək tarixi fəaliyyətyiniz, müdrik rəhbərliyyiniz, Vətən və xalq yolunda çəkdiyiniz böyük zəhmətyiniz və misilsiz əməyinyiz sayəsində XALQIMIZ bəşəri dəyərləri özündə əks etdirərək müdrik bir millət kimi zənginləşmiş, milli birliyə - həmrəyliyə nail olaraq, bir yumruq kimi birləşmiş və Sizin layiqli davamçinyız cənab İlham Əliyevə səs verərək Sizə olan istək və arzularını ifadə etmişdir!

Bu yüksək amala, arzu və istəyə çatmaqda xalqımıza dayağ olan cənab İlham Əliyevə görə Sizə çox sağ olun deyir və həyatımyız boyu minnətdar olduğumuzu bildiririk!

Bütün bunlara və xalqımızı xoşbəxt gələcəyə aparacaq yarıməsrlik mənalı xidmətinizə görə BİZ VƏ GƏLƏCƏK NƏSİLLƏR əbədi olaraq Sizə borcluyuq!

Qoy Azərbaycanın xoşbəxt gələcəyi naminə HEYDƏR ƏLİYEV İDEYA VƏ AMALLARI daima yaşasın, yolumuza əbədi nur saçsın!

O ulu Tanrı bu yolda xalqımıza yar olsun!

Hörmətlə:

**Bakı şəhər BPİ DYP-nin kollektivi adından,
rəis, polis polkovniki H.ŞİRİNOV**

25.10.2003

"Mənim nöqsansızlığım, mənim bədxahlarımda mənə qarşı nifrəti daha da artırırdı."

Bencamin Franklin

"FƏXRİ GUŞƏ"

Poeziya əhli yaxşı bilər. Poeziyada elə bir güc var ki, Çin səddini də yarıb keçir!

Ulu Öndər Heydər Əliyev haqqında yazılanlar, deyilənlər məni qane etmədiyindən, mən onun haqqında yazmağa, həm də şeirlər yazmaq qənaətinə gəldim.

*Mən şair deyiləm, bilin ay ellər
Mənim öz sənətim, öz peşəm vardır!
Mənə ilham verən o dahi Heydər
Xalqın ümid yeri, qibləgahımdır!
Mən şair deyiləm ki...*

Mən şair deyiləm, - desəm də, yazdım!

Bu da məni qane etmədi, DYP İdarəsində "Heydər Əliyev fenomeni" adı altında, növbəarası vaxtdan istifadə edərək şəxsi heyəti maarifləndirmək üçün siyasi kurs açdım. Onun keçirilməsi üçün "Fəxri guşə" yaratdım. Hər təzə işə qəbul olunan gənc polisi orada söhbətdən keçirib işə götürdüm.

Bu, ölkədə əks-səda verdi, təbriklər, alqışlar gəldi. Ziyalılar fəxri guşəyə axışmağa başladı, onda guşənin rəy kitabının yaranmasına zərurət yarandı... Gələnlər öz fikirlərini o kitabda qeyd edirdilər...

Bu guşəyə gəlib Heydər Əliyev haqqında əlavə məlumat alanlar və ona olan bu məhəbbətdən məftun olanların rəylərini Ulu Öndərə olan ümumxalq sevgisinin bariz ifadəsi olaraq oxuculara təqdim edirəm.

*Guşə qurdum, Heydər irsin yaşatdım,
Gənc polisə gələcəyin anlatdım!
Tanrı izin verdi, arzuma çatdım!
Hər yandan, hər yerdə "sağ ol"lar aldım
Lakin işdə pisə hədəf mən oldum!*

*Sədaqət də başa "bəla" olarmış...
Düşməndən çox, dostlar ərşə qalxarmış!
Yüksəlişə gedən yollar bir yana,
Xoş söz deyən dillər də bağlanarmış!*

AZƏRBAYCANIN DÜNƏNİ, BU GÜNÜ VƏ SABAHI... HEYDƏR ƏLİYEV

Bilməyən və bilmədiyini bilən uşaqdır,
ona öyrədin.

Bilən və bildiyini bilməyən yuxudadır,
onu oyandırın.

Bilməyən və bilmədiyini bilməyən
axmaqdır,
ondan qorunun.

Bilən və bildiyini bilən - Liderdir.
Onun yolu ilə gedin.

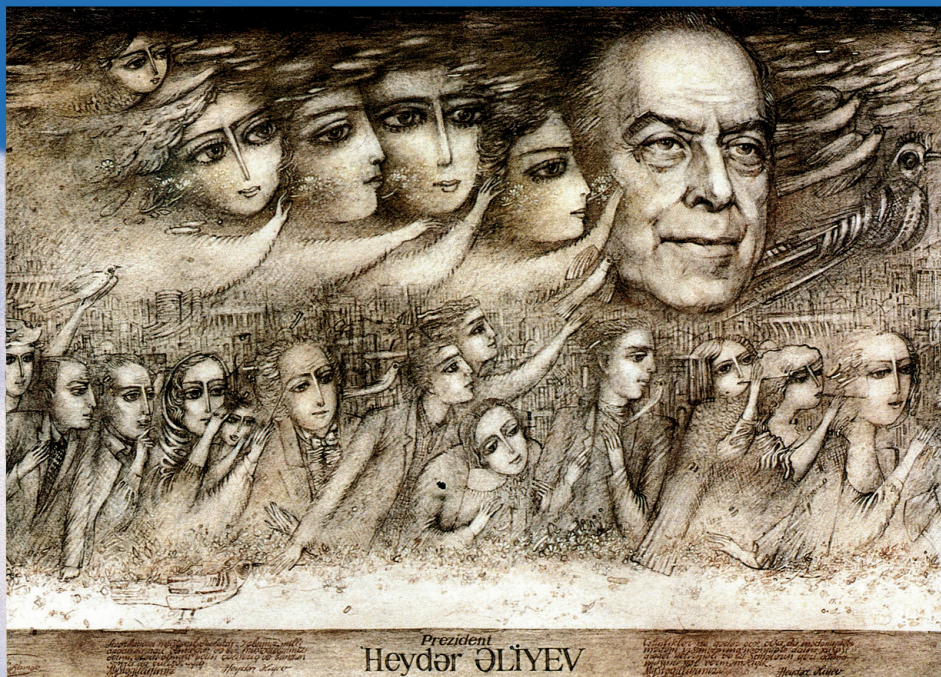
Çin xalq atalar sözü

Bilən, bildiyini bilən və xalqını öyrədən
Lider Prezident **HEYDƏR ƏLİYEV**

Azərbaycanın keçmişini, bu gününü və gələcəyini
özündə birləşdirən Heydər Əliyev, müstəqil Azərbaycan
dövlətinin banisi olmaqla, nəinki Azərbaycan, türk,
müsəlman dünyasına, hətta beynəlxalq aləmdə
sülhsevər xalqlar dünyasına nur saçan,
Azərbaycandan doğulan bir günəşdir!
O, kompüter sürəti ilə çalışmış, illəri günlərə çevirmiş,
xalqımızın bir millət kimi formalaşmasında və dövlət-
çiliyimizin möhkəmləndirilməsində əsrlərə bərabər
böyük işlər görmüş, Azərbaycanın XX əsrdən sonrakı
taleyini artıq həll etmişdir.

H.Şirinov

MƏLƏKLƏR...

*Mələklər qoynunda imdada çatan,
Xalqın nicat yolun xalqa anladan,
Müqəddəs bir yolda tək-cə can atan
İlahi qüvvədir Heydər Əliyev!*

“AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MİLLİ DÖVLƏT QURUCULUĞU
YOLUNDA UĞURLAR QAZANARAQ
BÖYÜK GƏLƏCƏYƏ DOĞRU
İNAMLA ADDIMLAYIR.”
HEYDƏR ƏLİYEV

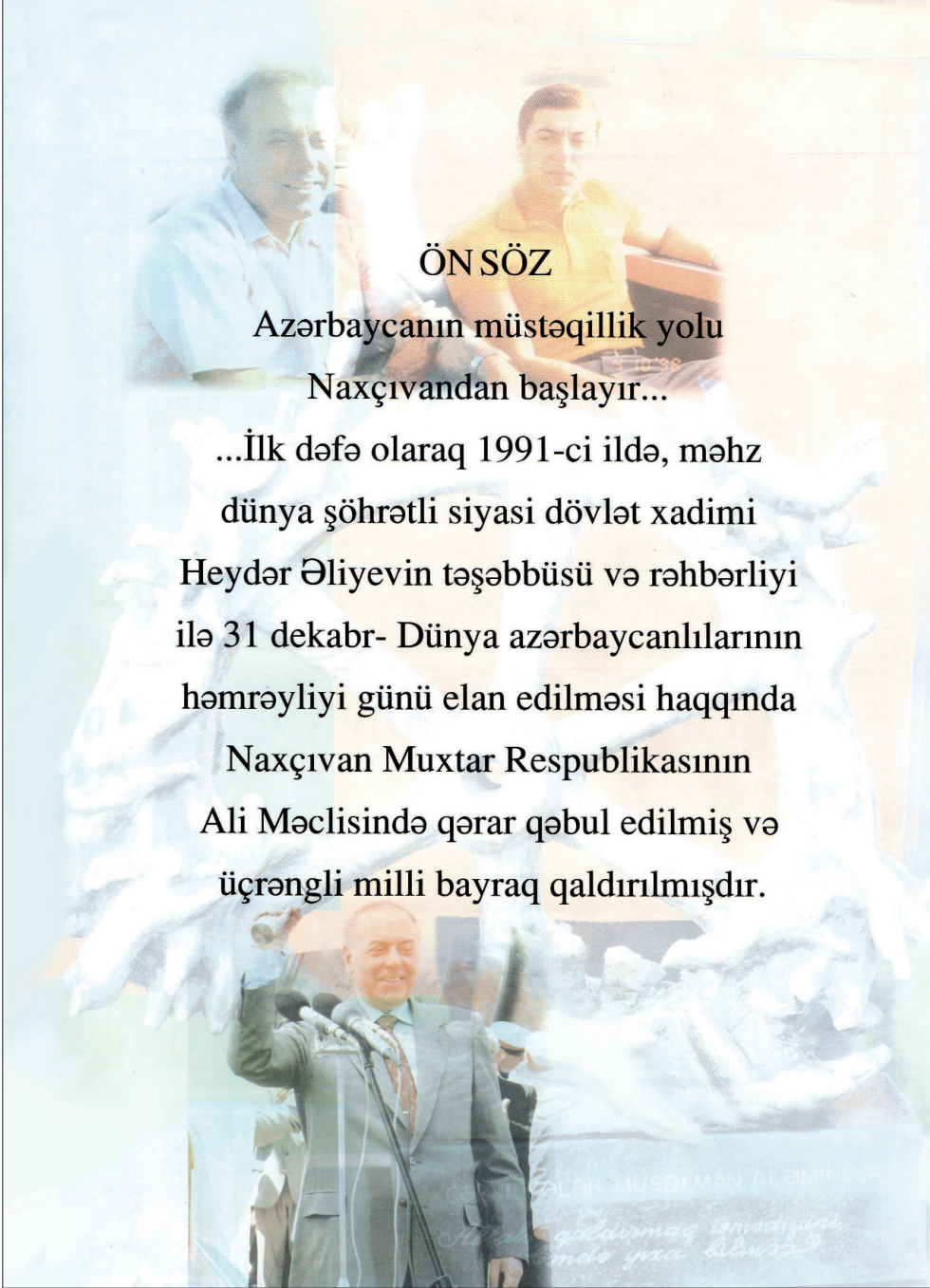

ÖNSÖZ

Azərbaycanın müstəqillik yolu
Naxçıvandan başlayır...

...İlk dəfə olaraq 1991-ci ildə, məhz
dünya şöhrətli siyasi dövlət xadimi
Heydər Əliyevin təşəbbüsü və rəhbərliyi
ilə 31 dekabr- Dünya azərbaycanlılarının
həmrəyliyi günü elan edilməsi haqqında
Naxçıvan Muxtar Respublikasının
Ali Məclisində qərar qəbul edilmiş və
üçrəngli milli bayraq qaldırılmışdır.

MÜSTƏQİLLİYİN
TƏMƏLİ

*Həyat çox qərəbədir...
Müqəddəs bir ailənin keçmişini xatirədən bu şəkildə qeyri-adi baxışlarla seçilən bu
gözlə uşağa baxanda istər-istəməz düşünürsən: ilahi, o vaxt nə biləydilər ki, bu fəlakət
kərpə böyüyüb gələcəkdə bütün dünyanı fəth edəcək, bəşəriyyətə nur saçacaqdı...
Bu gün isə, öz tarixi mücizələri ilə övladı olduğu bir ailənin müqəddəsliyini bir daha sübut
yeterən, o böyük dahinin qeyri-adi bir şəxsiyyətin uşaqlıq illərinin bir anını özündə sax
ladığını bu 22-ci xatirəni yazımaq şəraitinə nail olduğum üçün özümü xəşbəxt sayıram.
Böyük hörmət və ehtiramla*

“O, sanki
bir paydır,
göydən düşüb.”

Süleyman Dəmirəl

*Daha qorxum yox kimsədən,
Heydər adlı sərvətim var.
Tanrım özü göndəribdir,
Yenilməyən sərkərim var!
Dirilmişdir Şah Xətəim
Baş qaldırın hünərim var,
Açılibdır qol qanadım,
Cəbraildən şapərim var!...*

Firudin Şimşək

Xoşbəxt ailə... Gözəl ailə başçısı

MÜQƏDDƏS
AİLƏ

General Heydər Əliyev

Doğru

Yüksəlişə

Mübariz

Həyat

Yolu

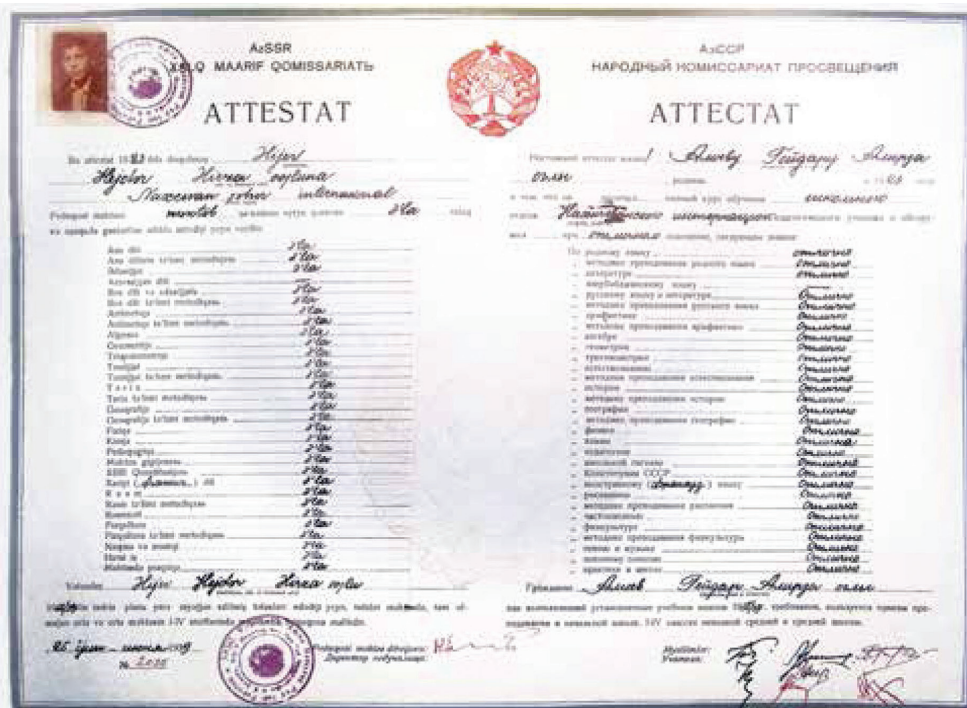

К 104/с
24 июля 1951 года.
Гос. Александр Никодимович А. записан
на первый курс Исследования конулы
Восточного отделения АГ. Сектор русский
Сектор АГ /проф. Гаджиев Д.З./
Верно: Секретарь З/9 Ван /Гаджиев Д.З./

[illegible]

4. *Trigonostemon* Aubl. - *ac.* *peripogonifera*.
5. *Amel. Niger* - *ac.* *peripogonifera*.
6. *Peripogon. peripogonifera* - *ac.* *peripogonifera*.
7. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
8. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
9. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
10. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
11. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
12. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
13. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
14. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
15. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
16. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
17. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
18. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
19. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
20. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
21. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
22. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
23. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
24. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.
25. *Trigonostemon* - *ac.* *peripogonifera*.

[illegible]

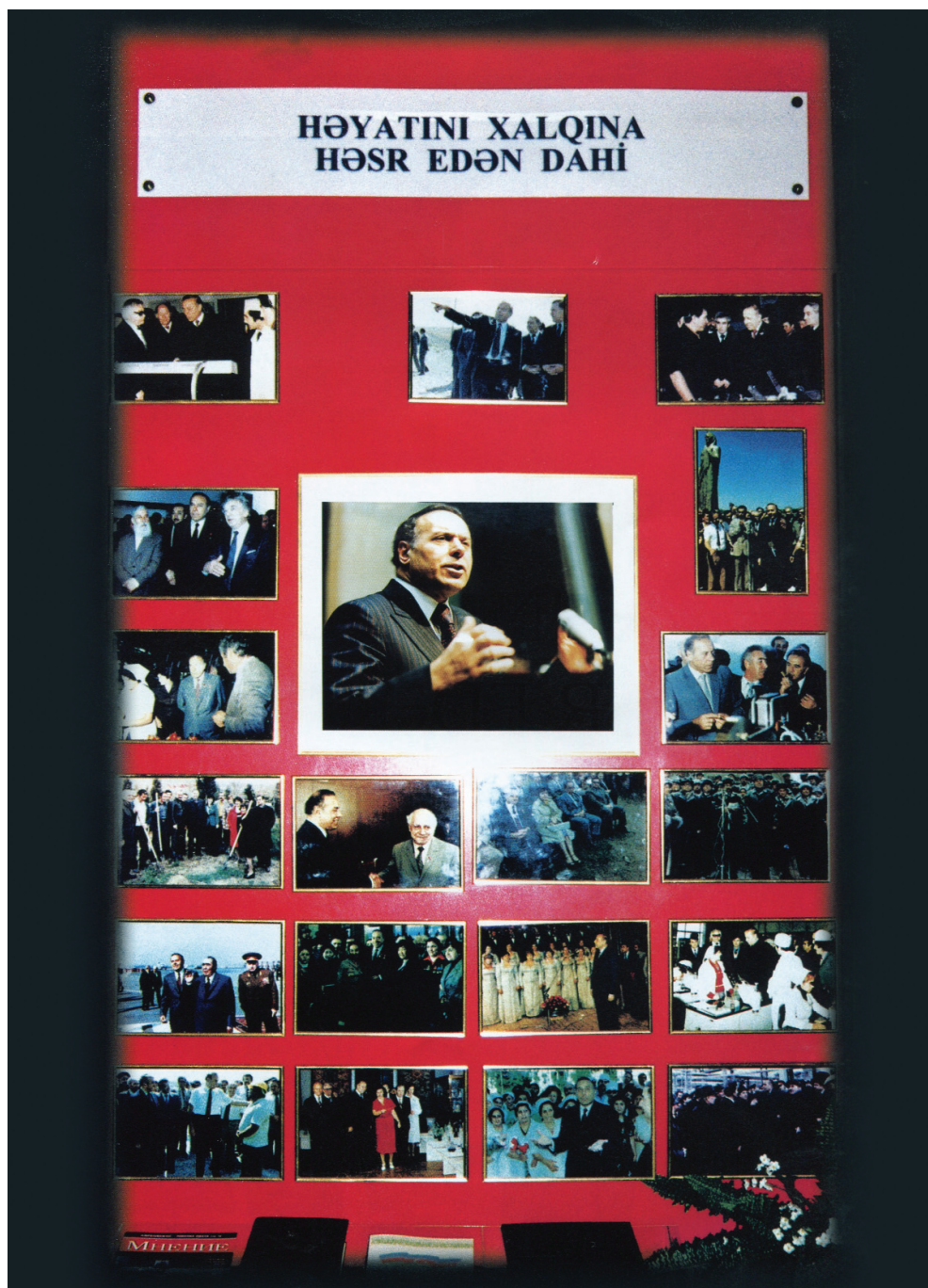
1930-1940-cı illər...

GƏNCLİK İLLƏRİ

Orta məktəbdə bütün fənlərdən “əla” qiymət almaqla, sanki bugünkü sərkərdəliyinin təməlini qoymuş, elmin dərinliklərinə vararaq, gələcəkdə müstəqillik uğrunda mübarizəyə hazırlaşmış...

Bəli, o ilahi uzaqgörənliyin nəticəsidir ki,
bu gün xalqımızın xilaskarı kimi
dünyanı heyrətdə qoymuşdur.

HƏYATINI XALQINA
HƏSR EDƏN DAHI

Xalqı öz arxasınca aparmağa qadir
və fitri istedada malik olan
ilahi təyinatlı rəhbər

Dahi rəhbər

1970-1980-ci illərdə, məhz HEYDƏR ƏLİYEVİN fitri istedad və rəhbərliyi sayəsində xalqımızın rifahı yaxşılaşmış, elmin, mədəniyyətin, sənaye və kənd təsərrüfatının inkişafı təşəkkül tapmış, Azərbaycan Respublikası göstəricilərinə görə keçmiş sovetlər birliyində bütün sahələr üzrə 13 il fasiləsiz birinci yeri tutmuşdur.

Bu isə xalqımızın hüquq və mənəviyyatının qorunması, onun sivil bir millət kimi nüfuzunun, şərəfinin ucaldılması demək idi...

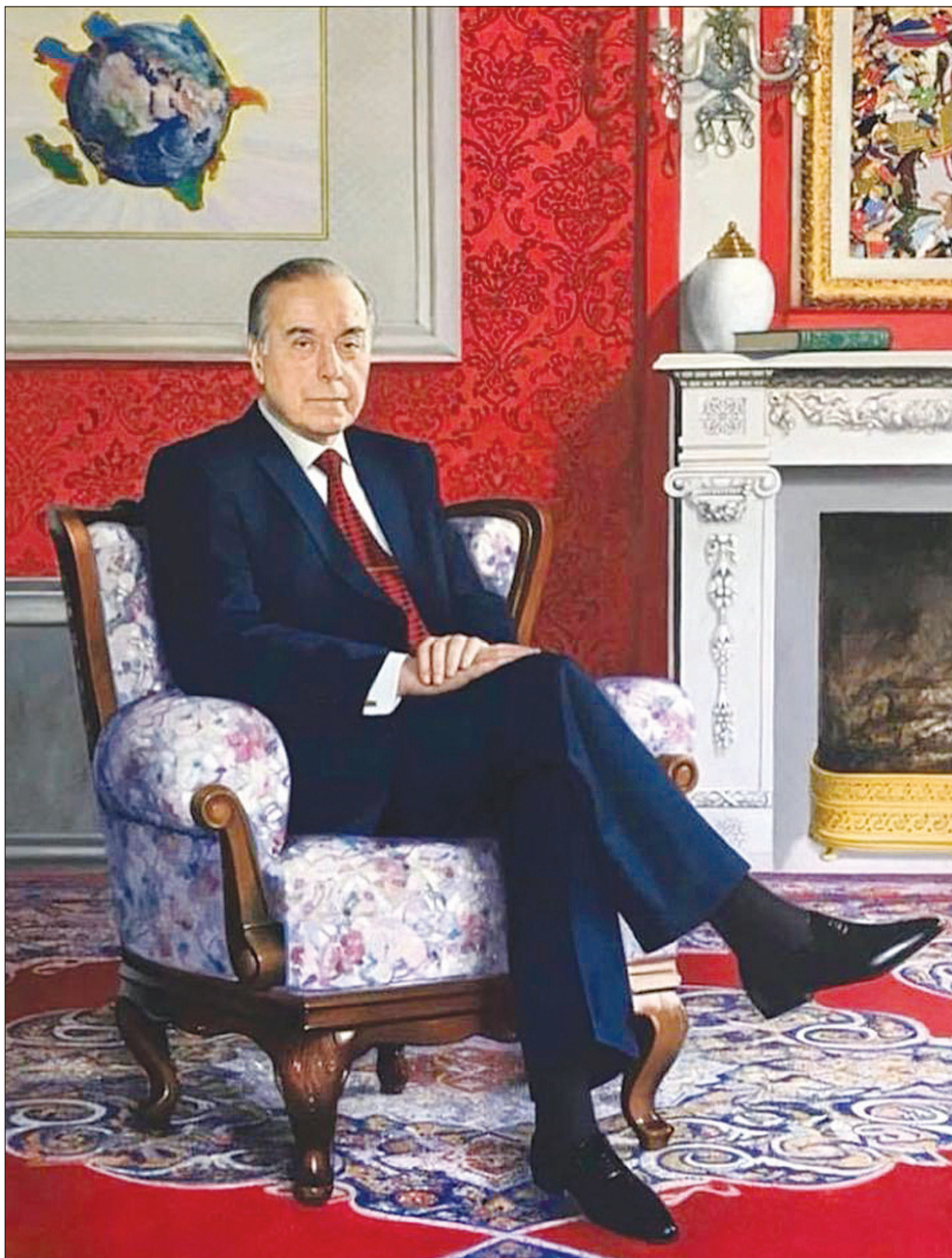

Heydər Əliyev Qurban bayramında

ATƏŞKƏS,
ƏMİN-AMANLIQ,
SÜLH

Sülh, əmin-amanlıq rəmzi

“Xalq - Heydər”

“Heydər - Xalq”

Heydər Əliyev döyüş

bölgələrində

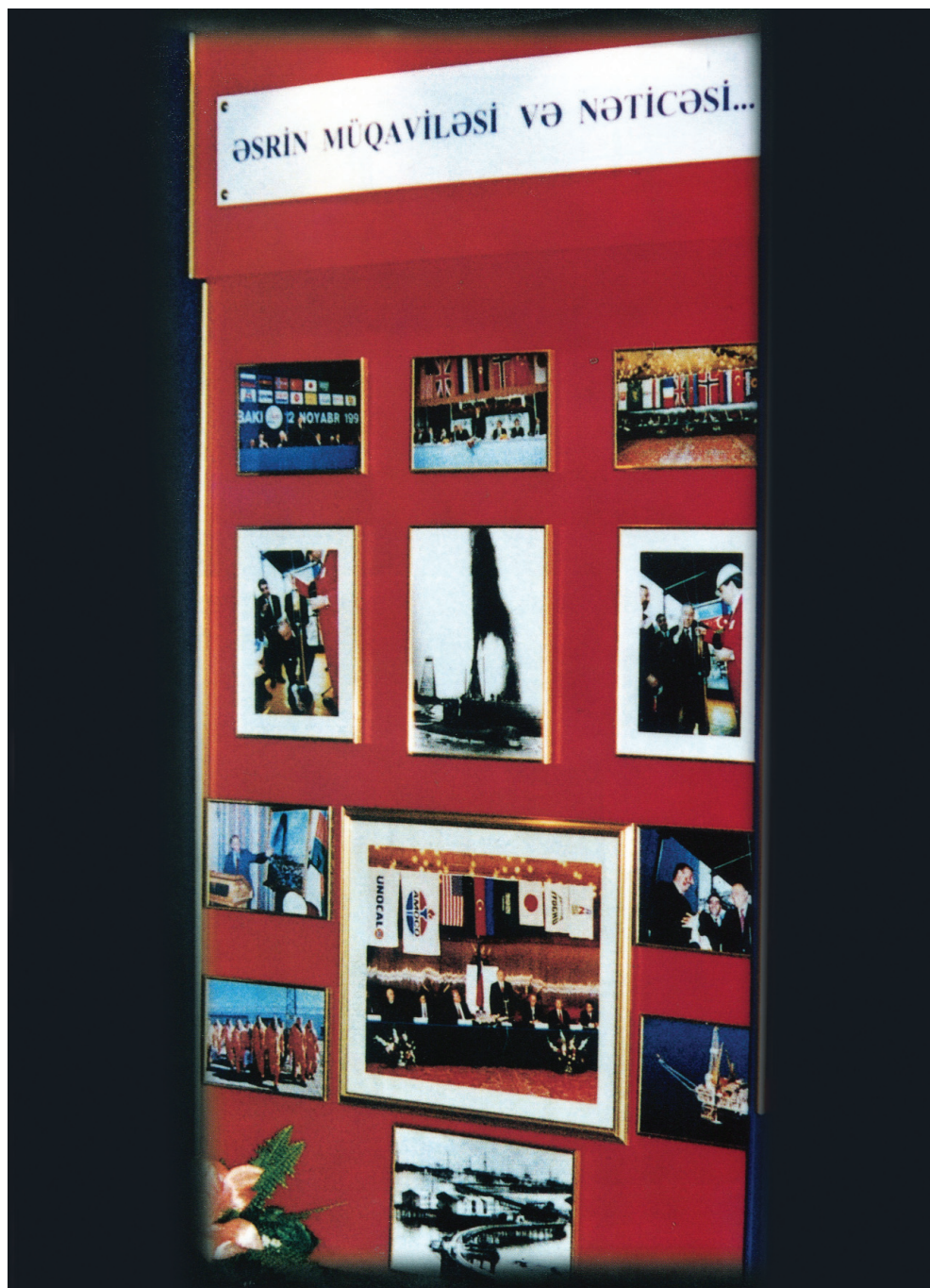

Heydər Əliyev
dünya körpələri
arasında

“ƏSRİN
MÜQAVİLƏSİ”
VƏ NƏTİCƏSİ

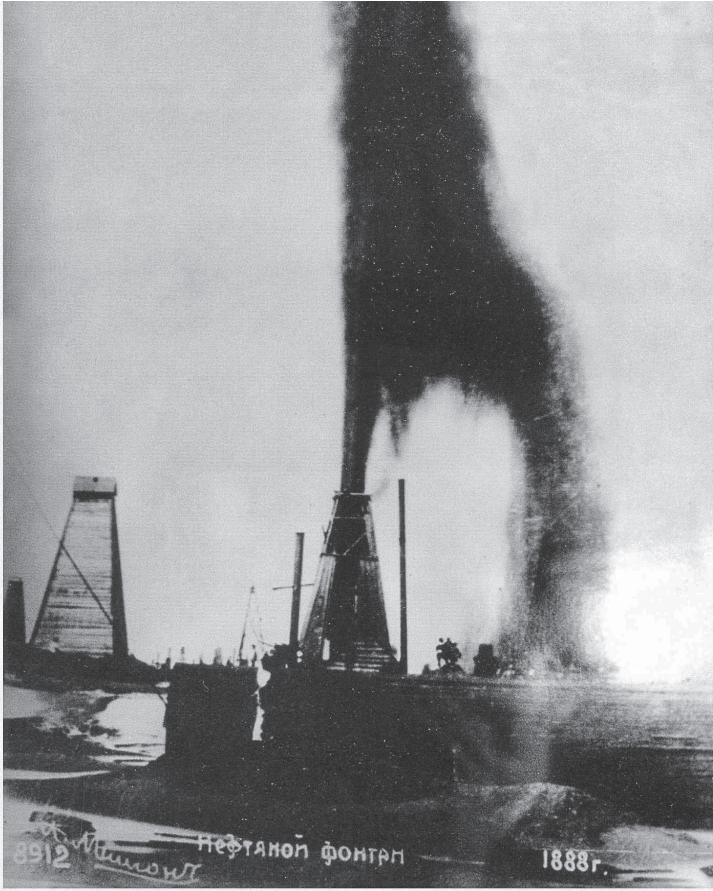

İlk neftin çıxarılması dövlət səviyyəsində
təntənə ilə qarşılanmışdır

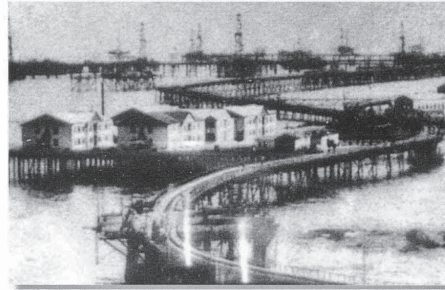
Neft kontraktlarının
bağlanması
mərasimi

Qədim üsulla çıxarılan ilk neft

Ölkə Prezidenti H.Əliyevin
Amerika səfərindən

Neft daşları, dəniz
üzərində şəhərcik

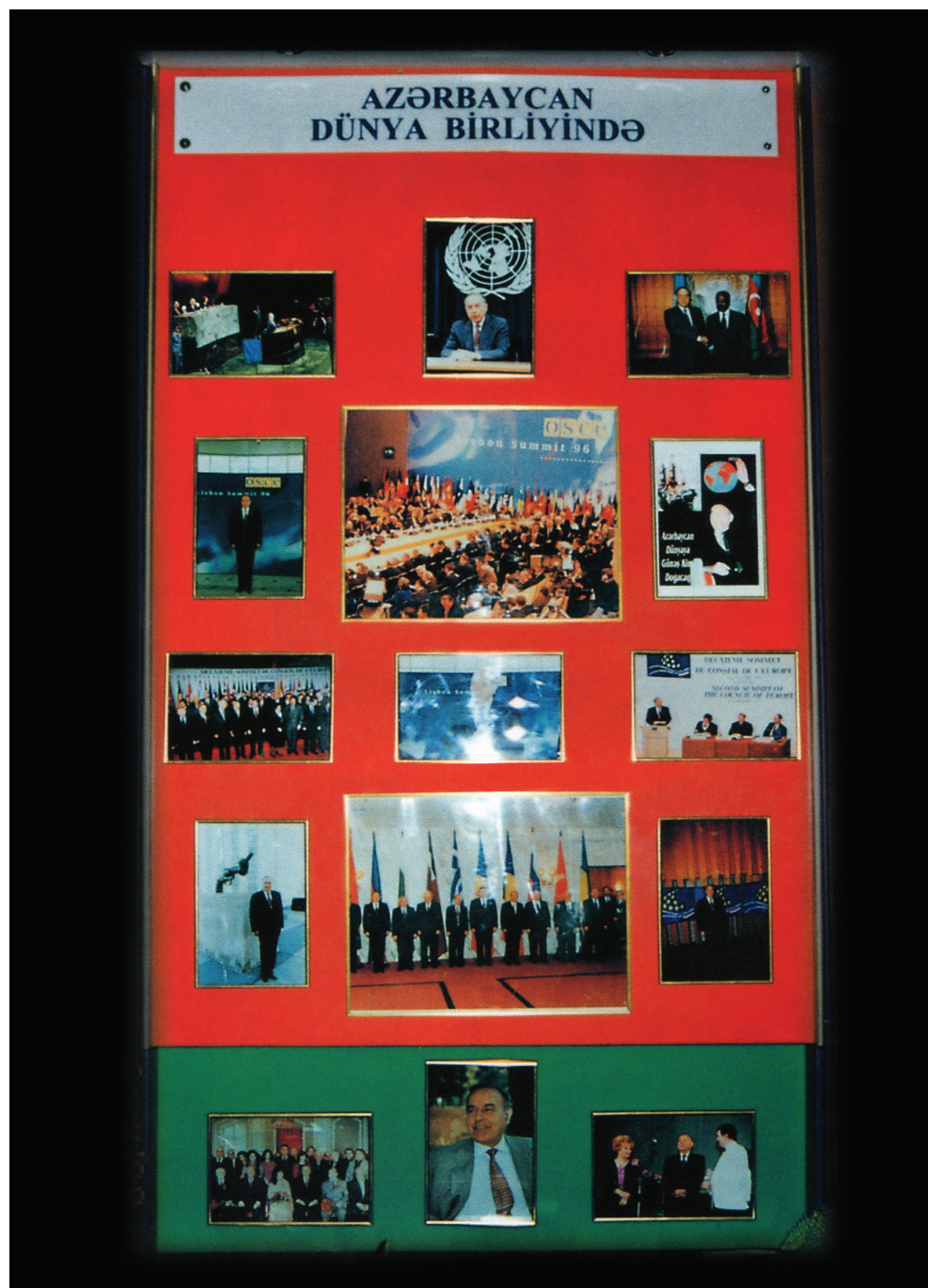
Əməyin bəhrəsindən
doğan sevinc -
xalqımızın xoşbəxt
gələcəyinə doğru atılan
ilk addım

Neft quyusu

AZƏRBAYCAN
DÜNYA BİRLİYİNDƏ

AZƏRBAYCAN
DOSTLUĞU
DÜNYA
MİQYASINDA

AZƏRBAYCAN

DOSTLUĞU

"Prezident Heydar Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan müstəqillikdən sonra gələcək vaxtda Avropa Liqasında özünəməxsus rol oynayacaq."

Bill Clinton
ABŞ prezidenti

"Prezident Heydar Əliyev diplomatik, iqtisadi və digər sahələrdə Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini və böyük potensialını artırmaq üçün çalışır."

T. V. Kuchma
23 avqust 1997-ci il

"Təbii ki, Azərbaycan Prezident Heydar Əliyev Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır."

Kim Dae-jung
Cənubi Koreiya prezidenti

"Prezident Heydar Əliyev Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır."

Boris Yeltsin
Rusiya Federasiyası Prezidenti

"Bu gün Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyəti artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır."

Yoshiro Koizumi
Yaponiya Prezidenti

DÜNYA

"Azərbaycan beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır."

Valeriya Ivanova
Rusiya Federasiyası Prezidenti

"Prezident Heydar Əliyev Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır."

Kim Dae-jung
Cənubi Koreiya prezidenti

"Azərbaycan beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır."

Kim Dae-jung
Cənubi Koreiya prezidenti

"Azərbaycan beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır."

Kim Dae-jung
Cənubi Koreiya prezidenti

"Mədəniyyət, sülh və ədalət. Bu üçü də Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq qabiliyyətini artırmaq üçün çalışır."

Kim Dae-jung
Cənubi Koreiya prezidenti

MİQYASINDA

AZƏRBAYCAN

DOSTLUĞU

"Prezident Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan müstəqillikdən irəliləyən vəzifələrin həyata keçirilməsində əhəmiyyətli tövqə əldə edibdir."

Bill Clinton
ABŞ prezidenti

"Prezident Heydər Əliyev diplomatik incəliklərin əhəmiyyətini yüksək intuisiya ilə başa düşmək qabiliyyətinə və böyük siyasi təcürbəyə malik bir şəxsiyyətdir."

"Faynanşl tayms"
2/3 avqust 1997-ci il

"Cənab prezident Heydər Əliyev! Siz tənəziqar insansınız, bənzərsiz bir dövlətçiyə ki, biz Sizə qəbul edərək görkəmli dövlət xadiminə, özərliz siyasi həyatının həmişə fəal iştirakçısı olmuş bir insana, azan və şərəfli yol keçmiş və ən yüksək vəzifələr tutmuş bir insana hörmət və ehtiramımızla bildiririk."

Erve de SARETT
Fransanın xarici işlər naziri

"Hər şeydən əvvəl, tarixdə nadir bilfi zaman hissi ilə bəyənən qəribə əlaqələndirmək bacarığına malikdir. Bu mütəqə əlaqədə nadir təcürbədər."

Boris BREZNEVSKI
Rusiya Təhlükəsizlik Şurası katibinin müavini

"Ulu tanrı Azərbaycan xalqının taleyinə çətin, azadlı günlər yuxarı da, bu azadlılara sınaq qorub bilsək, bütün dünyanı axtırmaq qədər olan böyük şəxsiyyət də qismət edib. Heydər Əliyev üçün həqiqi mənasında böyük insandır, böyük Şəxsiyyətdir."

Mstislav Rostropoviç
görkəmli musiqçi və ictimai xadim

DÜNYA

"Azərbaycanın bugünkü səviyyəyə gəlib çatmasında böyük dövlət adamı, prezident Heydər Əliyevin müdrik rəhbərliyinin mühüm rol oynadığı şübhəsizdir."

Süleyman Domiral
Türkiyə prezidenti

"Dünyada görkəmli dövlət xadimi kimi yaxşı tanınan Prezident Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan Respublikası yaxın gələcəkdə ən inkişaf etmiş ölkələrdən birinə çevriləcəkdir."

Kofi Annan
BM-nin Baş katibi

"İl Əliyev xalqı sıx birləşdirməyə və onu tarazlı inkişaf yoluna istiqamətləndirməyə müvəffəq olmuşdur. Buna müasir tarixdə əslində heç kəs nail olmamışdır."

Nursultan Nazarbayev
Qazaxıstan prezidenti

"Azərbaycan xalqı üçün böyük səadətdir ki, ən ağır illərdə, sırt sınaq günlərində ölkəyə rəhbərlik dünyada tanınmış siyasətçi və müdrik şəxsiyyət olan Heydər Əliyev rəhbərlik etmişdir."

Eduard Sevarumyan
Gürcüstan prezidenti

"Müdriklik, şərafət, şöhrət". Bu sözləri tam mənası ilə Heydər Əliyevə aid etmək olar."

Leonid Kuçma
Ukrayna prezidenti

MİQYASINDA

"Prezident Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan müstəqillikdən irəli gələn vəzifələrin həyata keçirilməsində əhəmiyyətli tərəqqi əldə edibdir."

Bill Klinton
ABŞ prezidenti

"Azərbaycanın bugünkü səviyyəyə gəlib çatmasında böyük dövlət adamı, prezident Heydər Əliyevin müdrik rəhbərliyinin mühüm rol oynadığı şübhəsizdir."

Süleyman Dəmirəl
Türkiyə prezidenti

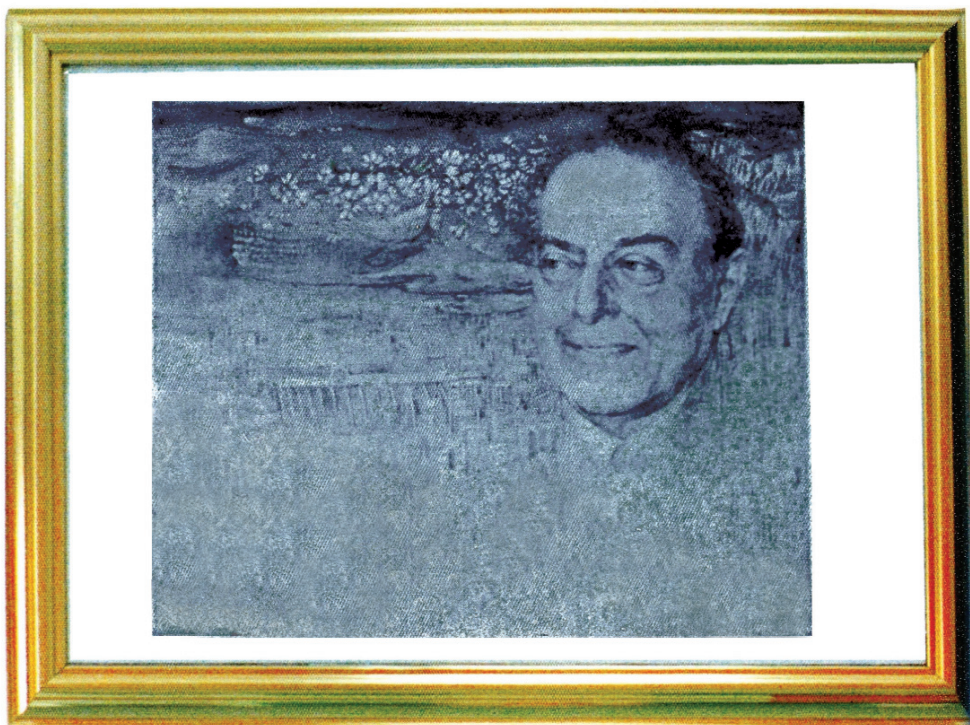
The background of the page is a light-colored marble with subtle brown and grey veining. The title is centered in a dark blue serif font. Each line of the title is underlined with a colored line: red for the first and last lines, and green for the middle line.

ƏSRİN SƏSİ -
ÇİÇƏKLƏNƏN
AZƏRBAYCAN

ƏSRİN SƏSİ - ÇİÇƏKLƏNƏN AZƏRBAYCAN

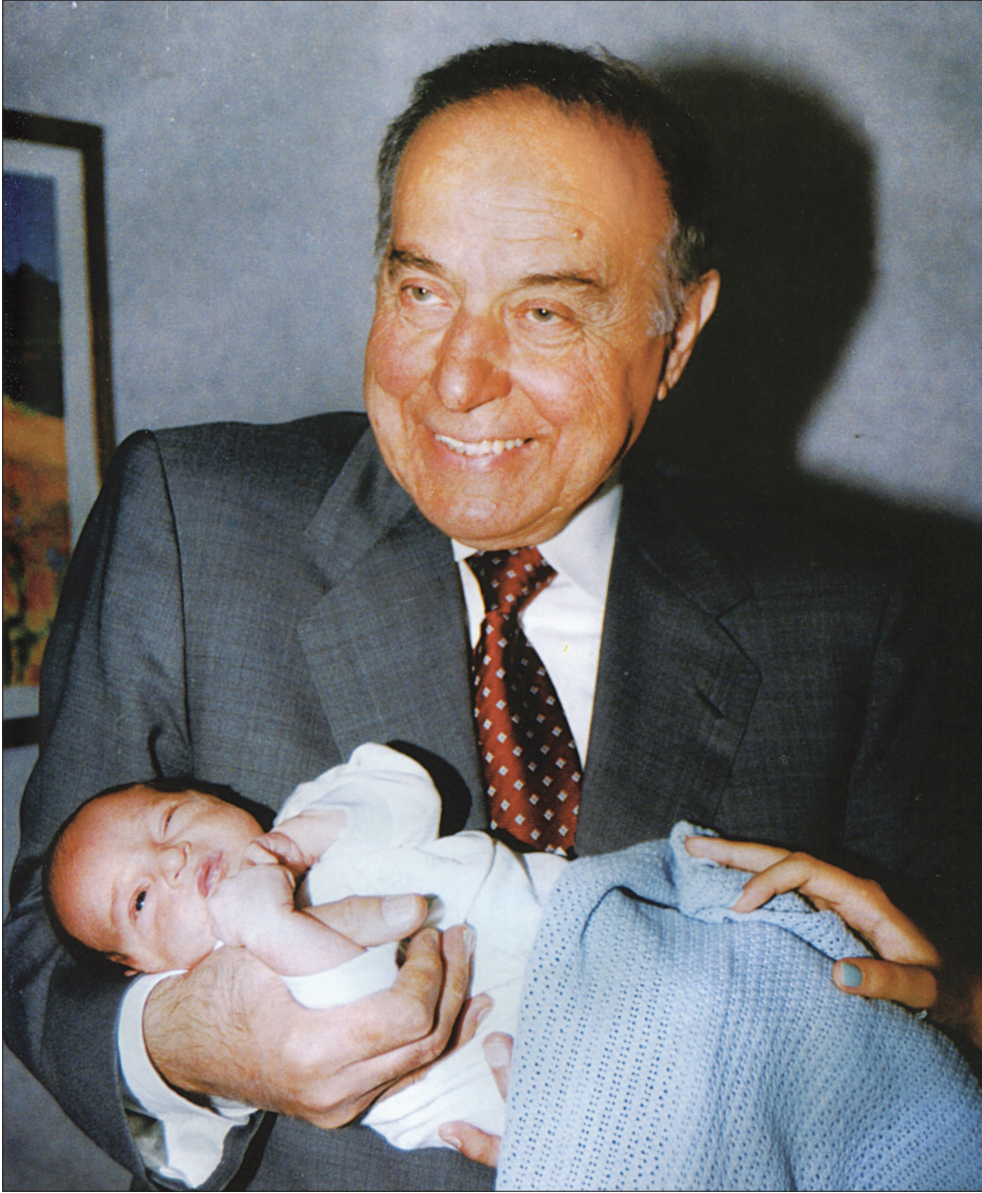

Kəssə hər kim tökülən
qan üzünü
Qurtaran dəhi odur yez
üzünü
H. Cavid

“...Kəssə hər kim tökülən qan izini
Qurtaran dahi odur yer üzünü.”

Hüseyn Cavid

“Övladlarımızı bizim dövrümüz üçün deyil,
onların dövrü üçün yetişdirməliyik”.

Həzrəti ƏLİ (ə.)

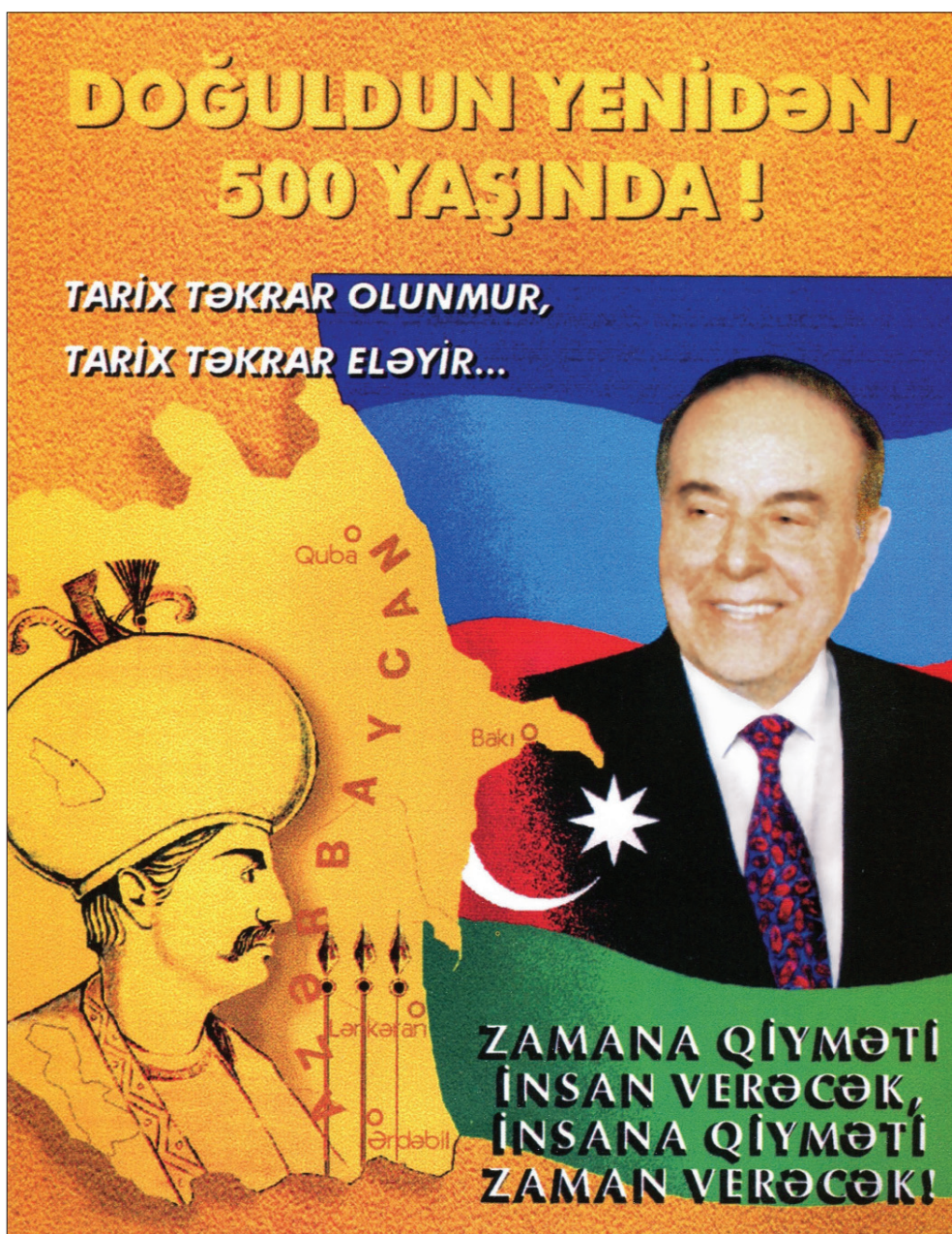
ÇƏRXİ FƏLƏK -

“Çərxi fələk müsəlman aləmində”

Allah qaldırmaq istədiyini
heç bir bəndə yıxa bilməz...

DOĞULDUN
YENİDƏN
BƏŞ YÜZ YAŞINDA

ДОГУЛУДУН ЈЕНИДӘН БЕШ ЈҮЗ ЈАШЫНДА.

Мөһәммәд Пейғәмбәрин елмә, алимә, сөнәтә, сөнәткарә вердији гijмәт Шаһ Исмајил Хатаји дөврүндә күчлү өкс-сәдә верди.

Хатајинин үзүндә Танры ишығы, Танры нәзәри варды.

Хатајинин әмәлләриндә Пейғәмбәр җәмәтләри варды.

Тарих тәкрар еләди...

Шаһ Исмајил илк дөфә мәркәзләшмиш Азәрбајҗан дәвләти јаратды. Хатаји илк дөфә сарайларда Азәрбајҗан түркчәсини дәвләт дили кими ишләтди. Хатајијә гәдәр дәвләт ишләриндә әсасән гәјри-азәрбајҗанчыллар ишләјирди. Шаһ Исмајил дөврүндә Дәвләт әмирләринин һәр 10 нәфәриндән 9-у азәрбајҗанлы иди.

Беш әсрдән сонра Азәрбајҗан, Хатаји ишығыла бир дө үз-үзә, көз-көзә даянды. Парчаланыб, түкәниб мөһв олачагды. "О" гәјмәди.

Мөһәммәд Пейғәмбәрдән кечәрәк кәлән, нәзрәт Әлинин үзүндә бәрг вуран Танры ишығына Хатаји бу күнүмүзә чатдырды. Вә һәмин НУР 75 ил өнчә беш јүз јашында һејдәр Әлијев симасында тәчәссүс еләди:

"Чыхды јенә мәнә зур едән күн"

Буну шаир бабам Хатаји јазыб.

"Бу сирри чаһна сөјләмәзми"

Буну да Хатаји сөјләјиб. -Еләчә, тәкрар еләјирәм.

10 ил бундан өнчә, 1987-чи илдә Шейх һејдәр оғлу шаир Хатајинин, Шаһ Хатајинин беш јүз јашы тамам олурду... Унутмушдуг.

Заман унуттанлығымызы тәләтүмләрлә гаршылады. Тарих унуттанлары чәзаландырыр.

Халгын дүшүнән башлары вуран голларындан ајры салынмышды. Вәтән сәһибиндән, сәһиби Вәтәндән узагдә иди. Башчымызы, башчымызы итирмишдик, башчымызы, башчымызы итирмишдик о вахтлар...

Елә о вахтлар, јә'ни 1988-чи илдә чап етдиријим шә'римин мисралары јадыма дүшүр:

Голларым башымы гучаглајыбды,
Мән һеч дүјамышам бу јахынлығы.

Елә демишдиләр: белә ајыбды,
Јахын гојамышам бу јахынлығы.

Голлары башымдан аралајырам,
Елә бил икијә бөлүнүрәм мән.

Тәзәдән башымы гучаглајырам,
Илаһи, нә бүтөв көрүнүрәм мән.

Көрүрәм писим нә, јахшым нә олуб,
Нәји итирмишдик нә газананда.

Умидләр, куманлар өлү доғулуб,
Башлардан голлара јол узананда.

Башлардан голлара јол узананда.

Башлардан голлара кедән бу јолда,
Нә гәдәр халглары күлләләјибләр.
Нә гәдәр милләти ашкарда, далда,
Баһалы халы тәк бүрмәләјибләр.
Мән инди анладым, инди, Бабакин
О вахт голларыны нијә кәсдиләр.
Мән инди анладым, Шаһ Хатајинин
Нијә башы үчүн тәләсирдиләр.

Биз она көрә торпағлары гојуб кери чәкилдик ки, халгын оғуллары Хатаји руһу илә тәрбијә олунмамышды. Бир дө она көрә ки, халгын кечмиши унутдурулмушдуг.

Кечмишини унутданын кәләчәји олмур, дејибләр.

Кечмишини унутданын әлиндән,

Оглағыны, орағыны аларлар.

Оглағыны, овлағыны аларлар,

Новарыны, торпағыны аларлар.

Биз Торпаг итирдик, Торпаг адында,

Биз Вәтән итирдик, Вәтән дадында.

Чәкирдик, чәкүрдүк ичәримиздә,

Боғулуб өлүрдүк ичәримиздә,

Доғулуб өлүрдүк ичәримиздә.

Заманла әл-әлә,

чијин-чијинә

Беш әср јол кәлән Улу Хатаји!

Бағышла,

Бағышла, бағышла бизи

Заманын јахыны-узағы олар.

Инсанын јахыны-узағы олмаз.

Адыны, одуну јаман унутдуг.

Бојуну, сојуну јаман унутдуг.

Јетмиш беш ил бундан өнчә

Әсрин бәзәји тәк,

Јарашығы тәк,

Танры ишығы тәк,

Күн ишығы тәк.

Јарандын баһарын тән ортасында,

Доғулдун јенидән беш јүз јашында.

Салам,

Шейх һејдәр оғлу Хатаји!

Ата ишығына бүрүнә билдин,

Ата симасында көрүнә билдин.

Бу јүрдүн,

Бу халгын вәриси кими

Танры јолларына угур диләди.

Тарих кечмишини тәкрар еләди...

Салам,

һејдәр Әлијев!

Адына, одуна салават дүшүр,

Сөзүнә, үзүнә салават дүшүр,

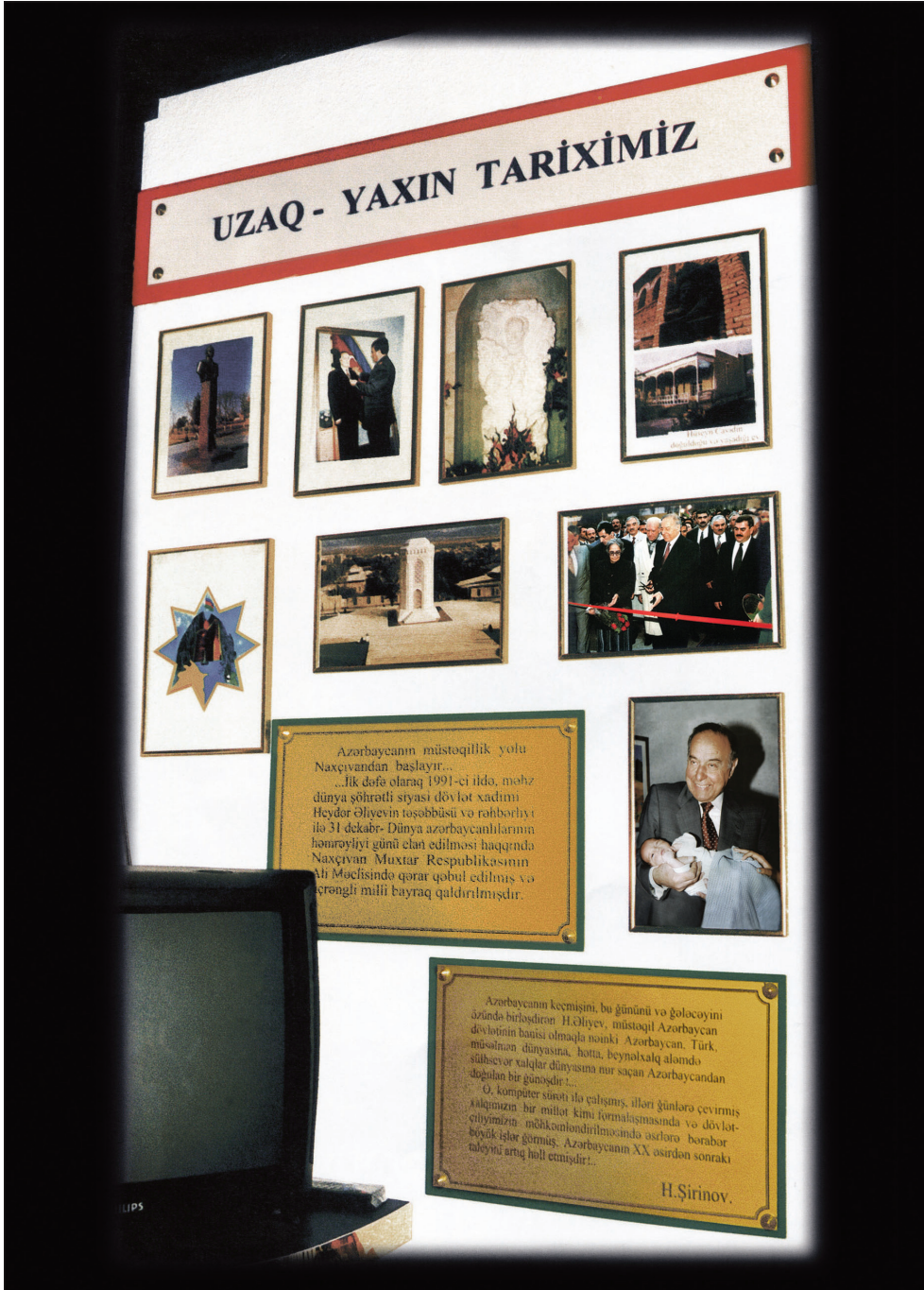
Танры ишығына, инсан адына

Салам,

Шаһ Хатаји- һејдәр Әлијев!

Әмрәһ Ханмәмәдлi

UZAQ - YAXIN
TARİXİMİZ

1996-cı il

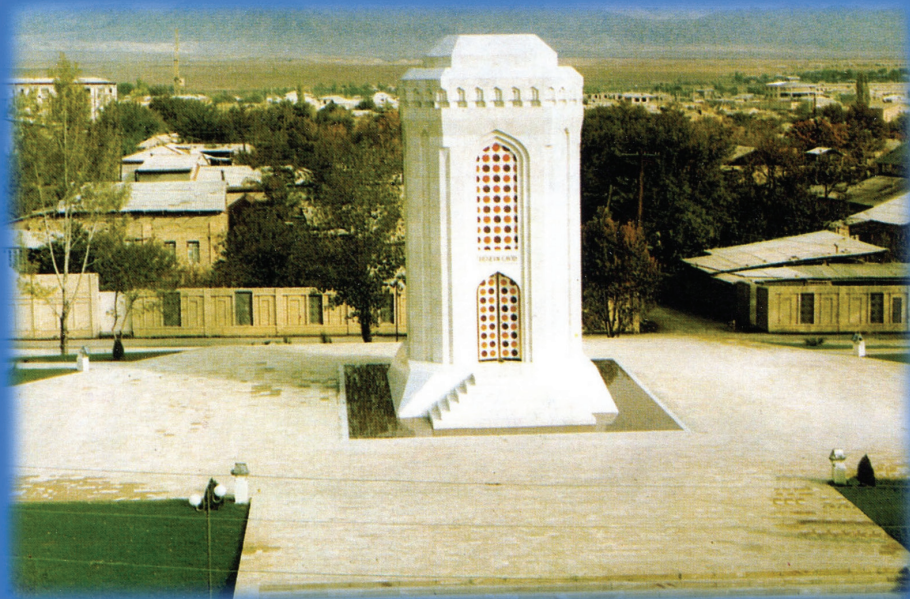
Heydər Əliyev tərəfindən
H.Cavid məqbərəsinin açılışı

H.Cavid

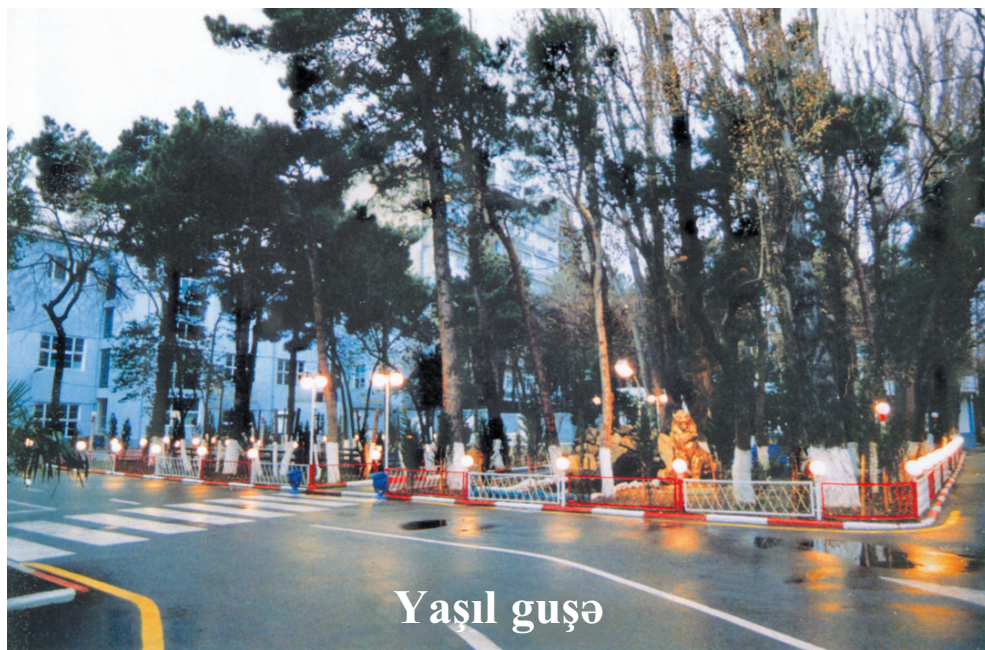

H.Cavidin doğulduğu və yaşadığı ev

H.Cavidin məqbərəsi

“YAŞIL GUŞƏ”

“Gülüstan” və “Türkmənçay”
müqavilələri - tarixin acı həqiqətləri

HƏYATINI
XALQINA
HƏSR EDƏN
LİDER

HEYDƏR
ƏLİYEV

XX ӘСРИН ӘН КӨРКӘМЛИ СИЈАСИ ХАДИМИ

...“Гуламрза, “Овод” киносуну көрмүсәнми?” Әрз етдим: “Бәли!” Бујурду: “Орадакы Артур образыны јадына сал, бах мән һәмин Артур образыјам. Артур бүтүн варлығы илә фанатик бир мәһәббәтлә севдији, инандығы килсәдән, кешишләрдән, мәсиһи дининдән хәјанәт көрүб там әкс тәрәфә дөндүјү кими мән дә ән чаван јашларымдан, илләр боју инандығым, хидмәт етдијим коммунист режиминин бүтүн фәалијәтләрини, фәсадларыны, халгларә зүлмүнү, онлары даим әсарәтдә сахламагларыны, Мушфиг кими, һүсәјн Чавид кими шаирләри мәһв етмәләрини, бәшәр тарихиндә аналогу олмајан 20 Јанвар ганлы һадисәсини төрәтмәләрини, амансыз гыргынларыны көрүб партија билетими атдым вә онлардан там үз дөндәрдим, доғма вәтәнимә гајытдым, халгыма хидмәт етмәк истәдим, амма көрдүнмү, вәзифә дүшкүнләрини, вәтән, халг хаинләрини нәләр етдиләр?! Сән Бакыја гајыт, онлара де ки, мән шәхси интигам алан... нә билим, хырдача һиссләрлә јашајан адам дејиләм... Азәрбајчана мәһәббәт, халгыма мәһәббәт мәним ганымдадыр, бејнимдәдир, варлығымдадыр. һеч кәс, һеч бир гүввә бу мәһәббәти мәндән ала билмәз! Артыг о коммунист идејалары өлдү. Там хатирчәм олсунлар,”

YANAN QAYALARI VƏ DƏNİZİ İLƏ
MÜQƏDDƏS AZƏRBAYCAN TORPAĞI
VƏ BU TORPAQLARDA ÖZ XALQI İLƏ
BİR OLAN ÖLÜMSÜZ LİDER

HEYDƏR ƏLİYEV

FƏXRİ GUŞƏNİN RƏY KİTABINDAN

ZƏLİMXAN YAQUB,

"Şöhrət" ordenli şair

Azərbaycan xalqının dünya şöhrətli oğlu, adına, qeyrətinə, sərkərdəlik məharətinə bütün dünyanın həsəd apardığı Heydər Əliyev haqqında çox kitablar yazılıb, çox kitablar da yazılacaq.

Allahıma, taleyimə, tanrıma minnətdaram ki, bu böyük şəxsiyyətin yaşadığı dövrdə yaşayıram. Onun haqqında yazılan əsərlər içərisində mənim də səsim, nəfəsim var.

Hörmətli Həsən müəllim!

Xalqımızın dahi oğlu Heydər Əliyevin adına layiq olan bu tarixi muzey - "Fəxri guşə" məndə böyük qürur hissi doğurdu.

Xatirə dəftərinə möhtərəm Heydər Əlirza oğluna həsr olunmuş şeirlərimdən bir bənd ərməğan edirəm:

**Gecə də, gündüz də hərəkətdədir,
Yaz günü, yay günü, qış günü yoxdur.
Bütün könüllərə səyahətdədir,
İşsiz iş saati, iş günü yoxdur!**

**Ulu sevinclərlə,
24.10.1998**

MƏMMƏDTAĞI CƏFƏROV,
Azərbaycan Ziyalılar Cəmiyyətinin prezidenti,
EA-nın müxbir üzvü, Azərbaycan KTA-nın rektoru

Dünyanın ən super dövlətləri cərgəsində olan keçmiş SSRİ-nin dövlət xadimlərinin əmək fəaliyyəti və istedadını əks etdirən çox böyük muzeylərdə olmuşam.

Həm də planetimizin görkəmli ictimai-siyasi və dövlət xadimi olan Heydər Əliyev cənablarının istedadını nümayiş etdirən muzeyləri görmüşəm.

Lakin Bakı Şəhər Avtomobil Müfəttişliyinin rəisi, polkovnik Həsən Şirinovun düşünən beyni, genetik hüceyrəsi və Azərbaycanın xilaskarı olan Heydər Əliyevə vurğunluğu bu ideoloji mərkəzdə öz əksini tapıb. Əvvəla Zati-Alilərinin uşaqlıq dövründən bu günümüzdə kimi keçdiyi şərəfli həyat yolu çox məntiqi ardıcılıqla işıqlandırılır, eləcə də H.Əliyevin qeyri-adi şəxsiyyət olması zövqlə nümayiş etdirilir.

Həsən müəllimə bir də ona görə öz minnətdarlığımı bildirirəm ki, yaratdığı Heydər Əliyevin ideoloji muzeyi öz məzmununa və zövqlə tərtibinə görə respublikada yeganədir, orijinaldır və prezidentimizə layiqdir.

Bura müxtəlif ideya ilə gələnlər yalnız bir ideya ilə çıxıb bilərlər - Heydər Əliyevin 30 illik tarixi ideyasını təbrik edirəm.

01.11.1998

QAFAR ÇAXMAQLI,
"Respublika" qəzetinin baş redaktor nüavini

Polkovnik Həsən Şirinovun Heydər Əliyevə olan müqəddəs sevgisinin bir zərrəsi olan bu muzeyə baxarkən qəlbimdən ən ülvəi hisslər keçdi. Heydər Əliyev kimi böyük bir şəxsiyyətin həyatının ən mənalı məqamlarını çatdırmağa hər adamın gücü çatmaz. Bu böyük şəxsiyyətə gərək elə sədaqətli olasan ki, bu əlçatmazlığı duyasan, bu böyüklüyü dərk edəsən və eyni məhəbbətlə onu qiymətləndirməyi bacarasan.

Bu muzeydə Azərbaycanın əslində qədim tarixinin nöqtələri öz əksini tapıb. Azərbaycanın birliyinə nail olmuş Şah İsmayıl Xətai dövrünün bu günümüzə sintezi də çox güclü inandırıcıdır. Yəni Azərbaycanda dövlətçiliyin təməli tariximizin digər əsrlərində qoyulub və Heydər Əliyevin böyüklüyü ondadır ki, XX əsrdə xalqımıza verilmiş ikinci fürsəti reallaşdırmağa nail olmuşdur.

Şər qüvvələr buna maneə olmağa çalışırlar. Lakin bu müqəddəs ailənin övladını daha inamlı, qətiyyətli addımlar atmağa sövq etmişdir.

Həsən Şirinovun da məqsədi odur ki, adamlarımız dərk etsinlər ki, bu gün müstəqil Azərbaycan dövlətinin qaranı Heydər Əliyevdir, məhz onun gücü ilə bizə sarınmış bütün bəlalardan xilas olacağıq.

Həsən müəllimə Heydər Əliyev uğrunda mübarizə edən bir şəxs kimi təşəkkür edirəm və mən, bilirəm ki, bu müqəddəs sevginin digər izlərinin də şahidi olacağıq.

01.11.1998

QƏMBƏR KAZIMOĞLU NAMAZOV,
BDU-nun kafedra müdiri

BDU-nun riyaziyyat fakültəsinin dekanı, görkəmli alim, professor

Bu muzey hörmətli prezidentimiz Heydər Əliyevin keçdiyi şərəfli yolu çox doğru və düzgün əks etdirir.

"Fəxri guşə" adlanan bu muzeydə gəzərkən insanın qəlbini qürur və fərəh hissi bürüyür.

Muzeyin təşkilində xidməti olanlara qəlbən minnətdarlığımı bildirirəm, bu "Fəxri guşə"nin bilavasitə yaradıcısı, şair qəlbli polis polkovniki Həsən Cəhriliyə, burada gördüyüm poetik aləminə görə qibtə etməyə dəyər deyirəm!

01.11.1998

МЕДИНА ГАСАНОВА,
редактор газета "Вышка"

Это не просто музей. Это яркое, живое, искреннее отражение преданности, большой любви, почтения и уважения не только к Президенту Азербайджана г-ну Гейдару Алиеву, но и ко всему азербайджанскому народу, его богатой истории, культуре, вековым традициям.

Такое могло быть создано только руками человека талантливо-го, искреннего, чистого душой и верностью высоким идеалам.

С признательностью и уважением.

14.11.1998

QAFAR ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikası Prezident Aparatı
İctimai siyasi şöbəsinin referenti

Azərbaycan Respublikası Prezident Aparatının İctimai-siyasi şöbəsinin əməkdaşı kimi mən ölkə daxilində və xaricində gedən ictimai-siyasi prosesləri izləyir və bununla əlaqədar möhtərəm Prezidentimiz HEYDƏR ƏLİYEV cənablarının apardığı dövlət siyasətinin təbliğinin düzgün və hər tərəfli təşkil edilməsi istiqamətində iş aparıram. Söz yox ki, bu sahədə müsbət və mənfi meyillər məni maraqlandırmaya bilməz. Bu baxımdan, görülmüş müsbət işlərdən biri olan Bakı Dövlət Yol Polisi idarəsinin inzibati binasında yaradılmış "Fəxri guşə"nin əks-sədası məndə xüsusi maraq oyatdı.

Bəli, "Fəxri guşə"də özümü istər-istəməz dahi HEYDƏR ƏLİYEVİN həyat və yaradıcılığına həsr edilmiş əyani vəsaitlərlə zəngin olan bir ictimai-siyasi elmi mərkəzdə hiss etdim. Doğrudan da, çox da böyük olmayan bu otaqda O BÖYÜK DAHİ RƏHBƏR haqqında dünyaya sığmayan böyük bir varlığın məzmunu sığışıbmışdır.

Bu "Fəxri guşə" ədəbi-bədii və ictimai-siyasi motivli bir əsər olmaq-la rəhbərə məhəbbət dolu bir epopeyadır.

24.07.2000

MƏMMƏDHƏNİFƏ MUSAYEV,
Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun rektoru

Bu "Fəxri guşə" deyərdim ki, real faktlara əsaslanan mükəmməl elmi, siyasi, bədii bir əsərdir. Özü də XX əsrin ən böyük siyasətçisi, dahi insan HEYDƏR ƏLİRZA oğlunun keçdiyi yarım əsrlik şərəfli həyat yolunu olduğu kimi ətraflı tərzdə işıqlandırır. Ən başlıcası Həsən Şirinovun təbii, fitri istedadı, möhtərəm prezidentimiz HEYDƏR ƏLİYEVƏ qələbən sədaqəti, sonsuz məhəbbəti guşənin hər yerində görünür. Dünyamızın aparıcı şəxsiyyətlərinin HEYDƏR ƏLİYEVİN şəxsiyyəti barədə dedikləri tarixi sözlər öz əksini eksponatlarda tapmışdır.

30.09.2000

FİRUDİN ŞİMŞƏK,*Alim, şair, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü*

Cəhrili polkovnik Həsən
Görün, bir nələr yaradıb.
Geniş Heydər dünyasını
Eyləyib əzbər yaradıb.
Görün, bir nələr yaradıb.

Burda olan axtarışlar
Möcüzədir başdan-başa.
Xətaiylə sanki Heydər
Beş yüz ildir gəzir qoşa,
Möcüzədir başdan-başa.

İlyas, Nahid! - Deyin görüm,
Bu tarixi əsərdimi?
Əgər gəlib baxmasaydıq
Heç ağlımız kəsərdimi?
Bu tarixi əsərdimi?

Şimşək, bu "Fəxri guşə"də
Neçə-neçə əsər vardır.
Tarixi bir abidədir,
Görkəmində kəsər vardır.
Neçə-neçə əsər vardır.

Doğrudan da, Azərbaycan Ziyalıları Birliyi idarə heyəti polis polkovniki, şair qəlbli Həsən Şirinova "Fəxri-ziyalı" diplomu verməklə insan ləyaqətinə, onun şəxsi bacarığına, təbii istedadına, şərəfli əməyinə biganə qalmamışdır. Bu hal qananların üreyincədir.

11.12.1998

İLYAS TAPDIQ,

Görkəmli şair, 700-dən artıq kitab redaktoru, 40-a yaxın kitab müəllifi, 1958-ci ildən SSRİ Yazıçılar İttifaqının üzvü

Heydər Əliyev Azərbaycanın bütün dövrləri üçün tarixi şəxsiyyətdir. Onun haqqında beş il əvvəl yazdığım "Həyatı nümunədir" şeirimdən üç bəndi xatırladım:

Tanrı özü göndəribdi Heydəri -
Bu gün Vətən Heydərləşən qaladı.
Havamız-suyumuz olan rəhbərin
Gərək, könlümüzə yazılsın adı.

Bu xalqa, Vətənə nur saçan günəş
Desək, onun üçün, bəlkə də azdı.
Vətənin qurtuluş salnaməsini
Xalqımla birlikdə o, özü yazdı.

Həyatı nümunədi - öyrənək əzbər,
Hər bir çağırışına olaq səfərbər-
Ay ellər, tək bizim deyildir Heydər,
Qafqazın ən böyük dayağıdır O!

Bu gün Həsən Şirinovun yaratdığı bu "Fəxri guşə"də gördüyüm şəkillər, sözlər, görüşlərin rəsmləri o qədər yüksək zövqlə seçilmiş, stendlərə yerləşdirilib ki, biz Heydər Əliyevin obrazını - körpəlik illərini, həyatını, mübarizəsini bütün çaları ilə görürük.

Möhtərəm polkovnikin rəssam və şair ürəyinə eşq olsun!

28.12.1998

NAHİD HACIZADƏ,
Yazıçı, bir sıra romanlar və pyeslər müəllifi,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Heydər Əliyevin böyük və şərəfli ömründən soraq verən bu unikal muzeyə həyəcanla, qürurla qədəm qoyur, buradan xoş, unudulmaz təəssüratla ayrılırsan. Bu təəssürat qəlbində gur bir işığa dönür. Burada ki hər eksponat, hər lövhə, hər kitab dahi bir insanın ömür salnaməsinin yarpaqları, səhifələridir.

İlk anlardan hiss olunur ki, "Fəxri guşə"nin yaradıcısı, sanki xalq müdrikliyi ilə dolu olan qələm dostumuz Həsən Şirinov Heydər Əliyev əzəmətinə, dühasına ürəyində dünyalarca yer verən bir insandır. Bu sətirləri yazarkən bir daha əmin oldum ki, ona bu yaxınlarda verilmiş "Fəxri ziyalı" diplomu polkovnik qardaşımızın nəcib işlərindən, erudisiyasından xəbər verir. Ona eşq olsun deyirik ki, belə bir muzey yaradıb.

Bu muzey bir tarixdir, dahi Heydər Əliyevə ümumxalq sevgisinin bir ifadəsidir.

Qədim yunan əsətinin əsrlərlə yaşayan qəhrəmanı var - Antey. Antey ona görə güclü idi ki, öz gücünü doğma torpaqdan alırdı, nə qədər ki, onun ayaqlarını torpaqdan üzmək çətin idi, ona qalib gəlmək olmazdı.

Heydər Əliyev öz gücünü Azərbaycandan, coşqun deryalardan, dərin xalq sevgisindən alır. Ona görə də belə qüdrətlidir.

O, bir möcüzədir.

Heydər Əliyev - dünyanın hər yerindən görünən, ucalardan uca, dahi bir şəxsiyyətdir. Biz onunla fəxr edirik. Biz ona yaşa, var ol deyirik.

28.12.1998

ALXAS KİŞİYEV,
hüquq elmləri doktoru,
polis polkovniki

Beynəlxalq diplomatiya aləmində xüsusi yeri olan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əlirza oğlu Əliyevin adına polis polkovniki Həsən Şirinovun yaratdığı "Fəxri guşə" ilə müstəqil Azərbaycan Respublikasının polisi fəxr etdiyi kimi mən də iftixar hissi ilə bu guşənin yaradıcısına minnətdaram!

Böyük səmimiyyət və ehtiram ilə!

08.02.1999

HACI RASİM,
Polis mayoru,
Hüquq elmləri namizədi

Bakı şəhər DYPİ-nin nəzdində polis polkovniki Həsən Şirinovun şəxsi təşəbbüsü ilə yaradılmış "Fəxri guşə"yə diqqətlə baxıb, dərinlən tanış oldum. Bir dəfə baxmaqla bu guşəyə qiymət vermək, sanballı fikir söyləməkdən ötrü yüksək həssaslıq və böyük məharət tələb edilir:

I. Ona görə ki, bu "Fəxri guşə" dünya siyasətinin korifeyi Prezident Heydər Əliyevin həyatına həsr edilib.

II. Həsən Şirinovun min bir fərəh və həvəslə yaratdığı guşənin xalqımız üçün bəşəri əhəmiyyəti böyükdür.

III. Əsrlər boyu bu guşəni seyr edən hər bir insan sadə polis əməkdaşının nə qədər mənəvi qüdrətə malik olduğunun tamaşaçısı olacaqdır.

Ona görə də guşənin yaradıcısına dərin ehtiramımı və təşəkkürümü bildirirəm.

23.02.1999

BUDAQ BUDAQOV,
Azərbaycan Respublikası Ağsaqqallar Şurasının sədri,
dünya miqyaslı görkəmli coğrafiyaşünas, akademik

Həsən Şirinovun şəxsi təşəbbüsü və düşüncəsi əsasında yaradılmış Heydər Əliyev muzeyi hər cürə təqdirəlayiq bir işdir. Şirinov məhəbbətinin əsasında əzizimiz Heydər Əlirza oğlu cənablarının keçdiyi həyat yolu və onun mərhələləri burada verilmiş fotosəkillərdə, portretlərdə, əsərlərdə öz əksini tapmışdır.

Muzeydə olan eksponatların hər biri ən dəyərli tarixi sənəddir.

Həsən Şirinovun dərin məhəbbəti və təfəkkürü əsasında yaradılmış bu muzeyin hər bir bölməsi (...həyatını xalqa həsr edən dahi; müstəqilliyimizin təməli; müqəddəs ailə və s.) həyat həqiqətləri əsasında təşkil edilib.

Heydər Əliyev XX əsrin ikinci yarısında parlamağa başlamış ən ali dövlət başçılarındanır. O, Azərbaycan xalqına ilahinin bağışladığı dərin təfəkkürlü, geniş dünyagörüşlü, polad iradəli, gələcəyi əla görən bir şəxsdir. Heydər Əliyevsiz Azərbaycan xalqının taleyini (XX əsrin ikinci yarısında) aydın təsəvvürə gətirmək qeyri-mümkün olardı.

Heydər Əliyev XXI əsrdə XX əsrin görkəmli şəxsiyyətləri sırasında ən qabarıq şəkildə görünəcək dahilərdən biri olacaqdır.

Mən bütün varlığım ilə Heydər şəxsiyyətini, onun siyasətini, onun strategiya və taktikasını müdafiə etmişəm və edəcəyəm də. 1948-ci ildən (Akademik Həsən Əlirza oğlu Əliyevin vasitəsi ilə) Əliyevlər ailəsinə bağlanmışam. Bu ailə ilə mən fəxr edirəm.

Həsən Şirinovun çəkdiyi əziyyət və məhsuldar əməyə görə ona öz dərin təşəkkürümü bildirirəm.

18.03.1999

Епископ АЛЕКСАНДР,
Бакинский и Прикаспийский

Только настоящий Вождь может так любить свой народ, что последний не только понимает Его, но и воздаёт Ему любовью за жертвенный подвиг. Этот музей – яркое свидетельство любви народа Азербайджана к Гейдару Алиеву и признания Его трудов на благо всей страны. Отрадно сознавать, что большинство сознаёт его и поддержкой, и пониманием платит своему Президенту, сделавшему все для устройства независимого и процветающего Азербайджана.

22.03.1999

QURBAN BAYRAMOV,
Bakı Dövlət Universitetinin kafedra müdiri,
tarix elmləri doktoru, professor

Azərbaycanın XX əsr tarixində Heydər Əlirza oğlu Əliyev görkəmli siyasi və dövlət xadimi kimi bütün dünyada böyük şöhrət qazanmış və Azərbaycanı tanıtmışdır. Yarım əsrdən çoxdur ki, Azərbaycanın inkişafında, tərəqqisində bu böyük şəxsiyyətin xidməti hamını valeh edir. Bunu xüsusi qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanda ilk respublikaya rəhbərlikdə Heydər Əliyevin adı tarixə parlaq səhifə kimi daxil olur.

BŞDYP İdarəsində təşkil olunmuş "Fəxri guşə"də böyük həyatın müqəddəs anları yaradıcılıqla və məhəbbətlə əks etdirilir.

02.04.1999

RƏFİQƏ XANIM MUSTAFAYEVA,*Pedaqoji elmlər doktoru, professor,**AMİ-nin kafedra müdiri*

BŞDYP İdarəsində, onun rəisi polkovnik Həsən Şirinovun şəxsi təşəbbüsü, təbii istedadı, təşkilatçılıq bacarığı sayəsində yaradılmış bu "Fəxri guşə" deyərdim ki, tarixi bir elmi əsər, elmi kitabdır. Burada Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə xalqımızın keçdiyi son 30 illik tarixi öz əksini tapmışdır. Buradakı eksponatlar çox böyük zəhmətin məhsuludur. Həm də polkovnik Həsən Şirinovun ölkəmizin möhtərəm Prezidenti Heydər Əlirza oğluna hüdudsuz məhəbbəti sahəsində yaranmışdır.

Bu baxımdan Ona şəxsən öz təşəkkürümü bildirir və "sağ ol" deyirəm.

28.05.2000

ƏDHƏM İSMAYIL OĞLU MAHMUDOV,
Bakı Dövlət Universitetinin kafedra müdiri,
elmlər doktoru, professor,
Beynəlxalq Enerji İnformasiya Elmləri
Akademiyasının akademiki,
dünyanın bir sıra mineralogiya cəmiyyətinin fəxri üzvü

Bu "Fəxri guşə"nin eksponatlarına nəzər saldıqda onun tarixi baxımdan nə dərəcədə zəngin olduğu insanı heyrətə gətirir. Tanış olduğum "Fəxri guşə" sənət baxımından tariximizin ən şanlı səhifəsini özündə əks etdirir.

"Fəxri guşə" təkcə indiki nəsil üçün deyil, eyni zamanda gələcək nəsillərdən ötrü tükənməz elmi və tarixi mərkəz kimi istifadə olunacaq.

Mənim fikrimcə, möhtərəm Prezidentimizin Azərbaycan xalqının tarixinə qızıl hərflərlə həkk edilmiş bütün kəlamları sərginin eksponatlarında parlaq surətdə nümayiş olunmuşdur. Buna görə də sərginin yaradıcısı polis polkovniki Həsən Şirinova və onun köməkçilərinə təşəkkürümü bildirirəm.

31.05.1999

KƏMALƏDDİN HEYDƏROV,
Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri, general-mayor

Mən hesab edirəm ki, Heydər Əliyevlə bir dövrdə yaşamaq böyük xoşbəxtlikdir.

Mənim üçün ən böyük xoşbəxtlik odur ki, mən həm Heydər Əliyevlə bir dövrdə yaşayıram və onun rəhbərliyi altında işləyirəm.

Azərbaycanı və onun dövlətçiliyini sevən hər bir insana mənə məxsus xoşbəxtlik arzulayıram. Bu "Fəxri guşə"yə gəldikdə isə bunu yarıdanlara, başda polkovnik Həsən Şirinov olmaqla hamısına qəlbən öz minnətdarlığımı və təşəkkürümü bildirirəm.

Bu "Fəxri guşə" Heydər Əlirza oğlu kimi nəhəng bir şəxsiyyətin geniş, mənalı dünyasının real şəkildə təsviridir.

20.05.1999

SEYİDOV MİRƏZİZ MİRİ OĞLU,
Coğrafiyaşünas müəllim, Dövlət Gömrük Komitəsində şöbə müdiri

Mən bu "Fəxri guşə"yə bir coğrafiyaşünas gözü ilə diqqətlə baxdım. Bu guşə Heydər Əliyev kimi dünya miqyaslı bir dövlət xadiminin, dahi bir siyasətçinin cəsarətlə keçdiyi çətin yolların, sıldırım aşırımların, uca zirvəli dağların, xalq, Vətən naminə gəzdiyi ölkələrin, dünyamızın aparıcı şəxsləri ilə görüşlərinin fiziki və siyasi xəritəsidir.

Qonşu kəndlim, həmyaşıdım, idmançı yoldaşım polkovnik Həsən Şirinova, şair kimi Həsən Cəhriliyə belə bir "Fəxri guşə" yarada bilmə qabiliyyətinə, fitri istedadına, xalqımızın sevimli rəhbərinə sonsuz məhəbbətinə görə öz dərin minnətdarlığımı bildirməklə onunla fəxr edirəm.

23.05.99

HACIBƏY SULTANOV,

Şamaxı Rəsadxanasının Fəxri direktoru,

*Beynəlxalq astronomiya İttifaqının üzvü, Azərbaycan EA-nın üzvü,
Beynəlxalq Enerji İnformasiya Elmləri Akademiyasının akademiki*

Mənalı ömrünü xalqının xoşbəxtliyi və respublikamızın çiçəklənməsi uğrunda fədakar mübarizəyə həsr etmiş, müdrik insan, görkəmli Dövlət xadimi əziz prezidentimiz Heydər Əlirza oğlunun həyat və fəaliyyətindən bəhs edən bu "Fəxri guşə"nin, tarixi sənət əsərinin yüksək səviyyədə yaradılması son dərəcə sevindiricidir.

Bu cür təşəbbüsün sahibi polis polkovniki, şair qəlbli Həsən Şirinova minnətdarlığımı bildirirəm!

31.05.1999

POLAD QASIMOV,

"Kirpi" satira-yumor jurnalının baş redaktoru

Mən BŞDY Polisi idarəsində möhtərəm Prezidentimiz Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətindən bəhs edən muzey yaradılmasını eşitmişdim.

Bu gün muzeyi ziyarət edərkən qəlbimdən kövrək bir hiss keçdi və dedim: Ey uzaq-uzaq ellərə ziyarətə gedən, ulu, Tanrıdan mərhəmət diləyən İnsanlar! Buyurun, buraya gəlin. Heydər Əliyev dühasını, onun böyüklüyünü, müdrikliyini təsvir edən bu "Fəxri guşə"yə də baxın!

Buranı da ziyarət edin, ziyarətiniz qəbul olunar, İnşallah!

05.05.1999

TEYMUR ƏHMƏDOV,

Professor, "Respublika" qəzetinin baş redaktoru

Ulu Tanrıya şükürlər olsun ki, böyük müdrik, ürəyi həlim, əzabkeş Azərbaycan xalqına qüdrətli, fenomen və məğlubedilməz bir oğul - Heydər Əlirza oğlu Əliyevi bəxş etmişdir. O, Azərbaycanı və Azərbaycan xalqını xoşbəxtliyə qovuşduracaqdır.

Onun şəxsiyyətində olan nur - böyük Allahın nurudur! Şükürlər olsun!

24.09.1999

ATƏŞ ABDULLAYEV,

Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun prorektoru

Mən çox "Fəxri guşə"lərə baxmışam. Lakin bu guşə mənim gördüklərimə əsla bənzəmir. Öz orijinallığı ilə diqqəti daha çox özünə cəlb edir.

Bu adi "Fəxri guşə" deyil, tarixi bir muzeydir, həm də möhtərəm Prezidentimizin misilsiz fəaliyyətini özündə əks etdirir. Gözəl təəssürata görə yaradıcı kollektivə, başda BŞDYP İdarəsinin rəisi polkovnik Həsən Şirinova öz minnətdarlığımı və təşəkkürümü bildirirəm.

03.06.2000

YUSİF SEYİDOV,
Bakı Dövlət Universitetinin kafedra müdiri,
filologiya elmləri doktoru, professor,
Dövlət Mükafatı laureatı

Heydər Əliyev XX əsrdə Azərbaycan xalqının bəxtinə düşmüş nadir şəxsiyyətdir. Heydər Əliyevi bu dövrdə heç kəslə müqayisə etmək olmaz. Onun əzəməti heç bir ölçüyə sığışmır. Bu şəxs üçün əhatə oluna bilməyən sahə yoxdur. Heydər Əliyevin zəngin həyatı, çoxplanlı fəaliyyəti xalqını, vətəninə sevən hər bir azərbaycanlı üçün nümunədir. Bu həyatı, bu fəaliyyəti hər hansı bir kitabda, bir muzeydə tam əhatə etmək mümkün deyildir. Ancaq bu muzey tamaşaçıya çox şey deyir, öz zəngin və maraqlı eksponatları ilə böyük bir tarixi mənzərəni canlandırır. Belə muzeylər Azərbaycan gəncliyinin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsində əvəzsiz rol oynayır. XX əsr sona çatmaqdadır. XX əsr indiyə qədərki tarixin zirvə əsridir. Azərbaycan xalqı xoşbəxtdir ki, bu əsri Heydər Əliyev kimi dahi bir siyasət adamının rəhbərliyi ilə başa vurur, XXI əsri də onun rəhbərliyi ilə başlayacaq.

Polis polkovniki Həsən Şirinova gəldikdə onun xalqımızın rəhbərinə olan sonsuz məhəbbətinin təzahürü olan yaratdığı bu "Fəxri guşə" deyərdim ki, tarixi bir əsərdir. Bu baxımdan, ona təşəkkürümü bu rəy kitabına köçürürəm.

02.10.1999

HƏMZƏ SƏMƏD OĞLU, SEYİDLİ

*Fizika-riyaziyyat elmləri doktoru, professor,
Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun elmi işlər üzrə prorektoru*

Mən belə bir "Fəxri guşə" haqqında eşitmişdim, amma elə zənn edirdim ki, bu guşə də adi guşələrdən biridir. Doğrusu, ilk baxışdan gözlərimə inanmadım. Polkovnik Həsən Şirinov "Fəxri guşə" barəsində danışanda mən ona heyran qaldım. HEYDƏR ƏLİYEV kimi böyük şəxsiyyətin həyat yolunun, mənəvi dünyasının belə dərinindən dərk edilməsində rəhbərə sonsuz və dərin məhəbbəti olan Həsən Şirinov kimi fitri istedad sahibinin rolu əvəzsizdir. Burada gördüklərim adi muzey deyil, xalqın tarixidir.

Bu işinə görə polkovnik Həsən Şirinova tarix elmləri namizədi adını vermək çox ədalətli addım olardı.

28.05.2000

ZƏMİNƏ DÜNYAMALIYEVA,

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin deputatı

Mən bu gün Azərbaycan Respublikasının tarixi bir gününü yaşadım. Belə ki, Həsən müəllim Azərbaycan tarixinə ədəbi bir ərməğan etdi. Azərbaycanın şəxsiyyətli oğlu Heydər Əlirza oğlu Əliyevin ilk uşaqlıq illərindən bu günə kimi necə bir tarixi yol keçdiyini yaratdığı ideoloji mərkəzdə bizim gələcək nəsilə lazımi qədər çatdırmaq imkanı əldə edib. Yəni bizim gələcək nəsil bu mərkəzdən çox bəhrələnəcəklər. Mənim fikrimcə, elm ocaqlarından tələbələr gəlib burda - mərkəzdə Heydər Əliyev haqqında təcrübə öyrənməlidir. Mən mərkəz haqqında heç nə demək istəmirəm, çünki bunu dərk etmək üçün ancaq bu mərkəzi görmək və Həsən Şirinovun şərhini dinləmək lazımdır. Belə bir mərkəzə lazımi qiymət kimi Azərbaycan ziyalıları cəmiyyətinin onuncu diplomunu Həsən müəllimə verilməsinin haqlı və qiymətli ərməğan hesab edirəm. Halal olsun deyirəm, Məmməd Tağı Cəfərov cənablarına minnətdarlığımı bildirirəm.

14.12.1998

SAMİR CƏFƏROV,
Azərbaycan Milli Hərəkət Partiyasının sədri
FİKRƏT ZEYNALOV,
ADİL AĞAYEV

Azərbaycan dövlətçiliyinin və millətimizin xoş gələcəyinin qarantı olan möhtərəm Prezidentimiz Heydər Əliyevin Bakı Şəhər Yol Polisinin nəzdində yaradılan xatirə muzeyini ziyarət etməkdən məmnunluq duyuruq və bu muzeyin yaradıcısı və memarı polkovnik Həsən Şirinov cənablarına Heydər Əliyev ideyalarının sadıq oğlu kimi uğurlar arzulayırıq.

Sizlə birlikdə bu ideyaları həyata keçirmək istəyən və müstəqilliyimiz uğrunda inamla mübarizə aparan silahdaş və əqidə yoldaşları adından.

01.11.1998

DAVID VƏLİƏHDİN**Sən böyük oğlusan Azərbaycanın**

Ey geniş ürəkli, ey ulu insan,
Ellər özü vermiş sənə şərəf, şan.
Ürəyə sığmayan, kükrəyib, daşan,
Xalqının eşqinə, isinir canın.
Sən böyük oğlusan, Azərbaycanın!

Yaşadın, yaratmaq, qurmaq üçün sən,
Bəxtiyar yaşasın, qoy ana vətən.
Axı, necə danım, necə danım, mən.
Qanlı bir tarixdir, ömür dastanının,
Sən böyük oğulsan, Azərbaycanın!

Qarlı zirvələrtək, ucadır başın,
Böyük gələcəyə çatılmış qaşın,
Xalqındır övladın, bacın-qardaşın,
Gözəl arzularla dolaşır qanın,
Sən böyük oğlusan Azərbaycanın!

Gəzib dolaşdıqca, hey diyar-diyar,
Özümü mən indi gördüm bəxtiyar.
Ölkəmdə Heydər tək bir rəhbərim var,
Tarixə yazılmış, o ülvi adın
Sən böyük oğlusan, Azərbaycanın!
Səninlə ucalıb, şövkətim şanıma,
Yaşasın Heydərlə Azərbaycanın!

**Sevgilərimlə,
Nəlidə Gözəl
04.01.1999.**

S.QƏHRƏMANOV,
əməkdar mədəniyyət işçisi

Azərbaycan xalqının qüdrəti və əvəz olunmaz oğlu, Türk dünyasının müqəddəs övladı, İslam aləminin ən görkəmli nümayəndəsi, müasir dünyamızın istedadlı və şöhrətli sərkərdəsi, ictimai siyasi dövlət xadimi, Müstəqil Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əlirza oğlu Əliyevin şərəfinə həsr edilmiş "Fəxri guşə"nin yaradılmasına baxarkən polis polkovniki Həsən Şirinovun qeyri-adi şüura və təfəkkürə qadir olduğunun canlı şahidi oldum.

Doğrudan da, Heydər Əliyev kimi tarixi bir şəxsiyyətin həyatına və fəaliyyətinə bu qədər yaradıcı bir məhəbbətlə qiymət verib, onun muzeyini təşkil etmək yüksək səviyyədə məharət və istedad tələb edir...

Ona görə də BŞDYPI-nin rəhbərliyinə minnətdarlığımı bildirirəm.

02.04.1999

SƏTTAR ZƏRDABLI,

*Həsən bəy Zərdabi adına Dünya Azərbaycanlılarına
Xeyriyyə Cəmiyyətinin Prezidenti, "Güzgü" qəzetinin baş redaktoru*

Bir Allaha inanmışam, bir təsadüfə. Xoş bir təsadüfdən bu muzeyə baxmalı oldum.

Elə bilirdim, Heydər Əliyevi mənim qədər sevən ola bilməz. Heç kimə heç kəsə qibtə etməyən mən Səttar Zərdablı Həsən Şirinovun böyük məhəbbəti ilə yaratdığı bu muzeyə baxandan sonra onun - Həsən Şirinovun böyük insan Heydər Əliyevə olan ülvəi məhəbbətinə qibtə etdim. Bu muzeydə Həsən Şirinovun özünün kimliyini də yaxşı duyursan. Həsən Şirinovun Heydər Əliyevə olan məhəbbətini bu xalqa, bu torpağa məhəbbəti kimi görürəm.

*Filologiya e.n. Ə.Ə.ƏLİYEV,
biologiya e.n. Ə.H.ƏLİYEV*

Bakı şəhər DYPİ-nin rəisi polis polkovniki Həsən Şirinovun xalqımızın böyük oğlu, respublika Prezidenti Heydər Əliyev cənablarının 75 illiyi ilə əlaqədar yaratdığı "Fəxri guşə"yə baxarkən son dərəcə fərhləndik.

Doğrusu, "Fəxri guşə" adlanan bu yaradıcı sənət əsəri tarixi bir şəxsiyyətin əsrlik əməyini nümayiş etdirən müqəddəs bir muzeydir.

Şübhəsiz, gələcək yaradıcı nəsillər həmin güşədən geniş tədqiqat obyekti kimi bəhrələnəcəklər. Heydər Əliyev kimi görkəmli dövlət xadimi və tarixi şəxsiyyətin həyat və fəaliyyətini tədqiq edərkən onun haqqında cildlərlə əsərlər yazmaq üçün bu muzeydən əvəzsiz, tükənməz mənbə kimi istifadə edəcəklər.

Fəxri güşəni yaradan kollektivə əbədi eşq olsun!

05.04.1995

M.M.SOFİYEV,
BDU-nun tarix fakültəsinin professoru

Azərbaycanı qanlı-qadalı günlərdən xilas edən və onu bütün dünyaya tanıtdıran, dövrümüzün əqli-zəkası Heydər Əliyev Əlirza oğlunun anadan olmasının 75-ci ildönümünə həsr olunmuş bu güşənin təşkilatçısı polis polkovniki Həsən Şirinov alqışa layıqdır.

Heydər Əliyev Əlirza oğlunun həyat yolu və fəaliyyəti o qədər zəngindir ki, onu "Fəxri guşə"yə yerləşdirmək qeyri-mümkündür. Ona görə də arzu edirəm ki, belə sərgilər respublika miqyasında təşkil edilsin və fəaliyyət göstərsin.

08.04.1999

M.Ə. SEYFƏDDİN,
Tarix elmləri doktoru, professor

Böyük tarixi şəxsiyyətə həsr olmuş, Heydər Əliyevin fəaliyyətini əks etdirən "Fəxri guşə"yə baxdım. Belə bir monumental sənət əsərinə valeh oldum. Bu elmi mərkəzə qiymət vermək çox çətindir, çünki bura zinət verən əziz Prezidentimiz Heydər Əliyevin keçdiyi şanlı yoldur.

Dünya şöhrətli dövlət xadimi və siyasi lider Heydər Əliyevin şərəfinə yaradılmış bu sərgiyə görə onun əsas təşkilatçısı olan Bakı Dövlət Yol Polisi İdarəsinin rəisi, polis polkovniki Həsən Şirinova dərin təşəkkürümü və yüksək ehtiramımı bildirirəm.

14.04.1999

N.İSMAYILOV,
"Bu gün" qəzetinin təsisçisi

Prezident Əliyevin bütün fəaliyyəti xalqın gözü qarşısındadır. Bu sahədə onun ictimai əlaqələr xidməti çox yaxşı işləyir. Lakin Heydər Əliyevin şəxsi həyatı haqqında materiallar və fotosəkillər sarıdan həmişə "aqlıq"olub. "Fəxri guşə"də diqqətimi daha çox iki stend cəlb etdi. "Müqəddəs ailə" və "Müstəqilliyin təməli". Burada Heydər Əliyevin gəncliyini və ailə həyatını əks etdirən çox maraqlı, nadir materiallar gördüm. "Fəxri guşə"də gördüklərimin məndə qoyduğu ümumi təəssürat isə belədir; "İş ürəklə görüldü".

Polkovnik H.Şirinovun Əliyevin səmimi pərəstişkarlarından biri olduğunu eşitmişdim, indi isə buna konkret nümunədə əmin oldum.

A.X.MUSTAFAYEV,
Fəlsəfə elmlərə doktoru, professor

Azərbaycan xalqının böyük oğlu, respublikamızın Prezidenti Heydər Əliyevin yubileyi şərəfinə həsr olunmuş fəxri guşə ilə tanışlıq hər bir Azərbaycan vətəndaşında qürur və fəxr hissi oyadır. Ekspozisiyaya dərinlən diqqət yetirdikdə biz H.Ə.Əliyevin 1969-cu ildən bu günədək keçdiyi çətin və şərəfli yolun canlı şahidi oluruq. Nəfis şəkildə tərtib olunmuş "Fəxri guşə" hörmətli Prezidentimizin gənclik illərindən bugünədək keçdiyi müqəddəs yoldan xəbər verir. Ekspozisiyanı səciyyələndirən və diqqəti cəlb edən cəhətlərdən biri də H.Ə.Əliyevin ictimai-siyasi fəaliyyəti ilə bağlı materialların toplanması, onun daxili və xarici siyasətinə əsaslanan zəngin ədəbiyyatın cəmlənməsi, unikal, yaddaqalan fotosəkillərin yığılmasıdır. "Fəxri guşə"də Heydər Əliyevin rəngarəng və çoxşaxəli həyatı ilə bağlı zəngin mənbələr mövcuddur. Bununla yanaşı, XX əsr türk dünyasının siyasi səmasında parlayan və ən parlaq ulduzlardan sayılan Kamal Atatürklə Heydər Əliyevin qoşa portretinin təsvirinin əks etdirilməsi bizim fikrimizcə, Heydər Əliyev fenomeninin qüdrətinidaha dolğun nümayiş etdirərdi. Bu sətirələrin müəllifi "Fəxri guşə"nin təşkilində böyük əmək və zəhmət sərf edən fədakar insanlara, yəni Azərbaycan dövlətçiliyinə və xalqın gələcək inkişafına xidmət edən şəxslərə öz dərin hisslərini və məhəbbətini bildirir.

17.04.1999

SƏLİM ƏLİOĞLU,
Şair, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü

Bir çox ölkələrdəki sərgilərdə və muzeylərdə olmuşam, oradakı eksponatlara baxıb öz qiymətimi vermişəm. Həmin sərgi və muzeylərdə gördüyüm eksponatlar müəyyən mənada məni düşünməyə və götür-qoy etməyə vadar etmişdir.

Lakin bu gün polis polkovniki Həsən Şirinovun əziz Prezidentimiz İslam və Türk dünyasının böyük lideri, məğrur oğlu Heydər Əlirza oğlunun şərəfinə yaratdığı "Fəxri guşə" məni son dərəcədə məftun elədi.

Birincisi, ona görə ki guşə öz məzmunu, mahiyyəti və zənginliyi baxımından respublikamız üçün tarixi bir muzey və sənət əsəridir.

İkincisi, milli baxımdan həyatını öz xalqına həsr edən dahi bir öndərin, şəxsiyyətin zəngin həyat yolu və şərəfli əməyinin bütün anları burada əks etdirilmişdir.

Üçüncüsü, Azərbaycan xalqının əvəzsiz rəhbərinin türk dünyasının yaratdığı tarixin qızıl hərflərlə yazılmış şanlı səhifələrinin bəhrəsi sərgidə elmi tarixi, bədii və sənət baxımından böyük ustalıqla nümayiş etdirilmişdir.

Arzu edirəm ki, bu "Fəxri guşə"dən ziyalılar, mədəniyyət, incəsənət və elm fədailəri səmərəli şəkildə faydalansınlar, gələcək nəsillər isə burdan mühüm elm və mədəniyyət mərkəzi kimi yüksək səviyyədə bəhlənsinlər.

"Fəxri guşə"nin yaradıcılarına yüksək ehtiramımı və minnətdarlığımı bildirirəm.

01.05.1999

HACI SABİR RÜSTƏMOV,

əməkdar incəsənət xadimi

KƏRİM NİFTƏLİYEV,

ABBAS RÜSTƏMOV

Respublikamızın sevimli prezidenti Heydər Əlirza oğlunun 75 illik şərəfinə BDYP İdarəsinin nəzdində polis polkovniki Həsən Şirinovun yaratdığı "Fəxri guşə"də tarixi bir şəxsiyyətin həyat fəaliyyətini nümayiş etdirməklə yanaşı, rəhbərə olan insan məhəbbətinin, ləyaqətinin və dəyanətinin də canlı şahid olduq.

"Fəxri guşə" təkcə tarixi, elmi sənət əsəri deyil, o eyni zamanda otuz il ərzində xalqına sönməz məhəbbətlə xidmət göstərən və rəhbərlik edən qüdrətli dövlət başçısının keçdiyi şərəfli yolunu əks etdirən ölməz memarlıq incisidir.

Guşənin yaradıcısının əməyi qarşısında baş əyib təşəkkürümüzü bildiririk.

11.05.1999

M.MUSAYEV,
YAP-ın yaradıcılarından

BŞDYP İdarəsinin nəzdində respublikamızın sevimli Prezidenti Heydər Əliyev cənablarının 30 il ərzində rəhbərlik fəaliyyətinə və həyatına həsr olunmuş "Fəxri guşə"yə diqqətlə baxdım.

Rəhbərə olan məhəbbətin qüdrəti məni hədsiz dərəcədə məftun etdi. Tarixi bir şəxsiyyətin həyat yolunu və fəaliyyətini tamaşaçının gözü qarşısında belə bir səpgidə canlandırmaq hər insana nəsib olmur.

Ekspонатların tarixi baxımdan zəngin olması bizi son dərəcədə heyran etdi. Dünyanın bir çox dövlətlərində rəhbərə həsr olunmuş muzeyin dəyərli faktlarla nümayiş etdirilməsi baxımından möhtərəm Heydər Əliyevin şərəfinə polis polkovniki Həsən Şirinovun təşəbbüsü ilə yaradılmış bu "Fəxri guşə" indiki və gələcək nəsillərdən ötəri tək-cəzə örnək deyil, eyni zamanda həyatı nöqtəyi-nəzərdən müqəddəs bir məktəb, elm mərkəzi, qiymətli sənət əsəridir.

Ümidvaram ki, guşəni ziyarət etməyə gələn hər bir şəxs-də Heydər Əlirza oğlunu xalqa, respublikaya və müstəqil dövlətimizə olan zəhmətin, sevginin və ilahi məhəbbətin canlı şahidi olacaqlar.

"Fəxri guşə"nin yaradıcılarına dərin hörmət və ehtiramımızı bildiririk.

13.05.1999

B.CƏFƏRLİ,
Dövlət Torpaq Komitəsi, Baş idarə rəisi

Çox hörmətli Prezidentimiz Heydər Əliyevin mənalı həyat fəaliyyətinin kiçik bir anından bəhs edən "Fəxri guşə" ilə ilk tanışlıq müqəddəs aləmin foto yadigarından başlamağın özündə də müqəddəslik vardır. Bu müqəddəslikdən də mənim ömür payıma düşən kiçik qismətin xoşbəxtliyini yaşıyıram. Və bununla həmişə fəxr edirəm. Bu ailənin böyük övladı olmuş dünya şöhrətli Azərbaycan torpağının vurğunu akademik Həsən müəllimlə otuz beş illik çiyin-çiyinə elmi fəaliyyətim ömrümün əziz xatirələri kimi yaşadıram.

Bu müqəddəslik dünyaya Heydər Əliyev kimi şəxsiyyəti bəxş edən ailənin müqəddəsliyidir. "Şəxsiyyət həmişə əsasdır, insan şəxsiyyəti qaya kimi möhkəm olmalıdır, çünki hər şey onun üzərində qurulur".

Çox uzaqgörənliklə deyilmiş bu kəlamda qaya kimi möhkəm əsas üzərində dayanmış Heydər Əliyev şəxsiyyəti Azərbaycan xalqının xoş gələcəyinin təminatçısı olacağı bir ziyalı kimi məndə tam əminlik yaratmışdır.

Bu böyük şəxsiyyətin ömür yolundan bəhs edən bu kiçicik, lakin çox məzmunlu guşə onun ümmansız həyat fəaliyyətinin yalnız və yalnız cüzi bir hissəsini əhatə edir. Guşə yaradıcılarının böyük qayğı və istəklə hazırlayıb ərşəyə gətirdikləri yaddaşlara köçürülən zəhmətlərinə uğurlar diləyib, təşəkkürümü bildirməyi özümə borc sanıram.

26.05.1999

MUSA ƏLİYEV,
Fəlsəfə elmləri doktoru, professor

TARİYEL ƏHMƏDOV,
Bakı Dövlət Universitetinin prorektoru

Biz bu muzeylə tanış olduq. Muzeydəki maraqlı eksponatlar dövlətçiliyimizin qaranlıq və baş memarı Heydər Əliyev cənablarının keçdiyi mənalı ömür səhifələrinin müxtəlif anlarını özündə əks etdirir. Hər bir eksponat bu dahi şəxsiyyətin mənalı həyatından bir incidir desək, yerinə düşər.

Muzeydəki eksponatlar mənalı, şərəfli bir yol keçmiş dünya siyasətində lider kimi qəbul olunan dövlət başçımızın geniş ünsiyyətini əyani şəkildə tamaşaçıya çatdırır. Muzey özünün estetik məzmunu və fəlsəfi məzmunu ilə diqqəti cəlb edir. Muzeyin müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaradıcısı, qurucusu, baş sükançısı Heydər Əliyev cənablarının keçdiyi çətin, şərəfli yolu özündə əks etdirən bir xəzinədir. Bu qiymətli xəzinə dövlətçiliyimizə xidmət edən hər bir azərbaycanlı üçün böyük, əvəzolunmaz bir məktəbdir.

24.06.1999

**MİNAYƏ ƏLİYEVƏ,
Milli Məclisin deputatı**

Heydər Əliyevin həyat salnaməsini əks etdirən fəxri guşəyə baxandan sonra heyratə gəldim. Heydər Əliyev guşələrini də, Heydər Əliyev muzeylərini də çox görmüşəm. Məni heyratləndirən burda gördüklərimi heç yerdə görməməyim idi.

Heydər Əliyevə Həsən Şirinovun məhəbbəti el məhəbbəti ilə birləşərək ecazkar sənət əsərləri yaratmışdır. Əslində isə şair Həsən Şirinovun Heydər Əliyev böyüklüyünü, dahiliyini əbədiyini, nurluluğunu bu dərəcədə yüksəkdən duyaraq sənət əsərlərinə çevirməsi və yaxud ideyalar verməsi, doğrudan da, heyratlidir.

Guşənin hər bir qarışında Heydər Əliyev böyüklüyünün onun Tanrı vergisi olduğunun əksini gördüm və bu böyüklüyü sənət yolu ilə çatdıran Həsən Şirinova öz dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Arzu edirəm ki, bu guşə televiziya vasitəsi ilə xalqa çatdırılsın.

**ƏLÖVSƏT MİKAYILLI, NİZAMİ İSMAYILOV,
NAMİQ ƏZİZOV, ƏFQAN QAFAROV**

"Bu gün" qəzetinin əməkdaşları

Respublikamızın dövlət başçısı möhtərəm Heydər Əliyevin yetmiş beş illiyinə və siyasi fəaliyyətinin 30 illiyinə həsr olunmuş "Fəxri guşə" ilə tanış olduq.

Güşədə nümayiş etdirilən eksponatlar və tarixi faktlar insanı valeh edir.

"Fəxri guşə"nin yaradılması üsulu, doğrudan da, BŞDYP-nin rəhbərə olan əsl məhəbbətin nə dərəcədə heyratəmiz nümayiş etdirildiyini əyani surətdə sübut edir.

Sevimli Prezidentimiz Heydər Əliyev cənablarının həyat və fəaliyyətinə uyğun səviyyədə təşkil edildiyinə görə polis polkovniki Həsən Şirinova dərin təşəkkürümüzü bildiririk.

15.07.1999

ADİL HƏSƏN OĞLU İSMAYİLOV,
"İgidliyə görə medalı" almış polis polkovniki

Möhtərəm Prezidentimiz Heydər Əlirza oğlu Əliyev diplomatiya, siyasət və dövlət idarəetmə sistemində əvəzsiz tarixi şəxsiyyət olduğu kimi, onun həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuş "Fəxri guşə" də əvəzsiz bir sənət əsəridir.

Polis polkovniki Həsən Şirinovun dövlətçiliyimizin tarixinə aid yaratdığı bu guşədən gələcək nəsillər müstəqil Azərbaycanın dövlətçiliyinə, onu inkişaf edib möhkəmləndirən Heydər Əliyev kimi müdrik bir dövlət xadiminin tarixi təcrübəsindən, əmək və siyasi fəaliyyətindən tükənməz elm mərkəzi kimi istifadə edəcəklər.

Muzeyin yaradıcılarına dərin təşəkkürümü bildirirəm.

18.07.1999

M. ABRAMOV,
Bakı Dövlət Universitetin professoru

Muzeyə baxandan sonra heyrətə gəldim! Nə qədər məzmunlu, nə qədər dolğun, nə qədər ardıcıl təşkil edilən muzey materialları, doğrudan da, adamı heyrətə gətirir. Onun müəllifi, adama elə gəlir ki, o sanki dilçi, filosof, siyasətçi, həmçinin yüksək insanlığa xas olan bütün əlamətlər bu adamda təmərküzləşmişdir. Mən çox yazardım, lakin keçirdiyim həyəcan hissləri buna yol vermədi. Mən böyük mənəvi zövq aldım. Hörmətli Həsən Şirinova böyük cansağlığı!

03.10.1999

HƏMİD QASIMOV,*rəssam*

Bakı Şəhəri Dövlət Yol Polisi kollektivinin əməkdaşları və onun rəisi, polis polkovniki Həsən Şirinovun şərəfli əməyi ilə respublikamızın sevimli Prezidenti, xalqının müdrik oğlu, dünya şöhrətli siyasətçi Heydər Əlirza oğlu Əliyevin 30 illik əmək fəaliyyətinə həsr edilmiş sərgiyə baxdım.

Sərginin zəngin eksponatları, bədii tərtibatı, sənəd baxımından yüksək zövqlə yaradılması insanı valeh edir.

Sərginin təşkilində iştirak edənlərin əməyi yalnız alqışa və təqdирə layiqdir.

Sərginin mahiyyətinə gəldikdə isə o, gələcək nəsillərdən ötrü tək cəmiyyət dövlətçilik tarixi baxımından deyil, eyni zamanda milli mədəniyyətimizin maddi və mənəvi irsimizin qorunub saxlanılmasının mühüm bir mərkəzi kimi böyük əhəmiyyət kəsb edəcəkdir.

08.10.1999**ƏMİR MUSTAFAYEV,***Yazıçı, "Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru*

Muzeyi gözdüm. Eksponatlarla yaxından tanış oldum. Yığcam otaqda dünyaya sığmayan bir ömür sığıb. Dahi şəxsiyyətimiz Heydər Əliyevin ömür yolu məni heyran edib. Bu muzeyi təşkil edənlərə əhsən, min əhsən! İşığa, günəşə doğru addımlayan əzizimiz Heydər Əliyev cənabları varlığı ilə xalqımızı işıqlı sabahlara qovuşduracaq! Mən buna tam əminəm!

17.04.1999

H.MİRƏLƏMOV,

Azərbaycan qaz emalı zavodunun direktoru

Muzeyi çox diqqətlə seyr etdim. Heyrətə gəldim. Çox gözəl, çox məzmunlu bir muzey yaradılıb. Azərbaycan və türk dünyasının böyük oğlu, nəhəng siyasətçi, gözəl insan, müdrik rəhbər Heydər Əliyev cənablarına layiq muzeydir. Hər eksponatda dahi və böyük insanın həyatı göz-lərimizin qarşısında canlanır.

Mən Həsən müəllimə və onun rəhbərlik etdiyi kollektivə bu nəcib və gözəl işlərinə görə minnətdarlıq edirəm. Çox sağ olun, Həsən müəllim!

14.10.1999

SİRUS TƏBRİZLİ

Azərbaycanın mətbuat və informasiya naziri

Böyük Heydər Əliyev Azərbaycan üçün çox əzəmətli işlər görüb və Azərbaycan xalqı da bacardıqca öz rəhbərinə borclu qalmayıbdır. Hərə öz imkanı, bacarığı səviyyəsində millət atasına öz töhfəsini veribdir. Həsən Şirinovun qəlbinin səmimiyyəti, zəkasının nuru ilə yaratdığı böyük Heydər guşəsi onun Prezidentimizə olan məhəbbəti, sevgisidir. Mərha-ba, bu böyük səmimiyyətə, məhəbbətə, fədakarlığa!

08.11.1999

YAQUB MAHMUDOV,
Əməkdar elm xadimi,
tarix elmləri doktoru, professor

Heydər Əliyev dühası sahilləri görünməyən, bitib-tükənməyən siyasət ünvanıdır. Ən çıxılmaz vəziyyətlərdə, son dərəcədə mürəkkəb bəynəlxalq şəraitdə vətəni üçün xalqından ötrü gözlənilmədən ən gözəl çıxış yolu tapmaq bacarığı xalqımızın dahi oğluna Allahın bəxş etdiyi müqəddəs vergidir. Bu dahi şəxsiyyətimizin müqəddəs həyat yolunu dolğun əks etdirən muzeyə ilk dəfə təsadüf edirəm. Həsən Şirinov kimi könüldən, candan dahi şəxsiyyətimizə bağlı olan, yüksək zəka, zövq və qeyrət sahibi ilə, onun yüksək əqidəli ideyaları ilə tanış olduğum üçün son dərəcədə məmnunam!

Arzum: "Lenin muzeyi" kimi tanınan əzəmətli muzey binası Heydər Əliyev muzeyinə çevrilsin və Həsən müəllimin ideyaları əsasında Dövlət Heydər Əliyev muzeyi yaradılsın!

22.11.1999

SÜDABƏ CƏLİL,
şairə

Həmişə kainat sandığım Heydər Əliyev Əlirza oğluna bu rübaimi həsr etdim:

Sən bir bəşərmisən?
 - Dana bilmirəm!
 Sən necə canlısan?
 - Qana bilmirəm!
 Günəşmi, Aymısan, yoxsa kainat?
 - Bunların hansısan?
 - Ana bilmirəm!

07.12.1999

N.ƏSGƏROVA

***"Naxçıvan" qəzetinin redaksiyasının
kollektivi adından baş redaktor***

Azərbaycan xalqının həmişəyaşar, qüdrətli oğlu, dünya şöhrətli siyası xadim və dövlət başcısı Heydər Əlirza oğlu Əliyev kimi tarixi bir şəxsiyyətin həyat fəaliyyətinə, dünyagörüşünə və dünya siyasətindəki aktiv rolu ilə əlaqədar olaraq BŞDYP İdarəsinin rəisi polis polkovniki Həsən Şirinovun təşəbbüsü ilə yaradılmış muzeyə baxarkən insan əməyinin nəyə qadir olduğuna heyran oldum.

Həsən Şirinovun "Fəxri guşə" adlandırdığı sərgi əslində XX və XXI əsrin ən gözəl muzeylərindən biri kimi xalqımızın tarixi salnaməsinə təkcə qüdrətli sənət əsəri deyil, eyni zamanda Azərbaycan mədəniyyətinin, elminin və incəsənətinin əvəzsiz incisi kimi daxil olacaqdır.

Yüksək təfəkkür və zövqlə yaradılmış bu muzeyin eksponatları və tarixi arqumentləri xalqımızın bu günü və gələcəyi üçün son dərəcədə faydalı olan bir elm mərkəzini xatırladır.

Şübhəsiz ki, gələcək nəsillər sərgidən tədqiqat materialları kimi geniş istifadə edəcəklər.

Sərginin yaradıcılarına minnətdarlığımızı bildiririk.

23.05.2000

HÜSEYN HƏQİQİ,*Naxçıvan, Culfa rayonu, Ərəzim kəndi*

Mən hesab edirəm ki, Heydər Əliyevlə bir ildə təvəllüd etmək, bir dövrdə yaşamaq, bir məktəbdə oxumaq böyük xoşbəxtlikdir.

Mənəli ömrünü xalqımızın xoşbəxtliyi və respublikamızın çiçəklənməsi uğrunda fədakar mübarizəyə həsr etmiş görkəmli dövlət xadimi, əziz Prezidentimiz Heydər Əliyevin həyat-fəaliyyətindən bəhs edən bu "Fəxri guşə"nin yaradıcı kollektivinə, başda BŞDYP İdarəsinin rəisi polkovnik Həsən Şirinova öz minnətdarlığımı və təşəkkürümü bildirirəm.

Xatirə dəftərinə xalqımızın böyük oğlu, çox hörmətli Prezidentimiz Heydər Əliyevə həsr olunmuş şeirlərimdən iki bənd ərməğan edirəm:

Nə güllə, nə mərmə, süngü, atıcı,
Məni qorxutmamış, sənə əyandır.
Bütün dünya bilir şeirim taci,
Canımdır, qanımdır, Azərbaycanıdır.

Bu ana torpaqda yaranmışam mən,
Yəni qoruyuram, nə qədər sağam
Müstəqil, azadlıq, dilimdə Vətən!
Mən Heydər uğrunda çarpışacağam.

20.08.2002

XEYRƏDDİN QOCA,
Azərbaycan Respublikasının İstanbuldakı baş konsulu, yazıçı

Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin "Heydər Əliyev guşəsi" məni heyretə gətirdi. Burda olan zəngin tablolar, portretlər, böyük siyasi xadimin, dövlət xadiminin keçdiyi şərəfli həyat yoluna həsr edilmiş materiallar son dərəcədə maraqlı, cəlbedicidir. Həç yerdə bu qədər zəngin materiala rast gəlməmişəm. Ona görə də Dövlət Yol Polisi İdarəsinin rəisi Həsən Şirinova və guşənin yaradılmasında əməyi olan hər kəsə dərin minnətdarlığımı bildirirəm.

Heydər Əliyevi sevən xalqını sevir!

ƏLİRZA XƏLƏFLİ,
"Kredo" qəzetinin baş redaktoru,
ELÇİN KAMAL
"Kredo" qəzetinin baş redaktorunun müavini

Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının böyük həqiqətidir. Həqiqətin qoruyucusu Tanrının özüdür. Tanrının sevdini qəlbində Allah işığı olanlar da sevər. Bu muzeydə nadir sənədlər gördük. Qiymətli sənəd nümunələri bizi heyretə gətirdi. Bu muzey böyük Azərbaycan həqiqətinə məhəbbətin ifadəsidir. Ancaq vətənin, xalqını sevən insanın xalqın xilaskarına belə məhəbbəti ola bilər. Sevgilər əbədiyyətə aparan yoldur.

07.06.2001

ŞAHVERDİ AĞAKİŞİYEV,
"Azərbayms" qəzetinin məsul katibi

Muzeyin məzmunu, tərtibatı həm də ideya zənginliyi çox heyrətamizdir. Bu ideya zənginliyinə istər-istəməz həyəcənsiz baxa bilmirsən. Yaradıcı əmək heyrət doğurur. Biz o əməyi-istər fiziki, istərsə də zehni əmək olsun - yüksək qiymətləndiririk, çünki həmin əməkdə insan qabiliyyətini və gücünü sərbəst surətdə göstərə bilir. Həmin əməkdə bütün fiziki və mənəvi qüvvələr tam şəkildə təcəssüm olunur. Bəli, yaradıcı əmək, doğrudan da, heyrət doğurur. Ancaq gözəlliyində, yaradıcı əməyin qüdrətini o adamlar qiymətləndirə bilir ki, onların özləri ilhamla yaradıcı surətdə işləməyi bacarır.

H.Əliyevin həyat və fəaliyyətinə dair tarixi faktları özündə əks etdirən eksponatların bircə-bircə seçilib, illərə uyğun ardıcıl olaraq səliqəli, yüksək estetik zövq və məhəbbətlə düzülüşü bura baxan hər bir insanı valeh edəcəkdir. Həsən Şirinova isə əsrlər boyu şöhrət və ali dərəcəli memar, incəsənət xadimi kimi fəxri adlar gətirəcəkdir. Mən bura təkcə tarixi muzey yox, Azərbaycanın tarixi salnaməsindən və memarlıq sənətinin incəliklərindən bəhs edən incəsənət əsəri kimi baxıram və bu əsərə H.Şirinovun "Şah əsəri" adını verirəm. Bu əsər bədii, siyasi, fəlsəfi, tarixi məzmununa görə əvəzsizdir və 1997-ci ildən respublikamızın şanlı tarixinə daxil olub, öz orijinallığı ilə respublika ictimaiyyətinin müsbət rəyini qazanıb. Mən təklif edirəm və çox istərdim ki, bu muzeyə dövlət muzeyi statusu verilsin. Həm ümumi təhsil, həm də ali orta ixtisas məktəblərinə tapşırılsın ki, şagird və tələbələrin muzeyə məqsədli ekskursiyalarını təşkil etsinlər.

Muzeyi bütövlükdə nəzərdən keçirdikdən sonra belə qənaətə gəldim ki, Həsən müəllim bu muzeyi yaradan vaxt dahi şairimiz Nizami Gəncəvinin əsərlərinin Səməd Vurğunun tərcüməsini oxumuş, memar Əcəminin yaradıcılığı ilə yaxından tanış olmuş və öyrəndiklərini muzeyə tətbiq

etmişdir. Ona görə də bu muzey çox dərin məzmunlu, möhtəşəm və olduqca da başadüşülən alınmışdır.

Sağ ol, Həsən müəllim, - sən özün bu gözəlliyə layiqsən, ona görə də bu gözəlliyi yaratmısan. Var ol, yüz dəfə əhsən!

04.03.2002

MALİK MİRZƏYEV,
Coğrafiyaşünas, dosent, coğrafiya dərsliklər kitabının
müəlliflərindən biri

Məlumdur ki, hər bir xalqın tarixi, mədəniyyəti və ədəbiyyatı onu dünya xalqlarına tanıdır. Bu sahədə muzeylərin misilsiz əhəmiyyəti dənilməzdir. Muzeylər isə millətin adət-ənənəsi, tarixi şəxsiyyətlərin həyatından bəhs edən sənətlərlə daha da qiymətli olur. Muzeylər, guşələr keçmişimiz, indimiz və gələcəyimizdir. Bu baxımdan, Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin nəzdindəki məzmunca dərin, sahəcə kiçik muzey-guşə diqqəti cəlb edir. Ekspozatlara baxdıqca hər bir millət oğlu iftixar hissi keçirir.

Burda dünya miqyaslı bir şəxsiyyətin, dövlət xadiminin, el ağsaqqalının həyatından bəhs edən sənədlərə baxdıqda sevinirsən, fəxr edirsən ki, dünyanın xəritəsində kiçik nöqtə kimi görünən Azərbaycanın nəhəng siyasi xadimi var. Bu Heydər Əliyev cənablarıdır.

Onun həyatı xalqın intibahı, mədəniyyəti və müstəqilliyinə xidmətin bariz nümunəsidir. Heydər Əliyevin həyatı və fəaliyyəti ilə bağlı çox qiymətli və nadir sənədlərin toplanmasında el-obasına və şəxsiyyətinə dərin ehtiram bəslədiyim Həsən Şirinovun böyük işi, bu xeyirxahlığı böyük siyasətçi, dövlət xadimi Heydər Əliyevlə bağlı zəngin materialları bir yerə çox zövqlə toplamasını alqışlayır, ona dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Bu bir həqiqətdir ki, bu guşə zəngin bir bilik mənbəyidir, deyərdim ki, elmi araşdırma mərkəzidir.

Fəxri guşə demək, bəlkə də, azdır.
Burda babaların izi görünür.
Bir xalqın şərəfli, şanlı tarixi,
Müdrək kəlamların yüzü görünür.

Hər şey öz yerində, yerli-yataqlı,
Olub keçənlərdən bəhs edir haqlı.
Gələcəyə doğru nurlu çıraqdı -
Heydər in tarixdə sözü görünür.

Bir coğrafiyaçı kimi bu guşə məni məftun etdi. Bir arzumu da dilə gətirdi: Heydər Əliyevin dünya ölkələrinə səfərləri xəritəsini burda görmək istədim, eləcə də bu muzeyi yaradan Həsən Şirinova elmi dərəcə verilməsini arzuladım. O, həqiqətən də, bu işinə görə tarix elmləri namizədi dərəcəsi almağa tamamilə layiqdir.

22.01.1999

DÜNYA LİDERLƏRİ HEYDƏR ƏLİYEV HAQQINDA

“Heydər Əliyev Cənubi Qafqazda uzun müddət ərzində ən əsas şəxsiyyət olmuşdur. Bu günlərdə Amerika Birləşmiş Ştatları və Azərbaycanın bəhrələndiyi dostluq əlaqələrinin qurulmasında və Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunmasında onun şəxsi səyləri həyati əhəmiyyət daşımışdır. Məhz onun rəhbərliyi altında Amerika Birləşmiş Ştatları və Azərbaycan, Əfqanıstan və İraqdakı əməliyyatlar da daxil olmaqla, terrorizmə qarşı mübarizədə tərəfdaş olmuşlar. Dağlıq Qarabağ faciəsinin sülh danışıqları vasitəsilə ədalətli və uzunmüddətli həllinə nail olmaq sahəsində onun nümayiş etdirdiyi qətiyyət regionda sülh və sabitliyin saxlanmasında mühüm əhəmiyyət kəsb etmişdir. Eyni zamanda onun mövqeyi və göstərdiyi səylər Azərbaycanın iqtisadi inkişafını möhkəmləndirən böyük həcmli xarici sərmayələrin cəlb olunmasında əsas rol oynamışdır. Bu nailiyyətlər milyonlarla azərbaycanlının həyatını yaxşılaşdırmış və Azərbaycanın iyirmi birinci əsrə müasir dövlət kimi daxil olmasına imkan yaratmışdır.”

Corc BUŞ,
Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti

* * *

“Bütün dünyada layiqli hörmət və böyük nüfuz qazanmış görkəmli dövlət xadimi həyatdan getmişdir. Uzun illər ərzində Heydər Əlirza oğlu Əliyevin səmərəli fəaliyyəti xalqlarımızın ümumi tarixi ilə bilavasitə bağlı olmuşdur. O, Rusiya və Azərbaycanın strateji tərəfdaşlığının təməlini qoymuş, dostluğumuzun və qarşılıqlı anlaşmamızın möhkəmlənməsinə böyük şəxsi töhfə vermişdir.

Onun vəfatı Müstəqil Dövlətlər Birliyi, bütün beynəlxalq birlik üçün əvəzsiz itkidir.”

Vladimir PUTİN,
Rusiya Federasiyasının Prezidenti

* * *

“Bu qeyri-adi şəxsiyyət Azərbaycanı çiçəklənmə yoluna gətirib çıxarmışdır. Müxtəlif görüşlərimiz zamanı, xüsusilə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ətrafında müzakirələr apararkən, münaqişənin sülh yolu ilə həllində onun cəsarətini, müdrikliyini və qətiyyətini yüksək qiymətləndirdim.”

Jak ŞİRAK,
Fransa Respublikasının Prezidenti

* * *

“Heydər Əliyev Azərbaycanın böyük lideri idi. O, böhranlar dövründə öz ölkəsinə sabitlik gətirdi. Azərbaycan xalqı onun qoyduğu irs ilə fəxr edə bilər.

Onun Prezident kimi fəaliyyəti dövründə ölkələrimiz arasında münasibətlərdə tərəqqi yarandı və Azərbaycan Avropa ilə əlaqələrini daha da yaxınlaşdırdı. Onun 1998-ci ilin iyulunda Britaniyaya uğurlu səfəri, xüsusilə də Dauning küçəsi 10 ünvanında yerləşən iqamətgahımda bizim görüşümüz yaxşı yadımdadır. O, Azərbaycanla Birləşmiş Krallıq arasında hazırda mövcud olan güclü əlaqələrin təməlini qoydu. Fəxr edirik ki, Britaniya şirkətləri tərəfindən qoyulan böyük sərmayələr vasitəsilə Birləşmiş Krallıq Azərbaycanın gələcək tərəqqisinə töhfələr verir.”

Toni BLEYER,
Böyük Britaniyanın Baş naziri

* * *

“Heydər Əlirza oğlu Azərbaycan Respublikası üçün, MDB-nin inkişafı üçün, Qazaxıstan və Azərbaycan xalqlarının çoxəsrlik dostluğunun möhkəmlənməsi üçün çox işlər görmüşdür.”

**Nursultan NAZARBAYEV,
Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti**

* * *

“Beynəlxalq aləmdə tanınmış siyasətçi, Çin Xalq Respublikasına dostluq münasibəti bəsləyən, Çin xalqının qədim dostu olan cənab Heydər Əliyev Çin-Azərbaycan dostluq münasibətlərinin inkişafında böyük rol oynamışdır.”

**Xu SZİNTAO,
Çin Xalq Respublikasının Sədri**

* * *

“Uzaqgörən və istedadlı idarəçiliyi sayəsində Azərbaycanın hər sahədə inkişaf etməsini və bugünkü nüfuzlu mövqeyə çatmasını təmin edən Heydər Əliyevi şəxsən tanıdığımıza görə böyük şərəf və xoşbəxtlik hissləri keçirirəm.

Azərbaycanın əmin-amanlığı və çiçəklənməsi üçün göstərdiyi səylərlə yanaşı, Heydər Əliyev bütün Qafqaz bölgəsinin sülhün bərqərar olduğu bir məkana çevrilməsi istiqamətindəki fəaliyyəti ilə də daim xatırlanacaqdır.

Heydər Əliyevin dəyərli töhfələri ilə başlanmış müştərək layihələr dost və qardaş dövlətlərimizi bir-birinə daha da yaxınlaşdıraraq, ölkələrimiz arasındakı münasibətlərin sarsılmaz təməllər üzərində qurulduğunu bir daha sübut etmişdir.”

**Əhməd Nəcdət SEZƏR,
Türkiyə Respublikasının Prezidenti**

* * *

“Mərhum Heydər Əliyev Azərbaycanın xoşbəxtliyi və firavanlığı, bölgədə və dünyada sülh naminə göstərdiyi fəvqəladə xidmətlərlə türk və dünya tarixində şərəfli yer tutmuşdur.”

**Rəcəb Tayyib ƏRDOĞAN,
Türkiyə Respublikasının Baş naziri**

* * *

“Heydər Əliyevin Azərbaycanın inkişafında və ölkələrimiz arasında əlaqələrin gücləndirilməsində əvəzsiz xidmətləri olmuşdur. 1998-ci ilin iyul ayında Birləşmiş Krallığa səfəri zamanı onunla olan görüşümüzü çox yaxşı xatırlayıram.”

Kraliça II ELİZABET,

* * *

“Cənab Heydər Əliyevin regional sülh və dostluğa nail olunması, iki dost, qardaş ölkə olan İran İslam Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasında əlaqələrin dərinləşdirilməsi yolunda xidmətləri heç vaxt xatirələrdən silinməyəcəkdir. Onun keçən il İran İslam Respublikasına çox səmərəli səfəri ölkələrimizin əlaqələrində dönüş nöqtəsi olmuşdur.”

**Seyid Məhəmməd XATƏMİ,
İran İslam Respublikasının Prezidenti**

* * *

“Hörmətli siyasətçi və dövlət xadimi kimi Heydər Əliyevin adı və nüfuzu Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq birlikdə qazandığı layiqli yerlə qırılmaz surətdə bağlı olacaqdır.

Biz müasir beynəlxalq gerçəklik şəraitində Bolqarıstan-Azərbaycan dostluq münasibətlərinin inkişafına və möhkəmlənməsinə Heydər Əliyevin böyük şəxsi töhfəsini yüksək qiymətləndiririk.”

Georgi PIRVANOV,
Bolqarıstan Respublikasının Prezidenti

* * *

“Azərbaycanın müstəqilliyinin təşəkkülündə və möhkəmlənməsində, beynəlxalq aləmdə nüfuzunun yüksəlməsində, ölkələrimiz və xalqlarımız arasında ikitərəfli münasibətlərin inkişafında və genişlənməsində Heydər Əliyevin tarixi rolu misilsizdir.”

İslam KƏRİMOV,
Özbəkistan Respublikasının Prezidenti

* * *

“Moldova Respublikasında Heydər Əliyevi həmişə böyük vətənpərvər kimi, ölkələrimiz arasında dostluq münasibətlərinin möhkəmləndirilməsi uğrunda, Avropada və bütün dünyada demokratiya idealları uğrunda, sabitliyin və təhlükəsizliyin qorunub saxlanması uğrunda mübariz kimi tanımış və qiymətləndirmişlər.”

Vladimir VORONİN,
Moldova Respublikasının Prezidenti

* * *

“Heydər Əliyevin simasında Azərbaycan Respublikası uzun illər ərzində ölkənin bütün həyatına dərinlən nüfuz etmiş və Azərbaycanın tarixində əbədi yer tutmuş böyük dövlət xadimini itirmişdir. Onun adı öl-

kənin müstəqilliyinin bərqərar olmasında qazandığı tarixi nailiyyətlərlə daim bağlı olacaqdır.”

Gerhard ŞRÖDER,
Almaniya Federativ Respublikasının Federal kansleri

* * *

“Onun adı doğma torpaqla qırılmaz surətdə bağlıdır. Müstəqil və suveren Azərbaycanın çiçəklənməsi və tərəqqisi, ölkədə ictimai-siyasi vəziyyətin sabitləşməsi və regionda yorulmadan möhkəm sülh axtarışı Heydər Əlirza oğluna bütün dünyada yüksək nüfuz və səmi mi hörmət qazandırmışdır. Onun işləri və xidmətləri qədirlən Azərbaycan xalqının və bütün xoşməramlı insanların xatirəsində əbədi yaşayacaqdır.”

Emoməli RƏHMONOV,
Tacikistan Respublikasının Prezidenti

* * *

“Qırğızstanda Heydər Əlirza oğlunu müstəqil Azərbaycanın təşəkkülünə və inkişafına misilsiz töhfə vermiş görkəmli dövlət xadimi, dünyaya miqyaslı siyasətçi kimi yaxşı tanıyırdılar.”

“Onun rəhbərliyi ilə Azərbaycan Respublikası müstəqil inkişaf yolunda böyük uğurlar qazanmış, dünya birliyinin tanınmış və hörmətli üzvü olmuşdur. Heydər Əlirza oğlu özünün bütün istedad və müdrikliyini, Vətənə məhəbbətini, əməksevərliyini və fədakarlığını Azərbaycanın tərəqqisi işinə həsr etmişdir.”

Əsgər AKAYEV,
Qırğızistan Respublikasının Prezidenti

* * *

“Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə müstəqil Azərbaycan Respublikası son illər dünya birliyində layiqli yer tutmuşdur. Azərbaycanda hüquqi dövlət quruculuğu, iqtisadi islahatların uğurla həyata keçirilməsi sahəsində görülmən işləri diqqətlə izləyir və onları dəstəkləyirəm.”

**II İohan Pavel,
Roma papası**

* * *

“Mərhum Heydər Əliyevin müdrik və uzaqgörən idarəçiliyi sayəsində Azərbaycan bu gün xarici siyasətində etibar və sabitlik amili kimi çıxış edən, iqtisadi inkişaf və sosial rifah yolunda möhkəm addımlarla irəliləyən, beynəlxalq birliyin nüfuzlu bir üzvü kimi etibarlı mövqeyini gündən-günə təmin etməkdə olan ölkədir. Azərbaycanın bu gün yürütdüyü uğurlu və tarazlaşdırılmış xarici siyasətinin memarı olan Heydər Əliyevi itirməyimiz tarixi və mədəni tellərlə bir-birinə bağlanmış olan xalqlarımızı dərinədən kədərləndirmişdir.”

**Abdullah GÜL,
Türkiyə Respublikasının xarici işlər naziri və Baş nazirin müavini**

* * *

“Rusiya üçün Heydər Əlirza oğlu Əliyev tarixə XXI əsrdə hərtərəfli Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin, iki dövlətin strateji tərəfdaşlığının möhkəmlənməsinin əqidəli və fəal tərəfdarı kimi daxil olmuşdur.”

**Vyaçeslav TRUBNIKOV,
Rusiya Federasiyası xarici işlər nazirinin birinci müavini**

* * *

Dağıstanlılar Heydər Əlirza oğlunu yaxşı tanıyırdılar və onun Dağıstana xoş münasibətini həmişə xatırlayacaqlar, çünki onun bu münasibəti sayəsində xalqlarımız arasında dostluq və mehriban qonşuluq ənənələri yaranmışdır və uzun illərdən bəri mövcuddur. Onun adı xatirimizdə həmişəlik qalacaqdır.

**Məhəmmədəli MƏHƏMMƏDOV,
Dağıstan Respublikası Dövlət Şurasının Sədri**

* * *

“Müstəqil Dövlətlər Birliyi ölkələrinin siyasi həyatında Heydər Əlirza oğlunun oynadığı rolu lazımınca qiymətləndirmək çətindir. Müdrik siyasətçi olaraq o, ən mürəkkəb vəziyyətlərdə konstruktiv qərarlar tapmağı bacarırdı. Təkcə Azərbaycan deyil, həm də postsovet məkanının bütün ölkələri nüfuzlu dövlət liderini itirdilər.”

**Mintimer ŞAYMİYEV,
Tatarıstan Respublikasının Prezidenti**

* * *

“Heydər Əlirza oğlu böyük siyasətçi, dahi dövlət rəhbəri və vətənpərvər, gözəl, istedadlı insan kimi məşhur idi. Sovet dövlətinin, sonralar MDB-nin və Azərbaycan Respublikasının tarixinin bir çox parlaq və əhəmiyyətli səhifələri onun adı ilə bağlıdır.”

**Murtaza RƏHİMOV,
Başqırdıstan Respublikasının Prezidenti**

* * *

“Bütün postsovet məkanında müasir siyasətçilərin bütöv bir nəslinin yetişdirilməsində Heydər Əlirza oğlunun xidməti misilsizdir. Dünya səviyyəli görkəmli dövlət xadimi kimi Heydər Əlirza oğlu ilə şəxsi görüşlərimlə bağlı xatirələri qəlbimdə həmişəlik saxlayacağam.”

Kirsan İLYUMJİNOV
Kalmıkiya Respublikasının Prezidenti,
FİDE-nin Prezidenti

* * *

“Azərbaycan ilə Türkiyə arasında dərin kökləri olan tarixi və mədəni bağlar vardır. Hörmətli Əliyev tarixdən gələn bu bağların yenidən canlandırılması və Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı münasibətlərin inkişafı üçün fəvqəladə səylər göstərmişdir.”

Bülənd ECEVİT
Türkiyə Demokratik Sol Partiyasının Sədri

* * *

“Heydər Əliyev XX əsrin görkəmli liderlərindən biri kimi müasir demokratik Avrasiyanın yeni tarixinin bugünkü qurucularındandır.”

Çingiz AYTMATOV,
Qırğızistanın xalq yazıçısı

* * *

“Heydər Əliyev böyük şəxsiyyətdir. O, mənim dostum, qardaşımdır. Onun yeri həmişə ürəyimin başındadır.”

Butros-Butros QALİ,
BMT-nin sabiq Baş katibi

* * *

“Heydər Əliyevin müdrik rəhbərliyi sayəsində Azərbaycan keçmiş Sovetlər Birliyinin lider dövlətləri ilə müqayisədə həddindən çox nailiyyətlər əldə edibdir. O, həqiqətən, yeni Azərbaycan dövlətinin qurucusudur.”

Timm EQQAR,
Böyük Britaniyanın energetika naziri

* * *

Mən Azərbaycanı, Azərbaycan xalqını Heydər Əliyev qədər sevən ikinci adam tanımıram.

Nikolay BAYBAKOV,
keçmiş SSRİ Dövlət Plan Komitəsinin Sədri

"...Qoy müəllim şagirdə başa salsın ki, o, Ksenofontun və ya Platonun fikirləri üzərində düşünərək onları qəbul edərsə, onda bu fikirlər yalnız onların mülkiyyəti olmayacaq, eyni zamanda onun fikrinə çevriləcək. Bu fikirlər onları birinci dəfə dilə gətirənlərə nə qədər mənsubdursa, bir o qədər də onları sonradan dilə gətirənlərə mənsubdur. Həqiqət və ağlın dəlilləri hamıya məxsusdur. Başqalarını qul kimi təqlid edən heç nəyə riayət etmir, o, heç nə tapmır, belə ki, heç bir şey axtarmır. Gərək o, keçmiş mütəfəkkirlərin ruhunu tutsun, daha onların sözlərini əzbərləməsin."

Böyük fransız yazıçısı və filosofu
Mişel Monten

*"Hər bir hiylə və vəfasızlıq günahdır.
Hər bir günah isə Allaha itaətsizlikdir".*

Hz Əli (ə.)

AFORİZMLƏR

Həyat canlı bir əsərdir, onu oxumağı bacaran və düzgün nəticə çıxara bilən xoşbəxtdir.

* * *

Kölgələr çəkildə ağaclar unudulur. Müharibədən sonra səngərlər boş qalan kimi...

* * *

Unutma ki, səni də unutmasınlar - unudanlar unudulur. Unutmadığın, özünə götürdüyün bir əşya belə, dar məqamda sənə kömək olar, ölüm-dən qurtarar!

* * *

İstifadə olunmayan istedad xalq üçün böyük itkidir.

* * *

Həmişə qalib olmaq istəyirsənsə, ikilikdə olan bir söhbəti üçüncü adama, gördüyünü və eşitdiyini isə başqasına söyləmə! Kimə müsbət, kimə mənfi münasibətini də heç kimə bildirmə, çünki münasibətlər dəyişəndə, ondan sənə qarşı istifadə edə bilərlər. Dəyişməz insanlar isə həyatda çox azdır.

* * *

Bir şəxsiyyət kimi rəğbət qazanmaq istəyirsənsə, başqasının fikri ilə kiminsə haqqında pis və ya yaxşı qərar vermə. Öz əqli-kamalıyla hərəkət et.

* * *

İnsan qəlbinə toxunmaqdan böyük günah, ağır cinayət yoxdur!

* * *

Başqasının eybini dilə gətirmə. Sırrını açanın sırrını Allah açar.

* * *

Ən böyük vəzifə insanlıqdır!

* * *

Ən böyük nadanlıq haqsızlıqdır!

* * *

İdealının idealı olmaq xoşbəxtlikdir.

* * *

Haqsızlıqdan tökülən göz yaşı ilə, nahaq tökülən qan eynidir. Yalnız rəngləri ayrılır!

* * *

Tanrının hökmüdür; deyib kimsənin
Tökdürmə heç zaman göz yaşını sən!
Göz yaşı tökülən kömək istəsə
Mən kömək edəcəm ona, biləsən!

* * *

Müdrək fikirlər onu yazandan çox, yozanıdır, düzgün dərk edənindir. Bəzən görürsən ki, oxuduqlarından və eşitdiklərindən duyduğun bir fikir, onu yazanın və ya deyənin heç ağına belə gəlməyib. Özü ilə müzakirə edəndə aydın olur ki, o, başqa fikirlə yazıb.

Odur ki, hər kəs öz düşüncə tərzinə, idrak və təfəkkür dairəsinə görə məntiqi nəticəyə gəlir, dərk edir, düşünür və görür. Baxmaq hələ görmək deyil, görmək üçün dərk etmək lazımdır.

* * *

Baxmaq hələ görmək deyil, əfsus ki,
Dünən baxdığını bu gün görürsən.
Lövhi-məvhuzdakı həqiqətləri,
Əqlin işlədikcə sən dərk edirsən!

* * *

Həyatın anları zamandan asılı olaraq dərk edilir;
Eyni bir həyat anı, edilir dərki-zaman
Müxtəlif cür anılır ötdükcə dövrü-zaman.

* * *

Ağlayan kimsənin göz yaşın sildim,
Dedim, bəlkə, dönər dost olar mənə!..
Üzü gülən anda mən nə biləydim,
Arxamca lağ edib, daş atar mənə.

Yetimdən soruşdum - kimdir pis adam?
Nankorluqla dedi, çörək verənim!
Mənsə inanmadım, sınaq eylədim,
Əl tutdum, gördüm ki, oldu düşmənim!

Müdrilik insanı xilas eyləyir!
Xoşbəxtlik gətirir Lusina kimi!
Tülkülük eyləyib gözyaş tökəndən,
Uzaq ol ömrünün sonuna kimi!

* * *

Sədaqətdir xoşbəxtliyin açarı,
O da ki, əqidə, cəsarət istər!
"Hər cür təhlükədən qorunmaq üçün
Yoxdur sədaqətdən güclü bir sipər!"

Həzrəti Əli

* * *

Nəfsinizin ağası, vicdanınızın qulu olun!

* * *

Vicdanının səsinə qulaq asa bilməyən, nəfsinə tabe olan insanları, nə qədər bacarıqlı və bilikli olsa da belə, rəhbər işə təyin etmək olmaz.

* * *

Hər bir kadr, onu irəli çəkənin öz simasıdır, iç üzüdür.

* * *

Dünya bir bataqlıqdır - yaxşı insanlar bu bataqlıqda təsadüfən rast gəlinən gülü xatırladır, onları qorumaq lazımdır. Atalar yaxşı deyib: "Çay həmişə qırmızı alma gətirmir".

* * *

Kim düzgün təltif edir və düzgün cəza verir, o, nizam-intizam yaradır. Ulu öndər Heydər Əliyev demişdir: "Dövlət iki halda sarsıla bilər. Günahsız cəza alanda, günahkar cəzasız qalanda".

* * *

Həzrət Əli (s): "Pisləri, yaxşıları mükafatlandırmaqla, cəzalandırın!"

* * *

1988-93-cü illəri əhatə edən qısa bir zaman kəsiyi - AXC-Müsavat cütlüyünün rəhbərliyi - xalqımızın taleyində qara bir ləkə kimi qaldı.

* * *

Ümummilli Lider Heydər Əliyevi, xalqını xilas etmək kimi ali iradəni yerinə yetirməkdən heç nə, heç bir qüvvə saxlaya bilmədi! Yeni, müasir, müstəqil Azərbaycan dövlətini qurdu.

* * *

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi və qurucusu Ulu Öndər Heydər Əliyev, tarix-diyarşünaslıq muzeyləri yaratmaqla, xalqının yaddaşını təzələdi, özünü özünə tanıtdı, azərbaycançılıq ideologiyası anlamını şüurlara həkk etdi, xalqın keçmişi ilə gələcəyini birləşdirən bugünkü tarixini yazdı və bu missiyanı gələcək nəsillərə ötürmək üçün, siyasət korifeylərinin hörmət etdiyi və hesablaşdığı və özünün də əmin olduğu oğlu İlham Əliyevə etibar etdi... Və bu gün də, dünya təsdiq edir ki, möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının, öz xalqının varlığının mənasına çevrilmişdir!

* * *

Çox maraqlıdır, bir-birini görməyən, ayrı-ayrı əsrlərdə yaşasalar da, qeyri-millətləri eyni məqsədə, eyni dinə mənsub olmaları birləşdirdiyi halda, bu gün, müsəlmanların birliyinin olmaması ayrı-ayrı təriqətlərə sürüklənərək parçalanmasına, bütövlükdə İslam dininin aşağılanması və türk dünyasının təklənməsinə gətirib çıxarır.

Bunun səbəbi ondadır ki, müsəlmanlar bir amal uğrunda mübarizədə birləşə bilmirlər, idarə etmək yox, idarə olunmağa meyillidirlər.

Qeyri-millətlərin nümayəndələri özlərindən yüz illər əvvəl yaşayan liderlərinin qoyub getdiyi amal uğrunda mübarizəni bu gün də davam etdirdikləri halda, biz isə xilaskarımıza belə, arxa çevirməkdən çəkinmir, düşmənlərdən kömək umuruq.

* * *

Həyatda baş verənlərə və ətrafında gördüklərinə laqeyd olmaq, diri ikən ölü olmaq deməkdir. İnsan yalnız ölüm ayağında olanda ətraf mühit onun üçün öz mənasını itirir.

* * *

Hər insan xeyrinə olan yalanı qoyub, zərərinə olan həqiqəti demir!

* * *

Əvvəli, axırı bir dinimiz var,
Allahımız birdir, kökümüz birdir!
Dini parçalayan, dinlərə bölən
Ya paxıllıq edir, ya dini bilmir!

* * *

Vətəninə, xalqını sevən bacardığı işdən yapışar.

* * *

Haqq yolunun şəhidi, insan ədalətinin səsi, Hz. Əli (ə), elm və mədəniyyətinə, ağıl və zəkasına görə şərqin və qərbin, keçmişdə və bu gün, bəşər tarixinin şahidi olmadığı misilsiz yeganə şəxsiyyətdir!

* * *

Hz. Əli (ə) hər kəslə, düşmənlə də olsa belə, öz münasibətlərində ikiüzlülükdən, hiylə və riyakarlıqdan uzaq olmuş, heç zaman zülm etməmiş, mərhəmət və güzəşt, ədalət, düzgünlük, səmimiyyət və şücaət, cəmərdlik və sadəlik onun qanına hopmuş və ruhuna hakim kəsilmişdir.

* * *

Güvənmə gücünə, vara-dövlətə, Allah verdiyinin hamısını alır,
Həyatda qazana bilibsənsə gər, yalnız insanlıq və kişilik qalır!

* * *

Yalnız ədalət hökm sürdüyü yerdə ləyaqətli və ədalətli insanlar yetişər.

* * *

Məhəmməd Peyğəmbər (s) buyurmuşdur: "Mən elmin şəhəri, Əli isə onun qapısıdır. Evə isə qapıdan girərlər".

"Adəm və Adəmdən sonra bütün insanlar mənim bayrağım altındadır. O bayrağı daşıyan isə Əlidir."

* * *

Hz Əli (ə) demişdir: "Əgər yeri, göyü, göyün 7 qatını, onlar arasında hər nə varsa mənə versələr və desələr ki, qarışqanın ağzında apardığı arpa qabığını onun ağzından çıxartmaqla, Allaha itaətsizlik elə, eləməyəm!!!"

* * *

İnsanları yolundan çıxaran, sədaqətsizlik edən onun dünya malına olan hərisliyidir... Hz Əli isə dünya malında gözü olmayan bir şəxsiyyət olaraq sədaqət simvoludur! Hətta onun üstün keyfiyyətlərini hər zaman ört-basdır etməyə çalışan Müaviyyə İbn Əbu Süfyan tərəfindən belə Hz. Əli (s) təriflənəcək həddə olduğunun da şahidi oluruq. Belə ki, Müaviyyə demişdir: "Əgər Əlinin bir ev dolu qızılı və bir ev dolu otu olsaydı, qızıl dolu olan evi otdan qabaq bağışlayardı..."

* * *

İŞİD - İslam qiyafəsində, İslama qarşı yaradılmış və qərbin xüsusi xidmət orqanlarına xidmət edən muzdur terrorçu dəstədir.

* * *

Yalnız əməksevərlik və qənaətcilik hesabına insan asılılıqdan azad olar, ehtiyac içində yaşamaz.

* * *

Yalan danışan, pislik edən insanı ağıllı hesab etmək olmaz.

* * *

Bir ceyran sürüsünə hücum edən vəhşi heyvan geridə qalan birisini tutur və onunla kifayətlənir. Lakin əlində silah tutan insan, rast gəldiyi sürünün hamısını qırıb qurtarmağa çalışır. Vəhşi heyvan yalnız ac olanda vəhşiliyini büruzə verir, tox olanda isə burnunun qabağında otlayan cüyürə belə toxunmur. Lakin insan tox olanda, acgözlük edir, insanlıq simasını itirir, vəhşiyə dönür.

* * *

Qadının gözəlliyi, ərinə olan sədaqəti, ailəsinə olan məhəbbəti, böyütdüyü uşaqların tərbiyəsi və insanlarla münasibətdə əxlaqi keyfiyyətləri ilə ölçülür.

* * *

Var-dövlət, təm-təraqlı şərait, bəzək-düzəkli paltarlar içində çirkin simalarını gizlətməmiş insanlardan uzaq olun!

* * *

Sevgi və rəğbəti təmənnalı olan insanlar - riyakar, ikiüzlü və yaltaq olur. Necə deyirlər, sığırçının bəyliyi darı sovuşana qədərdir.

* * *

Bu, kirdir, əgər sən bunu görmürsənsə, demək, sən də natəmizsən!

Frensis Skot Fitscerald

* * *

İnsanlara vəzifəsi və imkanına görə yox, insani keyfiyyətləri özündə əks etdirən məziyyətlərinə görə qiymət vermək lazımdır. Bu, insanlığı yaşatmaq, cəmiyyəti saflaşdırmaq deməkdir.

* * *

Xalqı dövlətdən narazı salan məmur yerində deyil.

* * *

Xalqın rəğbətini qazanmayan polis, polis deyil.

* * *

Müəllimi və həkimi savadsız olan xalq nadan və xəstə olar.

* * *

Xərçəng insan orqanizmini məhv etdiyi kimi rüşvət də dövlətin bütün sahələrini iflic edir, inkişafı dayandırır və onu məhvə doğru aparır.

* * *

İnsanı yaşadan yalnız çörək deyil, təsdiq və etirafdır. Görmək və göstərmək kifayət deyil. Fəlsəfə fəal olmalıdır, onun meyli və məqsədi insanın kamala yetişməsi olmalıdır.

Düşünmək - budur insan ruhunun həqiqi qələbəsi. Susamış insanlıqda fikir badəsini təqdim etmək, Allahı dərk etmək hissini bütün insanlara bir həyat cövhəri kimi vermək, insanların qəlbində vicdanı, biliklə qardaş olmağa məcbur etmək və bu əsrarlı ittifaq sayəsində insanları ədalətli etmək - həqiqi fəlsəfənin qayə və məqsədi budur!

Əxlaq - həqiqətlərin çiçəklənməsi deməkdir. Baxıb düşünməyin sonu hərəkətdir. Absolyut (kamillik) məqsədəuyğun olmalıdır. Elə olmalıdır ki, insan zəkası idealı bir hava kimi uda bilsin, həzm edə bilsin. Hikmət - müqəddəs nemətdir! O, yalnız bu şərtlə insanları birləşdirmək üçün fəlsəfədən dinə çevrilir. İki hərəkətverici qüvvə olmadan nə bir çıxış nöqtəsi kimi insanın, nə də bir məqsəd kimi tərəqqinin mənası yoxdur. Bu iki qüvvə isə - iman və məhəbbətdir.

V.Hüqo

* * *

"Bütün siyasi həyatım boyu, həmişə rüşvətlə mübarizə aparmışam, rüşvətə qarşı ürəyimdə bir nifrət duymuşam."

Heydər Əliyev

* * *

Ruzi yeyənindir, yığanın deyil!
Pislik edənindir, bil, sənin deyil!
Pulla alınmayan, satılmayan bir
Kişilik vardır ki, nakəsin deyil!

* * *

Qəfil şad xəbərdən dostun tanınar,
Sanki günəş doğar gülər üzünə!
Düşmən istəsə də yalandan gülə,
Bacarmaz, qaranlıq çökər gözünə.

* * *

Səninlə düşmənçilik edənlə düşmənçilik etmə, onun üçün ən ağır zərbə sənin qazandığın uğurlarıdır, sən uğur qazanmağınla məşğul ol. Məqam düşdükcə ona yaxşılıq et. Ona qarşı ədalətli hərəkətlərlə onda olan sənə qarşı düşmənçilik alovunu söndür. Düşmənlə səmimi ola-ola onu dostla, dostla qeyri-səmimi ola-ola onu düşməyə çevirə bilərsən.

Möhkəmlikdə mərmərlə müqayisə olunmayan su damcısı da zaman-zaman mərmərdə özünə yer eləyir.

* * *

Dostluq - uzunömürlülükdür...

* * *

Yaxşılıq haqqında fikir söyləmək, hələ yaxşı insan olmaq demək deyil. Sözdən işə qədər, bu, az məsafə deyil.

* * *

Hər kəs öz oxşarını tapar. Durna qatarında qartal uçmaz!

* * *

Məncə, insanların bir-birindən üstünlüyü, dində Allaha bəndəliyi ilə ölçüldüyü kimi dövlətdə də Ulu Öndər Heydər Əliyev ideyalarına sdaqətliyi ilə ölçülür.

* * *

Ümumxalq malına göz dikmə, hamının orada payı var.

* * *

Qanunlar xalqın ehtiyacını ödəməlidir. Ayrı-ayrı fərdlərin yox!

* * *

Həyatına nifrət edən yoxsul, dövlətini sevə bilməz.

* * *

Kiməsə vəzifəsinə və var-dövlətinə görə rəğbət bəsləyənlərə nifrət etdiyim qədər, şəxsiyyətinə görə hörmət edənlərə də rəğbətim vardır.

* * *

Maddi sıxıntı insanı mənən azadlıqdan məhrum edir. İnsanı yaşadan maddi varlıq deyil, mənəvi ruh yüksəkliyi.

* * *

Tərbiyəsi olmayana vəzifə və səlahiyyət vermək, düşməyə silah vermək kimi bir şeydir!

* * *

Haqqında müsbət ictimai rəy olmayan bir kimsəni rəhbər vəzifəyə təyin etmək, əslində tabeçiliyində olanları özünə qarşı itaətsizliyə sövq etmək, özünü ictimaiyyətin gözündən salmaq deməkdir.

* * *

İndi elə bir vəziyyət yaranıb ki, hər rəhbər vəzifəli adamın ətrafında olan bir qrup adamlar informasiya blokadası yaradıb yalnız öz istək və arzularını ictimai rəy kimi səciyyələndirərək, həyata keçirir, öz şəxsi məqsədlərinə nail olurlar.

* * *

Həyatda bütün narazılıqlar öz qabiliyyətindən aşağı yaşayan insanlardan irəli gəlir.

* * *

Bir-birinə qohumluq əlaqələri ilə peyvənd olunmuş məmurlar üçün qanun qüvvədən düşür.

* * *

Əsl məmur odur ki, ətrafına yaltaqları yığıb təmiz insanların ləkələnməsinə şərait yaratmasın.

* * *

Qurani-Kərimdən:

Əl-Əraf surəsi (7)

16. (İblis) dedi: "Sənin məni zəlalətə düşər etməyinə əvəz olaraq, mən də Sənin düz yolunun üstündə oturub insanlara (Sənə ibadət və itaət etməyə) mane olacağam!"

17. "Sonra onların yanına qarşılarından və arxalarından, sağlarından və sollarından keçəcəyəm və Sən onların əksəriyyətini şükr edən görməyəcəksən!"

18. (Allah) buyurdu: "Oradan (Cənnətdən) rüsvay olmuş və kənar edilmiş (qovulmuş) halda çıx. Onlardan (insanlardan) hər kim sənə uysa, (cəzasını alacaq). Əlbəttə, Cəhənnəmi sizin hamınızla dolduracağam.

Sad surəsi (38)

82. (İblis) dedi: "Sənin izzətinə-qüdrətinə and olsun ki, onların (Adəm oğullarının) hamısını (haqq yoldan) azdıracağam;

83. Yalnız Sənin sadıq bəndələrindən başqa!

Görürsünüzmü, sadıq insanlara hətta, şeytan da toxunmur! Lakin təəssüflər olsun ki, insanlar var ki, məhz, sadıq insanları məhv edirlər... yəni şeytandan da pisdirlər.

* * *

Bu dünyada nəşə başa düşmüşəmsə, bu da odur ki, insan dünyanı yaxşı etməyə çalışmaqla, öz həyatını da yüksəkliyə qaldırır. Özünü başqalarına həsr etməklə dünyanın yaxşılaşmasına öz payını verir. Kim həyatı boyu yerindən, dinindən, dilindən asılı olmayaraq bir etibarlı dost qazana bilibsə, o, xoşbəxtidir. Əgər başqalarının həyatında müsbət rol oynayırsansa, dolayısı ilə öz həyatında yarana biləcək problemlərin qarşısını almış olursan.

* * *

Cəsarət hər bir insanın özündə tərbiyə edə biləcəyi elə bir keyfiyyətdir ki, o son nəticədə insana böyük uğurlar gətirir. Özündə intizam, möhkəm iradə, nikbinlik dolu ciddi xasiyyət tərbiyə edə bilən insan həyatda istənilən şeyə nail ola bilər.

* * *

İstər nazir ol, istərsə fəhlə, müstəqil söz sahibi deyilsənsə, azad deyilsən!

* * *

Azərbaycan tarixində yeganə haldır ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev və cənab İlham Əliyev xarici müdaxilə olmadan öz xalqının iradəsi ilə ölkə prezidenti seçilmiş və xalqımızı uçuruma aparan təxribatların qarşısını almış, qanuni hakimiyyəti devirməyə çalışan müxaliflərin, qruplaşmaların, düşmənlərin qarşısından geri çəkilməmiş və bugünkü müasir Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin qaranlı olmuşlar.

* * *

Son dərəcə nadir bir şəxsiyyət kimi xalqının milli ruhunun dirçəlişində mühüm rol oynayan və müstəqil, demokratik, hüquqi bir yeni Azərbaycan dövlətinin banisi, qurucusu və xilaskarı kimi Ulu Öndər Heydər Əliyev mənim idealımdır.

* * *

İctimai ədalət prinsiplərinə və əxlaqi üstünlüklərə malik azadlıq rəmzi olan İslam dininin var olması vaxtilə Həzrəti Əlidən asılı olduğu kimi, bu gün də müasir Azərbaycan dövlətinin əbədi müstəqilliyi Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursundan asılıdır!

* * *

Haqsızlığa və zorakılığa məruz qalmış, hüquqları tapdanmış insanların qəlbində ətrafdakılara qarşı paxıllıq və kin küdurət yaranır. Həyatda soyuq və bədbin olurlar.

* * *

Xoşbəxtlik - vəzifədə olmaq, var-dövlət içində yaşamaqda yox, insanı daxilən rahat buraxa bilən xeyirxah əməllərdən doğan xoş hisslər və düşüncələrlə yaşamağı bacarmaqdadır. Bunun sirri - "Qurani-Kərim"dədir.

* * *

Rahat yatmaq istəyirsənsə, yatağına təmiz vicdanla gir.

B. Franklin

* * *

Dövlətdə, qanunun aliliyini rəhbər tutan və onu qoruyan ən təmiz və ləyaqətli insanlar yerləşdirilməlidirlər. Belə insanlar Tanrının mərhəmətindən kənarda qala və uğur gətirməyə bilməzlər və xalq xoşbəxtliyə qovuşar.

* * *

Vicdan əzabı çəkmədən şəxsiyyətə qarşı yönəlmiş iftiralara yer verən məmurlardan heç zaman ədalət gözləmək olmaz.

* * *

Yerində olan məmur, xalq üçün arxa, dövlət üçün bir xəzinədir.

* * *

Liderini qorumayan xalq, azadlığını itirər, əllərdə qalar.

* * *

Yalnız Vətəninə və xalqına sevgisi olan vətənpərvər məmur nəfsinə qalib gələ bilər!

* * *

Nəfsinin ağası, vicadanının qulu ol!

* * *

Yarasalar günəşdən, əyriilər düzdən, sədaqətsizlər sədaqətlidən qorxarlar! Sədaqət də başa "bəla" olarmış.

* * *

Sədaqət də başa "bəla" olarmış,
Yüksək çinli məmuru qorxudarmış,
Yüksəlişə gedən yollar bir yana,
Mötəbər görüş də yasaq olarmış.

Pulun, vəzifənin qızdırmasına,
Hər kəs dözə bilməz, sayıqlar, bilin,
Odur ki, tanımaq istəsəz birin,
Ona maddi imkan, vəzifə verin!

* * *

İt hürər, karvan keçər. Lakin hürməyən itlər, hürənlərdən təhlükəlidir. Onlar, hürənləri hürdürənləridir!

* * *

Özün əleyhinə olsa da belə,
Haqqın tərəfində dayan, ey insan!
"Nəhcül-bəlağəni" oxu dərinədən,
Qəflət yuxudan oyan, ey insan!

* * *

Vətən eşqi ilə döyünən ürək, vətən naminə də qorunsun gərək!

* * *

"Vətən mənə oğul desə, nə dərdim, mamır olub, qayasında bitərdim"
- deyə, hər kəsi vətən oğlu olmağa çağıran Məmməd Araz, gözün aydın!

Vətənə dəyən zərbələrə sinə gərən, onu xilas edən, hər daşında-qayasında iz qoyan, Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqının iqtisadi inkişafını və təhlükəsizliyini təmin edən "Əsrin müqaviləsi"ni imzaladı. Dünyanın əfsanə adlandırdığı "Əsrin müqaviləsi"ni realığa çevirdi... "Bakı-Tbilisi-Ceyhan" neft kəmərinin açılışı oldu. Xalq öz liderini bir daha tanıdı, təsdiqlədi. Vətən ona oğul dedi!

Gözün aydın, Məmməd Araz!

Gözün aydın, Azərbaycan!

* * *

Rəhbərlər cavanlara və qocalara deyil, ağıllılara və axmaqlara bölünürlər."

Yapon missionerlərinin şüarı

* * *

Öz rəisində qüsurları görməyən işçilərə etibar etməyin.

Sokrat

* * *

Sükançı çox olsa gəmi sala oturur.

Qədim Şərqi məsəli

* * *

Hökmdarın cavanlığı bir çoxları üçün varlanmaq mənbəyidir.

Jan de Labruyer

BİR QOCANIN TALEYİ

"Həyat çox qəribədir", - deyirlər. Lakin "günahı özündə yox, həyatda axtaran insanlar çox qəribədir". Həyatı qəribə edən elə insanlardır. İnsan nankor məxluqdur. Bunu Allah-Taala "Qurani-Kərim"də açıq-aydın deyir, insanların nəzərinə çatdırır. "İbrahim" surəsi (14) 34-cü ayə: "...Həqiqətən, insan çox zalım, həm də nankordur". "Əl-Adiyyat" (Atlar) surəsi (100) 6-7-ci ayə: "İnsan öz rəbbinə qarşı çox nankordur və özü də buna şahiddir". Həqiqətən də insan, nəfsi ucbatından onu yaradan Allahı yox, şeytanı eşidir, haqqı qoyub nahaq deyir. Bədbəxtlikdən də belələri çoxluq təşkil edir. Həyatı qəribə edən bu çoxluqların - pislərin içində yox dərəcəsində olan yaxşılar özlərini bir qərrib kimi hiss edirlər...

Hara qaçıramsa nadan əlindən,
Orda da namərdə rast gəlirəm mən!
Namərd insanların içində sanki,
Bir qərrib kimi tək görünürəm mən!

Pisə yaxşı deyib meydan verəndə,
Yaxşılar da pisə qoşulacaqdır!
Pislər hakim olub yol göstərəndə,
İnsanlıq get-gedə məhv olacaqdır!

Dünya özü bir bataqlıqdır. Yaxşı insanlar o bataqlıqda təsadüfən rast gəlinən gülü xatırladırlar. Adətən, o gülü görəndə onu bataqlıqdan çıxarmaq, xilas etmək əvəzinə, onun kökünü ayıraraq məhv edirlər. Bir anlıq zövqlərini oxşamaq, nəfslərini təmin etmək üçün qoparıb, iyləyib atırlar, məhv edirlər.

Pislərin arasında olan yaxşılar da belədir. Qərribə dediyimiz bu dünyada öz talantının qurbanı olan nə qədər dahilər olubdur! Bunları edənlər elə insanlar özləri deyillərmi? Bütün bunların səbəbi bir şey-

dir - cahil bədəndə baş qaldıran paxıllıq, həsəd! Talantın qarantı siyasətdir desəm, yanılmaram.

Bütün elmlər siyasətlə birgə inkişaf etdirilməli, öyrənilməlidir. Hz.Əli (ə): "Ədəbin nə olduğunu dərk etsəydiniz, Allahdan ruzi əvəzinə, ədəb dilərdiniz. "Özünü doğrulda bilməyən əxlaqsız siyasət dələduzluğa çevrildi ki kimi, siyasətsiz əxlaq da özünü qoruya bilmir, ləkələnir. Siyasətin əxlaqı və əxlaqın siyasəti vəhdətini özündə yaşadan, fəaliyyətində əks etdirən insan liderlik səviyyəsinə yüksəlir. Məhz Ulu Öndər Heydər Əliyev belə şəxsiyyətlərdən idi. Hər bir nailiyyətin, əxlaqi dəyərlərin, fitri istedadın, talantın qarantı müdriklik, ağıl tələb edən siyasətdir. Siyasətnamə alıb-aldatma deyil, siyasətnamə elmdir.

Siyasət müdriklik, ağıl deməkdir,
Siyasətsiz insan kamil deyildir!
İnsan özü də bir kiçik dövlətdir,
Siyasəti yoxsa, müstəqil deyil!

Siyasət əxlaqın funksiyasıdır,
Əxlaqsız siyasət uğursuz olur!
Siyasətin gücü əxlaqındadır
Əxlaqlı siyasət qüsursuz olur!

Siyasət əxlaqla bir vəhdətdədir,
Ayrı-ayrılıqda yox gücündədir!
Birin digərindən ayırmaq olmaz,
Müsbət nəticəsi birliyindədir!

Siyasətsiz olan ziyalılar - alimlər, yazıçılar, şairlər "hər şey insanlıq naminə", "hər şey xalq naminə", "hər şey vətən naminə" düşüncəsi ilə saf niyyətli olurlar. Onların həyata baxışı günahsız uşaq baxışı kimi saf, bulaq suyu kimi duru olur. O saflığın, duruluğun fəvqündə eybəcərlikləri görünən çirkin insanlar, həyatda özlərini çox narahat

hiss edirlər. Əyriliklərini gizlətmək üçün suyu bulandırır, onları əyri göstərən güzgünü vurub qırırlar!

Nə qədər bəzəsən də, lələklərini dəyişsən də toyuqdan tovuzquşu olmaz. Düzəldilmiş, qondarma tovuzquşuları da öz eybəcərliklərini ört-basdır etmək üçün həqiqi tovuzquşularını məhv edib sıradan çıxarırlar.

Böyük mütəfəkkir və şair İmadəddin Nəsiminin parlaq ziyası altında əriyən, buz ürəkli mollalar, dini xadimlər onların nadanlığını ifşa edən Nəsiminin dərisini diri-diri soyurlar. O böyük mütəfəkkir dövrünün cahil və mühafizəkar din xadimlərinə qarşı siyasətsiz davranır, onlardan ehtiyat etmir. Ona görə də bütün şeirlərində Allahı nəzərdə tutub "mən" deyərək Allahın dili ilə danışır, Allahı tərənnüm edir, bunun müqabilində cahil insanlardan məhəbbət əvəzinə xəyanət görür;

Məndə sığar iki cahan, mən bu cahana sığmazam,
Gövhəri la məkan mənəm, kövnü məkana sığmazam!

"Mən" - həqiqət olsa da, çox deyiləndə - ikrah hissi oyadır, "mən!", "mən!" deyildikcə, təkəbbürə çevrilir. Xüsusilə də cahiliyyət dövründə... Hz. Əli deyirdi: **"Nadanlar arasında haqqı bəyan edən hər kimsə həlak olar"**.

Beləliklə, Nəsimi öz talantının qurbanı olur... Din xadimləri, üləmalar görürlər ki, Nəsimi bu savadla, bu ağılla, bu müdrikliklə nə vaxtsa, onların yerini tuta bilər. Ona görə də onun yazdıqlarını düzgün başa düşsələr də, bilərəkdən yazdıqlarını tərsinə yozurlar; - guya Nəsimi özünü Allah hesab edir. Bununla da, öz çirkin niyyətlərinə nail olurlar. Ancaq, mənə elə gəlir ki, İmaddədin Nəsiminin bir mütəfəkkir olaraq, həm də siyasəti olsaydı, dövrün cahilliyinin fərqiə varsaydı, yəni yazdığı şeiri cahil xalq düzgün başa düşsün deyə, birinci şəxsin diliylə yox, üçüncü şəxsin diliylə yazsaydı, bəlkə də onu öldürə bilməzdilər. Ən cahil insanlar belə Nəsimini düzgün başa düşər, Allahı nəzərdə tutduğunu dərk edərdilər.

Yəni; Onda sığar iki cahən, O, bu cahana sığmazdı,
Gövhəri la məkan Odur, kövnü məkanə sığmazdı!

Əlbəttə, belə olan halda Allaha səcdə edən hər bir insan, xalq, yəqin ki, onu müdafiə edər, öldürülməsinə imkan verməzdi...

Bəli, zər qədrini zərgər bilər, pislər yaxşıların qədrini bilməz, bunu istəsələr də bacarmazlar. Çünki daxili həsəd və paxıllıqları buna imkan verməz.

Yazıçı Frensis Skott Fitsceral demişdir: "Bu, çirkdir - sən bunu görmürsənsə, deməli, sən də natəmizsən".

Doğrudan da, natəmizlərin gözündə natəmiz, təmiz görünür.

Həyatda pula satılmayan, pulla alınmayan bir meyar var - bu, insanlıq rəmzi olan kişilikdir! Sözün əsl mənasında, Ağalıqdır, Bəylikdir!

Allah-Taala insanı bütün yaratdıqlarının ağası, özünün isə qulu, xidmətçisi etmişdir.

İspan mütəfəkkiri Baltazar Qrasiyan bunu çox gözəl ifadə edir:

Allah bütün yaratdıqlarına üzünü tutub deyir:

- Eşidin, bilin və yadda saxlayın - insanı mən öz əllərimlə yaratdım ki, mənim xidmətçim, sizin isə ağanız olsun. Elə bir ağa ki, o, bir şəxsiyyət kimi ağalıq etsin, heyvan kimi yaltaqlıqla yox - mənəviyyatla, vicdanla!

Sonra üzünü insana tutub deyir:

- Sən bütün yaranmışların ağası olacaqsan - qulu yox! Hər şey sənə tabe olmalıdır, səni tabe etməməlidir!

Sən yaranmışlardan yaradana doğru üz tutub, ən kiçik bir şeydən başlamış, bütün yaratdığım möcüzələrə Allah vergisi kimi hörmət etməli və bunu sən öz ağılnla və mənə minnətdarlıqla yerinə yetirməli-sən!

Bütün yaradılmışların içində biz insan yaradıldığımıza görə şükür etməliyik. Bütün varlığı yaradan Allah insan yaratmağı ilə fəxr etmişdir. Ən böyük vəzifə insanlıqdır! Gərək bu şərəfi insanlar qoruya bilsin. İnsan olsun!

Məhəmməd peyğəmbər (s.ə.s.) demişdir: "Bir qəlbi yıxmaq yetmiş dəfə Kəbəni yıxmaq deməkdir".

HEKAYƏT

Onun sevincinin həddi-hüdudu yox idi. Qoca alimin uzun illərdir elmi axtarışları nəticə vermişdi... O, artıq insanı gəncləşdirən əfsanəvi "gənclik gülü"nü kəşf etmişdir. O gülü ilk dəfə iyləyən hər bir qoca gəncləşəcəkdir!

Nəhayət qoca böyük həyəcanla bütün ömrünü həsr etdiyi, gəncliyini əlindən aldığı o gülə yaxınlaşır! Zəhmətinin bəhrəsini dadmaq o gülü iyləyib cavanlaşmaq istəyir. Gülü götürür, əlləri əsə-əsə onu iyləmək istəyir... Lakin daxildən gələn hansısa bir səs ona dayan deyir! O, dayanır. Gülü iyləmir. Axı, ikinci dəfə iylənəndə o gülün təsiri olmayacaqdır! Öz-özünə danışmış kimi "yox, bu gülü mən iyləməyəcəyəm, mənim bu gülü iyləməyə ixtiyarım yoxdur. Xalqım, millətim, vətənim üçün məndən vacib insan var! Axı, mən kiməm? Adi bir alim. Cavanlaşdım xalqa nə xeyri? Yox! Mən yox! Bu gülü o iyləməlidir! O! - Xalqımın xilaskarı!"

Bu düşüncələrlə cəld yerindən qalxır, sevincək halda libasını dəyişir və gülü sanki əziz balası kimi bağrına basıb düz saraya yollanır...

Sevinci sevincinə qarışır! Yol gedir, düşünür. Xəyalən padşahla görüşür, saray adamları onu necə hörmətlə qarşılayır, əzizləyir və böyük ehtiramla şahın yanına aparırlar... Onun bu hərəkətini şah necə sevincə qarşılayır. Bu hisslərlə yol gedir, qoca sanki gülü iyləməmiş cavanlaşır. Yolu getdikcə də yorulmaq bilmir. Saraya yaxınlaşır... və...

Təəssüflər olsun ki, qocanın arzuları alt-üst olur. O düşündüyü kimi olmur. Hər şey tərsinə olur! Saraya çatan kimi saray əyanları onu sorğu-suala tuturlar. Onun niyyətini anlayan kimi çox çək-çevirdən sonra onu elə oradaca öldürürlər... Əlindəki gülü götürüb onun yerinə zəhərli gül qoyurlar. Həyat çox qəribədir.

Sarayda aləm qarışır bir-birinə. Nə olub belə? Nə baş verir? Bu nə hay-küydür belə?

- Bəs, sən demə, bir qoca şahı zəhərləyib öldürmək istəyirmiş. Onun da qarşısı alınıb, xəyanətkar zərərsizləşdirilib!

Günlər ötür... Və nəhayət, sonralar məlum olur ki, şahı "xilas edənlər" dövlət səviyyəsində mükafata layiq görülmələri!..

Sad surəsi (38)

82. (İblis) dedi: "Sənin izzətinə-qüdrətinə and olsun ki, onların (Adəm oğullarının) hamısını (haqq yoldan) azdıracağam;

83. Yalnız Sənin sadıq bəndələrindən başqa!

Görürsünüzmü, sadıq insanlara, hətta şeytan da toxunmur! Lakin təəssüflər olsun ki, insanlar var ki, məhz, sadıq insanları məhv edirlər... yəni şeytandan da pisdirlər.

İstifadə olunmayan istedad xalq üçün böyük itki olduğu qədər də cinayətkarlığa zəmin və cəzasızlığa şərait yaradır. Ulu Öndər Heydər Əliyev demişdir: "Dövlət yalnız iki halda sarsıla bilər: günahsız cəzalananda, günahkar cəzasız qalanda".

HEKAYƏT

Belə deyirlər, Bəhram Gurun bir vəziri var imiş, onu Rastü-Rövşən deyər çağırırlarmış. Bəhram Gur bütün məmləkəti onun ixtiyarına vermiş, hər şeyi ona etibar etmişdi. Onun haqqında kim nə deyir-desin qulaq asmaz, özü isə gecə-gündüz əyləncə, şikar və şərab içməklə məşğul olarmış.

Bu Rastü-Rövşən Bəhram Gurun şəxsi valilərindən birinə deyir: "Rəiyyət tərbiyəsizləşib, bizim ədalətimizin çoxluğundan qudurub. Qulaqburması verilməsə, qorxuram iş xarab ola; şahın isə başı şərabla qızıqıb, rəiyyətin və camaatın nələr etdiyindən xəbəri yoxdur. Qulaqburması isə iki cür olur: pisləri həbs etmək, yaxşılardan mal almaq, kimi tut desəm, tut!"

O dedi, vali tutdu. Rastü-Rövşən isə rüşvət alıb buraxdırdı. Ölkədə kimin dövləti, yaxşı atı, gözəl kənizi, qulamı, mülkü, varidatı var idisə hamısı tutulub alındı, rəiyyət yoxsullaşdı, adlı-sanlı adamlar bütünlüklə didərgin düşdülər, xəzinəyə heç bir şey daxil olmadı.

Bir müddət bu minval ilə keçdikdən sonra Bəhram Gura bir düşmən baş qaldırdı. İstədi orduya bəxşiş versin, yaraqlanıb düşmən qarşısına göndərsin, xəzinəyə getdi, heç nə görmədi. Şəhərin başçılarından, adlı-sanlı adamlarından soruşdu, dedilər "Bir neçə ildir ki, filankəs və filankəs ölkəni tərk edib, filan vilayətə gediblər". Soruşdu: "Nə üçün?" Dedilər: "Bilmirik".

Heç kəs qorxusundan vəzirin adını çəkə bilmədi.

Bəhram Gur bütün günü və gecəni fikirləşdi, lakin bu pozğunluğun səbəbini tapa bilmədi.

Sabahısı səhər tezdən fikirli halda tək ata minib səhraya yollandı. Dərin düşüncələrə dalaraq gedir və heç bir şey hiss etmirdi. Bir vaxt ayılıb gördü ki, günəş qalxmış, yeddi fərsəngdən çox yol getmişdir. İsti və susuzluq ona təsir etdi, su içmək istədi. Səhraya nəzər salıb uzaqdan tüstü gördü, dedi: "Hər halda orada adam olar". Sonra üz tutub tüstü gələn tərəfə getdi. Yaxınlaşdıqda gördü ki, qoyunlar yatırılıb, çadır qurulub, bir it də dara çəkilibdir. Çox təəccüb etdi. Çadıra yaxınlaşanda bir kişi çıxıb salam verdi, onu atdan düşürdü, qabağına yemək qoydu, Bəhram olduğunu bilmədi.

Bəhram dedi: "Əvvəlcə çörək yeməzdən qabaq o itin əhvalatını danış. Mən bu sirri bilməliyəm".

O cavanmərd dedi: "Bu it qoyunların mənim tərəfimdən inanılmış keşikçisi idi. Mən onun hünərinə bələd idim, on canavarın öhdəsindən gələrdi. Onun qorxusundan bir canavar belə qoyunların həndəvərinə dolana bilməzdi. Çox vaxt mən iş üçün şəhərə gedər, sabahısı gün gələrdim. Bir müddət belə keçdi. Bir gün qoyunları saydım, bir neçəsi çatmadı. Sonra fikir verdim, gündə qoyunların azaldığını gördüm. Buralara isə oğru gəlməz. Qoyunların nədən azaldığını heç vəchlə başa düşə bilmirdim. Azalmaqdan sürümün vəziyyəti elə bir hala düşdü ki, adəti üzrə gəlib məndən sədəqə istədikdə qalan qoyunlarımla hamısını sədəqə verməli oldum. İndi həmən amilə çobanlıq edirəm.

Demə bu it dişi bir canavarla dostluq edirmiş, mən isə bundan xəbərsiz.

Bir dəfə odun yığmaq üçün səhraya getmişdim, qayıdanda bir təpənin başında gördüm ki, qoyunlar otlayır, bir canavar isə sürüyə tərəf gedir. Özümü bir kolun dalına verib gözlədim və gizlənib baxmağa başladım. İt canavarı görcək irəli gəlib quyruğunu bulamağa başladı. Canavar yerində sakitcə durmuşdu. Sonra it canavarın dalına dırmaşdı, ciftləşdi, sonra bir tərəfə çəkilib yatdı. Canavar özünü sürüyə vurdu, bir qoyun aparıb yırtdı, parçalayıb yedi. İt heç cıncırını da çıxarmadı.

Mən işi belə gördükdə başa düşdüm ki, mənim bu günə düşməyimin səbəbi itin o yola düşməsidir. O mənə xəyanət etdiyi üçün mən də tutub onu asdım".

Bəhram Gur bu əhvalata təəccüb etdi. Qayıdarkən hey bu barədə fikirləşirdi. Nəhayət, gəlib o nəticəyə çıxdı ki, rəiyyət sürü, vəzir isə onların keşikçisi hökmündədir. Mən bu ölkəni pərakəndə, rəiyyəti pərişan görürəm. Kimdən soruşuramsa, heç kəs bir söz demir, həqiqəti məndən gizlədirlər. İndi mənim bircə çarəm qalır ki, rəiyyətin vəziyyətini, vəzirin isə işlərini yoxlayam.

Öz yerinə qayıtdıqdan sonra, həbs olunanların işlərini tələb edib onlarla tanış olduqda, başdan-ayağa rüsvayçılıq olduğunu gördü, başa düşdü ki, Rastü-Rövşən nəinki camaatla yaxşı dolanmamış, çoxlu zülm və xəyanət etmişdir. Dedi: "Bu necə Rastü-Rövşəndir, bu başdan-ayağa yalan və əyridir".

Sonra dedi: "Atalar düz deyiblər: şöhrətə uyan çörəksiz qalar, çörəyə xəyanət edən köynəksiz".

Mən bu vəziri çox qudurtmuşam, camaat onu bu cah-calal, əzəmət və şöhrət içərisində gördükcə onun qorxusundan doğru danışa bilməyəcək, həqiqəti açmaqdan qorxacaqlar. Mənim çarəm budur ki, sabah saraya gəldikdə camaat qarşısında hörmətdən salım, tutdurub ayağına kündələr vurdurum, sonra məhbusları öz yanıma çağırıb vəziyyətlərini soruşum. Əmr edirəm car çəksinlər ki, biz Rastü-Rövşəni vəzirlikdən çıxarıb həbsxanaya salmışıq və ondan kimin tələbi varsa, gəlib öz dili ilə öz şikayətini etsin, hər şey bizə aydın olsun. Əgər adamlarla yaxşı rəftar edib, nəhaq yerə mal almamışsa, ondan razılıq etsələr, onun

könlünü alıb öz vəzifəsinə qaytarırıq, əksinə etmiş olsa onu cəzalandırırıq".

Sabahısı gün Bəhram Gur qəbul düzəltdi. Böyükələr gəldi. Vəzir içəri girib öz yerində oturduqda Bəhram Gur üzünü ona çevirib dedi: "Bu nə dağınıqlıqdır ki, bizim ölkəmizə salıbsan, qoşunumuzu yaraq-sız, rəiyyətimizi çörəksiz qoymusan! Biz sənə tapşırıbmışdıq ki, xalqın ruzisini vaxtında çatdırasan, ölkənin abadlığı ilə məşğul olasan, xalqdan qanuni vergidən başqa heç nə almayasan, xəzinədə həmişə ehtiyat saxlayasan. İndi nə xəzinədə bir şey görürəm, nə ordunun təchizatı var, nə xalqı yerində tapıram, sən elə güman edirsən ki, mən şərab içib, şikar etməklə məşğulam, ölkənin vəziyyətindən, rəiyyətin məşəqqətindən xəbərim yoxdur?!"

Əmr etdi, onu hörmətsizliklə yerindən qaldırıb dama saldılar, ayağına ağır kündə vurdular. Saray qapısında car çəkdilər: "Şah Rastü-Rövşəni vəzirlikdən çıxarmışdır, ona qəzəbi tutmuşdur, bir daha ona vəzifə verməyəcəkdir. Kimi incidibsə, kim ondan zülm görübsə, heç bir şeydən qorxmasın, saraya gəlib öz dərini desin və şahdan haqqını alsın".

Şah əmr etdi, zindanın qapısını açıb məhbusları onun yanına gətirdilər, bir-bir sorğu-suala başladı ki, səni nə təqsirlə tutub saxlayıblar? Biri dedi: "Mənim var-dövlətli bir qardaşım var idi. Vəzir onu tutdu, bütün var-yoxunu əlindən aldı, özünü isə işgəncə altında öldürdü. Dedim: "Qardaşımı niyə öldürdün?" Dedi: "Şahın düşmənləri ilə yazışıır". Sonra məni zindana göndərdi ki, şahın yanına şikayətə gələ bilməyim və bu iş örtülü qalsın".

O biri dedi: "Mənim çox gözəl ab-havalı bir bağım var idi. Atamdan qalmışdı. Rastü-Rövşənin malikanəsi onun yanında idi. Bir gün Rastü-Rövşən mənim bağma gəldi, bağı çox bəyəndi, üreyinə yatdı. Almaq istədi, satmadım. Məni tutub zindana saldı və dedi: "Sən filankəsin qızını sevirsən, bu isə sənin üçün cinayət sayılır. Gəl bağdan əl çək, öz razılığınla mənim adıma bir qəbalə yaz.

Orda yaz ki, bağ səni təngə gətirib, gözündən düşüb, bağ və mülk Rastü-Rövşənin halal malıdır". Mən razılıq vermədim. Bu gün beş ildir ki, həbsxanada yatıram".

O biri dedi: "Mən sövdəgər bir adamam. Mənim peşəm budur ki, suda qumda gəzəm, az maya ilə bir şəhərdən nadir şeylər alıb, başqa şəhərdə satam, bir az pul qazanam. Əlimə bir mirvari boyunbağı keçmişdi, şahın vəzirinə xəbər çatdı, pulunu vermədən öz xəzinəsinə göndərdi. Bir neçə gün görüşünə gedib salam verdim, özünü o yerə qoydu ki, guya heç bir şey almamışdır, nə mirvarinin pulunu verdi, nə də mirvarini geri qaytardı. Dözməyə halım qalmamışdı, yol üstə idim. Bir gün yanına gedib dedim: "O boyunbağını bəyənirsinizsə, buyurun, pulunu versinlər, bəyənirsinizsə, özünü qaytarsınlar, yol üstəyəm, gözləyə bilmirəm. Cavab vermədi. Hücərəmə qayıtdıqdan sonra isə bir sərhəng, dörd piyada əsgər gəlib dedilər ki, dur səni vəzir çağırır.

Sevindim, elə bildim mirvarinin pulunu verəcəkdir. Qalxıb o dörd əsgərlə getdim. Onlar məni zindana gətirib, zindanbana dedilər:

"Fərman belədir ki, bu kişini zindana salasan, ayağına ağır kündə vurasan. İndi il yarımdır ki, mən həbsxanadayam". O biri dedi: "Mən filan nahiyənin rəisiyəm. Mənim qapım qonaqların, qəriblərin, alimlərin üzlərinə həmişə açıq olardı. Adamların hayına qalar, ehtiyacı olanlara əl tutardım. Ehtiyacı olanlara xeyrat, ehsan verərdim. Biz ata-babadan belə olmuşuq. Mənə nə qədər mülk-miknət, var-dövlət miras qalmışdısa, hamısını qonaqlara xərc edər, sədəqə paylardım. Şahın vəziri məni tutub dedi ki, xəzinə tapıbsan, gərək verəsən. İncitməyə, işgəncə verməyə başladı, sonra zindana saldı. Mənim nə qədər torpağım, mülküm vardısa, hamısını məcburiyyət üzündən yarıbahasına satıb vəzirə verdim. İndi mən dörd ildir zindanda həbsdəyəm, bir dirhəmə qüdrətim çatmır".

O biri dedi: "Mən filan zəimin oğluyam. Vəzir atamın mülkünü müsadirə edib, özünü çubuq altında öldürdü, məni zindana saldı. İndi yeddi ildir zindan əziyyəti çəkirəm".

O biri dedi: "Mən hərbciyəm. Bir neçə il şahın atasına xidmət edirəm. Divan qapısında bir parça çörəyim var. Keçən il heç nə vermədi-

lər. Bu il vəzirə müraciət edib dedim: "Külfət, əyal sahibiyəm, keçən il maaşımı verməyiblər. Bu il ödəyin, bir hissəsini sənə verərəm, bir hissəsini ehtiyacıma xərcləyərəm".

Dedi: "Şahın qabaqda elə bir işi yoxdur ki, orduya, sənə və sənin kimilərə ehtiyacı olsun, xidmət edib-etməməyinin heç bir fərqi yoxdur. Çörək qazanmaq lazımdırsa torpaq işinə get". Dedim: "Mənim bu dövlət qarşısında xidmətim o qədərdir ki, mən torpaq işinə getməyə də bilərəm. Sənə isə ölkəni dolandırmağı öyrətmək lazımdır. Mən qılinc vurmaqda canımı şaha qurban verər, onun əmrindən çıxmaram, sən isə bir parça çörəyi də bizə çox görür, şahın fərmanını yerinə yetirmirsən. Sən başa düşmürsən ki, şah qarşısında mənim nökrəçiliyim ilə sənin nökrəçiliyinin hər ikisi eynidir, bu işi mənə tapşırıblar, o işi sənə. Mənimlə sən aranda olan fərq ondan ibarətdir ki, mən əmr quluyam, sən yox. Padşaha mən kimisi lazım deyildirsə, onda sər kimi də lazım deyil. Mənim adımın divandan pozulması haqqında əmr almırsansa göstər, yoxsa şahın bizə əta etdiyi nemətləri ver". Dedi: "Get, səni və padşahı mən saxlayıram, mən olmasa idim, sizin beyninizi çoxdan quzğunlar dağıtmışdı". İki gündən sonra məni tutub həbs etdirdi, indi dörd ildir ki, zindandayam".

Yeddi yüzdən çox məhbus var idi. İyirmiyə yaxın qatil, oğru və cani idi, qalanın hamısını vəzir mal-dövlət üstə tutub zülmə zindana saldırmışdı.

Carçı padşahın fərmanını car çəkdikdən, şəhər və nahiyyə əhalisi onu eşitdikdən sonra sabahısı gün saray qapısına o qədər şikayətçi toplanmışdı ki, sayı-hesabı yox idi. Bəhram Gur camaatın halına bələd olub, vəzirin etdiyi ədalətsizlikləri, qanununsuzluq, haqsızlıqları eşitdikdən sonra dedi: "Bu adamın ölkədə yaratdığı fəsqü-fəsad mənim bildiklərimdən müqayisədilməz dərəcədə çoxdur, onun Allaha, Allah bəndələrinə və mənə qarşı göstərdiyi qudurğanlıq təsəvvüredilməzdir. Bu məsələyə dərindən baxmaq lazımdır".

Əmr etdi, Rastü-Rövşənin malikanəsinə gedib onun kağızlarını, xəritələrini gətirsinlər, bütün qapılarına möhür vursunlar.

Məmurlar gedib, deyilən kimi də etdilər, kağızlarını gətirdilər, diqqətlə oxumağa başladılar, arasından bir məktub tapdılar. Bu məktub Bəhram şahə qarşı çıxmış padşahın Rastü-Rövşənə yazdığı dostanə bir məktub idi. Sonra Rastü-Rövşənin öz xətti ilə yazılmış cavab məktubunu tapdılar. Rastü-Rövşən ona yazırdı: "Nə yavaş tərənirsən, bilicilər demişlər: "Qəflət dövləti əldən verər". Mən sənə tərəfdarlıqda və qulluqda nə lazımdırsa, hamısını yerinə yetirmişəm. Bir neçə ordu başçılarını yoldan çıxarıb tabe etmişəm, qoşunun əksəriyyətini təchizatsız qoymuşam, bütün müddət ərzində nə yığmışdımsa, hamısını birdəfəlik göndərüb, rəiyyəti ac-yalavac, taqətsiz, sərgərdan bir hala salmışam. Sənin üçün elə bir xəzinə toplamışam ki, dünyanın heç bir şahında belə bir xəzinə yoxdur, elə qiymətli və əzəmətli tac, kəmər və məclis hazırlamışam ki, mislini heç kəs görməmişdir, düşmən-qafil. Nə qədər gec deyil, bu adam qəflət - yuxusundan ayılmayıb, tələs!"

Bəhram Gur bu yazıları gördükdə dedi: "Afərin, düşməni mənim üstümə qaldırmışdır, indi o qürurla gəlir. Bunun nanəcib nankor və düşmən olduğuna artıq şübhəm qalmamışdır."

Əmr etdi onun xəzinəsində nə vardısıa hamısını (müsadirə edib) xəzinəyə gətirdilər, qullarını, mal-qaralarını əlindən aldılar. Mülkünü, mal-torpağını satdırıb xalqdan zorla, rüşvətlə aldıklarını camaata geri qaytardılar. Onun sarayını, ev-eşiyini, yerlə yeksan etdilər. Sonra əmr etdi, sarayın qabağında uca bir dar ağacı qurdular, otuz ağac da onun qarşısında basdırdılar. Əvvəl Rastü-Rövşəni dara çəkildilər, necə ki, o kişi iti dara çəkmişdi. Sonra onunla əlbir olanları, onun tərəfdarlarını həmin ağaclardan asdılar.

Əmr etdi, yeddi gün car çəkildilər: "Şaha xəyanət fikrində olub onun düşmənləri ilə sazişə girən, xəyanəti sədaqətə üstün tutan şahə və Al-lahə ağ olan adamın cəzası bu olacaqdır".

Belə bir tədbir gördükdən sonra bütün naxələf adamlar Bəhram şahdan qorxdular. Vəzir kimə iş vermişdisə, Bəhram hamısını vəzifədən məhrum etdi, bütün dəbir və mütəssərifləri dəyişdirdi.

Bu xəbər Bəhram Gurun ölkəsinə qəsd fikrində olan o şahə çatdıqda harə qədər gəlmişdisə, oradan da geri qayıtdı, tutduğu işdən peş-

man oldu, çoxlu mal, daş-qaş və zərif şeylər göndərdi, üzr istədi, müti qul olduğunu etiraf etdi və dedi: "Vəzir olmasaydı, şaha qarşı üsyan mənim ağılıma da gələ bilməzdi. Məni bu işə vəzir məcbur etmişdir. O, hey yazır, adam göndərir, məni təhrik edirdi, mənim ürəyim mənə deyirdi ki, bu adam günahkardır, özünə sığınacaq axtarır".

Bəhram şah onun üzrünü qəbul etdi, günahını bağışladı. Düz etiqadlı, xoş rəftarlı, Allahdan qorxan bir adamı vəzir təyin etdi. Ordunun və rəiyyətin işi qaydasına düşdü, iş irəliləməyə, ölkə abadlaşmağa üz qoydu, xalq zülm və ədalətsizlikdən xilas oldu.

Bəhram şah iti asan adamın çadırından çıxarkən oxdanından ox çəkib onun qabağına atmış və demişdi: "Mən sənə düz-çörəyini yedim, sənə dəyən zərərləri və çəkdiyin ağrıları bildim, sənə mənim boyumda haqqın vardır. Bil ki, mən Bəhram Gur sarayında haciblər hacibiyəm. Sarayda olan bütün böyükler, haciblər mənimlə dostdurlar və məni yaxşı tanıyırlar. Bu oxu götürüb, Bəhram Gurun sarayına gəlsən. Hər kəs bu oxla səni görsə, mənim yanıma gətirər, mən sənə xəcalətimdən çıxaram, bəzi zərərlərinin əvəzini çıxaram, bəzi zərərlərinin əvəzi çıxar".

Bir neçə gündən sonra arvadı o kişiye dedi: "Dur get şəhərə, oxu da özünə apar, o təmtəraqda geyinmiş atlı, şübhəsiz adlı-sanlı və dövlətli olmalıdır. Sənə az yaxşılıq etsə də, bizim günümüz üçün böyük kömək olar. Tənbəllik etmə, belə adamlar boş söz verməzlər".

Kişi qalxıb şəhərə getdi. O gecəni yatdı, səhəri Bəhram Gurun sarayına yollandı. Bəhram Gur haciblərə, saray adamlarına tapşırırdı ki, əlində mənim oxum olan bir adam saraya gəlsə dərhal, onu mənim yanıma gətirin.

Elə ki, haciblər o oxla onu gördülər, onu çağırıdılar və dedilər: "Ay səni görək pir olasan, neçə gündür gözümüz yoldadır, burada otur, səni ox sahibinin yanına aparaq".

Bir azdan sonra Bəhram Gur çıxıb taxta oturdu, qəbula başladı. Haciblər o kişini bargaha apardılar. Kişinin gözü şaha düşəcək dərhal tanıdı və dedi: "Vay, o atlı Bəhram şah imiş, mən ona lazımı hörməti

edə bilməmiş, onunla çox sərt danışmışam. Olmaya məndən incimişdir?!"

Haciblər onu şahın taxtı qarşısına apardıqda baş əyib təzim etdi. Bəhram Gur üzünü əyan-əşrafə çevirib dedi: "Mənim ölkə işlərində ayılmağıma səbəb bu kişi oldu". İtin əhvalatını böyüklərə danışdı, əlavə edib dedi: "Mən falımı bu kişinin üzünə açmışam".

Sonra əmr etdi, ona xələt geyindirdilər, sürüdən onun bəyəndiyi yeddi yüz qoyun-quzu, mal-qara ayıraraq bağışladılar. Sonra dedi: "Nə qədər mən sağam' ondan vergi alınmasın".

HEKAYƏT

Nuşirəvan şah dedi: "Nə üçün sarayın qapıları zalımlara açıq, məzlumlara qapalı olmalıdır?

Qanunsuzluqların, ədalətsizliklərin, doğru olmayan təlimatların biri odur ki, şikayətçi qapıma gələndə onu mənim yanıma buraxmırlar ki, dərini özümə desin".

Sonra əmr etdi, yeddi yaşlı uşağın əli çatacaq yüksəklikdə zəncir bağlayıb zənglər asdılar ki, şah qapısına şikayətçi gəldikdə hacibə ehtiyac olmasın. Zənciri tərپətdikdə zıncırovlar səslənsin. Nuşirəvan eşidib ərizəsinə qulaq assın. Belə də etdilər.

Bir gün saray xəlvət olarkən, camaatın hamısının getdiyi, növbətçilərin yatdığı bir vaxtda zıncırovlar səslənməyə başladı. Nuşirəvan eşitdi. Dərhal iki xidmətçi göndərərək dedi: "Görün, şikayətə gələn kimdir?"

Xidmətçilər saray qapısına gəldikdə qoca, arıq, qotur bir eşşək gördülər. Bu eşşək özünü zəncirə sündür, zıncırovlar səslənirdi.

Hər iki xidmətçi qayıdaraq dedilər ki, heç kəs şikayətə gəlməyib, bir eşşəkdir, özünü zəncirlərə sündür.

Nuşirəvan dedi: "Siz düşündüyünüz kimi deyildir, diqqətlə baxsanız görərsiniz ki, bu eşşək də şikayətə gəlmişdir. İstəyirəm ki, hər ikiniz bu eşşəyi götürüb bazara aparasınız, soruşub vəziyyəti öyrənsiniz".

Xidmətçilər eşşəyi şəhərin ortasına gətirdilər və adamlardan soruşdular: "Sizdən elə bir adam varmı ki, bu eşşəyi tanıyıb onun əhvalatını danışa?!" Dedilər: "Rəhmətlik uşağı, bu şəhərdə elə adam var ki, bu eşşəyi tanımaya!" Dedilər: "Elə tanıyıırıq ki, bu ki, bu filan paltaryuyan eşşəyidir, iyirmi ilə yaxındır ki, biz bunu onunla görürük. O camaatın paltarını bu eşşəyin dalına yüklər, camaşırxanaya aparır, axşam geri qaytarardı. Nə qədər ki, cavan idi iş görə bilirdi, yemini verirdi. Elə ki qocalıb kardan düşdü, o da evdən qovub özbaşına buraxdı. İndi il yarım ki, belə sərgərdan gəzir. Kimin rəhmi gəlirdisə yemini verirdi. İki gecə-gündüzdür ki, yem tapmır".

Xidmətçilər gəlib eşitdiklərini şahə bildirdilər. Şah dedi: "Sizə demədimmi eşşək də şikayətə gəlmişdir?! Bu gecə də bu eşşəyə yaxşı baxın, sabah paltaryuyan kişini həmin məhəllənin dörd ağsaqqalı ilə yanıma gətirin, nə lazımsa onu da edərim".

Sabah elə də etdilər. Nuşirəvan camaşırcıya dedi: "Nə qədər ki, bu eşşək sağdır, onun yemini verəcəksən!"

Əmr etdi yemini verməsə, eşşək acından ölsə, onun cəzasını versinlər. Bilməlisən ki, şahların yazıqlara əl tutmaları, valilərinə göz qoymaları bu dünyada yaxşı ad, o dünyada savab qazanmaları üçündür.

Hər iki-üç ildən bir amilləri və iqtidarları dəyişmək lazımdır ki, yerlərini bərkidib mövqelərini möhkəmləndirməsinlər, qürrələyib özlərindən müştəbeh olmasınlar, xalqla yaxşı dolansınlar ki, ölkə viran qalmasın.

İsgəndərin Daranı məğlub etməsinin səbəbi o idi ki, vəzir gizlədə İsgəndərlə əlbir idi. Dara öldürüldükdən sonra İsgəndər demişdir: "Əmirin qəfləti, vəzirin xəyanəti şahlığı məhv edər".

Padşah hər vaxt məmurlarının vəziyyətindən xəbərdar olmalı, onların nələrlə məşğul olduqlarını nəzarət altında saxlamalıdır. Əyrilik və xəyanət gördükdə dərhal onları başqaları ilə əvəz etməli, günahlarına müvafiq cəza verməlidir ki, başqaları ondan ibrət götürsün, heç kəs cəzanın qorxusundan şahə qarşı pis fikirlərə düşməsin. Birinə böyük bir iş tapşırıqda bir nəfəri də gizlicə onun üstünə nəzarətçi qoy-

malıdır ki, o xəbərdar olmasın, həmişə onun nələr etdiyini, özünü necə apardığını şahə xəbər versin.

Əristatalis İsgəndər şahə belə demişdir: "Sənin məmləkətində hökmü-rəvan olmuş bir adamı incitsən, ona daha böyük vəzifə tapşırma. O gizlində düşmənlə əlbir olub səni məhv etməyə çalışar".

Şah vəzirə belə deməlidir: "Şahə o lazımdır ki, dörd qrup adamın günahı bağışlanmasın: birinci ölkəyə qəsd edənlərin; ikinci şahın hərrəminə göz dikənlərin; üçüncü dilini saxlamayanların; dördüncü üzde şahla, könüldə şahın düşmənləri ilə əlbir olanların".

İnsanın işi sirrindən sənə xəbər verər. Şah ayıq olsa, işlərdə heç bir şey onun üçün gizli qala bilməz.

Allah-Taalanın köməyi olsa.

The background of the page is a light beige or cream color with a subtle, organic marbled pattern in shades of brown and tan. A thin, gold-colored rectangular border is visible, framing the central text area.

DÜNYADA NƏLƏR BAŞ VERİR

II f ə s i l

BUNU HAMİ BİLMƏLİDİR

"...indi müstəqil Azərbaycanın hər bir gənci məktəbdə təhsil alaraq öz xalqının, millətinin qədim zamanlardan indiyədək olan tarixini gərək yaxşı bilsin. Əgər bunu bilməsə, o, həqiqətən vətənpərvər ola bilməz. Əgər bunu bilməsə, o, millətini qiymətləndirə bilməz. Əgər bunu bilməsə, o, öz millətinə olan mənsubiyyəti ilə istənilən səviyyədə fəxr edə bilməz!.."

"...Mənim çalışdığım budur ki, müasir Azərbaycan gəncliyi V.Şekspirin ingiliscə, L.Tolstoyu rusca və Nizami Gəncəvini azərbaycanca oxusunlar... Onda dövlətimizin müstəqilliyi daha möhkəm və davamlı olacaqdır..."

Heydər Əliyev

"Siyasi uzaqgörənliyin bütün sirləri tarixdədir. ...tarixi öyrənin, tarixi öyrənin!"

Uinston Çörçill

Atalar sözüdür: "Arxalı köpək qurd basar."

Azərbaycanın əlverişli coğrafi mövqeyi, zəngin təbii sərvətləri, münbit torpaqları hələ çox qədimdən qonşu dövlətləri özünə cəlb edirdi. Bu, Rusiya imperatoru I Pyotrun ölümündən bir neçə ay əvvəl (1725-ci ildə) rus xalqına yazdığı "Vəsiyyətnamə"sində aydın görünür. O, yazırdı ki, qoy mənim xalqım mənim bu vəsiyyətlərimə əməl etsin. Doğrudan da, rus siyasətçiləri, Rusiyanın başçıları bu gün də həmin vəsiyyətlərə çox gözəl əməl edirlər. Elə bil ki, bu sözlər elə bu gün üçün deyilmişdir. "Vəsiyyətnamə" ilk dəfə 1738-ci ildə çap olunmuşdur.

I Pyotr "Vəsiyyətnamə"sində yazırdı:

"...Bütün övladlarım bir-birindən sonra Avropa ölkələrində hökmran olacaqlar. Çünki Avropanın bütün dövlət quruluşu köhnəlmiş və qocalmışdır. Lakin rus səltənəti inkişaf edir. Bu inkişafı ağilla tapmışıq. Mən aşağıdakı "Vəsiyyətnamə"mi vəsiyyət şəklində yazıram ki, gələcək nəsillərimizin əlində təlimat olsun.

1. Rus dövləti həmişə müharibə müvazinəti hazırlamalı və çalışmalıdır ki, hazırlıq Rusiyanın tərəqqisinə səbəb olsun.

2. Mümkün qədər Avropa dövlətlərindən müharibə vaxtında hərbi sərkərdələri, sülh zamanı isə elm adamlarını Rusiyaya cəlb etməli.

3. Avropa ölkələri arasında fitnə-fəsad törətmək, ziddiyyət salmaq və bu işdə onların biri ilə əlbir olmaq lazımdır. Xüsusilə alman xalqı arasındakı iğtişaslarda fəal mövqe tutmağa çalışmalı, çünki onlar bizimlə həmsərhəd və bitişikdir.

4. Polşada iğtişas və qarışıqlıq salmalı, onların əyanlarına xəsislik etmədən rüşvət verib, dəyanətini pozmalı, dövlət işinə zərbə vurmalı, Moskvadan əsgər gətirib orada yerləşdirməli, əgər başqa dövlətlər bizim bu tədbirimizə etiraz edərlərsə, Polşadan bir parça kəsib onlara sükut payı verməli; iş tamam olandan sonra isə o parçanı geri almalı, rus səltənətini möhkəmləndirməli.

5. Mümkün qədər İsveç, Norveç ölkələrində bir istinad məntəqəsi əldə etməli. Onların valisi əlimizdə olarsa, çalışın ki, İsveç, Norveç Dani-markaya düşmənçilik toxumu səpsin.

6. Rusiya şahzadələri həmişə Almaniya əsilzadələrindən, nüfuzlu adamlardan, valilərdən, rütbə sahiblərindən qız almağı unutmamalıdır. Belə qohumluq bizə həmişə fayda verir.

7. İngilis hökuməti ilə ittifaqda olub, əlaqəni möhkəmləndirin. Çünki bu ticarət işində və dövlətin idarə edilməsində fayda verər. Gəmiqayırmağa gerek olan bütün ləvazimat onlardan alınacaqdır. Bu əlaqə həm silah, həm də gəmiçilik üçün faydalıdır.

8. Rusiya dövlətinin hüdudu Avropadan şimala - Baltik dənizinə, cənubdan isə Qara dənizə qədər olmalıdır. Bunu mühafizə etmək və rus sərhədini genişləndirmək övladlarımızın vəzifəsidir.

9. Rusiya dövlətini o zaman dünya dövləti adlandırmaq olar ki, onun paytaxtı Asiya və Avropa xəzinələrinin açarı olan İstanbul olsun. Tez və vaxtında çalışıb, İstanbulla sahib olan şah, dünyada ilahi şah olacaq. Bu məqsədi həyata keçirmək üçün həmişə Osmanlı ilə İran arasında fitnə-fəsad törətmək, dava-dalaş yaratmaq lazımdır. Bu işdə sünni və şiə məzhəbləri arasındakı ixtilaflar böyük, kəskin silah və qarşılaşılmaz ordu-dur. Rusiyanın nüfuzunu Asiyada qaldırmaq üçün sünni-şiə ixtilafları yaxşı bir vasitədir. Osmanlı ilə İran dövlətləri arasındakı müvazinəti fitnə-fəsadla elə pozmaq lazımdır ki, onlar bir-biri ilə dil tapa bilməsinlər. Həm İran, həm də Osmanlıya Avropa xalqları ilə təmas tapmağa imkan verməmək lazımdır. Əgər bu ölkələrin müsəlmanları göz açıb hüquqlarını başa düşsələr, o bizə böyük zərbə olar. Həm Osmanlı, həm də İranın din xadimlərini ələ almaq və onların vasitəsilə sünni-şiə ixtilaflarını qızışdırmaq lazımdır. Osmanlıyı Avropadan ayırmaq lazımdır.

Bizim üləmalarımızın bu günə qədər dövlət işlərinə müdaxilə etməsi Rusiya dövlətinin tərəqqisinə mane olmuşdur. Mən öz səlahiyyətimdən istifadə edərək, onları dövlət işlərindən ayırdım, ruhanilərin dövlət işlərinə müdaxiləsini rədd etdim. İndi onlar adi bir vəziyyətdə qalmışlar və əl-qol aç bilmirlər. Mən bunu çox böyük zəhmət bahasına etdim. Ruhanilərin dövlət və millət işlərindən əllərini qısaltıb, onları kilsələrdə məhdudlaşdırdım.

Bundan əlavə, cürbəcür tədbirlər lazımdır ki, İran ölkəsi günü-gündən pulsuz, ticarətsiz qalsın. Xülasə, İranı həmişə tənəzzülə sövq edib, təbə halda saxlamaq lazımdır ki, Rusiya dövləti istədiyi vaxt onu zəhmətsiz məhv etməyə qadir olsun. Amma Osmanlı dövləti məhv olmadan, İranın canını almağımız məsləhət deyildir.

Gürcüstan ölkəsi Qafqaz xəttinin, yəni İranın şah damarıdır. Rusiyanın təsəllüt neştəri həmin damara yetişərsə, fil-fövr ürəyindən zəif qanı açılacaq və onu elə bihal edəcəkdir ki, min Əflatun dirilib gəlsə də, onu islah eləyib sağalda bilməz. O vaxt İran ölkəsi Rusiya şahlarına dəvə kimi müti olacaqdır və Osmanlının axırncı şöləsi sönəcəkdir.

Maddi ehtiyaclar zonası olan Osmanlının işini qurtardıqdan sonra İrən çətinlik çəkmədən məhv etmək və başını kəsmək mümkündür. Ona görə də siz vaxtı fövt etmədən Gürcüstanı və Qafqazı zəbt və işğal edib, İranın daxili hakimlərini özümüzə xadim və müti etməlisiniz. Ondan sonra Hindistana qəsd etməli. O məmləkət çox böyük və geniş bir ticarət yeridir. Oranı ələ keçirmiş olsanız, İngiltərə vasitəsilə hasil olunan pul və gəlir əvvəlkindən çox Hindistandan ixrac olunur. Hindistanın açarı Türkiyənin paytaxtıdır. Nə qədər bacarırsınız Qırğız, Xivə və Buxara səhraları tərəfindən irəliləyin ki, məqsədiniz sizə yaxınlaşsın. Vaxt itirməyin, eyni zamanda tələsmək və əcələ yetməkdən imtina edin.

Avstriya dövləti ilə zahirdə dost olmalı, elə bir tədbir görməli ki, Almaniya və Avstriya get-gedə əldən düşsün. Bu şərtlə ki, Avstriya bu yoldaşlıqdan (bizimlə olan yoldaşlıqdan) fayda hasil edə bilməsin. Bu işdə iki yol var: biri Avstriyanı başqa bir tərəfdə məşğul etmək, biri də Avstriyaya Osmanlı torpaqlarından bir parça vermək ki, onun geri alınması asan olsun.

10. Yunanlarla sülh və dostluqla rəftar etməli. Mühəribə zamanı onlar sizə imdad edərlər (çünki yunanlar Türkiyədən həmişə zərər görmüşlər).

11. İsveç, Norveç, Osmanlı və İranı, Polşanı istila etdikdən sonra, İtaliya və Fransa ilə müttəfiq olub əlaqəyə girin. Əgər onlardan hər hansı birisi dostluğunuzu qəbul etməsə, onda bir vasitə ilə o yeri və əyalətləri məhv edin. Bu yerləri ələ keçirdikdən sonra dünya hökmranı olarsınız.

12. Əgər yuxarıda qeyd olunan ölkələrdən biri müharibəni qəbul etməzsə, elə bir tədbir görmək ki, bu iki hökumətin (İtaliya və Fransa) arasında fitnə-fəsad vəqə olsun. Bu vəchlə get-gedə onlardan biri aradan götürülüb bərbad olar. Qalmış hökumətləri tərəc edib, zəhmət çəkmədən bütün Avropa üzərində hökmranlıq edərsiniz. İşin axırında sair ölkələrin hamısını öz məmləkətinizə ilhaq edib dünyaya sahib olarsınız.

Mövcud olmamış bir ölkə...

Ermənistan Qafqazda olubmu?

Rusiya tarixində qaranlıq məqamlar

Rusiya Prezidentinin fərmanı ilə 2012-ci il “Rusiya Tarixinin İli” elan olunub. Məntiqli bir qərardır... Çünki nə Rusiya, nə Sovet, nə də ki, postsovet tarixində, ümumiyyətlə, böyük bir məmləkətin tarixində qaranlıq məqamlar qalmamalıdır. Fəqət bu qaranlıq məqamlar hələ də mövcuddur. Gəlin 110 il əvvəl baş verən hadisələrə qayıdaq.

1902-ci il. Rus çarı II Nikolay erməni kilsəsinə məxsus mülkiyyətin müsadirə olunması, habelə erməni məktəblərin bağlanması haqqında Fərman imzalayıb. Erməni kilsəsinin fəaliyyəti qadağan olunub. Rus Pravoslav kilsəsi ona lənət oxuyur.

1903-cü ildə erməni kilsəsi mülkiyyətindən məhrum edilmişdir. Axı, nə baş vermişdir ki, II Nikolay babası I Nikolayın sürdüyü siyasətə zidd olaraq bu cür radikal tədbirləri görməli oldu? Səbəbi isə Birinci Rus İnqilabından öncə Qafqazda yerləşən bir çox erməni kilsələrində və dini icmalarda xəlvəti saxlanılan silah, sursat və qeyri-qanuni mətbəələrin aşkar olunması idi. Çar mütləqiyyəti dərk etmişdir ki, Qafqazda baş verən və qeyri-mütəşəkkil təlatüm kimi təqdim olunan hadisələr əslində xaricdən idarə olunur və erməni təşkilatları, əsasən də “Daşnaksutyun” vasiyyəti ilə həyata keçirilir. Gizli şəbəkələrin və terrorçuların bədnam əməlləri haqqında Qafqazda rus əmirinin təəssübkeşləri olan Veliçko, İmperator Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü Kapterev, kilsə tarixinin doktoru Annenski, məşhur qafqazşünas Kanadeyev, “Moskovskiye vedomosti” (“Moskva xəbərləri”) qəzetinin redaktoru, professor Budiloviç və digərləri ürəkaçırısı ilə yazırdılar. Lakin hal-hazırda bu müəlliflərə çox az istinad olunur və Rusiya tarixinin bu səhifəsi hələ də qaranlıq olaraq qalır. Bu barədə söhbət açdıqda, düz yüz il bundan əvvəl baş vermiş hadisələrə nəzər yetirmək lazımdır.

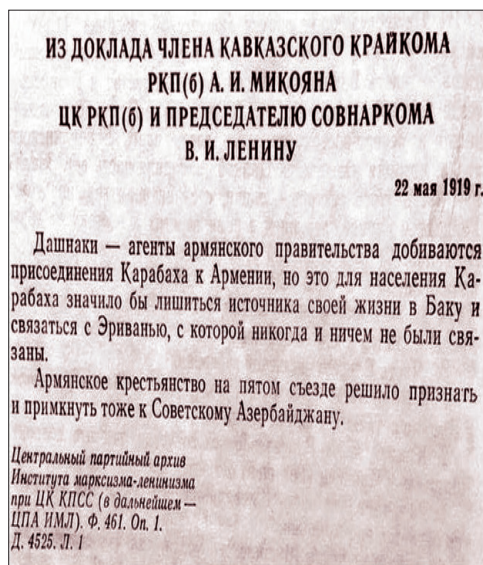
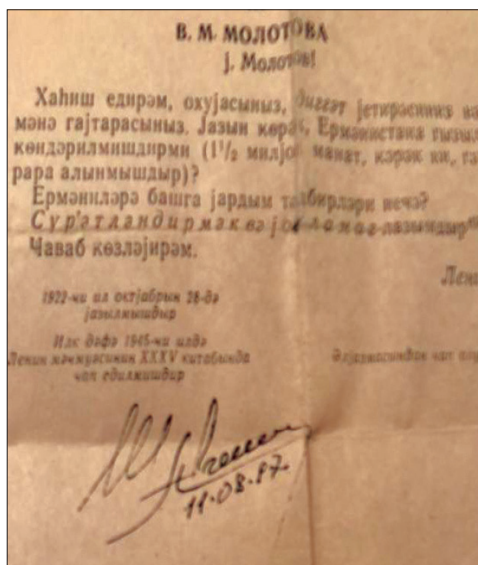
1912-ci il. Peterburqda 159 müttəhim və 850 şahid cəlb olunmaqla, “Daşnaksutyun” partiyası üzərində irimiqyaslı məhkəmə prosesi aparılır. Təsəvvür edin ki, XX əsrin ilk onilliyində Rusiya ərazisində erməni mil-lətçilərinin qanlı terroru hansı miqyasa malik idi!!! Və fikir verin, bu ha-

disələr hələ XIX əsrdə, Peterburqda keçirilən məhkəmə prosesindən xeyli əvvəl başlamışdır. İndi isə 130 il bundan əvvəl baş vermiş hadisələrə nəzər yetirək. Bu zaman başqa çar - III Aleksandr erməni millətçiliyinə qarşı qəti tədbirlər görüb və bununla bağlı 1882-ci ildə daxili işlər naziri Tolstoya müvafiq göstərişlər vermişdir. Həmin əsrin 80-ci illərin sonlarında hökumətin əmri ilə, demək olar ki, bütün ermənilər tutduqları yüksək dövlət vəzifələrindən azad edilmişdilər. 1885-ci ildə 160 erməni icma məktəbi bağlanmışdır. 1889-cu ilin mart ayında Ermənistan tarixi və coğrafiyasının məktəb tədris planlarından çıxarılması haqqında çar fərmanı çap olunmuşdur. Bu sərt tədbirlər daşnakların Rusiya dövlətçilik özlünün sarsıtması ilə bağlı məkrli planlarına qarşı adekvat cavabı təşkil edirdi.

Erməni millətçi hərəkatı özünü əsasən terror vasitəsi ilə izhar edirdi. Dövlət məmurlarına qarşı silsilə qəsd tədbirləri təşkil edilmişdir. 1903-cü ilin oktyabr ayında terror dalğası özünün ilk zirvə nöqtəsinə çatmışdır. Bu zaman “Qnçaq” partiyasının üzvü Rusiyanın Qafqaz canişini, knyaz Qolitsını ağır yaralamışdır. Başından xəncər zərbələri alan knyaz çox keçmədən həlak olmuşdur. O zaman gəzən şayiələrə əsasən, terrorçular knyazın boynunun vurulması və kəsilmiş başının Tiflisdə yerləşən İrəvan meydanında nümayiş edilməsi ilə bağlı qərar çıxartmışdılar. İş onda ki, 1897-ci ildə Qolitsın çarın diqqətini Tiflisdə və Bakıda ermənilərin hakimiyyəti tam ələ keçirməsinə cəlb etmişdir. Məhz ona görə də, o, ermənilərin şəhər seçkilərindən kənarlaşması haqqında əmri imzalamışdır. “Daşnaksutyun” partiyasına mənsub erməni terrorçuların çar məmurlarına qarşı təşkil etdikləri hücumlar II Nikolayı “Daşnaksutyun” partiyası fəaliyyətinin qadağan edilməsinə məcbur elədi və uzun müddət ərzində həmin partiya qanundan kənar qaldı. Qorbaçovun Sov. İKP MK-nın Baş katibi vəzifəsini tutması erməni terrorçuların əl-qolunu açdı və 80-ci illərin sonunda Qafqaz eynilə XX əsrin başlanğıcında erməni terrorçuları tərəfindən qana qərq olunmuş Qafqazı xatırladırdı. Məhz bu səbəbdən o zaman II Nikolay erməni kilsəsini və təşkilatlarını qadağan etmişdir. 1988-ci ildə bu qanlı hadisələr fonunda “Daşnaksutyun” partiyasının ofisi Afinadan İrəvana köçmüşdür və bu hadisə Sovet dövlətinin

əsas carçısı sayılan “Vremya” (“Zaman”) verilişində təntənəli şəkildə təqdim olunmuşdur. Beləliklə, Rusiya dövlətçiliyinə qarşı müntəzəm təxribatçı fəaliyyətinə görə vaxtilə qadağan olunan partiya SSRİ-nin dağılması ərəfəsində Rusiya İmperiyasının siyasi səhnəsinə qayıtmışdır. Artıq müstəqil Ermənistanda “Daşnaksutyun” partiyasını bir daha qadağan etmişdilər. 1994-cü ildə bunu ovaxtkı prezident Ter-Petrosyan etmişdir və səbəb olaraq yenə də dövlətçiliyə qarşı təxribat fəaliyyəti qeyd olunmuşdur. Lakin Ter-Petrosyanın vəzifəni tərk etməsindən sonra 1998-ci ildən indiyədək “Daşnaksutyun” partiyası Ermənistanda siyasi sistemin əsas ünsürlərindən biri sayılır və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı danışıqlarda barışmazlıq ruhunun qorunub saxlanılmasında rəhbər rollardan birini oynayır.

Bu məsələdə də açıqlaması zəruri olduğu qaranlıq məqamlar var. Bu qaranlıq məqamların arxasında əsrlərdən bəri davam edən məkr və saxtakarlıq tarixi dayanıb, bu məkr və saxtakarlığın “Rusiya Tarixinin İli”-ndə ifşa olunması gözlənilir.

VAHİD DÜNYA HÖKUMƏTİ

Noyabr, 1991-ci il

D-r Con Koleman yazır:

Bank işini, sığortanı, kömür hasilatını, tibbi preparatların ticarətini, neft sənayesini özündə birləşdirən, heç bir **milli sərhəd tanımayan ƏN QÜDRƏTLİ QRUPU** təsəvvür edin və bunu da təsəvvür edin ki, onun üzvləri istisnasız olaraq yalnız bu qrup qarşısında məsuliyyət daşıyırlar. Bu qrupun adı KOMİTET 300-dür (Gizlin və çağrılmamış gələn dünya hökuməti).

Mən məlum olan bütün gizlin cəmiyyətlərlə - məsələn, "Beynəlxalq İşlər üzrə Kral İnstitutu" (BİKİ = RIIA, Royal Institute for International Affairs), "Beynəlxalq Münasibətlər üzrə Şura" (BMŞ = CFR, the Council on Foreign Relation), "Bilderberg Klubu" (the Bilderbergers), Üçtərəfli Komissiya (Trilaterals), Sionistlər (the Zionists), Frankmasonluq (Freemasonry), Bolşevizm - Rozenkreyslerlik (Bolshevism-Rosicrucianism), eləcə də bu gizlin cəmiyyətlərin bütün qanadları ilə yaxşı tanış idim. Kəşfiyyat xidmətinin zabiti olduğum zaman və hətta bundan da əvvəl, tələbə olduğum mərhələdə Londonda Britaniya muzeyində məşğul olduğum vaxt, mən bu cəmiyyətlər, eləcə də bir çox digər təşkilatlar haqqında əl çata biləcək bütün məlumatları eninə və uzununa öyrənmişdim və hesab edirdim ki, amerikalılar bunlar haqda məlumatlı olmalıdırlar.

Lakin 1969-cu ildə Birləşmiş Ştatlara gələndə mənə aydın oldu ki, "Müqəddəs İohann Yeruselimskiy Ordeni" (the Order of St. John of Jerusalem), "Roma Klubu" (Club of Rome), "Almaniya Marşall Fondu" (the German Marshall Fund), "Çini Fondu" (the Cini Foundation), "Dəyirmi Masa" (the Round Table), "Fabian Cəmiyyəti" (the Fabianists), "Venesiyanın Qara Aristokratiyası" (the Venetian Black Nobility), "Mont Pelerin Cəmiyyəti" (the Venetian Black Nobility), "Cəhənnəm Tayfası Klubu" (Hellfire Clubs) və bir çox başqaları haqda burada ya tamamilə xəbərsizdirlər, ya da ən yaxşı halda, onların əsl funksiyalarını pis anlayır, yaxud da ümumiyyətlə, anlamırlar.

Daimi risk altında olmağıma, mənim və həyat yoldaşımın üzərinə hücumlara, maliyyə itkilərinə, daimi təzyiqlərə, təhdidlərə və şər-böhtana baxmayaraq, mən öz araşdırmalarımı əvvəlki enerji ilə davam etdirirdim. Bütün bunlar məni diskreditasiya etməyə yönəlmiş dəqiq işlənən və istiqamətləndirilən proqramın bir hissəsi idi. Bunu, üzdənirəm, "Sağçı Xristianlara (Hellfire Clubs), "Şəxsiyyətin Özünü Təsdiq Etməsi Uğrunda Hərəkət"a (Identity Movement) və sağçı "vətənpərvər" qruplara hökumət tərəfindən yeridilən agent və informatorlar həyata keçirirdilər. Bu agentlər iudaizmə qarşı açıq, qorxu bilməyən və qüdrətli qarşıdurma maskası altında fəaliyyət göstərirdilər və indi də bunu davam etdirirdilər - onlar bizi inandırmaq istəyirlər ki, onların əsas düşməni guya məhz iudaizmdir. Bu agent - informatorlar Birləşmiş Ştatların bütün ərazisinə səpələnən siyasi və dini mühafizəkarların çox sevib və hörmət etdikləri homoseksual-lar qrupunun rəhbərliyi və nəzarəti altında fəaliyyət göstərirlər.

Biz tez-tez eşidirik ki, "onlar" "bu" və ya "başqa bir" işi etdilər. Adama belə gəlir ki, demək olar hər şey, hətta insanın qətlə yetirilməsi də onlar üçün keçilir. "Onlar" vergiləri artırır, "onlar" oğullarımızı bizim ölkəmizə heç bir faydası olmayan müharibələrdə ölməyə göndərilir. Zənn etmək olar ki, "onlar" bizim əlimiz çata biləcək, nəzərlərimiz yetə biləcək əhatə dairəsindən kənardadırlar. "Onlara" qarşı, nəhayət, konkret hərəkət etməyə cəhd edəndə isə, "onlar" kabus kimi barmaqlarımızın arasından sivişib çıxırlar. Zənn etmək olar ki, "onların" əslində kim olduğunu heç kəs dəqiq söyləyə bilməz.

1981-ci ildə yazılan həmin məqalədəki proqnozların çoxu artıq həyata keçib: məsələn tanınmayan siyasətçi Felipe Qonsalesin İspaniyanın Baş naziri postuna təyin olunması Fransua Mitteranın Fransada hakimiyyətə qayıtması, Jiskar D'Esten və Helmut Şmidtin süqutu, İsveç aristokrati və Komitet 300-ün üzvü O Palmenin hakimiyyətə qayıdışı, Reyqanın Prezidentliyinin nəticələrinin məhv edilməsi, eləcə də Komitet 300-ün göstərişi ilə həyata keçirilən postindustrial mərhələdə Birləşmiş Ştatlar industriyasının poladəitmə, avtomobil və evtikmə kimi sahələrinin iflasa uğradılması.

Müharibələr, bəlalar və kütləvi qırğınlardan sonra yer üzündə qalan insanların əksəriyyətinin əsərat altına alınmasını nəzərdə tutan Allaha və insana qarşı sui-qəsd fəaliyyətdədir, onun gizlin qalması üçün xüsusi səy də heç göstərilmir.

Kraliça II Yelizavetanın Böyük Britaniya Parlamentinin açılışı mərasimini necə yerinə yetirdiyinə diqqət yetirmisinizmi? Orada hamının gözü önündə Komitet 300-ün başçısı olur. Siz nə vaxtsa Birləşmiş Ştatların prezidentinin andıcmə mərasimini izləmisinizmi? Orada hamının gözü önündə Komitet 300-ün başqa bir üzvü iştirak edir. **Bütün problem yalnız insanın nəyi və necə qavramasından ibarətdir.**

Hər şeyə qadir olan Komitet 300-ə xidmət edən sui-qəsdçilər, axı, kimdir? Cəmiyyətimizin ən məlumatlı hissəsi dərk edir ki, sui-qəsd mövcuddur və bu sui-qəsd müxtəlif, məsələn **İllüminatlar, Masonluq, Dəyirmi masa, Milner** qrupu kimi adların arxasında gizlənir. Belə insanlar daxili və xarici siyasətdə pis nə varsa, bütün hər şeyi Beynəlxalq İşlər üzrə Şura və Üçtərəfli Komissiya, eləcə də digər bu kimi təşkilatların fəaliyyəti ilə əlaqələndirirlər. Bəzilər hətta bunu da bilirlər ki, "Dəyirmi masa", Birləşmiş Ştatların işlərinə öz töhfəsini Böyük Britaniyanın Vaşinqtondakı səfiri vasitəsilə verib. Problem ondan ibarətdir ki, gözəgörünməz hökumətin üzvlərinin xəyanətkar fəaliyyəti barədə real informasiya əldə etmək çox çətindir.

Onların daha yaxşı dünya ilə bağlı ideyaları bax bundan ibarətdir: fədasız milyardlarla yeyən, yəni məhdud təbii resursların istehlakçıları safçürük olunmalı və məhv edilməlidir; sənaye inkişafı isə əhali artımına şərait yaradır, deməli, nəslə artırmaq və torpağı əkmək barədə Həyat Kitabının vəsiyyəti dəyişdirilməlidir.

Bunun mütləq nəticəsi olaraq xristianlığın əsasları dağıdılmalıdır; industrial milli dövlətlər tədricən, lakin dönməz olaraq yox edilməlidir; Komitet 300-ün "artıq əhali" kimi nəzərdən keçirdiyi yüz milyonlarla insan məhv edilməli, eləcə də yuxarıda göstərilən məqsədlərə nail olmaq üçün Komitet 300-ün qlobal planlaşdırılması yolunda durmağa cürət edən istənilən lider aradan qaldırılmalıdır.

* * *

Özlərini həm də "Olimpiyaçılar" adlandıran bu elit qrupun üzvləri qəti əmindirlər ki, İlahi hüququ ilə (onlar həqiqətən də inanırlar ki, öz mövqeləri və qüdrətləri ilə əfsanəvi Olimp allahlarına bərabərdirlər - Olimp allahları özlərini, Lüsifer kimi, bizim əsl Allahımızdan yüksək tuturdular). Onlara aşağıdakıları etmək həvalə olunub:

Vahid Dünya Hökumətinin - Yeni Dünya Nizamının üsul-idarəsinə və onun idarəçiliyi altında birləşmiş Kilsə və pul sistemini qurmaq. Çox az adam bilir ki, Vahid Dünya Hökuməti öz "Kilsəsini" hələ 1920-1930-cu illərdə yaratmağa başlayıb. Vahid Dünya Hökuməti bəşəriyyətin dini inama olan təbii ehtiyacının ödənməsi üçün nəfəslik verməyin vacibliyini anlayır və buna görə də bu inamı özünə sərf edən məcraya yönəltmək üçün "Kilsə" təşkilatını təsis edib.

Milli özünüdərkin və milli ləyaqətin tam şəkildə dağıdılması.

Yalnız özünün yaratdığı din - yuxarıda xatırlatdığımız - istisna olmaqla, dinin, xüsusilə də xristianlığın dağıdılması.

Mövcud dinlərin, xüsusilə də xristian dininin dayaqlarının sarsıdılması məqsədilə bütün dünyada "dindən azad olma" ideyalarının bərqərar olunması.

Şüurun idarə edilməsi vasitələrindən (istifadə edilməsi yolu ilə), eləcə də Z.Bjezinskinin "texnotronika" adlandırdığının vasitəsilə istisnasız olaraq hər bir insan üzərində nəzarət - bu, insanabənzər robotlar və elə bir sistemi yaradacaq ki, Feliks Dzerjinskinin qırmızı terroru onunla müqayisədə uşaq oyunu təsiri bağışlayacaqdır.

"Sıfır səviyyəsində artım olan postindustrial cəmiyyət" adlandırılan dövrdə sənayenin hər cür inkişafının və nüvə stansiyalarında elektrik enerjisi istehsalının tamamilə dayandırılması. Kompüter sənayesi və xidmət industriyası istisna təşkil edəcək. Sənayenin dağıdılması nəticəsində meydana çıxacaq işsizlər ya heroin və yaxud kokain istifadə edən narkomanlara, ya da bu gün "Qlobal-2000" (Global-2000) adı altında məlum olan məhvetmə statistikasında rəqəmlərə çevriləcəklər.

Narkotiklərin və pornoqrafiyanın ləqallaşdırılması.

Komitətin faydalı hesab etdiyi elmi-tədqiqat işlərindən başqa qalan bütün elmi fəaliyyətin dayandırılması. Əsas səylər nüvə enerjisinin dinc məqsədlər üçün istifadə olunmasına qarşı yönəldilməlidir.

Onların "faydasız yeyənlər" adlandırdıqları 3 milyard adamın 2020-ci il üçün inkişaf etmiş ölkələrdə məhdud müharibələr, "üçüncü dünya" ölkələrində isə aclıq və xəstəliklər yolu ilə məhv edilməsi. Komitə 300 Sayrus Vensə bu genosidi həyata keçirməyin ən yaxşı üsulu haqda məruzə yazmağı tapşırırmışdı. **"Qlobal 2000 Məruzəsi"** (Qlobal 2000 Report) adı altında çıxan bu iş bəyənilmiş və Prezident Karterin şəxsində ABŞ hökuməti, eləcə də o vaxtkı Dövlət Katibi Edvin Maskinin şəxsində ABŞ Dövlət Departamenti tərəfindən rəhbər vəsait qismində qəbul olunmuşdu. **"Qlobal 2000"** məruzəsinə əsasən ABŞ-ın əhalisi 2050-ci il üçün 100 milyon nəfərə qədər ixtisar olunmalıdır.

Kütləvi işsizlik yaratmaqla millətin mənəvi ruhunu və fəhlə sinfinin mübarizə əzmini qırmaq. "Roma Klubu"nun həyata keçirdiyi "sıfır səviyyəsində artım" siyasəti nəticəsində iş yerləri ixtisar olunduqca mübarizə əzmi qırılan və ruhdan düşən fəhlələr içkiyə və narkotiklərə qurşanacaqdır. Ölkənin gəncləri rok musiqi və narkotiklər vasitəsilə mövcud qayda-qanunlara, adət-ənənələrə qarşı qiyama sövq ediləcək, bunun nəticəsində ailənin əsasları sarsıdılacaq və əvvəl axır dağıdılacaqdır. Komitə 300 bu məqsədlərə nail olmaq üzrə planın layihəsini hazırlamağı "Tavistok İnsani Münasibətləri İnstitutuna" tapşırırmışdı. **"Tavistok İnsan Münasibətləri -stitutu"**, öz növbəsində bu işi "Stenford Tədqiqat İnstitutu"na tapşırdı. Sonradan "Dolça Erasının Sui-Qəsdı" adı ilə tanınan həmin plan "Tavistok İnsan Münasibətləri İnstitutunda" professor Villis Harmonun rəhbərliyi altında hazırlanıb.

Xalqların öz müqəddəratını özlərinin həll etməsinə yol verməmək və bu məqsədlə suni surətdə müxtəlif böhran vəziyyətləri yaratmaq, sonra da həmin böhranları "idarə etmək". Bu yolla əhali elə bir dərəcədə zəiflədiləcək və onun mübarizə ruhu elə səviyyəyə salınacaqdır ki, həddən artıq geniş seçim imkanları olan şəraitdə böyük insan kütlələri sadəcə olaraq apatiya halına qərq olacaqdır. ABŞ-da böhranla-

rın idarə olunması üzrə xüsusi agentlik artıq yaradılıb. Bu qurum "Föv-qəladə Vəziyyətlərin İdarə Olunması üzrə Federal Agentlik" (FEMA) adlanır.

Yeni kultların yaradılması və artıq fəaliyyət göstərənlərin dəstəklənməsi. Bunlara Mik Caqger kimi çirkin degeneratın "Rollinq Stounz" qrupu kimi - bu Avropanın "Qara Aristokratiyası" arasında xüsusilə pərəstiş edilən qrupdur - rok musiqi qanqsterləri, eləcə də "Bitlz"dən tutmuş, "Tavistok İnsan Münasibətləri İnstitutu"nun yaratdığı rok qrupların hamısı daxildir.

"Britaniya Ost-Hind Kompaniyası"na nökrəçilik edən Darbi tərəfindən əsas qoyulmuş "Xristian Fundamentalizmi" kultunun bərqərar olunmasının davam etdirilməsi. Gerçəklikdə bu kult sionist İsrail dövlətinin gücləndirilməsinə yönəldilmiş olacaqdır. Bu məqsədə, "Allahın seçdiyi xalq" əsatiri vasitəsi ilə kultun tərəfdarlarının yəhudilərlə eyniləşdirilməsi, eləcə də onların, yanlış olaraq, xristianlığın gücləndirilməsinə xidmət edən xoşniyyətli dini fəaliyyət kimi qəbul etdikləri işlərə əhəmiyyətli həcmdə pul vəsaitlərinin keçirilməsi yolu ilə nail olunaçaqdır.

"Müsəlman Qardaşları" kimi dini kultların, müxtəlif təriqətli müsəlman fundamentalizminin sinkxizmin yayılmasına (şərait yaratmaq) yardım etmək, eləcə də Cim Consonun "Semin oğlanları" işində olduğu kimi, qətlər üzrə eksperimentlər keçirmək. Qeyd etmək lazımdır ki, mərhum Ayətullah Xomeyni Böyük Britaniya kəşfiyyat xidməti hərbi kəşfiyyatının Mİ-6 adı ilə tanınmış altıncı bölməsinin kreatorası idi.

Dünya iqtisadiyyatında ümumi böhranın yaradılması və ümumi siyasi kaosun təhrik olunması.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatı (BMT), Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF), "Beynəlxalq Hesablaşmalar Bankı" (BHB), Dünya Məhkəməsi kimi dövlətüstü təşkilatları mümkün qədər güclü dəstəkləmək, **eləcə də yerli hakimiyyət orqanlarını nüfuzdan salmaq, onların rolunu tədricən heçə endirmək və ya onları BMT-nin bayrağı altına keçirmək.**

Bütün hökumətlərə xəyanətکار agentlərin yeridilməsi və ölkələrin suveren bütövlüyünün dağıdılmasına istiqamətlənən fəaliyyətin bu hökumətlərin daxilindən həyata keçirilməsi.

Ümumdünya terror aparatının təşkil olunması və terrorçuluq fəaliyyətinin olduğu hər yerdə terrorçularla danışıqların aparılması. Xatırlamaq lazımdır ki, Baş nazir Moronu və general Dosieri (General Dozier) oğurlayan "Qırmızı briqadalarla" danışıqlara başlamağın vacibliyinə İtaliya və ABŞ hökumətlərini məhz Benito Kraksi inandırmışdı. Yeri gəlmişkən general Dosier başına gələnləri yaymamaq barədə əmr alıb. Əgər o sükutu pozarsa, şübhəsiz ki, ondan "başqalarına görk olmaq üçün dəhşətli nümunə" edəcəklər - Kissincerin Aldo Moro, Əli Buhutto və general Ziya-ül-Həqqlə etdiyinə bənzəyən daha bir "dəhşətli nümunə".

Təhsilin tamamilə və birdəfəlik dağıdılması məqsədilə ABŞ-da təhsil üzərində nəzarətin qurulması.

Fon Hayekin nəzəriyyəsinə görə, ABŞ iqtisadiyyatının əsasını bunlar təşkil etməlidir: (a) şəhər qara bazarları; (b) tərtökən əmək sistemindən istifadə edən Honkonq tipli kiçik sənaye müəssisələri; (c) turizm ticarəti; (ç) möhtəkirlərə tam hərəkət azadlığı verilən və narkotika ticarətinin çiçəklənə bildiyi azad sahibkarlıq zonaları; (d) sənaye istehsalının dayanandırılması; (e) Atom Elektrik Stansiyalarının bağlanması.

Fon Hayekin ideyaları "Roma Klubu"nun ideyalarına tamamilə uyğun gəlir və onun Amerikanın sağçı dairələri tərəfindən güclü surətdə dəstəklənməsinin səbəbi də, görünür, məhz elə budur. Eynilə bu cür, belə deyək, iqtisadi planlaşdırma Rusiyaya da sınımacıqdır, lakin həmin iqtisadi plan bu ölkədə güclü müxalifətlə qarşılaşacağı təqdirdə, qısa zamanda qiymətlərin dotasiya olunduğu köhnə sistem bərpa olunmalıdır.

Komitet 300 "Roma Klubu"na Katolik Kilsəsinin dağıdılması və sovet işğalçı ordularının qarşısında yolların təmizlənməsi üçün polyak millətçiliyini alət qismində istifadə etməyi əmr etmişdi. "Solidarnost" hərəkatı ("solidarnost" - həmrəylik - tərc.) Komitet 300-ün üzvü Zbiqnev Bjezinski tərəfindən yaradılmış bu "həmkarlar" üçün adı da o, şəxsən özü seçmiş, eləcə də onun funksionerlərini və təşkilatçılarını təyin etmişdi.

"Solidarnost" əsla "həmkarlar" hərəkatı deyildi, hərçənd Qdansk gəmi tərsanələrinin fəhlələri bu hərəkata belə bir görüntü verilməsi üçün istifadə edilmişdi. Bu, daha çox, Vahid Dünya Hökumətinin gəlişinə hazırlıq üzrə müəyyən tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün yaradılmış yüksək səviyyəli SİYASİ təşkilat idi.

"Solidarnost" hərəkatının liderlərinin əksəriyyəti Odessadan olan yəhudi bolşeviklərin sonrakı nəsilləri idi və onlar özlərini əsla kommunizm əleyhdarı kimi göstərmirdilər. Bu fakt Amerika kütləvi informasiya vasitələrinin bu hərəkata daim belə çox diqqət ayırdığının səbəbini anlamağa imkan verir. Professor Saks bütün prosesi bir addım irəlilədərək, indicə SSRİ-nin diqtəsindən azad olan Polşaya yeni iqtisadi istila təmin etdi. Bundan sonra Polşa Birləşmiş Ştatların iqtisadi qulu olacaq. Başqa sözlə, bircə "ağa" dəyişdi.

Bjezinski öz ölkəsinin gələcəyinin qayğısına qalan hər bir amerikalının mütləq oxumalı olduğu bir kitabın müəllifidir. Bu kitab "Texnotron era" adlanır və "Roma Klubu"nun sifarişi ilə yazılıb. Kitab özü ilə Birləşmiş Ştatların idarə olunması üçün istifadə olunacaq üsul və metodlar barədə açıq söhbəti təcəssüm etdirir. Kitabda həm də klonlardan və "robotidlərdən" yeni insan kimi davranan və zahirən insana bənzəyən, lakin insan olmayan varlıqlardan bəhs olunur. Bjezinski Komitet 300-ün adından bəyan edir ki, Birləşmiş Ştatlar "əvvəlki heç bir eraya bənzəməyən bir mərhələyə qədəm qoyur; biz asanlıqla diktaturaya keçə bilən texnotron eraya doğru hərəkat edirik".

Bjezinski sonra deyir ki, cəmiyyətimiz əyləncə və kütləvi tamaşalara əsaslanan informasiya inqilabını yaşayır ki, bunlar öz-özlüyündə getdikcə daha da faydasız olan kütlələr üçün növbəti bir narkotika növüdür.

Dinə - Lenin və Marksın zəruriliyini etiraf etdikləri "xalqın tiryəkinə" indi kütləvi idman tamaşaları, hədd-hüdəd bilməyən seksual ehtiraslar və rok musiqi kimi yeni "tiryəkçilər" əlavə olunub. Bütöv bir nəsil narkoman yetişib. Məhdudiyyətsiz seksin təbliğatı və narkomaniya epidemiyası insanları ətrafda baş verənlərdən yayındırmaq məqsədini güdür. Bjezinski "texnotron era" kitabında insan kütlələri haqqında cansız əşya kimi danışır - Komitet 300-ün nöqtəyi-nəzərindən biz, çox güman ki, məhz

elə belə də görünürük. Bjezinski daim bizim, "kütlələrin" üzərində nəzarət həyata keçirilməsinin zəruriliyindən danışır.

Kitabın bir yerində o, ağzından qadırır:

"...Eyni zamanda da şəxsiyyət üzərində sosial və siyasi nəzarət imkanları artacaqdır. Tezliklə hər bir vətəndaş üzərində demək olar fasiləsiz nəzarət aparmaq imkanı yaranacaq. Adi informasiya ilə yanaşı, həm də hər bir insanın sağlamlığının vəziyyəti və davranışı haqqında ən konfidensial təfərrüatlar toplanan kompüter fayl-dosyələrin daim təzələnməsini həyata keçirmək mümkün olacaqdır.

Müvafiq dövlət orqanlarının bu fayllara ani çıxış imkanları olacaq.

* * *

Mövcud dövlət orqanları böhran ərəfəsi situasiyaların idarə olunması üzrə idarələrlə əvəz olunacaq. Bu idarələrin vəzifəsi mümkün sosial böhranların qabaqlayıcı şəkildə aşkarlanması və həmin böhranların idarə olunması üzrə proqramların işlənilib hazırlanmasından ibarət olacaqdır.

Bütün bunlar gələcək bir neçə onillik üçün tendensiyalar əmələ gətirəcəkdir ki, onlar TEXNOTRON ERAYA - DİKTATURAYA - gətirib çıxaracaq və hazırda mövcud olan siyasi prosedurlar o vaxt, demək olar, tam şəkildə ləğv olunacaqdır. Nəhayət, əgər əsrin (söhbət XX əsrdən gedir - tərc.) sonlarına yaxın dövrə indidən nəzər salsaq, ŞÜUR ÜZƏRİNDƏ BİOKİMYƏVİ NƏZARƏT, ELƏCƏ DƏ YALNIZ HƏRƏKƏTLƏRİ VƏ DAVRANIŞI BAXIMINDAN DEYİL, HƏM DƏ İNSAN KİMİ FİKİR YÜRÜTMƏYİ BACARAN VARLIQLARIN YARADILMASI DA DAXİL OLMAQLA, İNSANLARLA GENETİK MANİPULYASIYALAR ÜÇÜN AÇILAN İMKANLAR BİR SIRA CİDDİ SUALLAR DOĞURA BİLƏR...

Bjezinski bütün bunları fərdi şəxs qismində deyil, Prezident Karterin Milli Məsələlər üzrə Müşaviri, "Roma Klubu"nun aparıcı üzvü, Komitet 300-ün, "Beynəlxalq Münasibətlər üzrə Şura"nın üzvü, eləcə də Polşanın çox qədim "Qara Aristokratiya"sının üzvü kimi yazırdı. Onun kitabında Amerikanın öz industrial bazasından necə imti-

na etməli və "tamamilə yeni tarixi era" adlandırdığı dövrə necə qədəm qoymalı olduğu izah olunur.

Nə qədər qərribə olsa da lakin daimi müşahidə altında olduğumuzdan biz artıq indidən güclü gərginlik keçiririk. Bu cür müşahidə mərkəzlərindən biri - Kubada Lurdes bazasıdır. İkinci belə bir mərkəz - Belçikada, NATO-nun Brüsseldəki mənzil-qərargahında yerləşir. Burada "666" kod nömrəsi altında nəhəng kompüter quraşdırılıb. Bu kompüter Bjezinskinin öz kitabında qeyd etdiyi bütün tiplərdən olan informasiyanı yadda saxlamaq, eləcə də ehtiyac yaranarsa, məlumat bazasına əlavə bir neçə milyard adam üçün genişləndirmək imkanına malikdir.

Bu cür informasiya bazasını ABŞ-da istifadə etmək çox asan olacaqdır - Bjezinski və onun Komitet 300-dən olan həmkarlarının haqqında danışdıqları müşahidənin təmin olunması üçün sürücülük və yaxud sosial sığorta vəsiqəsinin nömrəsini "666" kompüterinə daxil etmək kifayətdir. Komitet 300 hələ 1981-ci ildə bütün hökumətləri, o cümlədən də SSRİ hökumətini xəbərdar edib ki, "Komitet 300 Yeni Dünya Nizamının bərqərar olunması üzrə hazırlıqlara tam nəzarəti öz üzərinə götürməsə, bu halda xaos başlanacaqdır. NƏZARƏT BİZİM KOMİTƏ, ELƏCƏ DƏ QLOBAL PLANLAŞDIRMA VƏ BÖHRANLARIN İDARƏ OLUNMASI VASİTƏSİLƏ HƏYATA KEÇİRİLƏCƏKDİR".

Əgər qeyri-məhdud maliyyə imkanlarını, bir neçə yüz beyin trestinin və beş min nəfər sosial mühəndisin varlığını, informasiya məlumat bankının yaradıldığını və dünya hökumətlərinin əksəriyyəti üzərində nəzarətin qurulduğunu diqqətə alsaq, onda qarşımızda indiyə qədər görünməmiş miqyaslarda problem ortaya çıxır ki, hazırda ayrıca götürülmüş heç bir ölkə onun öhdəsindən gəlməyə qadir deyildir. Biz insanlara bu problemin köklərinin Moskvada olduğuna inandırırıqlar. Güclü və fasiləsiz beyin yuyulması nəticəsində biz, həqiqətən də, inanmışıq ki, Amerika üçün ən böyük təhlükə kommunizmdən gəlir. Reallıqda isə işlər tamamilə başqa cürdür. Ən böyük təhlükə bizim öz sıralarımızda olan çoxsaylı xəyanətkarlardan gəlir.

Bizim düşmənlərimiz - bunlar, ölkəmizin idarəetmə orqanları strukturlarında yüksək vəzifə tutmuş və Komitet 300-ün nökrəi olan

adamlardır. Bizi udub həzm etməklə hədələyən zülmətin qarşısını almağa BORCLUYUQ; Daxilimizdə olan həmin sui-qəsdçiləri biz məhv etməliyik.

Cənubi Amerika ilə Birləşmiş Ştatların qütbləşməsi Komitet 300-ün Kissincerə həvalə etdiyi xüsusi tapşırıq idi. Malvin müharibəsi (bu həm də Folklend müharibəsi adlandırılır) və bunun ardınca Argentina hökumətinin devrilməsi, bunun da arxasınca iqtisadi xaos və siyasi başıpozuqluqlar- bütün bunlar Kissincerin köməkçiləri tərəfindən planlaşdırılmışdı, həmin köməkçilər isə Komitet 300-ün həlledici üzvlərindən biri olan Lord Karrinqtonla birlikdə fəaliyyət göstərirdilər.

Komitet 300-ün ABŞ-da əsas mərkəzlərindən biri, Koloradoda yerləşən "Aspen Humanitar Tədqiqatlar İnstitutu" da Argentinada baş verən, həmçinin də İran şahının devrilməsi ilə başa çatan hadisələrin planlaşdırılmasına kömək edib.

Latin Amerikasının ABŞ üçün vacib əhəmiyyəti yalnız bizim region ölkələri ilə bağladığımız bir çox hərbi müqavilələrlə ölçülmür. Latin Amerikasının əhəmiyyəti həm də ondan irəli gəlir ki, bura Amerika texnologiyaları və ağır maşınqayırma məhsulları üçün potensial olaraq böyük satış bazarıdır və bu bazar zəifləməkdə olan bir çox kompaniyamıza yeni impuls verə və ABŞ-da minlərlə yeni iş yeri yarada bilər. **Bunun qarşısı nəyin bahasına olursa olsun alınmalı idi:** hətta buna görə "Otuz illik müharibə" başlamaq lazım gəlsəydi belə.

Bu, nəhəng potensialın pozitiv prizmadan nəzərdən keçirilməsi əvəzinə, Komitet 300 onu özünün ABŞ-da "postindustrial sıfır səviyyəli artım" planlarına təhlükəli hədə hesab etdi. **Odur ki, Komitet, Argentina-nın təmsalında Latin Amerikasının qalan ölkələrinə nümunəvi dərs vermək, onları müstəqilliyin, milli özünüdərkin və suveren bütövlüyün inkişaf etdirilməsi ideyalarından imtina etməyə məcbur etmək üçün, təxirəsalınmaz tədbirlər gördü.** Latin Amerikasında bir çox ölkələrin sağ qalmaq naminə vəsait əldə etmək üçün yalnız narkotika istehsalına müraciət edə bilməsinin səbəbi də məhz budur. Sui-qəsdçilərin bütün bu işdə əsas məqsədi də, çox ola bilsin ki, məhz elə bu olub.

Məlumat üçün: ABŞ-da baş verən hər şey mütləq "Beynəlxalq İşlər üzrə Kral İnstitutu" tərəfindən sanksiyalaşdırılmalıdır. **ABŞ-la Böyük Britaniya arasında, ilk dəfə AÇIQ ŞƏKİLDƏ 1938-ci ildə Uinston Çörçill ilə Franklin D.Ruzvelt arasında bağlanan (buna qədər gizlin müqavilələr çox olmuşdu) müqavilə qüvvədədir.** Bu müqavilənin şərtlərinə görə, Birləşmiş Ştatların kəşfiyyat idarələri məxfi məlumatları Böyük Britaniya kəşfiyyatına ötürmək barədə öz üzərlərinə öhdəlik götürürdü. Bu, iki ölkə arasında mövcud olan, Çörçill və Lord Qalifaksın öyündükləri, "xüsusi münasibətlər" adlandırılan məsələnin bünövrəsi bax bu cürdür. Və məhz həmin bu "xüsusi münasibətlər" ABŞ-ı Böyük Britaniya maraqları, xüsusilə də "British Petroleum" kompaniyasının maraqları nəminə Fars körfəzində İraqa qarşı vuruşmağa məcbur etdi.

"British Petroleum" - bu, Komitet 300-ün ən mühüm kompaniyalarından biridir və Kraliça Yelizavetanın ailəsi bu kompaniyada böyük kapital payına malikdir.

Güclü şəxsiyyət təsəvvürü yaradan və milləti "xilas" etmək üçün gözlənilmədən meydana çıxan istənilən liderə son dərəcə şübhə ilə yanaşmaq lazımdır. Xatırladaq ki, Xomeyni gözlənilmədən İranın xilaskarı kimi peyda olana qədər, Böyük Britaniya kəşfiyyatı uzun illər ərzində - xüsusilə də o; Parisdə yaşadığı dövrdə - onu missiyası üçün hazırlamışdı. Boris Yeltsin - o, Mİ-6 - SİS-in elə həmin ilxısındandır.

"Roma Klubu" Birləşmiş Ştatların "yumşaldılması" ilə bağlı Komitet 300-ün tapşırığını yerinə yetirdiyinə əmindir. Bu ölkənin xalqı ilə 45 il ərzində apardığı müharibədən sonra kim şübhə edər ki, o, həqiqətən də, öz tapşırığını yerinə yetirib.

Ətrafa nəzər yetirin və siz bizim mənəviyyatsızlıq girdabına nə dərəcədə qərq olduğumuzu görəcəksiniz. Narkotiklər, pornoqrafiya, rok-"musiqi", azad seks, ailənin əsaslarının praktiki olaraq tamamilə dağıdılması, lesbiyançılıq, homoseksualizm və nəhayət anaları tərəfindən dəhşətlə öldürülən milyonlarla günahsız körpə. Abortlarla müqayisədə daha iyrənc başqa bir cinayət varmı?

* * *

Komitetin ilk zərbələrindən biri İtaliya və Pakistana endirilmişdi. İtaliyanın mərhum Baş naziri Aldo Moro öz ölkəsi üçün müəyyən edilən "Postindustrial sıfır inkişafı" və əhalinin sayının ixtisarı siyasətinin əleyhinə çıxan liderlərdən biri idi. O, bununla "Roma Klubu"nu hiddətləndirmiş oldu, çünki "Olimpiyaçılar" bu siyasətin həyata keçirilməsini məhz "Roma Klubu"na tapşırırmışdılar. 1982-ci il noyabrın 10-da Romada keçirilən məhkəmədə Moronun yaxın dostu bildirdi ki, Baş nazirə "Beynəlxalq İşlər üzrə Kral İnstitutunun" (RİİA, Böyük Britaniya) agentı hədə-qorxu gəlirdi və həmin şəxs eyni zamanda həm də ABŞ-ın Dövlət katibi, eləcə də Komitet 300-ün üzvüdür.

Xatırladaq ki, Baş nazir Aldo Moro 1978-ci ildə "Qırmızı briqadalar"ın terrorçuları tərəfindən oğurlanmış və sonra vəhşicəsinə qətlə yetirilmişdi. "Qırmızı briqadalar"ın üzvlərinə qarşı keçirilən məhkəmədə onlardan bəziləri Moronun məhv edilməsi məqsədilə həyata keçirilən sui-qəsdə ABŞ-ın yüksək səviyyəli rəsmi şəxslərinin iştirak etdiklərindən xəbərdar olduqlarını bildirmişdilər. Moroya hədə-qorxu gələn Kissincer, əlbəttə, ABŞ-ın xarici siyasətini həyata keçirməkdən çox Komitet 300-ün xarici siyasət bölməsi olan "Roma Klubu"nun təlimatlarına uyğun hərəkət edirdi.

Açıq məhkəmə iclaslarında partlayan bomba effektiv ifadələr verən şahid - Moronun yaxın məsləkdaşı Qorrado Gersoni idi. Onun inanılmaz şahidlik ifadələri 1982-ci il noyabrın 10-da İtaliya televiziyaası və radio-su ilə verilmiş, eləcə də İtaliyanın bir neçə qəzetində dərc etdirilmişdi. Lakin bu çox vacib informasiya ABŞ-da sadəcə olaraq sükuta qərq edildi. Azadlığın qalaları kimi məşhur olan həmişə hər şey haqda hər şey bilən "Vaşinqton Post" və "Nyu-York Tayms" qəzetləri buna azacıq da olsa əhəmiyyət verərdilər və Gersoninin şahidlik ifadələrindən bircə sətir belə dərc etmədilər.

Xristian-Demokrat Partiyasının loyallı üzvü olan Aldo Moro "P-2" Mason Lojası ilə bağlı olan muzdlu qatillər tərəfindən öldürülüb. Qətlin məqsədi İtaliyanı, ölkənin deindustrialaşdırılması və əhalisinin əhəmiyyət

yətli surətdə ixtisarı üzrə "Roma Klubu"nun təlimatlarına tabe olmağa məcbur etmək idi. Ölkədə tam məşğulluğun təmin olunması, siyasətdə və iqtisadiyyatda gərginliyin aradan qaldırılması yolu ilə İtaliyanın sabitləşdirilməsi üzrə Moronun planları kommunistlərə qarşı katolik müxalifəti gücləndirər və Komitet 300-ün əsas məqsədi - **Yaxın Şərqdə sabitliyin pozulmasını xeyli çətinləşdirərdi.**

Göstəriləndən sui-qəsdçilərin planlarının nə qədər uzaqmənzilli olduğu aydın olur. Onlar heç də beşillik planlar miqyasında düşünmürlər. Aldo Moronun qətlinə hansı qüvvələrin qarışdığını anlamaq üçün Veys-hauptun Katolik Kilsəsi ilə bağlı bəyanatını xatırlamaq lazımdır... Moronun öldürülməsi ilə İtaliyada sabitliyin pozulması üzrə planların qarşısından maneə götürülmüş oldu və bu, indi artıq bildiyimiz kimi 14 il sonra Fars körfəzində başlanan müharibədə sui-qəsdçilərin Yaxın Şərq planlarının həyata keçməsinə imkan yaratdı.

İtaliya Respublikasının dağıdılmasını Amerikanın "aristokratiyası" da öz töhfəsini vermiş və Prezident Karterin Romadakı rəsmi səfiri Riçard Qardner bu işdə xüsusi səy göstərmişdi. Qardner o vaxt Bettino Kraksinin birbaşa nəzarəti altında hərəkət edirdi. Bettino Kraksi "Roma Klubu"nun mühüm üzvü və NATO-da ən mühüm simalardan biri idi.

Kraksi sui-qəsdçilərin İtaliya Respublikasını dağıtmaq cəhdlərində həlledici fiqur idi. Sui-qəsdçilər iyerarxiyasında fəaliyyət göstərən əsas simalardan biri olan Kraksi boşanma və abortlara icazə verilməsi haqqında qanunları İtaliya parlamentindən keçirə bildi. Bu işə, nəticədə uzaqgedən və dağıdıcı sosial və dini təzahürlər meydana çıxardı. Eyni zamanda da Katolik Kilsəsinə tarixi ərzində endirlən ən güclü zərbələrdən biri oldu, belə ki, onun nüfuzunu və nəticə etibarilə italyan millətinin mədəni dayaqlarını sarsıtmış oldu.

Gersoninin məhkəmə qarşısında yalnız həqiqəti deyəcəyi barədə and içərək verdiyi şahidlik ifadələri sayəsində İtaliyada və Avropada (ABŞ-da yox) insanlar Aldo Moronun qətlinin arxasında Kissincerin durduğunu bildilər. Bu faciəvi hadisə Komitet 300-ün öz iradəsini istisnasız olaraq hər bir hakimiyyətə sırmağa qadir olduğunu nümayiş etdirdi. Dünyanın ən qüdrətli gizli cəmiyyətinin (mən burada masonluğu nəzərdə tut-

muram) üzvü olan Kissincer Moroya təkcə hədə-qorxu gəlməmişdi, o, İtaliyanın iqtisadi və industrial inkişafı ilə bağlı öz planlarından imtina etməyəcəyi təqdirdə Moronu "məhv edəcəyi" barədə hədələrini həyata da keçirmişdi.

1982-ci ilin iyun və iyul aylarında Aldo Moronun həyat yoldaşı açıq məhkəmə iclasında verdiyi şahidlik ifadəsində demişdi ki, ərinin qətli onun həyatına ciddi hədələrdən sonra baş vermişdi və bu hədələr, onun sözlərinə görə, "ABŞ-dan olan yüksək vəzifəli siyasi fiqur" tərəfindən edilmişdi. Xanım Eleonora Moro Kissincerin işlətdiyi cümləni, Gersoninin şahidlik ifadəsində dediyi kimi eyniliklə təkrar etdi: "Ya siz öz siyasətinizə son qoyacaqsınız, ya da bu sizə baha oturacaqdır". Hakim Gersonini təkrarən məhkəmə qarşısına çağırırdı və ondan soruşdu ki, o, xanım Moronun haqqında danışdığı şəxsin adını çəkə bilərmidi? Gersoni cavab verdi ki, bəli, əvvəl də bildirdiyi kimi, həmin adam, həqiqətən də, Henri Kissincer idi.

Gersoni bundan sonra məhkəməyə onu da danışdı ki, Kissincer Moronu İtaliya liderlərinin ABŞ-a rəsmi səfəri zamanı yerləşdikləri hotelin nömrəsində hədələmişdi. NATO-nun üzv ölkəsi İtaliyanın Baş naziri və xarici işlər naziri olan Moro yüksək rəqlı insan idi və belə şəxslər mafiya üslubunda təzyiq və hədələrə məruz qalmamalıdır. Lakin Kissincer o vaxt olduğu kimi, indi də "Beynəlxalq İşlər üzrə Kral İnstitutu"nın xidmətində duran mühüm agent, "Roma Klubu"nun və "Beynəlxalq Münasibətlər üzrə Şuranın" görkəmli üzvüdür.

Kissincer suveren dövlət olan Pakistanın prezidenti mərhum Əli Buhuttonu da hədələyirdi. Buhuttonun "cinayəti" ondan ibarət idi ki, o, öz ölkəsinin atom silahı əldə etməsinə çalışırdı. Müsəlman ölkəsi olaraq Pakistan İsrail təcavüzünün Yaxın Şərqdə daimi təhlükə mənbəyi olduğunu hiss edirdi. 1978-ci ildə Buhutto "Beynəlxalq Münasibətlər üzrə Şuranın" Pakistanda təmsilçisi olan general Ziya-ül- Həqq tərəfindən soyuqqanlıqla qətlə yetirildi.

Ziya-ül-Həqq hakimiyyətə əvvəlcədən planlaşdırılan gəlişi zamanı kütləni ABŞ-ın İslamabaddakı səfirliyini yandırmağa təhrik etdi və bununla BMŞ-yə müstəqil lider olduğunu açıq nümayiş etdirməyə səy gös-

tərdi. Bu həm də xaricdən daha çox yardım cəlb etmək, eləcə də sonradan məlum olduğu kimi, Riçard Helmsi öldürmək üçün edilmişdi. Bundan bir neçə il sonra Ziya-ül-Həqqin Əfqanıstanda müharibəyə müdaxiləsi ona həyatı bahasına başa gəldi. Onun "Herkules-C-130" təyyarəsi uçuş zolağından qalxandan bir qədər sonra istiqamətləndirilən AET (aşağı amplitudalı elektrik tezliyi) impulsu ilə vuruldu və bunun nəticəsində təyyarə səmada halqa cızdı və yerə çırpıldı.

Komitet 300-ün general Ziya-ül-Həqqin aradan qaldırılması barədə əmrini yerinə yetirən "Roma Klubu" təyyarədə olan çoxsaylı ABŞ hərbiçilərinin həyatını, vicdan əzabı belə çəkmədən, qurban verdi. Briqada generalı Herbert Vassomun başçılıq etdiyi "Müdafiə Kəşfiyyatı Agentliyinin" (US Defense Intelligence Agency) qrupu da onların arasında idi. General Ziya-ül-Həqq Türkiyənin məxfi xidməti tərəfindən təyyarələrdə uçmamaq barədə xəbərdar edilmişdi, onun təyyarəsinin səmada olarkən partladılacağına planlaşdırıldığı məlum olmuşdu. Bu xəbərdarlığı nəzərə alan Ziya-ül-Həqq, özünə yaxın bildiyi bir neçə məsləhətçisinə izah etdiyi kimi, Birləşmiş Ştatlardan olan hərbiçilər qrupunu da "sığorta müqaviləsi" qismində özü ilə təyyarəyə götürmüşdü.

Buhuttonun gizli surətdə ölkədən çıxarılan, yazılı ifadələrinə görə, türmədə olarkən Kissincer ona ciddi hədə-qorxu gəlirdi: "Əgər siz ölkənin möhkəmləndirilməsi istiqamətində siyasətinizi davam etdirsəniz, mən sizə və qalan hamıya dəhşətli dərs verəcəm". Buhutto Pakistanı müasir industrial dövlətə çevirmək məqsədi ilə nüvə energetikası proqramının həyata keçirilməsinə çalışırdı və bununla da Kissincerə və "Roma Klubu"na qarşı çıxmış olurdu. Bu isə Komitet 300-ün nəzərində onun Kissincer vasitəsi ilə Pakistan hökumətinə ötürdüyü əmrlərə açıq təbə olmamaq demək idi. Kissincerin Buhuttonu hədələməsi sözsüz ki, ABŞ-ın rəsmi siyasətinin bir hissəsi yox; bu, müasir "İllüminat"ların siyasəti idi.

Nüvə energetikasının bütün dünyada nə üçün bu qədər nifrət qazandığını və "Roma Klubu"nun nüvə energetikasına qarşı müharibə aparmaq üçün yaratdığı və maliyyələşdirdiyi saxta "təbiət-mühafizə" hərəkətlərindən nə üçün istifadə edildiyini aydın dərk etmək lazımdır. "Üçüncü

dünya ölkələri" böyük həcməldə ucuz elektrik enerjisi istehsal etməyə imkan verən nüvə enerjisinin köməyi ilə tədricən ABŞ-ın maliyyə yardımından azad olar və öz suverenliyini təsdiq etməyə başlayardılar. Atom Elektrik Stansiyalarında istehsal edilən elektrik enerjisi - bu, inkişaf etməkdə olan ölkələri düşükləri geridə qalmış vəziyyətdən çıxarmaq üçün bir açıqdır, lakin Komitet 300 onları bundan sonra da həmin vəziyyətdə saxlamaq əmrini verib.

Xarici yardımın azalması isə Beynəlxalq Valyuta Fondunun (BVF) inkişaf etməkdə olan ölkələrin təbii resursları üzərində nəzarətinin məhdudlaşması demək olardı. Lakin məhz inkişaf etməkdə olan ölkələrin öz müqəddəratını həqiqi mənada təyin etməsi ideyası "Roma Klubu"nun "postindustrial sıfır inkişafını" nəzərdə tutan planlarına uyğun olaraq Birləşmiş Ştatlarda sənaye istehsalını sarsıtmaq üçün nüvə enerjisinə qarşı hərəkətin ABŞ-da uğurla necə istifadə olunduğunu biz artıq görmüşük.

Sui-qəsdçilərin müvəffəqiyyətinin qarşısını almağın yeganə real üsulu isə budur: gizli cəmiyyətlər, eləcə də həmin cəmiyyətlər üçün pərdə rolunu oynayan təşkilatlar, hökumət agentləri, banklar, sığorta kompaniyaları, transmilli korporasiyalar, neft sənayesi, müxtəlif adlar arxasında gizlənmələrinə baxmayaraq, Komitet 300-ə - dünyanı ən azı yüz il ərzində idarə edən ALİ nəzarət orqanına - tabe olan yüz və minlərlə digər təşkilat və fondlar ətrafında açıq diskussiya təşkil olunmalı və onların adları açıqlanmalıdır. Məsələdən bixəbər olan insanların əksəriyyəti zənn edirdi ki, "Roma Klubu" - bu, nə isə Katolik Kilsəsinə, "Almaniya Marşall Fondu" isə Marşall planına aidiyyəti olan bir şeydir.

Hesab edilir ki, "Yeni Dünya Nizamı" ifadəsi dilimizə Fars körfəzində 1991-ci il müharibəsindən sonra düşüb, halbuki Vahid Dünya Hökuməti artıq yüz illərdir mövcuddur. Yeni Dünya Nizamı təzə deyildir - o bu və ya digər görkəmdə çoxdan mövcud olub və inkişaf edib, lakin bununla belə GƏLƏCƏK İNKİŞAF proqramı kimi qəbul olunur ki, bu da həqiqətə uyğun deyil. Yeni dünya nizamı - bu, keçmişdə və indi baş verənlərdir. Vahid Dünya Hökuməti adını daha düzgün hesab etmək lazımdır.

"Roma Klubu" bu, özü ilə ingilis-amerikan maliyyəçiləri və Avropa "Qara Aristokratiyası"na məxsus olan qədim ailələrin, xüsusilə də London, Venesiya və Genuya üzdənirəq, "aristokratlarının" ittifaqını təcəsüm etdirən sui-qəsdçilər təşkilatının rəsmi pərdəsidir. Onların dünyanı müvəffəqiyyətlə idarə etməsinin sirri nəzarət edilən iqtisadi geriləmə və depressiyalar yarada bilmələrindən ibarətdir. Komitet 300 qlobal sosial kataklizmləri və iqtisadi depressiyaları gələcək üçün planlaşdırdığı daha ciddi hadisələrə hazırlıq vasitəsi və gələcəkdə paylayacağı "işsizlər üçün müavinətlərin" itaətkar alıcıları olacaq böyük insan kütlələrini yaratmağın əsas metodu qismində nəzərdən keçirir.

Komitətin bütün bəşəriyyət üçün nəzərdə tutduğu mühüm qərarların əksəriyyəti, Polşa aristokratı Feliks E.Dzerjinskiyin fəlsəfəsi əsasında işlənilib hazırlanır. Feliks Dzerjinski hesab edirdi ki, insan öz inkişafında heyvandan bir qədər yüksəkdə durur. Britaniyalı kəşfiyyatçı Sidney Reylinin (Sidney Reyli - o, bolşevik inqilabının inkişaf etdiyi dövrdə faktiki olaraq Dzerjinskiyin fəaliyyətinə nəzarət edirdi) yaxın dostu olan Dzerjinski əyyaşlıq məclislərində onunla tez-tez açıq söhbət edirdi. Növbəti əyyaşlıq məclislərindən birində, Reyliyə bunları deyib; **"İnsan heç bir əhəmiyyət kəsb etmir. Baxın, siz onu acından öldürəndə görün nə baş verir. O, sağ qalmaq üçün özünün ölmüş həmcinslərini yeyir. İnsan yalnız özünün sağ qalmasında maraqlıdır. Real olan yalnız budur. Spinozanın bütün fəlsəfəsi - bir qucaq zibildir"** Dzerjinski - bu adam qırmızı terror aparatına rəhbərlik edən həmin o vəhşidir.

Komitətin Afrika millətinin məqsədyönlü surətdə aclıqla tələf edilməsi siyasəti buflndan irəli gəlir və Saxara səhrasından Cənubda yerləşən ölkələrin timsalında bu siyasətin nəticələrini aydın görmək olar. Bu sadəcə olaraq, iyrenc sinizm idi, çünki Komitet 300 həyat və ölümə təkbəşinə qərar vermək hüququnu artıq öz üzərinə götürmüşdü və Peççei bunu hamıdan yaxşı bilirdi. O, əvvəllər yazdığı "Artımın hədələri" kitabında buna işarə etmişdi. Peççei sənaye və kənd təsərrüfatının tərəqqisini tamamilə inkar edir və bunun əvəzinə bütün dünyanın "Vahid Koordinasiya Şurasına" tabe olmasını tələb edirdi. O, bunu deyərkən, təbii ki, Va-

hid Dünya Hökumətini təşkil edən "Roma Klubu" və NATO-nun təsisatlarını nəzərdə tuturdu.

Təbii resurslar qlobal planlaşdırma çərçivəsində bölüşdürülməlidir. Milli dövlətlər ya "Roma Klubu"nun başçılığını qəbul etməli, ya da meşə qanunları ilə sağ qalmaq uğrunda mübarizə aparmalıdırlar. Midouz və Forresterin ilk "sınaq hadisəsi" ilə bağlı planları belə idi; 1973-cü il Ərəb-İsrail müharibəsi bütün dünyaya birmənalı surətdə bəlli etməli idi ki, gələcəkdə neft və bu kimi digər təbii resurslar qlobal planlaşdırıcıların - əlbəttə, Komitet 300-ün nəzarəti altına keçməlidir.

* * *

TAVİSTOK İNSTİTUTU PROFİLLƏŞDİRMƏ - bu, "Beynəlxalq Münasibətlər üzrə Kral İnstitutu"nun əmri ilə 1992-ci ildə işlənib-hazırlanmış metoddur. Britaniyanın hərbi mütəxəssisi, mayor Con Rouling Riz (John Rauling Reese) "Sussex Universiteti"nin tərkibinə daxil olan "İnsan Münasibətləri üzrə Tavistok İnstitutu"nun nəzdində beyinlərin yuyulması üzrə dünyada ən iri idarənin yaradılması barədə göstəriş aldı. Bu idarə "Britaniya Psixoloji Müharibələr Bürosu"nun (Britain's Psychological Warfare Bureau) nüvəsini təşkil etdi.

Mən 1970-ci ildə Birləşmiş Ştatları ilk dəfə Riz və "İnsan Münasibətləri üzrə Tavistok İnstitutu" kimi adlarla tanış edəndə, bu, oxucularda, demək olar, heç bir maraq doğurmadı. Lakin ötən illər ərzində mən "İnsan Münasibətləri üzrə Tavistok İnstitutu"nun fəaliyyətini və onun sui-qəsdə rolunu açıqca, mənim erkən tədqiqatlarıma təqlidçilik dəbə minməyə başladı və populyar oldu.

..."Britaniya Psixoloji Müharibələr Bürosu" Con R.Rizin Böyük Britaniya ordusundan və hərbi əsirlərdən ibarət olan, çoxsaylı testlərə məruz edilmiş 80.000 "təcrübə dovşanının" üzərində gördüyü işin nəticələrindən geniş istifadə etmişdi. Məhz "İnsan Münasibətləri üzrə Tavistok İnstitutu"nun sınağı metodlar Birləşmiş Ştatları İkinci Dünya müharibəsinə qoşulmağa və d-r Kurt Levinin rəhbərliyi altında MXİ-ni (Məxfi Xidmət İdarəsi - MKİ-nin xələfi) yaratmağa məcbur etdi. Kurt Levin

"Strateji Bombardmanların Planlaşdırılması İdarəsi" nin (Strategic Bombing Survey) rəhbəri təyin olundu. Kral Hərbi Hava Qüvvələri üçün Almaniyada hərbi zavodlara toxunmadan fəhlələrin yaşadıqları yaşayış kvartallarının genişmiqyaslı bombardmanı üzrə planın işlənib-hazırlanması bu idarənin fəaliyyətinin nəticəsi idi. Hər iki tərəfdəki hərbi zavodlar beynəlxalq bankirlərə məxsus idi və onlar öz aktivlərinin dağıdılmasını istəmirdilər.

Komitə 300-ün sərəncamında nəhəng bürokratik aparat mövcuddur ki, buna özəl biznesdən tutmuş, hökumət liderlərinə qədər çox geniş spektrdə şəxslərə və təşkilatlara rəhbərlik edən yüzlərlə beyin mərkəzi və rəsmi idarə daxildir. Mən "Almaniya Marşall Fondu" ndan başlayaraq onların yalnız bəzilərini sadalayacağam. Onun üzvlərinin sırasında (həmin şəxslər həm də NATO və "Roma Klubu" nun üzvüdür) "Chase Manhattan Bankdan" Devid Rokfeller (David Rockefeller) kimi simalar daxildir.

Nüfuzlu "Hanover Trust and Finance Corporation" kompaniyasından Qabriel Heyq (Gabriel Hague);

"Ford Fondu"ndan (Ford Foundation) Milton Kats (Milton Katz) ;

Sosialist İnternasionalının lideri, DTK-nın agentı və Komitə 300-ün üzvü Villi Brandt;

"Avtomobil Sənayesinin Birləşmiş Fəhlələri" (United Auto Workers) Həmkarlar İttifaqının İcraedici Şurasının Sədri İrvinq Blüstoun (Irving Bluestone);

Şahzadə Filippin və "Roma Klubu"nun patronajlığı altında fəaliyyət göstərən "Vəhşi Təbiətin Ümumdünya Fondu"nun (World Wildlife Fund) Amerika şöbəsinin Prezidenti Rassel Treyn (Russel Train);

CBS proqramlarının prodüseri Elizabet Midcli (Elizabeth Midgely);

"Russel Sage Foundation" Fondunun direktoru B.R.Gifford; "Aspen İnstitutundan" Gvido Qoldman;

Komitə 300-ün ekstraordinar (qeyri-adi) üzvü mərhum Averel Harri-man (Averill Harriman);

"Karnegi Fondu"ndan Tomas L.Hyüz (Thomas L.Hughes); "Massaçüsets Texnoloji İnstitutu"nun "Ümumdünya dinamikası" bölməsindən Dennis Midouz və Cey Forrester.

Komitet 300 150 ildən artıq bir müddət ərzində mövcud olsa da, o öz indiki formasını, təxminən 1897-ci ildə alıb. O əmrlərini həmişə başqa, "Beynəlxalq İşlər üzrə Kral İnstitutu" (BİKİ) kimi pərdə-təşkilatlar vasitəsilə verib. Avropanın işlərinin hansısa bir supertəşkilat tərəfindən idarə edilməli olduğu qərara alınanda, "Beynəlxalq İşlər üzrə Kral İnstitutu" "İnsan Münasibətləri üzrə Tavistok İnstitutu"nun əsasını qoydu və o da, öz növbəsində NATO-nu yaratdı. NATO beş il ərzində "Almaniya Marşall Fondu" tərəfindən maliyyələşdirilirdi. Komitet 300-ün xarici siyasət orqanı olan "Bilderberq Klubu" nun əsasını qoyan və onun təşkilatçısı məhz Cozef Rettinger olmuşdu. "Bilderberq Klubu"nun hər il keçirilən görüşləri sui-qəsdlərin izi ilə gedən ovçular üçün bir neçə onillik ərzində valehedici tədbir olub.

Cozef Rettinger yaxşı təlim keçmiş iezuit rahibi və 33-cü dərəcəli Frankmason idi. "Vaşinqton Post" qəzeti üzərində nəzarəti ələ keçirmək məqsədi ilə öz ərinin qətlinə şübhəli bilinən missis **Ketrin Meyer Qrexem** də (Katherine Meyer Graham) "Roma Klubu"nun görkəmli üzvü idi. ABŞ-ın ən iri sığorta kompaniyalarından biri, Böyük Britaniyanın Kraliçası Yelizavetanın ailəsi ilə birbaşa bağlı olan "Renk" korporasiyasının tərkibində aparıcı kompaniya sayılan "Həyatın Sığortalanması üzrə Nyu-York Kompaniyası"ndan (New York Life Insurance Company) **Pol G.Hoffman** da "Bilderberq Klubu"nun görkəmli üzvü olub. "Bilderberq Klubu" və "Roma Klubu"nun əsasını qoyan üzvləri arasında, müharibədən silməyə çalışan şəxs - **Con C.Makkloy** (John J.McCloy], eləcə də siyahıda olmayan, "Karnegi Korporasiyası"ndan (Carnegie Corporation) **Ceyms A.Perkinsin** (James A.Perkins) də adları vardır.

Seçilmişlərin necə də möhtəşəm kastasıdır! Və bununla belə, yenə də qəribədir ki, son vaxta qədər həqiqi kəşfiyyat xidmətlərindən başqa, bu təşkilat haqqında yalnız tək-tük adamın xəbəri var idi. Bu mühüm perso-

nalların və onların təmsil etdikləri korporasiyaların, televiziya stansiyalarının, bankların malik olduqları hakimiyyət ən azı iki Avropa ölkəsinin nüfuz və hakimiyyətinə uyğundur və bu, Komitet 300-ün hər yerə sirayət edən və hər şeyi əhatə edən maraqlarının hələ yalnız kiçik bir hissəsidir.

Yuxarıda göstərilən siyahıda **Riçard Qardnerin** adı xatırladılmayıb. O, çox tez Komitet 300-ün üzvü olsa da, Romaya xüsusi missiya ilə göndərilmişdi. Qardner Venesiya "Qara Aristokratiya"sının ən qədim ailələrindən birinin nümayəndəsi ilə evlənməklə, Venesiyanın Ağ Evə birbaşa çıxışını təmin etmiş oldu. Mərhum **Averell Harriman** da Komitetlə Kreml və Ağ Ev arasında birbaşa vasitəçi idi; Harrimanın ölümündən sonra bu funksiya Kissencerə keçdi.

"Roma Klubu" - bu, Komitet 300-ün həqiqətən də qorxunc və çox qüdrətli orqanıdır. Zahirən onun əsas hədəfi ABŞ olsa da, bu qrupun fəaliyyəti Komitet 300-ün başqa orqanları ilə kəsişir, onun amerikalı üzvləri isə tez-tez Yaponiya və Almaniyadakı "problemlər" üzərində işləyirlər.

"İNDUSTRIAL DEMOKRATIYA LİQASI" (LEAGUE OF INDUSTRIAL DEMOCRACY)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Maykl Novak (Michael Novak), Cin Kirkpatrik (Jeane Kirkpatrick), Yucin Rostou (Eugene Rostow), İrvin Suall (Irwin Suall), Leyn Kirklənd (Lane Kirkland), Albert Şenker (Albert Schenker).

MƏQSƏD: Həmkarlar ittifaqları liderlərinin beyinlərini yumaq yolu ilə onları yerinə yetirilməsinin mümkünsüzlüyü əvvəlcədən bəlli olan tələblər irəli sürməyə sövq etməklə fəhlələr və sahibkarlar arasında normal əmək münasibətlərini pozmaq və pisləşdirmək, Bu vaxt əsas diqqət sənayenin metallurgiya, avtomobil və tikinti sahələrinə ayrılır.

"AZADLIQ EVİ" (FREEDOM HOUSE)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Leo Çörn (Leo Churn) və Karl Gerşman (Cari Gershman)

MƏQSƏD: Amerikalı fəhlələr arasında sosialist dezinformasiyanın yayılması, fikir ayrılığı və narazılıq mühiti yaratmaq. Bu vəzifələr əsas etibarilə artıq yerinə yetirilib və Lourens İqlberger indi də Karl Gerşmanı birləşmiş Almaniyanın Dunay hövzəsi ölkələrində ticarət ekspansiyasının qarşısını almaq üçün yaradılan yeni, SEDS adlı təşkilata dəvət edib.

"DEMOKRATİK ÇOXLUQ UĞRUNDA KOMİTƏ"

(COMMITTEE FOR A DEMOCRATIC MAJORITY)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Ben Vettenburq (Ben Wattenburg), Cin Kirkpatik (Jean Kirkpatrick), Elmo Zumva (Elmo Zumwa) və Mici Dektor (Midge Dector).

MƏQSƏD: Sanballı seçki blokunun yaradılması üçün savadlı socialist sinfi və azlıq qrupları arasında əlaqələrin qurulması. Bu elə bir blok olmalıdır ki, solçu namizədlərin seçilməsində onun dəstəyinə ümid etmək mümkün olsun. Bu, yüz faizli fabian təşkilatıdır.

"XARİCİ SİYASƏTİN TƏDQİQATI İNSTİTUTU"

(FOREIGN POLICY RESEARCH INSTITUTE)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Robert Ştrauz Hüp (Robert Strausz Hupe).

MƏQSƏD: NASA-nın kosmik proqramına inamın sarsıdılması və onun tamamilə dayandırılması.

"ABŞ SOSIAL-DEMOKRATLARI"

(SOCIAL DEMOCRATS U.S.A.)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Bayyard Rastin (Bayard Rustin), Leyn Kirklənd (Lane Kirkland), Cey Lovstoun (Jay Lovestone), Karl Gerşman (Cari Gershman), Hovard Samuel (Howard Samuel), Sidni Huk (Sidney Hook).

MƏQSƏD: Radikal sosializmin yayılması, xüsusilə də azlıqlar arasında; sosialist ölkələrində bu tip təşkilatlarla əlaqələrin gücləndirilməsi. Cey Lavstoun uzun müddət ərzində ABŞ-ın bir neçə prezidentinin SSRİ üzrə aparıcı müşaviri və Moskva ilə birbaşa əlaqələrdə ünsiyyət üzrə bir nömrəli şəxs olub.

"SOSIAL MÜNASİBƏTLƏR İNSTİTUTU"
(INSTITUTE FOR SOCIAL RELATIONS)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Harland Klivlend (Harland Cleveland), Vilis Harmon (Willis Harmon).

MƏQSƏD: Amerikanın düşüncə tərzini dəyişmək.

"VƏTƏNDAŞLAR LİQASI"
(THE CITIZENS LEAGUE)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Barri Kammonen (Barry Commonen).

MƏQSƏD: Müxtəlif, xüsusilə də müdafiə və müdafiə sənayesi sahəsində hökumət agentliklərinə qarşı "ümumi" məhkəmə işlərinin qaldırılması.

"MÜHARİBƏ ƏLEYHDARLARININ LİQASI"
(WAR RESISTERS LEAGUE)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Noam Xomski (Noam Chomsky) və Devid MakReynolds (David McReynolds).

MƏQSƏD: Solçu qüvvələr, tələbələr və Hollivud "tusovkası" arasında Vyetnam müharibəsinə müqavimətin təşkili.

**"DEMOKRATİK SOSIALİZM UĞRUNDA İNSTİTUTUN
TƏŞKİLAT KOMİTƏSİ"**
(THE DEMOCRATIC SOCIALIST ORGANIZING COMMITTEE
OF THE INSTITUTE FOR DEMOCRATIC SOCIALISM)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Frank Zeyder (Frank Zeider), Artur Reyder (Arthur Redier) və Devid MakReynolds (David McReynolds).

MƏQSƏD: ABŞ və Avropada sol sosialist təmayüllü fəaliyyətin və ideologiyanın yayılması.

"ANTİDİFFAMASIOM LİQANIN TƏDQİQATLAR ŞÖBƏSİ"
(ANTI-DEFAMATION LEAGUE FACT FINDING DIVISION)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: İrvin Suall - o, həm də Con Qrexem kimi tanınır.

MƏQSƏD: Sağ təmayüllü qrup və liderlərin aşkar edilməsi və kifayət qədər yetişənə və nüfuz qazanana qədər onların neytrallaşdırılması üçün yaradılan bu təşkilat ABŞ Federal Təhlükəsizlik Bürosu və Böyük Britaniya kəşfiyyatının müştərək müəssisəsidir.

"MAŞİNİSTLƏRİN BEYNƏLXALQ ASSOSİASIYASI"
(INTERNATIONAL ASSOCIATION OF MACHINISTS)

MƏQSƏD: Sosialist İnternasionalının ideyalarını dəstəkləyən, təşkil olunmuş özbaşnalıqların təhrikçisi, eləcə də fəhlə və menecerlər arasında münafişlər toxumunu səpən fəhlə cəbhəsi.

"TİKİŞ SƏNAYESİNİN BİRLƏŞMİŞ FƏHLƏLƏRİ"
(AMALGAMATED CLOTHING WORKERS)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Merrey Findli (Murray Findley), İrvin Suall və Cekob Şeynkam (Jacob Scheinkman).

MƏQSƏD: Əsas etibarilə "Maşinistlər İttifaqının" məqsədləri ilə eynidir, tikiş sənayesində sosialist ideyalarının və fəhlə münafişlərinin yayılması.

"A.FİLLİP RENDOLF İNSTİTUTU"
(A. PHILIP RANDOLPH INSTITUTE)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Bayyard Rastin (Bayard Rustin).

MƏQSƏD: Ümumi məqsədləri olan - məsələn, tələbə və fəhlələr arasında sosialist ideyalarının yayılması üzrə - təşkilatların fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi.

"KEMBRİC SİYASİ TƏDQIQATLAR İNSTİTUTU"

[CAMBRIDGE POLICY STUDIES INSTITUTE)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Qar Apelrovits (Gar Apelrovitz).

MƏQSƏD: "Siyasi Tədqiqatlar İnstitutu" tərəfindən keçirilən işlərin genişləndirilməsi və dərinləşdirilməsi, əsası 1969-cu ilin fevralında beynəlxalq sosialist, keçmiş senator Geylord Nelsonun köməkçisi Qar Apelrovits tərəfindən qoyulub. Apelrovits "Roma Klubu" üçün "Atom Diplomatiyası" kitabını yazıb. "Almaniya Marşall Fondu"nun maliyyələşdirdiyi bu kitabın doğurduğu mübahisələr az deyildi, institutun əsas fəaliyyəti Amerika cəmiyyətinin köklü surətdə dəyişməsi, başqa sözlə, Vahid Dünya Hökumətinin gəlişini hazırlamaq üçün fabiançı Birləşmiş Ştatların yaradılması məqsədi güdən tədqiqat işləri və praktiki layihələr üzərində cəmləşir.

**"ŞİMALİ-ATLANTİKA İNSTİTUTUNUN
İQTİSADİYYAT KOMİTƏSİ"**

(ECONOMIC COMMITTEE OF THE NORTH ATLANTIC
INSTITUTE)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Aurelio Peççei.

MƏQSƏD: NATO-nun qlobal iqtisadi problemlər üzrə beyin mərkəzi.

"DEMOKRATİK İNSTİTUTLARIN ÖYRƏNİLMƏSİ"

[CENTER FOR THE STUDY OF DEMOCRATIC INSTITUTIONS)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Təşkilatın əsasını qoymuş Komitet 300-ün üzvü Robert Hatçins (Robert Hutchins), Harri Eşmor (Harry Ashmore), Frenk Kelli (Frank Kelly) və böyük bir qrup assosiasiyalaşmış üzv.

MƏQSƏD: Əsasında demokratik ideologiya duran liberal təmayüllü sosial islahatlara gətirməli olan ideyaların yayılması. Onların vəzifələrindən biri ABŞ-ın yeni konstitusiyasının işlənilib-hazırlanmasıdır ki, həmin konstitusiya, Danimarkada olduğu kimi, eyni zamanda ciddi monarxiyaçı və sosialist meyilli olmalıdır. Mərkəzin məqsəd və vəzifələrinə iqtisadi

di tsikllərin idarə olunması, işsizlik üzrə müavinətlərin ödənməsi sisteminə nəzarət, biznesin və milli ictimai işlərin nizamlanması, ətraf mühitin çirklənməsinə nəzarət daxildir.

"HARVARD PSİXOLOJİ KLİNİKASI"
(HARVARD PSYCHOLOGICAL CLINIC)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: D-r Kurt Levin və "Yeni elm" (New- science scientists) yolunu tutan 15 alim.

MƏQSƏD: Amerika cəmiyyətində Komitet 300-ün ölkədə hakimiyyəti ələ almasına imkan verə biləcək mühitin yaradılması.

"SOSIAL TƏDQİQATLAR İNSTİTUTU"
(INSTITUTE FOR SOCIAL RESEARCH)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: D-r Kurt Levin və "Yeni elm" (New- science scientists) yolunu tutan 20 alimdən ibarət ştat.

MƏQSƏD: Amerikanın sənaye inkişafı yolundan sapdırılması məqsədini güdən sosial proqramların tamamilə yeni dəstinin işlənilib hazırlanması.

"ELMİ SİYASƏTİN TƏDQİQAT İNSTİTUTU"
(SCIENTIFIC POLICY RESEARCH UNIT)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Liland Bredford (Leland Bradford), Kennet Dem (Kenneth Dem), Ronald Lippert (Ronald Lippert).

MƏQSƏD: İngiltərədəki "Susseks Universiteti" nəzdində yaradılmış "Tavistok İnsan Münasibətləri İnstitutu" sisteminə daxil olan "Gələcək Təlatümlər Tədqiqat İnstitutu".

"SİSTEMLƏRİN İNKİŞAFI KÖRPORASIYASI"
(SYSTEMS DEVELOPMENT CORPORATION)

VƏZİFƏLİ ŞƏXSLƏR: Şeldon Arenberq (Sheldon Arenberg) və bir neçə yüz əməkdaşdan ibarət ştat.

MƏQSƏD: ABŞ və Böyük Britaniya kəşfiyyat xidmətlərinin bütün elementlərinin fəaliyyətinin koordinasiyası. Korporasiya bu və ya digər milli-dövlət qurumlarının hansı "oyunçunun" bayrağı altında çıxış edəcəyini müəyyən edir. Məsələn, İspaniya - zəiflədilmiş və tükənmiş Katolik Kilsəsinin nüfuz dairəsində, BMT - Baş Katibliyin nəzarəti altında olmalıdır və s.

"MONT PELERİN CƏMİYYƏTİ" (THE MONT PELLERIN SOCIETY)

Mont Pelerin özü ilə elə bir iqtisadi fond təcəssüm etdirir ki, onun təyinatı yanlış iqtisadi nəzəriyyələrin yayılmasından və bu fondun vaxtaşırı ortaya atdığı modellərə qərb dünyası iqtisadçılarının əməl etməsi üçün onlara təsir göstərilməsindən ibarətdir. Fon Hayek və Milton Fridman bu fondun çox görkəmli praktikləridir.

"HUVER İNSTİTUTU" (THE HOOVER INSTITUTION)

Başlanğıcında kommunizmlə mübarizə üçün yaradılan institut tədricən, lakin dönməz olaraq sosializmə tərəf döndü. Onun illik büdcəsi 2 milyon dollardır və bu vəsait Komitet 300-ün bayrağı altında fəaliyyət göstərən kompaniyalar tərəfindən verilir, institut indi söylərini "sülh dəyişiklikləri" üzərində cəmləyib və əsas diqqəti silahlanma və ABŞ-ın daxili problemləri üzərində nəzarətə yönəldir. Kütləvi informasiya vasitələrində mühafizəkar mövqe tələb olunanda, institut tez-tez baxışlarından istifadə olunan "mühafizəkar" təşkilat kimi təqdim edilir. Lakin "Huver İnstitutu" heç də belə deyildir və 1953-cü ildə, onun üzərində nəzarət "Roma Klubu" ilə sıx bağlı olan qrupun sərəncamına keçəndən sonra, İnstitut Vahid Dünya Hökumətinin - Yeni Dünya Nizamının "arzuolunan" siyasətinin rüporuna çevrilib.

"MİRAS FONDU" (THE HERITAGE FOUNDATION)

Əsası pivə maqnatı *Cozef Kurs* (Joseph Coors) tərəfindən mühafizəkar beyin mərkəzi kimi qoyulmuş fond tezliklə "Roma Klubu"nun rəh-

bərliyi altında fəaliyyət göstərən fabiançı Ser Piter Vikkers-Holl, Stüart Batler (Stuart Butler), Stiven Eyzli (Steven Ayzlei), Robert Moss və Fridrix Fon Hayekin nəzarəti altına keçdi. Bu idarə britaniyalı Leyboristlərin lideri Entoni Vedjvud Bennin "Reyqanın tetçerləşdirilməsi" əmrinin yerinə yetirilməsində əsas rol oynamışdı. "Miras Fondu", sözsüz ki, müha-fizəkar təşkilat deyildir, hərçənd zaman-zaman özü haqqında belə təəssürat yarada bilir.

"İNSANIN İMKANLARININ TƏDQİQAT İDARƏSİ" (HUMAN RESOURCES RESEARCHES OFFICE-HUMRO)

Bu, "psixotexnologiyalar" sahəsində işləyən hərbi tədqiqat idarəsidir. Personalının böyük hissəsi "Tavistok İnsan Münasibətləri İnstitutunda" hazırlıq keçib. "Psixotexnologiya" əsgərlərin motivasiyası, ordunun döyüş ruhu və rəqibin istifadə etdiyi musiqi kimi sahələri əhatə edir. Corc Oruel-lin "1984" adlı kitabında yazdıqlarının faktiki olaraq böyük hissəsi hey-rətamiz şəkildə HUMRO-nun öyrətdiklərinə oxşayır. 1969-cu ildə Komitet 300 bu mühüm idarə üzərində nəzarət ələ aldı və onu "Roma Klubu" nun bayrağı altında fəaliyyət göstərən özəl qeyri-kommersiya təşkilatına çevirdi. Bu, insan davranışının tədqiqatı üzrə ABŞ-da ən iri qrupdur.

Onun fəaliyyət göstərdiyi sahələrdən biri kiçik qrupların stress vəzi-yətlərində öyrənilməsidir. HUMRO hərbcilərə öyrədir ki, əsgər, sadəcə olaraq, öz silah-sursatının davamıdır; bu ideya ABŞ ordusunda çox geniş tətbiq olunan "insan-silah" və "insan keyfiyyətlərinin idarə olunması" sistemlərinin işlənilib-hazırlanmasına böyük təsir göstərüb. HUMRO ordu-nun davranışına çox güclü təsirə malikdir. Onun insan şüurunun sarsıdıl-ması üzrə metodları birbaşa "Tavistok İnsan Münasibətləri İnstitutundan" gəlir. **Ehtimal olunur ki, HUMRO-nun tətbiqi psixologiya kursları hərbi rəhbərlərə insanı silah kimi işləməyə necə məcbur etməyi öy-rətməlidir. İraqda müharibədə əsgərlərin öz səhra nizamnamələrini veclərinə almayaraq 12.000 İraq əsgərini diri-diri basdırmaları fak-tı bunun bariz nümunəsidir.**

Beyinlərin yuyulmasının bu növü dəhşətli dərəcədə təhlükəlidir, çünki bu gün o orduya tətbiq edilir. Ordu onu minlərlə "düşmən" əsgərini vəhşicəsinə öldürmək üçün tətbiq edir, sabah isə orduya deyiləcək ki, "düşmən" hökumətin siyasətinə qarşı olan mülki əhali qruplarıdır. Biz artıq indi beyinləri yuyulmuş düşüncəsiz qoyun sürüsüyük, ancaq, demə, HUMRO şüurun sarsıdılması və idarə olunması işini bir addım da irəlilədə bilər. HUMRO - bu, "Tavistok İnsan Münasibətləri İnstitutu"nun qiymətli əlavəsidir və Fars körfəzində aparılan müharibədə HUMRO-nun bir çox məsləhəti istifadə olunmuşdu. Bu, özlərini amansız və əza-zil qatil kimi aparan Amerika əsgərlərinin, amerikalı döyüşçünün ənənə-vi konsepsiyasına qətiyyənlə uyğun olmayan davranışının izahını əhəmiyyətli dərəcədə asanlaşdırır.

"TƏDQIQAT VƏ ANALİTİK KÖRPORASIYA" (RESEARCH ANALYTIC CORPORATION)

"1984" kitabı ruhunda HUMRO-nun ekizi olan bu təşkilat Vircinyaya ştatının Maklin şəhərində yerləşir, əsası 1948-ci ildə qoyulub. O Komitet 300-ün nəzarəti altına 1961-ci ildə "Cons Hopkins Universitetinin" bir hissəsi olan vaxt keçib.

Korporasiya 600-dən çox layihə, o cümlədən də zəncilərin orduya inteqrasiyası, nüvə silahının taktiki istifadəsi, psixoloji müharibələrin aparılması və əhali kütlələrinin idarə olunması proqramları üzrə işlər aparıb.

"Mənim o insanlara yazığım gəlir ki, onlar, gündəlik informasiya vasitələrini, televiziya və mətbuatı izləməklə özlərini dünyada gedən ictimai-siyasi hadisələrdən məlumatlanmış hesab edirlər. Lakin bilmirlər ki, bütün bunlar, cəmiyyəti həqiqətdən yayındırmaq üçündür!"

Həsən Şirinov

İSLAM BƏŞƏRİN XİLASIDIR

"...İslam dininin dəyərləri ən yüksək mahiyyətə malik olan mənəvi dəyərlərdir. Bu dəyərləri yaşatmaq, insanları bu uca, ülvi, yüksək mənəvi dəyərlər səviyyəsində tərbiyə etmək Allahın buyruğudur. Məhəmməd Peyğəmbərin qoyduğu yoldur. Mən böyük iftixar hissi ilə deyirəm ki, Azərbaycan bütün çətinliklərdən, bəlalardan, məhrumiyyətlərdən, zillətlərdən keçərək öz dininə, mənəvi dəyərlərinə daim sadıq olmuşdur və heç bir hakimiyyət, hökmdar bunların məhv edilməsinə nail ola bilməmişdir.

..."Qurani-Kərim"in bütün kəlamları bu gün Azərbaycanda Allahın yolu ilə getməyimiz üçün məşəldir!

...İslam Allah dərgahına gedən yol, "Qurani-Kərim" isə onun xəritəsidir."

Heydər Əliyev

"Bizim ənənələrimiz xeyirxahlığa, sülhə, qardaşlığa əsaslanır. İslam sülh dinidir."

İlham Əliyev

"Mən əminəm ki, hər bir insanın digər dinə hörməti öz dinindən başlayır və hər bir cəmiyyətin gücü onun dini və milli müxtəlifliyindədir..."

...Biz minillərlə cəmiyyətimizdə formalaşan tolerantlıq və dözümlülük ənənələrini, müstəqilliyimizi bərpa etdikdən sonra da qoruyub saxlamışıq...

...Azərbaycan dünyəvi müsəlman ölkəsidir, İslam bizim müqəddəs dinimizdir. Biz öz mədəni, dini və tarixi irsimizlə fəxr edirik."

Mehriban Əliyeva,

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti

1990-cı illərin əvvəllərində Sovet İttifaqının dağılması, onun bir dövlət kimi siyasi səhnədən silinməsi dünyəvi, dövlətlərarası ideologiyanın da məhvinə səbəb oldu.

Amerikanın başçılıq etdiyi Qərb bloku ilə Sovet İttifaqının başçılıq etdiyi Şərq bloku arasında qarşıdurmaya son qoyuldu. Bu, kapitalizm quruluşunun və ideologiyasının kapitalist həyat tərzinin sosializm üzərində

qələbəsi kimi qiymətləndirildi. Amma dövlətlərin tənəzzülü və onların dağılması, yeni icmaların meydana çıxması ilə ideologiyalar qeybə çəkilir. İdeologiyalar yalnız o halda məhv olur ki, xalqlar və icmalar o ideologiyaya inanmaqdan imtina etsinlər, yeni dünyagörüşə iman gətirsinlər və həyatlarını bu yeni etiqada əsasən qursunlar. Marksist sosializmini islamla müqayisə edərkən bir məqamı unutmamaq olmaz ki, hətta 1924-cü ildə Osmanlı imperiyasının süqut etməsindən sonra da islam ideologiyası dünya miqyasında mövcudluğunu qoruyub saxlaya bildi. Düzdür, bu gün islam ideologiyasına inanan xalqlar yekcins deyil, onlar islami həyat tərzindən praktik olaraq uzaqlaşblar, üstəlik, heç də bütün müsəlmanların dövləti yoxdur, amma bununla belə, müsəlman cəmiyyəti islam ideologiyasına inanmaqda davam edir. Hər hansı ideologiya yalnız ona inanan insanların mövcud olduğu şəraitdə yaşaya bilər. Məhəmməd Peyğəmbərin (s.ə.s) Mədinəyə köçdüyü, ilk islam dövlətinin qurulduğu və islam ideologiyası əsasında islam cəmiyyətinin yarandığı gündən sonra islam ideologiyası dünyada təşəkkül tapdı. Yarandığı gündən XX əsrin birinci yarısındanək, daha doğrusu, Osmanlı imperiyasının süqutuna qədər - bütün bu dövr ərzində islam ideologiyası dövlət formasında mövcud oldu.

1991-ci ildə Sovet İttifaqı dağıldandan sonra onun himayəsi altında olan xalqlar uzun müddət sosializmdən qurtula bilmədi, amma Sovet dövlətinin iflası həm regional miqyasda, həm də dünya miqyasında marksist sosializminin çöküşünü labüdləşdirdi. Sosializmin dağılması ilə kapitalizm beynəlxalq səhnədə bir güc kimi tək qaldı. Beynəlxalq arenda yeganə quruluş kimi qalan kapitalizm yeni dünya düzəni yaratdı. Amerika hazırda dünyanın birinci dövləti, kapitalist ölkələrin lideri və kapitalist ideologiyasının bayraqdarıdır.

Bu gün dünya miqyasında cəmi iki ideologiya mövcuddur: kapitalizm və islam. Dünyada tək qalmış kapitalist ideologiyası özünün yeganəliyini qorumaq üçün ciddi-cəhdlə çalışır ki, kapitalist dövlətlərinin qarşılıqlı yardımını və qarşılıqlı əlaqələrindən istifadə edib, əsas dövlətlərarası qanunları reallaşdırmaqla bütün xalq və millətlərin etiqadını kapitalizmə yönəltsin. Üstəlik, bunu elə bir şəkildə etsin ki, həm kapitalizm sisteminin və onun qanunlarının tətbiq olunması insanlarda narazılıq yaratmasın,

həm də onlar kapitalist doktrinasına inansınlar, gündəlik həyatlarında kapitalist anlayışları, ideyaları və dəyərləri ilə yaşasınlar.

İslam cəmiyyəti kapitalizm ideologiyasına etiqad etməyən yeganə icmadır. Bu səbəbdən də, hazırda İslam dünyasından başqa Amerikanın kapitalizm himayədarlığına qarşı duracaq ikinci bir qüvvə yoxdur.

Bu gün İslam aləmindəki dövlətlərin heç biri islamı yaymır. Bəzi dövlətlər isə islamı yaymaq adına nə qədər iddia eləsələr də, əksinə açıq formada kapitalizmi təbliğ etməklə müsəlman cəmiyyətini parçalayırlar.

Bununla belə, Xilafətin süqutundan sonra islam cəmiyyəti nəinki dağılmayıb, əksinə, 1950-ci illərin əvvəllərindən başlayaraq bugünədək də dünyada islamın bərpa metodlarını anlamağa, həyat və fəaliyyətini islami görüşlərə əsasən qurmağa, dinlərini qorumağa və dünyanı xilas etməyə cəhd edir. İnsanların yaşayış tərzini “Qurani-Kərim” vasitəsi ilə tənzimləyən **Allahın dini İslam dinidir**. “Quran”ı dərk edən hər kəs islamı qəbul edir.

Dünyanı dərk edəcək hər bir dahinin son dayanacağı islamdır. Ona görə də “Qurani-Kərim”in, düzgün dərk edilməməsi üçün orijinaldan oxunulmasına hər vasitə ilə mane olur, təhrif edilərək tərcümə olunmasına çalışırlar. **Hətta “Qurani-Kərim”in yazıldığı ərəb dilini belə, ərəblərin özlərinə unutdurmaq, onun dərk edilməməsinə nail olmaq Qərbin bütün planlarının əsasını təşkil edir.**

Onlar qorxurlar ki, müsəlmanlar vahid bir qüvvə kimi yenidən həyat səhnəsində peyda olar, dünyada kapitalizm əleyhinə öz missiyalarını həyata keçirməyə başlayarlar...

Allahsız Qərb hələ də yaxşı xatırlayır ki, tarixən daim bir-biri ilə qəbilə davası aparan ərəblər, islama iman gətirdikdən sonra yüksək mədəniyyətə malik ali icmaya çevrildilər. Bu icma bütün dünyanı islam günəşinin şüalarıyla nurlandırdı, qısa zamanda yaranan fundamental dövlət təxminən 10 əsr dünyaya hökmranlıq etdi və bu müddət ərzində bəşəriyyətə ədalət, təhlükəsizlik, sülh, əmin-amanlıq və yüksək insani dəyərlər yaydı.

Bu səbəbdən də, Qərb İslam cəmiyyətinin bərpaşından ehtiyat edir və öz hökmranlığını bərqərar etməyə, yalnız öz torpaqlarında deyil, in-

san ayağının dəydiyi hər yerdə öz maraqlarını möhkəmləndirməyə və islamın təklənərək məhv olunmasına çalışır.

Kapitalizm, Qərbin müsəlman torpaqlarındakı sərvətlərdən istifadə etməsini dəstəkləyir, amma Qərbin İslam cəmiyyətinə təzyiqinin əsasında dayanan başlıca amili zəngin neft ehtiyatlarına sahib olmaqdan çox, ABŞ üçün vacib olan əsas məsələ, İslam dünyasında Qərb maraqlarının nüfuzunun qorunması ilə bərabər, müsəlmanların sivil Qərb həyat tərzinə yiyələnməsi təhlükəsinin qarşısının alınmasıdır. Belə ki, elm, təhsil, mədəniyyət və iqtisadi inkişafın yüksəlişi müqabilində, İslam cəmiyyətinin oyanışı, müsəlmanların dünyada öz missiyalarını yaymaq üçün fəaliyyətə başlamaq gücünə malik olması Qərbi çox qorxudur.

Qərbin və müttəfiqlərinin təcavüzkarlıq siyasətində ən nüfuzlu silah beynəlxalq media vasitələridir. Bu kütləvi informasiya vasitələri həqiqi İslamı təhrif edir və daim müsəlmanları fundamentalizmdə, ekstremizmdə, kobudluq və terrorizmdə ittiham edərək, onları bütün dünyaya düşmən obrazında təqdim edən şüarları gündəmdə saxlayırlar. Xüsusən, XX yüzilliyin II yarısında yüksək texnologiyalar və innovasiyalar sahəsində baş verən inqilabi inkişafın yaratdığı imkanlar sayəsində, bu informasiyaların bu gün səsli, görüntülü və ya çap formasında, internet vasitəsi ilə daxil olmadığı bir ev belə qalmayıbdır. Bu isə cəmiyyətin həqiqətdən yayın-dırılaraq yanlış yola yönləndirilməsi üçün böyük bir təhlükədir.

Yəqin ki, Qərbin bütün təcavüzkarlıq siyasətində istifadə etdiyi ən təhlükəli dayaq nöqtəsi onun buyruq qulları olan bəzi beynəlxalq təşkilatlar və onların muzdlu əlaltıları, ancaq öz xeyrini güdən, Qərbin iyrənc həyat tərzinə rəğbət bəsləyən ikiüzlü tamahkarlardır. Onlar özlərini İslama dəyər verənlər kimi qələmə verir, İslam mütəxəssisləri kimi özlərini tanıdır, cəmiyyəti aldadaraq dünyəvi insan cildinə girir, əslində isə, vicdansızcasına qeyri-insani hərəkətlərlə xidmət göstərdikləri xüsusi xidmət orqanlarının göstərişlərini yerinə yetirirlər.

Onların müxtəlif yollar və vasitələrlə göstərdikləri bütün bu təcavüzkarlıq metodları ona xidmət edir ki, müsəlmanlar kapitalizm naminə öz dinlərindən imtina etsinlər.

Bu təcavüz siyasətinin əsas metod və vasitələri aşağıdakılardır:

- media vasitələri ilə beyinlərin yuyulması;
- islam təfəkkürünün və nüfuzunun təhrif edilməsi;
- Allahsızlığa xidmət edən qanunların qəbul edilməsi və onların icrası üçün zəruri olan qaydaların nəşri, bu qaydalardan istifadə olunması;
- ölkə əyalətlərini müxtəlif əlaqələr, razılaşma və müqavilələrin məngənəsinə salaraq, özünün daimi nüfuz və üstünlüyünün qorunması;
- müsəlman cəmiyyətindəki İslam dəyərlərinin məhv edilməsi məqsədi ilə vəzifə bölgüsünün aparılması və həmin vəzifələrin icra olunması;
- müsəlman icmasındakı saf imanlı adamların təzyiq və terror yolu ilə susmağa məcbur edilməsi, həqiqəti deyə biləcək bir nəfərin belə qalmasına nail olunması. İcmanın nüfuzdan salınması, allahsızlığın yayılmağı üçün münbit şəraitin yaradılması və formalaşması, iman gətirməyənlərin köləlik şərtlərinin asanlaşdırılması.

Bu, Qərbin İslama və müsəlmanlara qarşı başladığı kampaniyanın ən bariz xüsusiyyətləridir. Kampaniyanın məqsədi müsəlmanları hər vasitə ilə kapitalizmə inandırmaq və beləliklə, İslam dinini məhv etməkdir.

Bu siyasətin mahiyyətinin əsas süjet xətti kapitalizmin dörd əsas şüarında cəmlənir: **demokratiya, inkişaf, insan haqları və bazar iqtisadiyyatı.**

* * *

Məsələn, başlıca xüsusiyyəti qanunların Yaradan tərəfindən yox, insan tərəfindən yaradılmasını iddia edən demokratiya kapitalist doktrinasının (nəzəriyyəsinin) əsas xəttini təşkil edir. Bu, kapitalist dövlətlərinin inkişafı və idarə olunmasında istifadə olunan metodun adıdır.

Demokratiya haqqında deyilən fikirlər real həyatda özünü doğrultmur və yalnız nəzəriyyə olaraq qalır. Xalqın özünüidarə etməsi modeli ağ yalandır. Demokratik kapitalist ölkələrində xalq özünü idarə etmir, bu fikir sadəcə, illüziyadır.

Elə deyilsə, bəs, necə olur ki, Amerika Birləşmiş Ştatları və Böyük Britaniya kimi fundamental demokratik kapitalist ölkələrində xalqı, seçdiyi nümayəndələr deyil, nüfuzlu lordlar palatası idarə edir. Kapitalist ölkələrində bu nüfuzlu qruplar əllərində olan imkan və səlahiyyətlərindən istifadə edib öz adamlarını qanunverici və ali idarəedici strukturlarda yer-

ləşdirir və onların vasitəsi ilə öz maraqlarına xidmət edən qanunların qəbul edilməsinə nail olurlar.

Demokratiyanın iddia etdiyi düzlük, bərabərlik, ədalət, idarəçilərə nəzarət kimi anlayışlar həyatda öz təsdiqini tapmır və sadəcə, nəzəriyyə olaraq qalır. Bunu anlamaq üçün kapitalist dünyasının lideri - Amerikaya diqqət yetirmək kifayətdir. Diqqət yetirsək görürük ki, bərabərlik, ədalət və idarəçilərə nəzarət hüququ yalnız, müəyyən irqə, özlərinin yaratdığı “dinə”, dar çevrədə cəmlənən müəyyən şəxslərə və ya böyük iqtisadi təsir gücünə malik fərdlərə verilir.

* * *

Cəmiyyəti fərdlərdən ibarət olduğunu hesab edən kapitalistlərin fikrinə, plüralizm, qrup və ya partiya anlayışlarına ziddir. Amma bu plüralizm yalnız kapitalist sistemi daxilində plüralizm sayılır. Bu cəmiyyətdə kapitalist ideologiyasına inanmayan və ya kapitalist sistemini inkar edən qurumlara yer yoxdur. Dinin həyatdan ayrılması iddiası kapitalist plüralizminin əsasını təşkil edir. Bu, kapitalist doktrinasının da başlıca xəttidir.

Kapitalist plüralizminə görə, dinin həyatdan ayrılması ilə bağlı allahsız bir doktrinaya çağırış millətçiliyə əsaslanan hərəkətlər və ya partiyalar yaratmağa imkan verir, eyni zamanda kapitalizm homoseksualların, əxlaqsızların, əyyaşların, qumarbazların, birja dəllallarının partiya və hərəkətlərini yaratmağa şərait yaradır.

Bu səbəbdən, müsəlmanlar Qərbin çağırdığı plüralizmi qəbul edə bilməzlər. Çünki bu Allaha və onun peyğəmbərinə itaətsizlikdir, günahdır. Həzrəti Əlinin təbirincə desək, hər bir hiylə və vəfasızlıq günah, hər bir günah isə Allaha itaətsizlikdir!

* * *

Kapitalistlərin qənaətinə görə, fikir azadlığı - insanın hər hansı bir məsələ ilə bağlı öz düşüncəsini açıq şəkildə ifadə etmək, istənilən şey haqqında qeyd-şərtsiz və məhdudiyyətsiz danışa bilmək hüququdur.

Fikir azadlığı, eyni zamanda açıq-aşkar allahsızlığa çağırış, Yaradanın mövcudluğunu inkar etmək, sərxoşluq, zina, sələmçilik, homoseksualizm,

qumar və Allahın qadağan etdiyi digər əməlləri də özündə ehtiva edir. Beləliklə, islam doktrinasına zidd çağırışlar, ya da ondan kənara çıxan düşüncə və fikirlər müsəlman dəyərlərini məhv etmək məqsədi daşıyır.

“Fikir azadlığı”nın məqsədi budur: islamın düşmənləri olan marionetlər, ikiüzlülər, əxlaqsızlar tərəfindən dünyanın hər yerində, xalqlar və etnik qruplar arasında müsəlman cəmiyyətini parçalamağa və İslam dinini yox etməyə əsaslanan çağırışları həyata keçirmək!

Hər bir insan məqbul dəlillərə söykənən və şəriət tərəfindən müəyyən edilmiş çərçivədən kənara çıxmamaq şərtilə azad düşüncəyə sahib ola bilər. Hər bir insanın azadlığı başqasının azadlığını pozduğu yerdə məhdudlaşır.

Eyni zamanda islam nəzəriyyəsinə görə, müsəlmanların “Quran”a zidd hər hansı bir fikir söyləməsinə icazə verilmir. Bu baxımdan, kapitalistlərin fikir azadlığı ilə bağlı çağırışlarını müsəlmanların qəbul etmələri mümkün deyil.

Məhəmməd Peyğəmbər (s.ə.s.) buyurmuşdur: **“Əgər sizin istəkləriniz mənim gətirdiklərimlə (“Quran” və Sünnə) uyğun gəlmirsə, heç biriniz mömin hesab edilməyəcəksiniz”.**

* * *

Kapitalistlərin fikrincə, insan azadlığı - insanın şəxsi həyatına qarışmamaq, hər kəsə istədiyi şəkildə yaşamaq hüququ verməkdən ibarətdir. Bu hüquqa görə, hər kəs evlənə bilər, amma kişinin evlənmədən öncə qarşılıqlı razılaşma əsasında hansısa qızla və ya qadınla birlikdə yaşaması da mümkündür.

Digər tərəfdən bu azadlığa görə, yetkinlik yaşına çatmış şəxslərin homoseksual əlaqəyə girməsi məqbul sayılır. Kapitalist qaydalarına əsasən, cəmiyyətdə zaman-zaman baş verən dəyişikliklərdən asılı olmayaaraq, ümumi sistem çərçivəsində insan istədiyi hər şeyi yeyib-ichmək və arzuladığı şəkildə geyinmək hüququna malikdir. İnsan azadlığına çağırış edən kapitalistlərin cəmiyyətdə baş verən dəyişiklikləri əks etdirən qanunlarında bir insanın hərəkətlərində icazə verilən və qadağan edilən şeyləri göstərməyə xidmət edən müddəalar mövcud deyil.

Məhz bu azadlığın nəticəsidir ki, kapitalizm cəmiyyətini əxlaqsızlıq bürüyüb: qadınlarla kişilər qeyri-qanuni əlaqəyə girərək yaşayırlar. Daha da acınacaqlısı odur ki, qanunlar kişilərin kişilərlə evlənməyinə icazə verir, qadınların da qadınlarla homoseksual əlaqəyə girməsinə imkan yaradır. Pornoqrafiya filmləri, jurnallar, telefon şəbəkələri, əxlaqsızlıq yuvaları, hippilər, kapitalist cəmiyyətində normal hesab olunan başqa pozğunluqlar və anormallıqlar insan azadlığının hansı təhlükəli həddə gəlib çatdığından xəbər verir.

Kapitalizmin “insan azadlığı” müsəlmanlar üçün qəbul edilməzdir, çünki bu azadlığın olduğu yerdə Allahın qadağan etdiyi şeylər məqbul sayılır. Azadlıq özbaşnalıq demək deyil. Hər kəsin cəmiyyəti nəzərə almayaraq nə istədiyini etməsi azadlıq sayılırsa, onda güclü-gücsüz münasibətlərində bu necə özünü doğrulda bilər? Güclü ilə gücsüzün qarşısında yaranan eyni bir istəyə, əlbəttə, güclü nail olacaqdır. Güclülərin olduğu yerdə gücsüzlər hüquq və azadlıqlarını itirəcəklər. Belə çıxır ki, kapitalizmdə azadlıq güclülər üçündür. Yəni bütün bu oyunların məqsədi gücsüzlərin əl-ayağa dolaşmaması üçün onların qarşısında sədlər qoymaqdır, hüquq və azadlıqlarını əllərindən almaqdır. İslam nəzəriyyəsinə görə əsas əməl insanlıq, mənəviyyət, kapitalizm nəzəriyyəsinə görə isə əsas əməl maddiyyət, puldur. Üstəlik, insan azadlığı müxtəlif sosial bəlalara yol açır. Bu həm də əxlaqsızlıq, zina, homoseksuallıq, tərbiyəsizlik, sərxoşluq kimi zərərli davranışlara sərbəstlik vermək mənasına gəlir.

Beləliklə, kapitalist ölkələrinin tətbiq etdiyi və digər insanları və cəmiyyətləri də tətbiq etməyə çağırdıqları dörd əsas azadlıq forması bunlardan ibarətdir. Kapitalistlər öz ideologiyalarını da başqa cür deyil, məhz “azadlıq ideologiyası” kimi xarakterizə edirlər.

Bu azadlıqların hamısı islam dininə ziddir, onları qəbul etmək, yaymaq yolverilməzdir. İnsan hüquqları anlayışının islama zidd olduğunu başa düşməyən kəs cahildir. Ancaq bu, onlara bəraət qazandırmır. Əgər kimsə insan hüquqları anlayışının islama zidd olduğunu bildiyi halda, buna çağırış edirsə, o, şübhəsiz ki, kafirdir. Çünki bu həmin insanların islam doktrinasına inanmaması deməkdir.

İnsan hüquqları anlayışından ilk dəfə bu adla 1789-cu il Fransa inqilabı zamanı istifadə olunub və sonradan həmin anlayış 1791-ci il Konstitusiyasına daxil edilib. Daha əvvəllər bu, ideya şəklində 1776-cı il Amerika inqilabı dövründə səslənmişdi. XIX əsrdə digər Avropa dövlətləri də ümumilikdə bu ideyanı qəbul etdilər, ancaq o dövrdə insan hüquqları dövlətlərin daxili məsələsi olaraq qalırdı. Amma insan hüquqları ideyası Avropada qəbul edildikdən dərhal sonra beynəlxalq hüquq normasına çevrilmədi. Yalnız II Dünya müharibəsi başa çatandan, BMT qurulandan və “Beynəlxalq İnsan Hüquqları Bəyannaməsi” dərc olunandan sonra beynəlxalq hüquq statusu qazandı. 1961-ci ildə “Mədəni və siyasi insan hüquqları haqqında dövlətlərarası saziş”ə əlavələr edildi. 1966-cı ildə isə “Sosial, iqtisadi və mədəni insan hüquqları haqqında dövlətlərarası saziş” yayımlandı.

Lakin bütün bunlar dövlətlərarası hüquq norması şəklində qaldı və yalnız son illərdə dünyada tətbiq olunmağa başlandı. Yəni bu, dövlətlər üçün qanun sayılsa da, xalqlar tərəfindən qəbul edilən qanun halını almamışdı. Sovet İttifaqının süqutundan sonra bu vəziyyət 1993-cü ilə qədər davam etdi. 1993-cü ildə insan hüquqları sahəsində fəaliyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatları Vyanada elmi konfrans keçirdilər. Bu konfransda qeyri-hökumət təşkilatlarının İnsan Hüquqları üzrə Vyana Bəyannaməsi elan olundu. Konfransda bildirildi ki, insan hüquqları bəyannaməsinin bütün dünyada tətbiqi zəruridir və müxtəlif cəmiyyətlərdə insan hüquqları bu bəyannamədə göstərilənlərə uyğun gəlmədiyi təqdirdə, sonuncu prioritet hesab olmalıdır. Son cümlə xüsusilə diqqəti cəlb edirdi: “Müsəlman ölkələrində insan hüquqlarının tətbiqində islam amilini nəzərə almağa ehtiyac yoxdur”.

ABŞ, “insan hüquqları”nı, beynəlxalq arenada bir vasitə kimi istifadə edərək, öz siyasətinin təməl daşına çevirdi. Bu səbəbdən də, 1970-ci illərin sonlarında Karter prezident olanda Amerika Birləşmiş Ştatlarının Xarici İşlər Nazirliyi dünyanın müxtəlif ölkələrində insan hüquqlarının vəziyyəti ilə bağlı hesabatlar yaymağa başladı. Həmin hesabatlarda hansı ölkələrdə vətəndaşların hüquqlarının pozulduğuna diqqət çəkilirdi.

Bu çərçivədə ABŞ SSRI ilə amerikan buğdasının bu ölkəyə ixracı haqqında razılıq əldə etdi, Sovet İttifaqı isə bunun müqabilində ölkədəki yəhudilərinin İsrailə köçməsinə icazə verdi...

Eləcə də, 1994-cü ildə Amerika Haitiyə hərbi müdaxilə edərkən, insan hüquqlarına hörmət bəhanəsindən istifadə etdi. ABŞ hazırkı dövrdə də xarici siyasətini bu çərçivədə həyata keçirir. Vaşinqton beynəlxalq aləmdə mücərrəd dövlətlərə qarşı həmin prinsipə əsaslanan siyasət yürüdür. Amma söhbət Amerikanın öz maraqlarından gedəndə insan hüquqlarına zərər verməsinə baxmayaraq, bəzi ölkələrdəki hüquq pozuntularına ya göz yumur, ya da həmin ölkələri şifahi şəkildə tənqid etməklə kifayətlənir, lakin bir çox ölkələrdə olduğu kimi hərbi müdaxilələr gerçəkləşdirir, baş qaldıran dövlətlərə qarşı iqtisadi və ticari blokada tətbiq edir, siyasi və diplomatik təzyiq göstərir.

Bütün bu məsələlərdə Amerika öz maraqlarına uyğun hərəkət edərək istədiyi ölkəni təsir altına almağa çalışır. Bu məsələlərdə də dünyada ona mane olacaq yeganə qüvvə İslam nəzəriyyəsidir. Ona görə də “Qurani-Kərim”i əslindən oxunmasına heç cür imkan verməmək, təhrif olunaraq tərcümə olunmasına nail olmaq, müsəlman cəmiyyətini savadsızlaşdırmaq və bunun üçün də “Quran-Kərim”i mövhumata çevirmək Qərbin siyasətinin əsas mahiyyətini təşkil edir.

“Qurani-Kərim” bütün kəşf olunmuş və olunacaq elmlərin mənbəyidir! O, insanları mövhumata yox, oxumağa, çalışmağa, qurub-yaratmağa və ədalətli olmağa çağırır.

Viktor Hüqo yazır ki, biz etiqadı saflaşdırmalı, dini mövhumatdan azad etməli, Allah adından tüfeyli həyat sürənləri məhv etməliyik.

Təəssüflər olsun ki, biz, bu gün “Qurani-Kərim”in tərcüməsinin nəinki təhrif olunmasının, hətta onun izahlı təfsirinin də təhrif olunmasına, tam açıqlanmamasına və natamamlığına hiss olunmadan, aktiv surətdə, məxfi olaraq təsir göstərilməsinin çox yerdə şahidi oluruq.

Mister Hemferin xatirələrindən aydın olur ki, bir əsr ərzində İslamı məhv edib unudurmaq məqsədilə, sirr olaraq gizli saxlanılan 14 maddədən ibarət 50 səhifəlik bir planın kiçik bir xülasəsi aşağıdakılardan ibarətdir. Mister Hemfer:

“...Bir gün MNN-də sünni və şiə ixtilaflarından söz açaraq dedim: “Müsəlmanlar həyatdan bir şey anlasaydılar, aralarındakı sünni-şiə ixtilaflarını aradan qaldırıb, birləşərdilər”. Əməkdaşlarımdan biri sözümü kəsərək, sənin vəzifən bu ixtilafları qızıqdırmaqdır, onları birləşdirmək haqqında düşünmək yox! - dedi.

Bir gün katib mənə ixtilaf mövzusunda öz fikirlərini izah edərək dedi:

- Biz ingilislər rifah və səadət içində yaşamaq üçün bütün dünya dövlətlərində hər cür fitnə-fəsad və təfriqələr salmaq məcburiyyətindəyik. Osmanlı dövlətini də yalnız bu üsulla yıxa bilərik!

Var gücünlə müsəlmanların zəif nöqtələrini araşdır və tap! Osmanlı və İran dövləti hal-hazırda ən zəif dövrlərini yaşayırlar. **Bunun üçün səninin vəzifən xalqı, ədalətlə idarə edən rəhbərlərə qarşı üsyana sövq etməkdir!** Müsəlmanların vəhdətini pozub zəiflətdikdən sonra onları asanlıqla məğlub edə bilərik.

Buxara, Tacikistan, Ermənistan, Xorasan və Osmanlı imperatorluğunun Rusiya ilə həmsərhəd olan ərazisini işğal etmək üçün Rusiya çarı ilə əməkdaşlıq haqqında razılıq əldə etmək.

İslam aləmini həm daxildən, həm də xaricdən dağıtmaq üçün Fransa və Rusiya dövlətləri ilə birgə əməkdaşlıq haqqında razılıq əldə etmək.

Osmanlı və İran hökumətləri arasında fitnə-fəsad və ixtilaflar salaraq, hər iki tərəfdə millətçilik cərəyanını gücləndirmək. Ayrı-ayrılıqda birbirinə yaxın olan bütün "müsəlman xalqları və qəbilələri arasında düşmənçilik toxumu səpmək. Çoxdan unudulmuş din və məzhəbləri canlandıraraq, onları müsəlmanlarla qarşı-qarşıya qoymaq.

İslam ölkələrindən torpaq ərazilərini qopararaq, qeyri-müsəlmanların ixtiyarına vermək. Məsələn, Mədinəni yəhudilərə, İsgəndəriyyəni xristianlara, Kermənşahı Əlini ilahiləşdirən Nisurilərə, Mosulu yezidlərə, İran körfəzini hindulara, Trabzonu dəruzilərə, Qarsı ələvilərə, Məsqəti xaricilərə və Qarabağı ermənilərə (red). Bunları pul, silah və gərəkli bilgilərlə məlumatlandırmaq lazımdır ki, islamın vücudunda bir “tikana” çevrilsin. İslam dini məhv olub aradan gedincəyə qədər onların ərazilərini genişləndirmək lazımdır.

Müsəlman Osmanlı və İran dövlətlərini kiçik dövlətlərə bölərək, onları da Hindistanın indiki halına gətirmək.

İslam adı altında təhrif edilmiş din və məzhəblər icad etmək; həmin məzhəblərin hər birini ölkələrin mühiti və əhalisinin xüsusiyyətinə uyğun olaraq, planlı şəkildə qurmaq.

Şiələrin yaşadıkları ölkələrdə aşağıdakı din və məzhəbləri yaratmaq:

Kərbəladə Həzrət Hüseyni ilahiləşdirən məzhəb;

İsfahanda Cəfəri Sadiqi ilahiləşdirən məzhəb;

Samirədə Mehdini ilahiləşdirən məzhəb.

Sünnilərin də dörd məzhəbini bir-birindən ayıraraq, dörd din halına gətirmək. Nəcəfdə də yeni bir islam fırqəsi qurub, aralarında qanlı çəkişmə təşkil etmək. Bu dörd məzhəbin kitablarını təhrif etməklə, həmin məzhəblərin ardıcıllarının yalnız özlərinə müsəlman, başqalarını isə kafir bilmələrinə şərait yaratmaq!!!

Zina, ləvat (homoseksualizm) şərab və qumar vasitəsilə müsəlmanların arasında fitnə-fəsad toxumu səpmək üçün bu ölkələrdə yaşayan qeyri-müsəlmanlardan istifadə etmək.

İslam ölkələrində fasiq liderlər, zalım rəhbərlər yetişdirmək, onları hakimiyyət başına gətirərək, şəriət qanunlarını dəyişdirmək. Onları nazirliyin əmrlərinə tabe etdirməklə, müsəlmanlara və islam ölkələrinə istədiyimiz qanunu qəbul etdirə bilərik. **Müsəlman ölkələrindəki hökumət adamlarını mümkün qədər qeyri-müsəlman xalqların nümayəndələrindən seçmək. Bunun üçün bəzi casuslarımızı zahirdə müsəlman şəklinə salmaq lazımdır.**

Mümkün qədər ərəb dilinin öyrənilməsinə mane olmaq. Ərəb ölkələrində isə əcnəbi dilləri yayaraq, ərəb dilinin müxtəlif ləhcələrini bərpa etmək. “Quran” və hədis dili olan klassik ərəb dilini tərgitmək.

Dövlət adamlarının ətrafında casuslarımızı yerləşdirərək, onları müsəlman dövlət xadimlərinin ən etibarlı və sadıq şəxsləri siyahısına daxil etmək. Bunun ən rahat yolu kölə ticarətidir. Kölə olaraq göndərdiyimiz casusları müsəlman dövlət adamlarının yaxınlarına, onların uşaqlarına və xanımlarına satmaq. Satdığımız bu kölələr tədricən onlara yaxınlaşacaq-

lar. Onların uşaqlarına dayəlik edərək, tərbiyəçi rolunu oynayacaq və bu yolla müsəlman dövlət xadimlərinin mənzillərinə nüfuz edəcəklər.

Missionerlərin fəaliyyətini genişləndirib, onları həkim, mühəndis, ticarətçi və.s adlarla müsəlmanların arasına salmaq.

İslam ölkələrində gizli şəkildə məktəb, xəstəxana, kitabxana və xeyriyyə cəmiyyətləri adı altında təbliğat mərkəzləri yaratmaq; bu üsulla xristian kitablarını yaymaq. Kilsə və monastrlarda rahib və rahibə adı altında casuslarımızı yerləşdirmək. Onların xristian hərəkətlərinə və müsəlmanların kütləvi xristianlaşdırılmasına rəhbərlik etmələrini təmin etmək. Müsəlmanların əqidəvi və fikri cərəyanlarını öyrənib araşdırmaq üçün onları lazım olan vəsaitlərlə təchiz etmək. İslam tarixini pozub təhrif etmək, dini elmləri aradan aparmaq. Professor, tədqiqatçı və elm adamları adı altında böyük bir xristian ordusu yaratmaq.

Gənclərin və yeniyetmələrin başlarını qarışdırıb İslam haqqında şübhə və tərəddüd yaratmaq. Məktəb, kitabxana və idman klublarında yetişdirdiyimiz təlimatçılar vasitəsilə onların əxlaqını dəyişdirmək. Yəhudi, xristian və qeyri-müsəlman gəncləri məxfi təşkilatlarda qeydiyyatla almaq, öz məqsədlərimizdə onlardan istifadə etmək.

Müsəlmanları daxili müharibə və çəkişmələrə yönəltməklə, dövlətin gücünü zəiflətmək, fəal adamlarını məhv etmək!

Gəlir mənbələrini və əkin sahələrini dağıtmaq, su bəndlərini uçurmaq; ölkəni iqtisadi böhran vəziyyətinə gətirmək.

Bu işlər görülsə, insanlar namaz qılmaqdan və işləməkdən uzaqlaşaraq, tənbelliyə düşər olacaqlar. Onlar üçün əyləncə yerləri açmaq, bu yerlərdə spirtli içkilər və narkotik maddələr yaymaq.

Müsəlmanların üstün xüsusiyyətlərini aradan qaldırmaq üçün:

- Aralarında inciklik olan millətlər arasında ədavət toxumu səpmək; bir-birinə qarşı şübhəli mövqelər yaratmaq; ixtilaf yaranan kitablar nəşr etməklə, qarşıdurmaları qızışdırmaq;

- Qatillərin edam olunması maddəsini qanundan çıxarmaq. Çünki, cinayətkarlığın qarşısını alan ən böyük maneə yalnız və yalnız edam hökmüdür! Edam hökmü olmasa, anarxiya yaranar və hərc-mərclik artar;

- Müsəlmanları xəstəlik içində saxlamaq;
- İslamın ictimai sahələrə dəxalətinin qarşısını almaq üçün belə fikir yaymaq lazımdır ki, Məhəmmədin və xəlifələrin qanunları ölkənin idarə olunmasında istifadə edilməməlidir. Din dövlət işlərinə qarışmamalıdır;(?!)

Hz. Əlidən sordular:

- Dövlətin dini varmı?

Deyir:

- Bəli, vardır. Dövlətin dini onun ədalətidir, ədaləti yoxdursa, zətən onun dini də yoxdur.

Canlı “Qurani-Kərim” adlanan Hz. Əli xəlifəliyi dövründə işləmək gücündə olmayan yetim uşaqları və qocaları himayə altına almışdır. Hz. Əli bu sosial qanunun adını “sosial sığorta” adlandırmasa da, bu sosial zərurətin kəşfində Qərbin minlərlə alim və mütəfəkkirlərini qabaqlamışdır. Konstitusiyamızda qəbul olunan “Din dövlət işlərinə qarışmamalıdır” deyəndə, “Qurani-Kərim” başa düşülməməlidir.

Sözün əsl mənasında demokratik olan dövlətlərdə sosial ədalətin, insan hüquq və azadlıqlarının bərqərar olunmasını təmin edən bütün qanunların kökü “Qurani-Kərim”dədir.

İslam dinində məcburiyyət, zorakılıq yoxdur. Ulu Öndər Heydər Əliyev demişdir: “İslam Allah dərgahına gedən yol, Qurani-Kərim isə onun xəritəsidir.”

- Dövlət məmurlarını rüşvətxorluğa sövq etmək, fitnə-fəsada səbəb olacaq əməllərə şirnikləndirmək, spirtli içkilərə, qumara, eys-ışrət və arvadbazlığa vərdiş etdirmək. Onları xalq və dövlət əmlakını mənimsəməsinə alışıdırmaq, bizim mənafeyimizə xidmət edənləri mükafatlandırmaq.

- Müsəlmanlarda “Quran”a qarşı şübhə yaratmaq üçün içərisində ziddiyyətlər olan, təhrif edilmiş tərcümələr hazırlayıb deyir ki, “Quran” təhrif olunub və onun bir-biri ilə uyğun gəlməyən nüsxələri vardır. Bir nüsxədə olan ayə başqasında yoxdur. Bütün qeyri-müsəlmanları bu işə cəlb edin. “Quran”ı digər türk, fars, hind və s. dillərə tərcümə edərək yayın ki, “Quran” ərəb dilində oxunmasın. Ana dilinə üstünlük adı ilə ayinlərin ərəb dilində icrasına qarşı çıxın.. Azan, namaz və duaların milli dilə oxunması zəruriliyindən, onun ərəbcəsinin anlaşılmaz olmasından da-

nışın. Müsəlman xalqları arasında vahid ünsiyyət vasitəsi olan ərəb dilinin zəifləyib aradan getməsi və onların parçalanması yalnız bu yolla mümkündür;

- İslamı hədis və tarixçələri də eyni şəkildə təhrif olunmuş halda tərcümə edib yayın;

Bu planları gerçəkləşdirmək üçün bir əsr vaxt lazımdır. Biz, o günləri görməsək də, bizdən olan övladlarımız görəcək.

Bizim vəzifəmiz İslamı məhv etmək üçün toxum səpməkdir. Bu işi gələcək nəsillərimiz davam etdirəcəklər.

“Başqasının yetişdirdiyini mən yedim, mənim də yetişdirdiyimi başqası yeyər”.

Bu ənənəvi üsul necə də gözəldir.

Harda ki, insanlar tərcümədə təərəddüd edir, orada insanları çaşqınlığa salır, öz istədikləri kimi yanlış fikirlər irəli sürür və düşmənçilik toxumunu səpirlər.

Belə ki, “Qurani-Kərim”in “Əl-Maidə” (5) surəsinin 51-ci ayəsində deyilir: “Ey möminlər, yəhudi və xaçpərəstləri özünüzdə dost tutmayın. Onlar bir-birinin dostudurlar! Sizdən kim onlarla dostluq edirsə, o da onlardandır! Allah zalım tayfanı düz yola yönəltməz!”

“Qurani-Kərim”dən məlumdur ki, bu, birbaşa Allahın kəlamıdır. Ona görə də bunu oxuyan hər bir mömin - müsəlman olaraq onlara düşmən kəsiləcəkdir...

Onda sual olunur: bəs, necə olur ki, insanları düzlüyə, vicdan azadlığına, ədalətə səsləyən Ulu Tanrı “Qurani-Kərim”də öz möminlərini düşmənçiliyə çağırır?! Özü də ümumi halda bütün yəhudi və xaçpərəstlərin hamısına şamil edir. Bu, mümkün deyil, çünki “Quran-Kərim”in başqa bir ayəsində isə Allah-Təala, əhdinə düz çıxmayan İsrail oğullarını günahlandırırsa da, bir qismini istisna edir. Deməli, Allahın bu çağırışı ümumi halda bütün yəhudilərə şamil oluna bilməz. Odur ki, Qurani-Kərimin nəşri göz bəbəyi kimi qorunmalıdır.

“Qurani-Kərim”in “Əl-Maidə” surəsinin (5) 51-57-ci ayələrini düzgün dərk etmək üçün aşağıdakı tarixi faktlara əsaslanan yazarların araşdırmalarına nəzər salaq:

627-ci ildə, yəni hicrətin 5-ci ilinin şəvval ayında müsəlmanların Qüreyş və yəhudilərlə qarşılaşması "Xəndək savaşı" olaraq tarixə keçmişdir.

Peyğəmbərin Xəndək savaşındakı taktikası, yalnızca sadə insanları deyil, savaş uzmanlarını da heyrləndirməkdədir. Ərəbistanda düşməne qarşı xəndək qazımı kimi sabiqəsiz bir hadisə idi. **Müsəlmanların içində Rüzbeh Mehyar Farsi adlı bir Sasani vətəndaşı var idi. Müsəlmanlar ona Səlmən Farsi deyirdi.** O, Sasanilərdən qorunmaq üçün şəhərin çevrəsinə xəndək qazıldığını Peyğəmbərə söylədi. Ancaq atlıların və piyadələrin keçə bilməməsi üçün xəndək geniş və dərin olmalı idi. **Səlmən Farsi uzunboylu və güclü bir kişi idi. Peyğəmbərə çox sıx səkildə bağlı idi.** Məhəmməd onun xəndək qazma önərisini qəbul etdi. Bu önərini qəbul etmək asan, ancaq xəndəyin qazımı çətin idi. Qısa vaxtda Mədinəni əhatə edəcək xəndəyin qazılması lazım idi. Müsəlmanların sayı çox deyildi, xəndəyin qazımı üçün zaman az idi. Xəndəyin qazımına başlarkən Peyğəmbər Mədinə tarlalarında mövcud olan bütün əkin və yığım alətlərinin də şəhərə daşınması əmrini verdi. Beləcə düşmənin ordusu **Mədinənin tarlalarından rahat yararlanma bilməyəcəkdi. Peyğəmbərin bu taktikasını İkinci Dünya savaşında sovetlər Almaniyaya qarşı istifadə etmişdi. Tarlalarda nə vardısı, daşdılar, ya da almanların əlinə keçməsin deyə yandırdılar. Min dörd yüz il öncə Məhəmməd bu üsuldən istifadə etmişdi. Tarlaların məhsullarını Mədinəyə daşıtdırdı.** Qüreyş Mədinəyə vardığında logistik dəstəkdən, yeyəcəkdən məhrum buraxıldı. Qadın-kişi, qız-oğlan bütün Mədinə müsəlmanları xəndək qazımına başlamışdı.

Peyğəmbər özü durmadan yer qazımı ilə məşğul olurdu. Xəndək Mədinənin quzeyində Şeyxeyndən başlayaraq, Quba çevrəsinə qədər uzanırdı. Bu üzdən Mədinənin bir qismi, yəni Şimal Şərq və Cənub Şərq arası məsafə xəndəksiz olaraq qalırdı. Lakin bu nahiyədə təbii qorunma imkanları var idi. Xurma bağları üzərinə çıxacaq olan oxçular düşmənin bu məntəqədən Mədinəyə girişini asan önləyə bilərdilər. Bu bölgədən Məkkə ordusunun şəhərə girməsi asan deyildi. Şəhərin bu tərəfində xəndək qazılmasını Peyğəmbər məsləhət görmədi və sonrakı olaylar **Hə. Məhəmmədin haqlı olduğunu isbatladı. Müsəlmanlara xəndək qa-**

zarkən yüksək səslə nəğmə söyləmələrini söylədi. Səsi gözəl olanların şərqî söyləməsi yorğunluqları çıxarırdı. Coşdurucu şeir söylənməsini də istədi. **Əmmarə Həzm gözəl səsi olan on iki yaşında bir uşaq idi. Bir gün Peyğəmbər Həzmin çalışdığı yerdə çalışırdı. Onun gözəl sə-sindən xoşlandı və Həzmi şərqî söyləməsi üçün digər xəndək qazan dəstələrin yanına apardı. Hər dəstə işini bitirdiyində dincəlmək yerinə, başqa dəstələrin yardımına qoşurdu. Bu kimi fədakarlığa bə-şər tarixində rastlanmaq mümkün deyildir.**

Məkkə ordusu Mədinəyə çatanda xəndək qazımı işi sona çatmış və savaşıqlar savaşa hazır durumdaydılar. **Məkkə ordusunun komutanı ye-nə də Əbu Süfyan idi. Uhud dağına çatanda orada İslam ordusuyla qarşılaşacağını sanmışdı.** On min əsgərdən ibarət olan Məkkə ordusu məkkəlilərdən, bədəvilərdən ibarət idi. Əbu Süfyan İslam ordusunu birdəfəlik tarixdən siləcəyinə əmin idi. İslam ordusunu Uhud dağının ətəklərində tapılmadığından Mədinəyə hücum etməyə əmr verdi. Birdən Məkkə ordusu xəndəklə qarşılaşdı. **O günə qədər ərəblər xəndək nə-dir bilməzdilər.** Çəşqin olan Məkkə ordusu xəndəyin arxasında durdu. Əbu Süfyan da çəşmişdi. Xəndəkdən keçə bilməyəcəklərini gördü. Rumlu, ya da Sasani bir komutan ordunun başında olsaydı, xəndəkdən necə keçəcəklərini bilərdi. Lakin bir bəzirgan olaraq Əbu Süfyanın lazımı səviyyədə savaş bilgisi yox idi. Məkkə ordusu xəndəyin bir ya-nında, İslam ordusu da digər tərəfində idi. Bir-birlərini görür, səslərini eşidirdilər. Məkkə ordusunun əsgərləri müsəlmanları aşağılayaraq "siz-lər savaşçı olsaydınız, xəndəkdən yardım ummaz, quyuların o tərəfində gizlənməzdiniz. Bizsə savaştan qorxmuruq, Məkkədən buraya qalxıb gəlmişik, heç bir xəndək arxasında da gizlənmirik. Atalarımız savaş za-manı sizin kimi xəndəkmi qazardı? Siz gerçək ərəbsinizsə, xəndəkdə gizlənmək yerinə, çıxın düzlük yerdə savaşa" deyirdilər. Müsəlmanlar bu sözləri duyur, ancaq cavablamır, onlar xəndəkdən keçə bilməsinlər deyə diqqətli davranırdılar. Gecələr hava soyuq olduğundan Məkkədən gələn əsgərlər xeymələrdə üşüyürdülər. Postlarda gözləyən müsəlman-lar da üşüyürdülər, lakin onlar sırayla postda gözətçilik edir və növbələri bitdikdə evlərinə gedirdilər. Hz. Məhəmməd evinə əsla getmədən bü-

tün gecə postlara baş çəkir, vəziyyəti kontrol edirdi. Xəndəyin iki tərəfində yerləşən ordular bəzən bir-birinə ox atırdılar, beləcə iki tərəfdar da bir neçə nəfər yaralanmışdı. Qaranlıq çökdüyündə hədəflər görünmədiyindən ox atılmırdı. Ox yerinə bir-birlərini şeir və həcvlə vururdular. Gecələr qarşılıqlı təhqiramiz şeirlər oxuyurdular.

Bu sırada müsəlmənlər gecə olsa da, Qətfan qəbiləsinə "Məkkə ordusundan ayrılıb bizə qatılın. Qarşılığında Mədinənin bütün xurması sizə olsun" deyirdilər. Hər kəsin duyduğu bu yüksək səsle müamilə çox ilginclə nəzərə çarpırdı. Bu təkliflərdə məqsəd düşmən ordusunun içində qarşıdurma yaratmaq idi. Bədəvi ərəblər çox sadə idi. Düşüncəsi ilə sözü arasında fərq olmazdı. Əbu Süfyan müdaxilə etdiyindən müsəlmanların Qətfan qəbiləsi ilə müamilə mümkün olmadı. Məkkə ordusu müsəlmanlara hücum edə bilmədən günlər axıb gedirdi. Əbu-Süfyan Mədinə yəhudilərini arxadan müsəlmanlara qarşı qaldırmaq istədi.

Mədinədə üç böyük yəhudi qəbiləsi yaşayırdı. İki tayfa Mədinədən ayrılmışdı... Lakin işləri dəbbağ (dəriçilik) olan Bəniqurayzə qəbiləsi Mədinədə yaşayırdı. *Əbu Süfyan xəndəyi keçə bilməsə də, Bəniqurayzə qəbiləsi ilə münasibət qurub onları müsəlmanlara hücum etməyə razı etdi.* Müsəlmanların gizli xəbərçiləri bu haqda məlumat toplayaraq Peyğəmbərə çatdırdılar. Hz. Məhəmməd iki müsəlmanı yəhudilərin yanına göndərərək (Mədinənin konstitusiyasını) onlara xatırlatdı. Yəhudilər Məkkə ordusuyla əməkdaşlıq etməyi tərcih edəcəklərini bildirdilər. Peyğəmbər, Əbu Süfyanla Bəniqurayzə arasında savaşa müqaviləsinin bağlanmaqda olduğu xəbərini aldı. "Qurani-Kərim" "Əl-Maidə" surəsinin (5) 51-ci ayəsində deyilir: "Ey möminlər, yəhudi və xaçpərəstləri özünüzdə dost tutmayın! Onlar bir-birlərinin dostudurlar! Sizdən kim onlarla dostluq edərsə, o da onlardandır! Allah zalım tayfanı düz yola yönəltməz!"

Bu durumda yəhudilər arxadan İslam ordusuna hücum edəcəkdilər. Yəhudilərin arxadan hücum edəcəkləri təqdirdə xəndəyin yararı olmayacağını, müsəlmanların qorxunc tərzdə yeniləcəklərini Peyğəmbər bilirdi. Bəniqurayzə ilə Qureyşin anlaşma xəbəri müsəlmanları qorxutdu. Peyğəmbərə baş çəkib "yəhudilər arxadan bizə hücum

edərsə, hamımız öldürüləcəyik" dedilər. Peyğəmbər onlara "Əbu Süfyan yəhudilərdən, biz də Allahdan yardım gözləyirik. Allah bizi yalnız buraxmayacaq" - dedi.

Hə.Məhəmmədin dediyi gerçək oldu və Tanrı öz elçisinə yardım etdi. Əbu Süfyan tərəfindən Nuaym ibni Məsud adında bir yetkili Qureys ordusuyla yəhudilər arasında anlaşma imzalamağa göndərilmişdir. Nuaym Peyğəmbərin yanına gələrək "yəhudilərin müsəlmanlara arxadan hücum etməsi üçün mən Qureys və Bəniqurayzə arasında müqavilə bağlamağa göndəriləmsə də, lakin bir müddətdir İslamı qəbul etmişəm. Peyğəmbər ordusunun yenilməsini istəmirəm. Tanrı elçisi ordusunun qazanmasından yanayam", - dedi. Peyğəmbər bunu Tanrı iltifatı və yardımı olaraq qəbul etdi. Nuaym Hə.Məhəmmədə "İslam ordusuna necə yardım edə bilərəm" soruşduğunda Peyğəmbər ona "savaş halında olduğumuzdan düşmən ordusunun mövqeyi və imkanları ilə bağlı bütün bilgiler bizə lazımdır. Qureys və Bəniqurayzə haqqında bildiklərin varsa, mənə anladın sənə Qureys və yəhudilərə necə xəbər çatdırmağı söyləyəcəyəm. Bu aldatma deyil, savaş taktikasıdır", - deyər cavab verdi. Nuaym itaət etdi və Peyğəmbərdən aldığı təlimatdan sonra yəhudilərin yanına gedərək onlara "mənim sizinlə bir müddətdir dost olduğumu bilirsiniz. Məni dost kimi görmənizi, qəbul etmənizi istəyirəm. Siz xəndəyin o tərəfindəki Qureys ordusuna çox da güvənməməlisiz. Çünki Məkkədən gələn əsgərlər və qəbilələr mədinəli deyillər. Savaşdan sonra onlar buranı tərk edib gedəcəklər. O zaman siz və müsəlmanlar qalacaqsınız. Təhlükə ki, Məkkə qoşunları geri dönməyərək müsəlmanlarla savaşı. Lakin onların Məhəmmədi öldürə biləcəkləri bəlli deyil. Uhud savaşında belə bir xəndək olmasa da, müsəlmanlara qarşı dörd qat ordusuyla Məhəmmədi yaxalayıb öldürə bilmədi. Elə isə bu xəndəyi keçərək Məhəmmədi öldürə biləcəyinizə necə inanmaq olar? Bu üzəndən də siz, bütün əlaqələrinizi müsəlmanlardan qoparmadan öncə yaxşı fikirləşin. Müsəlmanlarla savaşmanın sizə fayda və zərərləri haqqında düşünün. Sizlərlə dost olduğumu bilmənizi istəyirəm. Bilmiş olun ki, Əbu Süfyanın vəfadarlığına etibarım yoxdur. Onlar təhlükə görsələr, savaşın ortasında sizi yalnız buraxıb qaçaçaqlar. Bu üzəndən Əbu Süfyanla müttəfiq olmadan öncə

Qureyş böyüklərindən bir neçəsini girov olaraq istəməni təklif edirəm. Beləcə Məkkə ordusu sizi yalnız buraxıb qaçmaz” dedi. Nuaymın söylədikləri yəhudilərin ağlarına batdı və bu haqda düşünəcəklərini söylədilər. Nuaym yəhudilərdən ayrılıb Qureyş ordusuna dönərək Əbu Süfyana “mənim Qureyşə bağlı olduğumu yaxşıca bildiyinizi sanıram. Bu savaşda Məkkə ordusunun yenilməsini istəmirəm. Bəniqurayzə qəbiləsinin Məhəmmədlə gizlicə anlaşıqları xəbərini almışam. Məhəmmədi inandırmaq üçün Qureyşin öndə gələn şəxslərindən əsir almaq, sonra onları müsəlmanlara təslim etmək istəyirlər. Bu üzdən, ya Əbu Süfyan, sən yəhudilərdən şənbə günü müsəlmanlara hücum etməklərini istə. Müsəlmanlara hücum etməzlərsə, bilmiş ol ki, bu işin içində bir iş var” söylədi. Əbu-Süfyan Nuaymın sözlərini dinlədikdən sonra fikrə daldı. Müsəlmanlar da bir yandan yəhudilərin Qureyş rəislərindən girov istədikləri şayiəsini yaydılar. Bu şayienin doğru olub-olmadığı haqda Peyğəmbərə sorulduğunda “belə bir əmr verə bilərik” dedi. Peyğəmbərin bu cavabı elə bir ifadə idi ki, hər kəs istədiyi kimi anlaya bilərdi. Əbu Süfyan Bəniqurayzə ilə müsəlmanların gizli anlaşmalarının doğru ola biləcəyi üzərində durdu. Sonunda Bəniqurayzə Əbu Süfyana gərəkən mesajı göndərdi. Müsəlmanlara arxadan hücum etmək üçün girov istəyirdilər. Kəlimilərin (yəhudilərin) girov istəmələri Nuaymın söylədiklərini təsdiqləməkdə idi. Qureyş rəisləri yəhudilərin arxada Muhəmmədlə anlaşıqlarını yəqin etdilər. Onlara görə, Bəniqurayzə öldürülmələri üçün Qureyş rəislərini Məhəmmədə vermələrini anlaşımlardı. Əbu Süfyan girov göndərmələrini qəbul etmədi. Yəhudilərdən də şənbə günü arxadan Məhəmmədə hücum etmələrini istədi. Lakin Məhəmməd yəhudilərə: “Bu, Mədinəni qoruma savaşı deyil. Məzhəbi savaştır və sizin savaşmağınıza gərək yoxdur” söyləyərək, onları savaş ərazisindən uzaqlaşdırmışdır. Uhud savaşı Mədinənin xaricində, Xəndək savaşı isə içində idi. Peyğəmbər yəhudilərin xəyanətindən məlumətli olduğu üçün onları savaştan uzaqlaşdırmışdır. Belə ki, Xəndək savaşı yəhudilərin Konstitusiyaya sadıq qalmamalarını ifşa etmişdir. Yəhudilər “biz inancımız gərəyi şənbə günü savaşmırıq” deyərək cavab göndərdilər.

Beləcə Qureyş və Bəniqurayzə arasında şübhə yarandığından Hz. Məhəmmədə qarşı ortaq savaşa girmədilər.

Bir gecə sərt külək əsərək çadırları dağıtdı. Az sonra çox sərt bir şəkildə yağmur yağmağa başladı. Əbu Süfyan o anlarda müsəlmanların qəfil saldırısından qorxdığı üçün geriyyə çəkilməyə əmr verdi. Təzkirələrdə Əbu Süfyanın qaçmaqda çox tələsdiyini yazırlar. Belə ki, dəvəyə minərək, dəvənin dizlərinin bağlı olduğunun fərqi nə varmamışdır. Beləcə xəndək savaşı da Məkkə ordusunun geri çəkilməsi ilə sona çatdı.

Təbərinin yazdığı “Münafıqlar anadan olduqları gündən dəqiq bir qərara gələ bilməmişdilər” ifadəsi ədəbi bir mübaliğədir. Lakin özlərini zahirən müsəlman göstərsələr də savaş ehtimalı ortaya çıxdığında onlar tərəfsiz qalırdılar. Xəndək savaşında tərəfsiz qalmayaraq Məkkə ordusunu dəstəkləmə qərarı aldılar, çünki on min nəfərlik Qureys ordusunun uğur qazanacağını sanmışdılar. **Məkkə ordusu iki həftədən sonra geri döndüyündə münafıqlar (tərəfsizlər) yanlış hesab yürütdüklərini anladılar.** (*“Əl-Maidə” (5) surəsi, 52-ci ayə: Ona görə də qəlblərində məraz (nifaq xəstəliyi) olanları onların (yəhudi və xaçpərəstlərin) içində vurnuxan və: “Bizə bir fəlakət üz verməsindən (islamın məğlubiyyətindən) qorxuruq”, - deyən görərsən. Amma, ola bilsin ki, Allah (möminlərə) bir zəfər gətirsin və Öz tərəfindən elə bir iş qursun ki, onlar (münafıqlar) ürəklərində gizlətdiklərindən (küfr və nifaqdan) peşman olsunlar.*) Onlar Məkkə ordusunu dəstəkləsələr də müsəlmanlara qarşı qiyam da etmədilər. Məkkə ordusunu dəstəkləmələri söz olaraq qaldı. Bu üzdən Peyğəmbər onları cəzalandırmadı, lakin **müsəlman münafıqların** Xəndək savaşındaki tutumlarını unutmadılar.

(*Əl-Maidə (5) surəsi, 57-ci ayə: Ey iman gətirənlər! Sizdən əvvəl kitab verilmiş olanlardan dininizi oyun-oyuncaq hesab edənləri və kafirləri özünüzdə dost tutmayın. Əgər möminsinizsə Allahdan qorxun!*)

Belə ki, dini tariximizə nəzər salıb təhlil edəndə görürük ki, Məhəmməd peyğəmbər (s.ə.s.) Məkkədən Mədinəyə hicrətindən bir il sonra Mədinədə ilk islam dövləti qurdu və orada yəhudi-xaçpərəst-müsəlman düşmənçiliyinə son qoydu. Belə ki, Mədinə dövlətinin fəaliyyətini tənzimləyən ilk Əsas Qanun yaratdı və bu qanunun 52 maddəsindən 27-si yəhudilərə, 25-i müsəlmanlara aid edildi. Orada açıq-aydın göstərilirdi ki, yəhudilər, xaçpərəstlər, müsəlmanlar birgə dostluq şəraitində yaşaya-

caq və hər kəs öz dininə itaət edəcək. Bir-birinə heç bir halda mane olmayacaqlar. Yalnız Mədinəyə xaricdən düşmənin tərəfindən hücum olunsaysa, onda hər üç millət birləşib o düşmənin qarşı birgə vuruşacaq və Mədinəni müdafiə edəcəklər.

Lakin məlum Xəndək savaşı dövründə Əbu Süfyanın böyük qoşun dəstəsi ilə Mədinəyə hücumu zamanı, Mədinədəki yəhudilər o qanunu pozaraq Məhəmməd peyğəmbərin arxasından Əbu Süfyanla sövdələşirlər ki, müharibə başlanan anda onlar Əbu Süfyanın tərəfinə keçib peyğəmbərə qarşı vuruşacaqlar. Əbu Süfyanın böyük qoşun dəstəsi ilə Mədinəyə hücum etməsini eşidən möminlərdən də bəziləri gizli-gizli yəhudilərin ətrafında vurnuxmağa başlamış və yəhudilərin tərəfinə keçmək əzmində idilər. Bu zaman Allah-Təala tərəfindən “Əl-Maidə” surəsinin 51-ci ayəsi və onun ardınca bir neçə ayə Məhəmməd peyğəmbərə (s.ə.s) vəhy olunur ki, yəhudi və xristianlara etibar etməsin və hətta özünün adamlarından da onların tərəfinə keçən kim varsa, onlara da inanmasın. Əgər onlarla hər kim dostluq edərsə, o da onlardan biri olacaqdır. Beləliklə, hər şeydən agah olan Məhəmməd peyğəmbər (s.ə.s) lazımı tədbirlər görərək Əbu Süfyanı qalib gəlir.

Bütün bunlar əsas verir ki, biz yəqinliklə qeyd edək ki, 51-ci ayədəki fikir, Xəndək savaşı zaman o dövrdəki Mədinədə yaşayan və peyğəmbərə xəyanət mövqeyində olan bir qrup yəhudiyyə şamil olunur. Və bu ayənin “Qurani Kərim”də yazıldığı səhifənin aşağısındaca izahlı açıqlaması verilməli idi; Nə vaxt, harda və hansı şəraitdə vəhy edilmişdir. Təəssüflər olsun ki, bunun heç bir izahı verilmir. Bu izahın verilməməsi söz yox ki, millətlərarası dostluğa kölgə salır, süni yaradılmış düşmənçilik alovunu söndürmək əvəzinə, əksinə, daha da şiddətləndirir. Bu isə ya bilərəkdən, ya da bilməyərəkdən, hansısa qüvvələrin marağına xidmət etmiş olur...

Yerusəlim Hibri Universitetinin professoru Moşə Şaron yazır:

“...İslam və onun tarixdəki yeri barədə müxtəlif rəylər mövcuddur. Müzakirələr nəticəsində biz bu nəticəyə gəlirik ki, tarixin özü, əslində, elə İslamın tarixidir. Bu o deməkdir ki, Adəmdən tutmuş bugünədək tarixin bütün əhəmiyyətli simaları faktiki olaraq, müsəlmandırlar.

Beləliklə, xristianlar və yəhudilər çar Davidin (Davud peyğəmbər - red.) və ya çar Solomonun (Süleyman peyğəmbərin - red.), eyni zamanda Musa və İsa peyğəmbərlərin real şəxs olmasını əsaslandıraraq, nəyəsə nail olmaq istəyirlərsə, o zaman, əlbəttə ki, onlar həqiqi yolda deyillər. Əslində, onlar bilmirlər ki, faktiki olaraq bütün bu şəxsiyyətlər müsəlmanlar olublar. Faktiki olaraq əzəldən cəmi bir din mövcud olub və bu din İslamdır.

Bu baxımdan, kimsə Solomonun yaşadığı yerlə bağlı nəsə söyləyərsə və ya orada Solomonun məbədinin olduğunu deyərsə, o zaman əsl müsəlman cavabında bildirəcək: Bəli, siz haqlısınız, amma unutmayın ki, Süleyman da, Davud da, İshaq da, İbrahim də, İsa da müsəlman olub. Elə ona görə müsəlmanların bu tarixinə İslam tarixi adı verirlər.

Buradan aydın olur ki, tarixin islamlaşdırması nəticəsində coğrafiya da islamlaşır. Bu müsəlman peyğəmbərlərin yaşayıb fəaliyyət göstərdikləri bütün torpaqlar da islam ərazisidir. Məhəmmədə (s.ə.s) gələne qədər (o isə mütləq gəlməli idi) İslam öz adı altında fəaliyyət göstərmədiyi yerlər deyəndə isə, mən Yaxın Şərqi və ona yaxın əraziləri, indi müsəlmanların olduqları torpaqları nəzərdə tuturam, bütün bu ərazilər işğal yox, məhz azad olunmalı idi.

Beləcə, islam Məhəmmədin (s.ə.s) vaxtında gəldi, daha doğrusu, xilaskar kimi geri döndü. Beləliklə, tarixdə heç bir müsəlman işğalı yoxdur. Bu torpaqları işğal edənlər isə qətiyyənlər müsəlman olmayıblar. Təkrar edirəm, İslam işğalı deyilən bir şey yoxdur, İslam işğal yox, xilas eləyib...”

“Quran”da bir neçə kərə İbrahim millətindən söz etməkdədir. Hz. İbrahim də Hz. İsa və Hz. Musadan öncə yaşamışdır. Hz.İsa və Hz.Musadan uzun zaman öncə Kəbə evini tikən O olmuşdur. İslam dininin əsası İbrahim olduğundan Məhəmmədin dini ümumi və evrənsəl bir boyut qazanırdı.

İslam dini qibləsini dəyişdikdən sonra evrənsəl bir dinə döndü. Dünyanın müxtəlif yerlərində yaşayan hər kəs irqindən, dilindən, cinsindən asılı olmayaraq İslamiyyəti qəbul edə bilərdi.

“Qurani-Kərim”in, “Ən-Nisə” surəsinin (4) 125-ci ayəsində:

“Yaxşı əməl sahibi olub özünü Allaha təslim edən İbrahimin hənif dininə tabe olan kəsdən, din etibarilə, daha gözəl kim ola bilər? Həqiqətən, Allah İbrahimi dost seçmişdi!”

Hz. Məhəmməd peyğəmbər (s.ə.s): “Siz istəsəniz də, istəməsəniz də hamınız qardaşlarsınız! Çünki biz hamımız bir Adəmdən yaranmışıq, Allahımız bir, dinimiz bir, kitabımız da birdir”.

“Qurani-Kərim” Ali-İmran (3) surəsinin, 19-cu ayəsi: “Allah yanında (haqq olan) din, əlbəttə, islamdır. Kitab verilmiş şəxslər (yəhudilər və xaçpərəstlər) ancaq (bu dinin həqiqi olduğunu) bildikdən sonra aralarındakı paxıllıq üzündən ixtilafa (ayrılığa) başladılar. Allahın hökmlərini inkar edənlərlə, şübhəsiz ki, Allah tezliklə haqq-hesab çəkəcəkdir”.

Qərbin, İslamı məhv etmək planı ona görə deyil ki, onda qüsurlar vardır, ona görədir ki, o, nəinki bütün xristian dünyasının, eləcə də kapitalizm ideologiyasının məhvində səbəb ola biləcək, ən böyük potensial gücə malik olan təhlükə mənbəyidir!

“İstənilən şüurlu insanın son dayanacaq nöqtəsi İslamdır”.

Lev Tolstoy

Наполеон Бонапарт (1769 -1821) - император Франции, великий французский полководец и государственный деятель, заложивший основы современного государства.

"Я надеюсь, что скоро настанет то время, когда я смогу объединить всех мудрых и образованных людей всего мира и установить единый режим, основанный на принципах Корана, которые единственные являются верными, и только они могут вести людей к счастью".

Джордж Бернард Шоу (1856 - 1950) - британский писатель, романист, драматург, лауреат Нобелевской премии.

«Если бы человеку, подобному Мухаммеду, суждено было единолично управлять нынешним миром, он преуспел бы в разрешении его проблем, что, в свою очередь, принесло бы этому миру покой и счастье, которых ему так недостает. Я изучал его, человека удивительного и далекого от того, чтобы быть Антихристом, - напротив, его следует назвать Спасителем человечества... Если какая-нибудь религия и имеет шанс властвовать в Англии и Европе следующие сто лет, то эта религия - Ислам».

HƏSƏN ŞİRİNOV
HAQQINDA
TƏƏSSÜRATLAR

III f ə s i l

HƏSƏN ŞİRİNOVUN HEYDƏR ƏLİYEVƏ OLAN MÜNASİBƏTİNİN APOGEYİ

Xalqımızın böyük oğlu, Ümummilli Liderimiz, müstəqil Azərbaycanın qurucusu, vəfatı hamımızı sarsıtmış Heydər Əliyevə xalqın sonsuz məhəbbətini əks etdirən əsərləri çoxdan toplayır, tədqiq edir, dahi rəhbərimizin bir nadir insan materialı kimi öyrənilməsinə yarayacaq hesab etdiklərimə münasibət bildirirdim. Bu sadəcə, bibliografiya deyil, mənim özümdə də Böyük İnsana olan hədsiz sevginin təzahürüdür. Həmin əsərlər arasında "müəllifi olduğunuz "Sönməz, əbədidir Heydər Əliyev" kitabı əlimə keçəndən, həmin kitabdakı rəsm və poeziya nümunələri ilə tanış oldandan sonra bildim ki, Azərbaycan xalqının qəlbində öz əbədi abidəsini yaratmış Heydər Əlirza oğluna olan rəğbətini, məhəbbətini ifadə etmək istəyənlərdən heç biri bu istəyin reallaşmasına Sizin qədər müvəffəq ola bilməmişdir. Müəllifi olduğunuz əsər Heydər Əliyevin 80 illik yubileyi münasibətilə işıq üzü görmüşdürsə də, 10 may 2003-cü il tarixdən üzü bəri müdrik və əbədi rəhbərimizə olan istək və məhəbbətinizə yeni, hansı çalarların əlavə olunduğunu öyrənmədən həmin əsərə münasibət bildirməyi özümə borc bildim. Aşağıda oxucuların mühakiməsinə verilən resenziya natamamdır. Təkcə onu qeyd etmək kifayətdir ki, orada yazılanlar Heydər Əliyev dünyasını dəyişməzdən əvvəl qələmə alınmışdır. Çünki Ümummilli Liderimizlə vidalaşarkən sizin son dərəcə qəmgin çöhrənizi, göz yaşlarınızı hamı, o cümlədən bu sətirlərin müəllifi görmüşdür. Şəxsən mən efirdə, televiziya ekranlarında birbaşa yayımlanan ziyarətiniz zamanı, baxarkən çöhrənizdən təkcə qəmginlik yox, rəhbərin ruhu qarşısında götürdüyünüz öhdəliyi, Heydər Əliyevin siyasi varisi İlham Əliyevin ölkəmizin sükanı başında olmasından duyduğunuz təskinliyi sezdiren əlamətləri də müşahidə etmişdim. Elə bilirəm ki, ürək ağrısı ilə yaşadığımız həmin son vida anlarından aldığınız təəssüratları bizimlə bölüşəcəksiniz.

Azərbaycan xalqı öz tarixi boyu ömür yolu, fəaliyyəti bütöv nəsillərə örnək olası çoxlu şəxsiyyətlər yetirib. Bu tarixin səhifələrində millətimizin fəxri, iftixarı sayılan neçə-neçə böyük sərkərdənin, alim və şairin, dövlət xadiminin, azadlıq uğrunda mərd mübarizin adı vardır ki, hər birinin timsalından neçə-neçə nəsillər tərbiyə alıblar, qoyub getdikləri mirasdan yararlanıblar. Belə şəxsiyyətlərdən biri və mübaligəsiz deyirəm ki, birincisi Tanrının müasir tariximizdə xalqımızda bəxş etdiyi böyük siyasi xadim, müdrik dövlət başçısı, türk dünyasının fəxri Heydər Əliyevdir. Yüksək fitri istedadla, iti ağla, dərin mühakiməyə, dəmir məntiqə malik, cəsarətlilik, qeyrətlilik, müdriklik, prinsiplilik mücəssəməsi olan, bütün şüurlu həyatını xalqına təmənnəsiz xidmətə həsr edən möhtərəm Heydər Əliyev şəxsiyyəti barədə çeşid-çeşid kitablar yazılır, filmlər çəkilir və çəkiləcəkdir. Heydər Əliyev şəxsiyyəti barədə söz deməyin özü böyük məsuliyyət tələb edir. Heydər Əlirza oğlunun xilaskarlıq missiyası, müstəqilliyimizin memarı olması, xalqın tələbi ilə 1993-cü ildə müstəqilliyimizin, dövlətçiliyimizin təhlükə altında, ölkənin parça-

lanmaq, məhv olmaq reallığı qarşısında durduğu bir vaxtda hakimiyyətə gələrək, ölkəmizi düşdüyü ağır vəziyyətdən xilas etməsi, müstəqilliyimizi qoruyub saxlaması haqqında məlumatların yer aldığı və ötən on ildə baş verənlərə münasibət bildirilən həmin əsərlərə məhz şəxsiyyət haqqında söz demək məsuliyyəti tərəzisi ilə ölçülərək qiymət verilməlidir. İfadə formalarının üslub və janrlarının müxtəlifliyi ilə seçilən o əsərlər sırasında polkovnik Həsən Şirinovun müəllifi olduğu "Sönməz, əbədidir Heydər Əliyev" kitabı - rəsm və poeziya nümunələri toplumu xüsusilə diqqəti çəkən və təqdir olunmağa layiqdir.

Müəllif kitabın elə ön səhifələrində Heydər Əliyevin bu sözlərini götürüntüyə gətirir: "...Azərbaycana məhəbbət, xalqıma məhəbbət mənim qanımdadır, beynimdədir, varlığımıdır... Heç kəs, heç bir qüvvə bu məhəbbəti məndən ala bilməz..."

Sonra da həmin sözlərlə həmahəng müəllif fikri kitabda yer alıb: "Müstəqil Azərbaycan dövlətinin düşünən beyni, görən gözü, döyünən ürəyi, danışan dili - Heydər Əliyevdir! Heydər Əliyevin canı, qanı, ürəyi - Azərbaycandır, Azərbaycandır, Azərbaycandır!"

Yeri gəlmişkən, "Azərbaycan" sözünün üç dəfə işlədilməsinin üstünə vurğu salmaq istəyirəm. Həsən Şirinov bir dəfə nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların nümayəndələrinin iştirakı ilə "Gülüstən" sarayında keçirilən tədbirlərindən birində cənab Prezident Heydər Əliyevin öz nitqi zamanı rıqqətə gələrək, Səməd Vurğunun "Azərbaycan" şeirindən bir parça söylərkən "Azərbaycan" sözünü şeirdəki kimi iki dəfə yox, üç dəfə necə ürəkdən dediyini, qəhərləndiyini kitabda oxucularına xatırladır. Əgər heç olmasa ən azı tamaşaçı kimi həmin dövlət tədbirinin şahidi olan hər kəs, müdrik rəhbərimizin səsində Həsən Şirinovun müşahidə etdiyi o rıqqəti, o qəhəri müşahidə edən hər bir insan istər-istəməz bu qənaətə gəlməlidir ki, Azərbaycanı və Azərbaycan xalqını Heydər Əliyev qədər sevən ikinci bir şəxs yoxdur.

Güclü poeziyası olan Həsən Şirinov kitabındakı şeirlərindən birində təvazökarlıq edərək özünü şairlərlə bir sıraya qoymaqdan yayınır, "Mən şair deyiləm" adlı şeirində müəllif ilham aldığı mənbəni göstərir:

*"Mən şair deyiləm, bilin, ay ellər,
Mənim öz sənətim, öz peşəm vardır...
Mənə İlham verən o DAHI HEYDƏR,
Xalqın ümid yeri, qibləgahımdır".*

Kitabda verilən və rəssam Adil Rüstəmov tərəfindən yüksək ustalıqla işlənən rəsm əsərlərinin də, fotomontajların da ideya müəllifi Həsən Şirinovdur. Həmin ideyalarsa müəllifin güclü müşahidə qabiliyyətindən, Ümummilli Liderimizin həyat və fəaliyyətinin bütün məqamlarını, ekstremumlarını hərtərəfli öyrənməsindən və düzgün qiymət verməsindən xəbər verir. Müəllif öz ideyalarını yazaraq açıqlasa da, rəsmləri müşahidə edən sətirldə bildirsə də, həmin yazıları oxumağa ehtiyac duyulmur. Çünki şəkillər özü sanki danışır.

Çox maraqlı və məntiqə söykənən ideyalardan biri də Heydər Əliyevin Şah İsmayıl Xətai ilə müqayisə edilməsi, eyniləşdirilməsidir. Sitatlara diqqət yetirin: "Şah İsmayıl Xətai Heydər Əliyev simasında yenidən doğulmuşdur".

"500 il bundan əvvəl Şah İsmayıl Xətai tərəfindən bünövrəsi qoyulan, Heydər Əliyev tərəfindən bərpa edilib, yenidən qurulub, yaradılan, İlham Əliyev tərəfindən inkişaf etdirilən və balaca Heydərimiz tərəfindən davam etdiriləcək Azərbaycanın müstəqilliyi əbədidir".

Müəllifdən gətirdiyimiz ikinci sitat "Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi əbədidir" - Heydər Əliyev kəlamını və çox gözəl rəsm əsərini müşayiət edir. Rəsm əsərində ucalan xətt boyunca Şah İsmayıl Xətəinin, baba, oğul və nəvə Əliyevlərin şəkilləri düzülmüş, Azərbaycanın rəmzi sayılan tarixi abidələr, prezident sarayı fonda verilmişdir. Xalq kütlələri inamla əllərini bu şəxslərə uzatmış halda təsvir olunmuş, yuxarıda, səmanın ənginliklərində kiçik Heydərən başı üzərində sülh və cənnət quşları cövlan etdikləri halda görüntüyə gətirilmişdir.

Həsən Şirinovun digər bir ideyası isə "Allah qaldırmaq istədiyini bəndə yıxa bilməz" atalar sözündən qaynaq alıb. Üçrəngli dövlət bayrağının fonunda "çərxi-fələk" təsvir edilmişdir. Bütün çərx boyunca insan fiqurları yer almışdır. Lap yuxarıda qalanlarına nisbətən böyük və işıqlı fiqur ayaq üstə, qalanları isə yığılmış və sürünən vəziyyətdədirlər.

Görün, Heydər Əliyevin həyat, mübarizə yolu adlandırdığı bu kompozisiyanı müəllif necə təqdim edir: "Birinci hakimiyyəti dövründə ona (Heydər Əliyevə - red.) qarşı çıxan şər qüvvələr kəllə-mayallaq olur, bundan ibrət dərsi almayan yeni şər qüvvələr ikinci hakimiyyəti dövründə də əl-ayağa dolaşır, ayağından çəkirlər, lakin yenə də onu yıxa bilmir, qalib gələ bilmirlər.

Qalibiyyət həmişə onunladır!

Allah qaldırmaq istədiyini bəndə yıxa bilməz!

Allah onu qorusun, Amin!"

Möhtərəm Heydər Əliyevi sülhün və əmin-amanlığın qaranlı kimi təqdim edən Həsən Şirinov onun əvvəlcə atəşkəsə nail olmasını, sonra da ölkədə yaranan vətəndaş qarşıdurmasını aradan götürməsinə təqdir edir və Hüseyn Cavidin vaxtilə dediyi:

***Kəssə hər kəs tökülən qan izini,
Qurtaran dahi odur yer üzünü.***

- müdrik kəlamının sanki bu gün Heydər Əliyevə ünvanlandığını bildirir.

Həsən Şirinov xalqımızın böyük oğlu Heydər Əliyevin millətə yaşatdığı sevincli tarixlərdə də, prezidentin ürəyində cərrahiyyə əməliyyatı aparıldığı vaxtlarda da öz sevinc və kədərini, fərəh və həyəcanını şeirlərində ifadə edərək kağıza köçürmüş və nəticədə onların toplu halda cəmləşdiyi "Sönməz, əbədidir Heydər Əliyev" kitabı ərsəyə çatmışdır. Kitabla eyni adı bölüşən şeirin bu misralarına diqqət yetirək:

***"Qılincin qənim, qələmin qulu,
Haqqın dərgahında uludur, ulu!
Sevdiyi Vətəndir bir Allah yolu,
Sönməz, əbədidir Heydər Əliyev!"***

Bəli, Heydər Əliyevin sevdiyi Vətəndir. Heydər Əliyevi sevənlərsə, onun məhz ən əvvəl məhz buna görə qiymətləndirən vətənpərvərlərdir. Həsən Şirinov da həmin Vətəni sevən insanların sırasında ön cərgələrdə dayanıb. Onun Vətənə, böyük Azərbaycanın başladığı dogma elə-obaya,

kəndə məhəbbəti öz şeirlərində əksini tapıb. "Vətəndir, Vətən", "Bağlıyam", "Naxçıvandır" kimi şeirlər həmin qəbildəndir.

Həsən Şirinov xoşbəxt gələcəyimiz yoluna əbədi nur saçan Heydər Əliyev ideya və amalları uğrunda mübarizə aparan və bu yolda uğurlar əldə edərək xalqın rəğbətini qazanan şəxs kimi təqdim etdiyi siyasi lider İlham Əliyevin çoxsahəli fəaliyyətinə də öz kitabında yer ayırmışdır. Kitabın 15 oktyabr Prezident seçkilərindən əvvəl nəşr olunduğunu nəzərə alsaq, hesab etməyə dəyər ki, müəllifin keçən bu dövr ərzində İlham Əliyev haqqında fikirlərinə yeniləri də əlavə olunmuşdur.

H.Şirinovun ideyası ilə rəssam tərəfindən çəkilmiş rəsm əsərində lap ortada İlham Əliyev əllərini irəliyə, həm də şəkilin yuxarısında ətrafı nura qərq etmiş günəşə doğru uzatmış halda təsvir edilmişdir. Günəşin tən ortasında rəhbərimiz Heydər Əliyev göstərilib. Günəşə tərəf boylan xalq kütlələrinin önündə İlham Əliyevlə yanaşı onun gənc ölkəsinin üzvləri də - həyat yoldaşı da, oğlu kiçik Heydər Əliyev də təsvir edilib. Kiçik Heydərin yuxarı qalxmış əlində Yeni Azərbaycan Partiyasının emblemi var. Arxa planda həmçinin İlham Əliyevin AŞ PA-da nitq söylədiyi halda verilmiş təsviri, neft buruqları, Prezident Aparatının inzibati binası, 2000-ci il Sidney Olimpiadasını simvolizə edən işarələr və s. yer alıb.

Bütün bunlardan başqa kitabda həmçinin Əliyevlər ailəsinin həyatın müxtəlif anların əks etdirən fotoqeydlər də verilmişdir.

Müəllifin H.Əliyevin nəsil-şəcərəsinə olan dərin hörməti də açıqca sezilir. Təkcə Böyük Heydər Əliyevin doğulub dünyaya göz açdığı ailəni "müqəddəs ailə" adlandırması müəllifin həmin ailəyə olan böyük, hədsiz hörmət və ehtiramını ifadə edir.

Nəhayət, Həsən Şirinovun Heydər Əliyevə olan münasibətinin apogeyi: H.Şirinov "Qurtuluş" gününün 6-cı ildönümündə müdrik rəhbərimizə ünvanladığı və təkrarən bu yazımızın mövzusu olan "Sönməz, əbədidir Heydər Əliyev" kitabında təkrar dərc etdiyi məktubun sonunda imza yerində özünü belə təqdim edir: "Sizin fədainiz, Həsən Şirinov". Mənə elə gəlir ki, Həsən Şirinovu bundan daha obrazlı təqdim etmək mümkün deyildir.

Gülzarə Nizaməddinqızı

**CƏNAB POLKOVNİK
HƏSƏN ŞİRİNOVA!**

Hörmətli Həsən müəllim!

"Lider Azərbaycan" qəzetində "Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasında ediləcək əlavə və dəyişikliklərə görə kimlər və nəyə görə narahatdırlar?" sərlövhəli məqalənizi, daha doğrusu, rəyinizi oxudum. İctimai-siyasi duruma fəlsəfi yönümdən yanaşmanız, filosoflara istinad etməyiniz, təhlili yanaşmanız, ölkənin gələcəyi barədə vətəndaş mövqeyiniz məni çox qane etdi. Xüsusən, Sizin əqidəli, sədaqətli şəxsiyyət olmanız hər sətirdən bilinir. Digər məni qane edən cəhət sizin mütləqli olmanız və onu praktikada istifadə etməyinizdir. Bu publisistik yönümdür və müasir mediada az işlənir. Çünki informasiya publisistikasını üstələyir. İnsanları maarifləndirən isə publisistikadır.

Mən sizin çıxışlarınızı daim izləmək qərarındayam və sizə bu mühim, vətəndaşlıq məsləyi yolunda uğur, özünü və ailənizi cansağlığı arzulayıram.

Hörmətlə:

Ataş Cəbrayilov

SƏMİMİYYƏTİN POEZİYASI

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti möhtərəm Heydər Əliyev nadir insanlara xas qeyri-adi şəxsiyyətinin bütövlüyü, əqidə və fəaliyyətinin möhtəşəmliyi ilə xalqımızın sonsuz məhəbbətini qazanmış, özünün əzəmətli obrazını yaratmışdır. Otuz ildən artıq bir dövrdə siyasi rəhbər, milli liderlik missiyasını şərəflə daşıyan Heydər Əliyevə milyonlarla insanın sarsılmaz inamı və məhəbbəti onların dövlətçiliyə, Vətənə, xalqa, prezidentə sədaqətlə xidmətində, ölkəmizin tərəqqisi naminə yorulmaz fəaliyyətində təzahür edir. Milli liderə, dövlət başçısına, böyük tarixi şəxsiyyətə, siyasi xadimə sədaqəti əqidəsindən, qəlbindən, əməlindən keçən ziyalı, vətəndaş, polis zabiti kimi tanıdığımız Həsən Şirinovun "Sönməz, əbədidir Heydər Əliyev (Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin 80 illik yubileyinə həsr olunur)" adlı şeirlər kitabı (Bakı, "Ozan" nəşriyyatı, 2003) onun rəhbərə olan ülvəi duyğularının ürəyinin dərinliyindən gələn səmimi kəlmələrdə, şeirdə ifadəsi kimi böyük maraq və minnətdarlıq hissi doğurur.

Lirik şeirlər, düşüncələr, müraciətlər toplusu olan bu kitab əslində bütöv bir əsərdir. Bütövlük ilk növbədə bu əsərin qəhrəmanı olan Heydər Əliyev şəxsiyyətinin kamilliyi, onun xalqımızın, dünya xalqlarının təsəvvüründəki mükəmməl obrazı və müəllifin duyğularının səmimiyyəti, iddiasızlığı, təmənnasızlığı ilə təmin olunur:

*Mən şair deyiləm, bilin, ay ellər,
Mənim öz sənətim, öz peşəm vardır...
Mənə ilham verən O DAHI HEYDƏR
Xalqın ümid yeri, qibləgahımdır.*

Müəllif Heydər Əliyev şəxsiyyətində aşkarlanan xalq və rəhbər vəhdətini, şəxsi və milli tale birliyini səmimi heyranlıqla vəsf edir. Heydər Əliyevin şanlı həyat yolunun müxtəlif mərhələlərini tərənnüm edən şeirlər oxucu təxəyyülündə xalqın tarixi taleyini canlandırır, millətimizin minilliklərdən gələn mənəvi axtarışlarını, mübarizə və qələbələrini, is-

tək və arzularını təcəssüm edir. Rəhbərə olan səmimi hisslər, onların şeir və miniatür nəsr parçaları ilə ifadəsi böyük şəxsiyyətin fərdi portretini yaratmaqla bərabər, onun simasında bütövlükdə xalqa, Vətənə olan məhəbbətini ifadə edir və əslində, xalqımızın ülvı ideyalarını obrazlaşdırır.

Həsən Şirinov əsl vətəndaş məsuliyyəti, milli qeyrət, dövlətə və rəhbərə səmimi sədaqət hissiylə Heydər Əliyevin əzəmətli həyat yolu və qüdrətli şəxsiyyətində milli dühanın və iradənin təzahür etdiyini göstərir. Müəllif xalqın və milli liderin taleyindən keçən tarixi olayları, gərgin mübarizələri, qələbələrdən əndişələnən dönüklərin xəyanətinin acısını daxilən yaşayır. Eyni zamanda rəhbərin haqq mübarizəsindən doğan qürur, işıqlı gələcəyə sonsuz inam və Heydər Əliyev ideyalarının gerçəkləşməsi yolunda fədai fədakarlığı və qətiyyəti bu kitaba yüksək nikbin ruh aşılayır. Bu nikbin qətiyyət tarixin məntiqini anlamaqdan, Heydər Əliyev və xalq birliyinin sarsılmazlığına inamdan qaynaqlanır:

*Xalq Heydərdir, bəli, Heydər də xalqdı
Görüşünə bütün ölkə, el axdı,
Sanki zirvələr də bu səmtə baxdı
Bu torpağın gövhərinə min alqış.*

Heydər Əliyevin bütün fəaliyyəti boyu böyük əzm, iradə və cəsarətlə dilimizin, mədəniyyətimizin, mənəviyyatımızın, bütövlükdə milli məniyyətimizin qorunması, müstəqil dövlət quruculuğu, ölkəmizin dünya səviyyəsində tanınması yolunda misilsiz xidmətləri vətəndaş minnətdarlığı və insani səmimiyyətlə canlandırılır. Milli-tarixi missiyanı daşımaq qüdrətində olan nadir şəxsiyyətin, Tanrının xalqımıza bəxş etdiyi xilas-karın obrazı milli xarakterin, əxlaqın, iradənin, maraqların təcəssümü olaraq fərdi, xəlqi və bəşəri cizgiləri ilə verilir.

Xalqımızın birliyinin, soydaşlarımızın mənəvi vəhdətinin, vətənə bağlılığının, dövlətə sədaqətinin, mənəfe və məqsəd ortaqlığının təminatçısı, milli ideyanın - azərbaycançılıq ideyasının - yaradıcısı, milli ideyaların təcəssümü olan Heydər Əliyev şəxsiyyətinin milli taleyimizdə fəvqəl rolu tarixi paralellər, müşahidələrlə göstərilir. Şah İsmayıl Xətai-dən başlayaraq vüsətlənən milli dövlətçilik şüurunun məhz Heydər

Əliyev tərəfindən sistemli ideologiyaya çevrilməsi, konkret əməllərdə təsdiqlənməsi, qurucusu olduğu müstəqil dövlətimizin timsalında əbədi, dönməz xarakter alması fikri şəirlərin qayəsini təşkil edir. Milli varlığımızın Heydər Əliyev dövrü tarixi keçmişimizi, indimizi, gələcəyimizi cəmləşdirən fəvqəltarixi bir epoxa kimi dəyərləndirir.

Qeyd edək ki, kitabın əsas məziyyəti onun dərin səmimiliyi, insaniliyidir. Müstəqil dövlət quruculuğu yolunda xarici təzyiqləri və həm də daxili maneələri xalqa arxalanaraq dəf edən Heydər Əliyev fəlsəfəsinin dərinliyini, Heydər Əliyev fəaliyyətinin gərginliyini anlamaq, rəhbərə inanmaq, onun qarşılaşdığı tarixi proseslərin mürəkkəbliyini daxilən, vətəndaş həssaslığı, insani iztirab və eyni zamanda qürurla yaşamaq müəllifin hisslərini fərdilikdən milliliyə ucaldır. "Müstəqil Azərbaycanın düşünən beyni, görən gözü, döyünən ürəyi, danışan dili - Heydər Əliyevdir!..." fikri milli qənaət, milli münasibət, xalqın verdiyi qiymət kimi səslənir.

Müəllifin yazdığı kimi "canı, qanı, ürəyi - Azərbaycan" olan Heydər Əliyevin - dünya miqyaslı nüfuzu ilə dövlətimizi dünya miqyasına çıxarmış milli liderin həyat fəlsəfəsi, şəxsi taleyini, varlığını xalqına bəxş etməsi, doğma övladını ən gərgin siyasi mübarizə meydanlarına göndərməsi hər bir azərbaycanlı üçün vətəndaşlıq, vətənpərvərlik, milli qeyrət, milli təəssübkeşlik, fədailik nümunəsi olur:

***Vətən, xalq yolunda keçmişən candan,
Doğuldun günəştək Azərbaycandan!***

Bir çoxunun ideya müəllifinin Həsən Şirinovun özü olduğu illüstrasiyalar, bu illüstrasiyalara verilən şərhlər bu nəfis kitabın dəyərini, məna dərinliyini, təsir gücünü daha da artırır.

Bütövlükdə Həsən Şirinovun müəllifi olduğu "Sönməz, əbədidir Heydər Əliyev" şəirlər toplusunun böyük tarixi şəxsiyyət, milli lider və dövlət rəhbərimiz haqqında cəmiyyətimizin, xalqımızın ülvı duyğularını ifadə edən dəyərli əsər kimi oxucuların böyük marağını qazanacağına əminik.

Kamal Abdulla

LƏYAQƏT

Ləyaqət hissi insanı el-oba gözündə ucaldan, ona şan-şöhrət gətirən ali keyfiyyətdir. Bu nəcib hiss insana ana südündən, ata qanından keçir. Məhz ona görə də ləyaqət hissi hamıya nəsib olmur. Çünki əsl insan davranışının ən gözəl əlamətləri ləyaqət, səxavət, ədalət və insafdır. Bu keyfiyyətlərə malik olmayan şəxs ləyaqət hissindən uzaqdır. Sevindirici haldır ki, hələ xeyirxah və ləyaqətli adamlar var. Hələ dünyamız yaxşı adamlardan xali deyil. Yoxsa ümid və inam hissləri məhv olardı. Mərhum şairimiz Rasim Kərimli bu barədə gözəl deyib:

*Yaxşı ki, dünyada yaxşılar varmış,
Yoxsa məhv olardıq yaman əlində.*

Bəli, dünyamızı öz çiyinlərində saxlayan ləyaqətli və xeyirxah adamlardan biri də Həsən Kamil oğludur. Kimdir Həsən Kamil oğlu?

Tanışlıq: Həsən Kamil oğlu Şirinov 1950-ci ildə Naxçıvan MR Babək rayonunun Cəhri kəndində anadan olub. 1978-ci ildə Azərbaycan Polixexnik İnstitutunu, 1993-cü ildə isə Bakı Dövlət Universitetinin hüquq fakültəsini bitirib. 1980-ci ildən daxili işlər orqanlarında çalışır. 1983-1988-ci illərdə Nəsimi Rayon Yol Polisi Şöbəsinin rəisi, 1989-1991-ci illərdə Naxçıvan MR Dövlət Avtomobil Müfəttişliyinin rəisi, 1991-1992-ci illərdə Xanlar Rayon Dövlət Avtomobil Müfəttişliyinin rəisi vəzifəsində çalışmışdır. İstedadlı polis zabiti Həsən Şirinov 1994-cü ildən Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsinin rəisidir. Polkovnik Həsən Şirinov evlidir və iki övlad atasıdır.

Həsən Şirinov halal zəhmətlə dolanan zəhmətkeş bir ailədə böyüyüb boya-başa çatıb. Sinəsini orden-medallar bəzəyən Kamil Kərbəlayi Həsənqulu oğlu öz övladlarına "Əmək bütün arzuların açarı, həyat rəmzidir" deyərmiş. Atanın bu məsləhətini isə övladları heç vaxt yaddan çıxarmamışlar. Elə buna görə də 1966-cı ildə sovxoz fəhləsi kimi əmək fəaliyyətinə başlayan Həsən Şirinov gərgin və şərəfli əməyi sayəsində pillə-pillə ucalmışdır. Ucaldıqca təvazökarlığı, xeyirxahlığı və ləyaqət hissi

geniş miqyas almışdır. Mərhum xalq şairimiz Hüseyn Arif aşağıdakı misraları sanki Həsən Şirinov üçün yazmışdır:

*Böyüya-böyüya kiçilənləri,
Kiçilə-kiçilə böyüyən gördüm.*

Dostları, tanışları və iş yoldaşları Həsən Şirinovdan söhbət düşəndə həmişə belə deyirlər: "Həsən müəllim heç vaxt haqqı nahaqqa qurban verməz. Ləyaqət və ədalət hissi onun xarakterinin əsas əlamətləridir.

Zəngin həyat təcrübəsi, vətənpərvərlik hissi və işgüzarlıq Həsən müəllimə başucalığı gətirmişdir. "Ətalət fəlakət gətirər" kəlamı onun dilində zərb-məsələ çevrilmişdir. Onun belə işgüzarlığı və gərgin əməyi sayəsində 1998-ci ildə dünya şöhrətli Prezidentimiz Heydər Əliyevin həyat və iş fəaliyyətinin mühüm anlarını əks etdirən "Fəxri guşə" yaradıldı. Guşənin açılışında iştirak edən görkəmli elm və mədəniyyət xadimləri Həsən Şirinovun ünvanına xoş sözlər söylədilər və onun zəhmətini yüksək səviyyədə qiymətləndirdilər.

Polkovnik dostum Həsən Şirinovun gözlərində nur, üzündə ləyaqət işığı var. Bu işığı, bu nuru ona tale payı verən Xəliq ona həm də şairlik istedadı bəxş edib. Həsən müəllim Həsən Cəhri imzası ilə gözəl şeirlər yazır. Bu şeirlərdən bir neçəsi müdrik Prezidentimiz Heydər Əliyevə itahaf olunub. Həmin şeirlərdə sevimli prezidentimizə ümumxalq məhəbbəti ifadə olunur. Şair dostumun "Çağla, Heydər dühası" şeirindən misal çəkdiyimiz misralar fikrimizi bir daha təsdiq edir:

*Ömrə ömür calayan
Elin sevinc dünyası!
Sən əbədi həyatsan,
Çağla, Heydər dühası!*

İllər ötəcək, nəsillər bir-birini əvəz edəcək, lakin Həsən Şirinovun xeyirxahlığı və ləyaqət hissi yaddaşlardan silinməyəcək. Onun gözlərindəki nur, üzündəki ləyaqət işığı yüzlərlə dost-tanışının yoluna nur çiləyəcək. Çünki vəzifə Həsən müəllimə şan-şöhrət deyil, əksinə Həsən müəllim vəzifəyə şan-şöhrət gətirən insandır.

Əflatun Cəfərli

DÖNƏ-DÖNƏ OXUDUĞUM KİTAB

Bu günlərdə "Xalqı ilə döyünən polis ürəyi" adlı yeni maraqlı bir kitab işıq üzü görmüşdür. Yüksək poliqrafik səviyyədə, nəfis şəkildə göz oxşayan tərtibatda hazırlanmış bu toplunu "Araz" nəşriyyatı buraxmışdır. Kitabın tərtibçisi və redaktoru şair və alim Firudin Şimşək lakonik, çox məzmunlu ön söz yazmış, sonda isə son söz əvəzi duyğularını poetik misralarla ifadə etmişdir.

Bakı şəhəri Dövlət Yol Polisi İdarəsinin rəisi, polkovnik Həsən Şirinovun 50 illik yubileyinə həsr olunmuş bu kitab sözçülükdən uzaq ideya-mənəvi dəyərlər salnaməsidir. Çünki burda ömrün yaşanan illərinin hər kəsə məxsus sadəcə sadalanması deyil, yüksək duyğulu, alim məsləkli yaradıcı bir insanın çoxlarına xas olmayan istedad bəhrələri, vətəndaş qeyrətinin nümayişi öz əksini tapmışdır. Bir insan ömrünü mənalandıran bu heyrətamiz görüntülər isə, ilk növbədə, Həsən Şirinovun şair ürəyindən çağlayan şeirlərindən, rəssam dünyasının al-əlvan rənglərində təcəssüm olunur. Və bütün bunlar azadlıq şərəfi, müstəqillik şirinliyi, dövlətçilik ucalığı, ana dili qeyrəti, məslək aydınlığı aşılayır.

Kitabı oxuduqca düşünürsən: kimdir Həsən Şirinov? Elə cavabı da onun şeirlərindən alırsan:

*Yarım əsrə çatıb, az deyil yaşım,
El-obanın xeyir-şərin görmüşəm.
Ağıl yaşda deyil, başda deyiblər,
Bu dünyanın çox işlərin görmüşəm.*

Yaxud:

*Qoysan tərəziyə qaldıra bilməz,
Dağlardan ağırdır kədərим mənim.
Baxma polkovnikəm, vəzifəm də var
El-oba dərdidir dərd-sərim mənim.*

Yaxud:

*Az deyil mənimtək el qəhri çəkən,
Elin matəmində qanlı yaş tökən.
Həsənəm, Heydərə güvənsin Vətən,
Heydər adlı o dühaya bağliyam.*

Başqa bir şeirində deyir:

*Həsən Cəhri, dünya sanki pəncərə,
Gələn baxıb gedir gəlmir dübarə.
Gəl uyma sərvətə, daş-qaşa, zərə,
Eldən soruş, sonra söylə mən kiməm.*

El isə təkcə dildə-dodaqda deyil, Həsənin böyük zövqlə, yaradıcı zəhmətlə qurduğu "Fəxri guşə"nin rəy kitabında öz sözünü deyib. Kitabın müəllifi Firudin Şimşək "Ön söz"də haqlı olaraq qeyd edir ki, Həsən Şirinovun təşkil etdiyi "Fəxri guşə" də əslində onun poetik qüdrətli, dərin məzmunlu yaradıcılıq işidir.

Daha nələr, nələr deyilir... "Xalqımızın dahi oğlu Heydər Əliyevin adına layiq olan bu tarixi muzey - "Fəxri guşə" məndə böyük qurur hissi doğurdu" (Zəlimxan Yaqub, şair). "Bu muzey bir tarixdir, dahi Heydər Əliyevə ümumxalq sevgisinin ifadəsidir" (Nahid Hacızadə, yazıçı). "Fəxri guşə"də böyük həyatın müqəddəs anları yaradıcılıqla və məhəbbətlə əks etdirilir. (Qurban Bayramov, tarix elmlər doktoru, professor). "Fəxri guşə" deyərdim ki, tarixi bir əsərdir. (Yusif Seyidov, filologiya elmləri doktoru, professor).

Xalqın tanınmış ziyalı övladlarının Həsən Şirinov əməyinə verdiyi dəyərli qiyməti bildiren fikirlər çoxdur.

Həsən Şirinov Prezident Heydər Əliyev qeyrətini, Şah İsmayıl Xətai cəsarətini milli dövlətçilik anlamında dərk edən və onu əsərlərində, əməlində əks etdirən yaradıcı ziyalıdır - zabıtdır, rəssamdır, şairdir, idmançıdır, dostdur, yoldaşdır.

Haqqında danışdığımız kitabı oxuyan oxucu bu qənaətə asanlıqla gələcək.

Rəssam Həsənin fantaziyası milli dövlət müstəqilliyi açarının simvolumu yaradıb. Birisi Heydər Əliyev tamında, digəri isə Şah İsmayıl başlanğıcında. 500 illik zaman kəsiyini bütövləşdirib Heydər Əliyev və bütün bunlar zabıt Həsənin, şair Həsənin, rəssam Həsənin eşqi, məhəbbəti, ilham-əməl mənbəyidir.

"Xalqı ilə döyünən polis ürəyi" kitabında Həsən Şirinovun poetik aləmindən 60-a yaxın şeiri verilmişdir. Lirik, nikbin ovqatla, vətənpərvərlik duyğuları ilə yazılmış bu şeirlərin əksəriyyəti xalq yaradıcılığından qidalanmış poetik nümunələrdir. Və hər birində şairin həssas ürək çırpıntıları duyulur.

Kitabda verilmiş Həsən Şirinova həsr edilmiş müxtəlif səpkidə şeirlər və təbriklərdən, müsahibələrdən nümunələr məzmunu daha da zənginləşdirir, məlumatlılığı daha da artırır.

Böyük maraq doğuran bu kitab haqqında çox söz demək olar. Amma istərdim ki, hər kəs bu kitabı diqqətlə oxuyub, özü onu sevsin, ondan bəhrələnsin.

**Əjdər Ağayev,
pedaqoji elmlər doktoru,
professor, "Araz" ali ədəbi mükafatın laureatı**

FİRUDİN ŞİMŞƏK

ƏLLİ YAŞIN MÜBARƏK

*Polis polkovniki Həsən Cəhrili Şirinovun
50 yaşı təntənəsinə*

Ay eloğlu, əlli yaşın mübarək,
Təbrikə layiqdir bu yaşın sənin.
Heç vaxt unutmadın eli, obanı,
İtmədi bir an da, yaddaşın sənin.

Böyüyün, kiçiyin yerin bilirsən,
Ellə ağlayırsan, ellə gülürsən,
Yanına gələndə kara gəlirsən -
O Cəhri kəndindən yaşıdaşın sənin.

Pəhləvan sambalın, girli qolun var,
Haqqa meyillisen, doğru yolun var.
Ədalət uğrunda qovğa-qalın var.
Haqdır, ədalətdir savaşın sənin.

Zəka sahibisen, düşüncən şəffaf,
Baxışın mənalı, gözlərin sərraf.
Poetik qəlbində sözlərin sərraf,
Şeirindir həyatda sirdaşın sənin.

Şimşəyin təbrikdə budur son sözü,
Bir general kimi görsün el Sizi!
Qoruyub, saxlayın iradənizi,
Polad iradəndir nəqqaşın sənin.

26.01.2000

BİR ƏSRLİK ÖMRÜN VAR

Şeir, sənət sevən, gözəl insan, xalqımıza, dövlətimizə sədaqətlə xidmət edən polis polkovniki Həsən Kamil oğlu Şirinovun 50 illik yubileyinə həsr edirəm

İki əsrə körpü salan
bir əsrlik ömrün var,
Yarısında çiçək açdın,
qalır əlli baharın.

Vətən üçün, xalqın üçün
amalın var, arzun var,
Bu həvəslə əlli zirvə
ötdü qartal vüqarın.

Ürəyinin istisini
hiss edirik əlində,
Sanki ömür günlərinin
hər anı da bir dastan
Açılmamış xəzinətək
oxunacaq dilində,
Qövr eyləyən bir yaratək
yox olanda "Gülüstan".

Maneələr az olmadı,
qoşun çəkdi yoluna,
Həyəcanlı aylar-illər
ötüb gəldi şöhrətin.
Tale neçə sınaqlarda
saldı səni oyuna,

Büdrəmədin, çətinlikdə
artdı gücün, qüdrətin.

Xalqa tərəf çıxdığından
haqdı sənin tərəfin,
Yanan könül çırağına
pərvanələr yığışar.

Xoş əməllər toplusutək
əlli ilə sığan gün,
Nə xoş sözə, nə tərifə,
nə təbrikə sığışar.
Sədaqətli bir oğlusan
bu torpağın, bu elin.

Həm alimsən, həm şairsən,
həm də dövlətdə məmur.
Çatmaq üçün zirvəsinə
Tanrı verən yüz ilin,
Sən ikinci əllini də
birinci tək başa vur!

26.01.2000

OLAYDI

Adınıza dastan yazsam yaraşır,
Nə olaydı, hamı səntək olaydı.
Vəzifədə olan bir çox ziyalı
Səntək elin qayğısına qalaydı
Nə olaydı, hamı səntək olaydı.

İlin bu vaxtında zalım olanlar
İlan olub millətini çalanlar.
Haqq, nahaq xalqından rüşvət alanlar
Özünün kimliyin yada salaydı,
Nə olaydı, hamı səntək olaydı.

Kimi tutub gətirsələr yanına,
Hörmətlə yanaşır öz ad-sanına,
Canım qurban Şirinovun canına,
Hamı bu cür xəyallara dalaydı,
Nə olaydı, hamı səntək olaydı.

Soyadı Şirinov, adı Həsəndir,
Qılıncının dal-qabağı kəsəndir.
Qanunpərəst, qanun üstə əsəndir,
Kaş düşmənlər məhv olaydı, öləydi,
Nə olaydı, hamı səntək olaydı.

Gecə-gündüz xalqı üçün çalışsan,
Vətən torpağında yanıb alışsan.
Şəhidlərin ruhuna uyğunlaşsan,
Havalardan Aşıq Qafar çalaydı,
Nə olaydı, hamı səntək olaydı.

10.03.1997

AY HƏSƏN

İgidlər igidi, oğullar xası
Analar tək doğar səni, ay Həsən
Tapılır dərclinin səndə dəvası
Ömürlük şad etdin məni, ay Həsən.

Tanınmaz kimsəni alıb öhdənə
Yaxşılıq edirsən, sən dönə-dönə.
Ömür boyu inan borcluyam sənə
Qoyuram yolunda canı, ay Həsən.

Səndə vardır təmiz ürək, ay insan
Şəxsiyyətsən, Allah verib pay, insan
Sən çinar ol, məni budaq say insan
Dosttək qulluğunda tanı, ay Həsən.

Elin aşiqiyəm qərrib olsam da
Məclislərdə oxusam da, çalsam da.
Qeyrətli insanı hey arasam da
Gözlərim axtarar hanı, ay Həsən.

Gün olsun balanın toyuna gəlim
Gah oxuyum, gah da çalım, gah gülüm.
Qafaram, sazımla açılır dilim
Özünü dastanda sanlı, ay Həsən.

Dərin ehtiramla MALİK MİRZƏYEV

Qan qardaşım Həsən, can qardaşım Həsən, ömrümdə bir yol Sizi gördüm min ömür yaşadım. Sizin şəxsiyyətinizlə daxili dünyanızın eyniliyini duydum. Sizinlə fəxr edir, öyünürəm. 50 illik yubileyiniz münasibətilə bu şeiri Sizə göndərirəm. Ömrüm boyu Sizə minnətdaram.

AĞLADIM

Ömrüm boyu qayğı hiss etməmişdim,
Bu qayğıya, vallah, çaşdım, ağladım.
Dost-tanış yanında ucaldı başım,
Sevinc ümmanında coşdum, ağladım.

Kaş, yolu düşəydi Laçına sarı,
Birgə dolanaydıq o oylaqları.
Göstərəydim ona buz bulaqları,
Xəyalımda dağlar aşdım, ağladım.

Əsli-nəcabəti naxçıvanlıdır,
Ləqəbi Cəhrili, mərd nişanlıdır,
Vəzifə başında istiqanlıdır.
Hörmət başdan aşdı, daşdım, ağladım.

Dostum şair Şimşək, şahiddir buna,
Göstərmişdi məni eloğlusuna.
Bir anda müşkülüm yetişdi sona,
Sevincək evimə qaçdım, ağladım.

Tez qayğıma qaldı polkovnik Həsən,
Şair qəlbli imiş o, demiyəsən.
Malikəm, deyirəm eşitsin aləm,
Bu mərdliyə şeir qoşdum, ağladım.

HÜSEYN ƏLİYEV (NAXÇIVANLI)

50 YAŞIN MÜBARƏK, HƏSƏN

Yadların başına od ələyirsən,
Kəsərli sözünü açıq deyirsən,
Millətini, xalqını istəyirsən.
Vətəninə məhəbbətin var, Həsən!

Sevənlərin həmişə qəlbindəsən.
Dövlətinə, rəhbərinə sadıqsən,
Sən sözündə möhkəmsən, qüdrətlisən,
Qəlbi geniş, saf təmiz ürəklisən.
Sən sonsuz sevirсэн rəhbəri, Həsən!
Sənin təki yoxdur sevən, biləsən.

Ədalətin keşiyində durmusan,
Vətəni, rəhbəri sən qoruyursan,
Yadları sən göz açmağa qoymursan.
Hazır dayanırsan sahəndə, Həsən!
Lazım olan göstərişi verirsən.

Dost, yaxını - hamını sən sevirсэн,
Doğru yolu onlara göstərirсэн,
Vacib olan məsləhəti verirsən.
Xeyirxahsan hər sahədə sən, Həsən!
Sağ ol ki, sən xalqını çox sevirсэн.

Budur toplaşdır yaxınlar, dostlar,
Ad gününü bayram edirlər onlar,
Unudulmaz heç bir zaman, bu anlar.
Qalar xatirədə hər zaman, Həsən!
Belə bayramları yüz il görəsən.

Hüseynəm köksümə sığmayır ürək,
Bu bayramda deyək, gülək, şənlənək,
Mən deyirəm əlli yaşın mübarək!
Tanrı hifz eyləsin bələdan, Həsən!
Əllini aşırıb yüzə keçəsən.

Y. ƏLİYEV

ALTMİŞ YAŞ NƏDİR HƏLƏ

Demə, keçir günüm - ayın,
Altmış yaş nədir ki, hələ?
Ağ saçlardan danışmayın,
Altmış yaş nədir ki, hələ?

Ağ qar yağır... Yenə də qış...
Başı qarlı dağlar tanış,
Yüzdən danış, yüzdən yapış,
Altmış yaş nədir ki, hələ?

Ömür keçib daşla, dağla,
Sən özünü bərkdə yoxla,
Birdəfəlik yadda saxla:
Altmış yaş nədir ki, hələ?
Dolub gözün, axı neyçün?
Sağlıqları için, için!
Həsən kişi, sənin üçün
Altmış yaş nədir ki, hələ?

Qohum - qardaş sağda, solda,
Hələ gücün qalır qolda.
Qocalığa gedən yolda
Altmış yaş nədir ki, hələ?

HƏSƏN

Növbətçidən bildim gəzmişən məni,
Bu an dağa döndü vüqarım, Həsən.
Coşdurdun gözündən ilham çeşməmi,
Başladı ilhamlı çağlarım, Həsən.

Elə bilmə şair-bəxtəvərəm mən,
Çoxdandır qəm seli axır sinəmdən.
Hər günüm bəd keçir, ötən dünəndən,
Sığmır yerə-göyə ah-zarım, Həsən.

Bəxtimin üstünə çəkilib qara,
Haqq sözün üzündən düşmüşəm dara.
Bəlkə, sənsən sonda dərdimə çara,
Zimistana dönüb baharım, Həsən.

Nakəslər əlində yuvam talandı,
Acı dərdlər sinəm üstə qalandı.
Bar verən ağaca söyüd calandı,
Piltəsiz qalıbdı çırağım, Həsən.

Vədə vaxtı barlı ağac əkmişəm,
Yorulmadan el şələsi çəkmişəm.
Dost dara düşəndə, tədbir tökmüşəm,
İndi sovdan düşüb yarağım, Həsən.

"Uman yerdən küsərlər" el məsəli,
Yerində deyibdi atalar, bəli!
Üstümdən çəkilib dostların əli,
Yoxa çıxıb arxam, dayağım, Həsən!

Sən Həsən Cəhrisən, mən də Şimşəyəm,
Bilirsən namərdə boyun əymərəm.
Səntək, bir üzlüyəm, astar geyməyəm,
Heç vaxt olmaz sözdə boyağım, Həsən!

ŞİMŞƏK

Şair, şeirin yaman kövrəltdi məni,
Çatar öz yerinə sorağın, Şimşək.
Şairə açıqdı haqqın dərgahı,
Qoyma sovdan düşə yarağın, Şimşək.

İlhamın coşqundu, elə bağlıdır,
Daşqına bağlıdır, selə bağlıdır.
Şah pərdə üstündə telə bağlıdır,
Azdı eldə sənin sayağın, Şimşək.

Gəlişinlə söhbət gəlir, saz gəlir,
Könüllərə bahar gəlir, yaz gəlir.
Bəzən soruşurlar "şair az gəlir"
Tez-tez bura düşsün ayağın, Şimşək.

Haqqa bata bilməz nə böhtan, nə şər,
Fitnə öz qazdığı quyuya düşər.
Nə töksən qazana, odda o bişər,
Ədalətdir sənin dayağın, Şimşək.

Qəvvassan, dalmısan söz dəryasına,
Hər inci söz gedər öz bahasına.
Əzəldən vurğunsan xalq dühasına,
Xalqınla qoşadır növrəğin, Şimşək.

Cəfakeş bağbansan ellər bağına,
Bələdsən yurdumun hər bucağına.
Özün piltə ikən el çırağına,
Piltəsiz qalarmı çırağın, Şimşək?

Həsən Cəhriliyəm, pakdı vicdanım,
Təsibdi, qeyrətdir yolum, ərkanım.
Yolunda qoyaram nə var imkanım,
Ta ki, mənə çatsın sorağın, Şimşək.

11.01.1998

ƏZƏL GÜNDƏN

*Eloğlum, yenicə polis polkovniki rütbəsinə
layiq görülən, Həsən Cəhrilini (Şirinovu)
məndən soruşanlara*

Mərd oğullar haqsızlığa,
Dözməyibdir əzəl gündən.
El yolunda cəfa çəkib
Bezməyibdir əzəl gündən.
Ömrü boyu düzü əyri
Yozmayıbdır əzəl gündən.
Vətəninə ilqarını
Pozmayıbdır əzəl gündən.
Düşüb qatı dumanlığa
Azmayıbdır əzəl gündən.
Bu mərdlərin Həsən Cəhri
Öncülündən biridir bil.
Meydanların qorxu bilməz
Qalib gələn şiridir bil.
Sədaqəti sınıanıbdı
Dostlarının piridir bil.
Düşməninə əyilməyən
Elin polad tiridir bil.

Yol açıbdı, yolda quyu
Qazmayıbdır əzəl gündən.
Xalqa yoxuş dırmanıbdır,
Asan yolu seçməyib o.
Namərdlərin çeşməsindən
Susuz qalib içməyib o.
Xəbislərə zəmilərdən

Bir bafa da biçməyib o.
Satqınların günahından
El naminə keçməyib o.
Haqqı sevib, ağa qara
Yazmayıbdır əzəl gündən.
Qəlbi təpər xəzinəsi,
Qeyrəti el qeyrətidir.

Qalib çıxıb imtahandan,
Cürəti nər cürətidir.
Xainlərə, azğınlara
Nifrəti ər nifrətidir.
Sınsa yenə əyilməyib
Qüdrəti dağ qüdrətidir.
Dar ayaqda dodağını
Büzməyibdır əzəl gündən.
Arxasıza dayaq oldu
Ürəyini el tanıdı.
Sərraf kimi ad qazandı
Ən qiymətli ləl tanıdı.
Haqlı coşan qəzəbini
Dərədəki sel tanıdı.
Xalq yolunda vuruşanda
Qılıncını əl tanıdı.
Ümidini Allahından
Üzməyibdır əzəl gündən.
O, Əlisoy Heydərinə
Sədaqətin timsalıdır.

Şimşək, xalqın rəhbərinə
Məhəbbətin timsalıdır.
Gecəmizin səhərinə
Saf ülfətin timsalıdır.
Xəyalı da ondan ayrı
Gəzməyibdır əzəl gündən.

XALQIN GÖZÜ YOLDA QALIB!

Möhtərəm prezident Heydər Əliyevin qəflətən xəstələnməsi hamıdan çox polkovnik Həsən Şirinovu (Cəhrilini) sıxırdı. Rahatlığı əlindən alınmışdı, yuxusu göylərə çəkilmişdi, nə edəcəyini bilmirdi. Gecə-gündüz əlindən gələni edirdi. Yanında işləyən bizim kəndli Ulduz Yunis oğlunu (babasına bolşevik Abdulla deyərdilər. Kəndin sayılan kişilərindən biri idi) mənim dalımca göndərmişdi. Sakit bir guşəyə çəkildik. Axşam yazdığı bir şeirini oxuyub öyünürdü ki, harasa onu tədbirə çağırırlar.

Bəli, məğrur görkəmli, çinar yaraşıqlı, pəhləvan sanballı, polkovnik Həsən Cəhrili ayağa qalxıb, qartal baxışı ilə məni bir an süzərək, yarızara-fat, yarıciddi:

- Şair, otur burda ye-iç, istirahət elə. Şeir də qalsın, sən də, bacarırsan üstün düzəlt, amma mənimkinə əl vurma, sözün varsa mən gələndən sonra deyərsən, ağıl kəsən olsa, öz xəttimlə düzəldərəm.

Beləliklə, ortaqlar bir şeir yazdıq və Həsən Şirinov böyük qürur hissi ilə şeiri ünvanına göndərdi.

Şeir belə idi:

Əziz Heydər, xalqın gözü
neçə gündü yolda qalıb,
Vətənə tez qayıtmağa
qutulara nəzir salıb.
Sizdən ötrü qəribsəyib
uşaq, cavan, qoca, qarı
Axı çoxdan olmusunuz
könüllərin iftixarı.
Şəfa tapıb, qürbət eldən
qayıdasız yurda deyə,
Bütünlüklə Azərbaycan,
üz tutubdu ulu göyə.
Taleyinin bəxt ulduzu
Sizi sanır el-obamız,
Körpələr də dua edir-

tez qayıtsın qoy babamız!
İşğal altda inildəyən
Dəlidağ da, Diridağ da,
Böyük inam, ümid ilə
Sizi salır hər an yada.
Nigaranlıq bürümüşdü
Kəpəz, Murov, Şahdağını,
Qartallara hay vermişdi,
gətirsinlər sorağını.
Səda gəldi qürbət eldən,
səhhətiniz gümrahlaşıb,
Bu xəbərə sevincimiz
qəlbimizdə coşub, daşıb.
Bizə Tanrı mərhəməti aşkar oldu,
üzə çıxdı.
Xilas oldu Odlar yurdu-
cərrah onun əlin sıxdı.

Halal olsun Klintonu,
Sizi duyur necə varsan,
Bəşər üçün sülh yolunda,
əməlinlə bir vüqarsan.
Dünya yenə heyran qaldı
Sizdə olan əzəmətə,
Ağrıları gizlətdiniz,
bax dözümə, mətanətə.
Ürəyə bax! Bəşər yükü
daşımağa alışıbdı,
Kədəri sığmır kədərə,
yerlə-göylə qarışıbdı.
Şair Şimşək, Həsən Cəhri
hərə yazdı öz payını,
Sizin kimi şəxsiyyəti
təbrik üçün söz payını.

HƏSƏN MÜƏLLİM

*Bütün şüurlu həyatını xalqının, dövlətinin yolunda
şam kimi əridən əsl dövlət məmuru, istedadlı qələm
sahibi, gözəl insan Həsən Şirinova ithaf edirəm*

Bu yurd meydanıdır savaştın, cəngin,
Hər qarış torpağı zəngindən zəngin,
Öndəri vəsf edən şeir çələngin,
Axıb qəlbə dolur, Həsən müəllim.

Gəl əlini sıxım, ay yaxşı adam,
Oxudum şeirini mən xeyli şadam,
Dostların fəxr etsin səninlə müdam,
Düşmənlərin solsun, Həsən müəllim.

Həmişə qəlbində xoş duyğular ək,
Vətənə, dövlətə bağlanıb ürək,
Bu elin çörəyin ana südütək,
Sənə halal olsun, Həsən müəllim.

Hər sözün, hər işin addımın mətin,
Həmişə çəkmisən elin qeyrətin,
Bu xalqa, dövlətə sonsuz xidmətin,
Yaddaşlarda qalsın, Həsən müəllim.

İLYAS TAPDIQ

O İLAHİ BİR QÜDRƏTDİR

Sorağını Şimşək verdi-
Sordum kimdən - alqışladı.
Həsən adı gözəl addır-
Şirin onu naxışladı.

Oğlum dedi dağlar ona -
Vüqarını bağışladı.
Söhbətini eşidənlər,
Qələm alıb söz başladı.
Ona şərəf-şan gətirən
Vətənimə məhəbbətdir.

Rəssam kimi, şair kimi
Yaratdığı əsərə bax,
Xatirəsi düzüm-düzüm -
Könlündəki səhərə bax,
Hər şəkildə, hər tabloda
Rəhbərimiz Heydərə bax,
Gəl, qardaşım, yaxından gör,
Sən ondakı hünərə bax,
Şahdağından uca zirvə
Fəth eləyən bir qüdrətdir.

İlyas Tapdıq el oğludur
Sevdi elin mərd oğlunu.
Cəhri kəndi bəxş eləyib
Vətənimə Koroğlunu.
Ürəyimlə alqışladım
Ürəyinin haqq yolunu,
Əllərini sıxdım deyə
Ziyarətə gəldim onu,
Şair üçün mərd insanı
Görmək özü ziyarətdir.

TƏƏSSÜRATIM

Mən bilirdim kimdir Şirinov Həsən,
Amma görməmişdim hələ üzünü.
Bəzən təsadüfdən yaranır əhsən,
Gördüyün aldatmır əsla gözünü.

Bu gün təşkil etdi xudmani məclis,
Məni də buraya dəvət eylədi.
Təəssüratımla bəs nə etdim hiss?
Qəlbim qələmimlə belə söylədi.

HƏSƏN

Əvvəldən var idi bu məlumatım,
Polkovnik rütbəli polisdır Həsən.
İlk görüşdən budur təəssüratım:
Sözünə diqqətli, səlisdir Həsən.

Kökü dərinədir, qol-budaqlıdır,
Himindən möhkəmdi, uca tağlıdır.
Dedikcə Vətənə, elə bağlıdır,
Xalqın adətinə varisdi Həsən.

Ona mən bunları sandım qənimət:
Bacarıq, sadəlik olubdu qismət.
Eşidib hiss etdim sözündə hikmət,
Təlim-tərbiyədir, tədrisdir Həsən.

Yerində danışıb, deyib güləndir,
Düşünüb ən düzgün rəyə gələndir.
Ürəyi təmizdir, qədir biləndir,
Dosta sədaqətdə xalisdi Həsən.

Xasiyyəti qışı eyləyər bahar,
Şimşək də onunla edir iftixar.
Şairdir, dəyərli şeirləri var,
Qoşma, gəraylıdır, təcnisdir Həsən.

Qurub-yaradandır, cəsarətlidir,
İşində tələbkar, məharətlidir.
Həddən çox rəhbərə sədaqətlidir,
Ürəkdən onunla munisdir Həsən.

Zənnimdə belə bir fikir yarandı:
Verdiyi sözünün üstə durandı.
Şamil Dəlidağam, məclis qurandı,
Özü bir sanballı məclisdir Həsən.

Məclisdə oturub Firudin Şimşək,
Səmimi dostluğun məhək daşdır.
Haqsızlığa qarşı olub top-tüfəng,
Alimdir, şairdri, qəlb sirdaşdır.

Həsən Şirinovu sevir ürəkdən,
Qırılmaz tellərlə ona bağlıdır.
Sərtdir, həm yumşaqdır zərif ipəkdən,
Taleyi qaralı, həm də ağlıdır.

Burda bizimlədi Nuriyev Çingiz,
İnsan taleyinin bir məhsuludur.
Ürəyimdə qoydu adı dərin iz,
Zənn eylədim yolu haqqın yoludur.

Və "Şamil Dəlidağ dastanı"na mən,
Avtoqraf yazdım məclisdə lütfən.
Çingiz Nuriyevə - gözəl insana,
İlk görüşdə vurğun olmuşam ona.

Polkovnik Həsənin olub sirdaşı,
Deməli olubdur haqqın qardaşı.
Xalqa gərəklidir dedikcə işi,
Obyektivlik olsun onun vərdişi.

Qoymasın açılsın başlara hoqqa,
Qoymasın versinlər haqqı, nahaqqa.
Həyatda görmüşəm mən belə bəla,
Qatı düşmən olun Siz belə hala.

Haqverdi alimdir, gözəl insandır,
Xatiri əzizdir qəlbimə çoxdan.
Həm çox işgüzdür, həm mehribandır,
Ürək sözlərini eylədi bəyan.

Cavan bir kadrır Əliyev Qafar,
Məclisdə dəyərli sözlər söylədi.
Kürdlərdən o mənə verdi suallar,
Cavablarım onu təmin eylədi.

Hamidir O "Yeni Azərbaycan"a,
Çalışır sözləri qiymətli olsun.
Gündəlik qayğıyı göstərir ona,
Çalışır bu qəzet hörmətli olsun.

Firudin yenə də qoşma oxudu,
Dəyərli sağlıqlar çox dedi o da.
Qəlbin hanasına sözlər toxudu,
Bu məclis yazıldı yaddaşa, yada.

"Cinas" və "Qafiyə" lüğətlərimdən,
"Məm və Zin"dən xeyli danışdı Şimşək,
Nə danım, tərifdən utanırdım mən,
Elmi, ədəbiydi bu məclis bişəkk.

Yekun sözü dedi məclisdə Həsən,
Diqqətlə dinlədik hamımız onu.
Qəlbimizdə dedik biz ona əhsən!
Öpüşdük, yetəndə məclisin sonu.

22.10.2000

MÜRVƏT QƏDİMOĞLU

ƏHSƏN, SƏNİN KİMİ OĞULA ƏHSƏN

Sevdin həqiqəti, tutdun düz yolu,
Olmusan təmizlik, paklıq simvolu.
Ürəyin xalqına sevgiylə dolu,
Şir ürəkli, aslan ciyərsən, Həsən,
Əhsən sənin kimi oğula, əhsən!

Sənintək oğullar doğulur az-az,
Səni duya bilməz hər qəlbi dayaz.
Hər balta doğramaz, hər zərbə yıxmaz,
Palıdsan, əyilməz bir gərsən, Həsən,
Əhsən, sənin kimi oğula, əhsən!

Əməlin qəlblərdə açıb gül-çiçək,
Dostluğun simvolu olmusan bişək.
Şamil Dəlidağlı Firudin Şimşək
Deyərdilər, igid bir ərsən, Həsən,
Əhsən, sənin kimi oğula, əhsən!

Səni qardaş bilib Haqverdi qağa,
Bənzədir həmişə səni bir dağa.
Qoymazsan qəlblərə kədər, qəm axa,
Dərd-qəm qarşısında sipərsən, Həsən,
Əhsən, sənin kimi oğula, əhsən!

Arxa-dayaq oldun elin mərdinə,
Çoxlarının dərman oldun dərdinə,
Neçə insanların tale nərdinə,
"Şeş-qoşa" gətirən bir zərsən, Həsən,
Əhsən, sənin kimi oğula, əhsən!

Artıb çoxaldıqca çiyindəki çin,
Fəxrdir, vüqardır biz dostlar üçün.
Şairsən, qəlbinlə insanlar üçün,
Hələ oxunmamış əsərsən, Həsən,
Əhsən, sənə kimi oğula, əhsən!

Gözü yox dünyanın gövhər-ləlində,
Xalqa sevgi yaşar hər əməlinə.
Elin dərd dağını Fərhad əlində
Doğrayan külüngsən, düşərsən, Həsən,
Əhsən, sənə kimi oğula, əhsən!

Gəlib yetişsə də 55 yaşın,
Səni bir gənc bilir dostun-sirdaşın,
Gərək yetişəndə 85 yaşın -
Aləmə nur yayan səhərsən, Həsən,
Əhsən, sənə kimi oğula, əhsən!

Mürvət Qədimoglu vurğundu mərdə,
Sevinər kişilik gördükcə ərde.
Çox olsun oğullar qoy sən hünərdə,
Qola qüvvət, dizə təpərsən, Həsən,
Əhsən, sənə kimi oğula, əhsən!

FƏRƏMƏZ ORDUBADLI

Həsən müəllim Şirinovu, mən bir şair və jurnalist kimi gözəl tanıyıram. O, Bakı şəhəri Baş Dövlət Avtomobil Müfəttişliyinin rəisidir. Həsən müəllim çox gözəl insan, mərd və səmimidir. Onun hörməti nəinki kollektivdə, hətta bütün respublikada böyükdür. Eyni zamanda Həsən müəllim gözəl xeyriyyəçidir. Onun qapısından heç kəs boş qayıtmaz. O, həmişə əlil və şəhid ailələrinə, imkansızlara köməkliklər göstərir. Bu mərdlik onu daha da yüksək zirvələrə qaldırır. Ona görə də mən ona gözəl bir mərdlik şeiri ithaf edirəm. Qoy onun ailə və uşaqları oxuyub belə bir mərd ata ilə fəxr etsinlər.

HƏSƏN

Naxçıvan - Bakının hər guşəsində,
Bütün xalqa mehribandır bu Həsən.
Yalandan heç kimsə ona and içməz,
Olubdur xalqının andı bu Həsən.

O, vətən oğludur, xalqa gərəkdir,
Aca çörək, imkansıza gərəkdir.
Arxasıza-imkansıza köməkdir,
Dayaqsıza bir dayaqdır bu Həsən.

O, hər zaman el dərdindən halıdır,
Səxavətdə imamın misalıdır.
Bakının yox, elin ağsaqqalıdır,
İmam kimi bir insandır bu Həsən.

O, qoçaqdır, nöqsanı yox işində,
Hər sahədə çəmin bilir işində.
Hörmət qazanıbdır xalqın içində,
Deyirəm ki, bəydir, xandır bu Həsən.

Ləkəsiz-nöqsansız ailəsi var,
Onları aldatmır nə dövlət, nə var.
Fərəməz dost kimi edir iftixar,
Kişilikdə bir ümmandır bu Həsən.

HƏSƏN MÜƏLLİM

Bu gün gəlir 50 yaşın,
Saysızdır dostun-qardaşın.
Qarşısında dayan qışın.
Yaza yoldaş Həsən müəllim.

Daima ucadır başın,
Duyğuların qoşun-qoşun.
Mərdlikdir hər zaman işin.
Haqqa sirdaş Həsən müəllim.

Zəhmət cövhərdir canında,
Yaxşılar gəzir yanında.
Paxıllıq yoxdur canında,
Düzə qardaş Həsən müəllim.

RASİM AKİFOĞLU

MİLLƏT FƏDAİSİ

*Ad günü münasibəti ilə Həsən Kamil oğlu
Şirinova ithaf edirəm*

İnsanlığda bir aləmdir, füsunkar,
Ona kömək olsun o pərvərdigar,
Millət aşiqidir o açıq-aşkar,
Heydər böyüklüyün görəndi Həsən,
Vətəni, milləti sevəndi Həsən.

Deyir, azad olsun qoy Azərbaycan,
Yaşasın xalqımız xoşbəxt, firavan,
Millətin yolunda əsirgəməz can,
Dünya siyasətin biləndir Həsən,
Vətəni, milləti sevəndir Həsən.

Xalqına ürəkdən xidmət eyləyir,
Böyüyə, kiçiyə hörmət eyləyir,
Görsə ki, bir nadan nahaq söyləyir,
Haqq sözün üzlərə deyəndir Həsən,
Vətəni, milləti sevəndir Həsən.

Millətin dərd-sərin alır qələmə,
Cəfə çəkir, söyləyir külli aləmə,
Bir kimsə batırsa qüssəyə-qəmə,
Yaş dolu gözlərin siləndir Həsən,
Vətəni, milləti sevəndir Həsən.

Uzanıb əlləri millətə sarı,
Pozulmaz İlhamla əhdi, ilqarı,
Vardır sədaqətdə ləyaqət, arı,
Dostunu dar gündə görəndir Həsən,
Vətəni, milləti sevəndir Həsən.

Sadə, təvazökar, səmimi insan,
Məğrur, xoşxasiyyət, xalqla mehriban,
Ona bu qüdrəti verib Yaradan,
Millətin dərd-qəmin böləndir Həsən,
Vətəni, milləti sevəndir Həsən.

Haqq qalib gələcək hər bir oyunda
Bu xalqın fikridir, həm də onun da,
Xeyirxah mələktək insan donunda,
Cənnətdən torpağa enəndir Həsən,
Vətəni, milləti sevəndir Həsən.

TAGI SADIQ

HƏSƏN

Vəfalı bir dostdur, yoxdur əvəzi,
Dar gündə hamıya dayaqdır Həsən.
Qalmayır qayğısız heç kəsin ərzi,
Qohuma-qardaşa mayakdır Həsən.

İşi şərəflidir, həm də çox çətin,
El bilir vüqarın, üstün cəhətin.
Tutduğu vəzifə layiqli, mətin -
Həmişə işində ayıqdır Həsən.

Özü şair qəlbli, sözü bütöv, tam,
Sınamamış kəsmir kimləsə təam.
Ulu Öndər üçün etdi ömrün şam,
General olmağa layiqdir Həsən.

Rübabə fəxrdir, Məhəmməd tacı,
Övladtək övladdır, qardaş, həm bacı.
Həyatda görməsin heç zaman acı,
Ana vətəninə sadıqdır Həsən.

Sadiqə köməkdir ən çətin anda,
Axtarsan taparsan onu hər yanda.
Ölkədə, ən ali insan yanında,
Öz fəxri işində sayıqdır Həsən.

АЛДЫНЖИЛ-ЭНН ОУРДЫ ТЭВТ
НА МҮКАФАТЛАРЫ ПАУРЕАТЫ, Ч.Б
ПОДКОПИК ДЭСОН ШИРИНОВА

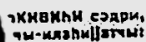
... ..

Бу ил-Президентимизин тарихи фарманы илэ 10-чу минни тэптеп илэ бойра өтсө! Җазабардыгымыз мустегислал! Җазада мудары рабберимиз чалыс неждар эллиевин җазада җазадыгымыз киле! Җазадарин дала бир кутура киле бирдиде җазадыгы. Чыңчылчине кутурачине, угулчине чалыс өмүрү сәф өтсәдә, җазы адал, юм илсәтсәләр! Җазада, сәлән өмүрлөк рәвгәҗләндир килми мустегислалчине бирдиде җазада, җазадыгы, җазадыгы җазадыгы Силин шәрафине, публичностна җазада, җазадыгымыз да мени өлән өтсә! Билмәдиде. Мустәғил җазадыгымызны мис диләрдә эзбәрдир. Тәст сәп-җазадыгы, сәра да өфрәд дилгити чалыс өлән шәраф җазадыгымыз да мени сәз сәрафны да җазадыгы килми җазадыгыда җазада билмәдиде.

[illegible]

Бу мүнәсбәтле, Сизгә төбрик өдир, ишдә һә
җараһчылыгдә бә/үх һәм һә/әтләр арзула/ырам.

ГЭЛЭМИНИХДЭН ИНЧМ СӨЗЛӨР ТӨКҮЛСҮН!

Oct. 2nd

ОГТАЈ САЛАМЗАДА.

үгүг-мүһафизә ор-
ганларынын өлкәми-
зин мүстәгиллијинин,
дөвләтчилијимизин
кешијиндә дәјанәтлә
дајандығына һаһы-
мыз шаһидик. Мәһз
буна хәрәдир ки,
мүхтәлиф вахтларда
һаһиліјәтләримизә гаршы јөнәл-
миш аксијаларын, тәхрибатла-
рың гаршысы гәтијјәтлә алыныр,
мүстәгиллијимизин јолунда әһ-
кәлә чеврилмәк истәјән гүввәлә-
рин чавабы јериндәчә верилир.

Одур ки, республикамызын
пүгүг-мүһафизә органларынын әј-
рылмас һиссәси олан полис гүввәлә-
ринин нүфузу кетдикчә артыр.

Daxili işlər orqanlarında uzun müddət xidmətlərini, dövlətçilik prinsiplərinə sadiqliyini, üzərinə düşən vəzifələrin yerinə yetirilməsində fərqləndiyini nəzərə alaraq, habelə anadan olmasının 70 illiyi münasibətilə

*Bakı şəhər Baş Polis İdarəsinin rəisinin
maddi-texniki təminat üzrə müavini
polis general-mayoru*

ŞİRİNOV HƏSƏN KAMİL OĞLU

təltif edilir.

N a z i r
general-polkovnik

Vilayət Eyvazov

"27" yanvar 2020-ci il

M Ü N D Ə R İ C A T

General Həsən Şirinovun vəfa borcu	5
Rəy	7
Müəllifdən	9

1-ci fəsil. XİLASKAR

Heydər Əliyevi inkar edən heç bir qüvvə, nə hakimiyyətə gələ, nə də vətənə, xalqa xeyir verə bilməz	16
Müqəddəs ailə	37
Tolerantlıq - Mədinədən başlanan yol	45
Heydər Əliyev özü haqqında	57
Ulu Öndər Heydər Əliyevin müdrik kəlamları	77
Naxçıvanın Muxtariyyəti tarixi nailiyyətdir və biz bunu qoruyub saxlamalıyıq	86
İmam Əlinin (ə.s) dövlət vəzifələri ilə bağlı göstərişləri	102

MƏQALƏLƏR

Gənclər, sözüm sizədir	120
İnamın gücü	123
Nə qədər ki, Azərbaycan və Azərbaycan xalqı yaşayır, Ulu Öndər Heydər Əliyev də yaşayacaqdır	130
Heydər Əliyev siyasi kursu müstəqil Azərbaycan dövlətinin qarantıdır	134
Heydər Əliyev məktəbi dünya dövlətçilik və idarəçilik sistemində yeni bir kəşfdir	137
İlham Əliyev Azərbaycanı parlaq gələcəyə apara bilən ən sədaqətli və ləyaqətli davamçıdır	153
Azərbaycan Respublikası konstitusiyasında ediləcək əlavə və dəyişikliklərə görə kimlər və nəyə görə narahatdırlar?	161

Azərbaycan həqiqətlərinin ört-basdır olunmasına, təhrif edilməsinə və özgələşdirilməsinə imkan verməməliyik	166
Azərbaycan xalqının Ulu Öndər Heydər Əliyevə olan ümid və etimadının, ümumxalq məhəbbətinin bariz ifadəsi, xalqın ona olan müraciətində bir daha öz əksini tapıb	168

MÜSAHİBƏLƏR

Müstəqilliyimiz əbədidir	177
Dağlıq Qarabağ probleminin həlmi yalnız iki dövlətin istəyindən asılı deyil	182
Dağlıq Qarabağ probleminin həlli milli birliyimizdən asılıdır	186
Heydər Əliyevi sevməyən vətəninə, xalqını sevə bilməz	191
Heydər Əliyev siyasətini qəbul etməyən, ona qarşı çıxan qüvvələri sağlam müxallifət hesab etmirəm	195
Heydəri sevən - xalqını sevər	204
ŞEİRLƏR	209
Ümummilli Lider Heydər Əliyevə göndərilən teleqramlar	285
"FƏXRİ GUŞƏ"	293
"Fəxri guşə"nin rəy kitabından	374
Dünya liderləri Heydər Əliyev haqqında	414

2 - c i f ə s i l. DÜNYADA NƏLƏR BAŞ VERİR

Bunu hamı bilməlidir	458
Vahid dünya hökuməti	465
İslam bəşərin xilasıcıdır	495

3 - c ü f ə s i l. HƏSƏN ŞİRİNOV HAQQINDA TƏƏSSÜRATLAR

Həsən Şirinovun Heydər Əliyevə olan münasibətinin apogeyi	520
Cənab polkovnik Həsən Şirinova!	526
Ləyaqət	530
Dönə-dönə oxuduğum kitab	532

HƏSƏN KAMİL OĞLU ŞİRİNOV
XİLASKAR
(Qəlbimin səsi)

Bakı - 2020

Redaktoru
Elnarə Səmədova

Rəssam
Nazim Rzaquliyev

Kompüter dizaynı
Nüsrət Quliyev

Çapa imzalanmışdır 07.02.2020. Kağız formatı 70x100 ¹/₁₆.
Ofset kağızı. Qarnituru Times. Fiz. çap vərəqi 35,5.
Şerti çap vərəqi 45,79. Tirajı 1000. Sifariş 181.

“Azərbaycan” nəşriyyatının mətbəəsində çap edilmişdir.
Az1073 Bakı, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə.
Tel.: (99412) 4380010. Faks: (99412) 5389085.
E-mail: azerb_nesch@mail.ru